

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

- + *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.
- + *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.
- + *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.
- + *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse <http://books.google.com>

2nd

hy

R. M. Danker
Exdr. Sec.

PUBLICATIONS
DE
L'ÉCOLE DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES

IIe SÉRIE — VOLUME II

CHRONIQUE DE CHYPRE

TEXTE GREC

**VIENNE. — TYP. ADOLPHE HOLZHAUSEN.
IMPRIMEUR DE LA COUR I. & R. ET DE L'UNIVERSITÉ.**

ΑΕΟΝΤΙΟΥ ΜΑΧΑΙΡΑ
ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΚΥΠΡΟΥ

CHRONIQUE DE CHYPRE

TEXTE GREC

PAR

E. MILLER

MEMBRE DE L'INSTITUT

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES

ET

C. SATHAS

AVEC UNE CARTE EN CHROMOLITHOGRAPHIE

PARIS

ERNEST LEROUX, ÉDITEUR

LIBRAIRE DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE,
DE L'ÉCOLE DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES ETC.

28, RUE BONAPARTE, 28,

1882

INTRODUCTION.

L'histoire obscure de la Grèce pendant le moyen âge a reçu une lumière inattendue dans ces derniers temps, grâce aux travaux bien connus des érudits français, allemands et surtout des Grecs. Il ne se passe pas de jour sans que la découverte d'un manuscrit ne vienne combler quelque lacune de cette période si longue, si intéressante et si peu connue.

On sait que chaque province, chaque ville de la Grèce conservait, tant dans l'antiquité, que dans le moyen âge, ses chroniques particulières. Pendant cette seconde période, les traditions historiques du peuple grec se conservèrent dans deux espèces d'archives locales, les souvenirs historiques ou chroniques proprement dites et les actes des saints indigènes. L'ancien esprit de jalousie locale se perpétua surtout

dans l'attachement égoïste que chaque ville montrait pour ses propres saints, qui sont les héros et les protecteurs de la cité où leur mémoire est vénérée. Les actes de ces saints indigènes, pour la plupart non reconnus par l'église, peuvent être regardés comme de véritables chroniques. On jugera de leur importance par ceux de Saint-Démétrius publiés par les Bollandistes; ces actes ne sont que des chroniques de Thessalonique, la ville protégée par le saint dont la Grèce entière enviait l'honneur de posséder les reliques.

Ces chroniques des villes grecques furent pour la plupart emportées par le cyclone destructeur de l'invasion musulmane. Toutefois il ne faut pas encore désespérer de découvrir quelques lambeaux de ces précieux documents qui font connaître la vie politique et privée des Hellènes, sur laquelle les chronographes byzantins ne fournissent pas un seul renseignement.

Dans l'état où se trouvent aujourd'hui les recherches sur le moyen âge grec, on peut dire qu'il n'y a qu'une seule île, dont les chroniques aient échappé à la grande catastrophe; c'est l'île de Chypre.

Au siècle passé, deux révérends Chypriotes, l'archevêque Chrysanthé et l'archimandrite Cyprien, animés d'un zèle patriotique, ont publié à Venise une

foule d'offices (ἀκολουθίαι) de saints chypriotes qui éclairent d'un jour inattendu l'histoire de l'île. Malheureusement ces offices, devenus très rares, n'ont été mis à profit par aucun des historiographes modernes. Il serait à désirer qu'un chercheur érudit rassemblât en un seul corps cette hagiographie chypriote, à laquelle on ajouterait une partie non moins considérable de documents d'une même importance, nous voulons dire les éloges de divers saints de Chypre écrits au douzième siècle par le célèbre moine Néophyte le Reclus (Ἐγκλειστος), qui, contemporain de l'occupation de Chypre par Richard Cœur-de-Lion et par les Templiers, nous a laissé une espèce de protestation très passionnée contre les envahisseurs¹. Ces derniers documents inconnus aux historiens de Chypre se trouvent dans un manuscrit de la Bibliothèque Nationale de Paris, n° 1189².

En 1647 le Vénitien François Lorédano publia une histoire très détaillée de Chypre pendant tout le moyen âge. Des chercheurs plus modernes ont cru découvrir les sources où Lorédano avait puisé ses renseignements; c'étaient des chronographies rédigées en langue vénitienne par Francesco Amadi, Diomède

¹ Publiée, après Cotelier et M. Sathas, dans les *Historiens grecs des Croisades*, t. Ier, p. 559—563. Voy. la préface, p. XII.

² M. Miller, dans ses notes sur l'opuscule de Néophyte, a fait usage de ce manuscrit. Voy. *Hist. gr. des Crois.*, t. II, p. 695—698.

Strambaldi et Florio Bustron. Mais tous ces historiens, regardés comme des originaux, n'avaient fait que copier les chronographies plus anciennes rédigées en langue grecque. Quelles étaient ces chronographies et que devinrent-elles? On savait, par Florio Bustron, que son parent Georges Bustron, le conseiller du dernier roi de Chypre Jacques II, avait rédigé ses Mémoires en langue grecque. M. de Mas Latrie a eu la main heureuse en retrouvant dans le British Museum le manuscrit de ces mémoires, manuscrit dont il a publié quelques fragments. C'est à M. Sathas qu'on doit l'édition complète de Georges Bustron d'après deux manuscrits de Venise.

Emm. Bekker, en 1841, a découvert à Venise un autre chronographe grec plus important et tout-à-fait inconnu, et dont Georges Bustron a écrit la suite. C'est Léonce Machéras. L'édition que M. Sathas a donnée de sa Chronique a fait connaître un corpus des historiographes depuis Constantin le Grand jusqu'à l'établissement définitif des Vénitiens dans l'île de Chypre.

Cependant cette édition de Machéras, faite avec le secours d'un seul manuscrit, celui de Saint-Marc de Venise (class. VII, cod. XVI), laissait beaucoup trop à désirer. M. Sathas savait très bien qu'une autre copie de cette chronique est conservée à Oxford,

mais il n'avait pu en profiter pour combler les lacunes considérables que présente le manuscrit de Venise. C'est ce qui nous a décidés à donner une nouvelle édition de Machéras d'après les deux manuscrits connus.

Le manuscrit d'Oxford, conservé à la Bibliothèque Bodléienne (Seld. supra 14, ancien numéro 3402), est un petit in-4°, se composant de 331 feuillets ou 662 pages écrites sur papier. Au commencement et à la fin se trouvent six feuillets blancs ajoutés au moment de la reliure. Écrit en 1555, il présente les défauts de ce système bizarre adopté par les copistes chypriotes, système dont M. Sathas a déjà parlé¹ et qui consiste à séparer un mot en deux, à réunir deux mots en un seul et à les accentuer d'une manière étrange.

Sur le premier feuillet de garde on lit ce titre erronné : Historia CPlana (Constantinopolitana) graecobarbara. Sur le suivant une main vénitienne a écrit ce souvenir se rapportant à un des membres de la famille Mocenigo : 1577 adi 4 zugno. Notta como hozi a 17 hore mori il serinissimo princ. Ms. Alvise Mozenigo.

A la fin du manuscrit, on lit cette note du copiste : Τελὸς οὐδὲ· που εἶχεν τὸ αὐτὸν βιβλίον· Ἐγραύθη· ἐν

¹ *Biblioth. Gr. medii aevi*, vol. VI, p. 95—99 de la préface.

τῇ πόλει · τίμαν νορία τῆς Πάφου · ἐχρονίας τοῦ Κῶ ἡμῶν
 Ιῶ Χῶ · αφε· μινι· Ιουνω · τῇ · ιγ^{ης} · ἡμέρα πέμπτη ·
 ιν^{ος} ιγ^{ης}. C'est-à-dire : « *Ce manuscrit a été écrit dans
 la ville de Paphos le jeudi 13 juin 1555, treizième
 indiction.* »

Malheureusement les deux manuscrits en question, qui nous ont servi à restituer le récit de Machéras, ne pouvaient nous aider à donner une édition critique et définitive du texte. Les copistes, ne suivant que leur propre caprice, ont estropié l'original d'une manière déplorable, soit en ajoutant des mots qui n'ont pas de sens, soit en omettant des phrases qui ne leur convenaient pas ou qu'ils ne comprenaient pas. Celui d'Oxford alla même plus loin; il voulut cacher jusqu'au nom de l'auteur, en effaçant celui du pauvre Machéras et en mettant à la troisième personne ce que celui-ci raconte de lui-même à la première personne. Ce système malicieux a été suivi par un autre Chypriote, Diomède Strambaldi, qui, en traduisant Machéras en dialecte vénitien, cherche toujours à le supprimer comme historiographe. Quant au copiste de Saint-Marc, exempt de ces mesquines jalousies locales, il nous a conservé le nom du vrai rédacteur de la chronique.

Il y avait plusieurs manières de publier une nouvelle édition de Machéras. Fallait-il choisir parmi

les leçons données par les deux manuscrits et constituer ainsi un texte qui participerait de l'un et de l'autre? Mais une difficulté se présentait. Comme nous n'avons pas le manuscrit original de l'auteur dont l'ouvrage, ainsi que nous venons de le dire, ne nous est arrivé que dans des copies défectueuses et infidèles, il est impossible de savoir quelle était l'orthographe suivie par Machéras, d'autant plus que de son temps le dialecte chypriote était très corrompu par suite de l'intrusion d'une foule de mots étrangers, surtout français, qui étaient reproduits d'une manière très inexacte. La prononciation d'ailleurs variait beaucoup à cette époque et le même mot se prononçait souvent de deux manières différentes, c'est ce qui arrive même encore aujourd'hui, où les Grecs, dans la rapidité de la conversation, transposent quelquefois l'accent des mots.

Dans ces conditions d'incertitude nous avons pensé qu'il valait mieux reproduire fidèlement les deux copies de la chronique de Machéras, telles qu'elles nous ont été conservées, et nous avons adopté un système économique qui nous a permis d'arriver à ce résultat. Nous avons donné la préférence au texte du manuscrit de Venise, comme le moins défectueux et le plus ancien, et nous avons mis en note les variantes du manuscrit d'Oxford et entre crochets dans le texte tous les suppléments fournis par ce dernier.

On a indiqué aussi, quand cela paraissait utile, la traduction de Strambaldi, d'après le manuscrit de la Bibliothèque Nationale de Paris (Fonds italien n° 386).

A la suite du texte grec de Machéras nous avons reproduit dans un appendice une lettre très intéressante de Nicéphore Grégoras qui contient un éloge de l'île de Chypre, et les deux chansons déjà connues où sont racontés les amours de Pierre Ier et de Jeanne l'Aleman.

M. Sathas, dans sa première édition, avait donné un glossaire pouvant servir à la fois à la chronique de Machéras et à celle de Bustron qu'il avait publiée à la suite. Ce glossaire a dû être refait entièrement, parce qu'il ne s'applique plus aujourd'hui qu'au premier de ces deux chroniqueurs. D'ailleurs des recherches nouvelles et une étude plus approfondie de la langue employée par Machéras ont donné à M. Sathas l'occasion de modifier quelques-unes de ses explications, sans compter qu'il fallait ajouter les mots nouveaux fournis par les suppléments du manuscrit d'Oxford. Dans le travail primitif l'explication des mots accompagnés des synonymes helléniques, était donnée en grec; elle est donnée ici en français, afin que le nouveau glossaire puisse servir de contrôle et de complément à la traduction française

de la chronique de Machéras qui forme le second volume de notre ouvrage.

Dans la pensée qu'il serait intéressant pour le lecteur d'avoir sous les yeux une carte de Chypre presque contemporaine de notre chroniqueur, nous avons choisi celle qui a été copiée vers le milieu du XVIe siècle par le célèbre cartographe vénitien Baptiste Agnese¹ ou Palnese, car il signe lui-même de ces deux manières différentes, et qui est conservée à Venise sous le n^o Class. Ital. IV, cod. 62°. Reproduite par le procédé photographique, elle a l'avantage de donner la physionomie exacte de ce précieux monument géographique et de rappeler au lecteur quelques-uns des noms de lieu mentionnés dans la chronique de Machéras. Nous regrettons seulement que la nomenclature n'en soit pas plus riche.

Bien que, dans l'introduction placée en tête du

¹ M. Cristoforo Negri, dans un opuscule très rare intitulé « *Portolani esistenti nelle principali biblioteche di Venezia* » et publié à Venise en 1866, a décrit les deux magnifiques portulans dressés en 1545 et 1554 par Agnese d'après d'autres plus anciens. Voici la description du portulan d'où est tirée notre carte de Chypre : « *Atlante di 36 tavole membranacee col nome Baptiste Palnese fecit Venetia anno domini 1554, die 20 octobris.* » Dovrebbe essere però dell' Agnese, mentre è una copia migliorata del portolano dell' Agnese 1545. Le prime 16 tavole sono simili al suddetto dell' Agnese. La 17 rappresenta la Morea, la 18 l'isola di Candia; 19 Cipro; 20 Lesbo coll' Asia minore; 21 Negroponte; 22 Scio; 23 Rodi; 24 Malta etc. »

² C'est d'après le même portulan que M. Sathas a publié la carte de la Morée en tête du premier volume de son ouvrage intitulé : *Monumenta Historiae Hellenicae*.

second volume de sa Bibliothèque grecque, M. Sathas ait réuni tous les renseignements qu'il a pu trouver sur Machéras et sur son ouvrage, nous croyons devoir, pour le lecteur français, entrer ici dans quelques détails sur la personnalité de cet écrivain. Nous ignorons l'époque précise de la naissance et de la mort de Léonce Machéras. Nous savons seulement qu'un de ses frères, Paul Machéras, figurait en 1359 parmi les jeunes Chypriotes qui suivaient les chevaliers comme secrétaires ou écuyers (βαχλιῶται)¹, et qu'un voyageur français, Bertrandon de la Broquière, rencontra en 1434, à Laranda de Lycaonie, notre auteur qui était envoyé comme ambassadeur du roi de Chypre Jean II près le sultan d'Iconium². De ces deux dates assez éloignées l'une de l'autre on peut conjecturer que le chronographe chypriote fut un de ces μακρόβιοι, dont Chypre fournissait alors d'assez nombreux exemples³.

¹ Voy. notre édition, p. 58.

² « Item trouway en Lurande ung gentilhomme de Cypre que l'en nomme Lyachin Castrico, et ung aultre que l'en nomme Lyon Maschere, qui parloient assès bon François. » Voy. Mas Latrie, III, p. 3.

³ « Que si tu veux mieux cognoistre sa bonté (il s'agit du climat de Chypre), considère l'aage des hommes qui tous presque ne meurent qu'en la decrepite vieillesse, et y en a beaucoup d'iceux qui voyent leur quatriesme et cinquiesme génération, qui est à dire les petits enfans des enfans de leurs enfans. » Descript. de toute l'île de Chypre par R. P. Estienne Lusignan, Paris 1580, f° 13 recto. Au même endroit l'auteur chypriote cite divers exemples de Chypriotes parvenus à l'âge de 110, 120 et 125 ans.

Machéras cite souvent ses frères et parents qui occupèrent des places importantes, comme hommes de lettres et comme guerriers. Il est rare de voir des Chypriotes appartenant à l'église grecque, jouir d'une pareille estime dans une société si dévouée à l'église de Rome. Son père Stavrinou, homme de lettres, fut appelé par les chevaliers pour donner son avis sur l'importante question de la succession au trône (p. 339). Ses frères, Paul, Nicolas et Pierre, se sont distingués dans les affaires politiques et pendant le siège mémorable de Cérines par les Génois. Nous trouvons mentionnés encore (p. 254) Cosmas Machéras, un chef des pillards (σακουράνος), et Georges Billy, gouverneur de Chypre, neveu de Léonce. Celui-ci ne parle que deux fois de lui-même. En 1400, secrétaire de Jean de Norès, il prend part avec son frère Nicolas au complot pour chasser les Génois de Famagouste (p. 349). En 1426 il suit le roi Janus contre les Arabes comme surintendant des vivres de l'armée chypriote (p. 368). Sa chronique va jusqu'en 1458, mais nous ignorons si notre auteur a continué jusqu'à cette époque, ou si quelque copiste y a ajouté quelques faits postérieurs à la mort de Machéras.

Il est hors de doute que Machéras rédigea sa chronique d'après les archives officielles et d'après d'autres historiens inconnus. Indépendamment des

actes officiels qu'il insère dans son ouvrage, il donne d'autres détails qu'il n'a pu connaître qu'à l'aide des archives de la chancellerie. Quelquefois il nous indique lui-même la source à laquelle il a puisé ses renseignements¹.

Comme Georges Bustron, sans nous en prévenir, commence son récit, au point où Machéras finit sa chronique, on peut présumer que ce dernier écrit la suite d'une autre chronique grecque plus ancienne. Se contentant de dire quelques mots sur le roi Hugues IV (1324—1359), il nous renvoie à une autre chronique où sont racontées les guerres de ce roi contre les Turcs². Puis reprenant son récit à l'avènement du roi Pierre Ier, il dit clairement que son intention est de raconter seulement les exploits de ce vaillant prince³. Quels furent ces chronographes grecs, les devanciers de Machéras? C'est ce que nous ignorons. Nous savons seulement par le père Lusignan qu'au milieu du XVIe siècle on conservait encore à Chypre des «histoires écrites en langue grecque et de plusieurs auteurs⁴».

¹ Ηῦρα γραμμένον, p. 47. — Ἄλλου ἡῦρα γραμμένον, p. 48. — Καὶ τοῦτον ἔηγάται το τὸ βιβλίον τὸ ἔγραψεν ὁ σὶρ Τζευὰν τὸ Μιμάρς, p. 310.

² Ἡκούσετε τὰ γενέμενα εἰς τὴν Τουρκίαν, p. 84.

³ Ἀπαὶ τὸν ποῖον θέλω ἔξηγηθῆν ὅσον νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ τὸ ἔηγούνται εἰς τὸν κόσμον, p. 53.

⁴ Descr. de l'île de Chypre, f° 292, recto. On lit encore au feuillet 228, verso : « Anciens auteurs grecs les livres desquels sont écrits à la main qui estoient gardez comme un riche trésor en nostre couvent de Saint-

Qui sait quelle surprise nous réserve l'avenir sur l'histoire chypriote?

Comme document historique, la chronique de Machéras a une grande valeur. Nous avons sous les yeux un auteur original qui nous raconte dans une simplicité extraordinaire les faits chypriotes pendant plus d'un demi-siècle. Diomède Strambaldi ne fait que le traduire incomplètement; ne connaissant même pas le vrai sens des mots grecs dont Machéras s'est servi, il se contente de laisser en blanc ou de transcrire en lettres italiennes les mots dont il ignore la signification.

Au point de vue de la langue, Machéras peut être regardé avec les Assises chypriotes et Bustron comme l'un des premiers et des plus complets documents du dialecte populaire de la Grèce. Il est à remarquer que les 257 mots de l'ancien dialecte de Chypre, conservés par Hésychius et par d'autres glossateurs, sont presque tous oubliés par les Chypriotes modernes. Il n'y a qu'un seul mot cité par Hésychius, qui se soit conservé dans les chroniques chypriotes et parmi les Chypriotes d'aujourd'hui. C'est le mot βροῦχος, qui signifie petite sauterelle, criquet.

Dominique de Nicosie la grande Chronique, le Supplément des Chroniques. » Lusignan ne connaissait pas Machéras, mais seulement son continuateur Bustron, « l'histoire entière de Georges Bustron et autres qui ont écrit l'an mil quatre cens cinquante-cinq jusqu'en l'an mil quatre cens nonante. » F^o 291.

On voit, au contraire, le nouveau dialecte chypriote avoir tant de ressemblance avec la langue populaire dont se servent les habitants de la Grèce continentale, qu'on peut dire que les mêmes causes ont produit le même phénomène glossologique. L'étude d'une question aussi importante, se trouvant liée à l'histoire des invasions de la Grèce, nous éloignerait de notre sujet; nous nous contenterons d'en dire quelques mots au point de vue qui nous occupe.

On sait combien de discussions a provoqué la théorie un peu singulière d'un historien allemand, M. Fallmerayer, sur la destruction totale de l'ancien élément grec par une invasion slave. C'est par cette invasion qu'on a voulu expliquer la barbarie de la langue grecque. Mais Chypre n'a jamais été conquise par les Slaves, à moins que M. Fallmerayer n'ait voulu étendre aux îles grecques la destruction de l'élément grec.

M. Sathas a repris récemment cette question. Il a démontré que ces prétendus Slaves n'étaient autres que des Albanais, les Byzantins ayant par ignorance confondu ce dernier peuple avec les Slaves¹.

Cette nouvelle théorie appuyée sur des documents nouveaux a produit une grande sensation dans le

¹ *Monumenta Historiae hellenicae, Paris 1880, in-4°, préface du Ier volume.*

monde savant. Aux yeux de ceux qui connaissaient mieux la Grèce moderne que M. Fallmerayer, la théorie slave passa toujours comme une simple fantaisie, car personne n'a rencontré, ni dans la langue, ni dans les coutumes, ni dans les mœurs du peuple hellène, la moindre trace du passage de ces fameux envahisseurs qui détruisirent entièrement la race classique. Cependant quelques sceptiques, ne pouvant se débarrasser de leurs anciens préjugés, se sont récriés contre la théorie de M. Sathas, en affirmant d'une manière un peu singulière que les Albanais ne sont apparus en Grèce qu'à la fin du XIVe siècle. Mais si ces écrivains voulaient se donner la peine de parcourir, non pas des manuscrits et des livres rares, mais des ouvrages imprimés plusieurs fois, il leur serait facile de reconnaître que leur argument n'est pas soutenable, car l'établissement des Albanais, non-seulement dans le Péloponnèse, mais dans l'île de Chypre elle-même, remonte justement mille ans avant la date citée plus haut. Ils y verraient aussi que les bons Chypriotes du XVIe siècle, peu gênés par la question slave ou albanaise et ne sachant même pas s'il existait d'autres Grecs hors de Chypre, nous donnent des renseignements très précieux sur ces Albanais, renseignements qui s'accordent avec les affirmations des auteurs les plus

sérieux¹. On sait que Laonic Chalcocondyle incline à reconnaître dans les Albanais la même origine que dans les anciens Macédoniens². Le même fait est affirmé à diverses reprises par le père Lusignan qui a eu à sa disposition tant de documents perdus aujourd'hui et qui connaissait les traditions de ce peuple

¹ « Premièrement Calocère, premier Duc envoyé en Cypre par le Grand Constantin, ordonna qu'ils payeroient tous les ans certain tribut au Duc pour la solde ou entretenement des hommes d'armes Albanois ou Macedoniens, lesquels estoient levez pour la descente de l'isle contre les pirates et corsaires : à laquelle taille tant les villageois che les citoyens de chascue ville contribuoient. » F^o 68, r^o. « Les Albanois ou Macedoniens estoient gagez et auxiliaires, tous hommes d'armes tirez d'Epire, lesquels marchaient continuellement par tout le pais sans demeurer en place. Pour ceste cause ils estoient nommez Stradiots, au Arvanistes qui vaut autant à dire que Coureurs champêtres. Ceux-ci avoient femmes et enfans, et étoient subjects avec leurs capitaines à defendre l'isle de pirates et corsaires. Chacun d'eux possedoit un champ ou terre, où il semoit et recueilloit asses d'herbes pour son cheval. » Descr. de toute l'isle de Cypre par le R. père Lusignan, Paris 1580, f° 2, r^o. Cf. Machéras, p. 6—7. Les Albanais de Chypre sont mentionnés dans toutes les chroniques et dans les relations des providiteurs vénitiens. Beaucoup de saints chypriotes, dont les offices liturgiques nous sont parvenus, étaient des anciens Albanais. Leur surnom Στραδιώται (en français Estradiots, cf. Philippe de Comines, p. VIII, 7) n'a aucun rapport avec le grec στρατιώτης, le soldat; il signifie, comme le remarque si justement le père Lusignan, le coureur, en grec moderne στρατοκόπος. Ce mot a la même signification que leur nom Ἀρβανίτης, qui provient de la basse latinité *Arbanum* et *Herbaticus* (erraticus). Une glose dit : « Ἀλτήτης, herbaticus, vagus. » Ducange, Gloss. Lat. C'est à cause de leur vie vagabonde que les Albanais sont appelés, par Anne Comnène, Οὔετῶνες (XII, 370), ce mot qui a tant tourmenté les savants étant d'origine albanaise (βέτον, l'errant, le voyageur). Pour la même raison leur province était appelée par les Byzantins θέμυξ Βαγενετίας, ce dernier mot provenant du latin *vagus* (vagabond). On sait que les anciens Pélasges, dont on veut voir les descendants dans les Albanais, ne signifiaient que des hommes errants.

² Hist., p. 27, éd. Bonn.

formant encore alors une caste à part dans l'île de Chypre.

Ne voulant pas discuter la question de savoir si les Albanais sont des Macédoniens, comme ces derniers écrivains le prétendent¹, nous ne pouvons qu'écarter, comme incroyable et insoutenable, toute théorie d'invasion slave en Grèce, et reconnaître dans la Grèce moderne une influence très prononcée de l'élément albanais. Quelle est cette influence que la langue albanaise a exercée sur le grec, c'est là une belle étude qui se recommande aux jeunes érudits de la Grèce²!

La solution de cette question permettra de reconnaître jusqu'à quel point l'albanais a influencé l'idiome chypriote qui, comme nous l'avons dit, est un dialecte tout nouveau ayant peu de rapports avec l'ancien et formé sous la même influence qu'a subie la langue parlée par tous les Grecs d'aujourd'hui.

Mais si une pareille influence a transformé ainsi l'ancien idiome de Chypre, la langue de Machéras conserve encore ce cachet particulier qui rendit Chypre célèbre dans le monde ancien, nous voulons dire le

¹ Dans tout le moyen âge les Albanais étaient appelés Macédoniens. Même au siècle passé les mercenaires albanais au service des rois de Naples portaient le nom de *Reggimento dei Macedoni*.

² M. Gustave Mayer à Gratz, a publié deux remarquables études sur la langue des chroniques chypriotes.

solécisme. On sait que ce mot, σολοικισμός, doit son origine au parler barbare d'un ancien district de Chypre, Soles¹. Du temps des Romains le solécisme se répandit tellement dans toute l'île que le dialecte chypriote devint synonyme de ce mot, comme on le voit par cette épigramme d'Ammien (XI, 146):

Ἑπτὰ σολοικισμοὺς Φλάκκῳ τῷ ῥήτορι δῶρον
πέμψας, ἀντέλαβον πέντε διακοσίους ·
καὶ νῦν μὲν, φησὶν, τούτους ἀριθμῷ σοι ἔπεμψα,
τοῦ λοιποῦ δὲ μέτρῳ πρὸς Κύπρον ἐρχόμενος.

C'est-à-dire : « Ayant envoyé en présent à l'orateur Flaccus sept solécismes, j'en ai reçu mille en retour. « Pour le moment, dit-il, je t'envoie ceux-ci en petite quantité; par la suite, je t'en enverrai à foison, à mon arrivée en Chypre. »

En parcourant Machéras, on voit à chaque ligne les traces évidentes du solécisme chypriote. Jamais la langue vulgaire des Grecs n'a été corrompue à ce point. Machéras, quoique un peu lettré, ne se gêne nullement ni pour la syntaxe ni pour l'orthographe; il confond d'une façon bizarre les articles, les noms, le mode et le nombre des verbes. Ne pouvant se débarrasser des solécismes qu'il a sucés avec le lait de sa mère, il prétend de bonne foi que c'est l'invasion

¹ Σόλοι πόλις Κιλικίας καὶ Κύπρου, ἀφ' ὧν ὁ σολοικισμός, βαρβαρίζοντες κατὰ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν. *Suidas* s. v. Σόλοι.

*française qui a apporté ce mal dans le pays conquis¹.
Cependant le témoignage des Anciens démontre que
le solécisme est un fruit du sol chypriote!*

¹ Καὶ ἀπὸ τότες ἀρχέψαν νὰ μαθηθάνουν φράγκικα, καὶ βαρβατίσαν τὰ ῥωμαῖα, ὡς γοῖον καὶ σήμερον, καὶ γράφωμεν φράγκικα καὶ ῥωμαῖα, ὅτι εἰς τὸν κόσμον δὲν ἤξεύρουν ἵνα συντυχάνομεν, p. 85. *Le père E. Lusignan croit que les barbarismes du dialecte chypriote sont dus au mélange de diverses langues. « Mesmes aujourd'hui . . . toute l'isle parle grec, et encore bien corrompu, ayant esté ainsi altéré par les Assyriens, Syriens, Juifs, Arméniens, Albanois, ou Lacédémoniens, François, Italiens et Turcs. » Des cr., f° 2, recto.*

ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΜΑΧΑΙΡΑ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΚΥΠΡΟΥ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

τῆς γλυκείας χώρας Κύπρου, ἣ ποία λέγεται Κρόνακα,
τοῦτέστιν Χρονικόν.

Ἐβουλευτήκα ἐν ὀνόματι τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ τοῦ ἐν τριάδι προσκυνουμένου νὰ ἐξηγηθῶ περὶ τῆς ἀκριβοῦς χώρας Κύπρου. Ὡς χρόνοι εἶναι τρεῖς ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ περασμένος, ὁ εὐρισκόμενος, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ἤ-ζου εἶναι καὶ ἡ ἡμέραι τῆς ζωῆς μας, ὡς γοῖον λαλεῖ ὁ Δαβὶθ· ὅτι ἡ ἡμέραις μας διαβαίνουν καὶ ἡμεῖς καταλυοῦμεν τοὺς καρποὺς ἁγούρους, καὶ θανατόνομεν τοὺς γονίους μας, νὰ πάρωμεν τὴν κληρονομίαν τους, ὡς μωροί· καὶ πόσον καιρὸν ν' ἀπαντήσωμεν, μέλλει νὰ ποθάνωμεν, καὶ γιὰ τοῦτον ἅς ἀπομεινίσκωμεν ὥσπερ νὰ θέλῃ ὁ θεὸς νὰ σηκόνῃ τοὺς γονίους μας καὶ νὰ παίρνωμεν τὴν κληρονομίαν· ὁ δὲ πῶς μᾶς παραπονᾷ ὁ φρένιμος Σολομών, καὶ λαλεῖ· «Ψέματα τῶν ψεμάτων, ὅλα εἶναι ψέματα».

Ἐπειδὴν τὰ πάντα διαβαίνουν καὶ τὰ γινησκούνται ἔξηγοῦνται, πολλὰ πεθυμοῦν ὅλοι νὰ ἱσχυρῶνται τὰ ἐδιάβησαν, καὶ τὰς παλαιὰς ἱστορίας, ὅτι μανθάνουσιν τὰ πράγματα τὰ ἐδιάβησαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖνα μανθάνουσιν καὶ βλέπουνται, καὶ ἀνὲν καὶ τινὰς ἐμποδιστὴ νὰ βλέπεται, μήπως καὶ γλυτώσων, θέλω ποίσειν διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου πνεύματος μικρὴν ἀνθόμῃσιν, διὰ νὰ τὴν διαβάξουσιν ἐκεῖνοι, ὅπου εὐρίσκονται, οἱ ποῖγοι θέλουν ἀλεγειάζεσθαι τὰς παλαιὰς ἱστορίας.

Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος μετὰ τὸ βαπτισθῆναι εἶπεν, ὅτι ἡ ὀικὴ μας χώρα ἡ Κύπρος ἔμεινεν χωρὶς τινὰν χρόνους λς', διαπὶ ἐγένην πείνα μεγάλη ἀπὸ ἀβροχίαν, καὶ οὔλη ἡ σπορὰ ἐχάθηκεν· καὶ ἡ πείνα ἐγένην μεγάλη, καὶ οὔλα τὰ νερά τῶν βρύσων ἐξεράναν, καὶ ἐπηγαῖναν οἱ ἀνθρώποι ἀπὸ τὸπον εἰς τόπον μὲ τὰ κτηνά τους νὰ εὔρουν νερόν, νὰ ζήσουν καὶ τὰ κτηνά τους· καὶ οὔλα ἐστεγνῶσαν, καὶ λάκκοι καὶ βρύσες, καὶ ἀφήκαν τὴν πανθαύμαστον Κύπρον καὶ ἐπερᾶσαν ὁδῶ καὶ κείῳ ὅπου πᾶσα εἷς ἡῦρεν ἀνάκασιν· καὶ τὸ νησὶν ἔμεινεν χωρὶς τινὰν χρόνους λς'. Ὄνταν ἐστράφην ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀπαι τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ μὲ ὄσους εἶχεν εἰς τὴν Ῥώμην, τότε ἐπῆρεν ὀρισμὸν ἡ ἀγία δέσποινα Ἑλένη ἡ μητέρα του ἀπαι τὸν υἱὸν της νὰ πάγῃ νὰ γυρεύσῃ τὸν τίμιον σταυρὸν εἰς τὸ Ἱεροσόλυμα· καὶ ἤρτεν εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἤρτεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐπέξευσεν πρὸς τὴν Λεμεσὸν καὶ ἡῦρεν τὸ νησὶν ἔρημον, καὶ πολλὰ ἐπικράνθη θωρῶντα τὸ τὸσον ὁμορφον νησὶν καὶ ἦτον ἔρημον.

Καὶ μοναῦτα ἐμίσευσεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ μέγαν κόπον καὶ πολλὴν ἐξοδον καὶ φοβερίσματα, καὶ ἡῦρεν τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τοὺς ἄλλους β' σταυροὺς τοὺς λησταῖς, καὶ τὰ καρφία καὶ τὸν στέφανον τὸν ἀκάνθινον, καὶ λς' σταλαμματαῖς αἷμαν, ὅπου ἐστάξεν ἀπαι τὸ αἷμαν τοῦ Κυρίου καὶ ἔπεσεν εἰς ἕναν πανίν· τὸ ποῖον εἶναι πολλὰ μακρὺν, ἀ σᾶς ἔξηγηθῶ τὰ πράμματα καταλεπτῶς, ἀμμὲ εὐρίσκεται γραμμένον πολλὰ πλατεῖα εἰς τὸ βιβλίον τὸ ἔγραψεν ὁ ἅγιος Κυριακὸς πῶς εὐρέθη ὁ τίμιος σταυρὸς, καὶ πῶς ἀγρώνισεν τοῦ Χριστοῦ ἀπαι τοὺς λησταῖδας, καὶ ποῖος τοῦ καλοῦ ληστοῦ καὶ ποῖος τοῦ πονηροῦ.

Ἡ ποία ἀγία δέσποινα Ἑλένη θωρῶντα, ἐθαυμάστην καὶ ἐποίησεν καὶ ἔκτισαν πολλὰς ἐκκλησίαις εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ ὀνόματος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἀπὸ γῆς, καὶ ἐτελείωσέν ταις, καὶ ἄλλαις ἀφῆκεν χρυσίον καὶ ἐτελείωσάν ταις.

Ἦξευρε καὶ τοῦτον, ὅτι ὅσον ἐπήγαινε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὠρῖσεν τοὺς ἄρχοντες, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ κτίσουν

πύργους ν' ἀποσκηπάζῃ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νᾶχῃ ἀνθρώπους ἀπὸ ἑκείνου νὰ
 θωροῦν ἡμέραν καὶ νύκταν, καὶ νᾶναι ὅτοιμοι ὅσο νὰ ᾿δοῦν λαμπρὸν ἢ καπνὸν
 εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅτοιμα νὰ ποίσῃ πᾶσα εἰς, ὅτι τὸ ναῦρεθῇ ὁ τίμιος
 σταυρὸς νὰ ὑψωθῇ νὰ γινῇ φανὸς ἀπὸ πύργον εἰς πύργον, νὰ μάθῃ ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν ἡμέραν ὅπου ναῦρῃ ἡ μητέρα τοῦ τόν τίμιον σταυρόν· καὶ ἤτῃς
 ἐγίνετο μετὰ τούτῃ τὴν στρατάν. Τὴν ὥραν ὅπου ἡ μακαρία Ἑλένη ἡῦρεν
 τὸν τίμιον σταυρόν, ἐκείνην τὴν ὥραν ἔμαθεν το ὁ υἱὸς τῆς ὁ βασιλεὺς.
 Τώρα νὰ στραφοῦμεν εἰς τὴν ἁγίαν Ἑλένην.

Καὶ ὄνταν ἡ ἁγία Ἑλένη ἡῦρεν τὸν τίμιον σταυρόν καὶ ἔμαθεν ἀπὸ τὸ
 θαῦμα τοῦ σταυροῦ, ἐπῆρεν τὸ ὑποπόδιον ὅπου ἐκαρφῶσαν τοὺς ἁγίους
 πόδας, καὶ ἔσμισεν το εἰς γ' καὶ ἐποίησεν δύο σανίδια ἀπὸ τὰ ποῖα ἐβγάλεν
 ἐκ τῶν γωνιάς, ἀπὸ πᾶσαν σανίδα δύο κομμάτια, καὶ ἔμειναν δύο σταυροί.
 Τὸν δὲ Σταυρόν τοῦ Χριστοῦ ἀφῆκεν τὸν εἰς τὰ ἁγία τῶν ἁγίων μετὰ πολὺν
 χρυσίον καὶ μαργαριτάρην καὶ πέτραις. Τὰ πᾶσα ἐξήλωσεν τοὺς σταυροὺς τῶν
 ληστών καὶ ἔβαλεν τὸ μακρὺν τοῦ καλοῦ μετὰ τὸ κοντόν τοῦ πονηροῦ,
 καὶ ἐποίησεν ἕνα, τὸ ὁμοῖον καὶ τὸ μακρὺν τοῦ πονηροῦ μετὰ τὸ κοντὸν
 τοῦ καλοῦ, καὶ ἐποίησεν τοὺς β' σταυροὺς. Ἐπειδὴ ἐποίησαν ἀντάμα τόσον
 καιρὸν, χρόνους 58¹⁾ (1), δὲν ἦτον δίκαιον νὰ ρίψουν τοῦ πονηροῦ, ἐπῆρὲν τοὺς
 μετὰ τῆς νὰ τοὺς ἰδῇ ὁ υἱὸς τῆς τὸ μακρὸν καὶ τὸ πλάτος, ὅτι ὅλοι ἦτον
 εἰς ἕνα ἀξιάμην· καὶ τοὺς β' σταυροὺς τοὺς μονοκόμματους καὶ τὰ ἐκ σα-
 νίδια καὶ τὰ καρφία καὶ τὸν στέφανον ἐβαλέν τα εἰς τὸ σεντούκιν, μετὰ
 τοὺς β' σταυροὺς εἰς τὸ κάτεργον, καὶ ἐνέβη ἡ ἁγία Ἑλένη καὶ ἦρτεν εἰς
 τὴν Κύπρον, καὶ ὄνταν ἐπεσῶσαν καὶ ἐράξαν εἰς τὴν γῆν ἐβγάλεν τὸ σεν-
 τουκὶν μετὰ τοὺς δύο σταυροὺς, καὶ ἔφαν εἰς τὸ Βασιλοπύργον· καὶ ὄνταν
 ἀπόφην, ἔπεσεν ἀπὸ τὸν κόπον τῆς θαλάσσης καὶ ἐκοιμήθη, καὶ εἶδεν ἕνα
 ὄρομαν, ὅτι ἕνας παῖς ἀνθρώπος εἶπεν τῆς· Κυρία μου Ἑλένη, ὡς γοῖον
 ἐποίησες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἔκτισες πολλοὺς ναοὺς, ἤτῃς ποῖσες καὶ
 ὡδε, ὅτι ὁρισμὸς εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν χώραν νὰ κατοικοῦσιν ἀνθρώποι ἕως

1) Probablement 58.

τῆς συντελείας, καὶ νὰ μὲν ἔηλειφθῇ εἰς τοὺς αἰῶνας· καὶ ἔκτισε ναὸν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ ἔβαλε ἀπὸ τὰ τίμια ξύλα, ἀπὸ βασιλέων. Καὶ ἐξύπνησεν καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ ἐγύρεψεν τὸ σεντούκι καὶ τοὺς σταυροὺς τοὺς μεγάλους· ὦ, τοῦ θαύματος! ὁ νεῖς μέγας ἐχάθη· καὶ ἔπεψεν γυρεύοντά του, καὶ εὗρέθη εἰς τὸ βουνὸν τὸ λεγόμενον Ὀλυμπία, διὰ τὸν σταυρὸν τὸ Ὀλυμπάτο, ὄνομα τοῦ καλοῦ ληστοῦ· καὶ ἔκτισε ναὸν τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σταυροῦ μερτικὸν ἀπὸ τὸ τίμιον ξύλον. Τὰ πᾶσα εἶδεν ἓνα στύλον λαμπρὸν ἀπὸ τὴν γῆν ὡς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῇ τὸ θαῦμα, καὶ ἤρρεν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ποταμοῦ τὸν ἓνα μικρὸν σταυρὸν ἀπὸ τοὺς δύο, καὶ φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν· Ἐλένη, ποῖσε νὰ κτίσης ὡδὴ ἐκκλησίαν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον λεγόμενον Τόγγην. Καὶ ἐποίησε ναὸν τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ ἓνα γειοφόριον νὰ περνοῦν οἱ ἀνθρώποι, καὶ ἐσήμωσεν τὸν αὐτὸν σταυρὸν μετὰ ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ μαργαριτάρου. Καὶ ἀπὸ τότε ὁ Κύριος ἔπεψεν τὸν ὕπερ, καὶ ἐγρίκηθη εἰς πᾶσα τόπον· καὶ ἐγρίκησεν ὁ λαὸς καὶ ἐστράφησαν εἰς τὰς κατοικίας τους· τὸ ποῖον μετὰ τοὺς ἦλθαν καὶ πολλοὶ πάροικοι, καὶ ἐκατοικῆσαν εἰς τὸ νησί. Καὶ τελειόνοντα τὰ κτίσματα, ἐνέβη εἰς τὸ κάτεργον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἄφρον ἐπῆγεν ἡ ἀγία Ἐλένη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὁ λαὸς ἐπλήθυνεν εἰς τὸ νησί, ἐννοιάστησαν τὸ ἔλα τῶν ἀθέων Σαρακηνῶν, πῶς πολλαῖς φοραῖς αἰχμαλωτεύσαν τὸ αὐτὸ νησί καὶ ἐχαλάσαν πολλαῖς χώραις καὶ κάστρην, καὶ αἰχμαλωτεύσαν τὸν λαόν, καὶ ἐφοβοῦνταν καὶ ἦσαν ἐννοιασμένοι, λαλοῦντα· Ὅποτε θελήσει ὁ Σουλτάνος νὰ μᾶς αἰχμαλωτεύσῃ, ὅστιμον εἶναι. Τότε ἐσυμβουλευθήσαν νὰ τὸ ποῖσιν νῶσιν τοῦ βασιλέως νὰ πέψῃ λαὸς τῶν ἀρμάτων νὰ βλέπουν τὸν τόπον· τοὺς ποῖους καλλίτερους ἀνθρώπους, ὅπου εὕρισκονταν εἰς τὸ νησί ἐπέψαν τοὺς εἰς τὸν βασιλέαν, ζητῶντα τῆς μεγάλης τοῦ ἀγιωσύνης νὰ πέψῃ ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων ἀπεζοῦς καὶ καβαλλάριδες διὰ τὴν βλέψησιν τοῦ τόπου κατάδικα τοὺς Σαρακηνούς. Ὁ βασιλεὺς γρικῶντα τὴν παρακάλεσιν τοὺς, ἔπεψεν πολὺν λαόν

τῶν ἀρμάτων εἰς βλέψῃσιν τοῦ αὐτοῦ τόπου· καὶ τᾶπισα ἐκάτσαν μεσόν τους καὶ εἶβαν τὴν ὁμάδαν τοῦ μηνίου τοῦ λαοῦ, καὶ ἐμοιράσαν τα μεσόν τους καὶ ἐβάλλαν καπετάνον νὰ τὰ συμπίαζῃ, καὶ ἔπεσεν πασανοῦ τὸν χρόνον ἀπὸ τρία ἑτέρπυρα χρυσᾶ ὅπου ἦσαν ὑτέρπυρα ς', ὅπου εὐρίσκονταν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐκράκτην Στρατία διὰ τοὺς Στρατιώταις· τὸ δουκάτον ἔξαζεν ὑτέρπυρα δ' τῆς Κύπρου. Ὅμοιως ἐκράζαν το καὶ Καπνόν· καὶ ὁ νοικοκύρης, ἃν εἶχεν υἱοὺς καὶ κόραις εἰς τὴν τάβλαν του καὶ εἰς τὸν καπνόν του, ἐκεῖνος μοναχὰ ἐπλέρονεν, καὶ ἄνταν ἀχωρίστησαν ὁ υἱὸς καὶ ἡ κόρη νὰ ἀρμάσῃτην, ἐπλήρονεν πᾶσα εἰς τὸ μερτικόν του. Τότε ἔπεψε δούκα νὰ κρίνῃ τὸν λαόν, καὶ ἀπὸ τότε ἔπεψεν δούκαν, καὶ κατὰ καιρὸν ἄλλασσέν τον, καὶ οὕτως ἐπορεύονταν ὡς τὸν καιρὸν ὅπου ἔπεψεν δούκαν ὀνόματι Ἰσαάκιον, ὁ ποῖος ἦτον πόρνος, καὶ ἦτον εἰς τὴν ἐχρονίαν α' (1) Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀφότις ἐγίνετο ἡ ἀφεντική διάβασις τοῦ λαοῦ τὸν ἐσυμπίασεν ἓνας δούκας ὀνόματι Τεπουλίου, καὶ ἐκάμαν (2) οἱ Λατῖνοι ὅλην τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς αἰχμαλωτεύσαν καὶ ἀπομακρύσαν τους, καὶ πάντα ἐπεθυμοῦσαν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας καὶ ποτὲ δὲν ἐμουλλῶσαν, ἀμμέ πάντα ἐπαραισθόνταν καὶ ἐμποδίζαν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐτζίγαρίζαν τοὺς χριστιανοὺς, οἱ ποῖγοι εἶναι ὡς τὴν σήμερον ἀληθινά . . . (3).

Ὁ ποταμὸς ὁ χεῖμαρρος ἐκατέβασεν πολλὴν ἄμμον καὶ καταχερὸς ἐσκέπασέν την· καὶ λαλοῦν οἱ λαῖς, ὅτι τοῦτον τὸν λίθον ἐνι λίθος ἐλευθερίας καὶ ὀλίγον ἐμπορεῖ νὰ φελέσῃ· τοῦτον ἐγίνετο διὰ νὰ μὴδὲν ἔῃ τὸ τέλος· ὅτι λαλεῖ ὁ φιλόσοφος, σκοπᾶτε τὰ τέλη τῶν πραγμάτων, καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τὴν ἀρχήν· ἀμμέ ἐχάθην, ὅτι σημεροφυχ(4).

Καὶ ὄνταν ἐξημέρωσεν ἡ δευτέρα, καὶ ἐξέβησαν οἱ φρέριδες τοῦ ὄχλου,

1) Erreur de date. Isaac Comnène, le dernier des gouverneurs byzantins de Chypre, prit possession de son gouvernement un peu avant 1185. —

2) Probablement ἐπῆραν. — 3) Le récit est interrompu. Il s'agit de la vente de Chypre par le roi Richard Ier à l'ordre des Templiers. — 4) Période tronquée et incompréhensible; on peut lire: ἐχάθην σήμερον ἡ εὐφυχία.

ἔρχεφεν ἡ λύπη καὶ τὸ κλαῦμαν τόσοι εἰς ταῖς γυναῖκας, ὡς γοῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀποῦ ἐσκοτώθησαν, οἱ φρέριδες ἐλυπήθησαν πολλὰ πῶς εἰς ἴνα μὲν νὰ γλυτώσουν ἀπαι τούτην τὴν ταραχήν.

Οἱ ἄνωθεν Τεμπλιώταις ἦσαν πολλὰ ἄρχοντες καὶ εἶχαν μεσὸν τοὺς μεγάλην αἰρετικίαν καὶ πολλὰ βρωμισμένην τάξιν εἰς τὸ κρυφόν· καὶ ἄνταν ὁ θεὸς ἐβαρύτην τὸ κακὸν τὸ ἐπολεμοῦσαν, ἐφανερώσεν το τοῦ Παπα μὲ τούτην τὴν τάξιν· δύο παιδιοὶ ἦσαν ἀπὸ μίαν χώραν καὶ ἀναγνώθησαν ἀντάμα, καὶ ἀγάπαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ὡς γοῖον νᾶχαν εἴσταιν ἀδελφία· καὶ διαβαίνοντα καιρὸς θεωρῶντα τὴν τάξιν τοὺς Τεμπλιώταις πολλὰ τιμημένην, καὶ πολλὰ τεκόνταν ἐδουλεῦγαν τάφικία τοὺς· καὶ ἦτον πλούσιος ὁ ἓνας παιδιὸς ἀπαι τοὺς δύο, ἐπεθύμησεν νὰ γίνῃ ἀδελφὸς εἰς τὴν τάξιν τοὺς Τεμπλιώταις, καὶ ὁ μᾶστρος ἐπερίλαβεν τον, καὶ ὁ ἄλλος παιδιὸς ἔθελεν καὶ ἐκεῖνος νὰ πάρῃ τὸν ὄρδινον· καὶ ἄνταν ἐπῆγαν τὴν νύκταν οἱ ἀδελφοὶ νὰ τὸν χειροτονήσουν, ὁ σύντροφός του ἐμπῆκεν κρυφὰ μεσὸν τοὺς εἰς τὴν σύνδοι, ὅτι κανένας δὲν ἐπῆρεν σκοπὸν, ὅτι ὁ θεὸς ἐσφάλισε τὰ ῥμάτιά τοὺς καὶ δὲν τὸν εἶδασιν, γιὰ νὰ ἀποσκεπαστοῦσιν· καὶ εἶδεν πρᾶμμαν τὸ ἐποῖκαν τοῦ συντρόφου του, καὶ ἐξηγήθη τα τοῦ Παπα· Εἶδα τὸν παπᾶν ὅπου ἐθέλαν νὰ κουρέψουν, τοῦτ᾽ εἰς τὸν χειροτονήσουν, τὸν σύντροφόν μου, βαστάνοντα εἰς τὰ χέργιά του σταυρὸν χαρκὸν καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς σταυρωμένος ἀπάνω εἰς τὸν σταυρὸν· τότε ἐγονάτισεν, καὶ ἐπrouμουτίασεν τοῦ μεγάλου μαστόρου νὰ κρατήσῃ κρυφὰ πᾶσα πρᾶμμαν τὸ νὰ τοῦ ποῖσουςιν· καὶ τότε εἶπέν του ὁ παπᾶς: φαίνεται σου τοῦτος ὁ σταυρωμένος ἐν υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὡς γοῖον λαλοῦν οἱ λαῖς; Καὶ ἔχαν τάξιν, ὅτι ἂν εἶπῃ, ναι πιστεύω ἀληθινὰ ὅτι τούτη εἶναι εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, τότες ἐλάλεν του ὁ παπᾶς· καὶ ῥμείς ἤτις πιστεύομεν, ἀμμή δοκιμάζομέν σε· καὶ τότε ἔχειροτονοῦσάν τον καὶ ῥέμπαν τον εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὲ τούτην τὴν λογιὴν ἐσκοτόνετον· ἀμμή ὁ σύντροφός μου ὅταν τοὺς εἶπε, ναι πιστεύω ἀληθινὰ ὅτι τοῦτος εἶναι εἰκόνα τοῦ Κυρίου· ἀμμή εἶπέν τους, σεις ἴνα τὰ λαλεῖτε; ὅτι εἶναι ῥέπε μου καὶ νὰ ῥμολογήσω·

ὁ παπᾶς εἶπέν του, τοῦτος ἦτον ἓνας ψευματινὸς προφήτης. Γρικῶντα ἐκεῖνος ἐτζέπασέν το, καὶ ἐπιάσεν τὸν τίμιον σταυρὸν ἀπὸ τὸ χέριν του καὶ ἔρριψέν τον χαμαὶ καὶ ἐποϊκέν του πολὺν ὕβρισμόν. Τάπισα ἐγδυσάν τον δλόγυμνεν, καὶ ἐπλύναν τον ἀπὸ 'πάνω κάτω· τάπισα ἐφίλησάν τον εἰς τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κορφήν καὶ εἰς τὸ στόμαν, καὶ εἰς τ' ἀφάλιν, καὶ εἰς τὸν κῶλον πᾶσα εἰς· τότε ὅσοι ἐθέλαν ἔχαν ναῦτειάσουν μετὰ του. Καὶ ἐπρομουτιάσέν τους πᾶσα φορὰν ὅπου νὰ τὸν γυρεύγουν νὰ ἦναι ὅτοιμος καὶ μηδὲν ἀντισταθῇ τινός. Καὶ τότε ἐντυσάν τον τὰ βρωμισμένα ροῦχα τῆς βρωμισμένης τους τάξης καὶ ἔμπασάν τον 'ψηλά. Καὶ πιαυρίου ἐδωκάν του ἀσῆμιν καὶ χρυσάφιν καὶ φορεχίαις πολλὰ, καὶ ἐγυρῖσαν τον τὴν χώραν μὲ χαρὰν μεγάλην. Ἀμμέ τὸ βιβλίον τῆς τάξης τους μὲ μεγάλην φρόνησιν καὶ τιμὴν, ἔξω εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ κρατοῦν τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐκκλησίας, τὸ φᾶν τους, τὸ πγῆν τους, τὴν ἐντυμασίαν τους, καὶ μὴν ἔχουν σουπερπίαν, νὰ ἔχουν ἀπομονήν ὅ,τι τοὺς 'πῆ ὁ πᾶσα εἷς, ἀπομονητικοί, καὶ πολλὰ ἄλλα καλὰ μαθητεμένοι, ἀμμέ 'ς τὸ κρυφὸν εἶχαν τὸ ἐγρικῆσете ἄνωθεν.

Ὅταν ὁ ἀγιώτατος Πάπας ἐγρίκησεν τὰ αὐτὰ λογία, πολλὰ τὸ ἐπικράνθη· Ποῖον ἔπαθα, Κύριέ μου; ὁ παντοδύναμος θεὸς ἐπεψεν τὸν υἱόν του τὸν ἡγαπημένον, μὲ τὸ θέλημάν του ἔδωκεν θάνατον καὶ ἐπάθεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθησεν ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰ χεργία τοῦ διαβόλου, καὶ ἔδωκέν μας νὰ φύγωμεν ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν διὰ νὰ μὲν 'πᾶμεν εἰς ταῖς χεῖρας τοῦ διαβόλου, καὶ τοῦτος ὁ μέγας μᾶστρος, ὁ φίλος μου, νὰ κρατῇ τοῦτον τὸ κακόν; ὀρκίζω εἰς τὸν Κύριον, ὅτι μίαν ἡμέραν νὰ 'ξηλειφθοῦν ἀπὸ τὸν κόσμον. Καὶ ὡς καλὸς χριστιανὸς ὅπου ἦτον ὁ ἀγιώτατος Πάπας, ὥρισεν τὸν παῖδα μὲ ἐντολήν νὰ μὲν τὸ 'πῆ τινὸς ἄλλου· καὶ ἐθέλησεν ὁ Πάπας νὰ μάθῃ περίττου καθαρά· ἔκραξεν ὁμπρὸς του τὸν μέγαν μᾶστρον τοῦ Τέμπλου, καὶ μέσα εἰς πολλὰ λογία εἶπεν του· 'πεθυμίαν ἐπεθύμησα νὰ 'δῶ πῶς χειροτονᾶτε τοὺς ἀδελφούς· διὰ τοῦτο ἔπαρε τοῦτον τὸν παιδίον, (ἐναν τὸν ἔθελεν ὁ Πάπας), ὁμπρὸς μου χειροτόνησ' τον. Ὁ ποῖος εἶπεν του· Τοῦτον

δὲν ἡμπορεῖ νὰ γενῇ, αὐθέντη, ὅτι ἡ τάξι μας ὀρίζει νὰ μὴν χειροτονήσωμεν τινὰν φανερά, ἀμμὲ κρυφὰ ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ τόπος ἐπιτήδειος, μέσα εἰς τὸν τόπον τὸν ἁγιασμένον. Καὶ δὲν ἔδειξεν ὁ Πάπας περὶ ττου φανὸν, οὐδὲ ἄγγρισιν. Τάπισα ἐκάλεσεν τὸν μέγαν μάστρυν τοῦ Σπιταλίου καὶ ὤρισέν τον νὰ χειροτονήσῃ τὸν αὐτὸν παιδίον, ἀδελφόν· ὁ ποῖος πάραυτα ἐχειροτόνησέ τον. Τότε ἐπῆρεν ὁ Πάπας μεγάλην χαρὰν, ὅτι οἱ Σπιταλιώταις ἔνι καλοὶ χριστιανοί, καὶ οἱ Τεμπλιώταις εἶναι ὡς γοῖον τῶς ἐπροδῶκαν. Τότες ἔρισεν τὸν συγγχετικόν του καὶ ἔγραψεν δύο γραφαῖς τοῦ πασανοῦ ἀφέντη εἰς τὸν κόσμον ὅπου εὐρίσκουνταν οἱ Τεμπλιώταις σπιτία καὶ κρατήματα, καὶ ἔμαθεν τὸν ποῖον μακρὺν τόπον τὸν εἶχαν οἱ Τεμπλιώταις καὶ ἦτον στράτα κοντὰ 'νοῦ χρόνου. Τὸ ἓναν χαρτὶν ἐλάλεν.

« Ἐγαπημένε μας υἱέ, χαίροις μετὰ εὐλογίας ἀρχιερατικῆς· ἤξευρε μὲ τοῦτον, τὸ χαρτὶν μας τὸ ἀνοικτὸν διάβασ' το, καὶ τὸ βουλωμένον ἔχε το εἰς φύλαξιν εἰς καλὸν τόπον καὶ μηδὲν εἶναι τινὰς ἀπάτορμος νὰ τὸ ἀνοίξῃ ἢ νὰ τὸ διαβάσῃ ὡς τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὅπου μέλλει νὰ ἔλθῃ· καὶ ὄνταν 'πᾶτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὄνταν τελειώσῃ ἡ πρώτη λειτουργία, πρὶν νὰ ἐβγοῦν οἱ λαὸς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἀνοίξε τὸ χαρτὶν τὸ βουλωμένον καὶ ὅ,τι λαλεῖ ποῖσε ὁτοίμα, ἀπάνω εἰς ἀφορεσμένον». Διότι τὸ βουλωμένον χαρτὶν ἐλάλεν. « Ὡς γοῖον μᾶς τὸ ἐπροβιάσαν ὁμπρὸς μας, ὅτι ἡ τάξις τοὺς Τεμπλιώταις εἶναι εἰς μέγαν κακὸν καὶ ἀρνοῦνται τὸν θεὸν καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους· καὶ γιὰ τοῦτον ὀρίζομέν σε, ὅτι πρὶν νὰ φτάσῃ τὸ γιῶμαν νὰ ὀρίσῃς νὰ τοὺς σκοτώσουν ὅλους ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸν τόπον σου, καὶ μὲν ἐλεμονηθῆς κανέναν. Καὶ εὐχομαί σου καὶ ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ὅλα τους τὰ καλὰ, καὶ κληρονομίας τους, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸν τόπον σου ὅς δοθοῦν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοὺς Σπιταλιώταις. Καὶ ἀνίσως καὶ δὲν ποίσης τὸν ὀρισμόν μου καὶ ἀφήσης ζωντανὸν κανέναν, νὰ σοῦ ἔλθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ὡς γοῖον ἦλθεν εἰς τὸν 'Ιούδαν».

Καὶ ἐποίησεν τὸν λόγον τοῦ Πάπα εἰς ὅλην τὴν Κύπρον, καὶ ὅλους ἐσχότωσέν τους τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς. Καὶ τινες λέγουσιν, ὅτι ὁ Πάπας

ἦτον ἀγγρικισμένος μετὸν μάρτυρα τοῦ Τέμπλου, διότι ἐποίκην τοῦ ἀγανάκτησιν, καὶ τοῦτον ἦτον ἡ ἀφορμή, καὶ ὁργὴ τοῦ θεοῦ ἔπεσεν ἐπάνω του, διότι ἦτον πολλὰ ἀγγρικισμένος μετὰ τοὺς, διὰ τὰς ἀμαρτίας τοὺς· καὶ διὰ τοῦτο ἐκαταλύσαν τοὺς ὅλους μίαν ἡμέραν, καὶ δὲν ἐγλύτωσεν κανέναν, καὶ ἂν εἶχεν ἔχειν καθαρὸς ὁ θεὸς, ἐθέλεν τοὺς γλυτώσειν· καὶ τοῦτον ἦτο ὁργὴ τοῦ θεοῦ.

Καὶ ὄνταν ἐτελείωσεν ἡ λειτουργία τῆς Πεντηκοστῆς, εἰς πᾶσα χώραν ἀνοῖξαν τὸ χαρτὶν τὸ βουλλωμένον καὶ ἐγρικῆσαν ὅλοι τὸ ἐλάλεν· καὶ γραῶντα τὸν ὀρισμὸν τοῦ Πάπα, ὅτοιμα πρὶν τὸν γιῶμαν, ὅπου εὐρίσκουνταν ἐσκοτῶσάν τοὺς ὅλους τοὺς Τεμπλιώταις, καὶ εἴ τι εἶχαι ἐδόθησαν εἰς τὸ Σπιτάλιν.

Χρῆσι εἶναι νὰ ἔξηγηθοῦμεν τὴν ἀφορμὴν τοῦ καλοῦ Κοντεφρέ ντὲ Πολίου, διὰ νὰ καταβροῦμεν νὰ ἔξηγηθῶμεν τοὺς ῥηγάδες τοὺς λατίνους ὅπου ἐστέφθησαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Τῇ πέμπτῃ αὐγούστου αἰσ' Χριστοῦ ἐσκαλεύτην ἀπὸ τὴν Φραγγίαν ὁ Κοντεφρέ ντὲ Πουλιού, καὶ μετὰ πολὺν φουσατόν καὶ καλὰ συντροφιασμένος μετὰ μεγάλους ἀφένταις, καὶ ἔφτασεν εἰς τὴν Συρίαν καὶ ἄρχευσεν καὶ ἐνίκαν τοὺς τόπους, τὸν Ιούνην α'χ' Χριστοῦ, μετὰ πλῆθος λαοῦ ἀπεζοὺς καὶ καβαλλάριδες· καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἶχεν Σαρακηνοὺς καὶ εἶχαν καὶ δ' γίγαντες, καὶ οἱ χριστιανοὶ ἀποκλείσαν τοὺς ὡς ταῖς ιε' Ιουλίου α'χ'θ', καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐνικῆσαν τοὺς. Καὶ ἡμπορῶ νὰ πῶ, ὅτι ὁ ἀγιώτατος Πάπας Ὀλβάνος καὶ ὁ ῥὲ Φίλιππος ὁ ῥήγας τῆς Φραγγίας, καὶ ὁ κύρις Ἀλέξης ὁ Κομνηνὸς βασιλεὺς τῆς Κωνσταντινέπολης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀφένταις ἐπῆραν τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὔλοι ἀντάμα ἐχειροτονήσαν ῥήγαν τοῦ Γεροσολυμάτου τὸν ἄνωθεν Κοντεφρέ ντὲ Πουλιού, ὁ ποῖος δὲν ἔθελε νὰ στεφθῇ ῥήγας, οὐδὲ ἐθέλησε νὰ βάλλῃ στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν του, λαλῶντα· Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ἐφόρησεν στέφανον ἀκάνθινον εἰς τὴν χαράν του, τὴν ἡμέραν ἔταν τὸν ἐσταύρωσαν. Καὶ ἐπέθανεν εἰς τοὺς αῤ' Χριστοῦ καὶ ἔθαψάν τον εἰς τὸ Καβαλλάριον ὄρος. Μετέπειτα ἐστέφθη ὁ Μπαντζυνῆν

ὁ ἀδελφός του, καὶ ἐπέθανεν εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀριή' Χριστοῦ. Τάπισα ἐστέφθην ὁ Μπαντουήν Λαηγκιλίου, καὶ ἐπέθανεν ἀρλς' Χριστοῦ. Τάπισα ἐστέφθην ὁ Φουκάς* ὁ γαβρός αὐτοῦ, ὁ ἀντρας τῆς κόρης του, καὶ ἐπέθανεν (1) εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀρμγ'. Τάπισα ἐστέφθην ὁ Μπαντουήν ὁ Γερὸν (2), ὁ υἱὸς τοῦ Φουκά, καὶ ἐπέθανεν (3) ἀρξγ' Χριστοῦ. Τάπισα (4), ἐστέφθην ὁ Ἀμέρην (5) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπέθανεν (6) ἀροδ'. Τάπισα (7) ἐστέφθην ὁ Παντουήν ὁ Κελεφὸς καὶ ἐπέθανεν ἀρκα'. Τάπισα ἐστέφθην ὁ Παντουήν ὁ Παιδῖος, ὁ υἱὸς τῆς κουντέσσας τοῦ Γιάφα (8), ὀνόματι Σιβύλλα, κόρη τοῦ ρέ Ἀμαρήν καὶ ἀδελφὴ τοῦ ρέ Παντουήν (9) τοῦ Κελεφού, καὶ συμβία τοῦ μαρκίς Γκιλιάμε Τελούγγε Ἐπέε (10)· καὶ ἀπέθανεν ὁ αὐτὸς Παντουήν ἀρπς'. Τάπισα (11) ἐστέφθην ὁ ρέ Γκῆ ρήγας Ἱεροσολύμων (12), ὁ ποῖος ἀρμάστην μὲ τὴν κυρὰν Σιμβύλλαν (13) τὴν μητέρα τοῦ ρέ Μπαντουήν, ἡ ποία (14) ἐστέφθην ρήγαίνα Ἱεροσολύμων καὶ ἀρμάστην μὲ τὸν αὐτὸν ρέ Γκῆν τὲ Λουζουνίαν εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀρ' [τοῦ ποιοῦ ἐπολομοῦσαν οἱ Σαρακηνοὶ μεγάλαις ἀγανάκτησες] καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ καὶ τῶν Γενουβήσων (15) ἐπῆρεν τὸ ρηγάτον τῆς Κύπρου, καὶ ἔδωκέν τους τὴν ἐλευθερίαν ἐκείνους καὶ τῶν παιδιῶν τους ὅτι ἐδούλευσάν του μὲ τὰ κορμῖα τους καὶ μὲ τὸ ὄϊκόν τους.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐχρονίαν ἤρτεν ὁ ρήγας τῆς Ἐκλετέρας ὀνόματι Λητζάρ, καὶ ὁ ρήγας τῆς Φράντζας ὁ ρέ Φιλίππος, καὶ ἦλθεν ὁ μάστρος τοῦ Τέμπλου καὶ ἐζήτησέν τους γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ νὰ ἐβγάλη τὴν Κύπρον ἀπὸ τὰ χέρειά τους· ὁ ποῖος ἐπούλησέν τὴν τοῦ ρέ Οὔγγκε τῷ ρηγὸς τῶν Ἱεροσολύμων διὰ ρ' χιλιάδες δουκάτα χρυσᾶ, καὶ ἐδανείστην

* Ici commence le ms. d'Oxford, dont nous indiquerons les variantes au bas des pages. Les additions seront insérées dans le texte entre crochets.

1) ἐπόθανεν. — 2) εἰς ἀρμγ'. Ἐπειτα ἐστ. ὁ Παντουήν ὁ Γέρων. — 3) ἐπόθανεν. — 4) Ἐπειτα. — 5) ρέ Ἀμαρήν. — 6) ἐπόθανεν. — 7) Ἐπειτα. — 8) παῖδιος τοῦ Γιάφα. — 9) Μπαντουήν. — 10) Ἐπέε. — 11) Ἐπειτα, toujours pour τάπισα. — 12) Οὔγγκιες ρήγας Ἱεροσολυμῶν. — 13) μὲ τὴν Σιβύλλαν. — 14) ἡ ὁποία. — 15) τοὺς Γενουβήσους.

ἀπὸ τοὺς Γενουβήσους πολλὰ καὶ ἀγόρασέν την κατὰ τὰ στοιχήματα τοὺς Τεμπλιώταις [τὸ ποῖον ὁ δούκας τῆς Κύπρου εἶχεν 'παιθάνειν καὶ τινὰν δὲν εἶχεν νὰ διαφεντέψῃ· καὶ ἤρτεν μὲ τοὺς λαῶς του καὶ μὲ τὴν παρουνίαν του καὶ ἐκράτησεν τὸ ῥηγάτον.

Καὶ ἤρταν διὰ τὸ Γεροσόλυμαν ὁ ῥὲ Φιλίππος καὶ ὁ ῥήγας τῆς Ἑγκλετέρας καὶ τῆς Φράντζας· καὶ ἔχοντα καὶ ἡῦράν τον πῶς ἐπτώχυνεν ὁ αὐτὸς ῥὲ Οὐγγκε καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ δξοδον, καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἐπῆραν ὅλους τοὺς τόπους, καὶ ἡῦράν τον πῶς ἀγόρασεν τὴν Κύπρον, ἐστράφησαν καὶ ἐπῆγαν τὰμπρὸς ὀπίσω]. Τοῦτον ἐγίνην εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀριβ' Χριστοῦ· καὶ τοῦτος ἦν ὁ πρῶτος ῥήγας Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, καὶ ἀπέθανεν εἰς τοὺς ἀσέ'.

Καὶ ὄντα τὴν ἐγόρασεν ὁ αὐτὸς ῥὲ Οὐγγκε τὴν Κύπρον ἀπαὶ τοὺς Τεμπλιώταις καὶ τοὺς Λαγκουβάρδους, μαυθάνοντα τὴν ἀγανάκτησιν ὅπου τοὺς ἐποῖκιν καὶ τὸν σφαμμόν εἰς τὴν χώραν, ἦτον εἰς μεγάλην ἐννοίαν καὶ ἐννοιάζετον πῶς νὰ ποίση νὰ μὲν ἔχουν κακὸν εἰς τὴν Κύπρον, ὅτι ὅλος ὁ τόπος ἦτον γεμάτος Ῥωμαῖοι, καὶ ἐλάλεν εἰς τὸν ἑμαυτὸν του· Ὅποτε θελήσουν νὰ ῥεβελιάσουν κατὰ μέναν (1), ἤμπορουν νὰ τὸ ποίσουν καὶ θέλουν ἔχειν βοήθειαν (2) τὸν βασιλέαν τῆς Κωνσταντινόπολις, καὶ ἐμπορουν μὲ δύναμιν νὰ σηκώσουν τὸ ῥηγάτον ἀπαὶ τὰς χεῖράς μου. Ἐννοιάστην νὰ δηθῇ μὲ τὸν σουλτάνον τοῦ Καρίου, καὶ ἔπεισεν μαντατοφόρους παρακαλῶντά τον, ὅτι πάντα ἀπὸ τὸν θεὸν εἶναι, ὅτι οἱ λαῶς ν' ἀγαποῦν τοὺς γειτόνους τους, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ εἴμεστεν γειτόνοι, παρακαλῶ σε νὰ ποίσωμεν δῆμαν μεσόν μας, καὶ προυμουτιάζω σου, ὅτι πάντα νὰ ᾔμαι φίλος σου σπλαγχνικὸς, καὶ νὰ κρατῶ τοὺς φίλους σου διὰ ἀγαπημένους μου φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὡς θανατήσιμούς μου ἐχθροὺς· καὶ ζητῶ σου, ὅτι ἀνισῶς καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων νὰ ποίση ἀρμάδαν νὰ ἔλθῃ ἀπάνω μου, νὰ μοῦ δώσῃς βοήθειαν καὶ δύναμιν, καὶ θέλω εἶσταιν ὑπόδουλός σου. Καὶ ἀνισῶς καὶ πέψῃ ἀρμάδαν κατὰδικά σου, νὰ ἔχῃς ἡῶσιν νὰ βλέπεσαι.

1) κατὰ πρόσωπά μου. — 2) ἔχειν νίκην.

Ὁ σουλτάνος ἀπολογήθη· του καὶ ἠμύνεν του με τοὺς δύο του μαντα-
τοφόρους· Ὡς μου, ἀπαὶ τὸ μου μηνᾶς ἔτι εἶσαι γεῖτός μου καὶ νὰ ἔχω-
μεν ἀγάπην κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ θεοῦ καὶ νὰ ἔχωμεν δῆμαν μεσὸν μας,
τῆς τιμῆς τοῦ καὶ τὸ εἶσαι εἰς ὕψος νὰ κρατῆς τοὺς φίλους μου φίλους
σου, καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ὡς ἐχθρούς σου, τὸ ὁμοῖον (1) θέλω ποίσειν
καὶ γὰρ μετὰ (2) σου· ἀπαὶ τὸ θέλεις νὰ ᾔσῃς ὑποτακτικὸς μου, δὲν εἶναι
ἀπαὶ τὸ θέλημά σου (3), ἀλλὰ εἶναι ἀπὸ θεοῦ θέλημαν, ὅπου μᾶς ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν· καὶ ἤξευρε, οὐδὲ σοῦ (4), οὐδὲ ἐκεῖνοι ὅπου νὰ γεννηθοῦν
ἀπὸ ἑαυτὸν σου νὰ μὲν ἔχετε ἀγανάκτησιν (5) ἀπὸ ἑαυτῆς μου, οὐδὲ
ἀπὸ κείνους ἀπὸ νᾶρτουν ὀπίσω μου, χωρὶς νὰ ᾔσῃς ἀπὸ ἑαυτὸν σας· ἀπαὶ
τὸ θέλεις νὰ ἔχῃς ἀπὸ ἑαυτῆς μου βοήθειαν καὶ δύναμιν ἂν ἔρτη ὁ βα-
σιλεὺς τῆς Κωνσταντινόπολιν ἀπάνω σου, ἀδύνατον εἶναι, ὅτι εἰμῆστεν ὠρι-
σμένοι (6) νὰ βοηθοῦμεν τοὺς πιστοὺς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ μεγάλου προφήτη
τοῦ Μαχομέτη, ὅχι (7) τοὺς ἀπίστους· ἀλλὰ, ἂν θέλῃς (8) νὰ ἠμολογήσῃς
ἕναν μόνον θεὸν καὶ τὸν Μαχομέτην τὸν προφήτην, καὶ νὰ ὑψηλώσῃς τὸ
δακτύλιόν σου, τότε θέλω σὲ κρατήσῃς διὰ ἀκριβὸν μου φίλον καὶ ἀδελφόν,
καὶ θέλω ποίσειν στερεὸν δῆμαν (9) μετὰ σου, καὶ θέλω εἴσταιν κατὰδικος
τοὺς ἐχθρούς σου.

Ἀκούσας (10) ὁ ῥὲ Οὕγκε ἐταράχθη πολλὰ καὶ εἶπεν· Ὁ θεὸς νὰ μὲ
σκεπάσῃ, ἔτι ἂν μοῦ ᾔδωκεν ὅλην του τὴν ἀφεντίαν, δὲν θέλω ἀρνηθῆν τὴν
ἀγίαν τριάδα· κάλλιο νὰ ᾔμαι ὑπόδουλος τοῦ βασιλέως, παρὰ νὰ ἀρνηθῶ
τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ μου· καὶ πιστεύω πατέρα, υἱὸν καὶ ἄγιον πνεῦμα, καὶ
ἐκεῖνος νὰ μοῦ βοηθήσῃ καὶ νὰ μὲ ἀποβγάλῃ ἀπὸ πᾶσα πειρασμόν.

Πάλιν (11) ἐμήνυσεν τοῦ σουλτάνου ζητῶντα βουλὴν ἀπὸ ἑαυτῆς του πῶς
νὰ ἠμπορήσῃ ν' ἀφεντεύσῃ τὸν λαόν. Ὁ σουλτάνος ἐμήνυσεν του· Ὡς μου

1) ὁμοῖον. — 2) μετὰ. — 3) ἀπὸ ἑαυτῆς σου. — 4) ἤξευρε τοῦτον, ὅτι οὐδὲ ἐσὺ.
— 5) μὲν ἐννοιάσῃτε νὰ ἔχετε δισπλάζιν. — 6) ὠρισμένοι ἀπαὶ τὸν νόμον μας.
— 7) Μαχομέτη μας καὶ ὅχι. — 8) καὶ ἀνισῶς καὶ θέλῃς. — 9) στερεωμένον δῆμαν.
— 10) Γρικῶντά το. — 11) Πάλιν.

δός τα δλα, νά κάμης οὔλα · πέψε φέρε ἀπὸ τοὺς φίλους σου καὶ ἀπαὶ τὴν πίστιν σου καλοὺς καβαλλάρους ψουμάτους καὶ ποῖσε ἀβιτζιάλιδες, καὶ μοίρασε τὸ ῥηγάτον σου εἰς αὐτόν σου καὶ εἰς αὐτόν τους, καὶ ποῖσέ τους (1) κληρονομίαις ὅπου νὰ τοὺς ἀναπαμείψῃ · [καὶ] θέλουν ἔχει καρδίαν νὰ ᾔδη- γοῦν τὸ ῥηγάτον σου, καὶ θέλουν εἴσταιν ἀναπαμμένοι, καὶ ἐσοὺ ἀναπαμμένος, ὅτι δὲν θέλου σὲ περιβαρύνει νὰ τοὺς πλερόνης τοὺς κόπους τους, καὶ θέλεις εἴσταιν ἀπότορμος νὰ τοὺς τάσσης καὶ νὰ τοὺς ὀρίξης νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς χρῆσές σου χωρὶς νὰ ἔχῃς ἐννοίαν ἵνα νὰ τοὺς πλερώσῃς · κάλ- λιον νὰ δώσῃς δόσια αὐτάρκετα (2) καὶ νὰ φέρῃς μεγάλους ἀνθρώπους, παρὰ νὰ δώσῃς ὀλίγα καὶ νὰ χάσῃς τὸ δελοῖπόν. Καὶ πέψε φρενίμους μαντατοφόρους · μηδὲν πέψῃς ἀτυχούς, καὶ χάσῃς πολλά.

[Τότες ὁ ῥήγας ἐπεψεν μαντατοφόρους εἰς τὴν Δύσιν καὶ εἰς τὴν Φραγκίαν μὲ χαρτιά καὶ προβιλίζια καὶ εἰς τὴν Ἑγκλετέρραν καὶ εἰς πολλοὺς μεγάλους ἀφένταις ὅπου ᾔτον πλούσιοι καὶ εἰς τὴν Καταλωνίαν, καὶ ἐπρουμούτισεν ἀσῆμιν, χρυσίον, κληρονομίαις νὰ τοὺς δώσῃ καὶ ᾔκείνους καὶ τῶν παιδιῶν τους, καὶ διὰ τὰ ἄγια λείψανα τὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ἔχοντα καὶ ἦτον κοντὰ τὸ Ἱεροσόλυμαν εἰς τὴν Κύπρον, ἦλθαν πολλοὶ μὲ ταῖς γυναῖκές τους καὶ μετὰ παιδιά τους, καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ὁ ῥήγας τοὺς μὲν ἔδωκεν μηνία, τοὺς δὲ ῥένταις καὶ ἀσενιάσματα, καὶ κριτάδες εἰς τὴν κρίσιν καὶ εἰς ταῖς χώραις τῆς Ἱερουσαλήμ · καὶ τοὺς πειὸν χαμηλοὺς ἐποῖκέν τους νὰ ἔχουν ἐλευθερίας, μισμουνάτα διὰ νὰ φριαντζιάζουν · καὶ ἐτέρους Συργιάνους νὰ πλερόνουν δλα τὰ ἥμισα ἀπὸ πούλησιν καὶ ἀγορὰν, καὶ εἴ τι ἐπλερόναν οἱ ἐντόπιοι νὰ μὲν πλερόνουν.

Καὶ ἦρταν πολλοὶ Συριάνοι καὶ πολλοὶ Λατῖνοι καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὴν Κύπρον · καὶ ἀθυμοῦνταν τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ἐποῖκαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Τεμπλιώταις, καὶ ἐζήτησαν τοῦ ῥηγὸς νὰ ἔχουν ἐλευθερίαν νὰ μὲν κρινό- σκονται κατὰ τοὺς τοπικοὺς, καὶ εἴ τι ποῦν διὰ τοὺς πτωχοὺς τοὺς ἐντό- πious, νὰ τοὺς πιστεύγουν, καὶ εἴ τι ποῦν οἱ πτωχοὶ, νὰ μὲν τοὺς πιστεύγουν,

1) δός τους. — 2) αὐτάρκετά.

οὐδὲ ἡ μαρτυραὶς τοὺς νὰ ἔαζουν] κατὰ πρόσωπα τοὺς καβαλλάριδες [οὐδὲ] τοὺς ψουμάτους · καὶ ἀνὲν καὶ ὁ ῥήγας σύρῃ μαρτυρίαν, νὰ μὲν τοῦ πι-
στέψουν, χωρὶς νὰ τὸ ἠμολόγησῃ ὁ ψουμάτος μὲ τὸ ἴδικόν του θέλημαν ·
καὶ ἂν γενῇ μάλλωμαν μεσὸν ψουμάτου καὶ ἄλλου ἀπαὶ τὸν λαὸν τὸν
πτωχὸν (1), καὶ ἂν σηκώσῃ τὸ χέριν του κατὰ πρόσωπα τοῦ ψουμάτου, νὰ
χάνῃ (2) τὸ χέριν τὸ δεξιόν. Τοῦτον ἐγίνετον [διὰ τὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἦτον πολ-
λοὶ εἰς τὴν Κύπρον καὶ] γιὰ νὰ καταλύσουν τὴν σουπερβίαν τοὺς Ῥω-
μαίους (3) νὰ μὲν ῥεβελιάσουν, νὰ τοὺς ποίσουν ὁ γοῖον (4) ἐποῖκαν τοὺς
Τεμπλιώταις. Καὶ ἐποῖκαν ἀσίζας εἰς τὸ διάφορός τοὺς, καὶ ἐποῖκαν, ὅτι
ἅντα θέλῃ νὰ βάλῃ ὁ ῥήγας τὸν στέφανον (5) εἰς τὴν ἐκκλησίαν, νὰ ἰμόσῃ
ἀπάνω εἰς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ κρατήσῃ καὶ νὰ στερεώσῃ τὰς ἀσίζας καὶ
ὅλα τὰ καλὰ συνήθεια τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου καὶ νὰ στερεώσῃ τὰ προβιλήζια
τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας.

Μέσα εἰς τοῦτον δὲν εἶχαν λαὸν οἱ Λατῖνοι οὐδὲ ἀρχιεπίσκοπους, οὐδὲ
λογάδες νὰ ὑμνολογοῦν τὴν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν (6) · ἐπέψαν οἱ
ῥηγάδες ὁ ἓνας ὀπίσω τοῦ ἄλλου εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν (7) λαλῶντα
νὰ πέψῃ ἰπίσκοπον, μητροπολίταις καὶ παπάδες. Ἀπολογήθην τοὺς · Μετὰ
χαρᾶς νὰ τὸ ποίσω, μόνον νὰ μᾶς δείξετε ἀπόθεν νάχουν τὴν ζωὴν τοὺς,
ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ πέψω ἀρχιερέαν καὶ δασκάλους τῆς θεολογίας καὶ
διακόνους καὶ νὰ μὲν ἔχουν ζωὴν, καὶ ὁ ῥήγας ὅπου νὰ ἴσκειται (8)
κατὰ τὴν ἡμέραν μηδὲν γρικῇ τὴν βουλήν τοὺς ἀρχοντές του κατὰδικά
τοὺς. Καὶ ὁ ῥήγας ἐμήνυσέν τοὺς νὰ τοὺς ποίσῃ μηνίον ἀκανετόν τοὺς (9)
διὰ τὴν ζωὴν τοὺς. Ὁ Πάπας δὲν τὸ θέλησεν, ἀμμὲ ἐμήνυσέν του · Παιδὶν
μου γλυκύν, ἐκεῖνοι ὅπου μηνιάζονται εἰς τὸ θέλημαν εἶναι ἐκείνους ὅπου

1) μὲ τὸν ψουμάτον ἀπαὶ τοὺς τοπικοὺς τοὺς πτωχοὺς. — 2) νὰ κόβουν. — 3) διὰ
νὰ τοὺς ταπεινώσουν. — 4) ὡς γοῖον. — 5) ὄντα νὰ φορήσῃ τὴν κουρούναν. — 6) καὶ
μέσα εἰς οὕτω ἡ ἐκκλησία δὲν εἶχεν οὐδὲ ἀρχιεπίσκοπον, οὐδὲ ἱερεῖς νὰ ὑμνολογή-
σουν τὸν θεόν. — 7) καὶ ἔπειθεν ὁ ῥήγας μαντατοφόρους εἰς τὸν Πάπαν. — 8) ἀρχιε-
πισκόπους, ληγάτους, παπάδες, διδασκάλους, καὶ νὰ μὲν ἔχουν νὰ ζήσουν, καὶ ὁ ῥήγας
ὅπου ναῦρέθη. — 9) μηνία ἀκανητῶνά τοὺς.

τοὺς μὴνιάζουσιν (1), καὶ ἄνταν (2) θέλῃ νὰ τὸν ἀπολογιάσῃ, κρατεῖ τὸ φουμίν του, καὶ ὁ δουλευτῆς θέλει στεντιάσειν καὶ θέλαιν κακοπαθήσειν ἄμμῃ, ἂν τοὺς 'πεθυμᾶς, ποῖσέ τοὺς τὴν ζωὴν τοὺς ἀσάλευτην ὅλην τοὺς τὴν ζωὴν, καὶ κανένας (3) ὀπίσω σου νὰ μὲν ἔχῃ ἐξουσίαν (4) νὰ τοὺς τὸ σηκώσῃ, καὶ τότε νὰ σοῦ πέψω ὅσους ἔχεις χρῆσιν (5) διὰ νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀγίας τριάδος εἰς τὸν τόπον σου, κατὰ τὴν τάξιν τὴν ὁδικήν μου, καὶ ἀπαὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Λατίνων νὰ χειροτονοῦνται διάκονοι, ἱερεῖς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ὠρδινίασεν δέκα τζανούνιδες [σοφοὺς διὰ νὰ διώχουν πᾶσα βλασφημίαν τῶν αἰρετικῶν ἀπὸ τὴν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, καὶ νὰ πέψῃ δ' ἐπισκόπους] εἰς πᾶσα μίαν ἐπισκοπὴν μὲ τοιοῦτον, νὰ πλερόνουνται ἀπὸ τὸ δέκατον τῆς ἐκκλησίας καὶ εἶναι (6) ὡς τὴν σήμερον. Τάπισα ἐκτίσαν οἱ ῥηγάδες καὶ οἱ ἄρχοντες νεῖς ὀπίσω τοῦ ἄλλου ἐκκλησίαις καὶ πολλαῖς μοναῖς [εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἀρχέψαν τὴν ἀγίαν Σοφίαν], καὶ ἐποίησαν ταῖς ἀσίζαις καὶ ἐποίησαν τοὺς νὰ ἔχουν 'ς τὴν ζωὴν τοὺς καὶ τὰ χωρία τὰ εἶχαν ἢ ἐπισκοπαῖς τῶν Ῥωμαίων, ἔδωκάν τα (7) τῶν Λατίνων. Τότε ὁ βασιλεὺς θωρῶντα τὴν στενὴν ζωὴν τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς Κύπρου (8), ὅτι δὲν εἶχαν δέκατον τῆς ἐκκλησίας, ἐσυγκατέβησαν [οἱ ῥηγάδες] ἔδωκάν τοὺς χωργία καὶ ἄλλα εἰσοδέματα τοῦ πασανοῦ κατὰ τοῦ ἐφάνην. Καὶ τοιοῦτους ἐσηκῶσάν τα οἱ ῥηγάδες ἀπαὶ τοὺς ἐπισκόπους διὰ ἀφορμαῖς, καὶ ὡς τὴν σήμερον ἔχουν τα καὶ χαρίζουν τα τοὺς καβαλλάριδες (9). Τὰ ἐμεῖναν εἰς τὸ χέριν τοὺς ἐπισκόπους τοὺς Ῥωμαίους ἐσηκῶσάν τα καὶ ἔδωκάν τα τοὺς Λατίνους.

Χρῆσι εἶναι τὰ φουμίσωμεν τὴν ἀγίαν νῆσον (10), καὶ ὅσον τὴν φουμίσω δὲν θέλω 'πεῖν ψέματα. Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον εἶχεν ἀρχιεπισκόπους (11) ἰδ'

1) ἐκείνου ὁποῦ τοὺς μὴνιάζει. — 2) ἀντά. — 3) τινάς. — 4) ἡμπορῇ. — 5) ὄρεξιν. — 6) ἀπαὶ τὸ δέκατον, καὶ νὰ τὸ ἔχῃ ἡ ἐκκλησία, καὶ ἡτῶσαι εἶναι. — 7) καὶ τὰ δέκατα εἶχάν τα ἢ ἐπισκοπαῖς ἢ Ῥωμαῖκαις καὶ χωρία, καὶ ἐσηκῶσάν τα καὶ ἔδωκάν τα. — 8) τῶν ἐπισκόπων τῶν Ῥωμαίων. — 9) κατὰ τὸ τοὺς ἐφάνην, καὶ ἔχουν τα ὡς τὴν σήμερον, καὶ 'κεῖνοι διδοῦν τα τοὺς κληρικοὺς καὶ ὅπου τοὺς φανῇ. — 10) νὰ φουμίσω τὴν πανθαύμαστην ν. Κύπρον. — 11) ἐπισκόπους Ῥωμαίους.

καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν ἀρχιεπίσκοποι, τοῦτέστιν ἅγιος Βαρνάβας ἀπόστολος Χριστοῦ, ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος, ἅγιος Σέργιος, Δομέτιος, Πορφύριος, Πλούταρχος, ἕτερος Βαρνάβας, Θεόδωρος, Βασίλειος, Ἀρχάδιος, Θεόδωρος, Ἰωάννης, ἕτερος Βαρνάβας, Σωφρόνιος, Ἡσαΐας, Ἰλαρίων, καὶ Νεόφυτος, Γρηγόριος, Εὐθύμιος (1), Ἀλέξιος, Νεῖλος, Γερμανὸς, ἀρχιεπίσκοποι Κύπρου· ἀρχιεπίσκοποι Δαμασκίας, Ἡρακλείδιος, Μνάσων καὶ Ῥόδων, Μακεδόνιος, Δαμασκίας. Ἀδάζαρον τὸν ἀγιωτάτον ἐπισκόπον Κιτιένων ἀνέστησεν ὁ Κύριος ἐκ νεκρῶν. Τύχωνος τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀμαθούνην, τοῦτέστιν τῶν Λευκάρων. Ζήνωνος τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρηνέων, Κιλισίου (2), Φυλαρίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Πάφου, Νικολάου καὶ Ἀρχαδίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀρσενόης (3). Ἀξιβίου τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Σολείας. Εὐλαλίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Λαπίθου. Θεοδότου (4) ἐπισκόπου Κυρηνείας. Δημητρίου, Πάππου, Ἀθανασίου, Εὐσταθίου, Νικήτα ἐπισκόπου Κυθηρέων. Σκυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθούνην. Φιλωνος (5), Συνεσίου, καὶ Σωσικράτους (6) ἐπισκόπου Καρπασέων. Τριφυλλίου τοῦ Φωτολαμποῦς ἐπισκόπου Λευκωσίας· καὶ Τυχικοῦ τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Νέας Πόλεως Λεμεσοῦ (7).

Ἐδειξά σας τὰς ἰδ' ἐπισκοπαῖς, νὰ σᾶς δείξω καὶ πόσα σώματα τῶν ἁγίων εὐρέθησαν. Ὅταν (8) οἱ Σαρακηνοὶ ἐπῆραν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τότε ἐβγήκαν οἱ πτωχοὶ οἱ χριστιανοὶ ἀποῦ ἐγλυτῶσαν καὶ ἐπῆγαν ὅπου ἦσαν καταφύγιν· ἦσαν ἀρχιεπίσκοποι, ἐπισκόποι, ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, καὶ ἐπῆγαν ὅπου ᾤκισαν· καὶ ἦσαν καὶ εἰς τὴν περίφημον Κύπρον μίαν συντροφίαν, ὅπου ἦσαν τ' ὀνομάτοι, καὶ γρικῶντα, ὅτι Ἕλληνες ἐφεντεύγαν τὸν τόπον, διὰ τὸν φόβον ἐπῆγαν εἰς τὸ ἕνα μέρος καὶ εἰς τὸ ἄλλον καὶ ἐσκάψαν (9) τὴν γῆν καὶ ἐμπῆκαν μέσα, καὶ ἐπροσεύχονταν τῷ θεῷ, καὶ

1) Ἐλευθέριος. — 2) ὁ ἅγιος Κιλίσιος. — 3) ὁ ἅγιος Φυλαρίων ἐπίσκοπος Κυρηνέων, ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐπίσκοπος Πάφου, ὁ ἅγιος Ἀρχάδιος ἐπίσκοπος Πάφου Ἀρσενόης. — 4) ὁ ἅγιος Θεόδωρος. — 5) Σίνωνος. — 6) Σωκράτης. — 7) Νεμεσοῦ. — 8) Ἄνταν. — 9) ἐπῆγαν εἰς πολλοὺς τόπους τοῦ νησίου καὶ ἐσκάψαν.

ἦσαν δύο τρεῖς ἀντάμα, καὶ εἶχαν πινὸν δουλευτὴν ἀπὸ τοῦ ἐδούλευγεν τὸ ἐχρειάζονταν διὰ τὴν ζωὴν τοὺς(1)· καὶ ἐποθάναν εἰς τὸ αὐτὸν νησιν, καὶ πολλοὶ ἄξ αὐτῶν τοὺς ἐφανερώθησαν δι' ἀγγέλου, ἄλλοι διὰ τὰ θαυμαστὰ θαύματα· μεσὸν τοὺς ποίους εἶδα καὶ ἔμαθα πολλὰ κοιμητήρια, καὶ πολομοῦν θαυμαστὰ θαύματα, καὶ εἶναι χωριστὰ λείψανα καὶ κοιμητήρια τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐπισκόπους τοὺς ἀνωθεν λαλημένους. Εὐρίσκεται εἰς τὴν Περιστερόναν τῆς Μεσαρίας ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος ὁ θαυματουργός, εἰς τὴν Ὀρμετιάν(2) ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος Στρατιώτης, εἰς τὴν Σύνταν ὁ ἅγιος Θεράπων, εἰς τὴν Ποταμίαν ὁ ἅγιος Σωζόμενος, πρὸς τοῦ Κάζα Πιφάνη ὁ ἅγιος Πάκτητος, εἰς τὸ χάστρον τοῦ ἁγίου Ἰλαρίου ὁ ἅγιος Ἰλαρίων νέος, πρὸς τὴν Κυθρίαν ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος, τὸ κοιμητήριον τοῦ εἶναι εἰς μοναξίαν, καὶ οἱ τόποι ἐρημώθησαν, ἐπῆραν(3) τὴν ἁγίαν του κάραν καὶ τὰ εἰκονίσματα, καὶ ἔβαλάν τα εἰς φύλαξιν εἰς τὸν Κουτζουβέντην. Εἰς τὴν Κορφίνου(4) ὁ ἅγιος Ἡράκλειος ἐπίσκοπος, ὁ ἅγιος Λαυρέντιος, ὁ ἅγιος Ἐλπίδιος, ὁ ἅγιος Χριστόφορος, ὁ ἅγιος Ὀρέστης, καὶ ὁ ἅγιος Δημητριάδης, ὅπου πολομοῦν ἄπειρα θαύματα. Εἰς τὸ Λευκόνικον(5) ὁ ἅγιος Εὐφημιανός, εἰς τὴν Περιστερόναν τοῦ κούνη Τετζάφ ὁ ἅγιος Βαρνάβας καὶ ὁ ἅγιος Ἰλαρίων, εἰς τὴν Ἀχεάν(6) ὁ ἅγιος Ἡλιοφωτός(7), ἅγιος Αὐξουθένιος, ὁ ἅγιος Παμφοδίτης(8), ὁ ἅγιος Παμμέγιστος, καὶ ὁ ἅγιος Παφνούτιος, ὁ ἅγιος Κουρνούτας· πρὸς τὴν Ζωτίαν(9) ὁ ἅγιος Εἰρηνικός(10), καὶ εἰς τὸ Κιλάνιν ἄλλος ὁ ἅγιος Θεράπων, καὶ εἰς τοῦ Μόρφου ὁ ἅγιος Θεοδόσιος, καὶ ὁ ἅγιος Πολέμιος· εἰς τὴν Βάσαν ὁ ἅγιος Βαρνάβας μοναχός πρὸς τὴν Ἀλεκτόραν(11)· εἰς ἕναν τόπον λεγόμενον εἰς τὴν Γλυφίαν(12) τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Κασιανοῦ καὶ τὸ σῶμάν του, καὶ ἐορτάζουν τὸν τῇ ις' Σεπτεμβρίου. Ἄλλος ἅγιος Κασιανός εἰς τὴν Αὐδύμιον καὶ

1) καὶ οἱ χριστιανοὶ ἐπισκοποῦσαν τὸ εἶχαν χρῆσιν. — 2) Ὀρμιδάν. — 3) καὶ ἡ ἐκκλησία ἐρημώθη, καὶ ἐπ. — 4) Κοφίνου. — 5) Λευκομιάτην. — 6) Ἀχερά. — 7) Ἡλιοφώτης. — 8) Παμφοδίτης. — 9) τὴν Ζώτια. — 10) Ἀρνιακός. — 11) Ἀλεκτόρα. — 12) εἰς τοῦ Γλυφία.

ἐορτάζουν τον τὴν ὑστερὴν φεβρουάρη, καὶ ἐορτάζουν τον καὶ τὴν δ' δικεβρίου, καὶ τὸ κοιμητήριον του εἰς τὴν Ἀξύλου. Ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος, ὁ ἅγιος Χαρέτης(1), καὶ ἕτερος Ἐπιφάνιος εἰς τὸν Κούρδακαν(2). Ὁ ἅγιος Πήγων(3) καὶ ὁ ἅγιος Χριστόφορος εἰς τὴν Ἀρόδαν· ὁ ἅγιος Καλάντιος(4), ὁ ἅγιος Ἀγάπιος, καὶ ὁ ἅγιος Βαρλάμ εἰς τὴν Ταμασίαν(5)· εἰς τὸ Πέρα ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐπίσκοπος καὶ ὁ ἅγιος Δημητριάδης ἐπίσκοπος. Ἔχει πολλοὺς ἄλλους ὅπου οὐδὲν ἐφανερώθησαν, τοὺς ποίους καὶ τοὺς ἄνωθεν νὰ παρακαλοῦμεν νὰ παρακαλέσουν κύριον τὸν θεὸν νὰ ἀποβγάλη τὴν αὐτὴν νῆσον ἀπὸ τοὺς ἄθεους Ἀγαρηνοὺς(6).

Ἀκομὴ(7) εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸν νησί ἅγιοι περαστικοὶ καὶ ἄλλοι Κυπριώταις οἱ ποῖτοι εἶναι· πρῶτος ὁ Σαντζουάνης Τεμουφόρτε(8) εἰς τὴν Λευκωσίαν εἰς τὸ Πιάλεβε, ἀφέντης Φραντζέτζης(9), ὁ ποῖος πολομᾶ ἄξια θαύματα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τῆς πύρεξης· ὁμοίως ὁ ἅγιος Μάμας [εἰς τοῦ Μόρφου, ὁποῖος ἤρτεν] ἀπαί τὴν Ἀλλαγίαν, καὶ εἰς τὴν ζωὴν του ἐπάδεν τοὺς λέοντας καὶ ἐγάλευέν τους, καὶ ἐπολόμαν τυρὶν καὶ ἐταγίζεν τοὺς πτωχοὺς· καὶ ἐτρέξαν τον οἱ Τούρκοι, καὶ ἐσκοντιλῆσεν, καὶ ἐτζακίστην τὸ γαλευτήριον καὶ ἐχενώθη τὸ γάλαν, καὶ φαίνεται ὁ τόπος τοῦ γαλάτου εἰς τὸ χωρίον τῆς Ἀλλαγίας ἕως τὴν σήμερον· καὶ ἐμαρτύρησεν, καὶ οἱ γονεῖς του ἐβάλαν τον εἰς κιβούριν καὶ διὰ χάριτος κυρίου ἐπέσωσεν εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὸν ἱγιαλὸν τῆς Θεμόρφου, καὶ ἐπικαλύφθεν ἐνοῦ καλοῦ ἀνθρώπου νὰ πάρῃ τὸ ζευγάριν του καὶ τοὺς δ' του υἱοὺς· καὶ ἐπῆγεν, καὶ ἐδῆσάν το μὲ τὸ σχοινὶν καὶ ἐπῆράν τον ὡς γοῖον ἕναν μικρὸν πρᾶμμαν, τὸ ποῖον ἦτον πολλὰ βαρετὸν, ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι ἐθέλαν διαβάσειν μέγαν κόπον νὰ τὸ σύρουν· καὶ ὄνταν ἤλθεν εἰς τὸν τόπον ὅπου εὐρίσκεται σήμερον, ἐστάθηκεν καὶ δὲν ἠμπόρῃσεν τινὰς νὰ τὸ σαλέψῃ· καὶ ἔκτισαν ναὸν καὶ βρούει μῦρος, καὶ πολομᾶ μεγάλα θαύματα εἰς οὗλον τὸν κόσμον, πληγαῖς ἀγιάτρευταις, καὶ ἀποῦ τὸν ζωγραφίζουν βρούει ἰάματα

1) Χαρίτων. — 2) Κόρδακαν. — 3) Πίων. — 4) Καλάντιος. — 5) Μασίαν. — 6) Σαρακηνοὺς. — 7) Ὁμοίως. — 8) Σάν Τζουάν Τεμουφόρτου. — 9) Φραντζέτζης.

εἰς τὴν Λευκωσίαν, εἰς τὴν Λεμεσόν, εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, εἰς τὴν Κλαυ-
δίαν· ἂν ᾔτον νὰ γράψω ταῖς γιάσεις του ὡς του νᾶζουν δὲν ἐφτάνα.
Ἀκόμη εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀκροτικήν εἰς τὴν κώμην τοῦ ἁγίου Ἀνδρονίκου
τῆς Κανακαρίας (1), ἔχει ὀλίγον καιρὸν καὶ εὐρέθην δι' ἀποκαλύψεως θεοῦ,
τὴν λέγουν ἁγίαν Φωτεινήν, καὶ ὁ τάφος τῆς εἶναι κάτω τῆς γῆς, ἔχει
βῆμαν καὶ ἔχει νερὸν ἁγίασμα, καὶ ἔχει πολὺν βάθος νερὸν, καὶ εἰς τὸ
γύρισμαν τοῦ φενηκαρίου (2) πῆσει ἀπάνω τὸ νερὸν, καθὼς πῆσει τὸ πάγος,
εἰς μίαν τζίπαν, καὶ σηκόνουν το ὠγοῖον μίαν τάβλαν ὡς τὸ πάγος, καὶ τὸ
ν' ἀργήσῃ λεῖ καὶ γίνεται ψιλὸν ὡς γοῖον τὸν κορνιακτὸν, καὶ χολλιιάζου-
ται τυφλοὶ καὶ θεραπεύονται. Ἀκόμη ὁ ἅγιος Φώτιος (3) πλησίον Ἀθιένου,
καὶ κράζουν τὸ πραστεῖον Ἅγιον Φώτην, καὶ ἐορτάζεται ἡ ἰουλίου καὶ
πολομᾶ πολλὰ θαύματα, καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς τ'. Καὶ εἶναι καὶ ὁ ἅγιος
Διομήδιος (4) μαθητὴς τοῦ ἁγίου Τριφυλλίου, καὶ μίαν φορὰν, ἀπὸ ταῖς
πολλαῖς φοραῖς ὅπου ᾤκῃσαν οἱ Σαρακηνοὶ τὴν Κύπρον, ἤρσαν εἰς τὴν
Ὁδηγητήριαν τὸ κοιμητήριον τοῦ ἁγίου Τριφυλλίου, καὶ ἀνοῖξαν το καὶ ἤρσαν
τὸν ἅγιον τοῦ θεοῦ σωστὸν, καὶ ἐκόψαν τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐπῆραν τὴν
ὥδε ὅπου εἶναι ἡ λύτξα τοῦ βισκούντη, καὶ ἐπίασαν νὰ τὸν κάψουν, καὶ
ἔδωκέν τους ὁ θεὸς κώλυσιν· καὶ τὸ παιδάκιν ὁ ἅγιος Διομήδιος ἤρην
ἀδειάσιν καὶ ἔκλειψε τὴν ἁγίαν του κεφαλὴν καὶ ἔφυγεν, καὶ ὅταν τὸ ἔβαλαν
τὸ σῶμαν, ὥδε ὅπου εἶναι ἡ βαπτιστήρα ὅπου φωτίζουν, ἐγυρέψαν τὴν
κεφαλὴν, ὥδα σκοπίζουν, ἐκεῖ ἀγυρεύουν, ἐμάθαν πῶς τὴν ἐπῆρην τὸ
παιδὶν καὶ ἔφυγεν, ἐτρέξαν κάποσοι ὀπίσω του καὶ ἐφθάσαν τὸν εἰς τὴν
φούρμαν (5) [τοῦ Λευκομιάτη] ὅπου κρεμάζουν τοὺς κλέπταις· θωρῶντα
πῶς ἔρχουνταν ἀναγκαστοὶ, ἐφοβήθη, καὶ ἐφυσήσεν τοὺς ἐπὶ ὀνόματος
κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ὅτοιμα ἐπρήστησαν καὶ ἔπεσαν χαμαί, καὶ ἐπῆρην τὴν
καὶ ἐπεσώθη εἰς τὸν Λευκομιάτην· καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ὅπου ἦσαν πρησμέ-
νοι, ἦλθαν ὀλίγον τὸ κατ'ὀλίγου ὡς τὸν Λευκομιάτην, καὶ ἐπαρκαλέσαν

1) Ἀκροτικήν ὁ ἅγιος Ἀνδρόνικος εἰς τὴν Κανακαρίαν. — 2) τῆς σελήνης. —
3) τοῦ ἁγίου Φωτίου. — 4) Δημήτριος, παρ εγγεγ. — 5) τὴν λαξίαν.

τον νὰ τοὺς γιάνη, καὶ ἐπrouμουτιάσαν του νὰ μὲν ἔρουν εἰς τὴν Κύπρον νὰ ποίσουν κακὸν, καὶ ἐγιάνεν τοὺς· καὶ ἐκοιμήθην ἐκεῖ (1) ὁ ἅγιος, καὶ ἐκτίσαν του ναὸν, καὶ ὡς τὴν σήμερον πολομᾶ πολλὰ (2) θαύματα.

Καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ Μαχαιρωμένος εἰς τὸν Ἀχλίωντα (3) τοπικὸς θαυματουργός. Ὁμοίως ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πεντασχοινίτης (4), ἀπαὶ τὸ Πεντάσχοινον, καὶ βρούει ἰάματα. Καὶ ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Λαμπαδιστής εἰς τὴν Μαραθάσαν, ὅπου διώχνει τὰ δαιμόνια, ὁ ποῖος ἦτον διάκος εἰς τὴν ἀνορίαν τῆς Μαραθάσας. Ὁμοίως ὁ ἅγιος Σώζοντας (5) εἰς τοῦ Πλακουντουδίου (6) παιδὶν βοσκαρδιν, καὶ ἐτρέξαν το οἱ Σαρακηνοὶ ὅταν ἐκάψαν τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν μονὴν καὶ ἐτυπώθην εἰς τὰς πλάκας καὶ εἶναι μέχρι τὴν σήμερον, καὶ ἐφεῦγεν καὶ ἐσκοινίτησεν καὶ ἐτζακίσθη τὸ γαλευτήριν καὶ ἐχενώθην (7) τὸ γάλαν καὶ εἶδαν τὸν τόπον πάντες, καὶ ἐνέβην εἰς τὸ σπήλαιον μὲ τὰ ἄλλα παιδία, καὶ ἐβάλαν λαμπρὸν καὶ ἐκάψαν τα· καὶ ἐκτίσαν ναὸν καὶ ἐβάλαν τὰ ἀγιάσματα καὶ θεραπεύουσιν πᾶσαν νόσον (8). Ὁμοίως εἰς τὴν γῆν (9) τοῦ Κάζα Πιφάνη πρὸς τὸν βορέαν (10) εὐρίσκεται μία περνιέρα γεμάτη λείψανα, ὅγιοι λέγονται (11) Ἅγιοι Φανέντες· καὶ τὰ λείψανα ἐστεγνώσαν (12) καὶ ἤλθαν καὶ ἐκολλήσαν ὥσπερ πέτραι, καὶ ἂν ἐβγῇ κανέναν βαρὺ ὡς γοῖον (13) πέτρα, καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς τ' ὅπου φύγαν ἀπαὶ τὴν Συρίαν. Ὁμοίως εἰς τὸ χωρίον τὸν Λάρνακαν ἔν' ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Ὀλφιάνου (14) ἀπὸ τοὺς τ'.

Ὁμοίως εὐρίσκεται εἰς τὴν Μαραθάσαν εἰς τὸν Κύνκον ἡ εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἔρχοντα (15) τοῦ κυροῦ Μανουήλ τοῦ Βουτουμήτη δούκας εἰς τὴν Κύπρον, [καὶ ἐσηκώθην ἓναν πρωὺν νὰ πάγῃ εἰς τὸ κυνήγιον καὶ] ἤϊρεν πτωχὸν γέρον (16) εἰς τὰ ὄρη Μαραθάσας ὀνόματι Ἡσαίας, καὶ

1) εἰς τὸν Λευκομιάτην. — 2) εἰς τὰ κρήσματα ποιεῖ ἄπειρα. — 3) Ἄνω Λιόνταν. — 4) Πεντασχοινίτης. — 5) Ὁζοντας. — 6) Πλακουντουδίου. — 7) ἐχενώστην. — 8) τὰ ἅγια λείψανα, καὶ πολομοῦν πολλὰς ἰατρείας. — 9) μερίαν. — 10) τὸ βορείον. — 11) λεγόμενοι. — 12) ἐστηγνώσαν. — 13) καὶ ἐγίνησαν ὥσπερ. — 14) ὁ ἅγιος Ὀλβιανός. — 15) ἐλθόντος. — 16) καὶ ἐμπλάσεν ἐνοῦ μοναχοῦ.

μέσα εἰς πολλοὺς (1) ἔδωκέν του λακτίαν, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπεσεν εἰς ἀστένειαν τὴν λεγομένην ψατίκαν (2), [καὶ ἐπίστην ἐκείνον τὸ πόδιν ὁποῦ ἔδωκεν τοῦ μοναχοῦ] καὶ εἶδεν εἰς τὸ δρομάν του, ἐστράφην εἰς τὸν ἄγιον νὰ λάβῃ εὐχὴν, καὶ ἀποκαλύφθην τοῦ μοναχοῦ ἡ Θεοτόκος [ἡ Τρικουκιώτισσα] νὰ ζητήσῃ τὸ εἰκόνισμαν ἀποῦ 'βρίσκεται εἰς τὸ καλάτιν τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Πόλιν νὰ τὸ φέρουν ὧδε. [Πηγαίνοντα ὁ δούκας εἰς τὸν μοναχὸν ἔκλαιψεν, καὶ ἐσυγχώρησέν του, καὶ παρευθὺς ἰατρεύθην· καὶ ἐζήτησέν του νὰ ἔχῃ τὸ εἰκόνισμαν, καὶ εἶπέν του· Ἐκείνον ἔχει τὸ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ καλάτιν του. Καὶ παγαινάμενος ὁ ἄνωθεν Μανουὴλ εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν ἤρρεν τὴν θυγατέραν τοῦ βασιλέως μὲ μεγάλην ἀσθένειαν εἰς τὸν θάνατον, καὶ δὲν ἐδυνήθην κανένας ἰατρὸς νὰ τὴν θεραπεύσῃ, καὶ ἐκείθετον χρόνον ἕναν· καὶ θεωρῶντα ὁ δούκας τὴν ἰατείαν ἀποῦ τοῦ ποίκεν ὁ μοναχὸς, εἶπέν το τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπέν του — ποῦ εὐρίσκεται; — εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Μαραθάσαν· καὶ πῶς τὸν κράζουν; Ἡσαίαν. Καὶ παρευθὺς ἔπεψεν ὁ βασιλεὺς ἕναν ξύλον εἰς τὴν Κύπρον ὅτι πῶς ὁ μοναχὸς νὰ πάγῃ 'ς τὴν Κωνσταντινόπολιν· καὶ θεωρῶντα τὸν ὀρισμὸν ἐπῆγεν, καὶ ὅσον ἐτάνυσεν εἰς τὴν κόρην, παρευθὺς ἐθεραπεύθην ἡ κόρη καὶ ἐσηκώθην ἀπὸ τὴν νόσον. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐθέλησεν νὰ δώσῃ τοῦ μοναχοῦ μεγάλα χαρίσματα, καὶ ἐκεῖνος ἐγονάτισεν καὶ ἐζήτησέν του τὴν εἰκόνα· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθην νὰ τὴν δώσῃ, καὶ θεωρῶντα τὸν κόπον τοῦ μοναχοῦ καὶ τὴν ἰατείαν τῆς θυγατέρας του μὲ μεγάλην πληξίν ἔδωκέν αὐτῇ, καὶ ἔφερέν τὴν μητρά του, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐχάρησαν πολλὰ, καὶ ἔκτισαν ναὸν καὶ ἐβάλαν μοναχοὺς, καὶ εἰς τὴν ἀβρρχίαν ποιεῖ ἄπειρα θαύματα· ἡ ὁποία εἶναι ἱστόρισμαν τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ.] Καὶ ἔπεψεν το ὁ βασιλεὺς καὶ ἔκτισεν τοῦ μοναχοῦ μονὴν καὶ ἔδωκέν του μέγα χαρίσματα.

Ὅμοιως εἰς τὴν ἐκκλησίαν (3) ὁ ἅγιος Νεόφυτος, ὁ ποῖος ἦτον παιδῖος καλὸ-γῆρος (4) ἀπαὶ τὰ Λεύκα καὶ ἐγέννην στυλίτης εἰς τὸ αὐτὸν μοναστή-

1) καὶ διατὶ τὸν ἐπερίκοψεν. — 2) σατικᾶ — 3) ἐγκλείστραν. — 4) παιδὶν καλογῆριν.

ριν, καὶ ἐκοιμήθην, καὶ εἶναι ὁ τάφος τοῦ ἐκεῖ καὶ βρῦει θαύματα. Ὅμοίως εὐρίσκεται ὁ σταυρὸς τοῦ Λύμπα, ὁ ποῖος κράζεται ὁ Μέγας, καθὼς ὅπισα ἔξηγᾶται, καὶ ὁ σταυρὸς ὁ Φανερούμενος (1), ὁ σταυρὸς τῆς Ψόκας τοῦ λεγομένου Κοκᾶ (2), ὅπου βρῦει μῦρον, [καὶ ὁ σταυρὸς τῶν Λευκάρων, τοὺς ὁποίους ἔκτισεν ἡ ἀγία Ἑλένη] καὶ οὗλοι ἔχουν ἀπὰ τὸ τίμιον ξύλον καὶ πολομοῦν θαυμαστὰ θαύματα.

Ἀκόμη εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον (3) ἡ δὺς κεφαλᾶδες τοῦ ἀγίου Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, οἱ ποῖοι ἐμαρτυρήσαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς τὴν κάκωσιν τῆς Συρίας ἐφέρονται εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐβάλανται εἰς ἕναν ἐκκλησοῦδιν εἰς τὸ Μένικον, καὶ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ βημάτου πρὸς τὸν νότον ἔχει λάκκον (4), ὅπου πολομᾷ μεγάλας ἱσες εἰς γαρισούραν καὶ εἰς τὰς πύρεξες · καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ρῆ Πιέρ τοῦ μεγάλου εἶχεν τὴν καρτάναν καὶ δὲν ἠμπόρῃσεν ναῦρη ὑγείαν, τινὲς εἶπέν του διὰ τὸν ἅγιον Κυπριανὸν καὶ Ἰουστίναν ὅπου εἶναι εἰς τὸ Μενικὸν κοντὰ τοῦ Ἀκακίου, ὁ ποῖος ἦρτε καὶ προποτίστην καὶ πάραυθα ἐγίανεν · εἶναι ἀληθεῖα τὸ νερὸν εἶναι πολλὰ γλυφὸν καὶ κακόποτον, ἀμμὲ θαυμαστὸν εἰς ἰατρείαν · καὶ ὥρισεν καὶ ἐποΐκων ἐκκλησίαν ἀπὸ γῆς καὶ ἀργύρωσεν ταῖς β' κεφαλαῖς, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀφῆκεν τόπον μὲ πόρταις νὰ προσκυνοῦσι τὰ λείψανα.

Ὅμοίως ὁ (5) Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας γρικῶντα τὴν μεγάλην ζημίαν τὴν ἐποΐκεν (6) ἡ ἀκρίδα [εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ρῆ Οὕγκε, ἐμῆ-νυσέν τον ὁ πατριάρχης] τοῦ ρῆ Οὕγκε καὶ ὥρισεν καὶ ἐζωγραφῆσαν ἕναν εἰκόνισμαν τὸν ἅγιον Χριστόφορον μάρτυραν, καὶ τὸν ἅγιον Ταράσιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἅγιον Τρύφον μάρτυραν, καὶ ἐγκαίνιασεν ὁ αὐτὸς πατριάρχης καὶ ἐστεῖλάν το εἰς τὸ Παλόκυθρον, ὅτι ἐκεῖ ἐγένετον · καὶ εἶπέν τους εἰς τὸ γέννημάν της νὰ λιτανεύουν τὸ εἰκόνισμαν καὶ νὰ λειτουργᾷ, καὶ ὁ κύριος νὰ φυλάξῃ τοὺς καρπούς, [καὶ ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὴν ἀκρίδαν] καθὼς μοῦ τὸ εἶπεν ὁ κύρ παπᾶ Φίλιππος.

1) Φανερούμενος. — 2) Ψόκας ὁ Κοκᾶς. — 3) τὸ Μένικον. — 4) λακκὶν. — 5) Ἀκομὴ ὁ ἅγιος. — 6) τὴν ἐπολόμαν.

Ἄς ἐλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον. Ἐστέφθην ὁ ῥὲ Οὕγκε Τελουζουνίας ὁ υἱὸς τοῦ ῥὲ Ἀμαρῆν καὶ ἐπέθανεν εἰς τοὺς ἀσιθ' Χριστοῦ · ἡ γυναῖκά· του ἡ ῥήγαινα Ἄλις (1) τοῦ ἄνωθεν ῥὲ Οὕγκε ἐκράτησε τὸ ῥηγάτον ὀλης ιθ' Χριστοῦ · καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ῥὲ Οὕγκε [ἀσθ'] ἐρμάστην (2) μὲ τὸν Ρεῖμουν (3) τὸν υἱὸν τοῦ πρίντζη, καὶ ἐτελεύτησεν ὁ αὐτὸς Ρεῖμουν ἀσλβ' Χριστοῦ · καὶ ἡ συμβία του ἡ ῥήγαινα ἐπῆγεν εἰς τὴν Φρανγκίαν νὰ ὀρμαστῇ μὲ τὸν κούνητ τὲ Τζάμπα (4), καὶ δὲν ἀρμόστην (5), καὶ ἐστράφην ἀπαι τὴν Τσαμπάναν εἰς τὴν Κύπρον ἀσλε' Χριστοῦ, καὶ ἀρμόστην εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀσλθ' μὲ τὸν Ραούλ Τεσσασοῦς (6). Καὶ εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀσμβ' ἐστράφην οἱ Λαγκούβαρδοι (7) εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὴν βουλὴν τοῦ σίρ Ἀμαρῆν Παρλᾶς (8) καὶ τοῦ σίρ Ἀμαρῆν Τεπεσάν (9) καὶ τοῦ Χουέτ Τεζηπλέτ · καὶ ὁ κύρης τοῦ Βερουτίου καὶ τὰ παιδιὰ του ἐτζακίσαν τους, καὶ ἔμεινεν τὸ κουβέρνον εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἄνωθε τάμε Ἄλις ὀλης ἐχρονίας ἀσμς' Χριστοῦ · καὶ ἀπόθανεν, καὶ ἐστάθην ὁ υἱὸς αὐτῆς Ρουνέκλης (10) ὁ Χαρῆν, καὶ ἀρμόστην μὲ τὴν Πλατζιάνσα (11) εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀσμς' Χριστοῦ · καὶ ὁ αὐτὸς ῥὲ Χαρῆν ἐπέθανε τῇ κθ' αὐγούστου ἀσξά', καὶ ἐστέφθην ὁ Οὕγκε, καὶ ἐπέθανεν ἀσξζ. Τῇ κα' (12) δικεβρίου ἐστέφθην ὁ Οὕγκε ὁ ἀνηψιὸς του τὴν ἡμέραν τῶν Γεννῶν ἀσξη' ῥήγας τῆς Κύπρου, καὶ τῇ κδ' σεπτέβρη ἀσξθ' ἐστέφθην ῥήγας τῶν Ἱεροσολύμων · καὶ ἐπέθανεν τῇ κζ' μαρτίου · καὶ ἐστέφθην ὁ καλὸς ῥὲ Οὕγκε (13), καὶ ἐπέθανεν τῇ ι' μαγίου ἀσπε', καὶ ἐστέφθην ὁ καλὸς ῥὲ Χαρῆν, ἀδελφὸς τοῦ καλοῦ ῥὲ Τζουάν τῇ κδ' ἰουνίου [ἀσπε'] · καὶ τῇ ιε' αὐγούστου ἀσπς' τὴν ἡμέραν τῆς Θεοτόκου ἐστέφθην ὁ ῥὲ Χαρῆν εἰς τὴν χώραν τῆς Τύρου ῥήγας τῶν Ἱεροσολύμων ὅτι ἀκομὴ ἀποκρατοῦσαν χώρας εἰς τὴν Συρίαν (14) [καὶ ἐστέφθην ῥήγας τῶν Ἱεροσολύμων] διὰ χειρὸς τοῦ φρὲ Πουναχοῦρος, ἀρχιεπίσκοπος Τύρου

1) ἡ Ἀλῆς. — 2) ἀρμάστην. — 3) L'original portait probablement Βεῖμουν.
 4) Ζάμπα. — 5) ἀρμάστην. — 6) Τεσσασοῦν. — 7) Λαγκούβαρδοι. — 8) Παρλάν. —
 9) Τεπέσα. — 10) Ρενηεκλῆς. — 11) Πλαζάντζαν. — 12) Τῇ ε'. — 13) Corrigez
 en Τζουάν. — 14) ἐπῆγεν εἰς τὴν χώραν τῆς Τύρου, διότι ἀκομὴ ἐκρατοῦσάν την οἱ
 χριστιανοί.

[ἀσπς'. Καὶ ὁ αὐτὸς ῥέ Χαρήν ἀρκεψεν τὸ τευχόκαστρον τῆς Λευκωσίας]. Καὶ τὴν ἐχρονίαν ἀπὸ Χριστοῦ τῇ κς' (1) ἀπριλλίου ὁ μισερ Μαρὴν (2) Τελουζινιάς ὁ υἱὸς τοῦ ῥέ Οὐγκε, ὁ κύρης τῆς Τύρου καὶ κοντοσταύλης τῶν Ἱεροσολύμων ἐψηφίστην κυβερνούρης τῆς Κύπρου μὲ τὸ θέλημα ὧλους τοὺς περίττου αὐθένταις καὶ φουμάτους καὶ σορδάτους, ὅπου εὐρίσκονταν κατὰ τὴν ἡμέραν. Διὰ καλὸν πρόσωπον ὅπου τοὺς ἐδειξεν ὁ κύρης τῆς Τύρου (3) ἐκόμπωσέν τους καὶ ἔβαλén τους εἰς τοῦτον τὸ κακὸν θέλημαν, νὰ πᾶσιν κατὰ πρόσωπα τοῦ καλοῦ τους αὐθέντη χωρὶς καμμίαν ἀφορμὴν τὴν ἐποίκειν· καὶ μεσὸν τούς αὐθένταις τῆς Κύπρου εἶχεν δύο ὅπου δὲν ἦσαν εἰς τὴν βουλὴν του, οὐδ' ἐθέλησαν νὰ ἦναι ποτὲ εἰς τούτην τὴν παραβουλιάν, τοὔτέστιν, ὁ μισερ Φίλιππε τὲ Ἡμπελὴν ὁ συνεχάρδης τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου, ὁ ποῖος ἦτον ἀδελφὸς τῆς ῥήγαινας (4) τῆς μάνας τοῦ ῥηγός, καὶ ὁ μισερ Τζουὰν Ταπιέρη (5) ἐξάδελφος τοῦ ῥήγα, ἀδελφότεκνος τῆς ῥήγαινας, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τῆς, καὶ ἄλλοι πολλοὶ φουμάτοι καὶ σορδάτοι ὅπου δὲν ἐκουβεντιάσαν (6) εἰς τοῦτον τὸ κακόν. Εἶχεν ἕξη μῆνες ὅπου ἐπλημμύεσαν ὁ κύρης (7) Τύρου πῶς νὰ τελειώσῃ, καὶ ἐβόλῃαν του ἀφορμὴν ὅτι ἔκεφτεν ἀπὸ κακὴν ἀρρωστίαν· καὶ ὁ κύρης τῆς Τύρου καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ κοντοσταύλης ἠῦραν τούτην ἀφορμὴν, ὅτι διὰ τὴν μεγάλην πτωχίαν τὴν εἶχαν, ὅτι ἐξωδιάζαν τὸ ὄϊκόν τους ἄπρεπα, καὶ εἶδαν ὅτι ὁ ῥήγας ἦτον πλούσιος, γιὰ νὰ ἴκρουν τὸ ὄϊκόν του ἐννοιάστησαν τούτην τὴν παραβουλιάν, [καὶ ἠῦράν του ἀφορμὴν πῶς ἔξωδιάζει τὸ ἔχει τοῦ ῥηγάτου]. Καὶ γρικῶντα κάτινες καβαλλάριδες πιστοὶ τοῦ ῥηγός, εἶπαν τὸ πρᾶγμα τοῦ ῥηγός· ὁ ῥήγας ἦτο πολλὰ καλός, δὲν ἐπίστευσεν τὰ λογία τους, λαλῶντα· Δὲν θέλουν τορμήσει τ' ἀδερφία μου ποτὲ νὰ ἴκρουν εἰς τούτην τὴν φαντασίαν. Θεωρῶντα οἱ καβαλλάριδες τὸ πῶς ὁ ῥήγας δὲν ἐπίστευσεν, καὶ οἱ καταδίκαιοι (8) τοῦ ἀναγκάζαν τὸ πρᾶγμα,

1) κ'. — 2) σὲρ Ἀμαρὴν. — 3) Καὶ τοῦτε ἐποίκειν το ὁ μισερ Ἀμαρὴν Τελουζου-
νίας καλ. — 4) θεῖος τοῦ ῥηγός. — 5) Ταπιέρρ. — 6) ἐκουσεντιάσαν. — 7) Καὶ ἐπλημ-
μύεσαν ἕξη μῆνες ὁ κ. — 8) καταδίκαιοι.

ἐξ αὐτὸν τοὺς ἐπῆγα κατίνες κρυφὰ εἰς τὸν συνεσκάρδον (1), ὁ ποῖος ἦτον εἰς τὸ χωργιὸν τοῦ καὶ δὲν εἶχεν κανέναν μαντάτον ἀληθινόν, ὡς γοῖον τοῦτον· καὶ ἔδωκεν τοῦτο ἀληθινὰ νὰ τὸ μάθῃ, παραῦτα ἐξέβην καὶ ἤρτεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἦτον πρὶν τελειωθῇ τὸ κακὸν ἀπὸ μίαν ἡμέραν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥῆγα καὶ ἐσύντυχεν μὲ τὴν ἀδελφὴν τοῦ τὴν ῥήγαινα, καὶ μανθάνοντα ἀληθινὰ πῶς τὸ κατὰστησεν ὁ ἀδελφότεκνός τοῦ (2) ὁ κύρης τῆς Τύρου νὰ τὸ τελειώσῃ, ἐπάντεχε ὁ καλὸς αὐθέντης νὰ τοῦ συντύχῃ καὶ νὰ τοὺς ἀποκόψῃ, καὶ ἐβαλέν τον εἰς τὴν στράταν τῆς δικαιοσύνης καὶ ὄρκου, καὶ ἂν γενῇ, θέλ' εἴσταιν μεγάλην κατηγορίαν εἰς τὸν κόσμον (3)· ἀμμέ εἰς κουφοῦ πόρταν ἐσυντύχανεν, τίποτες οὐδὲν ἐφέλεσεν· ἐστράφην εἰς τὸν ῥῆγα τὸν ἀδελφότεκνόν τοῦ τὸν ῥὲ Χαρήν.

Τὴν αὐτὴν τρίτην κατ' ἀπρίλην αὐτὸς ἐτελειώθησαν ἡ βουλαῖς, καὶ ἐπῆγεν ὁ μισερ Ἀμαρὴν Τελουζουνία ὁ ἀφέντης τῆς Τύρου, καὶ ὁ ἀφέντης ὁ Χαμερὴν ὁ κοντοσταύλης τῆς Κύπρου ὁ ἀδελφός τοῦ, καὶ ὁ μισερ Παλίαν (4) πρίντζης τῆς Γαλιλαίας ὁ γαμπρός τοῦ, καὶ ὅσοι ἔσαν (5) τῆς βρωμισμένης βουλῆς εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ ἐστράφησαν ἔσω τοῦ, καὶ ἐφάγαν γιῶμαν ὄλοι ἀντάμα καὶ ἐλούθησαν εἰς τὸ λουτρὸν τοῦ σὶρ Χίου Περιστερῶν, καὶ ἄνταν ἀποφάγαν, ἐπέφε καὶ ἐκράξεν τοὺς ὄλους τοὺς λιζίους καὶ καβαλλάρους καὶ σορδάτους (6) ὅσοι εὐρίσκουνταν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐβάλαν τοὺς καὶ ὠμόσαν· καὶ ὠμόσαν μερτικὸν (7) θεληματικῶς, καὶ μερτικὸν (8) χωρὶς τὸ θέλημάν τοὺς· καὶ ὁ ὄρκος ἐνι τοῦτος· ἴμόνω εἰς τὰ ἄγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια νὰ βλεπῇσω, ὡς ὅσον ἦτον ἀφέντης μας, τὸν ἀφέντην τῆς Τύρου κατὰ πρόσωπα πᾶσα ἀνθρώπου, ἐβγάλλοντα τὸ κορμὶν τοῦ ἀφέντη μας τοῦ ῥηγός, τοῦ ποίου εἴμεσθεν κρατούμενοι μὲ ὄρκον.

Καὶ εἰς τοῦτα οὖλα ὁ συνεσκάρδος δὲν ἦτο, καὶ μανθάνοντά τον, ἐκα-

1) συνεσκάρδον τὸν ἀδελφόν τοῦ. — 2) ἀδελφός τοῦ. — 3) καὶ εἰπέν τοῦ· ἀθθυμήθου, καὶ ἔποιες ὄρκον τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ θέλεις εἴσταιν καταγνωσμένος εἰς ὄλον τὸν κόσμον. — 4) Παλιᾶς. — 5) ἦσαν. — 6) λιζίους καὶ καβαλλάριδες. — 7) ἄλλοι. — 8) καὶ ἄλλοι.

βαλλικεῦσεν, καὶ ἡ ἀδελφή του ἡ ῥήγαινα ἡ μητέρα τοῦ ῥηγὸς καὶ ἐπῆ-
γαν ν' ἀποτῆλαισιν τὸν υἱὸν τῆς καὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ ἐμπαίνοντα ἡῦραν
οὐλοὺς τοὺς καβαλλάριδες, ψουμάτους, σορδιέριδες (1), πουρζέζιδες, λιζίους
σωρεμένους, καὶ ἡ ῥήγαινα ἐπαρακάλεσέν τους, καὶ ἐκατηγορήσεν τους νὰ
στραφούν ἀπὸ τὴν μερίαν (2) τοῦ ῥηγός· καὶ [τοῦτον τὸ πολομάτε] δὲν
εἶναι τιμὴ σας, παρὰ πάντα ἀντροπή σας, καὶ κρίμαν· καὶ πᾶτε κατὰ
πρόσωπα τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀφέντη σας, καὶ βάλλετε τὸ νησὶν τοῦτον εἰς
κατᾶλον (3), καὶ ἀνοίγετε τὰ ῥάτια (4) τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ῥεβελιάσουν·
μηδὲν πᾶτε κατὰ πρόσωπα τοῦ καλοῦ σας ἀφέντη τοῦ ῥηγός καὶ τοὺς
ἔρκους σας! Τότεοῦλοι εἶπαν· Μέγαν κακὸν νὰ πᾶμεν κατὰ πρόσωπα τοῦ
ἀφέντη μας.

Γρικῶντα ὁ κύρης τῆς Τύρου ἐσύντυχεν πολλὰ λογία χοντρά τοῦ θείου
του τοῦ συνεσκάρδου, λαλῶντα· Τίς σοῦ εἶπε νᾶρτης ἔσω μου, καὶ ἔξηλό-
νεις (5) ταῖς δουλειαῖς μου! Τότες ὁ συνεσκάρδος ἀφήκεν τὴν ῥήγαιναν
ἐκεῖ, καὶ ῥεῖνος ἐστράφη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγός, καὶ ποίκεν συντροφίαν
τοῦ ῥηγός, καὶ ἐφοβήθη μηδὲν βάλλειν χερί ἐπάνω του, ὅτι ἐθυμώθησαν.

Ἡ ῥήγαινα ἐκλαύσεν (6) πολλὰ καὶ ἐδέρνετον, καὶ τίποτες δὲν ἐφέλεσεν.
Ἄκομῃ ὁ μάστρος τοῦ Σπιταλίου (7) φέρε Τζάκε Τεμιλά ἦτον ἔξω (8),
καὶ τὸ νᾶρτη ἐμηνύσεν του [ὁ κύρης τῆς Τύρου] καὶ πῆγεν, καὶ ἐσμίκτην
μετά (9) τους· ὁ ποῖος ἐδάνεισεν τοῦ κυροῦ τοῦς Τύρου μ' (10) χιλιάδες
ἄσπρα τῆς Κύπρου. Ὁμοίως καὶ ὁ μισερ Τανολάνε ὁ πῖσκοπος [ὁ λατῖνος]
τῆς Λεμεσοῦ ἐσμίκτην μεσὸν τους· καὶ ὁ κύρης τῆς Τύρου εἶχεν τὸν
πολλὰ ἀκριβόν. Θωρῶντα ἡ ῥήγαινα ὅτι δὲν (11) ὤφελε καὶ δὲν ἠμπόρεσεν
νὰ τοὺς ἀποτῆλαισῃ, παρὰ σκαντάλον ἐγενίσκετον, ἐστράφη πρὸς τὸν ῥή-
γαν πολλὰ πικραμένη μὲ κακὴν καρδίαν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸ ὅπερὸν ὅλοι ἀντάμα ἐγράψαν εἰς χαρτὶν ταῖς

1) σολδάτους. — 2) μεργιάν. — 3) εἰς μέγαν σκάνταλον. — 4) τὰ ἄμματα. —
5) νὰ ἔξηλώσῃς. — 6) ἔκλαψεν. — 7) Σπιταλιοῦ. — 8) ἦτον εἰς τὸ χωρίον του.
— 9) μετὰ. — 10) ν'. — 11) πῶς εἴ τι ἐπλημέλειαν δέν.

ἀφορμαῖς τοῦ αὐτοῦ ῥηγός, διὰ ταῖς ποίαις ἐκαβαλλικέψαν καὶ ἦσαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγός, καὶ ἐμπήκαν εἰς τὸ Τριπὰς κοντὰ εἰς τὸ κελλὶν τοῦ ῥηγός, καὶ ἀνέβην ὁ μισερ Μπαντουήν τὲ Ἡμπλήν(1) εἰς τὸ κελλὶν(2) τοῦ ῥηγός ὅπου ἔκειτο ἀστενής, καὶ εἶπεν τοῦ ῥηγός· ὁ δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ σου ἦλθαν εἰς αὐτόν σου νὰ συντύχουν! Ὁ ῥήγας ἐγύρισεν καὶ εἶπεν του· εἶσαι καὶ σοὺ μὲ τὴν συντροφίαν τους, ἡγεῖά σου! Καὶ ὅτοιμα ὁ κύρης τῇ Τύρου καὶ οὔλοι ἀντάμα ἐνέβησαν εἰς τὸ κελλὶν τοῦ ῥηγός καὶ ἡῦράν τον ἄρρωστον, καὶ ἀκάθετον εἰς τὸν θρόνον καὶ ἓναν ῥαβδὶν εἰς τὸ χεῖριν του καὶ ἐκούμπιζεν.

Καὶ μοναῦτα ὥρiseen ὁ κύρης τοὺς Τύρου καὶ ἐδιαβάσαν τὸ χαρτὶν, καὶ ἐδόθην τοῦ σὶρ Οὐγχε(3) τὲ Ἡμπελήν νὰ τὸ διαβάσῃ ὁμπρὸς τοῦ ῥηγός καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ· τὸ ὅποιον χαρτὶν ἦτον πολλὰ ζητήματα κατὰ πρόσωπα τοῦ ῥηγός, κατηγορώντά του καὶ μέφοντά τον· τὰ ποῖα ζητήματα εἰ πολυζητήτα νὰ γραπτῶν, ἀμμὲ τὸ μεγαλειότερον ἔλαλεν, ὅτι ὁ ῥήγας ὥς γοῖον κυβερνιᾷζει τὸ ῥηγάτον ἐρκέται(4) ζημίᾳ, καὶ ὄνταν χρειαστῇ θέλει γυρέψειν νὰ ᾤρῃ ἀπὸ τοὺς λαῶς· διὰ τοῦτον ἐφάνην μας ὅλους ἀντάμα καὶ ὠρδινιάσαμεν κυβερνοῦρήν τὸν ἀδελφὸν τοῦ ῥηγός τὸν κύρη τῆς Τύρου, ὥς γοῖον ἐκεῖνος ὅπου εἶναι κληρονόμος(5), καὶ ἐμπαίνει του νὰ γυρέψῃ τὸ καλὸν τοῦ ῥηγάτου.

Ὁ ῥήγας ἀπολογήθη καὶ εἶπεν τους· Ἐγρίκησα τὸ κακὸν θέλημαν τὸ ἔχετε μετὰ μου, καὶ ἐγράφετε κεφάλαια ἄπρεπα· δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ πρῶτος ὅπου ἄρρώστησα· ὅτι ὁ ρὲ Μπατουήν εἶχεν μεγαλειότερην ἀστένειαν, ὁ ποῖος ἦτον ῥήγας τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ οἱ ἀνθρώποι του δὲν τοῦ ἐσηκώσαν τὴν ἀφεντίαν του, ἀμμὲ εἶπαν, ὁ θεὸς ὅπου τοῦ ἔπεψεν τὴν ἀστένειαν δύναται νὰ πέψῃ καὶ τὴν υἱείαν. Ἀκομὴ γυρέφετε εἰς τὰς γραφάς(5) καὶ ναῦρετε, ὅτι ποτὲ δὲν ἐγίνετο εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καμμία βουλή, οὐ καμμία χρῆσις, δίχως τὸ θέλημαν τοῦ ῥηγός· οὐδὲν ἐξουσίαν ἔχετε νὰ

1) Ἡμπελήν. — 2) εἰς τὴν τζάμπραν. — 3) Ὑγχοῦ. — 4) ἔρκεται. — 5) κληρονόμος. — 5) ταῖς γραφαῖς.

μου σηκώσετε την εξουσίαν μου διὰ καμμίαν ἀφορμὴν τὴν ἐγράψετε · καὶ εἴ τις τορμήσῃ καὶ πᾶγῃ κατὰ πρόσωπα τοῦ ὄρκου ὅπου μοῦ ἐποίκατε, ἔχω τὸν θεὸν κριτὴν ὅπου θέλει ποίσειν κρίσιν.

Καὶ ὅταν ἐδιάβασεν ὁ μιστὲρ Οὐνγγέ τὴν Ἑμπελὴν τὸ χαρτὶν, καὶ ἀπολογήθην ὁ ῥήγας ἔμπροσθεν τοὺς αὐθένταις καὶ τοῦ πόπουλου, τότες ἐξέβησαν ἀπὸ τὸ κελλὶν τοῦ ῥηγῶς, εἰς τοὺς ἡλιακοὺς, καὶ ἐκάτσαν εἰς τὸ παλάτιν τοῦ ῥηγῶς · καὶ (ὁ) κύρης τῆς Τύρου καὶ ὁ κοντοσταύλης ὁ ἀδελφός του, καὶ ὁ μιστὲρ Ἑμπαλιαν(1) τὴν Ἑμπελὴν ὁ πρίντζης τῆς Γαλιλαίας, ἐκάτσαν εἰς τὴν αὐλὴν εἰς τὴν μεγάλην λόντζαν. Καὶ ἔρισεν ὁ κυβερνοῦρης [ὁ κύρης τῆς Τύρου] καὶ ἐδιαλαλήσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν τὸ πῶς εἶναι κυβερνοῦρης τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου, καὶ μηδὲν εἶναι τινὰς ἀποτορμος νὰ σκαλευτῇ ἀπαι τὸ σπῖτιν του νὰ ποίσῃ ταραχὴν [ἀπάνω εἰς φόρκαν]. Καὶ ὥρισεν καὶ ἐβουλλώσαν τὸ σύνγχιτον καὶ τὴν βόταν ὅπου ἦτον ὁ βίος · καὶ ὥρισεν β' καβαλλάριδες ψουμάτους, τὸν σὶρ Τζουὰν Λετὸρ(2) καὶ τὸν σὶρ Οὐγγε Τεφάρ νὰ πάρουν τὸν ὄρκον τοὺς πουργεζίδες τῆς Λευκωσίας · οἱ ποῖοι ἐκάτσαν εἰς τὸν ἄγιον Γεώργιον τῶν Ὀρνιθίων καὶ ἐπῆραν τὸν ὄρκον τοὺς λᾶς τῆς Λευκωσίας διὰ τὸν αὐτὸν κύρη τῆς Τύρου.

Ἡ δὲ ἡ ῥηγαινα ἐκάτσεν εἰς τὸν ἡλιακὸν εἰς τὸ διάβαν τοὺς καβαλλάριδες καὶ ὄλου τοῦ λαοῦ ὅπου ἐδιάβαινον, καὶ ἔσκισεν τὰ ρούχᾳ της καὶ ποῖκεν μέγαν κλάμαν(3), ὥς γοῖον νᾶχεν παρθάνειν ὁ υἱὸς της ὁ ῥήγας · καὶ ἐγένην μεγάλην λύπην νὰ τὴν θῶρε τινὰς · καὶ εἶχεν μέγαν φόβον εἰς τὴν καρδίαν της λαλῶντα, ὁ θεὸς θέλει ποίσειν κρίσιν καὶ θέλω χάσει τὰ παιδιὰ μου · καὶ παρακάλεν τὸν πᾶσαν ἔναν ὥς γοῖον ἐδιαβαίνασιν, μηδὲν ποίσουν ἀγανάκτησι τοῦ ῥηγῶς καὶ ὀργιστῇ τοὺς ὁ θεὸς καὶ ἔξηλείψει τοὺς · καὶ ἐλάλεν τοὺς το μὲ μεγάλην ταπείνωσιν(4) καὶ γλυκεῖα λογία καὶ πολὺν κλάμαν, γιὰ ν' ἀφήσουν τὸν ῥήγα εἰς τὴν ἀφεντίαν του, λαλῶντά τοὺς πῶς · Εἴστε ἀνθρωποὶ(5) του καὶ δημοστικοὶ του! Καὶ ἐκαταρᾶτον τοὺς δύο τοὺς υἱοὺς, ὅπου ἀναμίξαν τοὺς καβαλλάριδες, καὶ ὁ

1) Παλάς. — 2) Λεστόρ. — 3) δαρμόν. — 4) παραπόνῃσιν. — 5) ἀνθρώποι.

διάβολος ἐσκέλονεν τὴν καρδίαν τοὺς τόσον, ὅπου δὲν ἐθέλαν νά(1) τζακιστοῦν νά στραפוῦν εἰς τὸν ἀφέντην τοὺς, καὶ δὲν ἐγκρίτησαν τῆς καλῆς ῥήγατινας ὅσα τοὺς ἐλάλεν. Ὅμοίως ἔμοσεν ὁ κύρης τῆς Τύρου νά βλεπίσῃ τὸ ῥηγάτον καὶ τοὺς ἀφένταις, καὶ μηδὲν στρέψῃ τὸ κουβέρνον εἰς ὅλην τοὺς τὴν ζωὴν.

Ἄφ' οὗ τούτα οὐλα ἐγινήκασιν, ἐπέψεν ὁ ρὲ Χαρήν τὴν νύκταν εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν κύρη τῆς Τύρου δύο καλογήρους τοῦ Σάν Τομένικου καὶ ἕναν νοτάρην νά μεταγράψουν τὰ κεφάλαια τὰ ἐγράψαν διὰ λόγου του· καὶ ἐπέψαν καὶ ἕναν καβαλλάρην [διὰ νά τὰ κοπιάρουν] μετὰ τοὺς. Καὶ ζητῶντά τα τοῦ κυροῦ τοὺς Τύρου, ἐδωξέν τοὺς καὶ δὲν ἄκουσε νά τοὺς δώσῃ τίποτε· ἀκομὴ ὥρισεν νά μὲν ἐμπῇ ὁ νοτάρης ὁμπρὸς του μὲ τοὺς καλογήρους καὶ μὲ τὸν καβαλλάρην. Θωρῶντα τὸ κακὸν θέλημαν, ἀποχαιρέτησάν τον καὶ ἐστράφησαν.

Τότε ἐπεψεν [ὁ κύρης τῆς Τύρου] α' καβαλλάρην νά πάρῃ τὸν δρκον τοὺς εἰς τὴν Κερηνείαν· καὶ οἱ λαὸς τῆς Κερηνείας καὶ ὁ σὶρ Ὅτε(2) Τεβῆς ὁ καπιτάνος ἐκλειδῶσαν τὸ κάστρον καὶ ἐδῶξαν τὸν μαντατοφόρον καὶ ἐκράτησαν(3) τὸ κάστρον διὰ τὸν ῥήγαν. Καὶ τᾶπισα ἐκόντωσέν τον ἕνας λίξιος τῆς Κερηνείας ὀνόματι Ἀνδρὲ ντὲ Μπουνὲς(4), ὁ ποῖος ἐσυντόχευ τοῦ καπετάνου καὶ τοῦ σὶρ Τζουάν Φαράντου καὶ τοὺς μαστόρους καὶ ἐστρέψαν τὰ νοικταρία(5) τοὺς μαντατοφόρους, ὁ ποῖος ἦτον τοῦ σὶρ Τελέμε(6) τὸ Φρασέ. Τᾶπισα οἱ καβαλλάριδες καὶ οἱ λίξιοι, καὶ οὗλοι οἱ μαστόροι καὶ οὗλος ὁ λαὸς, σεργένταις καὶ ἄλλοι, ὠμόσαν τοῦ κυροῦ τῆς(7) Τύρου καὶ ἐδιαλαλήσαν τον διὰ κυβερνοῦρην. Ἀκομὴ ἐπεψεν εἰς τὴν Πάφον καὶ εἰς τὴν Νεμεσὸν(8) καὶ ὡς ὅλα τὰ κάστρα, καὶ ἐπῆραν τὸν δρκον τοὺς, καὶ ἐδιαλαλήθην παντοῦ διὰ κυβερνοῦρης.

Θωρῶντα ὁ μάστρος τοῦ Σπιταλίου, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Νεμεσὸν(9) καὶ

1) δὲν ἦτον ῥεμέδα νά. — 2) Ὅντέτης. — 3) ἐσφάλισεν τὴν Κερηνείαν καὶ ἐδῶξεν τὸν μαντατοφόρον καὶ ἐκράτησεν. — 4) Πεπουῖνες. — 5) νοικτάρια. — 6) Παρτολομέ. — 7) τοὺς. — 8) Λεμεσόν. — 9) Λεμεσόν.

γοὶ ἰδ' ἐπισκόποι καὶ ἡγουμένοι, ὅτι ἐδιαλαλήθην κυβερνούρης ὁ κύρης τῆς Τύρου εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐμπαινῶν καὶ ἐκατεβαίναν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγὸς ἰε' ἡμέραις νὰ ἔμπορῇσιν τὰ τοὺς ἑσάσουν(1)· καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ ποίουν ἄλλον, παρὰ ἔχωρσαν ζωὴν τοῦ ῥηγὸς καὶ τῆς ὑποταγῆς του διὰ οὐλὸν του τὸ στάτον ρ' χιλιάδες ὀνομίσματα(2), καὶ τῆς μητέρας του τῆς ῥήγαινας χιλιάδες κ' τὸν χρόνον· διὰ ταῖς δύο του ἀδελφάδες τὰ κοράσια χιλιάδες ἡ' τὸν χρόνον· καὶ διὰ τὸν Οὐγγε τὸν ἀδελφότεκνόν του, υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ μακαρίτη κοντοσταύλου τῆς Κύπρου, χιλιάδες ι', καὶ διὰ τὴν θεῖαν τους τὴν κυρὰν τὴν Μαργαρίταν πρίντζαιναν τῆς Ἀντιχειᾶς καὶ κούντανιν τῆς Τρίπολης καὶ κυρὰν τῆς Τύρου χιλιάδες σ' τὸν χρόνον· διὰ ταῖς ταμιτζέλλαις τὲ Μουφόρτου, κόραις τοῦ μακαρίτη κυροῦ τῆς Τύρου καὶ τοῦ Τερούντου μισερ Φιλίππου [ὀνομίσματα] χιλιάδες δ'. Ὅπου εἶναι ὁμάδα ρμε'(3) χιλιάδες ὀνομίσματα τὸν χρόνον. Καὶ ἐδιὰλεξεν ὁ ῥήγας χωρὶα(4) τὰ τοῦ ἀρέσαν, καὶ τὰ δὲ λοιπὰ ἐμείναν εἰς τὸν κυβερνούρην.

Καὶ ἔρισεν ὁ ῥὲ Χαρήν, ὅτι τὸ ὀδικόν του νὰ δοθῇ εἰς φύλαξιν εἰς τὰ χέργια τοὺς πατέρες τοῦ Σὰν Τομένικου, καὶ νὰ πουλήσουν ὄλα του τὰ κινητικὰ(5) πράγματα καὶ νὰ πληρώσουν ὅσα ἀφῆκεν ὁ κύρης του(6) ὁ ῥὲ Οὐγγες, καὶ ὅσους ἐχρῶσταν ὁ αὐτὸς ῥὲ Χαρήν· καὶ νὰ δώσουν διὰ τὴν ἀρμασίαν τῶν δύνων του ἀδελφάδων τετρακοσίαις χιλιάδες ὀνομίσματα, πᾶσα μίας σ'(7) χιλιάδες· καὶ ἑτεῖνα τὰ νὰ μείνουν νὰ ᾔναι εἰς τὴν βλέπησιν τοὺς [ἀνωθεν] ἀδελφούς, τοῦτέστιν τοὺς πατέρες, διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ νησίου. Καὶ μὲ τοιοῦτον ὁ ῥήγας ἐποίηκεν νὰ μὲν ἔχη ἐξουσίαν ὁ κύρης τῆς Τύρου νᾶχη πογέριν νὰ ἡγχιση τίποτε εἰς τὸ ὀδικόν του· καὶ ἐβάλεν [ὁ ῥήγας] εἰς τὸ διαλαλημὸν τὰ τζουελλία τοῦ ῥηγὸς, τὰ κτηνὰ τῶν χωργιῶν του καὶ τοῦ σταύλου του, [καὶ τὰ ροῦχά του] τὰ χρυσᾶ· καὶ ἐγίνην μέγαν κλάμαν εἰς τὴν χώραν νὰ πουλῆται τὸ δικὸν τοῦ ῥηγὸς ἀπὸ ζῶντᾶ

1) ἑσάσουσιν. — 2) δουκάτα χιλιάδες δέκα? τοῦτέστιν ρ' χιλιάδες. — 3) ρμη'.

4) χωργία. — 5) οὐλά του τὰ κινητὰ. — 6) ὁ πατέρας του. — 7) διακόχαις.

του εἰς τὸν διαλαλημόν. Καὶ ἐπλεῶσαν ὅλους τοὺς ἀδικημένους τοῦ κυροῦ του καὶ 'κείνου· καὶ ἐποίκων γραψίματα μὲ νοτάρην μεσὸν τους μὲ τὸν ἀδελφόν του τὸν κύρην τῆς Τύρου, καὶ ἐβουλλῶσάν το μὲ τὴν βουλλάν τους καὶ δύο βούλλαις τοῦ κουμεντούρη τοῦ Σπιταλίου· καὶ ἐσημάδεψάν το ὅλοι οἱ ἐπισκόποι καὶ πριούριδες, τζανούνηδες· καὶ ὁ ῥήγας δὲν τὸ ἐσημάδεψεν, ἀμμὲ ἀποδιάβασεν τὸ πρᾶμμιαν.

Τὸ ἐλάλεν τὸ χαρτίν, ἐλάλεν οὕτως· 'Εμεῖς Χαρήν χάριτος τοῦ θεοῦ(1) ῥήγας τῶν 'Ιεροσολύμων, Κύπρου, καὶ λαλοῦμεν(2) ὡς ὅσοι μᾶς 'γρικοῦσιν τῆς αὐτῆς γραφῆς, ὅτι ἐσυμπάψαμεν μὲ τὸ θέλημάν μας τοὺς ἀνθρώπους μας· ὅτι ἐκρατήσαμεν ἀπὸ τοὺς εἰσόδους τοῦ ῥηγάτου ὀνομίσματα ῤη' χιλιάδες, καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, καὶ τὰ ἐναπομένοντα θέλομεν νὰ ᾔηται διὰ τὸ κουβέρνον τοῦ νησιῦ· καὶ ἤτζου ἐστάθημαν κουντέντε τὰ δύο μέρη, ὁ ῥήγας καὶ ὁ κύρης(3) τῆς Τύρου.

Καὶ ἐπρομουτίασεν ὁ ῥήγας νὰ μὲν ἀγκαλέσῃ εἰς τὸν Πάπαν. 'Ακομή ὁ ῥήγας νὰ ἔχη δέκα συντρόφους σορδιέριδες, ὡς γοῖον εἶχεν πάντα, καὶ ἱβ' καβαλλάριδες ψουμάτους, καὶ κ' τουρκοπούλους ἀπάνω εἰς τὰ ἄλογα, καὶ εἰς οὖλους τοὺς βαχλιώταις καὶ σιργένταις τοὺς εἶχεν καὶ ἐκράτεν. Τοῦτοι εἶναι οἱ καβαλλάριδες, τοὺς ἐκρατῆσεν τοὺς ψουμάτους· ὁ μισερ Φιλίππη(4) τὲ 'Ημπελῆν ὁ συνεσκάρδος ὁ θεῖός του, [καὶ ὁ μισερ Τζουάν Τεκάμε ὁ ἀνηψιός του], μισερ 'Εμπαλίαν(5) τὲ 'Ημπελῆν Ναγκαρνῆν(6), μισερ Λοῆς Τενόρες, μισερ Πιερ Ζηπλὲτ, μισερ Χαμερῆν Τεβιλμαρῆν(7), μισερ 'Ανισία Τεμπρές(8), μισερ 'Ενὰτ(9) Τεσασούν(10), μισερ Τζουάν Παπῆ(11), [μισερ Οὐγκε Ταγκουλιέρ, μισερ Σιμούν ὁ υἱός του], μισερ Οὐνγκε Μπεντουῆν(12)· τοῦτοι οὗλοι ἦσαν ἀπλικεμένοι μὲ τὸν ῥήγαν.

Μετὰ κ' ἡμέραις ὁ κύρης τῆς Τύρου μὲ τὴν συντροφίαν του [ἦλθεν] ἔσω του, καὶ τὰ ὀνόματα τοὺς σύντροφούς του εἶναι τοῦτοι· μισερ Χαρήν Τελου-

1) 'Εγὼ χάριν τοῦ θεοῦ ῤὲ Χαρήν. — 2) λαλῶ. — 3) ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου ὁ κύρης. — 4) Φιλίππε. — 5) Μπαλία. — 6) Μαγκαρνῆν. — 7) Τεμιλμαρῆν. — 8) Τεπρέες. — 9) Νάρτ. — 10) Τεσασῆς. — 11) Παπῆν. — 12) Παντουῆν.

ζουνία ὁ κοντοσταύλης τῆς Κύπρου καὶ ὁ ἀδελφός του, ὁ μισὲρ Παλίαν
 τὲ Ἑμπελῆν κρίντζης τῆς Γαλιλαίας, μισὲρ Τζουὰν τὲ Ἑμπελῆν ἀφέντης
 τοῦ Ἀρσεφίου, μισὲρ Ἐνκαντουῆν δὲ Ἑμπελῆν, μισὲρ Οὐγγκε τὲ Ἑμπελῆν,
 μισὲρ Φιλίππη τὲ Ἑμπελῆν ὁ νέος (1), μισὲρ Ρουπῆν τὲ Μουφόρτου,
 μισὲρ Οὐγγκε (2) τὲ Ἑμπελῆν, μισὲρ Ἐγκάντη Κορτεπεσὰν (3), μισὲρ
 Τζουὰν Ταντιότζε, μισὲρ Ῥάγγε Τεμεπίταν (4), μισὲρ Ῥενιέρης κόντης,
 δίχως τοὺς ψουμάτους· ἀμμέ ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν ἰβ' ἐξέβησαν γ' καὶ ἐπῆγαν
 μὲ τὸν ῥήγα, ὁ μισὲρ Παντουῆν τὲ Ἑμπελῆν, μισὲρ Ρουπῆν τὲ Μουφόρτου,
 μισὲρ Ῥάγγε Τεπέσαν (5), ὅτι ἀγωνίσαν πῶς ἦτον κακὸν τὸ ἐποίκασιν·
 καὶ ὁ ῥήγας ἐπεριλαβέν τους μετὰ χαρᾶς· καὶ πολλὰ ἐπλημμελοῦσαν νὰ
 βάλουν τὸν ῥήγα εἰς τὸ θέλημάν τους, καὶ δὲν ἤμποροῦσαν.

Ὁ κύρης τῆς Τύρου ἐπῆρεν τὸ σύγκριτον ἔσω του (6), καὶ ἀφέντεψεν
 τὰ ῥηγάτικα ὡς γοῖον τὰ ἴδικά του· ὁ ποῖος πρὶν νὰ βγῇ ἀπὰι τὴν αὐλὴν
 τοῦ ῥηγὸς, ἐποῖκεν καὶ ἐμόςαν του ὁ σὶρ Φίλιππε τὲ Ἑμπελῆν ὁ συνε-
 σκάρδος καὶ ὁ μισὲρ Τζουὰν Ταπιέρ, καθὼς ἐποίκων οἱ δέλοικοι ἀφένταις,
 θέλοντα καὶ μὴ θέλοντα.

* Ὁ ῥήγας ἐξέβηκεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν (7) Στρόβιλον καὶ ἐπαρδιάβαζεν
 μὲ τὰ φαρχονία του· καὶ ἡ ζήλα ἐνέβητν εἰς τὸν κύρην τοὺς Τύρου, ἔσα-
 σεν μὲ τοὺς λαὸς του νὰ πᾶν ν' ἀρεσιιάσουν τὸν ῥήγα μὴδὲν πᾶν οἱ καβαλ-
 λάριδες τὴν νύκταν καὶ βουλευοῦνται μετὰ του (8)· καὶ μίαν νύκταν
 ἀρματώθησαν μὲ ἄλογα καὶ ἄρματα νὰ πᾶν νὰ πιάσουν τὸν ῥὲ Χαρήν ἀπὸ
 τὴν χώραν (9)· καὶ τινὰς ὁποῦ ἀγάπαν τὸν ῥήγαν ἔμαθέν το καὶ μῆνυσέν
 το τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸν (10) Στρόβιλον· ὁ ποῖος ἐξέβην μὲ τὴν συντροφιάν
 του καὶ ἤρτεν ἑξήχαμπα, καὶ ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ λουτροῦ ἐνέβην ἔσω του

1) ὁ παῖδιος. — 2) Ὑκου. — 3) Κορτεσπέσα. — 4) Ἀγγε Τεμεσίτα. — 5) Οὐγγκε
 Τεπεσά. — 6) εἰς τὸ σπ(τιν) του. — 7) τὸ Σ. casal Stronchilo. — 8) βουλευοῦνται
 μητά του. — 9) ἀπὸ τῆς χώρας. fuori della città. — 10) τὸ Σ. casal Stronchilo.

* Ici commence la traduction italienne de Diomède Strambaldi, dont
 nous donnerons les variantes au bas des pages.

[διατὶ ἀκομὴ τὸ τειγόκαστρον πόρταις δὲν εἶχεν] (1). Καὶ ἄνταν ἐξημέ-
ρωσεν (2) ἐμάθεν ὁ κύρης τοὺς Τύρου πῶς ὁ ῥήγας ἦρτεν εἰς τὴν χώραν,
ἐπιπράνθην, καὶ εἶπεν· ἀκνί, ἔχω καταπατητάδες (3)· καὶ ἐβάλεν καὶ
ἐβλέπαν του ἀμπέξω ἡμέραν νύκταν· καὶ ὁ ῥήγας πάλε ἐβλέπετον· καὶ
εἶχαν κακὴν ζωὴν· ὅτι ἐφοβοῦνταν μὲν πέψη (4) χαρτία εἰς τὴν Ῥώμην (5)
καὶ ἐννοιάζονταν καθημερινόν· καὶ ὁ διάβολος ἐβαλλεν εἰς τὴν καρδίαν
του τὰ δὲν ἐννοιάζετον [ὁ ῥήγας].

Ἀληθεία ὁ κύρης τοὺς Τύρου ἔπεψεν μαντατοφόρους εἰς τὸν Πάπαν, τὸν
κύρην τοῦ Κουρίκου ὀνόματι σὶρ Χετοῦ Γγανιάτζ (6), ὁ ποῖος ἦτον πολλὰ
κατάδικος πάντα τοῦ καλοῦ (7), ὁ ποῖος ἦτον φευγὸς ἀπὸ τὴν Ἀρμενίαν
διὰ πολλὰ κακὰ τὰ ἐποίκειν κατὰ πρόσωπα του σὶρ Χετοῦμ (8) τοῦ ἀφέντη
του κληρονόμου τῆς Ἀρμενίας, καὶ ἦρτεν εἰς τὸν ῥὲ Χαρρῆν μὲ τὴν γυ-
ναϊκάν (9) του καὶ μὲ τὰ παιδιὰ του· καὶ ὁ καλὸς ῥὲ Χαρρῆν ἐπερλαβέν
τον καὶ ἐποίκέν του ζωὴν ὡς (10) ἔπρεπεν· καὶ ὡς γοῖον ἐβαλλεν λογία
μεσὸν τοῦ σὶρ Χετοῦμ τοῦ ῥηγὸς τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ
σὶρ Τόρος, καὶ τίτοιον σκάνταλον ὡς γοῖον ἐβαλλεν εἰς τὴν Ἀρμενίαν μέσα
τοὺς β' ἀδελφοὺς, τίτοιον σκάνταλον ἐβαλλεν καὶ μέσα τοὺς β' ἀδελφοὺς
τούτους· καὶ ὅτῳ ἐγίνετον, ὅτι μίαν ἡμέραν ἐπῆγαν καὶ ἀρεσιτάσαν
τὸν ῥῆγα εἰς ταῖς ζ' φεβρουάρι αὐ' Χριστοῦ, καὶ ἐβγαλεν [ὁ κύρης τῆς
Τύρου] (11) δυναστικῶς τὸν ἀδελφόν του τὸν ῥὲ Χαρρῆν καὶ ἐπέψεν τον εἰς
τὴν Ἀρμενίαν εἰς τὸν ῥὲ Χετοῦμ τὸν πεθερόν του [ὁ πγοῖος ἦτον ῥήγας
τῆς Ἀρμενίας. Καὶ ἔμεινεν ὁ κύρης τῆς Τύρου εἰς τὸ κουβέρνον τοῦ ῥηγά-
του (12) χρόνους θ'].

Καὶ τῇ ε' μαρτίου αὐθ' Χριστοῦ ὁ σὶρ Σιμούν τὲ Μουντολῆφ ὁ καβαλ-

1) La même addition est donnée par Str. — 2) Καὶ τὸ πωρνό. — 3) εἶπεν·
Ἔχει ὁ ῥήγας x. io ho delli spioni. — 4) καὶ ἐφοβᾶτον ὁ κύρης τῆς Τύρου μὲν,
comme chez Str. — 5) εἰς τὸν Πάπαν — 6) Χετὸν Γανιάτζ. Siricietu Ganiaz. —
7) ἦτον πάντα κατάδικος τοῦ ῥηγός. — 8) Χετοῦ. Ser Scietum. — 9) γεναϊκάν. —
10) ὡς γοῖον. — 11) e mese il signor de Tiro per forza il suo fratello. —
12) Nel governo del regno.

λάβρης τὸν κύρην τῆς Τύρου ἐσφάξεν τὸν εἰς τὴν ἀναπν(1)· καὶ τῇ κ' αὐγούστου αὐτ' Χριστοῦ ἐστράφην εἰς τὴν Κύπρον ὁ καλὸς ῥὲ Χαρρῆν· καὶ ἐπέσαν τὸν υἱὸν τοῦ ῥήγαν τῆς Ἀρμενίας(2) μὲ τὴν γυναῖκα τοῦ κυροῦ τοὺς Τύρου μὲ τὰ παιδιὰ τῆς, τὸν Λιβούν τε Λουζουνίαν, ὁ ποῖος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παπποῦ τοῦ ἐγίνην ῥήγας τῆς Ἀρμενίας· καὶ ἡ παρθένος Μαρία τε Λουζουνία κόρη τοῦ κυροῦ τοὺς Τύρου ἐρμάσαν τὴν μὲ τὸν ἀφέντην τὸν Μανουήλ τὸν Κατακουζηνὸν τὸν δεσπότην τοῦ Μωρέως, ὁ ποῖος ἦτον ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινέπολις. Ἡ ῥήγαινα ἦτον εἰς τὸν πατέρα τῆς. Καὶ ἀφέντεψεν, ἀφὸν ἐστέφθην ὥς που καὶ ἐπέθανεν λθ' χρόνους καὶ δ' μῆνες καὶ κδ' ἡμέραις, καὶ ἐπέθανεν ἡμέρα πέπτη τὴν ὑστερὴ μαρτίου αὐτ' Χριστοῦ εἰς τὸν Στρόβιλον· καὶ τὴν παρσκευγὴν τῇ θ' ἀπριλίου ἐφέρον τὸν ἀπαι τὸν Στρόβιλον εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐθάψαν τὸν εἰς τὸν Σάν Τομένικον(3).

Ἀκομή τὸν ἰούλην μῆναν [αὐτῆς] ὥρισεν ὁ ῥὲ Οὐγγικὸς καὶ ἐφουρκίσαν ρ' ἀνθρώπους [εἰς τὴν χώραν τῆς, καὶ] εἰς τὴν Ἀμμόχουστον [τῆς], εἰς τὴν Κερηνεῖαν [τῆς], εἰς τὴν Πάφον καὶ εἰς τὴν Λεμεσὸν [τῆς], εἰς τὸν Κορμακίτην [τῆς], εἰς τὸν Καρπάσιον [τῆς](4). Τοῦτοι οἱ ἀθρῶποι ἦσαν κλέφταις, κουρσάριδες, λησταῖδες, καὶ ἐκουρσεύγαν καὶ ἐσκοτάναν, καὶ ἐπείκαν μεγάλα κακὰ εἰς τὸ νησί· καὶ ὁ ἀμιράλης(5) ἀρμάτωσεν β' κάτεργα καὶ ἐπείσεν τὰ δύο κάτεργα(6) τὰ κουρσάρικα, καὶ ἐφέρον τα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἔπεψεν καὶ ἐφουρκίσαν τοὺς.

Καὶ ἐκουρουνιάστην ὁ Οὐγγικὸς τὴν Λουζουνίαν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ· καὶ νὰ σὰς εἰπῶ τὰ πράγματα τὰ ἐγίνονταν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ. Εἰς τοὺς αὐτ' Χριστοῦ ἐκατέβην ὁ ποταμὸς τῆς χώρας τόσο μὲγας καὶ ἐξερρίζωσεν πολλὰ δέντρὰ, καὶ ἐκατέβασεν τα καὶ ἐφέρον τα εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐστούπωνσεν(7)

1) drento in un necessario. — 2) τὸν υἱὸν τοῦ ῥηγὸς εἰς τὴν Ἀρ. — 3) et fu incoronato il re Ugo de Cipro il mese di aprile 1324. — 4) καὶ εἰς τὸν Καρπάσιον κ'. — 5) ἀμιραλῆς. — 6) galere. — 7) Καὶ τῇ ι' νοεμβρίου αὐτ' Χριστοῦ ἐγίνην μεγάλη τάραξι ἀπὸ βροχῆν, καὶ τὴν νύκταν ἐκατέβην ἕνας μὲγας ποταμὸς εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἔφερεν πολλὰ δέντρὰ καὶ σύρτην καὶ ἐστούπωνσεν.

τὸ γειοφόριν τοῦ Συνεσκάρδου, καὶ ὁ ποταμὸς ἐπῆγεν τριγύρου τῆς χώρας καὶ ἐχάλασεν πολλὰ σπιτία (1) καὶ ἐπνιξεν πολλὸν λαόν· καὶ τὸ ᾠήλος τοῦ νεροῦ ἔχει σημάδιν ἕναν καρφὶν εἰς τὸν ἄγιον Γεώργιον τῶν Ὀρνιθίων (2)· [καὶ διὰ ἐκείναις ταῖς ψυχαῖς καὶ διὰ ἀθθύμησιν ὡς τὴν σήμερον γίνεται λιτανεία εἰς ταῖς 1' νοεμβρίου] (3).

Καὶ εἰς τὴν ἐγρονίαν αἰμὴν ἔπεψεν ὁ θεὸς θανατικὸν μέγαν διὰ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ ἐπέθανεν τὸ ἥμισον τοῦ νησίου. Καὶ εἰς τοὺς αἰτνα' ἀρχέψεν ἡ εὐλογημένη ἀκρίδα καὶ ἤρτεν εἰς τὴν Κύπρον [καὶ ἐποίκεν μέγαν κακόν]. Καὶ εἰς τοὺς αἰτξή' (4) ἦλθεν ἄλλον θανατικὸν τῶν παιδίων καὶ ἐξηλείπτην [ὅλον τὸ περίττου] νησίν.

Ἀγρικῆσθε πῶς ἡ ἀγία Ἑλένη [ἐλθόντος τῆς εἰς τὴν Κύπρον] μὲ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἔφηκεν πολλὰ προσκυνήματα εἰς τὸ νησίν, τὸν σταυρὸν τὸν μέγαν καὶ τὸν μικρὸν εἰς τὴν Τόγνην (5), ὁ ποῖος (6) ἐπολόμαν πολλὰ θαύματα καὶ πολλαῖς ἰατρείαις· θωρῶντα οἱ Λατίνοι ἐξηλεῦγαν καὶ ἐλαλοῦσαν ὅτι δὲν εἶναι θαῦμα τοῦ σταυροῦ, ἀμμὲ οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μαγειρίαις πολομοῦν θαύματα· ἄλλοι ἐλαλοῦσαν, ὅχι, ἀμμὲ τὰ θαύματα διὰ τοῦ σταυροῦ γίνισκονται. Γρικῶντα ἕνας παπᾶς λατῖνος ἐθυμώθη, ὄνυματι σὶρ Τζούαν Σαρθαμαρῆν (7), ἐπῆγεν εἰς τὴν Τόγνην (8) καὶ τὴν νύκταν ἐκλεψεν τὸ ζωσκοῖον ξύλον καὶ ἐβῆλεν το ἀπουκάτω εἰς τὴν κότταν του, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἱγιαλόν, ὅπου τὸν ἐγδέχετον τὸ ξύλον νὰ τὸν σηκώσῃ, καὶ ἐνέβην ἐς τὸ ξύλον καὶ ἀρμενίσαν· ὦ τοῦ θαύματος! παραῦτα ἐγίνην ζάλη καὶ ἤρταν νὰ πνιγούσιν καὶ ἐβγάλαν τον εἰς τὴν γῆν· ὁ ποῖος ἐβγάλεν

1) καὶ ἐπερικύκλωσεν μέσα τὴν χώραν, καὶ ἐχάλασεν οὐλα τὰ περίττου σπιτία. —

2) Καὶ ἐβάλλασι δι' ἀθθύμησιν εἰς τὸν ἄγ. Γ. τ. Ὁρ. ἕνα καρφὶν ᾠήλῳ ὡς ὅπου ἔρθασεν, καὶ ἄλλο καρφὶν εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ κούντη τῆς Τρίπολης κατὰ πρόσωπα τοῦ καστelliού. e per ricordanza messero segnali, al' incontro del castello ficcorono un chiodo, et il simile nella chiesa di san Zorzi delli Pollami, li quali stanno fin il giorno presente et era l'acqua alta nove brazze, et anegò la maggior parte del popolo. — 3) Che la vigilia di san Marti si face ogni anno una processione. — 4) 1376, Str. — 5) casal Togni. — 6) ὁ ποῖος. — 7) Sandamari. — 8) casal Togni.

τὰ τζουελλία καὶ (1) οὖλον τὸ μαργαριτάριν καὶ ἐπῆρέν τα, καὶ τὸ ζωοποιὸν ξύλον ἐρρίψεν το μέσα εἰς τὴν κερατζίαν τοῦ Ἀβράν (2) εἰς τὸ χωρίον τὸ Καλαμουῖλιν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἐπέρασεν.

Ὁ δὲ ὁ σταυρὸς τῶν Λυμπίων, τοῦτέστιν ὁ μέγας, μοναχὸς τοῦ ἦλθεν κάτω τοῦ ὄρου, καὶ ἦτον εἰς τὴν ἐχρονίαν αἰκῆς (3) ὡς ὅπου οἱ Σαρακηνοὶ ἦλθαν καὶ [ἐπῆραν τὸν ρὲ Τζένιον, καὶ] ἐκάψαν τὴν ἐκκλησίαν· ἀληθεία τὸ τίμιον ξύλον ὅπου ἦτον μέσα, ἔμεινεν χωρὶς βλάβην μὲ τὸ χρυσάφιν τὸ ἦτον μετὰ τοῦ.

Ἡ ποία κλειψία τὴν ἐποίκεν ὁ παπᾶς εἰς τὸν σταυρὸν ἔτον αἰτιῇ Χριστοῦ· καὶ ἔμεινεν τὸ τίμιον ξύλον ὁ σταυρὸς εἰς τὴν κερατζίαν κβ' χρόνους, καὶ εἰς τοὺς αἰμ' Χριστοῦ ὄνταν ἐθέλησε νὰ φανερωθῇ, ἐφάνην ὑπ' ὁρομᾶν εἰς ἓναν σκλαβοπούλον, βοσκαρίδιν τῶν σφακτῶν (4) ἀπαὶ τὸ χωργίον τὸ Καλαμουῖλιν, ὀνόματι Γεώργιος, τὸν ποῖον αἰχμαλωτεύσαν οἱ κουρσάριδες καὶ ἐπουλῆσάν τον εἰς τὸ αὐτὸν χωρίον κοντὰ τῆς Κακοραχίας (5)· καὶ ὁ αὐτὸς Γεώργιος ἐξηγήθην τὸ ὁρομᾶν τοῦ πολλοῦς, καὶ εἶπᾶν τοῦ· Εἶναι φαντασία! καὶ συχνὰ ἐθῶρεν (6), ὅτι ἐκραζᾶν τον καὶ ἐλαλοῦσάν του τ' ὀνομᾶν τοῦ· Ἐλα εἰς αὐτόν μου, κ' ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω θησαυρὸν, ἀποῦ νὰ μὲν σὲ λείψῃ. Οἱ δ' ἐκεῖνοι ἀποῦ τοῦ ἔγρικουσαν πάντα ἐλαλοῦσάν του· Φαντασία τοῦ δαιμόνος εἶναι! Ἐγένετον εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὡς γοῖον ἔβροσκεν τὰ σφακτὰ, ἐκοπίασεν καὶ ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ κοντὰ τῆς κερατζίας ὅπου ἦτον ὁ σταυρὸς, καὶ δὲν ἠμπόρε νὰ κοιμηθῇ· καὶ ὡς γοῖον ἐκείθετον, ἐβίγλησεν ἕψηλὰ καὶ θεωρεῖ ἓναν κεράτζιν εἰς τὸ κλαδὶν τῆς κερατζίας, ἐσηκώθην καὶ ἐπεθύμησεν νὰ τὸ φάγῃ· καὶ ὀσηκώθην καὶ σῦρνει τὸ ραβδὶν τοῦ νὰ ρίψῃ τὸ κεράτζιν, καὶ ἐπεριπλέκτην εἰς τὰ κλαδιά τὸ ραβδὶν· τότε ἐπίασεν πέτραν καὶ ἔσυρε νὰ ρίψῃ τὸ ραβδὶν, καὶ ὡς γοῖον ἐπῆγεν νὰ σύρῃ τὴν πέτραν, θεωρεῖ λαμπρὸν μέσα εἰς τὴν κερατζίαν καὶ ἐφοβή-

1) καὶ ἐπγίασεν τὸν σταυρὸν καὶ ἐβγαλεν τὸ ἀσῆμιν καλ. — 2) Ἀβρα. Αβρα. — 3) αἰκῆς. Str. 1426. — 4) ὁρομᾶν ἐνοῦ παιδίου σκλαβόπουλου. schiavetto pastorello. — 5) Κακοραχιάς. Cacorachia. — 6) κάλε ἐσυχοθῶρεν το.

θην· πιάνει τὸ βᾶβδιν, καὶ ἐπῆγεν τρεχάτος εἰς τὸ χωργίον καὶ ἔβαλε φωναῖς· Ἐλάτε, ὅτι λαμπρὸν ἐβάλαν εἰς τὴν κερατίζαν, καὶ δὲν εἶδα τίς τὸ ἔβαλεν, διὰ νὰ κάψουν τὸ δεντρὸν! Τοῦτον ἐποίκεν νὰ μὲν ἐννοιαστοῦν πῶς ἐκεῖνος ἔβαλεν τὸ λαμπρὸν. Ὁ λαὸς ὁτοῖμα ἔπιασε νερὸν καὶ ἔξιναρία καὶ ἦλθαν νὰ ἴγυιάσουν τὸ δεντρὸν, καὶ μὲν γενῇ καὶ περιττοῦ ζημία· καὶ ὅσον ἦρταν, θωροῦν τὸ λαμπρὸν(1), ἄνταν ἦρταν κοντὰ, τότες ἐσίσαν μέσα τὴν κερατίζαν μὲ τὸ ἔξινάριν, καὶ ἀνοιξεν ὀλίγον ἡ κερατίζα, καὶ παραῦτα ἐβγήκεν ἡ μυρωδία, ὡς γοῖον τὸν μουσκον. Ὁ παιδίος θεωρεῖ τὸν σταυρὸν καὶ βάλεν φωνὴν μεγάλη· Τώρα ἐτελειώσαν τὰ ῥόματα μου· δέτε τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου! καὶ βάλλει τὸ χέριν του καὶ πιάνει τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν. Καὶ παραῦτα πιάνουν τὸν οἱ ἱερεῖς, καὶ παραῦτα ἐγίναν ἰβ' ἀστενεῖς ἀπὸ πολλαῖς ἀστενείαις, ὅπου εἶχαν λαμπαχίον(2), ἄλλοι ὅπου ἐπηγαῖναν αἷμαν, στραβοί, λωβοί(3), καὶ ἄλλοι. Καὶ ὁ λόγος ἐβγήκεν εἰς τὰ περίχωρα. Γρικῶντά το ὁ πῖσκοπος τῶν Λευκάρων ἐπῆγεν μὲ τὸ κλῆρὸς του καὶ λαὸς πολὺς, καὶ ἦλθαν ζητῶν τὸν σταυρὸν, λαλῶντα· Τοῦτος εἶναι [ὁ σταυρὸς] ἀπὸ ἐκλέψαν ἀπὸ τὴν Τόγνην. Καὶ ὁ παιδίος ὁ Γεώργιος δὲν ἐθέλησε νὰ τὸν δώσῃ· ἀμμὲ ὁτοῖμα ἐπῆρεν τὸν σταυρὸν, καὶ ἦρτεν εἰς τὸν ῥῆγα καὶ εἶπέν του τὸ πρᾶμμαν πῶς ἐτραβενιάσεν(4). Ὁ ῥήγας ἐβάλεν τὸν εἰς τὸ σπίντιν του, καὶ θωρῶντα τὰ πολλὰ θαύματα ἀπὸ ἱγνίσκουνταν ἀπὸ ἔξωτῆς του, ἐπεθύμησε νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὸ σπίντιν του, καὶ ἐκρατῆσέν τὸν ἰδ'(5) ἡμέραις. Καὶ τὴν νύκταν, ὡς γοῖον ἐκοιμᾶτον, ὁ ῥήγας εἶδεν ἕναν ὄρομαν πολλὰ κακὸν, καὶ φοβήθη, καὶ ἔκραξεν τὸν Γεώργιον καὶ ἔδωκέν του τὸν σταυρὸν. Καὶ ἐγύρεψάν τὸν νὰ πάγῃ εἰς Κερηνεῖαν [διὰ ἀστενεμένους], καὶ ἐπῆγεν μὲ τὸν σταυρὸν, καὶ ἐποίκεν πολλὰ θαύματα. Καὶ ἐκρέμισεν ὁ παιδίος [ἀπαὶ τὸ γονικόν του] καὶ ἐτῆχιστήν τὸ πόδι του, καὶ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐγίανεν, καὶ ἐκουρεύτην μοναχὸς, καὶ ἐκράξαν τὸν Γαβριήλ.

1) θωροῦν πῶς ἄφτεν ὁμπρὸς εἰς τὸν σταυρὸν. — 2) λαμπασμένοι. *inspiritati*. —

3) λωροί. *asserati*. — 4) ἐτραβενιάσεν. — 5) ἰα'. *undese*.

Καί γιατί οί Λατίνοι φθονοῦν τοὺς Ῥωμαίους, κρόβουν τὰ θαύματα τὰ γινίσκονται ἀπὸ τὰ εἰκονίσματα καὶ ἀπὸ τὰ τίμια ξύλα εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν Ῥωμαίων, ἔχι δι' ἀπιστίαν, ἀμμέ διὰ φθόνον· διὰ τοῦτον ἐλαλούσασιν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ Λατίνοι, ὅτι ὁ σταυρὸς δὲν εἶναι τίμιον ξύλον, ἀμμέ τὰ θαύματα γινίσκονται ἀπὸ τέχναις.

Ἦ ἐκείνον τὸν καιρὸν εὐρέθην εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐπίσκοπος τῆς Ἀμμοχούστου(1) ὁ φράνγκος, ὀνόματι Φρὲ Μαρὰ(2), καὶ ἡγικῶντα τὰ θαυμαστὰ θαύματα τοῦ σταυροῦ καὶ τὰ ψεματινὰ λογία τῶν Λατίνων λαλῶντα, οἱ Ῥωμαῖοι(3) πλανοῦν τὸν λαὸν καὶ βάλλουν τοὺς εἰς αἵρεσίαν, λαλῶντα διὰ τὸν σταυρὸν πῶς ἔνι τίμιον ξύλον ἀπὸ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ λαλοῦν ψέματα καὶ πέφτουν ὡς γοῖον τοὺς Ἑλλήνες(4) καὶ ὀνομάζουσιν πράγματα ἄπρεκα τὰ ποῖα δὲν εἶναι· ἔπεσεν ὁ ἐπίσκοπος εἰς ζήλαν, καὶ μὲ μεγάλην κακίαν ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥὲ Οὐγγε καὶ εἶπέν του· Ἀφέντη, ἤξευρε, ὅτι εἶναι ἀμαρτίαις ἡ ποῖαις συγχωροῦνται μὲ τὸν ῥιματὸν(5), οἱ δὲ Λατίνοι ἔχουν νερὸν τοῦ ἁγιασμοῦ τὸ πολομοῦν τὸ σαββάτον μὲ τὸ δρόσος· ἄλλαις ἀμαρτίαις συγχωροῦνται διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας, καὶ ἄλλαις διὰ τὸ λαμπρὸν, τὸ λέγομεν πῦρ καθαρτήριον· ἡ δὲ ἀμαρτία ὅπου σύρουν τὸν λαὸν εἰς ἀπιστίαν, καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἀπομενίσκονται, τοῦτοι πᾶσιν ἀσυμπάθητοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον· διὰ τοῦτο ἐφάνην, ὅτι ἐγὼ καὶ σοὺ θέλομεν δώσειν λόγου τοῦ θεοῦ διὰ τὰ ἡγικούμεν, ὅτι μεσὸν μας ἔναν κοπέλλιν ἐπελέκισεν ἕναν σταυρὸν καὶ λαλεῖ ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς(6) βαστούμεν το. Ὁ ῥήγας εἶπέν του· Τίνα μέλλει νὰ γινῇ; Ὁ ἐπίσκοπος εἶπέν του· Νὰ τὸ ἐξετάσωμεν, ἂν ᾔῃ ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦ ζωποιοῦ. Ὁ ῥήγας εἶπέν του· Εἶναι νὰ ἔξετάσω τὰ μυστήρια τῶν ἐκκλησιῶν; Εἶπέν του ὁ ἐπίσκοπος· Ὅχι, ἐμέναν, ἐμέναν

1) Famagosta. — 2) Fra Marin. — 3) li Greci. — 4) Strambaldi n'ayant pas compris ce mot a écrit : come ελλίπο (sic). — 5) per pregheri. — 6) καὶ λαλοῦν πολλαῖς πελλάραις, καὶ ἡμεῖς. Ces mots manquent dans Strambaldi.

ἐγγίζει! ἀμμέ, εἶπέν του, χωρίς τῆς βοηθείας σου δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ποίσω. 'Ο ῥήγας εἶπέν του· Ποῖσαι ἐκεῖνον τὸ εἶναι χρήσι ὁμπρὸς μου, καὶ δὲν εἶναι τινὰς νὰ σὲ καταδικάσῃ. 'Ο 'πίσκοπος εἶπέν του· 'Αφέντη, ἡξεῦρε πῶς ἐξετάζονται τὰ τίμια ξύλα διὰ πυρὸς καὶ αἵματος· διὰ τὸ λαμπρὸν, νὰ τὸ βάλλῃς τὸ ξύλον, καὶ ἂν καγῇ, δὲν εἶναι τίμιον ξύλον, εἰ δὲ μείνῃ χωρίς βλάβην, εἶναι τίμιον ξύλον· ἀκομὴ ἂν ἔν' καὶ τρέχῃ ἀπὸ τινὰν αἷμαν, καὶ νὰ τὸ βάλλῃς 'πάνω, στέκει τὸ αἷμαν καὶ πῆσει. 'Ο ῥήγας εἶπέν του· Ποῖσαι τὸ σοῦ φαίνεται.

Τότε ὥρισεν ὁ 'πίσκοπος καὶ ἐφέραν τὸ μέγαν κανοῦνιν τὸ ῥηγάτικον τὸ τετρακάντουρον, καὶ ἐγέμωσάν το κάρβουνα καὶ ἄψάν τα, καὶ ἐπίασεν τὸν σταυρὸν, ὁ ποῖος ἦτον χωρίς ἀσῆμιν καὶ ἔβαλέν τον, ὁμπρὸς τοῦ ῥηγῶς καὶ ὄλους ὅπου ἦτον εἰς τὸ παλάτιν, μέσα εἰς τὸ λαμπρὸν, καὶ ἐποῖκεν ὥραν πολλήν, ὅτι πολλοὶ ἐλαλοῦσαν, ἐκάτην· τὰ 'πίσα ἐπίασαν τον μὲ τὸν ζαμμὸν(1) καὶ ἐβγάλαν τον, καὶ ἔμεινεν χωρίς βλάβην ὡς γοῖον ἦτον. 'Ἡ ῥήγαiana ἢ 'Αλῖς ἢ γυναῖκα τοῦ ῥὲ Οὐγγιε [πηγαίνοντά της εἰς τὸν Μαχαϊραῖν(2), καὶ γυναῖκες δὲν ἐμπαῖναν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔσω, καὶ ἐκείνη ἐθέλησεν νάμπῃ, ἐπιάσθη ἡ γλῶσσά της, καὶ] ἦτον πιασμένη ἀπαὶ τὴν Μαχαϊριώτισσαν [χρόνους γ']· τὸ νὰ 'δῇ τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ σωστὸν καὶ καλὰ, ὡς γοῖον τὸ 'βάλασιν, ἔβαλεν φωνὴν μεγάλην· Πιστεύω, Κύριε, ὅτι τοῦτον τὸ ξύλον(3) εἶναι ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦ Χριστοῦ· καὶ λαλῶντα τὸν λόγον, ἐκαθάρισεν ἡ γλῶσσά της, ὦ τοῦ θαύματος! Τότε ὁ ῥήγας ἐκράξεν τὸν μοναχὸν Γαβριὴλ καὶ εἶπέν του· "Ἐπαρ' τὸ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ ἄμε ὅπου θέλεις εἰς ὄλον μου τὸ νησίν, μόνον μὲν τορμίσῃς νὰ τὸν πάρῃς ἔξω τῆς Κύπρου, καὶ ἂν τὸν πάρῃς, θέλω σοῦ δώσῃν κακὸν θάνατον.

Εἰς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡ τάμε Μαρία Τεπλησίε(4) διὰ τὸ θαῦμα τὸ εἶδεν εἰς τὴν ἀδελφοτέκνην της καὶ διὰ νὰ κατευδωθῇ ὁ ἄντρας της, ὅτι ὁ ῥήγας ἐπεψέν τον μαντατοφόρον εἰς τὸν Πάπαν νὰ 'μερώσουν

1) ζαυλόν. con un moccor. — 2) casal Machierà. — 3) φωνήν, καὶ εἰσύντηεν καὶ λαλεῖ τους· 'Ἀπιστοι, ἐγὼ πιστεύω ὅτι ὁ αὐτὸς σταυρὸς. — 4) de Blis.

μέ(1) τοὺς Γενουβίους διὰ μάλλωμαν τὸ ἴνῃν μεσὸν τοὺς καὶ τοὺς Κυπριώταις, ἐζήτησεν μὲ ὅλην τῆς τὴν καρδίαν τοῦ ῥηγὸς νὰ τῆς δώσῃ ὀρισμὸν καὶ τόπον νὰ κτίσῃ ναὸν τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀπὸ γῆς. Ὁ ῥήγας μετὰ χαρᾶς ἔδωκέν τῆς ὀρισμὸν. Τότες ἡ ἀρχόντισσα ἔκραξεν τὸν μοναχὸν Γαβριήλ καὶ εἶπέν του, διὰ τὰ μεγάλα θαυμάσια τοῦ τιμίου σταυροῦ ἐμπῆκεν εἰς ὄρεξιν νὰ κτίσῃ ναὸν τοῦ τιμίου σταυροῦ διὰ τὴν ψυχὴν τῆς· διὰ τούτον, εἶπέν του· Ἄμε ὅπου νὰ σ' ἀρέσῃ νὰ εὕρῃς τόπον νὰ κτίσωμεν ναόν.

Ἀκομὴ ἡ χώρα δὲν ἦτον κτισμένον τὸ τειχίον(2), ὁ μοναχὸς ἐζήτησεν τοῦ θεοῦ νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ πού νὰ τὸν κτίσῃ τὸν ναόν, καὶ ἐπλημμέλαν ὅτοσα, ὅτι ἐφάνην του εἰς ἓναν ἀναπαμένον τόπον νὰ τὸν ἴγῃ οὗ ὅπου εἶναι εἰς τὴν γῆν τοῦ ἁγίου Δομετίου(3). Καὶ εἶπέν το τῆς [ἄνωθεν] καβαλλαρίας, ἡ ποία παραῦτα ὤρισεν καὶ ἐσγάψαν καὶ ἐθεμελιώσαν τὸν μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ ἐπισκόπου [Ῥωμαίων] Λευκωσίας(4). Καὶ ἄνταν ἐτελειώθη ὁ ναὸς, ὤρισεν ἡ κυρὰ ἡ ῥήγαινα(5) καὶ ἐκτίσαν κελλία διὰ μοναχοὺς, καὶ ἐποίησαν τὴν μονὴν, καὶ ἐξωδίασεν καὶ ἐξωγραφίσαν τὴν καὶ ἐβάλαν τὰς εἰκόνας εἰς τὰ στασιδία, καὶ ἐποίησαν τὰ ἱερὰ ἀργυρὰ καὶ τὰ βιβλία· καὶ οὐλὴν τούτῃ τὴν ἔξοδον ἐποίησαν τὴν ἡ ῥήγαινα Ἄλις ἡ γυναῖκα τοῦ ῥηγὸς τοῦ ῥε Οὐνγκε [καὶ ἡ καβαλλαρία]· καὶ ἐκράκτην ὁ Σταυρὸς ὁ Φανερωμένος(6)· καὶ τὸ ξύλον ἐκόσμησέν το μὲ τὸ ἀσῆμιν καὶ χρυσίον καὶ μαργαριτάρι καὶ πέτραις πρετιζιούζαις, καὶ ἐβάλαν τὸν εἰς ἓναν σεντουκιν, καὶ ἐβάλαν τὸν μέσα εἰς τὸν αὐτὸν ναόν.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὐρέθη εἰς τὴν Κύπρον ὁ πατριάρχης τῆς Ἀντιοχείας ὀνόματι Ἰγνάτιος, θεωρῶντα τὸν ἔξοδον καὶ τὸ θέλημα τῆς καβαλλαρίας καὶ τῆς ῥήγαινας, καὶ τὰ θαύματα τοῦ σταυροῦ, ἐποίησαν καὶ ἐποίησαν

1) Πάπαν, διὰ νὰ ποίῃ ὁ Πάπας ἀγάπην τοῦ ῥηγὸς μέ. — 2) Καὶ ἀκομὴ ἡ χώρα δὲν ἦτον πολλὰ κτισμένον τὸ τειχόκαστρον. — 3) San Demetrio. — 4) Λευκωσίας. Str. écrit toujours Nicossia. — 5) ὤρισεν ὁ ῥήγας. — 6) La Croce Ritrovata.

ἔσαν σταυρὸν μέγαν, ξυλόνον κάρινον, τὸ μάκρος πιθαμαῖς ε' (1), καὶ τὸ πλάτος τοῦ ξύλου δ' δακτυλία, καὶ ἐγκαινιάσεν τον καὶ ἐμύρωσέν τον μὲ γ' λοαῖς ἀπὸ ἁπάνω ἕως κάτω καὶ ἔβαλεν μέσα ὀλίγον ἀπαὶ τὸ τίμιον ξύλον, καὶ ἔβαλεν ἀπαὶ τὸ σῶμαν τοῦ Κυρίου τῆς ἁγίας Πέφτης μέσα, καὶ ἔγραψεν τοὺς δέκα ὀρισμοὺς καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην, τὴν διαθήκην τῆς ἁγίας Πέμπτης (2), καὶ ἔβαλεν λείψανα τῶν ἁγίων μ', καὶ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, τοῦ ἁγίου Τριφυλλίου ἐπισκόπου Λευκωσίας, τοῦ ἁγίου Σωζομένου Ποταμίας καὶ τοῦ ἁγίου Ἡρακλείδου, καὶ τῶν ἁγίων μ' μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ, καὶ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου μονῆς τῶν Ἱερέων (3), καὶ ἐποίηκεν ὀπίσω τοῦ σταυροῦ χολέτραν [σγαφτὴν] κ' ἐκεῖ μέσα ἔβαλεν τὰ ἄνωθεν, καὶ ἐσφαλίσεν τα, καὶ ἐσκεπάσεν ὅλον τὸν σταυρὸν μὲ τὸ μεταξωτὸν καὶ ἐβάλεν τον εἰς τὸ κουβοῦκλιν (4) τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, καὶ εἶναι γραμμένον εἰς τὸ βιβλίον τοῦ αὐτοῦ σταυροῦ· καὶ ὦνταν γινίσκεται θανατικὸν, ἢ ἀκριδα, ἢ ἄβροχία νὰ πολομοῦν λιτὴν καὶ νὰ ἐβγάλουν τὸν Φανερωμένον Σταυρὸν καὶ νὰ τὸν λιτανέουσιν (5) τριγύρου τῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ ποίσουν δρόσος νὰ τὸν βουτήσουν καὶ νὰ τὸν ῥαντίσουν κατὰ τὸν ἀέραν, καὶ ὁ θεὸς νὰ σηκώσῃ τὴν ὀργὴν, καθὼς ἐπροείπαμεν.

Ὁ αὐτὸς ῥε Οὐγγις ἔζησεν πολὺν καιρὸν καὶ ἐποίηκεν υἱοὺς καὶ κόραις, καὶ μερτικὸν ἐπεθάναν καὶ μερτικὸν ἐζῆσαν· ὁ πρῶτος ἦτον ὁ σὶρ Πιέρ τὲ Λουζουνίας κούντης τῆς Τρίπολης, ὁ δεῦτερος ὁ Τζουὰν τὲ Λουζουνίας πρίντζης τῆς Ἀντιοχείας καὶ κοντοσταύλης Κύπρου, καὶ ὁ μικρὸς σὶρ Τζακὲτ (6) τὲ Λουζουνίας κοντοσταύλης τῶν Ἱεροσολύμων (7)· καὶ κόρην μίαν ὀνόματι Τιτζήβα (8) καὶ ἄρμασέν την μὲ τὸν σὶρ Φαράντον Τεμαγιόρ (9).

Καὶ θωρῶντα (10) ὁ αὐτὸς κούντης καὶ ὁ πρίντζης τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ

1) πιθαμαῖς πέντε ἤμισυ. *palme cinque et mezo*. — 2) Πέφτης. *il misterio di Giovedi Santo*. — 3) *del monasterio d'Andrio*. — 4) *in una Koubouκλιν (sic) Str.* — 5) νὰ λιτανεύουν. — 6) Τζάκος. — 7) *κοντοσταύλης καὶ συνεσκάδος. contestabile de Jerusalem et siniscalco*. — 8) Τζήβαν. *Zaca*. — 9) *Str. De major*. — 10) *Le nom du mari de Chive Lusignan étant Ferdinand de Majorque, il faut corriger le texte : τὲ Μαγιόρχας. Θωρῶντα.*

τὴν Δύσιν ὁμορφους καὶ καλοὺς, ἐνέβην ζήλα εἰς τὴν καρδίαν τοὺς νά(1) τᾶσιν πέρα εἰς τὴν Δύσιν νὰ ᾿δοῦν τὸν κόσμον καὶ νὰ γευτοῦν τὴν ξενιτείαν, ἡ ποία εἶναι πολλὰ γλυκεῖα εἰς ἐκείνους ὅπου δὲν τὴν ἐγευτῆσαν καὶ πολλὰ πικρὴ εἰς ἐκείνους ὅπου τὴν εἶδασιν· ἐβουλευτῆσαν ἀπὸ ᾿μέραις μὲ τοὺς καβαλλάριδες τῆς βουλῆς τοὺς νὰ φύγουν νὰ πᾶν νὰ ᾿δοῦν τὸν κόσμον, καὶ εἶπᾶν το καὶ τοῦ σὲρ Τζουὰν Λουμπάρη(2) καὶ ἐσμίκτη νὰ πάγῃ μετὰ τοὺς, διὰτὶ ἦτον ὁ περὶττου δυνατὸς καὶ ὁμορφότερος καβαλλάρης ὅπου εὕρισκετον εἰς τὴν Κύπρον, [φουμισμένους] καὶ εἰς πολλὸν τόπον· ὁ ποῖος ἦτον μηνισμένος [τοῦ ῥηγὸς], καὶ εἶχεν μηνίον ὀνομίσματα ὡς(3) τὸν χρόνον μοναχᾶ, καὶ ἦτον πολλὰ πικραμένος τιτοῖος καβαλλάρης νὰ ἦναι ἡτζου κακὰ ψηφισμένος· καὶ ἔχοντα καὶ τὸ θέλημα τῶν παιδιῶν τοῦ ῥηγὸς, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ῥήγαν ὀρισμὲν νὰ πάγῃ νὰ περάσῃ, καὶ ἐδωκέν του διὰ νὰ μὴ ξέν δεῖξῃ ὀξόμπλι τοὺς ἄλλους καβαλλάριδες νὰ τὸν βαρυνίσκουν νὰ τοὺς πιντόνῃ τὸ μηνίον τοὺς καὶ νὰ τοὺς χαρίζῃ καὶ χωρία· ὁ ποῖος ἐπῆγεν εἰς τὰ παραγιαλῖα γυρεύγοντα ξύλα νὰ περάσῃ μὲ τὰ δύο παιδιά τοῦ ῥηγὸς. Καὶ εἰς τοὺς αἰμῶ(4) ἐφύγαν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐπῆγαν μετὰ τοὺς ὁ σὲρ [Σιμὸν Τενούρηζῃ καὶ ὁ σὲρ] Πιερ Τεκούντζες.

Ὦνταν ἐγρίκῃσεν ὁ ῥήγας πῶς ἐπῆγαν τὰ δύο τοῦ παιδιά, πολλὰ ἔλυπῃθην, καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς ᾿ξηγηθῶ τὴν πικρίαν τὴν ἐδιάβασεν. Παραῦτα ἐμήνυσεν τοὺς ἐμπαλίδες, τοὺς τζιβητάνους καὶ οὐλοὺς τοὺς βεπατόρους τοῦ νησιῦ νὰ ποίσουν καλαῖς βίγλαις, πᾶς καὶ(5) δὲν ἐπέρασαν τὰ παιδιά του, νὰ πέψῃ νὰ τὰ κολακέψῃ. Καὶ ᾿κεῖνοι ἡῦραν ξύλα καὶ ἐπέρασαν ἀπ᾿αὶ τὰ Στηλαρία(6) ἀπὸ μίαν μερίαν· καὶ ὁ σὲρ Τζουὰν Λουμπάρ ἦτον εἰς ἄλλην μερίαν [καὶ ἡῦράν τον οἱ βιγλάτορες εἰς τὴν μερίαν]

1) ὁ αὐτὸς Πιερ Τελουζούνιας ὁ κούντης ἐκείνους ὅπου ἔρχονταν ἀπὸ τὴν Δύσιν καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ μισέρ Τζουὰν Τελουζούνιας, ἡρτέν του ὀρεῖ νά. — 2) Λαμπερτή. Lumbartì. — 3) μηνίον λοκότενα. bisanti 900. — 4) αἰμεῖ. Str. 1349. — 5) ὅλους ὅπου ἐβλέπαν εἰς τὸ νησί νὰ πάρουν σκοπὸν πᾶς καὶ ἀκομή. — 6) Στηλάρια. Stilaria.

τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ ἐποῦκ' ἐν τοῖς νῶσιν τοῦ ἐμπαλῆ τῆς Ἀμμοχούστου, ὁ ποῖος ἔκειτο καὶ ἔφερέν τον καὶ ἔβαλ' ἐν τον εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Ἀμμοχούστου.

Ὁ ῥήγας (1) ἐπῆρεν ὅλην του τὴν παρουσίαν καὶ ἐξέβηγ' ἐν γυρευγῶντα τὰ παιδιὰ του, καὶ ἦτον νὰ μορίσῃ ἀπὸ τὸ κακόν του· καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμοχούστον καὶ ἦρεν τὸν πτωχὸν τὸν σὶρ Τζουὰν Λουμπάρ, τὸν εἶχεν πιάσειν ὁ σὶρ Τουμάς Τεμουντελῆφ, ὅπου ἦτον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐμπαλῆ τῆς Ἀμμοχούστου (2), καὶ ἦρεν τον εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ῥήγας, ἀγκρισμένος (3) μετὰ του, ὅτι ἐπολογίασεν τον, καὶ ἐζήτησε νὰ πάγῃ νὰ περάσῃ· καὶ ὁ ῥήγας εἶπεν εἰς τὴν καρδίαν του, πᾶς καὶ νᾶτον καὶ τοῦτος εἰς τὴν βουλὴν τῶν παιδιῶν μου νὰ πᾶ μετὰ τους; ὥρισεν καὶ ἐτυραννίσαν τον χωρὶς ἐλεμοσύνην, καὶ ἐπέψεν τον εἰς τὴν χώραν καὶ ἐβίβλαν τον εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην εἰς τὸ παλάτιν τοῦ κοντοσταύλη.

Θωρῶντα ὁ ῥήγας ὅτι δὲν τοὺς ἦρεν, ἐστράφην εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ παραῦτα ὥρισεν καὶ ἀρματώσαν β' κάτεργα (4), καὶ ἔπεψεν τὸ ἓνα ἀπὸ τὸν τόπον εἰς τόπον γυρεύοντα τὰ παιδιὰ του· καὶ ἐπῆγαν ὡς τὴν Χιδόν, καὶ δὲν τοὺς ἦρεν, καὶ ἐστράφησαν, ὅτι ἤτ' ἐξου τοὺς ὥρισεν· καὶ τὸ ἄλλον κάτεργον ἐγδέχεται εἰς τὸν λιμὸν τῆς Ἀμμοχούστου. Θωρῶντα ὁ ῥήγας ὅτι τὸ κάτεργον ἐστράφην καὶ δὲν ἦρεν τὰ παιδιὰ του, ἐβγαλεν τὸν καλὸν καβαλλάρην ἀπὸ τὴν φυλακὴν τῆς αὐλῆς του, καὶ ἔκοψεν τὸ χέριν του καὶ τὸ πόδιν του καὶ ἐκρεμάσεν τα εἰς τὴν Πυλληρὴν (5), καὶ 'κεῖνον ἐπῆρεν καὶ ἐφούρκισεν τον εἰς τὴν φούρκαν τῇ καὶ ἀπριλλίου μηνὶ Χριστοῦ, καὶ ὁ θεὸς νὰ τὸν μακαρίσῃ.

Πάλ' ὁ ῥήγας ἔβαλεν β' παραβοκυροὺς εἰς τὰ κάτεργα, τοῦτέστιν τὸν σὶρ Νενῆς (6) εἰς τὸ ἓναν κάτεργον, καὶ τὸν σὶρ Λοῆς Τενέρες (7) ἐς τὸ ἄλλο,

1) Καὶ ὁ ῥήγας. — 2) in loco del governor di Famagosta. — 3) ἀγκρισμένος. — 4) Str. traduit toujours *galere*. — 5) et li fece attaccar su la Berlina. Str. traduit toujours Πυλληρὴν par Berlina. — 6) Τενῆς. Tenes. — 7) Ντενέρες. Alvisé de Nores.

καὶ ἐπεψέν τοὺς μὲ πολλὰ χαρτῖα εἰς τὸν Πάπαν καὶ εἰς τοὺς προδέλοι-
πους ἀφένταις, νὰ γυρέψουν τὰ παιδιὰ του · καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥώμην.
Γρικῶντα ὁ Πάπας τὴν θλίψιν τοῦ ῥηγός, ἐπεψεν παντοῦ μὲ ἀφορισμὸν,
ὅτι μὲν εἶναι τινὰς ἀποτόρμος νὰ χρητῆσῃ τὰ παιδιὰ ἀπάνω εἰς ἀφορι-
σμὸν, ἀμμὲ νὰ τ' ἀποκόψῃ νὰ στραφοῦν εἰς τὸν τόπον τοῦς.

Καὶ ἐξωδίασεν πεντακῆχαις χιλιάδες ὀνομίσματα(1), ὥς περὶ νὰ τοὺς
φέρῃ. Τὸ δουκάτον ἔξαζεν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὑπέρπυρα γ' καὶ ιβ', καὶ
πολλαῖς φοραῖς παρακάτω δύο τρία καρτζά. Τὸ γρόσιν τὸ ἀργυρὸν ἔξαζεν
καρτζὰ κδ', καὶ ὅτосον ἀσῆμιν ἔχουν τὰ καρτζὰ τὰ κδ', ὅσον βαρὺ τὸ
γρόσιν τὸ ἀργυρὸν(2) · καὶ ἂν εἶχαν ποῖσειν τὰ καρτζὰ ἀσημένια ἤθελα
εἶσταιν τόσα φτενὰ, ὅτι ἠθέλαν καταλυέσθαι γλήγορα · ἀμμὲ ἐσμίξαν τα(3)
μὲ τὸ χάρκωμαν ν' ἀπαντοῦν. Τὸ λοιπὸν τὰ παιδιὰ ἠῦράν τα καὶ ἐφέραν
τα εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐποίκαν μεγάλην χαρὰν · ὁ ῥήγας ἐποίκεν ψουμὶν
αἰώνιον τοῦ σὶρ Τονῆς(4) τὸν χρόνον ὀνομίσματα α', καὶ ἕτερον ψουμὶν
τὸν χρόνον ὑπέρπυρα α'(5), καὶ τοῦ σὶρ Λογῆς(6) Τενόρες καὶ τοὺς κλε-
ρονόμους τοῦ τὸν χρόνον β'(7) εἰς ταῖς καλλίτεραις ῥένταις τῆς ῥηγάδας ·
ὁ ποῖος εἶχεν γυναικῖαν τὴν Χελουῆς Τεπρεζουῆκ(8), καὶ ἡ μανά της ἦτον
Τεμπελῆ(9) ὀνόματι Ἀλῖς.

Νὰ μὴδὲν μείνῃ ἡ ἀφορμὴ τῶν παιδίων χωρὶς νὰ παιδευτοῦν, νὰ δώσῃ
ῥεόμπλιν ὁ ῥήγας νὰ μὲν ἀποτορμοῦν οἱ λαὸς νὰ φεύγουν, ἡπιδέξια ἐξέβην
παραδιαβαστῶνται ἀπὸ τὸν τόπον εἰς τόπον, καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ
ἐβάλεν τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ εἰς τὴν πόρταν ἐμείνεν
ὁ ῥήγας καὶ πολλὰ ἐλυπεῖτον · καὶ ἐποίκαν ἡμέραις γ', καὶ εἶχεν πολλὴν
λύπην, ὅτι ἦτον ἀφορμὴ τοῦ θανάτου του.

1) bisanti. — 2) Καὶ ἔαζε τὸ δουκάτον νομίσματα ε', καὶ τὸ γρόσιν τὸ ἀργυ-
ρὸν κουκκία ιβ', καὶ τὸ δουκεάριν κουκκία σ', καὶ τὸ ἀσῆμιν ὀνομίσματα εἴκοσι τὸν
μάρκον. Il ducato valeva bisanti cinque, et il mezo bisanti cavati dodici,
l'argento bisanti vinti la marcha. — 3) καρτζὰ ὅλα ἀσῆμιν, δὲν ἐκουργιάζαν, καὶ
ἐσμίξαν. — 4) Τουνές. Antonio. — 5) bisanti mille. — 6) Alvise. — 7) ὀνομίσματα
χιλία. bisanti mille. — 8) Τεπρεζοῦν. Chelvis de Prosino. — 9) τὴ Ἡμπελῆ.

Ἡῦρα γραμμένον, ὅτι ὁ ῥὲ Οὐγγες ἔστεφεν τὸν υἱὸν τοῦ [τὸν Περ-
ρῆν] ῥήγαν τῆς Κύπρου ζῶντά του τῇ κδ' νοεβρίου αἰνῇ Χριστοῦ· καὶ
ἐπέθανεν ὁ αὐτὸς ῥὲ Οὐγγες τῇ ι' ὀκτωβρίου αἰνῇ, καὶ ἐθάφτην εἰς τὸν
Σὰν Τομένικον εἰς τὸ κατωφλίον (1) ὅπου ἐβγαίνει εἰς τὸ κλόστριν. Καὶ
[ζῶντά του] ἐποίησεν τὸν υἱὸν τοῦ τὸν [Τζουάνην] πρίντζην κοντοσταύλην
τῆς Κύπρου, καὶ τὸν μικρὸν [υἱὸν τοῦ τὸν Τζάκον] κοντοσταύλην τῶν
Ἱεροσολύμων [καὶ συνεσκάρδον]. Νὰ σὰς πῶ πῶς ἐκουεβερνιάζονταν τὰ
παιδιά τοὺς ῥηγάδες. Ἡξεύρετε, ὅτι ἀφ' ὧν ἐπῆραν οἱ Λατῖνοι τὴν Κύπρον
ὥς τοῦ ῥὲ Πιέρ, τὰ παιδιά τοὺς ῥηγάδες ἦτον κούντηδες τῆς Τρίπολης,
καὶ ἐπένπα τους εἰς τὰ Κουντιάτικα ἔκου εἶναι σήμερον τὸ κηνουργίον (2)
καστέλλιν· καὶ κοντά τοῦ αὐτοῦ ἀπλικίου ἦτον ἄλλο 'να ἀπλίκιν πλιθα-
ρένον (3) τοῦ κούντη τὲ Γιάφα· καὶ γιὰ τοῦτον ἐκράζαν τὰ Κουντιάτικα·
ὅτι ὁ μέγας υἱὸς ἐγδέχεται τὸ ῥηγάτον, ἵνα ἐχρειάζεται τὴν τιμὴν τοῦ
πριντζάτου; Τὸν δεύτερον διὰ μεγάλην τιμὴν ἐχρειάζεται τὸ πριντζάτον,
καὶ ἐπολομούσαν τὸν πρίντζην τῆς Ἀντιοχείας· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἕναν ὀπίσω
τοῦ ἄλλου ἐδοῦσάν τους τὰ 'φίκια τοῦ ῥηγάτου, τόσον τοῦ Ἱεροσολυμάτου
ὥς γοῖον τῆς Κύπρου. Ἡξεύρετε καὶ τοῦτον, ὅτι ὅσα ὀφίκια 'πάρουν (4)
εἰς τὸ στέψιμον τοῦ ῥηγὸς ἔχουν τα (5) ὅλην τους τὴν ζωὴν· ἀμμέ ἐκεῖ-
νοι ὅπου δὲν τὰ 'παῖρνουν εἰς τὸ κουρουνάσμαν, ἐμπορεῖ ὁ ῥήγας νὰ τοὺς
ἐβγάλῃ (6) στὰν ἀθελήσῃ· καὶ διὰ τοῦτον ἐκεῖνα τὰ 'φίκια ἐκράζαν τὰ
τοῦ ῥηγάτου, ὥς γοῖον μαριτζᾶν, συνεσκάρδον, πουντιλλιέρης, τζαμπερλάνος·
εἰ δὲ τὰ ἄλλα λέγονται τῆς Κύπρου, ὥς γοῖον ἀμυράλης, ἀδετούρης,
πραχτόρας (7), τουρκοπουλιέρης· καὶ ἂν ἔνῃ καὶ δὲν τοὺς ἀλλάξαν, δὲν
εἶναι θαυμαστόν· ἀθθυμούμαι τὸν βισκούντην, τὸν πράχτορα καὶ τὰ δελοῖτὰ
'φίκια καὶ δὲν τ' ἀλλάξαν ποτέ· ἀμμέ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ῥὲ Πιέρ,
οὕλους ἀλλάσσαν τους.

Ἀκομὴ ἡξεύρετε, ὅτι γ' πρίντζηδες μόνον ἔχει, τὸν πρίντζην τῆς Γαλι-

1) κατωφλίον. — 2) κηνουργίον. — 3) del plishe (sic). — 4) ἐπαῖρναν. — 5) εἶ-
χάν τα. — 6) ἐπαῖρναν εἰς τὸ κ. ἐμπόρεν ὁ ῥ. νὰ τὰ σηκώσῃ. — 7) πράχτορας.

λαίας, τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ διὰ τοῦτον εἶναι περί-
του ἄξια τὸ πριντζάτον παρὰ τὸ κουντάτον.

Καὶ ἄλλου ἡῦρα γραμμένον, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ῥέ Οὐνγκες
ἐστέφθην ὁ ῥέ Πιέρ τῇ κυριακῇ τῇ κδ' νοεμβρίου αὐτῷ Χριστοῦ ἀπὸ χειρὸς
τοῦ φρέ Γκῆ τε Ἑμπελὴν, ἀδελφὸς τοῦ ἀφέντη τοῦ Ἀρσεφίου, ἐπίσκοπος
Νεμεσοῦ (1), εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, ῥήγας τῆς Κύπρου· καὶ διατὶ ἐκρα-
τοῦσαν οἱ Σαρακηνοὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, διὰ τὴν ἐχθρὴν καὶ πολλὰ κακὰ οἱ
ῥηγάδες ἐδῶκαν τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀμμόχουστου καὶ τὰς βούλλας καὶ τὴν
χαρὰν, καὶ ὄνταν ἐμελλε νὰ στεφθοῦν οἱ ῥηγάδες τῶν Ἱεροσολύμων
ἐπηγαῖναν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· διὰ τοῦτον καὶ ὁ ῥέ Πιέρ ἐπῆγεν εἰς
τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐστέφθην ῥήγας τῶν Ἱεροσολύμων τῇ ε' ἀπριλίου
αὐτῷ (2) Χριστοῦ, ὅπου ἦτον πλῆθος τοῦ πλούτου, οὔλοι ἄρχοντες πλούσιοι,
ὡς γοῖον ἦτον ὁ σὶρ Φρασές ὁ Λαχανεστούρης (3) καὶ ὁ ἀδελφὸς του ὁ
σὶρ Νκαὺλ ὁ Λαχανεστούρης. Καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ γράψω τὴν πλουσιότη-
ταν τὴν εἶχαν, διατὶ τὰ καραβία τοὺς χριστιανούς δὲν ἐτορμουῦσαν ἀπὸ
ἐρχονταν ἀπὸ τὴν Δύσην νὰ πραιμματευτοῦν ἄλλου παρὰ εἰς τὴν Κύπρον,
διατὶ ἤτῃς ἦσαν ὠρισμένοι καὶ διαφεντεμένοι ἀπὸ τὸν ἀγιώτατον Πάπαν,
νὰ ἔχουν τὸ κέρδος οἱ πτωχοὶ οἱ Κυπριώταις, διατὶ εἶναι ἀπλικοι καὶ
ἀπάνω εἰς μίαν πέτραν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν εἶναι
οἱ ἐχθροὶ τοῦ θεοῦ οἱ Σαρακηνοὶ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην οἱ Τούρκοι· καὶ διατὶ
εἶναι κοντὰ ἡ Συργίτ (4) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἐπέμπαν τὰ καράβια τους
καὶ ἐκουβαλοῦσαν τὰ πράγματα (5) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, [καὶ εἶχαν κου-
μέτους, καὶ ἐπουλοῦσαν ταῖς τὸν Φρασές τὸν Λαχανεστούρη (6) καὶ τὸν
ἀδελφόν του]· καὶ ἅντα νᾶρταν τὰ ξύλα τῆς Βενετίας, τῆς Γενούβας, τῆς
Φλουρέντζας, τῆς Πίζας, τῆς Καταλωνίας, καὶ οὔλης τῆς Δύσης, εὑρισκαν

1) Λεμεσοῦ. — 2) Str. 1260. — 3) μεγάλη πλουσιότητα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον·
μέσα εἰς ὅλον ἦτον ἓνας Νεστούρης ὀνόματι Φρασές Οὐλαχανεστούρης. Lachano-
poli. — 4) Σουρία. — 5) ταῖς πραιμματεῖαις. — 6) et vendevano le mercantie a
Frasses Lachanopolo.

τάς πετζίας, καὶ εἴ τι ᾗρῃζονταν ἐφορτόναν καὶ ἐπηγαῖναν· καὶ διὰ τοῦτον ἦσαν πλούσιοι οἱ Ἀμμοχουστιανοὶ, καὶ ἐφθονίστην ὁ τόπος, ὅτι ἐρημιάστην καὶ τὸ πλοῦτος ἐστράφην εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς (1).

Καὶ νὰ σὰς εἰπῶ μερτικὸν ἀπαὶ τὴν ἀρχοντίαν τὴν εἶχεν (ὁ) σὶρ Φρασὲς τοῦ Λαχᾶ(2)· μέσα εἰς πολλὰ καλέσματα τὰ ἐκάλεσεν τὸν ῥήγαν(3) καὶ τοὺς ἀφένταις· ἀληθῶς ὅτι οὗλοι οἱ Συριάνοι τῆς Ἀμμοχούστου τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπολομοῦσαν μὲ τοὺς καβαλλάριδες [τὸν Γενάρην], ἀμμὲ ὁ αὐτὸς σὶρ Φρασὲς πολλὰ ἐξαίσια καὶ μὲ τὸν ῥήγαν πολλαῖς φοραῖς· μίαν φορὰν ἦρτεν ἔσω του, ὁ ποῖος σὶρ Φρασὲς ἀπαὶ τὴν χαρὰν του καὶ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀρχοντίαν του ἐβαλεν ξυλαλᾶν(4) γ', δ' γομαρίας ἀντὶς ξύλα καὶ ἐμαγειρέψαν τὰ φαγητά· καὶ ἄνταν ἐδειπνήσεν ὁ ῥήγας μὲ τοὺς παρούνιδες καὶ οὗλους τοὺς ἀφένταις, ἐκάτσαν χαμηλὰ καὶ ἐπαῖζαν τὸ ζᾶριν(5)· καὶ ἐθέλησε νὰ τοὺς δεῖξῃ ἕναν μερτικὸν τοῦ θησαυροῦ του· καὶ ὥρισεν καὶ ἐφέραν μίαν μεγάλην σανία, ὅπου τὴν ἐβαστάξαν δ' ἀνομάτοι, γεμάτην μαργαριτάριν χοντρὸν καὶ πέτραις ἀτίμηταις· καὶ εἶχε μέσα δ' λυχνάρια, τοῦτέστι νακαρπάγκουλα(6), καὶ ἐχένωσεν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ σπιτίου, ἐχένωσεν δουκάτα ὡς γοῖον νᾶχεν εἰσὶν σιτάριν, καὶ εἰς ταῖς ἄλλαις γωνίαις γροχία καὶ σεραφία. [Καὶ ἐποῖκεν κολατζίου διὰ κουρετζίου τὸ μαργαριτάριν.] Ἦτον χειμῶνας καὶ εἰς τὴν τζημνίαν κορμία ξυλαλᾶς καὶ κανουνία ἀργυρᾶ· καὶ ξυλαλᾶν ἐπυρόνουνταν(7)· καὶ πευκία μεταξωτά, καὶ εἰς μερτικὸν ἐκάθονταν· καὶ ἦσαν σκεπασμένα τὰ δουκάτα καὶ ἡ μονέδαις· καὶ τότε ὥρισεν καὶ ἐσβύσαν ταῖς φωταῖς, καὶ τὴν σανίαν ἐβγάλέν τὴν ἔχια μέσα καὶ ἀποσκέπασέν τὴν καὶ ἐφέγγαν τὰ λυχνάρια ὡς γοῖον τὰ κάρβουνα τὰ ἀπτούμενα. [Καὶ δὲν ἀφῆκε νὰ ἐμπῇ ἔσω ἄτυχους

1) καὶ ὅλον τὸ νησὶν καὶ ὅλα τὰ καλὰ ἐχάθησαν ἀφ' ὃν ἐστέφθη ὁ υἱὸς τοῦ βῆ Πιέρ ὁ Περρῆς διὰ τὸ σκάνταλον τὸ ἐγένη μὲ τοὺς Γενουβίτσους, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Συρίαν. — 2) ὁ Λαχανεστούρης. Lachanopulo. — 3) βῆ Πιέρ. — 4) ἐμαγειρεύσεν τὰ φαγητά μὲ τὸν ξυλαλᾶν. — 5) τὸ ταβλιν. — 6) δ' καρπάκουλα ἤγουν λυχν. — 7) καὶ ἀπλῶσεν ὀγδόοντα πεύκια μεταξωτά καὶ κανούνια ἀργυρᾶ καὶ ἐβαλεν ξυλαλᾶν καὶ ἐπυρόνουνταν.

ἀνθρωπους παρὰ τὸν ῥήγαν καὶ τοὺς ἀδελφούς του,] καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς
καβαλλάριδες ἀχόρταγοι καὶ πτωχοὶ ἐβάλαν τὰ χερίά τους καὶ πᾶσα εἰς
ἐπιάσεν ἀπόθεν τοῦ ὀφάνη(1), καὶ ἐπῆράν του μίαν μεγάλην καντιτάν· καὶ
ὅ,τι τοῦ ὀπῆραν δὲν τοῦ ἐφάνην τίποτες. [Καὶ μίαν ἡμέραν ἐποίηεν μέγαν
παρτίς(2), καὶ ἔπεψεν τοῦ ῥηγὸς χάρισμα ὀέκα χιλιάδες δουκάτα, διότι ὁ
ῤὲ Πιτέρ ἔποιεν ἀδελφωσύνην μητὰ του, καὶ ὀμήνυσέν του· Ἐκτὲς ἐποίηεν
ἐναν παρτίς καὶ ἐκέρδαισα λ' χιλιάδες δουκάτα(3), καὶ τοῦτα πέμπω
τῆς ἀφεντείας σου, καὶ μὲν τὸ βαρυθῆς. Καὶ εἰς τοὺς ἀνθ' ἦρτεν εἰς τὴν
Ἀμμόχουστον ἐνεῖς Κατελάνος μὲ ἐναν καράβιν ὀικόν του καὶ ἦτον κουρ-
σάρης, καὶ ἔφερεν μητὰ του μίαν πέτραν πρετζιούζαν, ὀρικῶντα τὴν πλου-
σιότητα τῆς Κύπρου διὰ νὰ τὴν πουλήσῃ· καὶ τινὰς δὲν ἐπῆγεν νὰ τὴν
ἀγοράσῃ, καὶ ἐδυσφάμασεν τὴν Κύπρον. Καὶ ἐπῆγαν καὶ εἰπὸν το τοῦ
Λάχα Νεστούρη(4)· καὶ ἐβγήκεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ καράβιν, καὶ ἐσύντυ-
χεν μὲ τὸν καραβοκύρη, καὶ λαλεῖ του· Δεῖξέ μου τὴν τζόγια ὀποῦ
ἔφερες νὰ πουλήσῃς, καὶ εἰπὸν μου πῶς ἐρυφούτιασε τοὺς Κυπριώταις·
καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ περίττου πτωχὸς καὶ ἦρτα νὰ τὴν ἀγοράσω. Καὶ θεωρῶντά
τον ὁ καραβοκύρης μὲ τὰ παπούγκια κατζούφτερνα(5), εἶπέν του· Ἀμε-
'ς τὸ καλὸν, καὶ εἶναι ἀντροπὴ νὰ συντύχω μετὰ σου. Καὶ ὁ Λάχα Νε-
στούρης λαλεῖ του· Λαλῶ σε, δεῖξέ μού τὴν. Καὶ βιγλίζει ὁ καραβοκύ-
ρης καὶ θεωρεῖ τον πῶς ἐφόρεν δ' ὀακτυλίδια πρετζιόζα, δείχνει του τὴν
πέτραν, καὶ ὀσάζουνται διὰ δ' χιλιάδες δουκάτα· καὶ ἐβγάλλει τὰ ὀακτυ-
λίδια καὶ διδοῖ του τα διὰ ἀρραβῶνα, καὶ λαλεῖ του· Δός μου τὴν πέτραν
κ' ἔλα μητὰ μου νὰ σὲ πλερώσω. Καὶ ὀπαίρνει τὴν πέτραν καὶ ὀπᾶσιν ἔσω,
καὶ λαλεῖ του· Κάτσε νὰ φᾶμεν. Καὶ ἦτον τετράδῃ, καὶ πέμπει καὶ ἀγο-
ράζει κουκκία, καὶ πιάνει τὴν πέτραν καὶ βάλλει τὴν εἰς τὸ ὀγδὶν καὶ
κοπανίζει τὴν. Θεωρῶντά τον ὁ καραβοκύρης πῶς ἐτζάκισεν τὴν πέτραν,

1) καὶ ἱβ' καβαλλάριδες ἐπιάσαν μαργαριτάριν χωρὶς διὰκρίσιν. — 2) un mercato, et guadagnato 30 millia ducati. — 3) mercato. — 4) Lachanopuli. — 5) senza calzette, con le scarpe sole.

ἔθελεν νὰ τὸν σκοτώσῃ. Λαλεῖ του · Ἀδελφε, δὲν τὴν ἐγόρασα; κάτσε νὰ φαῖμεν, καὶ ἂν δὲν σὲ κουτεντίσω, ἔχεις δίκαιον νὰ παραπονηθῇς. Καὶ μοναῦτα ἐποῖκεν τὴν πέτραν ὡς γοιὸν ἀρτύματα καὶ ἐβαλὲν τὴν εἰς τὰ κουκιὰ, καὶ ἐφάγαν. Καὶ ὅσον ἐφάγαν, ἐπῆρὲν τὸν εἰς τὰ μαχαζένια · καὶ θωρῶντα τόσον πλῆθος ἀσῆμιν, χρυσάφιν, σπέτζιαις, εἶπέν του · Ἄε ἀπόθεν ἔχεις ἀπλαζίριν νὰ σὲ πλερώσω. Θωρῶντα ἔμεινε πολλὰ σπαβεντιασμένος ὁ караβοκύρης, διότι θωρῶντα πῶς δὲν ἔθελεν νὰ τοῦ πουλήσῃ τὴν τζόγια, ἐσάστην καὶ ἐπούλησέν του καὶ τὸ καράβιν διὰ 5' χιλιάδες δουκάτα · καὶ ὁ караβοκύρης ἐθάρρην πῶς δὲν ἔχει νὰ τὸν πλερώσῃ, καὶ ἐσάστην καὶ πούλησεν τὸ καράβιν, καὶ εἶπεν · Κερδαίνει τὴν ἀρραβῶνα, διότι ἂν εἶχεν τοῦ πάρειν τὸ καράβιν, ἔθελεν παρθάνειν ἀπαι τὴν πληξίν του, καὶ λαλεῖ τοῦ Λάχα Νεστούρης · Ἀδελφε, δὲν ἐθάρρουν καὶ ἡ Κύπρος ἔχει ἡτῆς μεγάλους ἀνθρώπους · τὴν τζόγιαν ἐποικέας τὴν ὡς γοιὸν σοῦ φάνην, νὰ καὶ τὴν ἀρραβῶναν ὅπου μοῦ ἔδωκες, καὶ τὸ καράβιν μὲν μοῦ τὸ σηκώσης, διότι εἶναι τὸ κουντέντον μου. Λαλεῖ του ὁ Λάχα Νεστούρης(1) · Ἐξέυρε νὰ ἔξυρῃς πῶς ἐγὼ εἶμαι ὁ περίττου πτωχὸς εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐθέλησα νὰ ποίσω τούτην τὴν πρέζαν διὰ νὰ μὲν πάγῃς νὰ δυσφαιδιάσης τὸ νησί. Καὶ ἐχάσεν τὴν τζόγιαν, καὶ ἐπῆρην τὸ καράβιν καὶ ἐπῆγεν. Καὶ μανθάνοντά το ὁ ῥήγας καὶ ὅλοι οἱ καβαλλάριδες ἐπῆραν μεγάλην χαρὰν τὸ ἐποῖκεν ὁ Λάχα Νεστούρης. Καὶ τόσῃν πλουσιότητι εἶχεν ὁ Λάχα Νεστούρης καὶ ὁ ἀδελφός του.] Ὁ ποῖος ἐπολόμαν κατὰ τὴν πίστιν του πολλὰ φυσικὰ καὶ ἔκτισεν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοὺς Νεστούριδες ἀπὸ γῆς. Καὶ ἀπὸ θανάτου τοῦ ἐδυστυχέψαν τὰ παιδιὰ τοῦ σὶρ Φρασὲς, ὁ Τζολὲς κραζομένος Ἰωσήφ, καὶ ὁ Τζετζίους ὁ λεγόμενος Γεώριος · ὁ ποῖος Γεώριος ἐσκότωσεν ἄνθρωπον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐμπτηκεν εἰς τὸ σπιτάλιν, καὶ τόσῃν ἦτον ἡ πτώχιά του ὅτι ἐσημάνισκε ταῖς καμπάναις εἰς τὸ σπιτάλιν καὶ διδοῦσάν του καὶ ἔτρωγεν, καὶ εἶδά τον μὲ τὰ μάτια μου. Καὶ ὁ Ἰωσήφ πραγματεύετο εἰς τὴν Ἀμμόχουστον,

1) Lachanopuli.

καὶ καθὰ λίγον ἔρχετον εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκάθετον μὲ τὸν ἀδελφόν του πτωχούλικος, καὶ εἶδα καὶ ἑκείνον(1).

Ἐπὶ τὸ προκειμένον νὰ συντύχωμεν πῶς ἔλλαξεν ὁ ῥήγας τὸ ῥέκνον τοῦ πρώτου του υἱοῦ ἀπὸ κουντάτον εἰς πριντζάτον. Ἄνταν ἦλθεν ὁ ῥὲ Τζάκας ἀπὸ τὴν Γενοῦβαν, ὡς γοῖον θέλω σὰς ἐξηγηθῆν τὸν ἑξορισμόν του ὡς γοῖον ὁ καιρὸς νὰ τὸ δώσῃ, διὰ τὴν ἀγάπην ἀποῦ ἀγάπαν τὸν υἱόν του τὸν πρῶτον ὀνόματι Ἀνίου, διατὶ ἐγεννήθη εἰς τὴν Γενοῦβαν, ἔκραξέν τον τὸ ὄνομαν τοῦ τόπου, καὶ διατὶ τὸ κουντάτον ἔδωκέν το τοῦ ἀδελφοτέκνου του τοῦ Τζάκου τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ πριντζῆ, διὰ βίαν ἔδωκεν τὸ πριντζάτον τοῦ υἱοῦ του τοῦ Ἰανίου· καὶ διὰ νὰ δουλεύεταί εἰς τὴν δρεξίν του μηδὲν εἶναι εἰς τὴν μούττην τῶν καβαλλαρόπουλων, τοῦτέστιν οἱ βαχλιώταις τοῦ ῥηγῶς, ὄνταν ἐθέλαν ἐδουλεύαν καὶ ὄνταν ἐθέλαν ἐψεματολογούσαν, ἐδιάλεξεν ἀπαὶ τὰ παιδία τοὺς κουρτζέζιδες καὶ ἐποῖκεν βαχλιώταις τοῦ κορμιοῦ του καὶ ἑκείνους· ἔκοψεν τὸ κόμμαν τοῦ χειργίου ἐκείνου ὅπου νὰ σηλώσῃ μαχαῖριν ἀπάνω εἰς καβαλλάρην ἢ λίζιον. Ἐρίσαν εἴ τις νὰ ποίση ἀγανάκτησιν κανενοῦ κουρτζέζῃ οὐ ἄλλου πτωχοῦ, νὰ διαφεντέψῃ τὸν καβαλλάρην οὐ τὸν λίζιον ἀπαὶ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγῶς, παρευθὺς νὰ συρτῇ· εἰ δὲ ἂν ἔν' καὶ βιάσῃ ὁ λίζιος τὸν πτωχόν, καὶ ὁ πτωχὸς διαφεντεύγοντα τὸ κορμὶν του νὰ λαβῶσῃ τὸν λίζιον ἢ τὸν καβαλλάρην, νὰ τὸν κρινίσκουν ὡς γοῖον νᾶχεν δώσειν ἄλλου πτωχοῦ ὡς γοῖον ἐκεῖνον(2).

Ὡς ὧδε ἐξηγήθηκά σας πῶς ἐστράφην τὸ ῥηγάτον ἀπαὶ τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἐδόθη τὸς Λατίνους, καὶ πῶς ἐφέρον ξενικούς διὰ τὴν βλέπησιν τοῦ τόπου, καὶ πῶς ἐποῖκαν τὰς ἀσίζας, καὶ πῶς ἐμόσαν ὁ ῥήγας καὶ οἱ καβαλλάριδες νὰ τοὺς κρατοῦν, καὶ πῶς ἐφέρον λογάδες Λατίνους καὶ ἐκτίσαν

1) Καὶ εἶχεν ὁ Λάχα Νεστούρης δύο παιδία καλλιχάρια, καὶ ὄνταν ἐπῆραν οἱ Γενοῦβίσοι τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐβάλαν τὴν εἰς σάκκον καὶ αἰχμαλωτίσαν τὴν, τὰ δύο παιδία τὰ ἄνωθεν τὸ ἔναν ἐφίνιασεν εἰς τὸ σπιτάλιν καὶ ἐσημάνισεν ταῖς καμπάναις, καὶ τὸ ἕλλον ἐγίνην γρουτάρης καὶ ἐγύριζεν εἰς τὰ χωργία. — 2) Tout ce paragraphe manque dans le ms. d'Oxford et dans Strambaldi.

ἐκκλησίαις, καὶ πολλὰ πράγματα, καὶ πῶς οἱ ῥηγάδες ἐγένοντο ὡς τοῦ
 ῥὲ Πιέρ· ἀπαὶ τὸν ποῖον θέλω ξηγηθῆν ὅσον νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ τὸ ἔξη-
 γοῦνται εἰς τὸν κόσμον.

Καὶ ἄνταν ἐστέρφθην ὁ ῥήγας ὁ ῥὲ Πιέρ, καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, ἤρτεν τὸ
 πρᾶγμαν τῇ κυριακῇ τῇ ιζ' ὀκτωβρίου αἰῶ' Χριστοῦ. Ὁ αὐτὸς ῥὲ Πιέρ
 ὠρδινιάσεν καὶ ἔδωκεν τὰ ῥήγια τοῦ ῥηγάτου τὰ χηράτα· τοῦτέστιν τὸ
 πριντζάτον τῆς Ἀντιοχείας τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ σὶρ Τζουὰν τὸ Λοζουνία,
 ἀκομὴ ἔβωκέν του καὶ τὸ κοντοσταυλικὸν τῆς Κύπρου· καὶ τοῦ ἄλλου του
 ἀδελφοῦ τοῦ Τζακὲς τὸ κοντοσταυλικὸν τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ τοῦ σὶρ
 Τουμαῆς τὸ Ἡμπελὴν, κύρις τοῦ Ἀρσεφίου, συνεσκάρδος τοῦ ῥηγάτου· καὶ
 τὸν σὶρ Ἀμουὺν Παπὴν ποντουλλιέρην (1) τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου· καὶ
 τὸν σὶρ Ὁγγη Ἐνεμπεέν τὸν ἱατρὸν (2) τζανσελλιέρην τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου
 τῆς Κύπρου· καὶ τὸν σὶρ Πιέρ Μαλοζέλι (3) τζαμπερλάνον τῆς Κύπρου.
 Ὁ ποῖος ῥὲ Πιέρ ἀρμάστην μίαν ὁμόρφην κόρην ἀπὸ τὴν Καταλωνίαν καὶ
 ἐκράζαν τὴν Λιενόρην Ταραγγούν (4)· καὶ ἐστέρφθην μετὰ τοῦ ῥηγὸς ἡ
 αὐτὴ ῥήγαινα.

Καὶ πάλιν ἀναφέρομεν γιὰ τὸν ληγάτον τοῦ Πάπα· τῇ δευτέρῃ τῇ κ' (5)
 δεκεμβρίου αἰνθ' ἀνάφανεν εἰς τὸν λιμῖόναν τῆς Κερηνείας ἕναν κάτεργον
 ἀρματωμένον καὶ ἀπάνω ἤρτεν ἕνας ληγάτος τοῦ Πάπα, τὸν ποῖον ἐκράζαν
 τον φρέρε Πιέρην (6) τὸ Τουμαῆς ἀπαὶ τὸν ὀρδινον τοῦ Κάρμε, καὶ ἤρτεν
 εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ὁ ῥὲ Πιέρ καὶ οὔλοι οἱ ἀφένταις ἐπεριλάβαν (7)
 τον πολλὰ τιμημένα· ὁ ποῖος ἐθέλησε νὰ ποίση τοὺς Ῥωμαίους Λατίνους,
 καὶ ἐθέλησε νὰ τοὺς κουφερμιάσῃ, καὶ ἐγίνην μέγαν σκάνταλον μὲ τοὺς
 Ῥωμαίους καὶ μὲ τοὺς Λατίνους· καὶ ἔπεψεν νὰ φέρῃ τοὺς ἱσκόπους καὶ
 ἱγούμενους [καὶ παπάδες], καὶ ἤρταν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν,
 καὶ οἱ ἱσκόποι δὲν ἔξευραν τὸ θέλημάν του· καὶ ἄνταν ἐπῆκαν εἰς τὴν

1) Simon Babin puntulier. — 2) Ugo Nembre medico. — 3) Maloso.
 — 4) da Rau. — 5) η'. Str. 8. — 6) φρέ Πιέρ. Fra Pier. — 7) ἐπροσ-
 δέκτησάν.

ἐκκλησίαν, ἐφάλισαν (1) ταῖς πόρταις καὶ ἐκουφερμίασαν ἕναν παπᾶν, τὸ παρανόμιν τοῦ ὁ Μαντζᾶς (2)· καὶ οἱ ἄλλοι ἐδιαφεντεύγονταν, καὶ οἱ Φράνγκοι ἐδυναστεύγαν τοὺς. [Καὶ ἐγένην μέγαν σκάνταλον.] Ἐγρίκησεν ὁ λαὸς τὴν ταραχὴν καὶ ἐτρέξαν νὰ ἔμπούν εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, καὶ δὲν τοὺς ἀφῆκαν, ἀμμὲ ῥωμανίστησαν (3). Τότες ἐπῆγαν καὶ ἐφέραν μία νευρίαν μεγάλην νὰ τσακίσουν ταῖς πόρταις, καὶ ἄλλοι ἔβαλαν λαμπρὸν [νὰ ταῖς κάψουν]. Γρικῶντα τὰ γενόμενα ὁ ῥήγας ἔπεφεν τὸν ἀδελφόν τοῦ τὸν πρίντζην, καὶ τὸν ἀμπαλλήν, καὶ τὸν βισκούνην τῆς Λευκωσίας, καὶ ὥρισαν καὶ ἀνοῖξαν τὴν ἀγίαν Σοφίαν, καὶ ἐδιαφεντέψαν τὸν λαόν, καὶ ἐσύρτησαν εἰς μίαν μερίαν· καὶ μοναῦτα ἐβγάλαν τοὺς ἐπισκόπους καὶ (πα)πάδες τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὥρισαν τοὺς νὰ πολομοῦν [τὰ μυστήριά τοὺς] κατὰ τὸ ἦσαν συνειθισμένοι· καὶ τὸν ληγάτον ὥρισαν τὸν ναυκαίρεση τὸ νησί· καὶ εἰς τούτην τὴν στράταν ἔπαψεν τὸ σκάνταλον· καὶ ὅσους ἐκουφερμίασεν, ἐρρίψαν τὸ παντάκιν καὶ ἐπύσαν το.

Καὶ τῇ 17^ῃ Σεπτεμβρίου ὥρισεν ὁ ῥήγας γ' καβαλλάριδες νὰ πᾶν εἰς τὸν Πάπαν νὰ τοῦ ἔπουν τὸν θάνατον τοῦ ῥηγὸς τοῦ πρώτου καὶ (4) τὸ στέψιμον τοῦ ῥὲ Πιερ, καὶ νὰ ἔπουν τοῦ ἀγιωτάτου Πάπα [καὶ τὴν κελλάραν τὴν ἐποῖκεν ὁ λεγάτος, καὶ] νὰ μὲν πέψη τοὺς ληγάτους νὰ γενοῦν σκάνταλα· οἱ πγοὶ καβαλλάριδες ἦτον ὁ μισερ Ἀμούν Πάπε (5) πουντουλιέρης Κύπρου, καὶ ὁ μισερ Πιερ Τενουρῆν (6), καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν Καρμαῆν (7) Γενουβίσος καβαλλάρης Κύπρου.

Τὴν αὐτὴν ἑχρονίαν ἦλθα εἰς τὰ νερά τῆς Κύπρου β' κάτεργα τῶν Λουβέντε Κατελάνως (8) διὰ νὰ κουρσέψουν, καὶ ἐπῆραν πολλὰ παραβία (9) Κυπριώτικα· καὶ μοναῦτα ὥρισεν ὁ ῥὲ Πιερ καὶ ἀρματωσαν β' κάτεργα ὀδικά του, καὶ ἦτον καπετάνος Γενουβίσος ὀνόματι Φραντζικῆν Σπινόλας,

1) ἐσφάλισαν. — 2) Μαντζῆς. Manzin. — 3) καὶ εὔρηκαν ταῖς πόρταις σφαλισμέναις. — 4) θάνατον τοῦ πατέρα τοῦ καί. — 5) Παπῆ. Simon Babi. — 6) Τενούρ. Tenor. — 7) Κάρμε. Carme. — 8) τοῦ Λουκῆν τοῦ Κατελάνου. de Luca Cathelano corsaro. — 9) ξύλα.

καὶ ἕτερος Γενουβίσος ὀνόματι Φράσες Γγατανίε(1), οἱ πγοὶ ἦσαν μηνιασμένοι τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἔπεψέν τους γυρεύγοντά τους· καὶ 'πῆγαν καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ τὰ εὔρουν, καὶ ἐπῆγασιν εἰς τὴν 'Ρηγούναν(2) καὶ δὲν τὰ ἤϊραν, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Παρσαλόναν(3) καὶ εἶπάν τα τοῦ ῥηγὸς τῆς 'Ραούνας(4), ὁ ποῖος ἐπρουμουτίαςέν τους, ὅτι ἂν τοὺς βάλλῃ 'ς τὸ χέριν του νὰ ποίση τοῦ βηγὸς βεντέτταν ἀπαὶ τὰ κρήατά τους(5). Καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ τοῦτα ἦσαν τὰ πρῶτα κάτεργα τὰ ἐβγαλεν ὁ ρὲ Πιερ ἀπὸν ἐστέφθην.

Καὶ τῇ γ'(6), τῇ κγ' τοῦ μαρτίου μηνὸς αὐτῷ Χριστοῦ ἐξέβην ὁ ρὲ Πιερ ἀπαὶ τὴν Λευκωσίαν νὰ πάγῃ εἰς τὴν 'Αμμόχουστον διὰ νὰ στεφθῇ ῥήγας τῶν 'Ιεροσολύμων· καὶ ἐπῆγεν κυνηγῶντα, καὶ τὸ σαββάτον [ἀπέσωσεν εἰς τὴν 'Αμμόχουστον τῇ κζ' μαρτίου,] καὶ τὴν κυριακὴν τῇ κη' μαρτίου ὠρδινίασεν ἀφιτζιάλιδες τοῦ ῥηγάτου τῶν 'Ιεροσολύμων εἰς τόπον [ἐκείνους] ὅπου ἐπέθαναν, τοῦ σίρ Φιλίππε Τεμπρεζοῦ(7) τὸν κύρην τῆς γυναικας τοῦ ἀδελφοῦ του Τζακὲτ(8), ὅπου ἦτον κούντης Τεμπρεζοῦ(9), συνασκάρδος 'Ιεροσολύμων, καὶ τὸν σίρ Τζουάν τε 'Ημπελὴν υἱὸς τοῦ σίρ Φιλίππε, κοντοσταύλης τῶν 'Ιεροσολύμων, τὸν σίρ Ματὲ Τεμπλεσίε μπουντελιέρην(10), τὸν σίρ Τζουάν Βισκούνην μαρετζάν(11), τὸν σίρ Τζουάν Τεμουντολῆφ εἰς τὸν τόπον τοῦ τζαμπερλάνου τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου τῶν 'Ιεροσολύμων. Καὶ ὤρισε νὰ 'δηγήσουν νὰ στεφθῇ τὴν ἡμέραν τοῦ πασχάτου, ὅπου ἦτον τῇ ε' ἀπριλίου αὐτῷ Χριστοῦ· καὶ ὅταν ἦρτεν ἡ ἀγία κυριακὴ, ἐστέφθην εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον ὑπὸ χειρὸς τοῦ φρὲ Πιερ Τουμάς τοῦ λεγάτου τοῦ Πάπα ἀπαὶ τὸν ὀρδινον τοῦ Κάρμε, καὶ ἔσταψεν καὶ τὴν ῥηγαναν μετὰ του, καὶ ἐγίνην μεγάλη φέστα καὶ ἀρχοντικὸν παναγύριν ἐκτὼ ἡμέραις εἰς τὸ κουρυνιάσμαν του εἰς τὴν 'Αμμόχουστον.

1) Γατάνη. Gatani. — 2) Raguna. — 3) a Salona. — 4) re di Raguna. — 5) τὸ κρηάς τους. — 6) τῇ τρίτῃ. lunedì. — 7) Τεμπρεζοῦ. de Presoni. — 8) Τζάκον. — 9) Τεμπρεζοῦ. de Presuin. — 10) Ματὲ Τεπλήσιε πουντουλιέρην. de Plissie pontalor. — 11) μαρετζάν. de Moniza (sic).

[Ἄς ἔλθωμεν εἰς τοὺς μαντατοφόρους ὁποῦ ἔπεφεν εἰς τὸν Πάπαν.] Παγαίνοντα οἱ μαντατοφόροι ὁμπρὸς τοῦ Πάπα, καὶ εἶπᾶν τοῦ τὸν θανάτον τοῦ κυροῦ του καὶ τὸ στέψιμον τοῦ ρὲ Πιέρ. Μανθάνοντα τὸ μαντάτον ὁ σὶρ Οὕγγκε ντὲ (1) Λουζουνίας ὁ υἱὸς τοῦ Γγῆ (2) ντὲ Λουζουνία τοῦ πατρὸς του ρὲ Οὕγγκε, [ἐργοῖος ἦτον] πρίντζης τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφέρεν χαρτία ἀπαὶ τὸν ῥήγαν τῆς Φρανγκίας τοῦ ἀνηψιῦ του (3) εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν Ἰννοκεντίον ἀγκαλειῶντα νὰ τοῦ ποίση δίκαιον τοῦ αὐτοῦ Οὕγκε ἀπαὶ τοὺς παρούνιδες τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου ἀποῦ ἐστέψαν τὸν ρὲ Πιέρ, καὶ δὲν τοῦ ἐμπαῖνεν · καὶ ἔδειξεν τὰ στοιχήματα τὰ ἐποῖκεν ὁ παπποῦς του [ὁ ρὲ Οὕγγκε] μὲ τὸν παπποῦν του τὸν ἄλλον τὸν κύρην τῆς μανᾶς (4) τοῦ ὀνόματι Λογῆς Τεβαλὸς (5), λαλῶντα νὰ πέψη ὁ αὐτὸς Λοῆς τὴν παρθένον τὴν κόρην του νὰ τὴν ἀρμάσῃ μὲ τὸν υἱὸν του τὸν Γγῆ, [καὶ] ἂν ποίση υἱὸν καὶ ᾿παιθάνῃ ὁ αὐτὸς Γγῆ (6), καὶ τᾶπισα ᾿παιθάνῃ ὁ ρὲ Οὕγγκε, τὸ ῥηγάτον νὰ πέφτῃ του ἀνωθεν υἱοῦ τῆς κόρης τοῦ Λοῆς (7), καὶ μὲν τὸ ᾿πάρῃ ἄλλον παιδὶν τοῦ ρὲ Οὕγγκε. Καὶ ἐξέτασεν ἀγιώτατος Πάπας τοὺς μαντατοφόρους διὰ τοῦτον, καὶ οἱ μαντατοφόροι οὕτως εἶπαν · Ἀφέντη, νὰ ᾿ξεύρῃ ἡ ἀγιωσύνη σου, ὅτι οἱ γονεῖς μας δὲν ἀφῆκα τὰ σπιτία τους καὶ τοὺς συγγενάδες τους καὶ κληρονομιαῖς τους πᾶ ν' ἀπλικέψουν εἰς μίαν πέτραν μέσα εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς που καὶ ἐποῖκαν στοιχήματα καὶ ἀσίζαις νὰ ἦναι θαρροῦμενοι · καὶ ἂν ποίση καβαλάρης, ἢ παρούνης, ἢ ῥήγας πολλὰ παιδία καὶ ἀρμαστοῦν καὶ ᾿παιθάνουν τὰ παιδία, τὰ ᾿γγονία τοὺς ἀποθαμένους νὰ μὲν κληρονομίσουν, παρὰ τὰ παιδία τοὺς ἀποθαμένους τὰ εὐρισκοῦνται ζωντανά. Καὶ διὰ τοῦτον ὁ πατέρας του ὁ Γγῆ (8) ἐτελεύτησεν καὶ δὲν ἐκληρονόμισεν τὸ ῥηγάτον, πῶς νὰ κληρονομίῃ ὁ Οὕγκε (9) ὁ υἱὸς αὐτοῦ;

Ὁ Πάπας εἶπεν · Δὲν ᾿ταιριάζουν τὰ λογία σας, ὅδ' (10) ἔναι πρᾶμμαν

1) τί. — 2) de Gise. — 3) τὸν ἀνηψιόν του. suo cugino. — 4) μάνας. — 5) Alvisse de Valo. — 6) Ugo. — 7) Λοῆς. — 8) τοῦ Οὕγκη. — 9) Οὕγγκε. — 10) οὐδ'.

τούτον νὰ τσακίσουν τὸ δίκαιον τοῦ παιδίου· ἔντα δύναμιν ἔχουν ἡ αἰσί-
σας νὰ πᾶν κατὰ προσώπα τῶν στοιχημάτων; καταλύουν τοὺς νόμους!
Πολλὰ ἐδιαφεντεύγονταν οἱ μαντατοφόροι, ἀμμὲ δὲν ἠμπορῆσαν νὰ ποίσουν
τίποτες· ἀμμὲ ἐμήνυσεν ὁ Πάπας χαρτία [πολλὰ], καὶ τὸ ἀγκάλεμαν τοῦ
ῤηγὸς τῆς Φραγκίας, καὶ ἐτάξεν τον ὡς χρόνον νὰ πάγῃ [εἰς τὴν 'Ρώ-
μην] ὁμπρός του ν' ἀπολογηθῇ [ὁ αὐτὸς ῤὲ Πιέρ].

Στρεφόντα τους οἱ μαντατοφόροι ἀπὸ τοῦ Πάπα ἐδῶκαν τὰς γραφὰς τοῦ
Πάπα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ῤὲ Πιέρ, καὶ ἄντα τὰ 'διαβάσεν πολλὰ ἐπικράν-
θην καὶ ἐννοιάζετον ἔντα νὰ ποίσῃ. Καὶ ἀγωνίσαν οἱ ἄρχοντες(1), ὅτι
δίκαιον ζητᾷ, καὶ νὰ πέψῃ [ὁ ῤηγας] μαντατοφόρους ν' ἀπολογηθοῦν εἰς
τὸ καλλίτερον ὅπου νὰ ἠμπορήσουν, καὶ ἄντα νὰ μηδὲν ἠμπορήσουν νὰ τὸν
νικήσουν, ἄς τοῦ ποίσουν ψουμὶν ν' χιλιάδες ἄσπρα τῆς Κύπρου. Καὶ ἀπό-
βγα ἐψηφίσαν β' μαντατοφόρους καβαλλάριδες, τὸν σὶρ Τζουὰν Τεμόρφου
τὸν κούντη τὲ 'Ρουχᾶς καὶ μαριτζᾶς(2) τῆς Κύπρου, καὶ τὸν σὶρ Τουμάς
Τεμουντολῆφ τὸν ἀδετούρη(3) τῆς Κύπρου, οἱ πγοὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν 'Ρώ-
μην, καὶ πολλαῖς ἀφορμαῖς ἐπροσβάλαν καὶ δὲν ἐφελέσαν. Ὅμως [ὁ Πά-
πας] ἐπεψέν τους εἰς τὸν ῤηγαν τῆς Φραγκίας· οἱ πγοὶ ἐξέβησαν ἀπὸ
τὴν Ἀμμόχουστον τῇ θ' ἀπριλίου αἰῖ' Χριστοῦ, καὶ πολλὰ ἐπλημμελέψαν,
καὶ ἐτάξαν του ψουμὶν κάθα χρόνον ν' χιλιάδες ἄσπρα τῆς Κύπρου. Καὶ
εἰς τούτον ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον. Τότε ἐποίκεν συμπεθερίαν ὁ μισὲρ
Τζουὰν Τεμόρφου μὲ τὸν πρίντζην τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐχαρτῶσέν τον [ἐκεῖ]
μὲ τὴν κόρην του. Καὶ στρεφόντα τους εἰς τὴν Κύπρον, ἐμπλάσαν τοῦ
Τζουὰν Τεβερούνε(4), τὸν ἐπεψεν ὁ ῤηγας νὰ πιάσῃ λᾶς τῶν ἀρμάτων
εἰς τὸ μηνίον· καὶ μοναῦτα ἐπεξεύσαν εἰς τὴν Λουμπαρδίαν, καὶ ἐπιάσαν
πολλοὺς λᾶς τῶν ἀρμάτων, καὶ ἤρταν ἀντάμα εἰς τὴν Κύπρον καὶ μὲ τὸν
ἄνωθεν Τζουὰν Τεβερούνες(5). Καὶ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπῆγεν ὁ σὶρ
Γγαλιώτῃ Ταπέραις μὲ τὸν σὶρ Μπουρτουλάτζε Τράρε, Φλουρουντίνοι, καὶ

1) ἀγωνίζοντα οἱ παρόνιδες καὶ οἱ καβαλλάριδες. — 2) μαριτζαν. Marizzan. —

3) δετούρη. auditor. — 4) Βερνή. de Verona. — 5) Τεβερνή. de Verona.

ἐπῆραν καὶ τὸν ἀδελφόν μου τὸν σὶρ Πὸλ Μαχαιρᾶ, παιδάκιν βαχλιώτην τους, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον.

Καὶ τῇ κυρικῇ τῇ κβ' ἀπριλίου ατζ' (1) Χριστοῦ, εὐρίσκοντα (2) ὁ ρὲ Πιέρ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἐτηκώθην μεγάλη τάραξι καὶ ταραχῇ μεσὸν τοὺς λαῶς (3) τῶν ἀρμάτων τοὺς νέους μὲ τοὺς παλῆρους, τοὺς Κυπριώταις, τοὺς Συριάνους, καὶ ἐσκοτώσαν ἀπαὶ τοὺς ξενικούς β' ἀνομάτων· καὶ τότε ἐγένην μεγάλη ταραχῇ μεσὸν τους. Θωρῶντα ὁ ῥήγας, ὅτι ἦτο νὰ σκοτωθῶν πολλοί, ὥρισεν καὶ διαλαλῆσαν νὰ μὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ βασταῆξῃ ἄρματα οὐ νὰ ποίσῃ μάλλωμαν, ἀπάνω 'ς τὴν κεφαλὴν του (4). Καὶ ἐπῆγεν ὁ βισκούντης μὲ λαῶς πολλοὺς καὶ ἡῤρεν ἐκείνους ὅπου ἐποῖσαν τὸ μάλλωμαν καὶ ἐφουρκίσεν τους εἰς τὴν φούρκαν. Καὶ εἰς τοῦτον ἐσυμπάψαν οἱ λαῶς καὶ τὸ ῥιμουρίν.

Τώρα εἶναι χρῆσι νὰ σᾶς πῶ πῶς ἐδόθην τὸ κάστρον τοῦ Κουρίκου (5) μὲ τὸ νησὶν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ρὲ Πιέρ, καθὼς τὸ ἡῤραν (6) γραμμένον εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην. Τοῦτον τὸ Κουρίκος ἦτον [εἰς τὴν ἐξουσίαν] τοῦ ῥηγὸς τῆς Ἀρμενίας, ἡ ἐπισκοπὴ ἀπὸ κάτω τοῦ μητροπολίτου τῆς Ταρσοῦ, καὶ πηγαίνει μὲ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ νὰ καταιβῇ εἰς τὸ Ἀρμενίκιν καὶ νᾶρτη εἰς τὴν Σελευκίαν (7) καὶ νὰ πᾶ' 'ς τὸ Σύσην (8). τοῦτα οὐλα ἐπῆράν τα διὰ τὰς ἀμαρτίας μας οἱ Τοῦρκοι, καὶ ἔμεινεν ἡ χώρα τοῦ Κουρίκος ἀπαὶ (9) τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας τριάδος ν' ἀγκάλισσῃ (10) πολλὸν τόπον καὶ νᾶρτη εἰς τὰ Πιλεργία (11) ὅπου ἦτον τὸ κουμέρκιν, καὶ νὰ καταιβῇ ἐς τὰ Ἑβραῖκα (12) νᾶρτη εἰς τὸ Κουρίκος, τοῦτέστιν τὸ καστέλλιν τοῦ Κουρίκου, καὶ φαίνονται μέχρι τὴν σήμερον τὸ τευχικάστρον καὶ οἱ θεμελοὶ (13) τοὺς πύργους. Θωρῶντα οἱ λαῶς τοῦ Κουρίκου (14), ὅτι καθημερινὸν οἱ Τοῦρκοι ἐκατασφίνγκαν τους, καὶ ἐφεῦγαν

1) 1361. Str. — 2) εὐρισκόμενος. — 3) μέγαν σκάνταλον μὲ τοὺς λαῶς. — 4) ἀπάνω εἰς φούρκαν. — 5) Κούρικος. Curico. — 6) καὶ ἡῤρά το γρ. — 7) τὰ Σελεύχεια. Selefebia. — 8) Σύση. Sisii. — 9) τὸ Κούρικος ἀψαλτον ἀπαλ. — 10) καὶ ἀγκάλισαν. — 11) καὶ ἦρταν ὡς τὰ Πυλέργια. Pilerga. — 12) νᾶρτη ὡς τὰ Ὁβραῖκα (alla Zueca) καλ. — 13) θεμελοὶ. — 14) τοῦ Κούρικος.

ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ἐπῆραν τὰ ἔξω σπιτία, καὶ περιβόλαια καὶ ἄλλα πολλὰ, καὶ ἐπῆραν καὶ τὴν χώραν, οἱ χριστιανοὶ ἄλλοι ἦρταν εἰς τὴν Κύπρον, ἄλλοι ἐμείναν εἰς τὸ καστέλλιν, καὶ ἄλλοι ἔξω ἔς τὸ νησιν, καὶ ἐσφίνγκουνταν, καὶ ἐκρατούσαν το διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ῥηγᾶ-
τον τῆς Ἀρμενίας ἐμπεσεν τοῦ ῥὲ Λιβου(1), καὶ ἦτον πτωχός· εἶχασιν
σ' χώραις καὶ κάστροι καὶ ἐχαλάσαν τα, καὶ ἐπῆράν τα οἱ Τοῦρκοι, τὰ
μὲν ἐχαλάσαν, τὰ δὲ κρατοῦν τα. Θωρώντα ὁ ῥήγας τῆς Ἀρμενίας ἔφυγεν
καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς συγγενᾶς(2) του εἰς τὴν Φραγκίαν· οἱ πτωχοὶ οἱ
χριστιανοί, οἱ Ῥωμαῖοι καὶ Ἀρμένιδες, ἐμείναν ὀρφανοί, καὶ δὲν εἶχαν
ἀπὸ πούποτε βοήθειαν, οὐδὲ νὰ ζήσουν, ἐπέψαν μαντατοφόρον εἰς τὸν ῥὲ
Οὐγγιε ζητῶντα νὰ πάρῃ τὸ κάστρον καὶ νὰ τοὺς ἀγitiάσῃ· καὶ δὲν ἄκου-
σεν λαλῶντα· Μὲ τὸ θελήσῃ ὁ θεὸς νὰ πάρῃ τὸ κάστρον τοῦ ἀνηψιοῦ
μοῦ! Καὶ ἐκινύνευαν ὡς τὸν καιρὸν τούτου τοῦ ῥὲ Πιέρ· ἄνταν ἐστέ-
φθην, καὶ ἡγρικῆθην εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὰ καλὰ ἔργα τοῦ ῥὲ Πιέρ,
ἐπεθύμησαν νὰ πείσουν ἐς τὰ πλάγιά του(3). Ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐπέψαν
οἱ Κουρουκιῶται μαντατοφόρους πρὸς τὸν ὑψηλότατον ῥὲ Πιέρ τῇ ἡ' ἰα-
νουαρίου αἰνθ'(4) τὸν Μιχάλην τὸν Ψαράρην καὶ τὸν Κώσταν τὸν Φιλι-
τζην, Ῥωμαῖοι, καὶ ἐρικουμαντιάσαν ὅλους τοὺς λαὸς τοῦ Κουρίκου καὶ τὸ
νησιού(5) εἰς τὸν ῥήγα καὶ εἰς τὴν βουλὴν του· καὶ διαβάζοντα τὰ χαρτία,
ἡγρικῶντα πῶς παραδιδόυνται εἰς αὐτόν του, καὶ ὁ ῥήγας ἡπεθυμημένος νὰ
ἔχῃ τόπον εἰς τὴν Τουρκίαν, προσδέχτην τοὺς πολλὰ μετὰ χαρᾶς καὶ μὲ
τιμὴν· καὶ τῇ ιε' γεννάρῃ αἰνθ'(6) Χριστοῦ ὁ ῥήγας ἔπεψεν κάτεργα τῆς
Μύρνης(7) καὶ τὸν σίρε Ῥομπέρτο Τελουζᾶ(8) καβαλλάρης Ἐγγκλέζης,
καπετάνον τοῦ αὐτοῦ κάστρου· καὶ ὄνταν ἐπέσωσαν εἰς τὸ Κουρίκος ὅλοι
ἀντάμα ἀνοῖξαν ταῖς πόρταις καὶ ἐπεριλάβαν τὸν πρεπάμενα μὲ τὴν(9)
λιτανείαν· καὶ ἄντ' ἀνέβην ὁ καπετάνος μὲ τοὺς τζακρατόρους, τοὺς ἐπῆρεν

1) ἔπεσεν τοῦ ῥὲ Λιβου. re Linu. — 2) εἰτιζοὺς (sic) συγγενάδες. — 3) εἰς τὰ πλάγη
του. — 4) αἰτᾶ'. 1361. — 5) νησιν. — 6) αἰτᾶ'. 1361. — 7) le galere de
Smirne. — 8) don Ruberto de Lusignan. — 9) μετὰ χαρᾶς καὶ ἐποῖκαν.

μετά του δ' μαστοργίας, εἰς τὴν καθολικὴν καὶ ἐβάλεν εἰς τὸ ἀναλογίον τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐμόσαν ὅλοι πᾶσα εἷς, ὅτι νὰ κρατοῦν τὸ αὐτὸν κάστρον διὰ τὸν ἀφέντην τὸν ῥὲ Πιέρ, καὶ πρῶτον διὰ τὸ ὕνομαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ· καὶ τοῦτον ἐγένετο μὲν τὸ πάrouν οἱ Τούρκοι καὶ θέλει ἔχειν τὸ ῥηγάτον ἀγανάκτησιν. Καὶ ἐποῖκεν τὸ νησὶν τοῦ Πάπα καὶ ἐζήτησέν του β' κάτεργα τὰ ἦτον τὸ νησὶν τῆς Κύπρου κρατημένα νὰ πέψη (1) εἰς τὴν βλέψησιν τῆς Κυρήνης (2)· καὶ ἀπὸ τότε ὡς τὴν σήμερον οἱ ῥηγάδες καὶ κυβερνούριδες τῆς Κύπρου πέμπουν κάθε χρόνον β' κάτεργα καὶ μηνίον τοὺς Κουρουκιάταις καὶ βιττουγαλίαν καὶ ἀρματωσίαις (3), καὶ πολεμίζου καθημερινὸν μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θαυμαστῆς εἰκόνος τῆς Κουρουκιώτισσας εἰκόνος τοῦ Θεοῦ, βλέπεται κατὰ πρόσωπα τοὺς Τούρκους.

Καὶ θέλει εἶσται βαρετὸν εἰς ἐκείνους ὅπου ἔγρικουσιν νὰ ἔξηγηθῶ καταληπτῶς τὰ καθημερινὰ θαύματα τὰ πολομᾶ ἡ αὐτὴ εἰκόνα, καὶ πῶς εἰς τ' ὁρομαν τοῦ Καραμάνου τοῦ μεγάλου τοῦ κυροῦ τοῦ Μαχομέτ Μπαχιά (4), καὶ ἐτύφλωσέν τον καὶ ἔμεινεν στραβὸς ἡμέραις πολλαῖς καὶ ἐμολόγησεν πῶς μία ἀρχόντισσα ἀπαὶ τὸ Κουρίκος ἔδωκέν τον κατὰμματα καὶ ἐτυφλῶσέν τον, καὶ ἦτον πληροφορία τῆς εἰκόνος τὰ φοβερά θαύματα· ἐσήκωσεν τὸ φουσατόν του καὶ ἐποῖκεν πολλὰς λαμπάδας κερένας χοντραῖς καὶ γ' καντήλαις ἀργυραῖς (5) ὅπου ἔρέμευταν ὀμπρὸς τῆς, καὶ πολλὰς γέρναις λάδιον καὶ ἐποῖκεν (6) λυχναφίαν καὶ ἐψάλλαν ὅλη νύκτα· καὶ πισταυροῦ ἐσυναλεῖψαν πανπάκιν ἀπαὶ τὴν εἰκόνα καὶ ἔβαλάν το εἰς τὰ ὀμμάτια του καὶ παραῦτα ἐγίανεν. Καὶ πολλὰ ἄλλα θαύματα.

Τὸ λοιπὸν μανθάνοντα ὁ μέγας Καραμάνος τὸν καιρὸν ἐκείνον τὸ πῶς ὁ ῥήγας ἐπῆρεν τὸ Κουρίκος [ἐφοβᾶτον μὲν ἀρματώσῃ ὁ ῥήγας καὶ πάγῃ

1) τὰ ἦσαν εἰς τὴν Κύπρον νὰ τὰ πέψη. — 2) τῆς Μύρνης. alla guardia della Smirne. — 3) ἀρματωχιαῖς. — 4) Παχιά. Machomet bassá. — 5) λαμ. καφουρέναις καὶ καντήλαις ἀργυρεῖς γ'. — 6) καὶ δ' γέρναις ἰλάδιον τὸν χρόνον καὶ πολλὰ δοκᾶτα, καὶ ἐπ.

ἀπάνω του καὶ σηκώσῃ του τὴν ἀφεντίαν, καὶ ἐδήθῃν μὲ τὸν ἀφέντην τῆς Ἀλλαγίας καὶ μὲ τὸν ἀφέντην τὸν Μονοβγάτην (1), καὶ πᾶσα εἰς ἀρμάτωσεν ξύλα ὅσα δυηθήθῃν διὰ νὰ ἔρτου εἰς τὴν Κύπρον διὰ νὰ κουρσέψουν, μήπως καὶ φοβηθῇ ὁ ρὲ Πιερ πῶς πᾶσα ἀφέντης ἐβγαλε ξύλα.

Μοναῦτα ὁ ῥήγας ὥρισεν ὅλους τοὺς καβαλλάριδες νὰ ᾔναι ὀδηγημένοι ἀντὶν τοὺς τάξου νὰ ἴμποῦ εἰς τὰ κάτεργα νὰ πᾶν διὰ τοὺς ἐχθροὺς τους. Καὶ μοναῦτα ἐμήνυσεν τοῦ μεγάλου μαστόρου εἰς τὴν Ῥόδον νὰ τοῦ πείψῃ δ' κάτεργα ὅτι εἶναι κρατούμενος νὰ ἐλεμονοῦνται τοὺς πτωχοὺς· καὶ ἀρμάτωσεν δ' κάτεργα καὶ ἐπεψέν τα τοῦ ῥηγὸς μὲ τὸν ἀμιράλην τῆς Ῥόδου καὶ τὸν καστελλάνον τῆς Ῥόδου καὶ μὲ πολλοὺς φρέριδες.

Καὶ ἀρμάτωσεν ὁ ρὲ Πιερ ἄλλα μὲ μικρὰ μεγάλα ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀφένταις, ὁμοῦ ν'· καὶ παραῦτα ὥρισεν πᾶσα ἕναν νὰ ἴμπῃ ὅπου ἦτον τὸ θέλημα τοῦ ῥηγός. Καὶ ἐπῆγεν ὁ ῥήγας καὶ οὐλὴ ἡ παρουσία εἰς τὴν Ὀμμόχουστον (2) τῇ Κυριακῇ, ἰβ' ἰουλίου αἰξᾶ (3) Χριστοῦ, καὶ ὠρδίνιασεν τὰ ξύλα καὶ ἐβαλεν τοὺς λαὸς καὶ παραβοκυροὺς, καὶ ἦρταν καὶ ἕτερα ξύλα, ὁμοῦ ἡ ὁμάδα ρς', καὶ ἰβ' κουρσάρικα, καὶ δύο τοῦ Πάπα, ὁμοῦ ὁλότης ριδ'.

Καὶ ὁ ρὲ Πιερ μὲ τοὺς καβαλλάριδες του καὶ μὲ ὄλην του τὴν παρουνίαν ἀπάνω εἰς τὸ καπετανίκιν, καὶ ἀπάνω εἰς ἄλλο κάτεργον ὁ σὶρ Φιλίππε τὲ Ἡμπελὴν, καὶ εἰς ἄλλον ὁ κύρης τοῦ Ἀρσεφίου, καὶ εἰς ἄλλον ὁ σὶρ Τζάκ τὲ Ἡμπελὴν ὁ κοντοσταύλης τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ θανάτου τοῦ ἔδωκεν τὸ κοντοσταυλικὸν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ μισερ Τζάκου Τελουζούνια, καὶ ἀπάνω εἰς ἄλλον κάτεργον ὁ αὐθέντης Τεπασσιτ (4) ὁποῖος εὐρέθῃν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ (5) μὲ τὸ κάτεργόν του, καὶ ὁ ἀμιράλης τῆς Κύπρου εἰς ἄλλον, ὁ πρίντζης ὁ ἀδελφὸς τοῦ ῥηγός καὶ ὁ σὶρ Σιμὸν Ταντιότζες (6) εἰς ἄλλον, καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν Τεμόρφους εἰς ἄλλον ὁ κούντη Τερουχᾶς, ὁ σὶρ Φιλίππε Τεπρεζουήκ (7),

1) signor Monongati. — 2) Famagosta. — 3) 12 di aprile 1361. — 4) de Passes. — 5) de Sur. — 6) Simon de Antiochia. — 7) de Preson.

κούντης Τεπρεζουήκ(1) εἰς ἄλλον πεθερὸς τοῦ Τζάκας υἱὸς τοῦ κούντη τῆς Σαβόγιας, ὁ σὶρ Πιέρρ Λαζὲς εἰς ἄλλον, ὁ σὶρ Ἀμούν Παπῆν(2) εἰς ἄλλον πουντουλιέρης τῆς Κύπρου, ὁ σὶρ Πατῆ Ντενόρες εἰς ἄλλο, ὁ σὶρ] Τεπριὲς(3), σὶρ Τζουάν τ' Ἀντιότζες(4) υἱὸς τοῦ σὶρ Τουμᾶς Τεμουντολήφ τῆς Κλήρου, ὁ υἱὸς τοῦ σὶρ Τζουάν, ὁ σὶρ Τζουάν Βισκούντης(5), σίρε Τζουάν Τεπριὲς, σὶρ Χιούν τὲ Μιμάρτζη, σὶρ Ἀρνάτ Τεμουντολήφ(6), σὶρ Ἐτζακὲ Λεπετιτ(7), σὶρ Πιέρ Τεκασίν(8), σὶρ Τζουάν Τεκαρμᾶ(9), σὶρ Πιέρ Μαλοζῆλ(10), ὁ ἀδελφότηκος τοῦ Πάπα ὁ καστελλάνος τῆς Ῥόδου, σὶρ Τζάκ Λαζὲ, ὁ σὶρ Νικολί Λαζὲ, τὰ β' κάτεργα(11) τὰ ἐκράτεν ὁ ῥήγας τῆς Μύρνης(12), ὁ σὶρ Τζάκε(13) Τενόρες ὁ τουρκοπουλιέρης τῆς Κύπρου, μισὲρ Τζουάν Τεπλσιέ(14), σὶρ Τζακὲ Μουντετζᾶφ(15), σὶρ Τζουάν Μπεντουήν(16), σὶρ Τζουάν Τεληπάμεν(17), ὁ σὶρ Τζουάν Τεσσάσιους(18), ὁ σὶρ Ῥενιέρ Λεπετιτ(19), σὶρ Οὔνγκε Τεμουντολήφ, σὶρ Τζουάν Τελαφιέρτ, σὶρ Χαρήν Τεζηπλὲτ, σὶρ Τζουάν Τεμουντολήφ ὁ ἀιμαράλης, ὁ σὶρ Τζουάν Τεληγληζίου(20) ἀπάνω 'ς τὸ δεύτερον κάτεργον τῆς Ῥόδου, τὰ β' κάτεργα τὰ Γενουβίσικα ὅπου ἐφέρον τὸν ποδεστάν, τὸ κάτεργον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κύπρου, καὶ ὁ σὶρ Ἀνσίαν(21) Τεκιβίδες, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Τούτῃ ἡ ἀρμάδα ἐξέβην τὴν ἄνωθεν ἡμέραν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀλυκὴν(22) καὶ ἐφορτῶσαν τ' ἄλογα καὶ φαγούραν(23) διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὰ ἄλογα εἰς τοὺς Μύλους. Γρικῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Ἀττάλειας(24), ὅτι ὁ ῥήγας ἀρματόνει, ἔπεφεν μαντατοφόρους, καὶ ἄλλους μαντατοφόρους ὅπου ἔρχονταν συγχινὰ εἰς τὴν Κύπρον καὶ χαρτία παρα-

1) de Preson. — 2) Amon Babin. — 3) don Badin Tempries. — 4) Ἀντιότζους. d'Antiochia. — 5) τοῦ σὶρ Τουμᾶς Βισκούντη εἰς ἄλλον. — 6) ὁ Μουντολήφης. — 7) Τζάκ Τεπεσίτ. Zaco de Pessit. — 8) de Vassin. — 9) Τζουάν Κάρμας. Carme. — 10) Μαλοζῆς. Maloses. — 11) ὁ σὶρ Τζάκ Λαζὲς εἰς ἄλλον, ὁμοίως καὶ τὰ δύο κ. — 12) Σμύρνης. Smirne. — 13) Τζάκο. — 14) de Blis. — 15) Μουντετζᾶφ. Montezar. — 16) Πεντουήν. Beduin. — 17) Τελαπάμε. — 18) Τεσσασούν. de Sanson. — 19) Λεσπεσί. Lipessi. — 20) de Liglisie. — 21) Ἀσίαν. — 22) Salines. — 23) φαούραν. — 24) Ἀττάλειας.

καλητεῖα(1) νὰ μὲν πέψη τούτην τὴν ἀρμάδα ἀπάνω του, παντέχοντα νὰ ἔξηλώσῃ τὸν ῥήγα ἀπαι τὸ θελημαὶν του · τὸ ποῖον ὀλίγον τὸν ἐφέλεσεν. Μανθάνοντα οἱ μαντατοφόροι πῶς ὁ ῥήγας εἶναι εἰς τοὺς Μύλους ἐπῆραν τὰ κανισκία μὲ τὸ ξύλον τους, καὶ ἦρταν εἰς τοὺς Μύλους ἀπαντῶντά του καὶ ἐχαίρειτσαν τον, καὶ ἔδωκάν του τὰ κανισκία καὶ τὰ χαρτία, καὶ ἐπῆ-
ρέν τα καὶ ποῖκεν ἄρμενα · καὶ ἐπῆραν καὶ κείνον τὸ ξύλον μετὰ τους καὶ ἐπῆγαν καταβυγοδωμένοι εἰς τὴν Ἀττάλειαν.

Καὶ τῇ γ', τῇ κγ' αὐγούστου αὐτῶν Χριστοῦ ἐπεσώθη τὸ φουσατόν τοῦ ῥήγα εἰς τὴν Τουρκίαν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀττάλειας ὅπου κράζουσι Τετρα-
μίλιν(2), καὶ ἐπεξῆσαν τ' ἄλογα · καὶ μοναῦτα ὁ ῥήγας ἐπέψεν τὸν ἀδελ-
φόν του τὸν πρίντζην μὲ πολλοὺς λαὸς τῶν ἀρμάτων ἀπεζοὺς καὶ καβαλ-
λάριδες νὰ παρακάτσουν τῆς Ἀτταλείας, καὶ ἐπῆγεν ὁ λαὸς μὲ τὸν πρίντζην ·
καὶ ἂν εἶχεν θέλειν, ἔπαιρνέν τὴν, ἀμμὲ ποῖκεν το μὲν ἀνγκριστῇ ὁ ῥήγας(3).
Καὶ τῇ κδ' αὐτοῦ μηνὸς ἦρτεν ὁ ῥήγας καὶ τὸ δελοϊπὸν φουσατόν καὶ ἐπα-
ρακάτσαν τοῦ κάστρου ἀπὸ παντόθεν, καὶ τὸ σπερνὸν(4) ἐπῆράν το, καὶ ἐνέβην εἰς τὴν χώραν μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ τιμὴν, καὶ ἐποῖκαν μεγάλην εὐχαριστίαν εἰς τὸν θεὸν διὰ τὴν πρώτην νίκην.

Ὁ Τακᾶς(5) ὁ ἀφέντης τῆς χώρας εὐρέθη ἐξω τῆς χώρας εἰς ἕναν τόπον τὸ λέγουσι τὸ Στενόν · ὅσον ἐγρίκησεν τοῦτα τὰ πικρὰ μαντάτα ἐπικράνθη, καὶ ἐμήνυσεν κρυφὰ νὰ φέρῃ καμπόσους λαὸς τῶν ἀρμάτων, καὶ ἦλθεν καὶ ἐνέβην μέσα εἰς τὸ κάστρον ἀπὸ ἕναν τόπον κρυφόν, καὶ εἶδεν τὰ φλαμποῦρα(6) τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸν πύργον(7) καὶ εἰς τὸ τερχοκά-
στρον, καὶ ἐφοβήθη πολλὰ [μὴ] δὲν ἀγωνιστῇ καὶ πιαστῇ · καὶ ἐξέβην καὶ ἔπῃγεν ἔς τὸ Στενόν, ὅπου ἦτον ἀπλικομένος, μὲ μεγάλην λύπην καὶ μεγάλην πικρίαν.

Ὁ ῥήγας ἀρώτησεν τοὺς ἄρχοντες τῆς βουλῆς του, τίνα τοὺς φαίνεται

1) μὲ χαρτιά παρακαλῶντα. — 2) κράζεται Τραμίλιν. Tramil. — 3) ἀγρικίση (sic) ὁ ῥήγας. — 4) τὸ πωρνό. la mattina. — 5) Καὶ ὁ Τάκας. — 6) φλάμπουρα. — 7) τοὺς πύργους.

νὰ ποίση· οἱ ἄρχοντες εἶπάν του· [ἀφέντη, κράτης] τὸν τόπον διὰ λόγου σου, καὶ βάλλε καὶ ἄλλους ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων νὰ τὸν βλέπουσιν. Καὶ ἤτζου(1) ἐποίκεν. Τότες ὠρδινίασεν τὸν μισὲρ Τζάκε Τενόρες τὸν τουρκοπουλιέρην τζηβιτάνον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον(2), καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν συντροφίαν του πολλοὺς κιβαλλάριδες καὶ τουρκοπούλους καὶ πολλοὺς τζακράτους(3) νὰ βλέπουν τὸν τόπον· καὶ ὤρισεν καὶ ἐδιαλαῆσαν, εἴ τις θέλῃ ἀπὸ τοὺς Ἀτταλιώταις νὰ ἔμῃ εἰς τὰ κάτεργα νάρτη εἰς τὴν Κύπρον, ἐνὶ εἰς τὸ θέλημάν του, καὶ εἴ τις θέλῃ νὰ μείνῃ, ἄς μένῃ. Καὶ ἀφῆκεν γ' κάτεργα ἀρματωμένα εἰς τὴν βλέψησιν τῆς Ἀτταλείας.

Ἄνταν ἐμάθασιν ὁ ἀφέντης ὁ Μονοβγάτης καὶ ὁ ἀφέντης τῆς Ἀλλαγίας πῶς ἐπῆρεν ὁ ρὲ Πιέρ τὴν Ἀτταλείαν, ἐπῆραν μέγαν φόβον εἰς τὴν καρδίαν τους, καὶ πολλὰ ἐκιράνθησαν· καὶ μοναῦτα ἐπέψαν τοὺς μαντατοφόρους τους εἰς τὴν Ἀτταλείαν εἰς τὸν ῥῆγα παρακαλῶντά τον νὰ ἔχῃ καλὴν ἀγάπην μετὰ τους, καὶ ἐταχθῇ νὰ τὸν τολιάζουν(4) κἀθα χρόνον πρᾶμμαν ὠνοματισμένον καὶ νὰ βάλλῃ τὰ σημάδιά του εἰς τοὺς τόπους τους, καὶ νὰ ᾔναι ἀνθρώποι του. Θωρῶντα τὰ καλὰ ταξίματα ὁποῦ τοῦ ἐτάξασιν, ἄρσεν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἐπεψεν ἀπαὶ τὰ φλάμπορά(5) του καὶ ἐβάλαν τα ἤφελότερα τῶν δικῶν τους. Καὶ τῇ κ'(6) σεπτέβρη αἵξ' Χριστοῦ ἐξέβην ὁ ῥήγας ἀπαὶ τὴν Ἀτταλείαν καὶ ἐφέρειν μετὰ του τὸ δελοπὸν φουσατόν, καὶ ἤρτεν εἰς τὴν Ἀλλαγίαν(7)· παραῦτα ἐξέβην ὁ ἀμυρᾶς μὲ ὀλίγους λαῖς καὶ ἐπροσκυνῆσέν τον, καὶ ἔδωκέν του [τ' ἀνοικτάρια τοῦ κάστρου, καὶ ἔδωκέν του] καὶ ἕναν ἀφεντικὸν κανίσκιν. Ὁ ῥήγας ὤρισεν καὶ ἐπῆραν τὰ κανίσκια, καὶ τὰ ἰνοικτάρια ἐπαράδωκέν του τα· καὶ ἐποίκεν στοιχήματα μεσὸν τους(8), καὶ ἔμοσεν τοῦ ῥηγὸς νὰ ᾔναι δούλός του δουλωμένος. Καὶ ὁ ῥήγας ἐποίκεν ἐκεῖ μίαν ἡμέραν, καὶ ἐμίσευσεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Νουγάτην εἰς τὸν ποταμόν(9). Ὁ ἀφέντης ὁ Μονοβγάτης ἔξέυροντα πῶς

1) ἤτζου. — 2) Τζάκον Ντενόρες τὸν τουρκ. διὰ καπετάνον τοῦ αὐτοῦ τόπου. —

3) ballestrieri. — 4) νὰ τὸν πλερόνουν. — 5) φλάμπορά. — 6) η'. Str. 8. — 7) Ἀλλαγίαν. — 8) μητὰ τους. — 9) εἰς τὸν ἀφέντην τὸν Μονοβγάτην. dal signor Monovgati.

ἔμελλε νὰ πάγῃ ἐκεῖ, ἦτον πολλὰ περιλυτός, καὶ ἔπειπέν του κανίσκιν καὶ μαντατοφόρους, καὶ εἶπέν του · Μὲν τὸ βαρεθῆς, ὅτι δὲν ἠμπόρῃσεν ἀφέντης νᾶρτῃ εἰς τὴν ἀφεντίαν σου. Ὁ ῥήγας ὥρισεν καὶ ἐστρέψαν του τὰ κανισκία καὶ εἶπέν τους · Χαιρετήσετέ τον καὶ ἔχω τον διὰ ἐδικόν μου. Καὶ ἐξέβην καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τῇ κβ' σепτεβρίου αἰξά Χριστοῦ ἐπέσωσεν ὁ ἀφέντης μας ὁ ῥήγας εἰς τὴν Κερηνεῖαν · καὶ τὰ ἄλλα κάτεργα ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀπαρματῶσαν (1). Καὶ ὁ ῥήγας ἦρτεν εἰς τὴν Λευκousίαν, καὶ ἐπροσδέκτησάν τον μὲ μεγάλην τιμὴν (2).

Ἄνταν ἐστράφην τὸ φουσάτον εἰς τὴν Κύπρον, ὁ ἀμυρᾶς τῆς Ἀτταλείας ὁ Τακκᾶς ἐσυμπίασεν φουσάτον καὶ ἦρτεν καὶ ἐπαρκαλάσεν τῆς Ἀτταλείας · καὶ οἱ λαὸς ἐξέβησαν καβαλλάριδες καὶ ἀπεζοὶ καὶ ἐδῶξάν τους, καὶ ἀπαὶ τὴν ἀνάγκην τους ἀφήσαν τὰς τέντας τους καὶ τὸ ὄικόν τους. Καὶ ἐποῖκεν καιρὸν πολὺν νᾶρτῃ νὰ πολεμήσῃ · καὶ ἐποῖκεν ὀρισμὸν ὅτι κανένas Τούρκος νὰ μὲν φέρῃ καμμίαν βιττουαλίαν νὰ πουλήσῃ · καὶ ἔφτασεν ὁ χειμῶνας, καὶ τὰ ξύλα ἀπαὶ τὴν σκληριάν (3) δὲν ἐπολομούσαν (4) ἄρμενα · καὶ οἱ λαὸς ἐπείνασαν, καὶ τὰ ἄλογα δὲν εἶχα νὰ φαῖν παρὰ τὰ κιτρομηλόφυλλα. Ἐμαθεν ὁ Τακκᾶς τὸ στενοκοπημὸν τοὺς λαὸς καὶ ἐφέρειν φουσάτον πολὺν τὸ ἀγιοσαββάτο, τῇ ιγ' ἀπριλίου αἰξβ', καὶ ἔπειπεν μαντατοφόρους εἰς τὴν Ἀτταλείαν εἰς τὸν τουρκοπουλιέρην τῆς Κύπρου ζητῶντα νὰ τοῦ δώσουν τὴν Ἀτταλείαν μὲ ἀγάπην, καὶ ἃ δὲν, ἐθέλει τὴν πάρει μὲ τὸ σπαθὶν του, καὶ δὲν θέλει λυπηθῆν τινὰν, ὅτι ἔξεύρω τὴν πείναν τὴν ἔχουν ἀπέσω. Καὶ ἔγριωντα τὰ λογία, ὁ τουρκοπουλιέρης ἐμήνυσέν του · Εἶναι στοίμος νὰ πολεμήσῃ μετὰ του, ἀμμὲ τὸ κάστρον δὲν τοῦ τὸ δίδει μὲ τὸ θέλημάν του, οὐδὲ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πατήσῃ τὸ πόδιν του μέσα · καὶ ἔδωξεν τὸν μαντατοφόρον μὲ ὕβριν (5). Καὶ ἐπῆγεν ὁ μαντατοφόρος καὶ ἐξηγήθη τα τοῦ ἀφέντη τοῦ Τακκᾶ · καὶ ἦρτεν καὶ ἐπολέμησεν μέγαν πόλεμον, καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ἐνίκησέν τον ὁ λαὸς τῆς Ἀτταλείας

1) ἐξηρματῶσαν. — 2) χαράν. — 3) σκληριαν. — 4) δὲν ἐμπορῇσαν νὰ ποίσουν· — 5) μὲ πολλὴν ἀντροπήν.

τὸν Τακκᾶν· καὶ τοῦτον ἦτον γ' φορὰ ὅπου ἔζακίστην ὁ Τακκᾶς(1) ἀφ' ὧν ἐπῆρεν ὁ ῥήγας τὴν Ἀτταλείαν· καὶ ἀπὸ τὴν πληξίν του ὁ Τακκᾶς ἔκοψεν τὸ νερὸν ὅπου ἐπεμπεν(2) εἰς τὴν Ἀτταλείαν. Τότε ἐπεφεν δύναμιν ἀμπέσω ὁ καπετάνος καὶ ἐχαλάσεν τὰ παλαιὰ ἀπλικία, καὶ ἔκοψεν τὰ δεντρά(3), τοὺς γούγκους ἐγέμωσεν, διατὶ οἱ Τοῦρκοι ἐκρύβγονταν καὶ ἀπηδοῦσαν καὶ ἐζημιόναν τοὺς λαῖς. Καὶ ἔρισεν ὁ καπετάνος καὶ ἐκτίσαν τὸ τειχόκαστρον, καὶ ἐψηλῶσαν καὶ τοὺς πύργους.

Καὶ τὴν πέφτην, τῇ θ' μαΐου αὐτῆς Χριστοῦ, ὁ ῥήγας ἐπεφεν δ' κότεργα καὶ σ' ταφουρέτζαις(4) καὶ δ' ξύλα κουρσάρικα· καὶ ἐπεφε ν' ἀλλάξῃ τὸν καπετάνον, καὶ ἐπεφεν τὸν σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ τὸν ἀμιράλην(5) τζηβιτάνον εἰς τὴν Ἀτταλείαν εἰς τὸν τόπον τοῦ καπετάνου τὸν ἐκράζαν τουρκοπουλιέρην, καὶ πολλοὺς λαῖς τῶν ἀρμάτων καὶ πολλὴν πουττουαλιαν(6) νὰ ζήσουν· καὶ ἔδωκεν τὰ χαρτία ὁ ἀμιράλης τοῦ καπετάνου, καὶ ὁ ἀμιράλης ἐπῆρεν τὰ ξύλα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὰ Μύρα ὅπου ἦτον ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ἐβάλεν καὶ παρακάτσαν τοὺς [Τούρκους]· καὶ βοηθῶντος τοῦ θεοῦ ἐπῆρεν τὸ κάστρον καὶ ἐκούρσεφεν ὅσον ἡμπόρησεν(7), καὶ ἐπῆρεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου Νικολάου καὶ ἔφερέν τὴν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον(8) καὶ ἐβαλέν τὴν εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον τοὺς Λατίνους. Καὶ ἐστράφην εἰς τὴν Ἀτταλείαν, τότες ἐπέξευσεν καὶ ἐπερίλαβεν τὸ κάστρον ἀπαι τὸν καπετάνον. Καὶ ἀμιράλης ἀπαι τὸ ἔβγα του ἀπαι τὰ Μύρα ἔβαλεν λαμπρὸν καὶ ἐκάψεν τὸ κάστρον(9)· ἡγρικῶντα ὁ Τακκᾶς τοῦτον τὸ μαντάτον, πῶς ὁ ἀμιράλης(10) ἐπῆρεν τὸ κάστρον τῶν Μυρῶν(11) καὶ αἰχμαλώτισέν τους, καὶ ἐκάψεν το, καὶ ὁ τόπος ἔμεινεν εἰς τὴν Ἀτταλείαν εἰς τὸν τόπον τοῦ ῥηγῶς, καὶ ἐπῆγεν καὶ ἡῦρέν τους αἰχμαλωτεμένους, καὶ καμένους τοὺς τόπους καὶ χαλασμένους, πολλὰ ἐλυπήθην· καὶ ἄνταν ἐδιάβην ἡ λύπη, ἀμήνυσεν τοῦ ἀμιράλη νὰ μηνύσῃ τοῦ ῥηγῶς νὰ τοῦ

1) ὅπου ἐνίκησαν τὸν Τακκᾶν. — 2) ἔμπαινειν. — 3) δενδρά. — 4) ταφουρίτζαις. — 5) ἀμιραλῆν. — 6) βιττουαλιαν. — 7) καὶ ἐκόψαν ὅσους ἐμπορήσαν. — 8) Ὁμμόχουστον. — 9) il castello de Mirton (sic). — 10) ἀμιραλῆς. — 11) Μυρῶν.

πουλήσῃ τὴν Ἀτταλείαν καὶ νὰ τοῦ δώσῃ εἴ τι θέλει, ἃ δὲ κανοῦ(1), θέλει ποίσειν ὅσον κακὸν σώνει διὰ νὰ πάρῃ τὴν χώραν του. Ὁ ἀμειράλῃς ἐμηνύσεν του· Ὁ ἀφέντης μου δὲν χρειάζεται τὰ καρτζά σου νὰ πουλήσῃ τὴν χώραν του, ἀμμέ, ἂν εὐρῇ(2) καὶ ἄλλαις ν' ἀγοράσῃ, μετὰ χαρᾶς παίρνει ταις· ἀπαὶ τὸ μὲ φοβερίζει νὰ σφικτῇ νὰ τὴν πάρῃ, τρεῖς φοραῖς ἐδοκίμασεν(3) καὶ ἔχασεν τὸ κόπον του μὲ σαγίτταις καὶ βερετου- νία· καὶ πάλαι ἐς τὸν ὀρισμὸν του, ὄνταν θέλῃ ν' ἀρχέψῃ, καὶ διὰ τοῦ θεοῦ φυλάγῃ σου καλὰ κανισκία.

Τώρα νὰ ἔξηγηθοῦμεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ῥηγὸς τῆς Φρανγκίας· δὲν ἦτον κουντέντος εἰς τὸ ψομεῖν τὸ ἐδώκαν τοῦ ἀνηψιῷ του τοῦ πρίντζη τῆς Γαλιλαίας, ἀμμέ ἤρτεν καὶ ἀγκάλεσεν μὲ τοὺς μαντατοφόρους του εἰς τὸν Πάπαν νὰ θελήσῃ νὰ δώσῃ τὸ ῥηγάτον τῆς Κύπρου τοῦ [ἄνωθεν] πρίντζη· καὶ ἐπέψεν του τὰ στοιχήματα. Θωρῶντα ὁ Πάπας πῶς τὸν ἐσφίγγεν ὁ ῥήγας τῆς Φρανγκίας καὶ εἶχεν καὶ δίκαιον, ἐμηνύσεν τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου νὰ πάγῃ σωματικῶς(4) ν' ἀπολογηθῇ. Ὄνταν εἶδεν ὁ ῥήγας τὰ χαρτία τοῦ Πάπα, παραῦτα ἔρισεν τὸν σὶρ Τζουὰν Καρμαὴν(5) νὰ πάγῃ καπετάνος εἰς τὴν Ἀτταλείαν· καὶ ὥρισεν καὶ ἐπῆραν φαγούραν πολλὴν καὶ ὠδήγησεν(6) τὸ κάστρον· καὶ ἐμνήυσεν καὶ ἀρμάτωσεν εἰς τὴν Ἀμ- μόχουστον γ' κάτεργα καὶ μίαν σατίαν καὶ ἤρταν εἰς τοὺς Μύλους(7)· καὶ ὁ ῥήγας ἐπῆγεν κυνηγῶντα καὶ ἐπέσωσεν εἰς τὴν Ἑμπαν πρὸς τὴν Πάφον· καὶ τὴν δευτέραν τῇ κδ' ὀκτωβρίου αἰξβ' Χριστοῦ ἐνέβην ὁ ῥὲ Πιέρ καὶ ἐπῆρεν μετὰ του τοὺς καβαλλάριδες τοὺς κάτωθεν ὠνοματισμέ- νους· τὸν σὶρ Πιέρ Τενουρήν(8), τὸν σὶρ Τζουὰν τὲ Γαβριάλλε(9), τὸν σὶρ Τζουὰν Τεφενίου(10), τὸν σὶρ Νικολὲ Τζεμπελῆν, τὸν σὶρ Τζουὰν Τε- νουρήν(11), καὶ πολλοὺς ἄλλους καβαλλάριδες καὶ ἀπὸ τὴν ἀποταγὴν του.

1) καὶ ἃ δ' ἔνε. — 2) μακάρι ναῦρεν. magari può trovasse. — 3) ἐδοκίμασεν. — 4) μὲ τὸ κορμὶν του. — 5) Carmain. — 6) φαούραν . . . ἐδήγησεν. — 7) Molini. — 8) Τενούρης. — 9) Γαβριέλ. Gabriel. — 10) Τεφηνιόν. de Finio. — 11) Τενούρην. de Nur.

Νὰ ἡξεύρετε καὶ τοῦτον· ὅτι ὁ αὐτὸς ρὲ Πιερ ἀγάπαν τὴν ῥήγαιναν ὡς γοῖον ὀρῖζει ὁ θεὸς (1), τὴν Ληνόραν, καὶ ἐβγαίνοντά του νὰ πάγῃ 'ς τὴν Φραγγίαν ὥρισεν καὶ ἐδῶκαν τοῦ φαρράση του τῆς τζάμπρας του ἕναν ἀποκάμισον (2) τῆς ῥήγαινας, καὶ ὥρισεν τὸν αὐτὸν τζαμπερλάνον ὁποῦ τοῦ στρώνει τὸ κρεβάτιν του νὰ βάλῃ τὸ ἀποκάμισον τῆς ῥήγαινας εἰς τὸ πλευρόν του· καὶ ὄντα νᾶπεσεν ὁ ῥήγας νὰ κοιμηθῇ, ἀγκαλιζεν (3) τὸ αὐτὸν ἀποκάμισον καὶ ἐκοιμᾶτον [διὰ τὴν ἀγάπην τὴν εἶχεν μὲ τὴν ῥήγαιναν]· ὁ μπιὸς φαρράσης τῆς τζάμπρας ἦτον Ἰωάννης ἀδελφὸς τοῦ Μπασέτ· καὶ ἤτζου ἐπορεύετον πολὺν καιρόν. Καὶ ἐπῆγεν ὁ ῥήγας εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐμηνύσεν τοῦ σὶρ Πιερ Τεσοῦρ (4) καὶ τοῦ σίρε Τζάκε Λεκετίτ (5), ὅπου ἦτον εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ τὸ ἦνι (6) εἰς τὴν Ῥόδον διὰ νὰ 'μποῦν εἰς τὰ κάτεργα εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ ῥηγός. Καὶ παραῦτα ἐξέβησαν (7) καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ ῥηγός. Καὶ παραῦτα ἐξέβησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν ὦραν καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ ἐπροσδεχτῆσάν τον μὲ μεγάλην τιμὴν. Καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἀβενίου, καὶ ἐστάθην εἰς τὴν κούρτην τῆς Ῥώμης ἐμπροσθεν τοῦ Πάπα ὀνόματι Ἰννοκεντίου. Καὶ μαρθάνοντα ὁ σὶρ Οὐῆκε ντὲ Λουζουνίας τὸ ἔλα τοῦ θεοῦ (8) τοῦ τοῦ ῥηγός εἰς τὸν Πάπαν, ἦλθεν καὶ 'κεῖνος, καὶ πολλὰ ἀγκαλίστησαν· καὶ ὀπίσω εἰς πολλαῖς πλημμελείαις, ὁ Πάπας καὶ οἱ γαρδενάληδες ἐμπῆκαν μεσὸν τους (9) ὅτ' ὅσα, ὅτι ἐμπάσαν (10) τους κατὰ τὸν πρῶτον 'σασμὸν [ὅτι νὰ τοῦ διδῇ κάθα χρόνον ν' χιλιάδες ἀσπρα τῆς Κύπρου]. Καὶ ἐγονάτισεν [ὁμπρὸς τοῦ ῥηγός] καὶ ἐποῖκέν τον λιζίον τοῦ δρχου, καὶ ἐκτιάσεν τὸν ῥήγαν. Ὁ ῥήγας ἐκατάστησε νὰ ἔλθουν οἱ δυσίκοι ἀπάνω τοὺς Σαρακηνοὺς (11).

1) γοῖον θέλει ὁ θ. — 2) Φραγγίαν, ἐπῆρεν ἕναν φάρρασιν τῆς τζάμπρας του, καὶ ἐπῆρεν ὁ φάρρασις του ἕναν. — 3) ἀγκαλιζεν. — 4) de Sur. — 5) Τζάκες Τεσπεσίτ. de Petit. — 6) Probablement: καὶ νὰ ἦναι. Le ms. d'Οξ.: Ἀτταλείαν νὰ πᾶν εἰς τὴν Ῥ. — 7) Καὶ μοναῦτα ἐβγήκαν. — 8) θεοῦ. — 9) ἐμπῆκαν μεσὸν τους ὁ ῥήγας τῆς Φράντζας καὶ οἱ γαρδενάληδες. — 10) ἐσάσαν. — 11) Καὶ ὁ ῥήγας ἐπαρακάλεσεν τοὺς ἀφένταις τῆς Δύσης νὰ πέψουν σφόρτζου διὰ νὰ 'πάγῃ κούντρα τοὺς ἄλλόπιστους διὰ νὰ 'πάρῃ τὸ ῥηγάτον τῶν Ἱεροσολύμων, τὸ σκίτιν τοῦ Χριστοῦ.

‘Ο πρίντζης τῆς Ἀντιοχείας ὁ κυβερνούρης τῆς Κύπρου ἀρμάτωσε β’ κάτεργα νὰ πάρῃ τὸν σὶρ Τζουὰν Καρμαῖν εἰς τὴν Ἀτταλείαν γιὰ ν’ ἀλλακτοῦν, νὰ στραφῇ εἰς τὴν Κύπρον τὸ ἄλλον ἀλλάγιν μὲ τὸν σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ, ὁ ποῖος σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ ἀνάστησεν πολλοὺς τόπους καὶ ἐψήλωσεν καὶ πολλὰ μερτικὰ τὸ τειχόκαστρι καὶ τὸν πύργον. Ἐμάθεν το ὁ Τακκᾶς καὶ ἐσυνπίασεν φουσάτον πολὺν καὶ ἤρτεν εἰς τὸ κάστρον· καὶ τοῦτον ἐποῦκέν το, διατὶ ἐδήθην μὲ τὸν ἀφέντην τῆς Ἀλλαγίης(1), καὶ ἐδῶκέν του λόγον νάρτη μὲ τὰ ξύλα του τῆς θαλάσσου, καὶ ὁ Τακκᾶς ἀπὸ τὴν γῆν νὰ τὸ ἀποκλείσουν. Μανθάνοντα τὰ αὐτὰ μαντήτα ὁ σὶρ Τζουὰν Καρμῆς(2) παραῦτα ἀρμάτωσεν μίαν γριππαρίαν(3) καὶ ἐπεψέν τὴν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐμήνυσεν τοῦ [πρίντζη τοῦ] κυβερνούρη. ‘Ο αὐτὸς κύρης ὁ πρίντζης παραῦτα ἀρμάτωσεν γ’ κάτεργα καὶ ἔβαλεν καπετάνον τῶν κατέργων τὸν σὶρ Τζουὰν Τεπρίες(4), καὶ ἀπεσῶσαν εἰς τὴν Ἀτταλείαν πρὶν νὰ φτάσῃ τὸ φουσάτον τοὺς Τούρκους μίαν ἡμέραν. ‘Ο Τακκᾶς ἐσυνπίασεν μὲ χιλιάδες ἀνθρώπους καὶ ἤρταν ὀχτὼ κάτεργα τῆς θαλάσσου. ‘Ο καπετάνος ἀρμάτωσεν τὸ καστέλλι καλὰ καὶ ὠρδίνισεν καλὰ ταῖς βίγλαις του καὶ ἔρισε νὰ(5) μὴδὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ρίψῃ βερετοῦνιν οὐδὲ σαγίτταν(6) εὐκαιρα, παρὰ ἄνταν κοτέψῃ τὸ φουσάτον(7). Καὶ ὁ Τακκᾶς ἐτριγύρισεν τὸ κάστρον ἀπ’ ἔξω καὶ ἔρριψεν μέσα πολλαῖς πέτραις καὶ ἄλλα πολεμικὰ, καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ δὲν ἔβλαψε τινά. ‘Ο καπετάνος ὁ σὶρ Τζουὰν Καρμαγῆν ὥρισεν καὶ ἐσύραν μίαν πέτραν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν κατούναν(8) τὴν ἔστησεν ἀπ’ ἔξω καὶ ἐτσάκισέν τὴν, καὶ ἐσκότωσεν πολλοὺς ἀνθρώπους. Τᾶπισα ἔφερεν σκάλαις καὶ ἐκούμπησάν ταις εἰς τοὺς τοίχους(9). ‘Ο καπετάνος ἔρισεν καὶ ἠσημάναν ταῖς καμπάναις καὶ τὰ τρουμπετία(10), καὶ ἔρισέν τους καὶ ἔπαιξαν τὰς τζάκρας καὶ

1) τῆς Ἀτταλείας. de Atalia. — 2) Κάρμες. Carme. — 3) maona. — 4) de Pries. — 5) ὠρδίνισεν καὶ ταῖς βιττουαλαῖς καὶ ἐποῦκεν ὀρισμὸν νὰ. — 6) tirar freza ne βερετουνιν (sic). — 7) ἄντα νάρτη τὸ φουσάτον κοντά. — 8) τὴν τένταν τοῦ Τακκᾶ tenta del Raeca (sic). — 9) τὰ τειχία. — 10) τρουμπέττια.

τὰ δοξάρια(1)· καὶ οἱ Τούρκοι ὅπου ἦσαν εἰς ταῖς σκάλαις ἐπέσαν εἰς τὸ χαντάκιν, καὶ (μὲ) τοὺς ἄλλους ἐσκοτώσαν ἕναν μέγαν ἀμιράν συγγενὴν τοῦ Τακκᾶ. [Καὶ ἀνοῖξαν ταῖς πόρταις τοῦ κάστρου καὶ ἐξέβησαν τᾶλσγα καὶ οἱ ἀπεζοῖ, καὶ ἐποῖκαν τοὺς Τούρκους μέγαν μακελλεῖδον, καὶ οἱ δελοῖκοι ἐφύγαν μὲ μεγάλην ἀντροπήν· καὶ ὁ καπετάνιος τῶν караβιῶν ὁ μισερ Τζουὰν Τεπρίες(2) ἀποσκέπασεν τὰ ξύλα τὰ ὀκτὼ τοῦ Τακκᾶ(3) καὶ ἐπῆγεν ἀπάνω τους, καὶ θωρῶντα ἐφύγαν καὶ ἐπῆγαν εἰς ταῖς Γερακιαῖς(4), καὶ ἐφύγαν πολλοὶ ἀπαὶ τὰ ξύλα καὶ ἐμπήγαν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐδιαφεντεύγονταν· καὶ ὁ μισερ Τζουὰν Τεπρίες ἐκουβέρτιασεν τὰ δύο κότεργα καὶ ἐκάψαν(5) καὶ τὰ ὀκτὼ ξύλα.

Καὶ εἰς τοὺς αἰῶν' ὁ ἀφέντης ὁ πρίντζης ὁ κυβερνοῦρης τῆς Κύπρου ἔπειπεν δύο κότεργα ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον εἰς τὴν Ἀττάλειαν καὶ βοήθειαν(6), καὶ ἐβάλαν καπετάνον τὸν σερ Νικολὸ Λαζέν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸν σερ Ὑγκὺ Τεπού(7), πουρζέζην τῆς Ἀμμοχούστου· καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Πάφο τὸ κότεργον ὅπου ἦτον ὁ σερ Ὑγκε Τεπού καὶ ἐτζακίστην, καὶ ἐχάθησαν ἡ ἀνομάτοι. Καὶ μανθάνοντά το ὁ πρίντζης ἔπειπεν ἄλλα δύο(8) κότεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ καπετάνου καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀττάλειαν.

Καὶ τὴν αὐτὴν ἔχρονίαν ἦτον θανατικὸν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐπόθανεν πολὺς λαὸς, καὶ ἐπόθανεν καὶ ἡ τάμου Τζίβα(9) ἡ κόρη τοῦ ρὲ Οὐνγκε· καὶ ἄρχεψεν ἀπὸ ἀρχῆς μαρτίου· καὶ ὁ μισερ Τζουὰν Κάρμες ἡστένησεν, καὶ ἐμήνυσεν τοῦ κυβερνοῦρη, ἂν ἦναι ὀρισμός του, νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ῥόδον διὰ νὰ ἰατρευτῇ, ὅτι εἶναι κοντὰ τῆς Ἀττάλειας παρὰ τὴν Κύπρον· καὶ ἐμήνυσέν του, ἂν θέλῃ, νὰ βάλλῃ τὸν υἱόν του εἰς τὸν τόπον του καὶ ἄς πάγῃ νὰ ἰατρευτῇ· καὶ εἰς ὀλίγαις ἡμέραις ἀπό-

1) ἐσύραν ταῖς τζάκαις καὶ τὰ δοξάρια. — 2) de Bries. — 3) Racca. — 4) in un loco ditto Jerachies. — 5) ἐκάψαν probablement une faute qu'il faut corriger ἐκάψαν, d'après Str. qui traduit « bruserono ». — 6) per condur vituaria. — 7) du Pu. — 8) dodici. — 9) dame Civa.

θανεν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ μαρθάνοντα τὸν θάνατον τοῦ σὶρ Τζουὰν Κάρμε
ὁ κυβερνούρης τῆς Κύπρου ἐστερέωσεν τὸν υἱὸν του καπετάνου εἰς τὴν
Ἀττάλειαν.]

Καὶ [γρικᾶτε περὶ τοῦ ρὲ Πιέρρ· καὶ πηγαίνοντα εἰς] τὸ Βενίου(1),
ἐπόθανεν ὁ Πάπας καὶ ἐχειροτονήσαν ἕναν καλόγηρον ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ
ἀγίου Βίκτωρος ἀπὸ τὴν Μαρσιλίαν(2), καὶ ἦτον ᾠόμενος τῆς Μαρσι-
λίας(3), καὶ ἐκράξαν τον Πάπαν Οὐρπαν(4) πέμπτον· καὶ ὁ ῥήγας ἐποῖ-
κέν του μεγάλην χαράν· καὶ τελειόνοντα τὴν δουλιάν του εἰς τὸ Ἀβε-
νίου(5) ὁ ῥήγας ἐπῆγεν εἰς τὴν Φρανγκίαν καὶ εἰς τὴν Γενούβαν, καὶ εἰς
τὸν ἐμπεραδούρην τῆς Ἀλαμανίας(6), καὶ οὔλοι οἱ ῥηγάδες καὶ οἱ ἀφένταις
ἐποικίαν του μεγάλην τιμὴν καὶ πολλὰ κανισκία ἀφεντικιά.

Γρικῶντα οἱ Τοῦρκοι πῶς τὸ θανατικὸν ἐξήλειψεν τοὺς ἀνθρώπους τῆς
Κύπρου, καὶ ὁ ῥήγας ἦτον εἰς τὴν Φρανγκίαν(7), οἱ Τοῦρκοι οὔλοι ἀν-
τάμα ἀρματῶσαν ἰβ' κάτεργα καὶ ἐβάλαν καπετάνον ἕναν ὀνόματι Χαμοῦτ
Ῥαῖς(8), καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἀπεξεύσαν εἰς τὴν Πενταγίαν,
καὶ ἐκουρσεύσαν πολλοὺς λᾶς, καὶ ἐπῆρέν τους καὶ ᾠῆγεν. Καὶ ᾠρικῶντά
το ὁ πρίντζης ἔκεψεν ἀπαι τὴν Λευκωσίαν ἀνθρώπους ἀπεζοὺς καὶ τῶν
ἀρμάτων καὶ καβαλλάριδες, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Πενταγίαν, καὶ ἐμάθαν
πῶς ἐπῆγαν. Καὶ μοναῦτα ὁ πρίντζης ἀρμάτωσεν β' κάτεργα διὰ νὰ πάρουν
βιττουαλίαν καὶ ν' ἀλλάξῃ τὸν καπετάνον μισὲρ Πατῆ Τεπρίες(9)· καὶ
ἐξέβην τῇ β', τῇ ι' μηνὸς ἰανουαρίου αἰξ' Χριστοῦ, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν
Πάφον καὶ ἠῦρέν τους σκληρίαις, καὶ ἐποῖκεν ἐκεῖ ἡμέραις μγ', καὶ εἰς
ταῖς ιγ' τοῦ φευρουαρίου ἐποῖκεν γαλήνην ἢ θάλασσα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν
Ἀττάλειαν, καὶ ἔφερεν τοὺς λᾶς τῶν ἀρμάτων μετὰ του, καὶ τὸν σὶρ
ἀφέντε Καρμαγῆν(10).

1) Ἀβενιοῦ. andanto ἰστο αβενίου (sic). — 2) Μαρσιλιαν. — 3) Μαρτζιλίας. —
4) Οὐρπα. Surpa. — 5) Ἀβενιοῦ. in αβενίου (sic). — 6) ἐμπερατούρην τῆς Ἀλλα-
μάνιας. — 7) εὐρίσχετον εἰς τὴν Φράντζαν. — 8) Χαμοῦτ Ῥίς. Chamotrais. —
9) Badin Debiel. — 10) don affende Carme.

Ὅταν ἐπῆγεν εἰς τὴν Τουρκίαν ὁ Μαχουμέτ Ῥαῆς (1) ἠξηγήθην πῶς ἡ Κύπρος εἶναι εὐκαιρὴ καὶ δὲν πολομοῦν καμμίαν βίγλαν, καὶ ἔαρησαν πολλά· καὶ ἀρματώσαν 5' κότεργα καὶ ἦρταν εἰς τὸ Καρπάσιν (2) καὶ ἐκουσέψαν το καὶ ἤρταν πολλά χωρία καὶ ἀνθρώπους, καὶ ἀπ' ὀλίγον ἐπαῖρναν τὴν κυρὰν τοῦ Καρπασίου, γυναῖκαν τοῦ σὶρ Ἀφρὸ Τελαρωῦτζε (3), καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Τουρκίαν. Καὶ ὁ πρίντζης ἔμαθεν τὰ μαντάτα καὶ ἐμήνυσεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀρματώσαν 8' κότεργα, καὶ ἔβαλεν καπετάνους τὸν μισέρ Φραντζικὴν Σπινόλαν, τὸν σὶρ Τζακὲ Τεμιτρε (4), τὸν σὶρ Σαβεντετέ (5), καὶ καβαλλάρην τὸν σὶρ Χαρρὴν Τελακουρούνε, καὶ ἐπέψεν τοὺς νὰ βλέπουν τὸ παραγιάλιν· τὰ β' κότεργα ἐπῆγαν ἀπαὶ τὴν μερίαν τῆς Τουρκίας (6) τοῦ Καρπασίου, καὶ τ' ἄλλα β' ἐπῆγαν τὴν μερίαν τῆς Πάφου· καὶ παγαίνοντα τὰ κότεργα ἀπαὶ τὸ Καρπάσιν τὰ ἦτον ὁ σὶρ Φραντζικῆς (7) Σπινόλας καὶ ὁ σὶρ Χαρρὴν Τελακουρούνε (8), πρὸς τὸν Κορμακίτην (9), ἤρταν β' ξύλα τούρκικα, τὸ ἔναν ἀπεξεύσεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπῆγεν κούσεύγοντα, καὶ τὸ ἄλλον ἔστεκεν· καὶ εὐρίσκοντα τὸ κότεργον εὐκαιρον οἱ Κυπριώταις ἔβαλαν λαμπρὸν καὶ ἄψαν το· καὶ θωρῶντα οἱ ἀνθρώποι ὅπου ἦτον εἰς τὴν γῆν ἀπεξεμμένοι τὸ πῶς ἐκαύγετο τὸ ξύλον τοὺς, ἐνέβησαν εἰς ἕναν βουνάριν καὶ ἐθέλα νὰ διαφεντευτοῦν.

Καὶ μανθάνοντα τὸ μαντάτον ὁ κυβερνούρης, ἔπεψεν λαῶς τῶν ἀρμάτων, καὶ ἐπιάσαν τοὺς καὶ ἐφέρον τοὺς εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐκωλοσύραν τοὺς εἰς τ' ἄλογα καὶ ἐκρέμασάν τοὺς. Τὸ ἄλλον κότεργον (10) τὸ τούρκικον τὸ ν' ἀποσκεπάσῃ τὰ β' κότεργα τὰ Κυπριώτικα, ἐξέβην καὶ ἔφυγεν· καὶ ἐφτάσεν το τὸ κότεργον τοῦ σὶρ Φραντζικῆ Σπινόλα, καὶ ἐπῆγεν ἀπάνω του ἀξαρμάτωτον, καὶ μεναῦτα οἱ Τούρκοι ἐπαραδόθησαν, καὶ ἔδησάν το καὶ ἐπῆράν το μετὰ τοὺς. Τὸ ἄλλον κότεργον (11) τοῦ σὶρ Χαρρὴν Τελα-

1) il corsaro Machomet rais. — 2) Carpasso. — 3) Ἀλφούν Τελαρωῦτζε. *Alfo de Lorenzo*. — 4) Τζακὲ Τεμιτρεῖς. *de Mitri*. — 5) Σαβεντεῖ. *don Saba*. — 6) τῆς Ἀλλαγίας. *de allara (sic)*. — 7) ὁ Φραντζικῆς. — 8) καὶ ὁ σὶρ Φραντζῆς. *Charin Delacurunte*. — 9) *casal Cormachiti*. — 10) ξύλον. — 11) ξύλον.

κουρούνα ἔμεινεν εἰς τὴν Κύπρον διὰ νὰ ᾄδουν πῶς καύγεται τελεῖα τὸ κάτεργον τὸ τούρκικον. Θωρῶντα οἱ Τούρκοι τοὺς λαῖς τοῦ κατέργου τοῦ σὶρ Φραντζικῆ Σπινόλα ἀξαρμάτωτους, εἶπαν μεσόν τους· Θωροῦμεν πῶς οἱ χριστιανοὶ κωλοσύρουν καὶ φουρκίζουν μας, καὶ δὲν γλυτόνομεν· ἄς σταθοῦμεν εἰς τ' ἄρματα μας ν' ἀποθάνωμεν, παρὰ νὰ μᾶς κωλοσύρουν! Καὶ μοναῦτα ἐκόψαν τὸ παλαμάριν (1), καὶ γεμόνουν τὰ δοξάρια καὶ ὄσαν ταῖς σαγίτταις, καὶ ἐσκοτώσαν τὸν καπετάνον τὸν σὶρ Φραντζικῆν Σπινόλαν, καὶ ἐλαβῶσαν καὶ πολλοὺς τοῦ κατέργου. Θωρῶντα οἱ προδέλοιποι τὴν ἀντρεία τὸν Τούρκου, ἐπέσαν κάποιοι [χριστιανοὶ] εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπῆγαν πλέοντα εἰς τὸ ἄλλον κάτεργον τοῦ σὶρ Χαρρὴν Τελακουρούνε (2), καὶ εἶπὸν τοῦ το, ὅτι δὲν τὸ ἀποσκέπαζεν. Καὶ μοναῦτα ἐποίκειν τοὺς ἀνθρώπους του καὶ ἀρματώθησαν, καὶ ἐτρέξαν ὀπίσω του καὶ ἐφτάσαν· καὶ ἀπὸ τὸν θυμὸν τοὺς οἱ Κυπριώταις ἀπηδῆσαν εἰς τὸ τούρκικον καὶ ὁ σὶρ Χαρρὴν Τελακουρούνα (3) ὁ καπετάνος· καὶ ὁ λαὸς [ὅπου ἦτον εἰς τὸ ξύλον τοῦ σὶρ Χαρρὴν ἦτον πολλὸς, καὶ ἐμπαίνοντα εἰς τὸ τούρκικον], καὶ τὸ ξύλον ἐπλαγίωσεν, καὶ ἐπέσαν πολλοὶ λαῖς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅλοι ἦσαν ἀρματωμένοι καὶ ὁ καπετάνος ὁ Σπινολᾶς ἐπνίγησαν. Καὶ ἐνέφανεν καὶ τὸ κάτεργον τοῦ Τζουὰν Τεμιτρε (4) ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Πάφου, καὶ ἐτιάσαν τοὺς Τούρκους, ὅπου ἐμεῖναν ζωντανοὶ καὶ ἐσιδερώσαν (5) τους· καὶ ἦρταν τὰ δ' κάτεργα (6) καὶ ἐφέρκον τὸ ξύλον τούρκικον καὶ τὸ μισοκαμένον καὶ μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ ἦλθαν εἰς Κερηνεῖαν· καὶ ὁ κουβερνούρης πολλὰ ἐλυπήθη τὴν ζημίαν καὶ τὸν θάνατον τοὺς β' καπετάνους, καὶ ἔρισεν καὶ ἐκωλοσύραν τοὺς Τούρκους καὶ ἐκρεμάσαν τους εἰς ταῖς φούρκαῖς. Καὶ ὁ πρίντζης ἐμήνυσεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀρματώθησαν ἄλλα δ' κάτεργα καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν εἰς τὴν συντροφίαν τῶν ἄλλων δ' (7), καὶ ἦσαν κατὶ σατίαις μὲ τὰ δ' κάτεργα· καὶ ἐβαλεν

1) tagliarono lo palamaro (sic). — 2) Ταλακουρέουνε. Delacureune. — 3) de Churune. — 4) Mitre. — 5) ἐσιδερώσαν. — 6) ξύλα. — 7) εἰς τὴν συντροφίαν τῶν δ' κατέργων.

καπιτάνον τὸν σὶρ Τζουὰν Ταντιότζε (1) τὸν υἱὸν τοῦ σὶρ Τουμάς, καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ τὸν ἀμιράλην εἰς τὴν συντροφίαν του, καὶ ἄλλους πολλοὺς καβαλλάριδες, νὰ πᾶν εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ τὴν ζημιώσουν. Τὸ λοιπὸν ἐξέβησαν τὰ ἡ' κάτεργα καὶ ἡ σατίαις, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ ἀπεξέψαν εἰς τὸ Ἀνεμούριν (2) καὶ ἐκουρσέψαν (3) το· καὶ ἐπολεμίζαν τὸ κάστρον, καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ἐπῆραν τοὺς Τούρκους (4) καὶ ἀφέραν τοὺς εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐβάλαν λαμπρὸν καὶ τὴν χώραν [τὸ Ἀνεμούριν (5)] ἐκάψαν τὴν. Καὶ τότε ἐπῆγαν εἰς τὸ Σί (6) καὶ ἐπαρακάτσαν του· καὶ δὲν ἠμπόρησα νὰ τὸ πάρουν, διατὶ ἀναγκάζουνταν νὰ πᾶ νὰ εὗρουν τὸν Μαχωμέτ 'Ραῖς (7), ὅτι ἔμαθαν πῶς ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον [καὶ ἐποίηκεν πολλὴν ζημίαν]· καὶ ἡγρικῶντα ὁ 'Ραῖς πῶς τὸν γυρεύουν, ἀφῆκέν τα καὶ πῆγεν ἀπὸ τὴν Κύπρον, χωρὶς νὰ ποίση ζημίαν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Συρίαν καὶ ἐχώστην εἰς τὸν λιμέναν (8) τῆς Τρίπολης. Ὁ ἀμιράλης ἐμήνυσεν τοῦ Μελέκ ἀμιρά ὅπου ἦτον εἰς τὴν Τρίπολιν νὰ μὲν καρεντιάση (9) τὸν Μαχωμέτ 'Ραῖς, ὅτι εἶναι ἐχθρὸς (10) τῆς Κύπρου, καὶ ἡ Κύπρος ἔχει καλὴν ἀγάπην μὲ τὸν σουλτάνον τοῦ Καργίου. Ὁ Μελεὲ ἀμιράς (11) ἐδειξέν του καλὸν φανὸν καὶ ἐμήνυσέν τους, πῶς ἐγὼ ἀπὸ ἑαυτῆς μου δὲν δύνομαι νὰ τὸν διώξω, χωρὶς νὰ μοῦ μηνύσῃ ὁ σουλτάνος τοῦ Καργίου. Καὶ εἰς τοῦτον ἔστειλεν ὁ ἀμιράλης α' ἀπὸ τὰ κάτεργα καὶ ἔδωκέν του ὁ Μελεὲ ἀμιράς δύο Σαρακηνοὺς καὶ ἐπῆράν τον εἰς τοῦ σουλτάνου, καὶ πρὶν νὰ βγοῦν ἔπεφεν κανισκία (12) εἰς τὰ κάτεργα· καὶ θεωρῶντα τοὺς Τούρκους τοῦ Ἀνεμουρίου κλαππωμένους ἀπάνω, ὁ Μελεὲκ ἀμιρά ἐνγυρίστην καὶ δὲν ἐφῆκεν τινὰν νὰ πάγῃ εἰς τὸν σουλτάνον.

1) de Antiochia. — 2) nel loco ditto Anemuri. — 3) ἐκουρτζέψαν. — 4) καὶ ἐπολεμίσαν τὸ κάστρον καὶ ἐπῆράν το καὶ ἐχαλάσαν το, καὶ ἐπῆραν πολλοὺς Τ. — 5) città di Anemuri. — 6) Σύχην. Sichia. — 7) Μαχωμέτ πασίαν τὸν 'Ραῖς. — 8) λιμένα. — 9) νὰ μὲν τὸν ἀτζετιάση. — 10) ὀχθρός. — 11) Melecamera. — 12) καὶ ἐμήνυσεν τοῦ Λεμεὲκ ἀμιρά διὰ νὰ πέψῃ δύο Σαρακηνοὺς νὰ τὸν πάρουσιν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἔπεφεν καὶ κανίσκιν.

Θωρώντα ὁ ἀμιράλης πῶς τιπότες δὲν ἤμπορεῖ νὰ ποίση, ἐστράφην εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐξαρμάτωσεν.

Μοναῦτα ἐμήνυσεν ὁ κυβερνούρης ν' ἀρματώσῃ δ' κάτεργα ὁ ἀμιράλης ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον διὰ φύλαξιν τοῦ νησίου, κατὰ τὸ συνηθινόν· καὶ ὄνταν ἐπλερώθησαν οἱ ναῦταις, ἐφύγαν β' ἀπὸ ἑαυτῆς τους, ἐγυρέψεν τους καὶ ἠῦρén τους καὶ κυβέντισέν τους μὲ τὸ τρουμπέττιν, καὶ ἔκοψεν πασανοῦ τὸ ῥτίν του τὸ δεξιόν· οἱ ποῖγοι διαφεντεύτησαν διὰ Γενουβίσιων (1), καὶ διότι εὐρίσκετον εἰς τὸν λιμέναν ἕναν κάτεργον (2) Γενουβίσικον τὸ ποῖον ἐναύλωσέν το ὁ κυβερνούρης νὰ πάρῃ βιττουάλιαν εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ θωρώντα πῶς ἐκυβέντισεν (3) τοὺς συντρόφους τους, ἐπηδῆσαν εἰς τὸ κάτεργον (4) καὶ ἐκόψαν πολλοὺς Κυπριώταις, ὅπου ἐπαῖρναν τὴν βιττουαλίαν εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ ἐπῆραν τὴν βιττουαλίαν, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Χιόν. Καὶ μοναῦτα ἐμήνυσεν ὁ κυβερνούρης καὶ ἐκρατήσαν ὅλους τοὺς Γενουβίσιους καὶ νὰ πιάσουν καὶ τοὺς ἐγγυτάδες τῶν αὐτῶν κατέργων (5) ὁ ἀμιράλης, καὶ νὰ τοῦ μηνύσουν νὰ στρέψῃ τὰ πράγματα τὰ ἐπῆρεν. Καὶ μοναῦτα ὁ ποδεστᾶς τοὺς Γενουβίσιους, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἐρμάτωσεν ἕναν γρίππον καὶ ἔπεψέν τον γυρεύοντα τοῦ κατέργου. Εἰ δὲ τὰ δ' κάτεργα ὅπου ἐφυλάγαν τὸ νησίον ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὸν σὶρ Νικὼλ (6) τὲ Ἡμπελὴ τὸν καπετάνον, καὶ ἐστέκουνταν εἰς τὸν λιμέναν (7), ἐγδέχοντα ὀρισμὸν τοῦ πρίντζη. Καὶ θωρώντα τὸ κάτεργον τοὺς Γενουβίσιους ὅπου ἐστρέφετον ἀπὸ τὴν Χιόν, καὶ κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ποδέστα ἐποῖκαν ἄρμενον καὶ ἐπῆγαν ἀπάνω του, καὶ μερτικὸν σολδάτοι τοῦ ῥηγὸς Σιτζηλιανοὶ (8) ἀπηδῆσαν ἀπὸ τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸ Γενουβίσικον, καὶ ἐσκοτώσαν κάποσους Γενουβίσιους. Γρικῶντα ὁ ποδεστᾶς ὀνόματι σὶρ Γιλιάμε Λερμὴν τὴν ζημίαν τὴν τοὺς ἐποῖκαν καὶ τὸν φόνον, ὥρυσεν καὶ ἐπιάσαν ἕναν Πιζάνην ὅπου ἦτον εἰς τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς,

1) Γενουβίσοι. — 2) λιμένα ξύλον. — 3) πῶς ἀνθρώπιασαν. — 4) la galera Ciprota. — 5) τοῦ αὐτοῦ κατέργου. — 6) Νικολό. — 7) λιμένα. — 8) Γενουβίσοι. Siciliani.

καὶ ἡὔρεν τον ἀφορμὴν πῶς ἦτον Γενουβίσος, καὶ ἀρνᾶται πῶς δὲν εἶναι· ὥρισεν καὶ ἐκόψαν τὴν γλῶσσάν του. Γρικῶντα ὁ σὶρ Τζουὰν Τεσσασοῦν(1) ὁ ἐμπαλῆς τῆς Ἀμμοχούστου τούτην τὴν παράξενην κρίσιν τὴν ἐποίκεν εἰς ξένην χώραν, ἐποικέν το νῶσιν τοῦ ἀμιραλῆ(2) ὅπου ἦτον ὁ σὶρ Τζουὰν Τεσσούρ, καὶ ἀγκρίστην πολλὰ, καὶ ἐκαβαλλίκευσεν μὲ τὸν ἐμπαλῆν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν λότζαν(3) τοὺς Γενουβίσους, καὶ ἡὔραν ταραχὴν μεσὸν τοὺς Πιζανούς καὶ τοὺς Γενουβίσους· καὶ ἐκεῖ ἐκατηγόρησεν ὁ ἀμιραλῆς τὸν ποδεστᾶν πολλὰ, [πῶς ἐποίκεν τίτοιαν κρίσιν εἰς τὴν λότζαν του, καὶ εἶπέν του· Ὅρισε τοὺς Γενουβίσους νὰ πᾶν ἔσω τους νὰ ἔχαρματώσουν, εἰ δὲ μὴ, ὀρίζω καὶ κατακόβουν τους. Καὶ ὁ ποδεστᾶς εἶπέν του· Μηδὲν σοῦ φαίνεται, ἀφέντη, ὅτι ἂν τοὺς κατακόψῃς τοὺς Γενουβίσους ὅπου εὐρίσκουνται εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ σκοτόνεις ὅσους ἔχει εἰς τὸν κόσμον, ἔχει ἄλλους πολλοὺς εἰς τὸν κόσμον ἀπαὶ τὸ αἵμάν μας ἀποῦ θέλουν πάρειν βεντέτταν ἀπὸ ἑαυτὸν τοὺς φονειάδες, καὶ μηδὲν σοῦ φαίνεται καὶ εἴμεστεν χωργιάταις σου. Καὶ μέσα εἰς τοῦτον ἐσκοτώθησαν πολλοὶ, καὶ ὁ ἐμπαλῆς τῆς Ἀμμοχούστου καὶ ὁ ἀμιραλῆς ἐπέψαν χαρτιά τοῦ κουβερνούρη καὶ ὁ ποδεστᾶς τὸ τι ἐγίνην. Καὶ μοναῦτα ἔρισεν δ' καβαλλάριδες νὰ πᾶν νὰ ποῖσου ἐξέτασιν, τὸν σὶρ Τουμάς Τεμουντολήφ ὁ ἀδετούρης, καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν Ντενόρες ὁ τουρκοπουλιέρης, καὶ ὁ κούντη Τερουχᾶς, ὁ σὶρ Τζουὰν Τεμόρφους καὶ ὁ μαριτζᾶς τῆς Κύπρου, ὁ σὶρ Τζᾶκ Τεσανταμικέλ(4)· καὶ πεσώνοντα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ἐπῆγαν εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον, καὶ ἐμηνύσαν εἰς πᾶσα μοναστήριν τοὺς Λατίνους, καὶ ἐπέψαν ἀπὸ πᾶσα μοναστήριν δύο καλογήρους, καὶ ἐμηνύσαν καὶ τοῦ ποδεστᾶ νὰ πᾶ νὰ συντύχη μετὰ τους· καὶ ἦλθεν καλὰ συντροφιασμένος, καὶ ἐσύντυχαν πολλὰ καὶ ἀργῆσαν νὰ μουλλώσουν. Τάπισα ἐστράφην ὁ ποδεστᾶς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν λότζαν του καὶ ἔρριψεν τὸ βεργὶν ἀπαὶ τὸ χέριν του, καὶ ἐποίκεν διαλαλημὸν ὅτι ὅλοι οἱ Γενουβίσοι ναῦκαιρέσουν τὴν Κύπρον ὅλον ὀκτώβρην αἰξδ'.

1) Τεσσασοῦ. de Sasso. — 2) ἀμιραλῆ. — 3) λότζα. logia. — 4) de San Michiel.

Καὶ οἱ ἄνωθεν δ' ἄρχοντες ἐξηγήθησαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κυβερνοῦρης, καὶ ὁ κυβερνοῦρης ὥρισεν νὰ γενῇ ἕνας διαλαλημὸς ὅτι πᾶσα Γενουβίσιος ὁποῦ θέλει νὰ μείνῃ εἰς τὴν Κύπρον, νὰ μείνῃ χωρὶς φόβον τὸ κορμὶν του καὶ τὸ ὄικόν του, καὶ νὰ ᾔηται εἰς τὸ θέλημάν του, κατὰ τὸ συνήθιν τους. Καὶ ὁ αὐτὸς ποδεσταῖς ἐμπήκεν εἰς ἕναν καράβιν, καὶ πολλὰ ἐβάρυνεν τοὺς ἀφένταις τῆς Κύπρου εἰς τὸ κουμοῦνιν.

Καὶ ὁ ἀφέντης ὁ πρίντζης ἐμήνυσέν το τοῦ ῥηγὸς εἰς τὴν Φραγκίαν τὸ πρᾶμιαν τὸ ἐγέννη μετὰ τοὺς Γενουβίσιους· καὶ οἱ Γενουβίσιοι ἐπέψαν εἰς τὴν Κύπρον ἕναν Γενουβίσιον διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶμιαν· καὶ ἐπέσωσεν εἰς τὸ νησὶν τῇ 16^ῃ Σεπτεμβρίου 1487, καὶ ὥρισεν τοὺς Γενουβίσιους νὰ εὐκαιρέσουν τὴν Κύπρον διὰ οὐλον Φεβρουάριον. Καὶ ὁ ῥήγας ἐμήνυσεν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Τζάκου Τελουζουνία νὰ πάγῃ ἐκεῖ ἀποῦ εὐρίσκεται ὁ ἀδελφός του ὁ ῥήγας, καὶ κατὰ τὸν ὁρισμὸν του ἐπῆγεν μετὰ κάτεργα τὰ Βενέτικα.

Καὶ ὁ κυβερνοῦρης ἀρμάρτωσεν δ' κάτεργα διὰ νὰ πέψῃ τὸ ἀλλάγιν (1) τῆς Ἀτταλείας τὸν σὶρ Σιμόν Τατιατέμ (2). Καὶ τῇ 7^ῃ Σεπτεμβρίου (3) 1487 ἐβαλεν εἰς τὰ κάτεργα καπετάνον τὸν σὶρ Παρτεπούν (4)·] καὶ ἐβγήκαν τὰ αὐτὰ κάτεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ ἔμεινεν τὸ κάτεργον ὅπου ἦτον ὁ καπετάνος ὁ σὶρ Πόλτε Πούς (5), καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Ἀτταλείαν διὰ νὰ σηκώσῃ τὸν καπετάνον τὸν σὶρ Μπατὶ (6) Τεπρίες· καὶ ἐπῆγαν τὰ 7^α κάτεργα εἰς τὴν ῥιβιέραν διὰ νὰ ζημιώσουν τοὺς Τούρκους, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀλλαγίαν (7) καὶ ἐποίησαν μεγάλην ζημίαν (8), καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸν λιμῖον (9) διὰ νὰ πολεμήσουν τὸ κάστρον· καὶ ἐξέβησαν 7^α παραβία τούρκικα καὶ ἐπολεμίσαν· καὶ ὡς γοῖον ἐπολεμίζαν, ἀναφάναν ἄλλα β' παραβία τούρκικα καὶ ἐγένησαν 6^α, καὶ ἔρισεν ὁ σὶρ Νικὸλ (10) Λαζές τὸν σὶρ Τζουὰν Γουνέμας (11) νὰ βιστηρίσῃ τὸ ἕναν καράβιν ὡς γοῖον

1) il cambio. — 2) don Lion Tatiame. — 3) 30 settembre. — 4) Pol de Bon. — 5) Τζὰκ Τελαπούς. Pol de Bon. — 6) Πατή. Badin. — 7) Ἀλλαγίαν. — 8) ζημίαν. — 9) λιμῖον. — 10) Νίκο. — 11) Γουνέμε. Gonneme.

ἐμπαίνει· καὶ ἐκεῖνος δὲν ἐθέλησεν νὰ τὸ βιστηρίσῃ, καὶ ἐξέβην ἔξω νὰ πύγῃ· καὶ ἐξέβην καὶ τὸ ἄλλον κάτεργον καὶ ἀκλούθησέν του, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐσμίκτησαν μὲ τὰ ἄλλα δύο· καὶ πρὶν νὰ ἴκωσιν (1) ἐσηκώθη ἡ μία σκληρία μεγάλη, καὶ ἐχωρίστησαν τὰ γ', καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν (2), καὶ τοῦ καπετάνου τοῦ σὶρ Πατὴ Τεπρίε ἐπῆγεν εἰς τὴν Πάφον, καὶ ἐκεῖ εὗρεν τὰ κάτεργα τὰ Βενέτικα, ὅπου ἦτον ὁ σὶρ Τζάκε (3) Τελουζουρίας, καὶ τὸν σὶρ Πιερ Ταμουντε (4) ὅπου ἦγαν ἐπὶ πέρα (5), καὶ ἐρικουμαντιάστην τοὺς (6) καὶ ἐπαρκαλέσεν τοὺς νὰ τὸν ῥικουμαντιάσουν εἰς τὸν ῥῆγα· καὶ ἐγύρισεν καὶ ἦγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀπέξευσεν· καὶ ἦλθεν ὁ σὶρ Νικὼλ Λαζές εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐξηγήθη τῷ πρίντζη τὴν ὑπόθεσιν τοῦ σὶρ Τζόρτζε· ὁ κύρης πρίντζης ἀγκρίστην καὶ ἐπεψεν καὶ ἀρεστήασεν τὸν ἄνωθεν Τζόρτζε Γόνεμε (7) εἰς τὴν Κερηνεῖαν. Τότες ἐμήνυσεν τοῦ ἀμειράλη καὶ ἀρμάτωσεν β' κάτεργα νὰ πᾶν εἰς τὴν συντροφίαν τῶν ἄλλων γ' κατέργων ὅπου (8) ἦσαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, νὰ πᾶν νὰ γυρέψουν τὰ ε' τούρκικα, καὶ ἔβαλεν καπετάνον εἰς τὰ ἄνωθεν κάτεργα τὸν καβαλλάρην τὸν σὶρ Ροτζέρ Τελά Κολθέ (9), καὶ ἐπεψέν τον εἰς τὴν Κερηνεῖαν διὰ νὰ ἐμπῇ ἀπάνω εἰς τὸ κάτεργον· κατὰ τὸν ὁρισμὸν ὁ ἀμειράλης (10) ἀρμάτωσεν τὰ β' κάτεργα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἔβαλεν καπιτάνον εἰς τὰ δύο, ὥς που ν' ἀπαισώσῃ εἰς τὴν Κερηνεῖαν, τὸν σὶρ Νικὼλ Μανσέλ (11)· καὶ ἦλθαν (12) εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ ἐγυρέψαν (13) τὰ γ' κάτεργα, καὶ εἶπάν τοὺς πῶς ἐπῆγαν εἰς τοὺς Μύλους· καὶ μοναῦτα ἐποῦσαν (14) ἄρμενα καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐφτάσαν (15) τοὺς· καὶ κείνην τὴν ὥραν ἀναφάναν γ' τούρκικα, καὶ δὲν τ' ἀποσκέπασαν τὰ ε' τὰ ῥηγάτικα (16), καὶ ἐπεξεῦσαν καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκουρσεῦσαν (17) τὴν χώραν, καὶ ἐπῆραν ῥοῦχα καὶ λαὸν πολλὸν (18), καὶ ἐφέραν τα εἰς τὰ ξύλα τοὺς.

1) ἴκωσιν. — 2) Κερηνεῖαν. Str. écrit toujours Cerines. — 3) Τζάκε. — 4) de Monte. — 5) ὅπου ἐπηγαῖναν εἰς τὸν ῥῆγα. — 6) ἐρικουμαντιάστησαν. — 7) Τζόρτζου Γόνεμε. — 8) ὅπου. — 9) Τζέ Τελακλθε. don Zuan de Lachite. — 10) ἀμειράλης. — 11) Νικολὸ Μασέλ. Massel. — 12) ἦλθεν. — 13) ἐγύρεψεν. — 14) ἐποῦεν. — 15) ἐφτάσαν. — 16) Κυπριώτικα. — 17) ἐκουρσέψαν. — 18) λαὸς πολλούς.

Ὁ σὶρ Πατὶ Τεμόρφου (1) ὁ τζηβιτάνος τῆς Πόλης (2) ἐποίκε νώσιν τοῦ καπετάνου τῶν κατέργων τοῦ σὶρ Ῥοτζέρ (3) Τελά Κολύε (4), καὶ πρὶ νὰ ἔλθουν τ' ἄλλα β', ἐβγήκαν τὰ γ' καὶ ἐπῆγαν καὶ ἠύραν τὰ τούρκικα, καὶ ὥρισε νὰ βιστηρίσουν, καὶ [ἐκεῖνοι] ὅπου ἦτον τῆς βουλῆς του εἶπάν του, μὲν τὰ βιστηρίσης, ὅτι εἶναι φορτωμένα χωργιάταις, καὶ θέλουν πνιγῆν, ἀμμέ νὰ τὰ πολεμίσουν. Οἱ Τούρκοι θωρῶντα τὰ γ' κάτεργα μοναῦτα ἐπῆραν καρδίαν καὶ ἐστάθησαν καὶ ἠπολεμίζαν, καὶ τὸ ἕναν κάτεργον ἀπαὶ τὸν θυμὸν τοῦ ἐπῆγεν καὶ βιστήρισεν τὸ ἕναν τούρκικον καὶ ἐτζάκισέν το, καὶ τζάκισεν οὐλὴν τὴν μίαν μερίαν, καὶ ἔσφιξεν ὁ πόλεμος· καὶ εἰς τοῦτον ἀναφάναν καὶ τὰ ἄλλα δύο, καὶ εἶδαν τὰ ς' (5) κάτεργα καὶ ἐφοβήθησαν, θαρρῶντα καὶ εἶναι καὶ τὰ ς' τούρκικα, καὶ ἐπῆγα νὰ πιάσουν (6) εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ γλυτώσουν τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἡ βίγλα ἔδωκέν τοὺς ἀβίς πῶς τὰ γ' εἶναι τούρκικα μόνον (7)· καὶ μοναῦτα ἤρταν εἰς τὴν βοήθειαν τοὺς συντρόφους τοὺς, καὶ ἠύραν ὅτι ἐσκοτώσαν τόσους Τούρκους, καὶ δὲν εὐρέθησαν ζωντανοὶ παρὰ ξ' μόνον. Καὶ μοναῦτα ἐπέψαν τοὺς εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐκωλοσύραν τοὺς καὶ ἐκρεμάσαν (8) τοὺς· καὶ [τοὺς] αἰχμαλώτους ἐφῆκάν τα (9) καὶ πῆγα εἰς τοὺς τόπους τοὺς (10)· καὶ τὰ ἡ' κάτεργα ἦλθαν εἰς Κερηνεῖαν. Ἐμήνυσεν ὁ ἀφέντης ὁ πρίντζης νὰ στραφοῦν τὰ κάτεργα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ν' ἀπαρματώσουν (11)· καὶ τῇ γ', τῇ κγ' νοεμβρίου αὐτοῦ Χριστοῦ, ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Οἱ δὲ οἱ παράνομοι Τούρκοι ἐμάθαν τὰ πικρὰ μαντάτα, πῶς ἐχάσαν τὰ γ' ξύλα καὶ τοὺς λᾶς τοὺς, ἐλυπήθησαν πολλὰ, καὶ ἠπόικαν ὅρκον πεῖον μὴδὲ ν' ἀρματώσουν νὰ ἔλθουν νὰ κουρσέψουν.

Τὸ λοιπὸν τὸ σουπέρκιον (12) γένος τῶν Γενουβίσιων καὶ παράβουλον, ὅπου πάντα ἠπλημμελοῦσα νὰ πάρουν τὴν Κύπρον (13) καὶ ἀφορμολογοῦσαν,

1) Τεμόρφους. Badin de Morfo. — 2) il civitan de Poli. — 3) Τζέρ. — 4) Zuan della Colie. — 5) θωρῶντα ς'. — 6) πιάσουν. — 7) πῶς εἶναι ἡ συντροφία τοὺς. — 8) ἐφουρκίσαν. — 9) ἀφῆκάν τοὺς. — 10) ἐπῆγαν εἰς τὰ σπῆτιά τοὺς. — 11) διὰ νὰ ἔαρματώσουν. — 12) σουρμπέρμπιον. — 13) νὰ βάλλουν τὴν Κ. εἰς τὸ χέριν τοὺς.

ἤϊραν ἀφορμὴν τοῦ μαλλωμάτου καὶ ἐπέψαν (1) χαρτία εἰς τὴν Γένουβαν, ὅπου ἦτον ὁ ῥέ Πιέρ, καὶ ἀγκαλέσαν ἀπὸ τὸ ἀδικον ὅπου τοὺς ἐγίνετον εἰς τὴν Κύπρον [καὶ ἐζητήσαν νὰ ποίσουν κ' κεφάλαια με τὸν ῥήγαν]. Καὶ ὁ ῥήγας ἐπερὶλαβέν τους με μεγάλην χαρὰν, καὶ διότι εἶχεν ὄρεξιν νὰ φέρῃ δύναμιν νὰ πάγῃ νὰ κατακόψῃ τοὺς ἀπιστοὺς Σαρακηνοὺς, δὲν ἐθέλησε νὰ τοὺς ἀγκρίσῃ, διὰ νὰ μὴδὲν ἔξηλωθούν οἱ λαός. Τότες ὠρδινάσεν γ' καρβαλλάριδες ἀπὸ τὴν συντροφιάν του νὰ πᾶσιν εἰς τὴν Γένουβαν (2) διὰ νὰ ἰσάσουν τὴν διαφορὰν· οἱ ποῖγοι ἦσαν ὁ μισέρ Φιλίππε Τεμανζιέρες (3) ὁ τζαντζηλιέρης τῆς Κύπρου, καὶ ὁ μισέρ Σιμοὺν Τενόρες, καὶ τὸν μάστρε Γκί (4) τὸν ἱατρὸν, καὶ ἔδωκέν τους πογέρι νὰ ποίσουν στοιχήματα εἰς τὸ καλλιώτερον ὅπου νὰ ἴμωρῇσιν, διὰ νὰ γενῇ ἀγάπη μεσὸν τους, διὰ νὰ μὴδὲν ἔχη κώλυμαν εἰς τὸ ταξιδεῖν του. Οἱ μαντατοφόροι ἐπῆγαν εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ μέσα εἰς πολλαῖς διαφοραῖς καὶ ζητήματα τὰ ζήτησαν οἱ Γενουβίσοι, ἐσυντύχα καὶ ἐκατάστησαν νὰ γενοῦν τὰ κεφάλαια τοῦτα, τὰ ποῖα εἶναι κ', καὶ ἔγραψαν λατίνικα εἰς χαρτὴν μένκρινον. Καὶ πρῶτον πρῶτον, ζητᾷ ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου τὴν ἀγάπην, ἡ ποία ἀγάπη νὰ ἦναι ἀληθινὴ καὶ στερεωμένη, καὶ ὁ θεὸς νὰ τὸ ποίῃ εἰς καλὴν ὥραν. Ἀπὸ τὴν ζημίαν ἀποῦ ἐγίνην εἰς τὴν Κύπρον νὰ τὸ ἰσάσουν καὶ τὸ μάλλωμαν τῆς Ἀμμοχούστου, νὰ διαφεντέψουν νὰ μὲν τοὺς πολομοῦν ἀγανάκτησιν· διὰ τοῦτον ἐπέψαν μαντατοφόρους νὰ συνπάψουν τὴν ἀγάπην. Τὰ ὀνόματα τῶν ἰβ' ὑπογεγραμμένων συμβουλευτόρων τοῦ δουκάτου οἱ ποῖγοι ἐσμίκτησαν νὰ γινῇ ἀγάπη, καὶ εἶναι γ' κεφάλαιον (5). Πρῶτον ὁ τοῦζης σὶρ Γαβριέλ Τανουρνέ (6), καὶ ὁ σὶρ Λεβρούν Λιαδοῦς (7) Πιούρ Τζακέντε Φαντεκῆν καὶ εἶναι ὁ δεύτερος· ὁ τρίτος μισέρ Ἐκτορ Βισεῆς (8), ὁ δ' μισέρ Πιέρ τὲ Συγκαστέρς (9), ὁ ε' μισέρ Παρτολομαῖος Πορτονάρη (10), ὁ ς' μισέρ

1) ἐμήνυσαν. — 2) νὰ συντύχουν με τοὺς Γενουβίσους. — 3) Τεμαντζιέρες. Manzieri. — 4) Τζήν. Zuan. — 5) κεφάλαια. 3° capitolo. — 6) da Nurne. — 7) Λαδοῦς. Lauren Ladus. — 8) Βησύρης. — 9) Τεληγκαστέρ. — 10) Παρτολομίο Πορτουάλη. Bartholomio Portonari.

Τζουλίαν τὲ Καστρὸ (1), δ' ζ' μισερ Τζουάνε Τεφουτάνε (2) νοτάριος, δ' η' Τουμάς Τεαγγαρήν (3), θ' Τζάκες Τεπουνέτ (4), ι' Πανπελοῦς (5) Δεκαζάλε, ια' Τελαλητούς Τεχορδερχς (6), ιβ' Βαρθολομαῖος Τεβιαλῆς (7).

Τὸ τέταρτον, νὰ καθαρίσουν ποῖγοι (8) εἶναι Γενουβίσοι καὶ ποῖγοι εἶναι ὅπου κράζονται Γενουβίσοι, ἀνισῶς καὶ ἦναι ἀπουλεύθεροι τῶν Γενουβίσων (9), καὶ ὅλοι ὅπου εἶναι εἰς τὸν τόπον τοὺς Γενουβίσους (10).

Τὸ πέμπτον, νὰ ᾽δοῦν ν' ἀποσκεπάσουν τὸ κουμέρκιν ἀνισῶς καὶ ποτὲ ἐπλήρωσεν Γενουβίσος κουμέρκιν κατὰ τὴν καθάρισιν, νὰ πορευτοῦν ὡς γοῖον (11) τὸν περασμένον καιρόν.

Τὸ ς', οἱ κραζομένοι Γενουβίσοι νὰ ἔχουν (12) σωστὴν ἐλευθερίαν τῶν Γενουβίσων.

Τὸ ζ', ἡ κρίσις τῶν Γενουβίσων νὰ γινίσκονται μὲ τὸν ποδεστῆν κατὰ τὸν πρῶτον καιρόν (13).

Τὸ η', ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους ὅποι' (14) εἶναι ἀνθρώποι τοῦ ῥήγα (15), καὶ ἔχει πολλοὺς ἀπὸ σφίνγκονται νὰ γενοῦν ἀπὸ τὴν πτώχειάν τους, νὰ μηδὲν (16) τοὺς δέχονται καὶ κανενεῖς Γενουβίσος.

Τὸ θ', νὰ μὲν τοὺς σφίξουν οἱ ἐφφικάτοροι (17) τοῦ ῥηγὸς διὰ νὰ γενοῦν τοῦ ῥηγὸς δυναστικῶς.

Τὸ ι', ὅλοι οἱ Γενουβίσοι καὶ οἱ λεγομένοι Γενουβίσοι νὰ ἔχουν ἐξουσίαν νὰ πᾶν καὶ νὰ ἔλθουν (18) εἰς τὴν Κύπρον θαρροῦμενα ἀπάνω εἰς ὅποιον καράβιν θέλουν (19).

Τὸ ια', ἀνισῶς ὅτι κάτεργα ἀρματωμένα Γενουβίστικα νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Κύπρον καὶ νὰ μηδὲν ἔχουν πραιμματεῖαις νὰ μηδὲν (20) ἦναι κρατούμενοι νὰ ἐμποῦν (21) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

1) Κάστρο. — 2) Τεφουντάνε. de Fontane. — 3) Τεαγκαρή. de Ancari. — 4) Τζάκο Τεσκουνές. Zaco de Punes. — 5) Πανπαλοῦς. Pampala de Catala. — 6) Τελαλετούς. Telatesto de Corderis. — 7) de Vialis. — 8) ποῖοι. — 9) καὶ ἂν ἔν' καὶ ἦναι ἀπὸ ἐλευθέρους Γενουβίσους. — 10) τῶν Γενουβίσικων. — 11) κατὰ. — 12) νᾶχουν. — 13) καθὼς ἦτον πρῶτα. — 14) ἀποῦ. — 15) ῥηγός. — 16) μὲν. — 17) ἐφφικατόροι. officiali. — 18) νᾶρτουν. — 19) πᾶσα κ. ἀπὸ νὰ θέλουν. — 20) μὲν. — 21) μὲν νᾶμποῦν.

Τὸ ιβ', ὅτι οἱ Γενουβίσοι, ἡ λεγομένοι Γενουβίσοι νὰ ἔχουν πογέρι νὰ πεζεύσουν ὅπου θέλουν εἰς ὄλον τὸ νησίν.

Τὸ ιγ', ὅτι (1) οἱ καρaboκυροὶ οἱ Γενουβίσοι, ἡ λεγομένοι Γενουβίσοι νᾶχουν πογέρι νὰ ἔβγαίνουν ἀπὸ ὁποῖον (2) τόπον θέλουν ἀπὸ τὴν Κύπρον νὰ πᾶσιν (3) εἰς τὸ ταξεῖδιν τους.

Τὸ ιδ', ὁ ῥήγας καὶ ὁφφιτζιάλιδες (4) του νὰ μηδὲν (5) ἔχουν πογέριν νὰ μιλῇσιν (6) τοὺς Γενουβίσους ἢ τοὺς λαλημένους (7) Γενουβίσους, οὐδὲ τὰ καρabία τους, οὐδὲ ταῖς πραμμάτειάς τους.

Τὸ ιε', τὰ ζυγία τοὺς Γενουβίσους καὶ τὰ μέτρη τους ὅπου ἔχουν χανουτῖα (8) νὰ ᾔναι εἰς τὴν ἀφεντιάν τους, τοὔτέστιν τοῦ ποδεστᾶ τους, καθὼς τὸ λαλεῖ τὸ προβιλίζιν (9) τοῦ ῥέ Οὐκ (10), [καὶ δειξάν το καὶ εἶναι γραμμένον τῇ ι' ἰανουαρίου ἀσλβ' Χριστοῦ].

Τὸ ις', τὸ κουμουνιν (11) τοὺς Γενουβίσους νᾶχουν τόπον καὶ ἐξουσίαν νὰ ποίσουν λότζαν τῶν Γενουβίσων (12).

Τὸ ιζ', ὁ ῥήγας καὶ οἱ ἀβιτζιάλιδες (13) του νὰ ποίσουν κρίσιν καὶ διακοσύνην τοὺς Γενουβίσους ἀπὸ (14) τὰ πράγματα τὰ ἐπῆρασιν.

Τὸ ιη', νὰ ποίσουν κρίσιν τοὺς Τζιτζιλιάδους καὶ τοὺς ἄλλους ὅπου ἦτον (15) εἰς τὴν λότζαν (16) τοὺς Γενουβίσους εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Τὸ ιθ', νὰ ᾔδουν τὸ προβιλίζιν τοῦ μακαριωτάτου ῥέ Οὐκ (17), καὶ πᾶσα πράμμαν ὅπου ἐγγίξει εἰς τὸ αὐτὸ προβιλίζιν διὰ τοὺς Γενουβίσους κατὰ κείνον νὰ ᾔρικούνται καὶ νὰ πορεύγουνται· νὰ ἔξορῇσιν ἀπὸ τὴν Κύπρον τὸν [Τζουάν Τεσοῦρ τὸν ἀμιράλην καὶ τὸν] σὶρ Τζουάν Σασοῦν, ὁκαποτέ (18) ἐμπαλῆς τῆς Ἀμμοχούστου, νὰ ποίσουν ἔξω τῆς Κύπρου καιρόν.

Τὸ κ', ὅσοι θέλουν ν' ἀποβγοῦν διὰ Γενουβίσοι οἱ ποῖγοι (19) νὰ ᾔναι

1) ὄλοι. — 2) ὅποιον. — 3) παγαίνουν. — 4) ὁφφιτζιάλιδες. officiali. — 5) μέν. — 6) βουλλώσουν. — 7) λαλουμένους. — 8) χανούτια. botteghe. — 9) προβιλίζιν. — 10) Ὑκ. — 11) la duana delli Genovesi. — 12) τοὺς Γενουβίσους. — 13) καρβαλλάριδες. officiali. — 14) ἀπαι. — 15) ἦσαν. — 16) corte. — 17) μακαρίτη τοῦ ῥέ Οὐγκε. della buona memoria del re Ugo. — 18) καποτέ. — 19) οἱ ποῖοι.

ἀπὸ τόπους Γενουβίτικους, καὶ δεχνόντα β' μαρτυρίας νὰ τοὺς δεκτοῦν μετὰ χαρᾶς.

Καὶ τελειόνοντα οἱ μαντατοφόροι τὰ ἀνωθεν κεφάλαια καὶ τὴν ἀγάπην, ἐστράφησαν εἰς τὸν ῥήγα καὶ ἐμεταγράψαν φράγγικα ἀπεξὰ τὰ στοιχήματα καὶ ἐδεῖξαν τα τοῦ ῥηγός. Καὶ ὅλα ἐστερέωσέν τα, χωρὶς νὰ ἔξορίσουν τὸν ἀμυράλην (1) καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν Σασιοῦν (2). Καὶ ἐξαναμήνυσεν εἰς τὴν Γένουβαν καὶ ἐποῖκάν του τὸ χαρτὶν τῆς ἐλευθερίας του, τοὔτεστιν σάλβο κουντούτον.

Καὶ μοναῦτα ἀρματώσαν γ' κάτεργα εἰς τὴν Γένουβαν καὶ ἦρταν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐφέρον ποδέσταν (3) μετὰ τοὺς ὀνόματι Ἰάκωβος Σαλβάντζος (4), καὶ ἐδιαλαλῆσαν καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ ἀφήκάν τον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Νὰ μὴδὲν μείνη νὰ μὴδὲν σᾶς πῶ ἀπόθεν ὁ ῥήγας ἐλικουβρίασεν (5) τόσον λογάρην καὶ ἐποῖκεν πτοίους (6) ὀξόδους καὶ τόσον καιρόν. Ὁ αὐτός βέ Πιέρ πρὶν νὰ πάγῃ ὠρδινίασεν ἕναν πουρζέζην ὀνόματι σὶρ Τζουὰν τὲ Σταθία (7) λατῖνον, καὶ ἐποῖκέν τον τζαμπερλάνον τοῦ ῥηγάτου, καὶ εἶχεν ἀπὸ τὸν ῥήγα πογέρην νὰ σωρεύῃ τοὺς εἰσόδους τοὺς ἀτάκτους καὶ χρῆν παλαιὰ (8) καὶ ὅσα φέρει ὁ καιρὸς χρόνον πρὸς χρόνον εἰς τὴν ῥηγάδα, καὶ νὰ πολομᾷ καὶ τοὺς ἐξόδους τοὺς ἀπρέπους (9) ἀποῦ δὲν ἦσαν ταμμένοι καὶ γραμμένοι εἰς τὸ σύγκριτον· ὁ ποῖος (10) ἔπεσεν εἰς μεγάλην ἐννοίαν (11) ἄνταν εἶδεν τὸ θέλημα τοῦ ῥηγός νὰ γυρέψῃ νὰ πάγῃ κέρα· τότες ἐβουλεύσάν τον οἱ συγκριτικοὶ (12) νὰ συντύχῃ μὲ τὸν ῥήγα, καὶ νὰ καταστήσῃ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς λᾶς τοὺς περπεριάριδες, ὅπου ἦσαν οἱ περίττου περπεριάριδες (13) οἱ περίττου τοῦ συγκρίτου καὶ οὐλον τὸ ἀρχοντολόγιν τοὺς πουρζέζηδες τῆς Λευκωσίας· ὅτι οἱ Συριάνοι (14) ἐκρατοῦσαν

1) ἀμυράλην. — 2) Σασιοῦν. — 3) τὸν ποδεστᾶν. — 4) don Giacomo Salcanzo. — 5) Καὶ νὰ σᾶς πῶ ὁ β. ἀπόθεν ἐλικούβριασε. — 6) τίτοιους. — 7) Σταθία. *Patitia*. — 8) παλαιά. — 9) ὀξόδους τοὺς ἀπρέπους. — 10) σύγκριτον· ὀγκοῖς. — 11) ἐννοίαν. — 12) συγκριτικοί. — 13) οἱ πγοὶ ὅλοι οἱ περίττου εἰς τὴν Κύπρον ἦσαν περπεριάριδες. — 14) Σουριάνοι.

εἰς τὴν πλουσίαν χώραν τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ διατὶ (1) τοὺς ἐφεματο-
 λογοῦσαν οἱ Συριάνοι λαλῶντά τους, ὅτι εἶναι παροῖκοι· καὶ νὰ δώσῃ ὁ
 πασαεῖς πολλὰ (2) τίποτες, ἀνισῶς καὶ θέλεις νὰ ὀρίσῃς, διότι καὶ ἡ
 ἀρτία (3) τοῦ πατρός του ῥέ Οὕτζε (4) τίντα ἐγίνετον, ἐξωδιάστην μὲ
 τὰ ἄρματα (5) τὰ ἠκούσετε τὰ γενόμενα εἰς τὴν Τουρκίαν. Καὶ διὰ τὴν
 χρεῖαν τοῦ ῥηγὸς τοσαῦτα ἔξευρε νὰ τὸν καταστήσῃ (6), ὅτι ἐσυγκατέ-
 βην ὁ ῥήγας νὰ ἑλευτερώσῃ ἀπὸ τοὺς ἑπερπυριάριδες εἴ τις νὰ θελήσῃ τὸ
 τοιοῦτον, ὅτι νὰ δώσῃ πᾶσα εἰς διὰ τὸ κορμὶν του καὶ διὰ τὴν γυναικῆν
 του καὶ διὰ τὰ παιδιὰ του τ' ἀνήλικα χιλιάδες β' ἄσπρα τῆς Κύπρου· καὶ
 ἐσυμπάσαν (7) πολλοὶ, καὶ ἐσυμπίασαν λογάριν πολύν (8), [διότι πᾶσα κε-
 φάλιν ἐπλέρονεν δύο ὑπέρπυρα, ἕξ καὶ δεκάξῃ, καὶ ἐλευθερώθησαν πολλοί]·
 καὶ ἅντα δὲν εἶχα (9) νὰ δώσουν δύο χιλιάδες, ἐπαρκατέβασέν τα αὐ' (10),
 καὶ ἐκατέβαινεν ὀλίγον τοῦ κατ' ὀλίγου ὡς τὰ ὀνομίματα (11) α' πᾶσα
 εἰς μὲ τὴν συμβίαν (12) του καὶ μὲ τὰ παιδιὰ του τ' ἀνήλικα. Καὶ εἰς
 τούτῃ τὴν τάξιν ἐλευθερώθησαν ὅλοι οἱ πλουτοὶ ἑπερπυριάριδες ὅπου ἐπλε-
 ρόναν κἄθα χρόνον περισσὸν (13) βίον ἀπὸ δύο χιλιάδες ὀνομίματα (14)
 τὸν χρόνον.

Καὶ διατὶ δύο φυσικοὶ ἀφένταις εἶναι εἰς τὸν κόσμον, ὁ ἓνας κοσμικὸς
 καὶ ὁ ἄλλος πνευματικὸς (15), τοὺς εἶχεν τὸ νησάκιν τοῦτον, τὸν βασιλέαν
 τῆς Κωνσταντινπόλεως καὶ τὸν πατριάρχην τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, πρὶν
 τὴν πάρον οἱ Λατίνοι, διὰ τοῦτον ἦτον χρῆσι νὰ ἑξέρωμεν ῥωμαῖκα καθο-
 λικά (16), διὰ νὰ πέψουν γραφαῖς τοῦ βασιλέως, καὶ συριάνικα σωστὰ (17)
 [διὰ τὸν πατριάρχην], καὶ οὕτως ἐμαθητεῦγαν τὰ παιδιὰ τους, καὶ τὸ σύν-
 γκριτον οὕτως (18) ἐδιάβαινεν μὲ τὰ συριάνικα καὶ ῥωμαῖκα, ὥς που καὶ

1) διὰ τοῦτον. — 2) πολύν. — 3) ἀρχοντία. ricchezza. — 4) Οὕγκε. — 5) ἄρ-
 ματώματα. — 6) ποίση. — 7) ἐκουτενιάσαν. — 8) ἐσωρεῦσαν πολὺν πλοῦτον. —
 9) ἀπὸ ἧσαν πτωχοὶ καὶ δὲν εἶχα. — 10) Str. 1900. — 11) aspri. — 12) γυναι-
 κῆν. — 13) πολύν. — 14) aspri. — 15) ἑκκλησιαστικὸς. ecclesiastico. — 16) καὶ
 ἐστουδίαζαν ῥωμαῖκα ἑλληνικά. — 17) καλά. — 18) ἡτζου.

ἔπῃραν τὸν τόπον οἱ Λαχανιάδες. [Καὶ ἡ αὐλὴ ἡ ῥηγάτικη κτίσμαν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐκεῖ ἐκατοικοῦσαν οἱ δοῦκιδες ὅπου ἔρχονταν.] Καὶ ἀπὸ τότες ἀρχέψαν νὰ μαθάνουν φράγγικα, καὶ ἑβραϊσάν τὰ ῥωμαῖκα, ὡς γοῖον καὶ σήμερον, καὶ γράφομεν φράγγικα καὶ ῥωμαῖκα(1), ὅτι εἰς τὸν κόσμον δὲν ἤξεύρουσιν ἔντα συντυχάνομεν.

Τώρα νὰ ἔξηγηθῶ τὴν μάχην ὅπου ἐγένην με τοὺς Σαρακηνοὺς με τὴν Κύπρον· ὅταν(2) ἐπῆγαν τὰ κάτεργα καὶ ἐπῆραν τὴν Ἀτταλείαν, εὐρέθην ἓνας Σαρακηνός, τὸν ἐκράζαν Χατζιάνην(3) καὶ ἐπιάσαν τον καὶ ἔφεραν τον σκλάβον εἰς τὴν Κύπρον καὶ βάλαν τον εἰς τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ἦλθεν ἓνας Τούρκος νὰ πραιματευτῇ· ὅσον ἐμπαίνει εἰς τὴν Κερηνεῖαν, ἀγνώρισέν(4) τον, καὶ παρακάλεσέν τον νὰ συντύχη τοὺς λᾶς του(5) νὰ πέψουν νὰ τὸν ἀποσκάσουν ν' ἀποβγῇ ἀπαι τὰ σίδερα· καὶ ἔδωκέν του καὶ χαρτίν, καὶ ἐπῆρέν το εἰς τὴν Δαμασχόν(6). Γρικῶντα οἱ Σαρακηνοὶ πῶς ὁ συγγενής τους εἶναι εἰς τοιοῦτον κακὸν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, ἐπῆγαν εἰς τὸν ἀφέντην τῆς Δα(μα)σχοῦ(7) καὶ ἀγκαλέσαν, λαλῶντα, ὅτι ἡ ἀγάπη ὅπου εἶναι ἀνάμεσα τοῦ σουλτάνου καὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου ἐποντίστην, ἐπειδὴ ἐπιάσαν(8) τὸν ἄνθρωπον τὸν σουλτανικὸν καὶ ἔχουν τον εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Κερηνεῖαν. Γρικῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Δαμασχοῦ(9) ἔπεψεν καὶ ἐπιάσεν(10) οὓλους τοὺς πραιματευτάδες τοὺς Κυπριώταις, καὶ ὥρισέν τους νὰ γράψουν χαρτὰ εἰς τὴν Κύπρον [διὰ] νὰ ἑξαπολύσουν τὸν ἄνθρωπον τοῦ σουλτάνου(11)· καὶ ἤτζου ἐποίησιν, καὶ ἐπέψαν γραφαῖς τοῦ κουβερνούρη, ὁ ποῖος ἔπεψέν τους ἀντίλογον, πῶς δὲν θέλει νὰ τὸν δώσῃ· καὶ στρέφοντα ὁ ἀντίλογος εἰς τοὺς πραιματευτάδες ἐποίησάν το νῶσιν τοῦ ἀφέντη τῆς Δαμασχοῦ(12)· καὶ ὁ αὐτὸς ἀμρᾶς Μέλη Μπέχνα ἦτον

1) καὶ ἄνταν ἔρχεψεν τὸ λατινικόν, ἑβραϊσάν τὸ ῥωμαῖκον, καὶ ἐσμίκτην ἡ συντυχία βάρβαρη ῥωμαῖκη καὶ λατίνικη. e quando si cominciò a intrigar il parlar greco, et scrivero parole latine e greche, et non sano ciò che parlano. — 2) ἄνταν. — 3) Χατζιάνης. — 4) ἀγνώρισέν. — 5) τοὺς ἡλᾶς (sic). con li suoi parenti. — 6) Δαμασκό. — 7) Δαμασχοῦ. — 8) ἐπιάσαν. — 9) Δαμασχοῦ. — 10) ἐπιάσεν. — 11) τὸν σουλτάνικον. — 12) Δαμασχοῦ.

τόσον σουπερκίος(1), καὶ ἡρικῶντα τὰ μαντάτα ἐπολογήθην τοὺς τόσον σκληρὰ καὶ ἀντροπιασμένα· τότες ἔρυσεν καὶ ἐγράψαν χαρτίᾳ εἰς τοὺς κουρτζέκηδες τῆς Κύπρου πολλὰ χοντρά· καὶ ὁ ἀμιράλης(2), εὐρέθην εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐφέρον τὸ χαρτὶν, καὶ ἐμεταγλώττισεν το φράνγκικα, καὶ ἐπέψαν το τοῦ κουβερνούρη, καὶ ἐπεψέν του καὶ τὰ στοιχήματα, καὶ ἐμήνυσεν το τοῦ ῥηγὸς πέρα. Ἀκομὴ ὁ πρίντζης ἐπεψεν χαρτὶν τοῦ ῥηγὸς διὰ πολλαῖς ἀφορμαῖς καὶ ἐγραψεν καὶ διὰ τοῦτον, καὶ ἐπεψέν τα τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸ Ἀβενίου(3). Θεωρῶντα ὁ ῥήγας τὰ φοβερίσματα καὶ τὰ ἀναπειλήματα τοῦ αἰτοῦ Μέλε(4) Πέχνα τόσον σκληρὰ καὶ τόσον ν' ἀναπειλᾶτον τὸ νησὶν, ἐπῆρεν καὶ ἐδειξέν το τοῦ ἀγιοτάτου Πάπα καὶ τοὺς ἀφένταις ὅπου εὐρίσκουνταν εἰς τὸ Ἀβενίου(5), καὶ οἱ ἀφένταις ὅπου ἐλείπαν ἐμήνυσεν το(6) μὲ τὰ γράμματά του· τότες ἐθυμώθησαν δυνατὰ [οὔλοι οἱ ἀφένταις] καὶ ἐβάρτησαν νὰ ἔλθουν ἀπ' ὧδε νὰ πᾶν εἰς τὴν Συρίαν(7) νὰ ζημιώσουν καὶ νὰ κουρσεύσουν τὴν γῆν τοῦ σουλτάνου τοῦ Καργίου. Θεωρῶντα ὁ ῥήγας τὸ καλὸν θέλημαν τοὺς ἀφένταις, ἐμήνυσεν τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν Κύπρον ν' ἀρματώσῃ ὅσα ξύλα ἔχει εἰς τὸ ἀρσηνάλιν(8) τῆς Ἀμμοχούστου καὶ ὅσα ἄλλα εὐρίσκουνται(9) εἰς τὸ νησὶν, καὶ νὰ ποίσῃ ἄλλα ὅσα νὰ ἔμπορήσῃ, νὰ ταῦρη δοτομα εἰς τὸ ἔλα του, καὶ νὰ ποίσῃ ποξαμάτιν πολλὺν καὶ σιτάριν πολλὺν διὰ τὸ ἀνωθεν ἀρμάτωμαν(10)· καὶ ἄνταν τὰ ὀδηγήσῃ, νὰ πέψῃ(11) εἰς τὴν Ῥόδον νὰ ἐγδεχτοῦν(12) τὸν ῥήγα, καὶ διὰ τοῦτον νὰ μηνύσῃ ἀντίλογον. Καὶ ὁ κουβερνούρης ἀρμάτωσεν ὅλον τὸ στόλος καὶ ὠδήγησεν(13) πᾶσα πρᾶμμαν διαλεκτὰ καὶ διωρθωμένα. Καὶ τὸν Ιούνιον(14) μῆναν τῆς Χριστοῦ ἀρμάτωσεν ὁ κουβερνούρης μίαν σατίαν καὶ ἐβάλεν ἀπάνω τὸν σὶρ Χαρρὴν Τεζηκλέτ καὶ ἐπεψέν τον εἰς τὸν ῥήγα, λαλῶντά του πῶς τὸ στόλος(15) εἶναι

1) ὅποῖος ἦτον πολλὰ σουρπέμπος. — 2) ἀμιράλης. — 3) Str. in Ἀβενίου (σίε). — 4) Μελέχ. — 5) Ἀβενιού. — 6) ἐμήνυσεν τοὺς το. — 7) Συρίαν. — 8) ἀρσηνάλι. — 9) ἔχει. — 10) τῇ ἄν. ἀρμάδαν. — 11) καὶ νὰ τὰ ὀδ. καὶ νὰ τὰ πέψῃ. — 12) ἐγδεχτοῦν. — 13) ὠδήγησεν. — 14) Ιούνην. — 15) ἡ ἀρμάδα.

᾽δηγημένον(1). Ὁ ῥήγας ἐξέβην ἀπὸ τὸ Ἀβενίου(2) καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Βενετιάν, καὶ ἠῦρén τον ὁ αὐτὸς σὶρ Χαρρὴν Τεζηπλét καὶ εἶπεν τὰ μαν-
τάτα, καὶ ἐχάρην χαρὰν μεγάλην ὁ ῥήγας, καὶ ἐπεριλαβέν τον πολλὰ
μετὰ χαρᾶς(3) καὶ ἐσύντυχέν του κρυφὰ τὸ ἤθελεν(4), καὶ ἐμήνυσεν τοῦ
πρίντζη νὰ πέψῃ τὴν ἀρμάδαν εἰς τὴν Ῥόδον. Καὶ τῇ πέπτῃ, τῇ κε'(5)
ἰουνίου αἰτξέ' Χριστοῦ, ὁ αὐτὸς κυβερνούρης ὠρδινίασεν εἰς τὸν τόπον του
τοῦ ῥηγάτου(6) τὸν σὶρ Τζάκε(7) Τενόρες τὸν τουρκοπουλιέρην, καὶ ἑκείνος
καὶ οἱ λοιποὶ(8) ἀφένταις οἱ κάτωθεν ὠνοματισμένοι ἐνέβησαν εἰς τὰ κά-
τεργα· καὶ ἦσαν λγ' σατίαις ὅπου(9) εἶχαν τ' ἄλογα, καὶ καραβία ι',
καὶ ἕτερα τὰ λέγουν περιστερία κ'(10), καὶ ἐξέβησαν(11) ἀπὸ τὸν λιμνί-
ον(12) τῆς Ἀμμοχούστου ρκ'(13) ἄρμενα· καὶ τὰ ὠνοματολόγια(14) τῶν
ἀρχόντων ὅπου ἐμπῆκαν εἰς τὰ ξύλα εἶναι οἱ κάτωθεν, χωρὶς τοὺς ἀνομί-
μους(15), καὶ πᾶσα εἷς ἦτον μὲ τὴν ὑποταγὴν του, καὶ ὁ πρίντζης ἦτον
καπιτάνος εἰς ὅλα τὰ ξύλα. Πρῶτος ὁ μισέρ Τζουάν Τελουζουνίας(16),
πρίντζης τῆς Ἀντιοχείας [ὁ ἀδελφὸς τοῦ ῥηγός] καὶ κυβερνούρης τῆς
Κύπρου καὶ καπιτάνος φυσικὸς τῆς ἀρμάδας, μισέρ Τζουάν τὲ Ἡμπελῆ
κούντης τοῦ Γιάφα, μισέρ Τζουάν Τεμόρφου καὶ κούντη Ῥουχᾶς(17), μισέρ
Ἀμουὺν Παπῆς(18) πουντουλιέρης τῆς Κύπρου, ὁ σὶρ Οὐγγε Τεμουντολήφ,
ὁ [ὁ σὶρ Τουμάς Τεμουντολήφ, ὁ σὶρ Πιέρ τὲ Κασῆ,] σὶρ Τζουάν Τεσουρ
ὁ ἀμυράλης, ὁ σὶρ Ῥοτζιέρ(19) Τεμουντολήφ, ὁ σὶρ Τουμάς Τεβερνῆ, ὁ
σὶρ Τζουάν τ' Ἀντιότζε(20), ὁ σὶρ Τζουάν Τελαφιέρτε(21), ὁ σὶρ Πατῆ
Τεπρίες(22), ὁ σὶρ Τζουάν Τεπρίες, ὁ σὶρ Τζάκε Τεπελῆν(23), ὁ σὶρ
Νιέλ Πεντίτ(24), ὁ σὶρ Οὐγγε Πεζουήν, ὁ σὶρ Παλιάν Τενεβρὲ(25), ὁ

1) ᾽δηγημένη. — 2) Ἀβενιού. — 3) ἐπροσδέκτην τον τιμημένα. — 4) ἤθελεν. —
5) κθ'. — 6) διὰ τὸ ῥηγάτον κυβερνούρην. — 7) Τζάκο. — 8) δειλοικοί. — 9) ἀποῦ.
— 10) ἕτερα κ' κραζόμενα περιστέργια, καὶ ἕτερα ἄλλα. — 11) ἐβγῆκαν. — 12) λι-
μνίονα. — 13) ρη'. — 14) ὀνόματα. — 15) ποπλάνους. — 16) Τελουνίας. — 17) Τε-
ρουχᾶς. — 18) Amon Babin. — 19) Ὁτζιέρ. don Rugier, — 20) d'Antiochia.
— 21) de Lafierte. — 22) Badin de Bries. — 23) Τεπελῆ. de Ibelin. —
24) Τεπντίτ. de Pentot. — 25) Μπαλιάν Τένορες. Balian de Nevre.

σίρ Τζουάν Τεζηπλέτ, ὁ σίρ Γῆν Τεμιμάρος (1), ὁ σίρ Τζακός (2) Τεμουν-τεζάρτ (3), ὁ σίρ Χαμερὴν Τεμουντεζάρτ, σίρ Παλλάν Τεκλεσίας (4), σίρ Τουμάς Ταντιότζε, σίρ Νικὸλ Τεμπελὴν (5), σίρ Λογῆς Τενόρες, [ὁ σίρ Ληπὰν Τεμουντεζάρτ], ὁ σίρ Ὅτέτ Τεζηπλέτ (6), ὁ σίρ Γιλιάμε Βισκούν-της (7), καὶ ἡ συντροφία τοῦ σίρ Τζάκε Τενόρες [τοῦ] τουρκοπουλιέρη, καὶ ἡ συντροφία τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Λευκωσίας (8), καὶ ἡ συντροφία τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λεμεσοῦ, [καὶ ἡ συντροφία τοῦ κουμεντούρη]. Τότες ἐξέβησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀλικὴν (9), καὶ ὁ κυβερνούρης ἦτον ἀστενής (10) καὶ ἐστράφην εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ τὸ στόλος τῆς ἀρμάδας (11) ἐπῆγεν εἰς τοὺς Μύλους (12) καὶ ἐφορτώσαν τ' ἄλογα. Θεωρῶντα ὅτι ὁ πρίντζης ἀργῆσε νὰ στραφῇ, ἀφῆκαν τὸ κάτεργόν του καὶ ἄλλα γ' εἰς τὴν συντροφίαν του, καὶ ἡ ἀρμάδα ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥόδον. Θωρῶντα ὁ κύρης ὁ πρίντζης, ὅτι δὲν ἐκαλλιτέριζεν, ἀμμέ (13) περιίττου ἐχειροτέριζεν, ἐμήνυσεν τῶν δ' κατέργων νὰ πᾶν εἰς τὴν Ῥόδον. Καὶ τῇ κε' αὐγούστου εἰς τοὺς τέξε' Χριστοῦ ἐπέσωσεν ἡ ἀρμάδα εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ὁ ῥήγας ἐπῆρεν μεγάλην χαρὰν ὅταν τὴν εἶδεν. Καὶ πρὶν νάβῃ ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἐπεψεν ἕναν κάτεργον μὲ τὸν σίρ Χαρρὴν Τεζηπλέτ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Γένουβαν καὶ ἐσυμπάσαν (14) τὴν ἀγάπην. Καὶ ἐσυντροφίασεν τὸν ποδεστὰν ὅπου ἔρχετον (15) εἰς τὴν Κύπρον μὲ τρία κάτεργα ὁ μισερ Τζάκομου Σαλβάγω (16), καὶ ἦλθαν (17) τὰ δ' κάτεργα καὶ ἦσαν τὸν ῥήγα εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐπεψεν τὸν εἰς τὴν Κύπρον· καὶ ἄνταν ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Πάφον, ἀφῆκεν τὸ ῥηγάτικον κάτεργον καὶ τὰ γ' τὰ Γενουβίτικα, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ὁ μισερ (18) Χαρρὴν ἐπέζευσεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐδιαλάλησεν τὴν ἀγάπην τοὺς Γενουβί-

1) Γητέ Μιμαρί. Giti Mimar. — 2) Τζάκε. — 3) de Montezart. — 4) Τεκλησίε. don Balin de Plistie. — 5) Νικολὸ Τεμπελὴν. — 6) Ὅτέτης Ζηπλέτ. — 7) Γιλιάμ Β. Gilian Visconte. — 8) Λευκωσίας. — 9) Salines. — 10) ἄρρωστος. — 11) καὶ ἡ ἀρμάδα. — 12) Mollini. — 13) ἐκαλλιωτέρισεν παρά. — 14) ἐσύμπασεν. — 15) ἔρχετον. — 16) Σαλβάγχο. Zaco Musalvago (sic). — 17) ἦρταν. — 18) σέρ.

σους, καὶ εἶπεν τοῦ κυβερνοῦρη τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγός· καὶ πάλιν ἐστράφησεν (1) καὶ ἤυρεν τὰ γ' κότεργα καὶ ἐσυντροφίασέν τα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ πάλαι ἐδιαλαλῆσαν τὴν ἀγάπην εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ὁ σὶρ Χαρρὴν ἐνέβην εἰς τὰ κότεργα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἤυρεν [τὸν ῥήγαν καὶ] τὴν ἀρμάδα. Εἰς τὴν Ῥόδον τὸ λοιπὸν οἱ μεθυστάδες οἱ ναῦταις εἶχα λογία εἰς τὴν μέσσην τους, καὶ ἐποίησαν μάλλωμαν καὶ ἐσκοτώθησαν πολλοὶ Κυπριώταις καὶ Ῥοδίταις [εἰς τὰ ξύλα. Καί] ὁ ῥήγας ὤρισεν καὶ ἐδιαλαλῆσαν νὰ μὲν ᾔναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ποίση μάλλωμαν, ἀπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν του (2)· ὁμοίως καὶ ὁ μέγας μάστρος τὸ ὁμοῖον ἐποίησεν· καὶ ἔπαψεν τὸ σκάνταλον (3). Καὶ ὁ μέγας μάστρος καὶ οὗλοι οἱ φρέριδες ἐπαρακαλέσαν τὸν ῥήγα νὰ στερεώσῃ ἀγάπην μὲ τὸν Ἀγιὸν Ἰωάννην καὶ μὲ τὰ Παλατία (4)· καὶ ὁ ῥήγας ἐστερέωσεν τὴν ἐζήτησίν τους· ὁ ἀμράλης τῆς Ῥόδου ἐποίησεν τὸ νῶσιν εἰς τὰ Παλατία (5), ὅτι ἐφοβοῦνταν, καὶ ἔγρικῶντά το ἐχάρησαν πολλὰ, καὶ ἐπέψαν μαντατοφόρους καὶ μεγάλα κανισκία τοῦ ῥηγός εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐποίησεν στοιχήματα καὶ ἐγράψεν τα (6).

Ὁ μέγας μάστρος ἀρμάτωσεν δ' κότεργα καὶ ἐπέψεν (7) ρ' φρέριδες καὶ ἀλογα καὶ κότεργα· καὶ ὁ ῥήγας [ὤρισεν καί] ἔφερεν μετὰ τοῦ ιε' κότεργα καὶ τὸ κότεργον τὸ ἐστράφην ἀπὸ τὴν Γένουβαν, ὅπου εἶναι ις'· ὁ ῥήγας εἰς τὸ κότεργόν του, ὁ λεγάτος (8), ὁ πρίντζης, ὁ κύρης τοῦ καστελλίου (9), ὁ κύρης τῆς κάσας (10), ὁ Χεττὲ (11) Κυπριώτης, ὁ κύρης τοῦ Ῥοχιαμοφόρτ (12), ὁ μαριτζᾶς τῆς Τζαμπανίας (13), ὁ βισκούντης τοῦ Τούρου (14), ὁ Τουντὲκ, καὶ ὁ Πρεζουή καὶ ἡ συντροφία του, [ὁ μισὲρ Σιμὸν Τενόρες, ὁ μισὲρ Τζουὰν Λάσκαρις, ὁ μισὲρ Πιὲρ Μαλαζέ], ὁ μισὲρ Πιὲρ

1) ἐστράφην. — 2) εἰς κόμμαν κεφαλῆς. — 3) ἐσύμπαψεν πᾶσα σκ. — 4) Παλάτια. — 5) Str. notificò eistapalattia. — 6) καὶ γραψίματα. — 7) ἔβαλεν. — 8) λεγάτος. — 9) καστελλιοῦ. il signor del castello. — 10) Βάσας. il signor de Vassa. — 11) Χέτ. il Chier. — 12) Βιαμουφόρτου. Rochamoforte. — 13) ὁ μαριτζᾶς τῆς τζάμπρας. il marizan della camera. — 14) ὁ βισκούντης τοῦ ῤε Οὐγκε.

Τεγριμάνη, σὶρ Τζουάν Ταμάρ, ὁ μισερ Χαρρὴν Τεζηπλέτ· ὁμοῦ οἱ ἄνωθεν ις', καὶ τοῦ Σπιταλλίου δ', καὶ ἕτερα πολλὰ παραβία. Καὶ εὐρέθησαν ὅλα ἄρμενα ρξέ'.

Ὁ ῥήγας ἐπεψεν τὸ κότεργον τοῦ(1) σὶρ Τζουάν Ταμάρ(2) εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἶπεν τὰ μαντάτα τῆς ῥήγαινας καὶ τοῦ πρίντζη, καὶ ᾠήνυσέν του νὰ διαφεντέψη νὰ μὲν πάγη κανέναν ξύλο εἰς τὴν Συρίαν(3) διὰ νὰ μηδὲν μάθουν τὸ ἄμε τοῦ ῥηγός, ὅτι κρυφὰ ἐθέλε νὰ πεζεύσῃ(4) εἰς τὴν γῆν τοῦ σουλτάνου νὰ τὸν ζημιώσῃ, καὶ νὰ ἀβιζιάσουν τοὺς Κυπριώταις νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Συρίαν.

Ὁ λεγάτος ἐκατήχησεν εἰς τὴν Ῥόδον τὸ ἄμε ὅπου ἔθελεν νὰ πάγῃ ὁ ῥήγας εἰς τὴν Συρίαν, καὶ πᾶσα εἰς μὲ προθυμίαν καὶ πίστιν νὰ συντρέξῃ νὰ πᾶσιν κατὰδικα τοὺς ἐχθροὺς τους.

Γρικῶντα τὰ μαντάτα οἱ Ἀμμοχουστῖανοι ἐπικράνθησαν πολλὰ, διὰ πολλὰ πράγματα τὰ εἶχαν ἀγορασμένα εἰς τὴν Συρίαν καὶ δὲν ἦτον μόδος νὰ σηκωθοῦν εὐκολα.

Ἦτζου εἰς ὀλίγον καιρὸν ὁ ῥήγας μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ ἐβγήκεν καὶ πηγαίνει ᾗς τὸ Ῥαούζε, καὶ ἀπεκεῖ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν(5)· καὶ τῇ πέμπτῃ, τῇ θ' ὀκτωβρίου(6) ατζέ', ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν(7)· καὶ ὄνταν οἱ Σαρακηνοὶ εἶδαν τὸ φουσατόν τοῦ ῥήγα τῆς Κύπρου πολλὰ ἐτρομάξαν, καὶ ἐξέβην καὶ ἔφυγεν πολὺν πλῆθος. Τάπισα ἐκατέβησαν οἱ Σαρακηνοὶ, κοντὰ δέκα χιλιάδες καβαλλάριδες καὶ ἀπεζοί, νὰ διαφεντέσουν τὸν λιμνόναν, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν. Τὸ πρῶτον κότεργον ἀποχωρίσθην καὶ ἐπίασεν γῆν τοῦ σὶρ Τζουάν Τεσοῦρ, καὶ ἀπεκεῖ ἔναν ὀπίσω τοῦ ἄλλου, καὶ ἀπεζεύσαν ὅλοι μὲ κατευόδωσιν. Οἱ Σαρακηνοὶ εἶχαν χαρὰν, λαλῶντα, δὲν ἔχουν ἄλογα εἰς τὸ φουσατόν! καὶ ἐκατέβησαν καὶ ἐσυντύχαν πολλὰ ἄπρεπα λογία καὶ σουπερπία(8) ὅλην ἐκείνην τὴν νύκταν ἀπὸ τὸ τειχόκα-

1) μὲ τόν. — 2) Tamari. — 3) Συρίαν, toujours. — 4) ἀπεζεύσῃ. — 5) Ἀλεξάντρα. — 6) τῇ ε' ὀκτωβρίου. cinque di ottubrio. — 7) Ἀλεξάντρα. — 8) ἀτιμάσματα.

στρον (1). Καὶ βαθεῖαν αὐγὴν ὥρισεν ὁ ῥήγας καὶ ἀπεξεύσαν (2) τ' ἄλογα εἰς τὴν γῆν· καὶ ἄνταν εἶδαν τ' ἄλογα οἱ Σαρακηνοὶ ἐπλάσεν τοὺς μέγας φόβος, καὶ ἔφυγαν πολλοὶ Σαρακηνοί. Καὶ πισταυρίου ὅπου ἦτον παρασκευῇ τῇ ι' μηνὸς ὀκτωβρίου (3), οἱ Σαρακηνοὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ τειχόκαστρα (4) τῆς Ἀλεξάνδρας μὲ θάρρος νὰ τὴν διαφεντέψουν (5). Ἀμμὲ ὁ θεὸς ἐποίκην χάριταν τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ὅσον ἐκαβαλλικεύσαν εἰς τ' ἄλσχα ἦλθαν καὶ τὰ κότεργα καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸν παλῆον λιμῖοναν (6), καὶ τὸ φουστᾶτον τῆς γῆς ἐπῆγεν εἰς τὴν χώραν· καὶ ἐπαίνοντά τοὺς εἰς τὴν πόρταν τῆς χώρας, ὅμως οἱ χριστιανοὶ ἐκάψαν ταῖς πόρταις τῆς χώρας καὶ ἐδῶκαν ἔσω (7), καὶ τὰ κότεργα ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ λιμῖνος τοῦ παλαιοῦ, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐπῆραν τὴν Ἀλεξάνδραν, ὅπου εἶναι (8) περὶ τοῦ θυνατῆ παρὰ οὐλαῖς ταῖς [χώραις ὅπου] ἔχουν οἱ Σαρακηνοὶ κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν. Τοῦτον ἐγίνετον τῇ δ', τῆς δ' ὥραις· καὶ παῖρνοντά τὴν οὐλοὶ οἱ χριστιανοὶ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, καὶ εὐχαρίστησαν πολλὰ τοῦ θεοῦ.

Ὁ δὲ ληγάτος μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἐποίκιν παρακάλεσες (9) εἰς τὸν θεόν, καὶ ἐλειτουργῆσαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ ἐμακαρίσαν καὶ τοὺς χριστιανοὺς ὅπου ἴσχυθησαν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ ὁ ῥήγας ἐποίκιν καβαλλάρην τὸν Τζάκε (10) Τελουζουνίαν τὸν ἀδελφόν του, καὶ τὸν σὶρ Τουμάς Ταντιότζε, καὶ πολλοὺς ἄλλους, καὶ ἔδωκεν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ σὶρ Τζάκε ἐφφίκιν τὸ συνεσκαρδίκιν· καὶ τοῦ σὶρ Τζουάν Τεμόρφου ἐποίκιν τὸν κούντη Τερουχᾶς· τὸ δὲ πριντζάτον τῆς Γαλιλαίας ἔδωκέν το τοῦ μισέρ Οὐγχε Τελουζουνία τοῦ ἀδελφοτεκνίου του. Τὸ λοιπὸν ὁ ῥήγας καὶ οὐλη ἡ ἀρμάδα ἐμείνισαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν· μετὰ γ' ἡμέραις καὶ ἐνέβησαν ἔσω, καὶ ἡῦραν ἕνα πύργον γεμάτον ἀξαζόμενα πράγματα καὶ

1) καστέλλιν. — 2) ἐκατέβησαν. — 3) Καὶ πισταυρίου ι' ὀκτωβρίου. *il giorno seguente tre di ottubrio*. — 4) τὸ τειχόκαστρον. — 5) νὰ διαφεντετοῦν. — 6) λιμῖονα. — 7) καὶ ἐστάθησαν οἱ Σαρακηνοὶ εἰς ταῖς πόρταις ε' χιλιάδες, καὶ οἱ χριστιανοὶ ἐκάψαν ταῖς καὶ ἐνέβησαν ἔσω. — 8) Ἀλεξάντρα, ἡ πγοιὰ ἦτον. — 9) πολλαῖς εὐχαριστίαις. — 10) σὶρ Τζάκ.

ἀρκοντίαις, καὶ πολλαῖς πρᾶμματαιαῖς, καὶ πολὺν πλοῦτον ἀσῆμιν καὶ χρυσάφιν (1). Ὁ λαὸς τῶν κατέργων ἐξέβην καὶ ἐνέβην εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐπῆραν πολὺν πλοῦτον καὶ ἐφέρον τον εἰς τὰ κότεργα. Καὶ ὁ ῥήγας [ἀπ' ἐκεῖνα] δὲν ἐπῆρεν τίποτες, μὲ θάρρος ὅτι θέλειν κρατήσῃν τὴν χώραν διὰ λόγου του. Τότες ἐσυμβουλευτήν μὲ τὸν ληγάτον καὶ μὲ τοὺς καβαλλάριδες του, καὶ ὅλοι εἶπᾶν του· Ἄργει ἐκεῖ (2), καὶ δὲν εἶναι διὰ κανέναν διάφορος, ἀμμὲ νὰ πᾶμεν εἰς τὸν τόπον μας. Καὶ ὅλοι ἀντάμα μίαν βουλὴν ἐποίησαν. Καὶ ὥρισεν ὁ ῥήγας καὶ ἐστράφην τὸ φουσατόν εἰς τὰ κότεργα, καὶ ἐποίησαν ἄρμενα καὶ ἤρταν εἰς τὴν Λεμεσό, καὶ ἀπεξεύγοντα μὲ χαρὰν μεγάλην. Καὶ ἀπέξευσεν ὁ ῥήγας καὶ οὔλοι οἱ καβαλλάριδες καὶ οἱ παρούινδες εἰς τὴν γῆν, καὶ τὰ κότεργα ἐγυρίσαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐξηφορτώσαν τὰ ρούχα, καὶ ἀποαρματώσαν ὅλα τὰ ξύλα, ἐβγάλλοντα τοῦ μισερ Τζουὰν Τεσοῦρ τὸν ἀμειράλη, ὅτι ὥρισέν τον ὁ ῥήγας νὰ μὲν ἀπεξεύσῃ, ἀμμὲ νὰ ἦναι ὁτοιμος νὰ πάγῃ τὰ μέρη τῆς Δύσης, κατὰ τὸ ἀστοίχημαν (3) τὸ ἐποίηκεν μὲ τοὺς Γενουβίους, καὶ νὰ 'πάρῃ καὶ τὰ ξύλα τὰ Γενουβίσικα μετὰ του, καθὼς τὸ ἐξηγήθηκα ὅπισω.

Ὁ ῥήγας ἔγραψεν γραφαῖς εἰς τὸν Πάπαν καὶ ἔδωκεν ταῖς τοῦ ἀμειράλη (4), καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀφένταις τῆς Δύσης [ὅτι] νὰ ἦναι ῥικουμαντιασμένους εἰς [τὸν Πάπαν καὶ εἰς τοὺς δελοικοὺς ἀφένταις τῆς Δύσης], καὶ νὰ τοὺς 'πῇ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἀλεξάνδρας. Καὶ ἐβγαίνοντά του ὁ ἀμειράλης ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον ἦλθεν εἰς τὴν Ἀγία Νάπαν, καὶ ἐκεῖ ἐπῆγαν ὅλοι οἱ ὀικοὶ του καὶ ἐπαρᾶργεῖλέν τους καὶ ἐδῶκεν πασανοῦ τὴν δουλίαν του νὰ τὴν πολομᾷ ὥς που νὰ στραφῇ. Καὶ ἐπῆρεν μετὰ του τὸν σὶρ Τουμάς Ἄρα καὶ τὸν σὶρ Φραντζῆς Κμάδα καβαλλάριδες εἰς τὴν συντροφίαν του· καὶ ἀπεκεῖ ἐπῆγεν εἰς τὴν Πάφον καὶ ἔμεινεν μίαν ἡμέραν. Ὁ ῥήγας ὥρισεν γ' κότεργα κουρσάρικα καὶ ἐποίησάν του συντροφίαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐκεῖ ἤδραν τὸν σὶρ Τζουὰν Σασίου (5) κακο-

1) χρυσίον. — 2) νὰ μὲν ἀργήσῃ ἐκεῖ. — 3) τὰ στοιχήματα. — 4) ἀμειράλη. — 5) Σασοῦν.

φυγηνόμενον, καὶ ἐπέθανεν καὶ ἐθάψαν τον. Καὶ ἐγδέχεται τον ληγάτον ἐκεῖ ἕως τον μάρτην αἰξέ Χριστοῦ κατὰ τον ὁμισμὸν τοῦ ῥηγός· καὶ ὁ ληγάτος ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον διὰ τὰ ἐμπῆ εἰς τὸ κάτεργον τὰ πάγη εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ῥήγα, καὶ ἐκεῖ ἐκακοψύχῃσεν καὶ ἀπόθανεν τῇ 5' ἰουνίου τῆς Χριστοῦ.

Καὶ ἡρικῶντα τὰ μαντάτα ὁ ἀμιράλης ἐστηκώθη ἀπὸ ἑκεῖ καὶ ἐπῆγεν τὴν Γένουβαν· ὁμπρὸς ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἄνταν ἐγρίκησεν ὁ Πάπας τὰ μαντάτα ἀπὸ τον ἀμιράλην, ἐχάρην χαρὰν μεγάλην καὶ ὅλην τὴν Ῥώμην· καὶ μάθαν τὴν νίκην τοὺς χριστιανοὺς τοὺς Κυπραίους, ἐξηλέψαν οἱ ἄρχοντες τῆς Δύσης καὶ ἐβάλαν βουλὴν ν' ἀρματώσουν νᾶρτον εἰς τὴν μερέαν τῆς Κύπρου πρὸς τὴν βοήθειαν τοῦ ῥηγός διὰ τὴν Συρίαν· ὁμοίως καὶ ὁ κούντης τῆς Ἀσαβογίας (1), ὁ ποῖος ἐμελλε νᾶρτη μὲ πολλὰ φουσατά· ὁμοίως καὶ ὁ ῥήγας τῆς Φραγγίας ἐπεψεν γιὰ τοῦτον ἕναν μέγαν καβαλλάρην ὀνόματι σὶρ Τζουάν Τελαβιέρ, καὶ εἶπέν το τοῦ ῥηγός τῆς Κύπρου, πῶς μέλλει ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας τῆς Φραγγίας τὰ πέψη πολὺν φουσατόν εἰς τὴν Κύπρον τὰ καταλύσουν τοὺς Σαρακηνούς. Καὶ μέσα εἰς τοῦτον ἐπῆγεν τὸ κάτεργον τὸ Βενέτικον καὶ ἐπῆρεν μαντάτον πῶς γίνεται ἡ ἀγάπη μὲ τον σουλτάνον καὶ μὲ τον ῥήγαν τῆς Κύπρου· καὶ ἡρικῶντα οἱ ἀφένταις τῆς Δύσης, ἐκόπην ἡ ὁρεξί τους (2) τὰ ἔλθουν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ ῥηγός τῆς Κύπρου. Τὸ λοιπὸν ἡρικῶντα τὸ κουμουῖνιν τῆς Βενετίας (3) τὰ μαντάτα τῆς Ἀλεξάνδρας, ἐπικράθησαν πολλὰ, διότι τὸ περὶ τοῦ διάφορος τῶν πραγματεῶν ἦτον ἐκεῖ καὶ ἀπ' ὅλην τὴν Συρίαν· μοναῦτα ἐπέψαν μαντατοφόρους καὶ παρακαλητάδες εἰς τον σουλτάνον καὶ εἶπαν πῶς ἡ ἀρμάδα ὅπου ἦρτεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν δὲν ἦτον μὲ τὴν βουλὴν τους, οὐδ' ἐξεῦράν το, οὐδ' ἐβοήθησάν τους, καὶ θέλου τὰ ἔχουν τὴν ἀγάπην τους καθὼς τὸ πρότερον· καὶ δὲν ὠφελήθησαν. Τὸ κάτεργον ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ τον ἀποκλισιάρην ἐπῆραν τον εἰς τὸ Κάρριος, καὶ μὲ μεγάλην ταπεινώσιν καὶ παρακάλεσιν ἐποίησεν τὴν μαντατοφορίαν

1) Σαβόγιας. — 2) ἡ καρδιά τους. — 3) οἱ Βενετικοί. la republica de Venetia.

του· καὶ ἄνταν ἐδιαβάσαν τὰ χαρτία ὁμπρὸς του, [ὁ σουλτάνος] ἐπολογή-
 θην καὶ εἶπεν· Δὲν θέλω νὰ ποίσω ἀγάπην μὲ τινάν, χωρὶς νὰ ποίσω
 πρῶτα μὲ τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου, διατὶ δὲν πρέπει ἐκεῖνος νὰ ᾔηται εἰς
 μάχην μετὰ μας, καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν ἀγάπην μετὰ σας. Τότες ἐστράφη
 ὁ μαντατοφόρος καὶ ἐνέβην εἰς τὸ κάτεργον, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον,
 καὶ ἐπέχευσε εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Τῇ κε' ἀπριλίου τξε'(1) Χριστοῦ ὁ ρὲ Πιερ ἐστρέφοντά του εἰς τὴν Κύ-
 προν, ὥρισε νὰ τοῦ ποίσουν κάτεργα καὶ σατίαις καὶ ἄλλα πολλὰ ξύλα
 διὰ νὰ πάγῃ εἰς τὴν Συργίαν νὰ πάρουν τὸ Βερούτιν ὅπου εἶναι κοντὰ
 εἰς τὴν Κύπρον ρο' μιλια τῆς θαλάσσου· καὶ ὠρδίνιασεν καπιτάνον τὸν
 μισερ Πιερ Μουστρὴν (2), καὶ ἦτον ὅλη ἡ ἀρμάδα εἰς τὸν λιμμένα τῆς
 Ἀμμοχόστου. Καὶ στρέφοντα τὸ κάτεργον τὸ Βενέτικον ἀπὸ τοῦ σουλτά-
 νου εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ θεωῶντα τὴν ἀρμάδα ὅτοιμη νὰ βῇ, πολλὰ
 ἐπικράνησαν· καὶ μοναῦτα ἐπεξεύσαν οἱ μαντατοφόροι εἰς τὴν γῆν καὶ
 ἐπῆγαν εἰς τὴν Λευκωσίαν εἰς τὸν ῥῆγα καὶ εἶκάν του τὴν ἀπολογίαν τοῦ
 σουλτάνου, καὶ λαλοῦν του καὶ τοῦτον· Ἀφέντη, ἔπαρε σκοπὸν, καὶ ἐξολο-
 θρεύεις (3) μας, διότι ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν εἰς τὸν κόσμον εἶναι εἰς τὴν
 Συργίαν, καὶ ἡμεῖς ὅλοι εὐρισκούμεθα εἰς τοὺς ὀρισμούς σου· καὶ ἀνισῶς
 καὶ ἡ μεγάλη σου βασιλεία πᾶς νὰ τοὺς ποίσης ἀγανάκτησιν, κρατοῦν ἐκεῖνοι
 τὸ ἐδικόν μας, καὶ θέλομεν γινῆν ἔρημοι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον· διὰ τοῦ-
 τον παρακαλοῦμέν σε καὶ εἰς τὸ βάπτισμα νὰ εἶσαι βαπτισμένος, νὰ κω-
 λύσης τὴν ἀρμάδα νὰ μὲν πάγῃ εἰς τὴν Συρίαν, παροῦ νὰ γενῇ ἡ ἀγάπη
 τὴν ζητᾷ ὁ σουλτάνος, καὶ τὸ νὰ σηκώσωμεν (4) τὸ ὄικόν μας ποῖσε ὡς
 θέλεις. Καὶ ἀνισῶς καὶ χρήζεσαι καρτῆζα διὰ τὴν αὐτὴν ἀρμάδα ὅπου
 ἐπλήρωσε τοὺς λᾶς καὶ ἐξωδίασε, ἡμεῖς νὰ τὰ πλερώσωμεν οὐλα καὶ
 οὐλῃν τὴν ζημίαν, καθὼς ἐδουλεύτης καὶ ἄλλην φορὰν ἀξαντῶν μας.

Γρικῶντα ὁ ῥήγας τὰ καλὰ τοὺς λογία καὶ τὴν παρακάλεισίν τους καὶ

1) ατῆς'. Str. donne aussi 1366. — 2) Μουστρὴν. Mustrin. — 3) ἔηλοθρεύεις.
 — 4) διὰ νὰ σηκ.

ταῖς πολλαῖς δούλεψες ὅπου ἐδουλεύτην ἀξιαυτῆς τους, ἐκώλυσεν τὴν ἀρμάδαν καὶ δὲν ἐπῆγεν· καὶ εἶπεν τους καὶ τοῦτον· Πῶς, ἄρχοντες, καλῶν (1) φίλος εἰς στράταν, παρὰ λογάριν εἰς τὴν ζωὴν· ὁμοίως ἀθυμῶντα ταῖς πολλαῖς δούλεψες ταῖς ἔχω ἀξιαυτῶν σας, δὲν θέλω νὰ ἔχετε ζημίαν ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν μου· καὶ διὰ τοῦτον πολομῶ ἀργὰ τὴν ἀρμάδαν· καὶ ἐπειδὴ καὶ ὁ σουλτάνος θέλει (2) νὰ ἔχῃ ἀγάπην μετὰ μου, διὰ τὴν ἀγάπην σας ἀρεσκεῖ μου, μόνο νὰ ποίσετε νὰ μοῦ πέψῃ τὸν μαντατοφόρον του.

Οἱ μαντατοφόροι εὐκαρίστησάν του πολλὰ ἀπὸ τὸ καλὸν θέλημαν δοπο τοὺς ἐποῖεν, καὶ ἐπῆραν ὀρισμὸν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάργιος (3), καὶ ἐζήτησαν τοῦ σουλτάνου νὰ πέψῃ μαντατοφόρον εἰς τὴν Κύπρον.

Ὁ ῥήγας ἐπέψεν χαρτὶν τοῦ σὶρ Πιερ Μουροῦ (4) τοῦ καπιτάνου τῆς ἀρμάδας· Ἐξευρε, ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τοὺς ἡγαπημένους μας φίλους τοὺς Βενετίκους, δὲν θέλω νὰ βλάψωμεν τὸν σουλτάνον τοῦ Καργίου· διὰ τοῦτον ἔβγα, ἄγωμε εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ ποῖσε ὅσῃν ζημίαν νὰ ἴμωρησῃς νὰ ποίσης τοὺς Τούρκους. Ἐπῆρεν τὰ κάτεργα καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς Μύλους, καὶ ἐσηκῶσαν (5) ἄλογα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀλλαγίαν καὶ ἐπολεμίσαν τὸ κάστρον, καὶ ἐζημιώσαν τὸν λιμνόναν, καὶ τὸ ἐξώκαστρον (6) δὲν ἡμπορῆσαν νὰ τὸ πάρουν διατὶ ἀναγκάζουνταν· καὶ ἐπῆγαν τριγύρου ὅλον παραγιαλίαν καὶ ἐζημιόνεν τους ὡς τὸν ποταμὸν τὸν Μονοβγάτην (7) καὶ ἑκεῖ ἦτον πολλὰ ξύλα τούρκικα καὶ ἐκάψαν τα οὐλα μὲ τοῦ θεοῦ τὴν βοήθειαν. Καὶ ἀπὸ ἑκεῖ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ ἐποῖκαν πολλαῖς ἡμέραις, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Τὸ κάτεργον τὸ Βενέτικον (8) ἐστράφην εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ἐπῆγαν οἱ μαντατοφόροι εἰς τὸ Κάργιος καὶ ἐσυντόχαν τοῦ σουλτάνου, καὶ εἶπάν του πῶς ἐποῖκαν τὸν ῥήγα καὶ ἐξηρμάτωσεν νὰ μὲν πάγῃ κούντρα του, καὶ νὰ τοῦ πέψῃ μαντατοφόρους νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην· διατὶ δὲν

1) κάλλιον. — 2) καὶ ἔχοντα καὶ ὁ σ. ἀρέσκει. — 3) Κάργιος. — 4) Μουστρί. Mustri. — 5) ἐσήκωσεν. — 6) ἔξωκαστρον. — 7) ἐζημιώσάν τους εἰς τὸν π. τὸν Μονοβγάτην (σίε). — 8) τοὺς Βενετίκους.

πιστεύει πῶς θέλεις τὴν ἀγάπην του, ὡς γοῖον μᾶς εἶπες ταῖς διαβούσαις ἡμέραις, καὶ διὰ τὰ τελειώσωμεν τοὺς ὀρισμούς σου ἐποίκαμεν τὸ αὐτὸν πρᾶγμα(1). Καὶ ἵγρικῶντα ὁ σουλτάνος εἰς τιτοῖαν λογὴν, ἄρυσεν του πολλὰ, καὶ ἔρυσεν καὶ ἐποίκαν μεγάλα κανισκία, καὶ μεγάλους ἀφένταις διὰ μαντατοφόρους, καὶ ἔπεψεν εἰς τὴν συντροφίαν τοὺς Βενετικούς. Καὶ τῇ κζ' μηνὸς μαγίου(2) τῆς Χριστοῦ ἐράξεν τὸ κάτεργον τοὺς Βενετικούς εἰς τὴν Ἀιμμόχουστον καὶ ἐπέξευσεν, καὶ ἐξέβησαν οἱ μαντατοφόροι τοῦ σουλτάνου, καὶ ἐπεριλαβέν τους τιμημένα ὁ ῥήγας· ὤρυσεν καὶ ἐπῆραν ἄλογα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀιμμόχουστον, καὶ καβαλλάριδες, καὶ ἐσυτροφεύσαν τους καὶ ἐφέρον τους εἰς τὴν χώραν τῇ β' μηνὸς ἰουνίου τῆς(3) Χριστοῦ, καὶ ἐνέβησαν ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἔδωκάν του τὰ κανισκία καὶ τὰ χαρτία ὅπου τὸν ἔπεψεν ὁ σουλτάνος· καὶ ὁ ῥήγας ἐπεριλαβέν τους μετὰ χαρᾶς καὶ ἔπεψέν τους ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὀδηγημένα εἰς τὸ σπῆτιν τοῦ κυροῦ τοῦς Τύρου· καὶ ἔπῆγαν πολλοὶ καβαλλάριδες καὶ ἐπῆραν τους με πολλὴν τιμὴν, καὶ ἐδουλεύσαν πολλὰ τιμημένα εἰς ὅλαις τους ταῖς χρήσεσι. Καὶ ὁ ῥήγας ὤρυσεν καὶ ἐκράξαν τοὺς ἄρχοντες τῆς βουλῆς, καὶ ὤρυσεν καὶ ἀναγνώσαν τὰ χαρτία ὁμπρὸς τους· καὶ μοναῦτα ἐζήτησέν τους βουλὴν τὸ τί νὰ ποίσῃ. Εἰς τοῦτον οἱ ἄρχοντες εἶπαν· Ἐπειδὴ καὶ ὁ σουλτάνος τιτοῖως παιδεμένος καὶ ζητᾷ ἀγάπην(4), καὶ διὰ τὴν μίαν μερίαν καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἐνὶ καλόν· ὅτι τὸ κοῦρσο δὲν εἶναι τινὸς διάφορος παρὰ τοῦ φουσάτου, εἰ δὲ ὁ ἐξοδος εἶναι δικός σου(5). Ἰγρικῶντα ὁ ῥήγας τοῦτον, ἔρυσεν καὶ πολομᾷ μαντατοφόρους καὶ ἔπεψέν τους εἰς τὸ Κάργιος· οἱ ποῖγοι ἦτον Καταλάνοι, ὁ Τζᾶν Τάλφους(6) καὶ ἦτον Ἐβραῖος καὶ ἐβαπτίστην, καὶ τὸν σὶρ Τζόρτζε Σετήβα(7), καὶ τὸν σὶρ Πόλτα Μπελονία(8) τὸν νοτάριον· καὶ ἔδωκέν τους πρεπάμενα κανισκία νὰ δώσουν

1) ἐποίκαμεν του καὶ ἐκουσεντίασεν. — 2) Str. 24 mazo. — 3) τῇ ι' ἰουνίου 1365. Str. 5 zugno 1366. — 4) ὁ σ. τίτοιος ἀφέντης ζητᾷ τὴν ἀγ. — 5) οἱ ὁδοὶ εἶναι ὀδοὶ σου. — 6) Ταλφούς. Talso. — 7) Σούττημα. Scitica. — 8) Πὸλ Τακελονία. Porta Bellocca.

τοῦ σουλτάνου, καὶ ἄλλα πολλὰ ὅπου ᾔδωκαν τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου· καὶ ἔδωκέν τους καὶ ἀντίλογον τῶν γραφῶν τοῦ σουλτάνου εἰς τὰ χερσὶν τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου, καὶ ἄλλαις γραφαῖς ὅπου ἔδωκεν τοὺς μαντατοφόρους τοὺς ἰδικούς του. Καὶ ἔρισεν καὶ ἀρματωῶσαν ἕναν κάτεργον ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐνέβησαν οἱ μαντατοφόροι μέσα· καὶ οἱ μαντατοφόροι τοῦ σουλτάνου ἐνέβησαν εἰς τὸ Βενέτικον ὅπου τοὺς ἔφερεν. Καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν ἀντάμα, καὶ ἐπῆγα(1) εἰς τὸ Καργίος, καὶ ἐπῆγαν ὁμπρὸς τοῦ σουλτάνου· καὶ ὁ σουλτάνος ἐπροσδέχτην τους μὲ καλὸν πρόσωπον· καὶ ἐδιαβάσαν ταῖς γραφαῖς, καὶ ὥρισεν καὶ ἐγράψαν τους ἄλλαις καὶ ἐπεψέν τους εἰς τὴν Κύπρον.

Θωρῶντα οἱ Βενετικοὶ πῶς ἀρχέψα(2) νὰ γενῇ ἡ ἀγάπη, ἐνέβησαν εἰς τὸ κάτεργόν τους καὶ ἐπῆγαν εἰς Βενετίαν, καὶ εἶπαν τὰ μαντάτα. Καὶ ἡρικῶντα οἱ ἀρχοντες ὅπου ἔθελα νὰ καταιβοῦν εἰς τὸ παζάγιν(3) ἐξηλώθησαν καὶ δὲν ἤλθαν, καὶ ἐγένην μεγάλη ζημία εἰς τοὺς χριστιανούς. Καὶ ὁ κύντης τῆς Σαβογίας(4), ὅπου ἔτον ὀδηγημένος νὰ ἔλθῃ διὰ τοὺς Σαρακηνοὺς, ἡρικῶντα τὴν ἀγάπην, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥωμανίαν εἰς βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινόπολης τοῦ ἀνηψιοῦ του. Καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ ὁ βασιλεὺς ἐτσάκισεν τοὺς Τούρκους καὶ ἐπῆρεν πολ-
λαῖς χώραις ὅπου τοῦ ἐκράτουν.

Καὶ ὄνταν ἤλθαν οἱ μαντατοφόροι ἀπὸ τὸν σουλτάνον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐδιαβάσαν ταῖς γραφαῖς, ἐζήτησεν ὁ σουλτάνος νᾶχη τοὺς Σαρακηνοὺς τοὺς σκλάβους τοὺς ἐσήκωσεν ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ τότες νὰ τελειώσῃ τὴν ἀγάπην. Ὁ ῥήγας δὲν ἐννοιάστην τὴν παραβουλίαν, ἀμμεὼς καλὸς ἐπίστευσέν του, καὶ μὲ καλὴν καρδίαν ὥρισεν ὅσοι σκλάβοι εὗρίσκονται νὰ ὀδηγηθοῦν νὰ ᾔναι τοῦ σουλτάνου καὶ νὰ συνπιαστοῦν(5) ἔμπροσθεν ἐνοῦ καπετάνου τὸν ὠρδινάσεν ὁ ῥήγας διὰ λόγου τους· καὶ ὅλους ἐπεψέν τους τοῦ σουλτάνου εἰς τὸ Κάργιος, καὶ ἐπεψεν καὶ τὸν σὶρ Γιλιάμ.

1) καὶ ἀπεκί ἐπῆγαν. — 2) ἀρχέψε. — 3) εἰς τὴν Σουρίαν. in Suria. — 4) Σαβόγιας. — 5) πρεξεντιαστοῦν.

Τερρές(1) νὰ πᾶ μαντατοφόρος, καὶ νοτάριον τὸν σὶρ Πόλτα Πολονίαν(2), καὶ ἔδωκέν τους ὄλα τὰ 'μάλωτα ὅπου ἐλευθερώθησαν εἰς τὸ νησὶν, καὶ ἀρμάτωσεν ἕναν κότεργον νὰ τοὺς πάρῃ εἰς τὸ Κάργιος. Καὶ παγαίνοντά τους εἰς τὴν Πάφον, ὁ αὐτὸς σὶρ Γιλιάμ Τερράς ἐκακοψύχησεν καὶ 'μήνυσέν το τοῦ ῥήγος· καὶ ὁ ῥήγας ἐμήνυσέν του νὰ πάρῃ, ὅτι εἶναι τὰ 'μάλωτα παραδομένα 'ς τὸ χέριν του καὶ τὰ χαρτία, καὶ μὴ ἐμπορῶντα νὰ πάρῃ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸ χέριν τοῦ σὶρ Πόλτα Πελονία(3) νὰ πάρῃ, καὶ 'κεῖνος νὰ στραφῇ εἰς τὴν Λευκωσίᾳ γιὰ νὰ γιαντρευτῇ. Καὶ ὁ ἄνωθεν ἐπῆρεν τὰ 'μάλωτα καὶ τὰ χαρτία καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον· καὶ ἄνταν ἐπῆρεν ταῖς γραφαῖς ὁ σουλτάνος καὶ ἐκουντεντιάστην, καὶ [ἔμαθεν ὅτι] τὸ ἀρμάτωμαν τοὺς ἀφένταις τῆς Δύσης ἐξηλώθην καὶ πᾶσα εἰς ἐπῆγεν ἔσω του, καὶ τὰ 'μάλωτα ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάργιος, ἡῦρεν ἀφορμὴν ὅτι ὁ ῥήγας ἐγέλασέν του καὶ δὲν τοῦ ἐπεψεν μαντατοφόρους τιμημένους, μεγάλους ἀφένταις, ὡς γοῖον ἦτον μαθημένος, καὶ διὰ τοῦτον δὲν θέλει νὰ ποίση ἀγάπη· καὶ ἐκρατῆσεν(4) τὸν μαντατοφόρον, καὶ ὥρισεν καὶ μοναῦτα εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν νὰ κρατήσουν τὸ κότεργον. Εἰ δὲ ὁ παραβοκύρης ἦτον φρένιμος(5) καὶ δὲν ἐπιστεύθην νὰ 'μπῇ εἰς τὸν λιμῖοναν, ἀμμ' ἔστεκεν ἔξω ἐγδέχοντα(6) τὸν μαντατοφόρον νὰ ἔλθῃ, καὶ [οἱ Σαρακηνοὶ] ἐκολλακεῖν τὸν νὰ 'μπῇ εἰς τὸν λιμῖοναν· ἐκεῖνος θωρῶντα τὰ ψουφουρίσματα, ἐποῖκεν ἄρμενα καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐξηγήθην τὰ μαντάτα τοῦ ῥήγος. Θωρῶντα ὁ ῥήγας πῶς ἐκομπώθην καὶ ἐγελάστην πολλὰ ἀπὸ τοὺς Βενετίκους, καὶ 'κεῖνοι ἦτον(7) ἡ ἀφορμὴ καὶ 'ξηλώθην τὸ ἀρμάτωμαν τὸ ἐμελλε νὰ καταιβῇ ἀπὸ τὴν Δύσιν, τὸ ποῖον ἦτον ἀκανητὸν νὰ σηκώσῃ(8) πολλαῖς χώραις τοῦ σουλτάνου, ἐπικράνθην πολλὰ. Τὸ λοιπὸν ὁ ῥήγας, φρένιμος καὶ ἀποτόρμος(9), ἐμήνυσε εἰς τὴν Ἀμμόχουστον νὰ βάλλουν εἰς

1) Τερράς. *Helia Terra*. — 2) Τζᾶν Ταπολονία. *Zuan da Polonia*. — 3) Ταπολονία. — 4) ἐκρατῆσεν. — 5) φρένιμος. — 6) καὶ ἐκδέχεται. — 7) ἦσαν. — 8) ἡ ἀρμάδα τοὺς ἀφένταις ἀπὸ τοῦ ὕδατος νῆρτον καὶ ἦτον ἀκανητὴ νὰ πάρῃ. — 9) ἀκαίτορμος.

ὁδηγίαν(1) οὖλα τὰ κάτεργα καὶ ὅσα ξύλα ἔχει μικρὰ καὶ μεγάλα διὰ νὰ πάγῃ εἰς τὴν Συρίαν. Καὶ μοναῦτα ἐπέψεν ἕναν κάτεργον μὲ τὸν σὶρ Πιερ Τελεβὰτ(2) καβαλλάρην Φραντζόρτζην(3) νὰ πάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν νὰ ποίσῃ κῶσιν τοῦ κούντη Τεσαβογία(4), νὰ ἔλθῃ νὰ πᾶσιν εἰς τὰ ρούχα τοῦ σουλτάνου· τὸν ποῖον ἐγυρέψαν τον καὶ δὲν τὸν ἡῦραν ἐκεῖ καὶ ἐγδέχουν τον, καὶ [ἐλθόντος του] εἶπέν του τὰ μαντάτα, καὶ [ὁ κούντης] εἶπέν του· Καλὰ ἤμουν ὁδηγημένος νὰ ἔλθω, ἀμμὲ οἱ Βενετικοὶ εἶπάν μου πῶς γινίσκεται ἡ ἀγάπη, καὶ δὲν εἶχα ἴντα νὰ ποίσω, ἦλθα εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ ἀνηψιοῦ μου [τοῦ βασιλέως] καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸν ἀφήσω. Γρικῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας(5) ἐδήγησεν τὸ κάτεργόν [του] καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὸν ἐξοδὸν του μὲ τὸν σὶρ Πρίου. Ὅταν ὁ ῥήγας ἔμαθεν τὸ ἔλα τοῦ ἀφέντη τῆς Πάρας(6) εὐχάρην χαρὰν μεγάλην(7) καὶ ἐδέχτην του πολλὰ ἔντιμα. Καὶ ἐπῆγεν ὁ ῥήγας εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ μοναῦτα ἀνάφανεν ἕναν κάτεργον ἀπὸ τὴν Δύσιν, ὁ ποῖος ἦτον ὁ ἔντιμος καβαλλάρης ὁ μισὲρ Τζουὰν Τεμπελῆ(8) συνεσκάρδος τῶν Ἱεροσολύμων, ἀνηψιὸς τοῦ ῥηγῶς, ὁ ποῖος ἤθελεν πάγειν εἰς τὴν Δύσιν μὲ τὸν ῥήγαν, καὶ ἀφήκεν τὸν ῥήγαν καὶ ἐπῆγεν εἰς βοήθειαν τοῦ Ἑγκλετέρρα(9) κατὰ πρόσωπα τοῦ ῥηγῶς τῆς Φραγκίας, καὶ ἀνηκρίστην ὁ ῥήγας πολλὰ μετὰ του, διατὶ τὸν ἀφήκεν καὶ ἤγειν κατὰ πρόσωπα τοῦ ἡγαπημένου του φίλου τοῦ ῥηγῶς τῆς Φραγκίας· καὶ ἄνταν ἐστράφην εἰς τὴν Κύπρον, δὲν τὸν ἐγύρεψεν· τώρα ἐμετάνωσεν καὶ ἀγρώνισεν τὸ πταῖσμάν του, καὶ ἦλθε ζητώντα συμπαθεῖον ἀπὸ τὸν ῥήγα. Καὶ ὁ ῥήγας, ὡς ἐκεῖνος ὅπου εἶχεν τὸ θέλημα νὰ πάγῃ κατὰ πρόσωπα τοῦ σουλτάνου, θεωρῶντά τον ἐσυγχώρησέν του καὶ ἐπροσδέχτην τον πολλὰ μετὰ χαρᾶς. Καὶ ἔξευρόντα οἱ Βενετικοὶ θαρρῶντα, ὅτι ἐγίνετον ἡ ἀγάπη ἀνάμεσον τοῦ σουλτάνου καὶ τοῦ ῥήγα, καὶ ὡς ἐκεῖνοι ὅπου δὲν ἔχουν ἄλλοῦ νὰ πρᾶμ-

1) ὁρδινον. — 2) Τελεκὰτ. Delenart. — 3) Φραντζόζην. Franzese. — 4) τῆς Σαβόγας. — 5) τῆς Πάρου. il signor de Paru. — 6) τῆς Πάρου. — 7) ἐχάρην μεγάλως. — 8) τὸ Ἡμπελῆν. — 9) τῆς Ἑγκλετέρρας.

ματευτούσιν τόσον πλούσια παρὰ τὴν Συρίαν, ἀρματωσαν γ' κότεργα καὶ ἐβάλαν ἀπάνω ο' πραμματευτάδες καὶ ἐπέψαν τοὺς εἰς τὴν Συρίαν μὲ πολὺν πλούτον καὶ μὲ μεγάλας χρήσιμας πραμματεῖαις(1)· καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὸ Βεροῦτιν καὶ ἐδήκτησάν(2) τοὺς οἱ Σαρακηνοὶ μὲ καλὸν πρόσωπον, ὅτι εἶχαν καὶ πολλὴν προθυμίαν οἱ πραμματευτάδες οἱ Σαρακηνοὶ νὰ πουλήσουν τὰ ἀρτυματικά τοὺς καὶ πᾶσα ἄλλην πραμματεῖαν· καὶ ὅταν ἐπεξεῦσαν, ὤρισεν ὁ ἀμῖρᾶς καὶ ἐπῆραν τὸν λαὸν καὶ τοὺς πραμματευτάδες καὶ οὐλαὶς ταῖς πραμματεῖαις καὶ ἐβάλαν τοὺς εἰς φύλαξιν(3). Γρικῶντα ὁ λαὸς ὁποῦ-μεινεν εἰς τὰ κότεργα τὴν ἀπιστίαν τοὺς ἀπίστους Σαρακηνοὺς, μοναῦτα ἐπῆραν τὰ κότεργα(4) καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ εἶπᾶν το τοὺς λαῶς τοὺς(5) ὅπου ἦτον εἰς τὴν Κύπρον καὶ τοῦ ῥήγα, καὶ ἐπιειράνθησαν ὅλοι τοὺς πολλὰ.

Θεωρῶντα οἱ Καταλάνοι οἱ πραμματευτάδες πῶς ἐπάψαν ἢ πραμματεῖαις τῆς Συρίας, ἐπαρακαλῆσαν(6) τὸν ῥήγα νὰ πέψῃ μαντατοφόρους εἰς τὸν σουλτάνον ἀνισῶς καὶ θέλει νὰ ποίσῃ τὴν ἀγάπην, ἔχοντα καὶ θέλου νὰ κάμουν νὰ ζιοῦν(7). Καὶ μοναῦτα ἀρμάτωσεν ἕναν κότεργον ὀδικόν του καὶ ἐβαλлен ἀπάνω α' ἐντιμον καβαλλάρην καὶ πολλοὺς ζηντηλόμους, καὶ πολλὰ φρονίμους, εἰς τὴν συντροφίαν τοὺς ἀνωθεν, καὶ ἐπεψέν τοὺς εἰς τὸν σουρτάνον ζητῶντά του νὰ πάψῃ τὸν θυμόν του καὶ νὰ ποίσῃ ἀγάπην, νὰ μὲν θελήσῃ τὴν ζημιάν του καὶ τὴν ζημίαν τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἄς ἴε-σμονηθῇ τοὺς ὀδικούς του, καὶ ἄς κοιμήσῃ τὴν κακωσύνην του. Καὶ ὁ θεὸς ἐσκήρωσεν τὴν καρδιάν του ὡς γοῖον τοῦ Φαραῶ, καὶ δὲν ἔθελε νὰ ποίσῃ ἀγάπην. Θεωρῶντα οἱ σοφοὶ ἄνδρες οἱ Κατελάνοι ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦν, μάλλον μάλλωμαν γίνισκεται, ἐξέβησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τῇ κς' νοεμβρίου αἰῆς Χριστοῦ καὶ ἤσαν τὴν ἀρμάδα τῆς Κύπρου ἐτοι-μην(8) νὰ ἐβγῇ.

1) πραμματεῖαις. — 2) ἐπροσδέκτησάν. — 3) καὶ ἐκείνους ἐβάλαν τοὺς εἰς τὰ σίδερα. — 4) ξύλα. — 5) Βενετικούς. — 6) ἐπαρακαλέσαν. — 7) ἂ θέλουν νῆχουν κέρδος οἱ πραμματευτάδες του. — 8) ὀδηγημένην.

Τὸ λοιπὸν ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου ὡς φρόνιμος ἐμήνυσεν πρὶν τὸν καιρὸν εἰς τὴν Ῥόδον νὰ τοῦ πέψουν δ' κότεργα, καὶ ὅσα ἄλλα ξύλα εὐρεθοῦν εἰς τὸν λιμιόναν νὰ τοῦ τὰ πέψουν εἰς τὸν ἔξοδόν(1) του. Καὶ ἔγρικῶντα ὁ μέγας μάστρος ἔπεψέν του δ' κότεργα καὶ ὅσα ἄλλα ξύλα εἶχεν ὀδηγημένα [καὶ ἰβ' σατίαις] εἰς τὸν ἔξοδον τοῦ Σπιταλλίου, καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Κύπρον τῇ ια' νοεμβρίου τῆς Χριστοῦ. Θεωρῶντα ὁ καλὸς ῥὲ Πιερ τὴν ἀρμάδα δλην πῶς ἦτον ὀδηγημένη, τοὔτέστιν ἀρμενα ρις', κότεργα νς', νάβας καὶ ἄλλα ξύλα ξ', καὶ ἔβαλεν καβαλλάριδες καραβοκυροὺς τοὺς κάτωθεν ὀνοματισμένους· τὸ πρῶτον καπετανίκιν τὸ κότεργον τοῦ ῥηγός, ὁ πρίντζης τῆς Ἀντιοχείας, ὁ μισὲρ Φιλιπποῦν(2) τὲ Ἡμπελῆ κύρης τοῦ Ἀρσεφίου, μισὲρ Τζουάν τὲ Ἡμπελῆ(3) συνεσκάρδος τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ σὶρ Τζουάν τὲ Ἡμπελῆν κούντης τοῦ Γιάφ(4), σὶρ Τζουάν τὲ Μόρφου κούντη Τερουχᾶς, ἡ συντροφία τοῦ λεγάτου(5), ἡ συντροφία τοῦ ἀρχιεπισκόπου(6), ἡ συντροφία τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ συντροφία τοῦ σὶρ Τζουάν Τελαληβιέρε(7), ὁ σὶρ Λογῆς Τεροκαιφόρτου(8), ὁ σὶρ Σιμὸν Τενούρη μόρτζος Ἱεροσολύμων(9), ὁ σὶρ Τζάκο Τενόρες(10) καὶ(11) τουρκοπουλιέρης τῆς Κύπρου, σὶρ Τουμάς Τεβερνή(12), σὶρ Τζάκε Τεμουζάρτ(13), σὶρ Ἀμὸν Βισκούντης, μισὲρ Τζουάν Πεντυῆν(14), σὶρ Φιλίππε Δουκίζες(15), τὸ κότεργον τὸ Ἀναπολιτάνικον(16), σὶρ Τζουάν Τεπρίες(17), σὶρ Ὀτζέρ(18) Τεμουντολῆφ, ὁ σὶρ Γιλιάμ(19) Βισκούντης, σὶρ Νιέρ Τεπενετίτ(20), ὁ σὶρ Τζουάν Τεμουντολῆφ, ὁ σὶρ Τζουάν Λάσκαρις, ὁ σὶρ Τζουάν Μουστρί(21), ὁ σὶρ Τζουάν Τεζηπλὲτ, ὁ μισὲρ Μάρκο Κορνέρ, σὶρ Πιέρ Μαλολές(22), σὶρ Τζουάν Ταμουρίς(23), σὶρ Ῥάφ Τεκαρμαῖ(24), σὶρ

1) ὁξοδόν. — 2) Φιλίππε. — 3) Ἡμπελῆν. — 4) Γιάφα. Zaffo. — 5) λεγάτου. — 6) ἀρχιεπισκόπου. — 7) Τελαληβιέρη. — 8) τοῦ Ῥοκαιφόρτου. — 9) Τενούρη, μαρτζᾶς τῶν Ἱερ. marzan di Jer. — 10) Ντενόρες. — 11) ὁ. — 12) Τεβερνή. de Vernin. — 13) Τζάκου Τεμουντεζάρτ. de Montezare. — 14) Πεντουῆν. Benduin. — 15) Φιλίππη Δουκίζης. Duchise. — 16) Ἀναπολιτάνικον. — 17) Τεπρίες. — 18) Ὀτζέρ. — 19) Galian. — 20) Λιός Τεπεντίς. — 21) Μούστρι. — 22) Μαλολές. — 23) da Muro. — 24) Ἐραφές Τεκάρμαι.

Τζουάν Τεραφιέρ(1), σίρ Τζουάν Ταντιότζε, σίρ Άρνάτ Σοσίους(2), σίρ Πιέρ Γριμάνης(8), σίρ Τζουάν Τεγριμάντε καβαλλάρης του ρέ Τεραγούνα(4) καὶ ἡ συντροφιά του, ὁ σίρ Έμπριμών Ταλαβότε(5), σίρ Λαφρουν Φαρράντος, σίρ Ότετ Παντουήν, σίρ Φλερμούντ(6) κύρης τῆς Κουμπάριας(7), ὁ σίρ Όγκετῆς Μιμάρης(8), σίρ Χαρρήν Τεμουζεζάρτ(9), σίρ Πιέρ Τεκασίν, σίρ Νικὸλ Λαζές(10), σίρ Γγετῆς Μιμάρς(11), σίρ Τζουάν Τεμουντολῆρ, καὶ τὰ κάτεργα τὰ ἐκράτησεν ὁ ῥήγας εἰς τὴν βόγαν(12) του τοῦ Σπιταλλίου κάτεργα δ' καὶ σατίαις ιβ', ὁ σίρ Τουμάς Τεμουντολῆρ τῆς Κλήρου(18), σίρ Άμούν Παπῆ(14), σίρ Τζουάν Τελαπάμε(15)· καὶ ἀπάνω εἰς τὰ καραβία ἦτον παραβοκυροὶ χαμηλοὶ καὶ δὲν ἐγράφησαν(16)· τὰ ξύλα ὁμάδα μὴ, καὶ ἀπάνω σούμμα πενήντα δύο· 8λα ρ'.

Καὶ τῇ κυριακῇ τῇ ἐβδόμῃ δεκεβρίου τῆς αὐτῆς ἐχρονίας(17) τῆς Χριστοῦ, ἐξέβην ἡ ἄνωθεν ἀρμάδα τοῦ ῥηγὸς Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, καὶ πηγαίνοντα εἰς τὸ πέλαγος ἐσηκώθην ζάλη καὶ μεγάλη σκληρία, καὶ τὰ ξύλα ἐχωρίστησαν μεσόν τους καὶ δὲν εἶδαν ἓναν τ' ἄλλον ποῦ ᾔπῃγεν. Τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς καὶ ἄλλα ἐπῆγαν εἰς τὸ Καρπάσιν καὶ εἰς τὴν Ἀκροτίκην(18)· τὸ κάτεργον τοῦ ἀφέντη τῆς Πάρας καὶ ἄλλα ιδ' εὐρέθησαν(19) εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ ἐπολεμίσαν τὸν πύργον, καὶ ἐπῆραν τὸν καπετάνον ὀνόματι Μεκεντάμ Νταούτ· καὶ ἐμεῖναν τὰ αὐτὰ ιε' κάτεργα εἰς τὴν Τρίπολιν ιβ' ἡμέραις [καὶ] ἐγδέχονταν τὴν ἀρμάδα. Ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν σκληρίαν τὸ ἓναν ἀπέσωσεν(20) εἰς τὸ Καρπάσιν, καὶ ἐπέλειψεν καὶ ἦρτεν εἰς τὸ χωργίον τὸ Τρίκομον(21), καὶ ἔρισην τὰ δελοιπὰ ξύλα

1) Τεραφιές. de Rafies. — 2) Σοσίους. — 3) Γρικανίς. — 4) τὸ Παῦνα. de Raguna. — 5) Πρίμο τῆς Βότας. — 6) Φλεμούντ. — 7) de Comprana. — 8) Ότετ Μιμάρίς. — 9) Τεμουντεζάρ. — 10) Νικὸ Λαζές. — 11) Κέτη Μιμάρίς. — 12) συντροφιάν. — 13) de Chiru. — 14) Παπῆν. — 15) Τελαπίμε. Chielapame. — 16) καὶ εἶχε καὶ παραβοκυροὺς χαμηλοὺς καὶ δὲν τοὺς ἔγραψα. — 17) τῇ ζ' τοῦ Ἰανουαρίου τῆς ἄνωθεν ἐχρονίας. — 18) Ἀκροτικὴν. — 19) ἐπῆγαν. — 20) ἐπέλειψεν. — 21) nel casal Tricomo.

νά πᾶν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Θωρῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας πῶς τὸ δελοικὸν στόλος (1) δὲν ἐφάνην, αἰμαλώτευσεν (2) τὴν Τρίπολιν, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον.

Ἄνταν ἔμαθεν ὁ σουλτάνος τὸ ἀρμάτωμαν καὶ τὴν ζημίαν τὴν ἐποίκων οἱ Κυπριῶταις, πολλὰ ἐπικράνθη καὶ ἐμετάνωσεν διὰ τὸ δὲν ἐτελείωσεν τὴν ἀγάπην· καὶ μοναῦτα (3) ἐβγάλε ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν σὶρ Τζάκο Τεπελονία (4) τὸν νοτάριον, ὅπουχεν πέψειν ὁ ῥήγας διὰ μαντατοφόρον εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἐφυλάκισεν τὸν ὡς ὧδε· ἐβγάλλοντά τὸν ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἔδωκέν του ἕναν μαντατοφόρον εἰς τὴν συντροφίαν του καὶ χαρτία καὶ περπάμενα κανισκία εἰς τὸν ῥήγα διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν ἀγάπην. Ὁ ῥήγας ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ τὸ κάτεργόν του ἔραξεν εἰς τὸν ἄγιον Γεώργιον τῆς Δαδᾶς (5), [καὶ ὁ ῥήγας ἦτον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον] καὶ ἐμηνύσαν το τοῦ ῥηγῶς, καὶ ὁ ῥήγας ἔδωκεν ὄρισμὸν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἡτίζου ἐγίνην. Καὶ ἐλθόντος του εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ὁ ῥήγας ἐπεριλαβέν τους μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ ἔδωκεν ἕναν ὁμορφον ἀπλάκιν (6) καὶ ἐμπήκαν ν' ἀναπαυτοῦσιν. Καὶ πισταυρίου (7) ἔπεψεν καὶ ἔφερέν τους ὁμπρὸς του· οἱ ποῖγοι ἐδῶκάν του [καὶ τὰ κανίσκια καὶ] τὰ χαρτία τοῦ σουλτάνου καὶ ἐδιαβάσαν τα ὁμπρὸς του. Ὅμως ὁ ῥήγας ἐπέθυμαν τὴν ἀγάπην τοῦ σουλτάνου διὰ τὴν παρακάλεισιν τοὺς Βενετικούς καὶ τοὺς Γενουβίους καὶ τοὺς Καταλάνους, [καὶ ἀρώτησεν ὁ ῥήγας] τοὺς ἀρχοντες τῆς βουλῆς του καὶ εἶπάν του, πῶς καλὸν εἶναι νὰ ποίσης ἀγάπην, ὅτι ὁ σουλτάνος εἶναι πολλὰ ἄρχος (8) καὶ ἀπομεινίσκει ὥστη (9) ν' ἀγανακτήσῃς τὸν ὁδοδον, καὶ ν' ἀπολογιάσῃς τοὺς ξένους νὰ πᾶσιν καὶ νὰ μείνῃς μοναχὸς καὶ ἀδήγητος, καὶ θέλει σηκωθῇ καὶ θέλιν ἐρτῇ καὶ ἀκηδᾶ σου ἀξάφνου καὶ θέλει σὲ ζημιώσῃς πολλὰ. Καὶ ἔγρικῶντα τούτην τὴν καλὴν βουλὴν, ἐπρουμουτίασεν νὰ ποίση ἀγάπην μὲ τὸν σουλτάνον·

1) ἡ δελοικὴ ἀρμάδα. — 2) αἰμαλώτευσεν. — 3) παραῦτα. — 4) Τεπελονία. de Polonia. — 5) τῆς Δάδης. san Zorzi tis dādis (sic). — 6) ἀπλάκιν. — 7) πισταυριῶ. — 8) πλούσιος. — 9) ὡς ὅπου.

καὶ οὕτως ἐλαλήθη ἐμπροσθεν τοῦ μαντατοφόρου τοῦ σουλτάνου τῇ κυριακῇ τῇ ι' μηνὸς φεβρουάριου αἰῶς Χριστοῦ.

Καὶ ἔπειθεν ὁ ῥήγας τὸν σὶρ Τζάκε(1) Τενόρες τὸν τουρκοπουλιέρην τῆς Κύπρου, τὸν σὶρ Πιέρ Τεκάμπη(2), τὸν σὶρ Τζάκ Τελεπεσιτ(3) καὶ τὸν σὶρ Οὐγγε Λαπάμε(4) νὰ πᾶσιν εἰς τὸ Κάργιος νὰ στερεώσῃ(5) τὴν εὐλογημένην ἀγάπην, καὶ νὰ ποίσῃ τὸν δρκον ὁ σουλτάνος κατὰ τὸ συνήθιν. Καὶ ἐμήνυσεν εἰς ὅλον τὸ νησὶν τῆς Κύπρου ὅπου ἔχει Σαρακηνοὺς ἄπιστους νὰ ἔλθουν(6) εἰς τὴν Ἀμμόχουστο μοναῦτα ἢ εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ἦλθαν δτοιμα περισσοί, καὶ ἐπαράδωκέν τους τοῦ τουρκοπουλιέρη(7) νὰ τοὺς πάρῃ μετὰ του εἰς τὸ Κάργιος· ἀκομὴ ἐδιαλάλησεν δσους ἔχει Σαρακηνοὺς βαπτισμένους δπου ἦτον μὲ τὸ θέλημάν τους καὶ θέλουν νὰ πᾶν εἰς τὸ Κάργιος μὲ τοὺς μαντατοφόρους νὰ πᾶσιν, καὶ εἴ τις ἦλθεν καὶ ἀπὸ τὴν Συρίαν καὶ θέλει νὰ πάγῃ, ἀς πάγῃ.

Καὶ μοναῦτα ἀρμάτωσεν α' κάτεργον ὁ ῥήγας καὶ μίαν σατίαν, καὶ μία νάβαν, νὰ ἐμπῇ ὁ μαντατοφόρος καὶ τὰ μάλωτα νὰ πᾶν εἰς τὸ Κάργιος(8). Καὶ κατὰ τὴν ὥραν(9) ἐφέρον γραφαῖς ἀπαὶ τὸν καπετάνον τοῦ Κούρικος καὶ ἀπαὶ τὸ Κονίος(10), λαλῶντα πῶς ὁ μέγας Καραμάνος ἐμήνυσεν εἰς τὸ Κούρικος πῶς τοῦ ἔδωκεν ὀρισμὸν ὁ σουλτάνος νὰ παρακάτῃ τοῦ Κούρικος, καὶ ἦλθεν μὲ πολὺν φουσάτον καὶ παρακάτσεν τοῦ κάστρου. Ἐπεφεν ὁ ῥήγας καὶ ἔφερεν τὸν μαντατοφόρον τοῦ σουλτάνου ἐμπροσθέν του καὶ ἐδιαβάσαν του τὰ χαρτία· καὶ ἡρικῶντα ὁ μαντατοφόρος εἶπεν· Μὲν τ' ὀρίσῃ(11) ὁ θεός, ὅτι ἐγίνετον τοῦτον ἀπὸ τὸν ἀφέντην μου. Καὶ μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἀρματώσαν δέκα κάτεργα, καὶ ἔπεισέν τα εἰς βοήθειαν τοῦ κάστρου, καὶ ἔβαλεν καὶ карабокуρους τιμημένους ἀρχόντες, καὶ καπιτάνον τὸν πρίντζην τὸν ἀδελφόν του· καὶ τὰ ὀνόματα τῶν

1) Τζάκ. — 2) Τεκαμπήν. de Cantin. — 3) Τζάκο Τεπετή. Debetit. — 4) Τσου Τελαπάμε. — 5) στερεώσουν. — 6) εὐρίσκεται Σαρ. ἀβάπτιστος νὰ ἔρτῃ. — 7) τοῦ σὶρ Τζουάν Τενόρες. — 8) τὴν Συρίαν. — 9) μέσα εἰς τοῦτον. — 10) Κόνιος. Coghio. — 11) ἀφέντη, μηδὲν τὸ ὀρίσῃ.

ἀρχόντων εἶναι τούτοι· σὶρ Φιλίππε Τηηνπελὴν, [ὁ σὶρ Τζουὰν Τηημπελῇ], σὶρ Φιλίππε Τεπρεζουή(1), τὸν σὶρ Φιλήμων τὸν ἀφέντην τῆς Πάρας, τὸν μισερ Σιμούν Τενόρες, καὶ τὸν σὶρ Τουμάς Ταντιότζε, τὸν σὶρ Τζουὰν Μουρσί, τὸν σὶρ Τζουὰν Λάσκαριν καβαλλάρης Ῥωμαῖος(2) ἀπαὶ τὴν Κωνσταντινόπολιν(3), καὶ τὸν σὶρ Τζάκις Τεμουντεζάρτ, καὶ πολλοὺς ἄλλους καβαλλάριδες τῆς συντροφιάς τους, καὶ πολλοὺς λαὸς τῶν ἀρμάτων. Καὶ τῇ κς' φεβρουαρίου τῆς Χριστοῦ, ἡ αὐτὴ ἀρμάδα ἐξέβην ἀπὸ τὴν Ἀιμμόχουστον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Κούρικος καὶ ἤσαν τὸ κάστρον ἀποκλεισμένον καὶ πολὺς λαὸς τῶν Τουρκῶν(4), καὶ εἶχαν πάρειν καὶ τὸν πύργον οὗ ἦτον κτισμένος ἀπάνω τῆς πέτρας πλησίον τοῦ πηγαδίου(5) ἔξω τοῦ κάστρου κατὰ πρόσωπα τοῦ πύργου τοῦ λεγομένου τοῦ Ὀρνιθαρίου. Καὶ ἄνταν οἱ Κουρουκιώταις ἀποσκεπάσαν τὴν ἀρμάδα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην καὶ ἐσημάναν ταῖς καμπάναις καὶ ἐπαῖξαν τὰ τρουμπέτια. Καὶ ἄνταν ἐπέξευσεν ὁ πρίντζης καὶ ἐνέβην εἰς τὸ κάστρον μετὰ τὴν συντροφίαν του, ἐποῖκεν τρεῖς ἡμέραις καὶ δὲν ἐξέβην ἀπὸ τὸ κάστρον, ἀμμὲ ἐπολεμίζαν ἀπὸ ἄνω μετὰ τοὺς Τούρκους. Καὶ ὀπίσω εἰς γ' ἡμέραις ὤρισεν ὁ κύρης ὁ πρίντζης καὶ ἐξέβησαν ἔξω οἱ Κουρουκιώταις καὶ ἐποίκαν μέγαν πόλεμον, καὶ ὁ θεὸς ἔδωκεν τὸ νίκος τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἀτσαλίσαν τοὺς Τούρκους(6) καὶ φύγαν, καὶ πιάσαν ἀπὸ ἑαυτῆς τοὺς πολλοὺς ζωντανούς, καὶ ἐσφάγγησαν πολλοὶ Τούρκοι, καὶ ἐπῆραν τοὺς οἱ χριστιανοὶ πολλὰ πολεμικὰ καὶ ταῖς τένταις τους καὶ πολλὰ ῥοῦχα, καὶ ἐλαβῶσαν καὶ τὸν μέγαν Καραμάνον πολλοὺς κόρπους, καὶ ἐπῆραν καὶ τὸν πύργον τὸν εἶχαν πάρειν οἱ Τούρκοι. Καὶ ὁ πρίντζης ἔμεινεν ἰβ' ἡμέραις εἰς τὸ Κούρικος, ἐγδέχεται(7) μήπως καὶ στραφούν οἱ Τούρκοι· καὶ ἔμαθεν πῶς πλεῖον δὲν ἔρχονται, διατὶ ἐτσακίστησαν καὶ πᾶσα εἰς ἐπῆγεν ἔσω του. Καὶ ἐχάρην χαρὰν μεγάλην, καὶ ἠμῆυσέν [το τοῦ ῥηγὸς] καὶ

1) Τεπρεζουή. — 2) Greco. — 3) Πόλιν. — 4) μετὰ πολλὸν λαὸν Τούρκους. — 5) εἰς τὴν ῥότζαν πλησίον τοῦ πηγαδιοῦ. — 6) ἐνίκησαν οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐσκοτώσαν πολλοὺς Τ. — 7) καὶ ἐστέλετον.

ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τῇ ἰδ' μηνὸς μαρτίου τῆς Χριστοῦ.

Τὸ λοιπὸν εὐρισκομένου τοῦ ἀφέντη τοῦ πρίντζη εἰς τὸ Κούρκιος, ἐνέβησαν πολλοὶ Τούρκοι Βαρσαχίδες(1) φίλοι τοῦ τόπου καὶ ἐδωκάν του νὰ ἔγκληση πῶς εἰς τὸ Κάργιος ἦτον μεγάλη φιλονεικία(2) μετὰ τὸν σουλτάνον καὶ ἀνάμεσα τοὺς ἀμιράδες(3), καὶ ἐσκοτώσαν τὸν μέγαν ἀμιράν ὅπου ἔκουβερνίαζεν(4) τὸ γένος τῶν Μουσθλουμάνων(5), ὀνόματι Πέχνα Ἐλλαζεῖχ(6), διότι ἦτον εἰς τὸ θέλημάν του(7), καὶ ἐσυμβούλεψεν τὸν σουλτάνον νὰ ποίση τὴν ἀγάπην μετὰ τὴν Κύπρον, καὶ ἔβαλεν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἄλλου ἀμιράν, ὀνόματι Χασάτ Νταμούρ(8). Καὶ τοῦτον εἶπεν τοῦ πρίντζης τοῦ ῥήγος· καὶ ὁ ῥήγας ἔπεψεν τοὺς μαντατοφόρους, καὶ ἐστράφην εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ μανθάνοντα τὰ μαντάτα, διότι οἱ μαντατοφόροι ἀκομή [ἀπὸ κακὸν καιρὸν] ἦτον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἔπεψεν καὶ ἔφερέν τοὺς ὀμπρός του(9) καὶ [ἐλθόντος τοὺς ὀμπρός του] ἐρώτησέν τοὺς διὰ τοῦτον· καὶ ἔκεινοι εἶπάν του· Ἀφέντη, ἐμεῖς ξεύρομεν πῶς ὁ ἀφέντης μας ὁ σουλτάνος καὶ οὗλοι οἱ ἀμιράδες θέλου νὰ ποίσουν ἀγάπην μετὰ τὴν ἀφεντιάν σου διὰ νὰ τελειωθῇ χωρὶς κώλυσιν ἡ ἀγάπη· καὶ ἄλλην ἔννοيان μὴδὲν ἔχης. Καὶ μοναῦτα ἔδωκέν τοὺς ὁρισμὸν νὰ στραφοῦν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ νὰ ποίσουν τὸ ταξεῖδίν τους.

Οἱ Γενουβίσοι θωρῶντα πῶς ἄργε νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη, ἔπεψεν(10) ἕναν κάτεργον εἰς τὸ Κάργιος μετὰ τὸν σὶρ Πιέρ Τεβανὲς(11) ἕναν φρόνιμον πραμματευτὴν, καὶ ἐζήτησέν του τὴν ἀγάπην. Καὶ ὁ σουλτάνος εἶπεν του· Δὲν πολομῶ ἀγάπην μετὰ κανέναν χριστιανόν, χωρὶς νὰ ποίσω μετὰ τὸν ῥήγα τῆς Κύπρου, καὶ ἐγδέχομαι τὸν μαντατόρον του(12)· καὶ εἶχαν πολλὴν πικρίαν. Θωρῶντα ὁ ἄνωθεν σὶρ Πιέρ, ἐξέβην καὶ ἦλθεν γυρεύοντα τοὺς

1) Βαράχιδες. Turchi βαροχίδες (sic). — 2) ταραχή. — 3) μαμουλούκους. mamaluchi. — 4) ἐκουβερνίαζεν. — 5) Μουσουλμάνων. — 6) Ἰοπέχνα. il figliolo di Bechna. — 7) ἐκεῖνος ἦτον ἡ βουλή καὶ τὸ θέλημα τοῦ σουλτάνου. — 8) Χασάτ Ταμούρ. Chassan Tamur. — 9) τοὺς εἰς τὴν Λευκωσίαν. — 10) ἐπέψαν. — 11) Τε-κασί. de Cassin. — 12) μαντατοφόρον.

μαντατοφόρους, καὶ ἐπαρακάλεσεν τὸν ῥήγα νὰ τοὺς ἔξηφτειάσῃ γλήγορα. Καὶ μοναῦτα ὁ ῥήγας ἐμήνυσεν τοῦ τουρκοπουλιέρη (1) εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ νὰ πάγῃ εἰς τὸν σουλτάνον τὸ γληγορότερον τὸ νὰ ἴκωρησῃ. Καὶ ἀρμάτωσεν α' κάτεργον, καὶ ἦτον καὶ τὸ κάτεργον τοῦ ῥέ δὲ 'Ραούνα (2), καὶ μίαν σατίαν, καὶ β' νάβαις νὰ σηκώσουν τοὺς λαὸς τοὺς ἔπειθεν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ τὸ κάτεργον τὸ Γενουβίστικον τὸ ἔφερον ὁ ἀνωθεν ὁ σὶρ Πιέρου Κανέλ (3), καὶ ἐπῆγαν ὅλοι συντροφίαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν· καὶ ἐνέβησαν ἔξω τὸ σαββάτο, τῇ ιδ' μαρτίου τξζ' Χριστοῦ, καὶ ἐπῆγαν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ [εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν] ἐπροσδέκτησάν τους μὲ μεγάλην τιμὴν, καὶ ἐδῶκάν του συντροφίαν ἀμυράδες ἔντιμους, καὶ ἐπῆραν τὸν εἰς τὸ Κάργιος εἰς τὸν σουλτάνον· καὶ εἶχεν ὁρισμὸν ἀπὸ τὸν ῥήγα ὅτι ποίσει νὰ τοῦ πέψουν ἀντίλογον ἀπὸ τὸ Κάργιος μὲ τὴν σατίαν μοναῦτα διὰ νὰ ξεύρῃ.

Ὁ ῥήγας ἀρμάτωσεν πολλὰ κάτεργα νὰ πάρουν τὸ πλέρωμα τοὺς λαὸς (4) εἰς τὴν Ἀτταλείαν τοὺς σολδάτους, καὶ βιττουάλιαν. Θωρῶντα ὁ ῥήγας πῶς δὲν ἦλθεν ἡ σατία (5) ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδραν, ἦτον πολλὰ περίλυπος, καὶ ὥρισεν τὸν μισέρ Τζουάν Μουρσῇ, τὸν εἶχεν βάλλειν καπετάνον εἰς τὴν ἀρματωσίαν, νὰ μὲν σκαλέψῃ ὥστη νὰ τοῦ μηνύσῃ ὁ ῥήγας.

Θεωρῶντα ὁ λαὸς τῆς Ἀτταλείας, ὅτι ὁ ῥήγας δὲν ἔπειθεν τὸ πλέρωμα τοὺς καὶ βιττουάλιαν κατὰ τὸν καιρὸν, εἶπαν· Ὁ ῥήγας ἐλθισμὸνῆσέν μας. Καὶ ἐς τοῦτον ἔπεσεν ἔχθρα εἰς τὸ μεσὸν τους. Ὁ σὶρ Λίουν Βεντιαμὲς (6) ὁ καπετάνος ἐκουβερτίαζεν (7) τους μὲ γλυκεῖα λογία (8) ν' ἀπομείνουν, καὶ δὲν ἤμπορε νὰ τοὺς ταπεινώσῃ. Καὶ ἦτον ἓνας μάστρος ὀνόματι Πιέρ Κανέλ (9) καὶ ἐπονηρεῦγέ τους εἰς τὴν τοιοῦτην λογὴν, ὅτι ἐρεβελιάσαν καὶ ἐπῆραν καὶ τὸ ἀνοικτάρην ἀπὸ τὸ χέριν τοῦ καπετάνου,

1) τοῦ Τζάκου Ντενέρες. — 2) τ' Ἀραγούνα. *re de Aragona*. — 3) Πιέρ Τεκανέλ. *de Canal*. — 4) ἀνθρώπους. — 5) καὶ ἡ σατία ἄργησεν νῆρτη. — 6) Λιὸν Κεντιάμε καὶ. *Lion Chentiamé*. — 7) ἐκουφερτίαζεν. — 8) γλυκεῖα λόγια. — 9) εἶχεν μεσὸν τους ἓνα κοντοσταυλίην τὸν Πιέρ Τεκανές.

λαλῶντα νὰ τὸ στρέφουγ τοὺς Τούρκους· καὶ ἐδιάβασαν μεγάλον φόβον καὶ ἔννοιαν. Καὶ ὁ καπετάνος ἐποῖκεν τόσον καὶ ἔκρατῆσέν τους, καὶ ἐβαστάζαν ἕως τὸν καιρὸν καὶ ἐμήνυσεν τοῦ ῥηγὸς μοναῦτα ν' ἀναγκαστῇ νὰ πὲ τὸ πλέρωμάν τους. Καὶ μανθάνοντά το ὁ ῥήγας πολλὰ τὸ ἐπικράνη, καὶ πάλε ἐννοιάζετον διὰ τὴν σατίαν [διὰ νὰ ἔρτη ἀπαι τὸ Κάργιος] διὰ νὰ ἔξυρῃ μαντάτον ἀπὸ τὸν σουλτάνον. Ἐμήνυσεν ὁ ῥήγας τοῦ ἀμυράλη νὰ μηνύσῃ τοὺς λαῖς ν' ἀρματώσῃ ὅσα ξύλα ἐμπορήσει· καὶ μοναῦτα ἀρμάτωσεν καὶ κότεργα, χωρὶς τὰ δ' τῆς Ῥόδου τὰ εὑρέθησαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ εἶχεν καὶ πολλὰ ἄλλα μικρὰ, καὶ ἐβάλαν καραβοκυροὺς τοὺς κάτωθεν δηλημένους· πρῶτον τὸ κότεργον τοῦ ῥηγὸς· β', τοῦ πρίντζη· γ', τοῦ μισερ Τζουάν τὸ Ἡμπελῆ· δ', τοῦ μισερ Φιλίππο Ταπεργή(1)· ε', τοῦ κούντη [τὸ Τζάφ] μισερ Τζουάν τὸ Ἡμπελῆ· ς', τοῦ μισερ Τζουάν τὸ Μόρφου κούντη τὸ Ῥουχᾶς· ζ', μισερ Ὀγγέτ(2) Τελουζουνία πρίντζης· η', ὁ μισερ φρέ Ῥαμουντες(3) ἀφέντης τῆς Πάρας· θ', ὁ μισερ Σιμοῦν Τενόρες μαριτζᾶς Ἱεροσολύμων· ι', μισερ Τζουάν Τεπριές· ια', μισερ Τζουάν Πετουή Λουζουνίας(4)· ιβ', σὶρ Γιλιάμ Βισκούντης· ιγ', σὶρ Τζουάν Τελαφιέτ(5)· ιδ', σὶρ Τουμάς Τεμουντολήφ τῆς Κλήρου· ιε', Τζουάν Τανπιότζε· ις', σὶρ Τουμάς Τεβερνή· ιζ', σὶρ Ῥωγέρ(6) Δεμουντολήφ· ιη', σὶρ Τζάκε Τεμουντεζάρτ· ιθ', σὶρ Χαρρὴν Τεμουντεζάρτ· κ', σὶρ Τζουάν Ταμουστρί(7)· κα', σὶρ Πιερ Μαλοζέ· κβ', σὶρ Τζουάν Ταμάρ· κγ', σὶρ Μαρὴν Κορνέρ· κδ', σὶρ Λιούν Σπινόλας· κε', σὶρ Τζουάν Λασκάρις· κς', σὶρ Πρίμου Τελαβότα(8)· κζ', σὶρ Ἀλφούν Φαρράντ(9)· κη', τὸ κότεργον τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κύπρου· κθ', ἡ συντροφία τοῦ σὶρ Τζουάν Τελαβίεζ.

Καὶ τῇ κς' μαγίου αἰξζ' Χριστοῦ ἐξέβην ὁ ρὲ Πιερ μὲ οὐλὴν τὴν

1) Φιλίππος Τάπερ. Filippo Taper de siniscalco. — 2) Οὔγγε. Ugo. — 3) Ἀλμουντες. — 4) Τεπουήλ ὁ Α. Beduin il Lusugnan. — 5) τὸ Ἀλφιελ. de Alfier. — 6) Ὑγγε. Ugo. — 7) Μουστρί. — 8) Πριμούν τῆς βότας. don Primo tis votas. — 9) Φαρράντος.

ἀρμάδαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀτταλείαν· καὶ ὅσον ἀπεσῶσαν ἔκοψεν τὴν κεφαλὴν τοῦ μάστρε Πιερ Κανέλ ὅπου ἔτον (1) ἡ ἀφορμὴ τοῦ σκαντάλου, καὶ ποῖκεν πλέρωμαν τοῦ λαοῦ· καὶ ἀπέκει ἐξέβην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥόδον διὰ νὰ μάθῃ μαντάτον ἀπὸ τὸ Κάργιος· καὶ ἄλλαξεν τὸν καπετάνιον τῆς Ἀτταλείας καὶ ἔβαλεν τὸν σὶρ Τουμᾶς Τεμουντολήφ τῆς Κλήρου.

Πηγαίνοντα ὁ σὶρ Τζάκας Τενόρες ὁ τουρκοπουλιέρης καὶ ἐμπαίνοντα ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου, ἐσύντυχέν του πολλὰ ἀπότορμα καὶ ἀτζήπτωτα, λαλῶντά του, ὅτι δὲν πρέπει οἱ ἀφένταις οἱ καθολικοὶ νὰ προυμουτιάζουν νὰ κολομοῦν (2) ἀγάπην καὶ πάλε νὰ μεταγνώθουν (3) καὶ νὰ πλημμυλοῦμεν μὲ πολὺν κόπον καὶ πειρασμὸν, καὶ ν' ἀποδιαβάζῃς [τὸν ἀφέντην μας] ἀπὸ μίαν ἡμέραν εἰς ἄλλην, [καὶ ὁ ἀφέντης μου εἶναι καθολικὸς ἀφέντης]. Καὶ πολλὰ ἄλλα λογία σκληρὰ καὶ ἄκρεπα, καὶ ἐφουμίζετον εἰς τὴν εὐγενεῖαν του πῶς ὁ ἀφέντης του εἶναι καθολικὸς ἀφέντης. Γρικῶντα ὁ σουλτάνος, ἐθυμώθη πολλὰ καὶ ὥρισε νὰ τὸν ἀπλώσουν χαμαὶ νὰ τὸν παιδεύσουν. Καὶ ἐσηκώθη ἓνας ἀμιράς καὶ λαλεῖ τοῦ σουλτάνου· Δὸς μου ὀρισμὸν ἐμὲν τοῦ δούλου (4) σου νὰ σοῦ συντύχω· παρακαλῶ πολλὰ τὴν μεγάλην σου ἀφεντίαν (5) ἔμπροσθεν τοὺς ἀμιράδες σου νὰ μοῦ ἀκούσης (6). Ὁ δὲ σουλτάνος ἐρίσεν τὸν νὰ συντύχῃ. Καὶ κεῖνος εἶπεν· ἀφένταις, δοτέ μου ν' ἀγρικῆσω πόθεν εἶναι θαρρούμενοι οἱ χριστιανοὶ καὶ πέμπουν τόσον λογάριν καὶπραμματεῖαις εἰς τὸν τόπον σου, καὶ τόσοιπρατευτάδες (7) ὅπου στέκονται εἰς ταῖς χώραις σου; Καὶ ὁ σουλτάνος εἶπέν του· [Ἔρχονται] εἰς τὸν δρκον τοῦ σουλτάνου καὶ εἰς τὸν δρκον τὸν διδοῖ ἔμπροσθεν τοὺς [ἀμιράδες]. Ἀπολογᾶται του· Οἱ μαντατοφόροι τοὺς χριστιανοὺς στέκουν ὀμπρὸς σου, καὶ θωρῶ ὥρισε νὰ τὸν ἀπλώσουν νὰ τὸν παιδεύσουν· κολομῶντα τοῦτον, τίς ἐνι ἐκεῖνος ὅπου νὰ πέψῃ πλεῖον μαντατοφόρον εἰς τὴν ἀφεντεῖαν σου; καὶ θέλει γενῆν μεγάλη μάχη εἰς τὸ μέσος· διὰ τοῦτον ἡ ἀφεντιά σου ἀνοιξε τὰ βιβλία τὰ σουλτάνικα καὶ ψηλάφησαι (8)

1) ἦτον. — 2) ποῖσουν. — 3) μετανώθουν. — 4) δουλευτῇ. — 5) βασιλείαν. — 6) ἡγρικῆσης. — 7)πραμματευτάδες. — 8) ὁδ.

ἀνισῶς καὶ ποτὲ κανένας σουλτάνος διαβατιωμένος σου ἐποῦκεν τιτοῖον πρᾶμ-
 μαν ποτέ · μαντατοφόρος οὐδ' ἐτιμάζεται, οὐδὲ παιδεύγεται · ἐμπορεῖ νὰ τὸν
 κατηγορήσουν, ἂν συντύχη ἄπρεπα λόγια, καὶ νὰ τὸ μνηύουν τοῦ ἀφέντη
 του νὰ 'παίρνη σκοπὸν ἵνα ἀνθρώπους κέμπει μαντατοφόρους, καὶ ὅχι νὰ
 τὸν θανατώσουν · καὶ ἀνισῶς καὶ τοῦτον γινῇ [ἢ χῳραίς σου οὐλαὶς χα-
 λούνται, διότι] οἱ Μουσθλουμάνοι δὲν ἔχουν πείον καμμίαν ζωὴν. Καὶ
 τόσον ἐσύντυχεν ὁ ἀμιράς, ὅτι ἔκοψεν τὸν σουλτάνον ἀπὸ τὴν κακὴν ὁρεξιν
 ὅπου εἶχεν εἰς τὸν μαντατοφόρον. Λαλεῖ του ὁ σουλτάνος · Ἀρωτούμέν σε
 ὡς παλαιὸν καὶ ἐμπιστὸν τοῦ σπιτίου μας (1), τίνα πρέπει τοῦ χοιριδίου (2)
 τούτου τοῦ μαντατοφόρου ὅπου ἐσύντυχεν τόσον ἀντροπιασμένα ἐμπροσθεν
 [ἐμὲν καὶ] τοὺς ἀμιράδες μου; Εἶπέν του · Μὴδὲν τοῦ κάμεις (3) κακόν ·
 ἄφης τον (4) νὰ πᾶ τὴν δουλιάν του, [καὶ μήνα το τοῦ ἀφέντη του]. Καὶ
 ἐσυνκατέβην ὁ σουλτάνος. Καὶ ὄνταν ἐγρίκησεν ὁ τουρκοπουλιέρης τὰ
 λόγια (5) τοῦτα, εἶχεν ἕναν φίλον Γενουβίσον ὅπου ἐμουσθλουμάνισεν, καὶ
 ἐκράζαν τον σίρε Λουσίερ Τελόρτ (6), καὶ σαρακηνὸν (7) ἐκράζαν τον Νασάρ
 Ἐλτήν, ἔπεφεν καὶ ἐκράξεν τον καὶ ἔδωκέν του πρεπαμένα κανισκία νὰ
 τοῦ δώσῃ καὶ τοὺς ἀμιράδες τοὺς 'φελέσιμους, καὶ παρακαλέσεν τον νὰ
 ποίσουν κοντὸ (8) τὸ 'ξηφτεῖασμάν του ἀπὸ τὸν σουλτάνον. Ὁ ποῖος ἐπῆγεν
 καὶ ἐδήθην μὲ τὸν ἀμιράν ἀποῦ ἐξηλῶσεν (9) τὸν σουλτάνον νὰ μὲν ποίσῃ
 τὴν ἀγάπην. Καὶ ἐπῆγεν ὁ ἕνας ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην
 ἐκεῖνος, καὶ ὅτ' ὅσα ἀποτσακίσαν τὸν σουλτάνον, καὶ τόσα τοῦ εἴπασιν · ὅτι
 ὁ θεὸς θέλει πέψει μεγάλην παιδευσιν εἰς αὐτῆς μας, ἂν δὲν ποίσῃς ἀγά-
 πην, ὅτι ἐμάθαμεν καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ μέλλει νὰ σωρευτοῦσιν νὰ ἔλ-
 θουν κατὰδικά σου νὰ σὲ 'ξηλεῖψουν, καὶ νὰ καταλύσουν καὶ τὸν σουλτανι-
 κὸν λαόν · καὶ φαίνεται μας καὶ ἀναγκάζεις τους νὰ τὸ ποίσουν. Εἰς
 τοῦτον ἐσυνγκατέβην ὁ σουλτάνος νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη, καὶ ὥρισεν [νὰ

1) τῆς αὐλῆς μου. — 2) χοιριδιοῦ. — 3) μὲν τοῦ ποίσης. — 4) καὶ ἀπολόγισα' τον.
 — 5) λόγια. — 6) Λουχιέρ Τελόρε. — 7) καὶ ἦτον μουσουλμάνος. — 8) κοντόν. —
 9) 'ποῦκεν.

πέφουν] μαντατοφόρους νὰ ἔλθουν μὲ τὸν τουρκοπουλιζην (1) εἰς τὴν Κύπρον. Τότε εἶπεν τοῦ σουλτάνου ὁ ἀμράς Νασάρ Ἐλιτήτι· Ἀφέντη, οἱ Φράγχοι λαλοῦσιν, ἀποῦ διδοῖ γλήγορα, διδοῖ δεύτερον (2)· πρῶτον ὅτι δείχνει πῶς ἔχει θέλημα νὰ τὸ δώσῃ, καὶ τὸ δεύτερον διδοῖ τὸ πρᾶμμαν ἑτοιμα. Τὸ λοιπὸν καὶ ἡ ἀφεντιά σου ἐκείνον τὸ μέλλει νὰ ποίσης ἢ νὰ δώσης ἄς γενῇ γλήγορα, διὰ νὰ ἐβγαίνῃ ἡ ἀκουή σου καὶ νὰ ἔρχονται ἡ πραγματείας, καὶ ν' ἀνοίξῃ ὁ τόπος καὶ τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ.

Ἐμέρωσεν ὁ λύκος ἄγριος, καὶ μοναῦτα ἔπεψεν καὶ ἐξηφτείαςεν τὸν τουρκοπουλιέρην καὶ τοὺς μαντατοφόρους (3) μὲ τὰ κανισκία τὰ συνεθισμένα, καὶ μὲ καλὸν πρόσωπον ἐξέβησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ἤϋραν τὰ κάτεργά τους, καὶ ἐνέβησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ τὴν παρασκευὴν τῇ ιδ' ἰουνίου αἰξ' Χριστοῦ ἔμαθεν (4) πῶς ὁ ῥήγας εὐρίσκεται εἰς τὴν Ῥόδον. Τότες ἐγδέχτην τοὺς μαντατοφόρους καὶ ἐποίκέν τους μεγάλην ἀπόλαυσιν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐμήνυσέν το τοῦ ῥηγός, καὶ ἀφῆκέν τους νὰ τοὺς ὀδηγοῦν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ ἑκεῖνος ἐπῆγεν νὰ ὀῇ τὴν ῥήγαϊνα, καὶ τῇ δευτέρᾳ τῇ κδ' ἰουνίου τῆς αὐτῆς ἔχρονίας τελειόνοντα ταῖς δουλιαῖς τους, ἐξέβην ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ὠδήγησεν τὰ κάτεργά του, καὶ ἐμπάσεν τοὺς μαντατοφόρους, καὶ ἐνέβην καὶ ἑκεῖνος, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥόδον· καὶ ἐξέβην ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον τῇ παρασκευῇ κη' ἰουνίου τῆς ἀνωθεν ἔχρονίας. Καὶ πεσώνοντά τους εἰς τὴν Ῥόδον, εὐρέθην ὁ ῥήγας εἰς τὸ κυνήγι, καὶ μανθάνοντα ὁ ῥήγας πῶς ἦρτεν ὁ τουρκοπουλιέρης (5) καὶ οἱ μαντατοφόροι τοῦ σουλτάνου, ἐχάρην πολλὰ, καὶ ἀφῆκεν τὸ κυνήγι καὶ ἦλθεν μοναῦτα εἰς τὴν Ῥόδον. Γρικῶντα πῶς δὲν ἐτελειώθην ἡ ἀγάπη τοῦ σουλτάνου, παρὰ ἐξανάπεψεν μαντατοφόρους νὰ τοῦ συντύχουν, ὥρισε ν' ἀπεζεύσῃ ὁ τουρκοπουλιέρης μὲ τὴν συνητροφίαν του καὶ ν' ἀφήσουν τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου εἰς τὰ ξύλα τους, ἕως ὅπου νὰ ἰδοῦν ἄλλον ὀρισμὸν ἀπαι

1) τουρκοπουλιέρην. — 2) ἀποῦ διδοῦν γλήγορα, διδοῦν δ. — 3) Καὶ ἡτζου. —

4) ἐμάθαν. — 5) Τζάκο Ντενόρες.

τὸν ῥήγα. Καὶ μοναῦτα ἐσύντυχεν μὲ τὸν τουρκοκουλιέρην καὶ ἔμαθεν τὰ γενόμενα· καὶ μοναῦτα ἔπεφεν ἕναν κότεργον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἀπάνω ἔπεφεν τὸν σὶρ Λιούν Κεντατιαμέ (1) νὰ ὀδηγήσῃ ὅσα ἄλογα ἐμπορεῖ νὰ πάρῃ μετὰ του, καὶ νὰ ὀδηγήσῃ καραβία [καὶ] ταφουρέντζαις καὶ λουσεργία νὰ σηκώσουν τὰ αὐτὰ ἄλογα, ὁμοίως καὶ πολλαῖς σατίαις (2), καὶ πᾶσα ἄλλα ξύλα ὅπου ναῦρεθοῦν εἰς τὸν λιμνιόναν τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ νὰ τὸν ἐγδεχτοῦν. Ὁ ἄνωθεν σὶρ Λιούν (3) Κεντατιαμέ μοναῦτα ἐποίηεν τὸν [ὀρισμὸν του], καὶ ἦλθεν καὶ ἐπλήρωσεν τὸ μηνιὸν τοὺς καὶ ὀδήγησεν πᾶσα πρᾶμμαν κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἀπομείνεν τὸ νὰ ἔλθῃ. Καὶ τότες ἐνέβην (4) εἰς λόγια ὁ κύρης σὶρ Λιούν Κεντατιαμέ μὲ τὸν κύρην τοῦ Ῥοκεφόρτ (5), [καὶ] μὲ τὸν σὶρ Τζουάν Μουρσί (6) ὁ ῥήγας ἀνγκρίστην μετὰ του. Τότες ἐσάστην ὁ κύρης τοῦ Ῥοκεφόρτ μὲ τὴν ἀφέντην τῆς Πάρας ν' ἀφήσουν τὸν ῥήγα καὶ νὰ πᾶσιν εἰς τὴν Δύσιν· καὶ (μο)ναῦτα ἀρματώσαν α' κότεργον ἀπὸ τὴν Ῥόδον, καὶ τᾶξαν τὸν ῥήγα τῆς Κύπρου νὰ εὐρέθῃ ἐμπροσθεν τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης εἰς τερμένον τὴν ἡμέραν τῶν Γεννῶν νὰ τοὺς ἀπολογθῇ γιὰ τὸ ἀγκάλεμαν τὸ ἔχουν μεσὸν τοὺς καὶ νὰ δικαιωθοῦν ἀπὸ τὸ ζήτημάν του. Καὶ τότες ἀνάφανεν ὁ μέγας μᾶστρος τῆς Ῥόδου ἀπάνω εἰς δύο κότεργα ἀπὸ πέρα, καὶ κράζαν τὸν φρε Ῥαμοῦν Μπεληνγκιέρ, ὁ ποῖος ἦτον εἰς τὸν Πάπαν (7)· καὶ ἐδεκτῆσάν τον πολλὰ πρεπάμενα καὶ ἀπὸ τὸν ῥήγα καὶ ἀπὸ τοὺς λαὸς του καὶ ἀπ' οὐλὴν τὴν Ῥόδο.

Ὁ ῥήγας ἐξέβην ἀπὸ τὴν Ῥόδον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀτταλείαν, καὶ ἔπεφεν τὸν μισερ Τζουάν Μουρσί (8) εἰς τὸν Ταχᾶν καὶ εἶπέν τοὺς νὰ ἔλθουν νὰ συντύχουν μὲ τὸν ῥήγα. Καὶ [ἐπεξεῦσαν, καὶ ὁ] αὐτὸς Ταχᾶς ἐπερίλαβέν τοὺς πολλὰ τιμημένα, καὶ ἐπροσδέκτην τοὺς πολλὰ τι(μη)μένα, καὶ ὁ ἄνωθεν Ταχᾶς ἐποίηεν μεγάλην τιμὴν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἀξιώσεν τον,

1) Γιλιοῦμ Τεσατιαμέ. Julio de Latiane. — 2) nave et maone et λυσέρια καὶ πολὺς σατίες (sic). — 3) Γιλιοῦμ. — 4) ἤρτεν. — 5) Ῥοκεφόρτου. — 6) Μουστρί. — 7) Ῥαμοῦ καὶ ἤρτεν ἀπὸ πέρα. — 8) Μουστρί.

καὶ ἐπροσκύνησέν τον μὲ πίστιν· καὶ ἐσυντύχαν ὦραν πολλήν, καὶ ἀπο-
 χαιρέτησεν ὁ Τακάς, καὶ ἐπῆγεν ὁ Τακάς τὴν δουλίαν του, καὶ ὁ ῥήγας
 ἐμπῆκεν εἰς τὸ κάτεργόν του καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀτταλείαν. Καὶ οἱ ἀμι-
 ράδες (1) τοὺς τόπους ἐκείνους ἐπέψαν τοῦ ῥηγὸς κανισκία (2) ἄξια μὲ τοὺς
 μαντατοφόρους, κατὰ τὸ συνῆθιν, ζητῶντα νὰ ἔξαναστερέωσιν τὴν ἀγάπην
 τὴν εἶχεν ἡ Ἀτταλεία μετὰ του (3). Καὶ ὁ ῥήγας ἐκήρυξέν την· καὶ
 μετὰ ταῦτα ὁ ῥήγας ἐξέβην ἀπὸ τὴν Ἀτταλείαν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον
 εἰς τὸ Κίττιν (4), καὶ ἐπέξευσεν μὲ τοὺς λαὸς του, ἐγδεχόμενα (5) τὸν σὶρ
 Τζουάν Τεσιούρ (6) τὸν ἀμιράλην νὰ ἔλθῃ ἀπὸ πέρα, ὅτι ὁ μέγας μάστρος
 εἶπέν τους εἰς τὴν Ῥόδον τὸ πῶς εἶχεν ποίσειν τὴν ἀγάπην μὲ τοὺς Γε-
 νομβίους, καὶ ἦτον ἑτοιμος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Κύπρον. [Καὶ ὁ ῥήγας ὅσον
 ἐπέξευσεν] ἀρρώστησεν, καὶ ἐβάλεν τὸν ἀδελφόν του τὸν πρίντζην εἰς τὸν
 τόπον του, καὶ ἑκεῖνος ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν (7)· καὶ ἀντὶν ἐκαλλι-
 τέρισεν (8) ἐστράφην εἰς τὸ Κίττιν (9). Καὶ τὰπίσα ἦλθεν εἰς ἀστένειαν ὁ
 κύρης ὁ πρίντζης, καὶ ἐφέραν τον μὲ τὸ τζάριν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ
 τῇ κβ' σептέβρη εὐρισκόμενος ὁ ῥήγας εἰς τὸ Κίττιν, ἀνάφανεν τὸ κάτερ-
 γον τοῦ μισερ Τζουάν Τεβριμαντέ (10), καὶ ἦτον μέσα ὁ πύσκοπος τῆς
 Ἀμμοχούστου ὁ σὶρ Ἐράτ, καὶ ὁ σὶρ Τζουάν Τεσιούρ (11) ὁ ἀμιράλης. Ὁ
 ῥήγας καὶ οὗλοι οἱ ἀφένταις (12) ἐδεκτῆσάν τους μὲ μεγάλην τιμὴν· καὶ
 μεναῦτα ὥρισεν ὁ ῥήγας τὸν ἀμιράλην νὰ πάρῃ τὸν ἐπίσκοπον εἰς τὴν
 Ἀμμόχουστον, καὶ ἑκεῖνος νὰ στραφῇ εἰς τὸ Κίττιν, καὶ ἀνισῶς καὶ τὸν
 ῥήγα δὲν τὸν εὗρη εἰς τὸ Κίττιν, νὰ πάγῃ εἰς τὴν Τρίπολιν.

Ὁ ῥήγας ἐξέβην ἀπὸ τὸ Κίττιν τῇ κβ' (13) σептέβρη αὐτῆς Χριστοῦ·
 καὶ ἐκέσωσεν οὐλὴ ἡ ἀρμάδα εἰς τὸν λιμὸν τῆς Τρίπολης, καὶ τῇ κυ-
 ριακῇ, τῇ κη' (14) σептέβρη, ἐνέβην εἰς τὴν Τρίπολιν ἔσω εἰς τὴν χώραν. Τὸ
 λοιπὸν ἐμπαίνοντα, ὁ λαὸς οὗλος ἐσκολλίστην εἰς τὸ κούρσοις, καὶ ἐστρέφοντα

1) li bassà. — 2) κανισκία. — 3) μὲ τὸν ῥήγαν. — 4) nel casal Chiti. — 5) καὶ
 ἐδέχοντα. — 6) Τεσιούρ. — 7) Λευκωσίαν. — 8) ἐκαλλιωτέρισεν. — 9) casal Chiti.
 — 10) Τεβριμαντέ. — 11) Τεσιούρ. — 12) καθαλλάριδες. — 13) κβ'. — 14) κθ'.

νὰ ἔμπούν εἰς τὰ κάτεργά τους, οἱ Σαρακηνοὶ ἐσφάζαν τους, ὅτι ἀξιοπολύ-
 θησαν καὶ δὲν εἶχαν καπετάνον νὰ τοὺς ὀρδινιάζῃ· καὶ ἔρχονταν δύο ἢ
 τρεῖς κ' ἐθαρροῦσαν καὶ εἶναι ἔσω τους· καὶ εἶχεν ἕναν μίλιν ἀπὸ τὴν
 χώραν ὡς τὸν λιμιόναν (1), καὶ ἐκεῖ ὁ τόπος εἶναι γεμάτος περιβόλια (2)
 καὶ πολὺν καλάμιν τοῦ ζαχάριτος [καὶ φραμμοὶ πολλοί], καὶ οἱ Σαρακηνοὶ
 ἔτον χωσμένοι ἐς τοὺς φραμμούς καὶ εἰς τὰ καλαμερά τῶν περιβόλεων,
 καὶ ἐδόξευγάν τους καὶ ἐσκοτώσαν πολλούς. Γρικῶντα ὁ ῥήγας καὶ θω-
 ρῶντα, ὅτι ἐμεῖνα μοναχοὶ, καὶ ἡ χώρα τειχόκαστρον δὲν εἶχεν, ἐφοβήθη
 μὲν τοῦ ἀπηθόσῃ φουσάτον καὶ σκοτώσουν τον· ὥρισεν καὶ ἔπαιξεν ἡ
 τρουπέττα (3) νὰ συνπιαστῇ ὁ λαὸς, καὶ συνπιάζοντα ἐνέβησαν εἰς τὰ κά-
 τεργα. Καὶ διὰ τούτην τὴν ἀφορμὴν ἀπόλυσεν (4) ὁ ῥήγας τὴν Τρίπολιν
 γλήγορα διὰ τὸν ἀπαιδευτον λαὸν, ὅτι διὰ ὀλίγον κέρος νὰ (5) παρπατοῦν
 ἀξιοπόλυτοι, καὶ οἱ ἐχθροὶ εὐρίσκονταν εἰς χώστραις, καὶ ἐσφάζαν τους.
 Καὶ ἐπῆρεν τὴν πόρταν τὴν σιδερένην τοῦ καστελλίου καὶ ἐβάλεν τὴν εἰς
 τὸ νησί τοῦ Κουρίκου. Καὶ ἐξέβην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ταρτούζαν, καὶ τὸ
 στόλος τοῦ ῥήγα ἐξέβην ἀπὸ τὴν χώραν· καὶ θεωρῶντα ὁ λαὸς τοῦ χωρ-
 γίου τοῦ σουλτάνου τῆς ἄνωθε Ταρτούζας τόσον πλῆθος λαοῦ, ἔφυγεν καὶ
 ἐπῆγεν ἀπάνω εἰς τὸ ὄρος. Τὰ κάτεργα ἀπεξεῦσαν καὶ ἐξέβησαν καὶ
 ἐκουρσέψαν τὴν χώραν καὶ τὸ χωρίον, καὶ ἤβρασαν κουπία πολλὰ καὶ πύρ-
 ραν καὶ στουπίν, ἐδηγίαν τῶν κατέργων τὰ ἐθάρρυν ὁ σουλτάνος νὰ ποίση,
 καὶ ἦτον ἔσω εἰς τὴν καθολικὴν τῆς χώρας τὴν παλαιὰν τῶν χριστιανῶν·
 καὶ ὥρισεν ὁ ῥήγας καὶ ἐβάλεν λαμπρὸν καὶ ἐκαῦσάν τα, τὰ δὲ σίδερα
 καὶ καρφία, τὰ δὲν ἔκαυσεν τὸ λαμπρὸν, ἐρρίψαν τα εἰς τὴν θάλασσαν·
 καὶ ἐποίησεν περίττου μίαν ἡμέραν διὰ νὰ τὰ καύσῃ ὅλα. Καὶ ἐπῆρεν τὴν
 πόρταν τὴν σιδερένην τῆς Ταρτούζας καὶ ἐπεψέν τὴν εἰς τὸ Κουρίκος. Καὶ
 ἐξέβην καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Βαλῆναν καὶ ἐβαλεν λαμπρὸν καὶ ἔκαυσέν τὴν.
 Καὶ ἐξέβην καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λαδικεῖαν (6), καὶ ἔχει δυνατὸν λιμιόναν,

1) ὕψος. — 2) περιβόλια. — 3) τρουπέττα. — 4) ἀξιοπόλυσεν. — 5) ὅτι διὰ νὰ
 κουρτζέψουν. — 6) Λαδικεῖα. Ladichia.

καὶ διὰ τὴν μεγάλην σκληρίαν (1) καὶ φορτούναν δὲν ἠμπόρῃσαν νὰ πιά-
σουν [εἰς τὴν] γῆν· καὶ ἀπέκει ἦλθαν εἰς τὸν Μάλον, καὶ ἐποῖκαν β'
ἡμέραις· καὶ ἐξέβην καὶ ἦλθεν εἰς τ' Ἀγιάσιν (2)· καὶ ἡ ἄνωθεν χώρα
ἦτον Τούρκαι τῆς Ἀρμενίας, καὶ ἐπῆράν τὴν οἱ Σαρακηνοί, καὶ ἔχει δύο
κάστρον, τὸ πρῶτον πλησίον τῆς θαλάσσης (3) καὶ τὸ ἄλλον εὐρίσκεται εἰς
τὴν γῆν τὴν στεργῆαν (4), καὶ ἦτον καὶ τὰ δύο γεμάτα Σαρακηνούς· καὶ
ὁ ῥήγας ἀπέχευεν τὸ φουράτον μὲ ἄλογα καὶ ἐκαβαλλίκευεν καὶ ἐπῆρεν
καὶ πολὺν λαὸν ἀπεζόν· καὶ ἐβούθησεν ὁ θεὸς, ὅτι πολεμίζοντά τοὺς ἐπέ-
φταν οἱ Σαρακηνοὶ ἀπὸ τὰ κάστρα ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς, ἄλλοι ἐφεύγαν καὶ
ἐγλυτόναν· καὶ ἐπῆραν τὴν χώραν καὶ ἐσκοτώσαν πολλοὺς Σαρακηνούς,
καὶ 'κεῖνοι ὅπου γλυτώσαν ἐπῆγαν εἰς τὸ κάστρον τῆς γῆς. Καὶ ὁ ῥήγας
ἐμελλε νὰ 'πάρῃ τὸ φουράτον νὰ πάγῃ ἀπάνω τοὺς, ἀμμὲ ἦτον πολλὰ
ἀργά, καὶ ἐμεινεν διὰ νὰ πᾶσιν ταχία (5). Καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἐτρέξαν ἀπὸ
παντοῦ καὶ ἐπῆγαν διὰ νὰ φυλάξουν τὸ κάστρον, καὶ τὸ πωρὸν ἐπῆγα νὰ
δοκιμάσουν νὰ βάλουν σκάλαν, καὶ ἠῦράν το γεμάτον ἀνθρώπους· ἐβάλαν
βουλὴν, ὅτι καλλίτερον νὰ στραφοῦν, παρὰ νὰ βάλλῃ τοὺς λαῶς (6) τοῦ εἰς
τόσον κίνυνον καὶ νὰ κοπιάσῃ χωρὶς διάφορος· καὶ ἤτζου ἐγίνετο, καὶ
ἐπαῖξεν ἡ τρουμπέττα νὰ ἔρτῃ ὁ λαὸς ὅλος εἰς τὰ ξύλα· καὶ οὕτως ἐξέ-
βησαν τιμημένα. Τῇ τετράδῃ τῇ ε' ὁκτωβρίου ἐπέσωσεν ὁ ῥήγας μὲ τὴν
ἀρμάδαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐβγήκεν ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν Ἀμμόχου-
στον καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ὥρισεν νὰ 'πάρουν τοὺς μαντατοφό-
ρους σουλτάνου καὶ μερτικὸν ἀπὸ τοὺς λαῶς τοῦ εἰς ταῖς φυλακαῖς τῆς
Κερηνείας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐφυλάκισέν τοὺς εἰς τὸ ἀπλίκιν τοῦ κυροῦ τοῦς
Τύρου. Καὶ μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἐδιαλαλῆσαν, ὅτι εἴ τις θέλει νὰ πάγῃ
εἰς τὴν γῆν τοῦ σουλτάνου νὰ κουρσέψῃ, νὰ πάγῃ, καὶ πάλιν νὰ στρέφουν-
ται εἰς τὴν Κύπρον διὰ ν' ἀπαύγουνται καὶ πάλιν νὰ πηγαίνῃ, καὶ ὅ,τι
χρῆσιν ἔχουν ἀπὸ τὸ τρασινάλιν, νὰ τοὺς διδοῦν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

1) σκληρία. — 2) Agiasso. — 3) κοντὰ τῆς θαλάσσου. — 4) στεργῆαν. — 5) πάγῃ
τὴν αὐγὴν. andar all' alba. — 6) ἀνθρώπους.

Γρικῶντα τὸν διαλαλημὸν τὰ β' κάτεργα τὰ Γενουβίστικα τὰ ἦτον εἰς τὴν 'Ρόδον, ὁ Περρὴν Τεγριμάντε(1) καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ σὲρ Τζουὰν Τεγριμάντε, ἐπῆραν ὀρισμὸν καὶ ἀρματῶσάν τα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Σάιτιν(2), καὶ ἦρχαν γ' καραβία φορτωμένα εἰς τὸν λιμῖοναν γεμάτα φιλήν πραιμματεῖαν, καὶ ἐπῆράν τα καὶ ἦλθαν πρὸς τὴν Κύπρον, καὶ ἐμπλάζουν ἄλλο ξύλον Σαρακηνικόν, καὶ ἐπῆράν τα καὶ ἐφέρον τα οὐλα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, εἰς τὴν δόξαν τοῦ τιμίου σταυροῦ.

Τώρα νὰ στραφοῦμεν εἰς τὸ ἀγκαλίεμαν τὸ ἀγκάλεσεν ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας καὶ ὁ ἀφέντης τοῦ 'Ρουκιφόρτ(3) τὸν ῥήγα διὰ νὰ πάγῃ εἰς τὸν Πάπαν ν' ἀποδικηθῇ(4) τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ γεννῶν. Ὁ ῥήγας νὰ δείξῃ πῶς ἦτον καθαρὸς, ὥρισεν καὶ ἀρματῶσαν τὸ κάτεργόν του(5) νὰ πάγῃ εἰς τὴν Πάφον, καὶ 'κεῖ νὰ τὸν ἐγδεχτῇ(6) διὰ νὰ 'μπῇ νὰ περάσῃ ὁ ῥήγας· καὶ ἀφῆκεν εἰς τὸν τόπον του τὸν ἀδελφόν του τὸν πρίντζην, καὶ ἐπῆρεν μετὰ του τὸν γνήσιόν του υἱὸν τὸν Περρὴν τὸν Λουζουνίαν τὸν κούντην τὴν(7) Τρίπολης, καὶ τὸν μισερ 'Οτέτ τὸν ἀδελφοτέκνον του τὸν πρίντζην τῆς Γαλιλαίας, ὁ ποῖος ἀρμάστῃν εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὴν τάμε Μαρίαν θυγατέραν τοῦ μισερ Τζουὰν Τεμόρφου κούντη τὴν 'Ρουχᾶς, καὶ τὸν σίρ Τζάκε Τενόρες τὸν τουρκοπουλιέρην, καὶ τὸν σίρ Σιμζούν Τενουρί, [καὶ τὸν Πιέρρ Ταντιότζε], καὶ τὸν σίρ Τζουὰν Μουστρί, τὸν σίρε Τυπάτ Πελφανάτζα(8), καὶ ἄλλους πολλοὺς καβαλλάριδες καὶ πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἀποταγὴν του· καὶ ἀφῆκεν νὰ 'παίρῃ σκοπὸν τὸ σπίτιν του ἕναν πολλὰ ἀντριωμένον καβαλλάρην, ὀνόματι σίρ Τζουὰν Βισκούντην. Καὶ ὁ ῥήγας ἐχρήζετον δουκάτα διὰ τὸν ἐξόδον του(9)· [καὶ] τὸ βάρος ἦτον ἀπάνω τοῦ σίρ Τζουὰν Τεκαστία(10), ὅπου ἦτον τζαμπερλάνος τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου, καὶ εἶχεν οὐλοὺς τοὺς εἰσόδους τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου· καὶ [εἰ τι εἶχεν] ἐξωδιάστησαν, καὶ δὲν εἶχεν ἀπόθεν νὰ τανύσῃ(11)· βυγλίζοντα

1) de Grimante. — 2) Saiti. — 3) ὁ 'Ρουκατεφόρτου. — 4) τὴν 'Ρώμην διὰ ν' ἀπολογηθῇ. — 5) τὰ κάτεργά του. — 6) ἐκδεχτοῦν. — 7) τῆς. — 8) Τεφαλάτζε. Lipati Falaze. — 9) ὁξόδον διὰ τὴν στράταν του. — 10) Τεκαστία. — 11) ποίση.

ἔτι, ἂν δὲν εἶχεν ποίσειν τρόπον νὰ τοῦ εὖρη καρτῆζά, ἐθέλεν ἔχειν ζημίαν καὶ ἐντροπὴν ἀπὸ τὸν ῥήγαν, ἐδιαλάλησεν ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγός, εἴ τις θέλει νὰ ἔλθῃ νὰ ᾿λευθερωθῇ(1), καὶ ἀποῦ ἔχει ἀμπελία καὶ ἐτέρας κληρομίας(2) καὶ θέλει νὰ ταῖς ᾿λευτερώσῃ(3), ἄς ἔλθῃ εἰς τὸν τζαμπερλάνον· καὶ ἀρχέψαν οἱ πουρζέζιδες καὶ ἤλθαν καὶ ἐσάσαν ἀποῦ χίλια ὀνομίσματα εἰς ἄσπρα(4) τὸ πᾶσα ἀντρώγονον καὶ μὲ τὰ παιδιὰ τους τ' ἀνήλικα, καὶ εἰς ὀλίγον ἐποϊκάν τα ὀνομίσματα ὀκτακόσια, καὶ τόσον ἐγυρέψασιν, καὶ εἰς τὸ ὕστερον ἐποϊκάν τους ὀνομίσματα διακόσια τὴν φαμίλιαν, καὶ εἰς τοῦτον ἐλευθερώθησαν πολλοὶ οὔλοι οἱ περίττου, καὶ ἐσυνπιάσαν πολὺν λογάριν. Τότες ἐπῆγεν ὁ ῥήγας εἰς τὴν Πάφον, καὶ ἐνέβην εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ [ἀπεκεῖ ἐπῆγεν] εἰς τὴν Ἀνάπολιν. Καὶ ἡ κυρὰ ἡ Τζουάνα ἡ ῥήγαίνα τῆς Ἀνάπολης ἐπροσδέκτην τον πολλὰ σπλαγχνικά(5), καὶ ἐκεῖ ἐποϊκεν πολλαῖς ἡμέραις, καὶ [ἐπῆρεν μητὰ του] τὸ ἀποκάμισον τῆς γυναικας του τῆς ῥήγαίνας [καὶ] ἐστρώνάν το εἰς τὸ κρεβάτιν του(6), ὡς γοῖον τὸ εἶπα ὀπίσω. Καὶ ἐξέβην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πάπα(7), καὶ ἐκέψαν καὶ ἐτάξαν τὸν ἀφέντην τῆς Πάρας νὰ ἔλθῃ, ὅτι ἤλθεν ὁ ῥήγας καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ τοῦ ἀπολογηθῇ ἀποῦ πᾶσα ζήτημαν δπου νὰ τοῦ ζητήσῃ, καὶ εἶναι ὅτοιμος νὰ καταβῇ καὶ εἰς τὸν πόλεμον μετὰ του. Γρικῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας(8) πῶς ἤλθεν ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου, καὶ ἐννοιάζετον πῶς δὲν θέλει ἔρτειν, καὶ ἤλθεν ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς ἀφένταις καὶ παρακάλεσέν τους νὰ καταδεχτοῦν νὰ ἐμποῦσιν μέσον τοῦ ῥηγός καὶ ἐκείνου νὰ τοὺς ποίσουν ἀγάπην, ὅτι ἐμετάνωσεν ἀπ' ἐκείνον τὸ εἶπεν τοῦ ῥηγός. Καὶ ἄνταν ἐπαρακαλέσαν τὸν ῥήγα τοῦτο νὰ γενῇ, ἀτζετιάσεν μὲ τοιοῦτον, νὰ ἔλθῃ ὀμπρὸς τοῦ Πάπα νὰ τὸ ἐπῇ ἐκείνον τὸ εἶπεν. Ὁ σὶρ Φίλιμουν Τερεσπάρε(9) ἤλθεν ἐμπροσθεν τοῦ

1) ᾿λευθερωθῇ. — 2) κληρονομιάς. — 3) ᾿λευθερώσῃ. — 4) ὀνομίσματα ἄσπρα τῆς Κύπρου. — 5) τιμημένα. — 6) τῆς Λιονόρας τῆς συμβίας του, καὶ στρώνοντα τὸ κρεβάτιν του ἐβάλλαν το κοντά του. — 7) εἰς τὴν Ῥώμην. — 8) Πάρου. — 9) Τελισπάμε.

Πάπα, καὶ ἀπῶπεν ἐκείνον τὸ ἔβαλεν ἀπάνω τοῦ ῥηγὸς (1), καὶ ἐμολόγησεν πῶς ὁ ῥήγας εἶναι καλὸς καὶ ὀρθόδοξος χριστιανὸς καὶ κυνηγὸς τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, καὶ 'καίρνει βεντέτταν τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἄλλαις πολλαῖς τιμαῖς καὶ πολλαῖς καλαῖς μαρτυρίαις δοῦ τοῦ ἐπῆρεν (2). Καὶ εἰς τούτον ὁ ῥήγας ἐμπρόσθεν τοῦ Πάπα ἐσυμπάθησέν του· καὶ ὁ Πάπας ἐχάρην πολλὰ διὰ τούτην τὴν ἀγάπην καὶ ἐκάλεσέν τους νὰ φᾶσιν μετὰ του (3). Καὶ ὄνταν ἐποφάγασιν, ἐσηκώθεν ὁ μισερ Φιλτήμουν τῆς Πάρας (4) καὶ ἐπίασεν τὸ κουφέττον (5) καὶ ἐδούλευσεν τοῦ Πάπα καὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου· καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ ἀγάπη τοῦ ῥηγὸς καὶ τοῦ ἀφέντη τῆς Πάρας.

Χαρίσματα καὶ προυμουτιάσματα τὰ τοῦ ἐτάκτησαν τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου οἱ ἀφένταις τῆς Δύσης νὰ ἔλθουν εἰς τὴν συντροφίαν του μὲ πολὺν φουσατόν νὰ 'ξηλείψουν τὴν Συρίαν (6)· καὶ ὁ ἀφέντης τῆς Πάρας πολλὰ ἀνάγκασεν τὸν Πάπαν καὶ τοὺς ἀφένταις τοὺς ἄλλους διὰ νὰ γένῃ τὸ πασάντζιν τοῦτον νὰ τὸ ἀναγκάσῃ διὰ νὰ ἔλθουν, καὶ δὲν ἠπόρησεν (7) ὁ Πάπας νὰ τὸ ἀναγκάσῃ διὰ τὴν ἀγκρισίν τὴν εἶχεν μὲ τὸν ἀφέντην τοῦ Μιλάνου (8)· καὶ ὁ ῥήγας ἐπῆγεν εἰς τὴν Φλουρέτζαν (9), καὶ ἔμαθεν πῶς ὁ ἐμπεραδούρης τῆς Ἀλαμανίας (10) ἦτον εἰς ἐκείνην τὴν μερίαν, καὶ ἦλθε νὰ διαφεντέψῃ τοὺς ποταμοὺς τοῦ Μιλάνου (11)· καὶ [ὁ ῥήγας ἐπῆγεν εἰς τοῦ 'μπερατούρη καὶ ἐπροσδέκτην τὸν πολλὰ τιμημένα, καὶ ἐποῖκεν πολλαῖς ἡμέραις, καὶ ἐστράφην εἰς τὰ Μιλᾶ· καὶ παγαίνοντα] ὁ ἀφέντης τοῦ Μιλάνου ἐποῖκέν του κάλεσμα καὶ κανισκία μεγάλα (12), καὶ τόσα ἐποῖκεν, [ὁ ῥήγας μὲ τὸν δούκαν] ὅτι ἐποῖκέν τους (13) ἀγάπην μὲ τὸν Πάπαν.

'Ἀς 'πούμεν καὶ περὶ τῶν κουμουνίου τῶν Γενουβίσιων καὶ Βενετίκων (14).

1) εἶπεν διὰ τὸν ῥήγα. — 2) ἐποῖκεν. — 3) καὶ ἐφάγαν ἀντάμα. — 4) ἐσηκώθη ὁ σὶρ Φιλιμούν Τελεσπάρης. — 5) τὴν κουφετζιούν. — 6) διὰ νὰ ξ. τὸν σουλτάνον. — 7) ἐμπόρησεν. — 8) Ἀμυλᾶ. — 9) Φλουρέτζαν. — 10) ἐμπερατοῦρης τῆς Ἀλαμανίας. — 11) Μιλᾶ. — 12) ὁ δούκας τοῦ Ἀμυλᾶ ἐπῆρε μεγαλότατην χαρὰν πῶς ἐκαταδέκτην ὁ ἀφέντης τοῦ Ἱεροσολυμάτου καὶ ἐπῆγεν νὰ τὸν ἴδῃ· καὶ ἔμεινεν καὶ 'κεῖ πολλαῖς ἡμέραις, καὶ ἐποῖκάν του μεγάλα ἀπλαζίρια καὶ μεγάλαις τιμαῖς. — 13) καὶ 'ποῖκέν του. — 14) διὰ τὸ κουμουνίν τοὺς Γενουβίσους καὶ τοὺς Βενετίκους.

Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπέψαν μαντατοφόρους εἰς τὸν Πάπαν καὶ ἀγκα-
λέσαν τὸν ῥήγα, λαλῶντα, ὅτι διὰ τὴν μάχην τὴν ἔχει μὲ τὸν σουλτάνον,
[ὁ σουλτάνος] ἔπειθεν καὶ ἐπῆρεν ὅλοι ταῖς πραγματείαις τοὺς ὁ σουρτάνος,
καὶ πῶς ἐνὶ καὶ πιασμένοι εἰς τοὺς τόπους τοῦ ὅλοι οἱ χριστιανοί, καὶ
ἔχουν μεγάλην ζημνίαν, καὶ ταπεινὰ καὶ δουρικὰ παρακαλοῦμεν καὶ προσ-
κίπτομεν εἰς τοὺς πόδας σου νὰ τοῦ ᾄης [καὶ νὰ τὸν καταγνώσῃς] νὰ
κλίνη διὰ νὰ γενῇ ἡ ἀγάπη, διὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ χριστιανοὶ καὶ ν'
ἀνοικτοῦν ἡ στράταις. Καὶ ἐπέψαν δόκιμα κανισκία τοῦ Πάπα καὶ τοῦ
ῥήγα · [καὶ ὁ ῥήγας ἦτον εἰς τὴν Φλουρέτζαν, καὶ ἐμήνυσεν τοῦ ὁ Πάπας
καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ῥώμην · καὶ ὅσον ἤρτεν, τὰ ἄνωθεν κουμούνια ἐπροσ-
δέκτησάν τον, τοῦτέστι οἱ μαντατοφόροι, καὶ ἐδῶκάν του μεγάλα κανί-
σκια, καὶ δὲν τὰ ἀτζετίαςεν. Καί] ὁ Πάπας ἐπαρακάλεσεν τὸν ῥήγα νὰ
κλίνη νὰ ποίσουν (1) ἀγάπην διὰ τὴν χρῆσιν τοὺς χριστιανούς, καὶ νὰ
ἐβγοῦν καὶ οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ ταῖς πρέκιας (2) καὶ σκοτειναῖς φυλακαῖς.
Γρικῶντα ὁ ῥήγας τοῦ Πάπα ἐπρομυούτισεν του ἀκωλύτως. Ἐξηλέψαν οἱ
Γενουβίσοι τὰ δύο ἀδελφία ὁ Περρὴν Τεκριμάντε καὶ ὁ Τζουὰν ὁ ἀδελφός
του διὰ τὴν πολλὴν σουπερπίαν τοῦ σουλτάνου, ἐπῆραν τὰ β' τοὺς κάτεργα,
ὅπου ἦτον εἰς τὸ μνηνίον τοῦ ῥηγῶς, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ
ᾗκει ἦσαν μίαν νάβαν σαρακήνικην ἀπὸ τὴν Τρίπολιν τῆς Βαρβαρίας (3)
φορτωμένην ἀκριβὰ πράγματα. Θωρῶντα οἱ κλέφταις οἱ Σαρακηνοὶ τὰ δύο
κάτεργα ἐβάλαν ἀπάνω πολλοὺς ἄλλους Σαρακηνοὺς διὰ νὰ βοηθιστοῦ-
σιν (4), καὶ ψέματα ἐκοπίδσαν · τὰ αὐτὰ κάτεργα ἐντικτίσαν τοὺς καὶ τόσον
τὴν ἐπολέμισαν, ὅτι βοηθῶντος τοῦ θεοῦ μὲ πολὺν σκοτωμὸν καὶ λαβω-
μοὺς ἐπῆραν τὴν καὶ ἐφέρον τὴν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τῇ α' ἀπριλίου
αἰξή' Χριστοῦ.

Καὶ τῇ θ' ἀπριλίου φῶς ἡμῖν ἔλαψεν τῇ ἀγία καὶ μεγάλη κυριακῇ τοῦ
πάσχα τῆς ἐχρονίας αἰξή' Χριστοῦ · καὶ τὸν αὐτὸν μῆναν ὁ σὺρ Τζουὰν
Τεσσὺρ ἀρμάτωσεν β' σατίαις ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀφῆκεν κεφάλιν

1) ποίση. — 2) πριχιαῖς. — 3) Παρπαρίας. — 4) ἀγιτιάσουν.

τὸν σὶρ Τζουὰν Τεκολιές, καὶ ἐπῆγεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἀγίας κυριακῆς εἰς ἕναν χωρίον ὀνόματι Σαρφές(1) καὶ ἐπῆρεν ὅσους λαὸς εἶχεν τὸ χωργίον(2), καὶ ἐκουρσέψαν το· καὶ ἐφωνάξαν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἀναπάναν ἄλλοι Σαρακηνοὶ ἀπὸ πολλὰ χωρία(3)· καὶ θεωρῶντα ὁ Κολιές μηπῶς καὶ φράξουν τὸ διάβαν καὶ χάσουν τοὺς λαὸς, καὶ μοναῦτα ἐπεψεν τοὺς αἰχμάλωτους(4) εἰς τὰ κάτεργα, καὶ ἦλθαν κατεκωδωμένοι εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Τὸ λοιπὸν ἡγρικῶντά των ὁ σουλτάνος ἐδέκτην [μὲ] μεγάλην χολὴν τὴν ζημίαν(5) ὅπου τοῦ ἐποίκιν τὰ κάτεργα τῶν Γενουβί-
σων καὶ διὰ ταῖς σατίας, καὶ ὅτι ἔχουν τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὴν φυλα-
κὴν εἰς τὴν Κύπρον· καὶ μοναῦτα ἀρμάτωσεν β' κάτεργα Μαγραπίτικα καὶ ἐπέψεν τοὺς(6) νὰ κουρσέψουν τὴν Κύπρον· καὶ ἡ σκληρία ἐπετάξεν
τοὺς εἰς τὸ Καστέλλο 'Ρούζου(7), καὶ ἦσαν ἕναν καράβιν Βενετίκον, ὁμοίως ἦσαν καὶ ἕναν γρίπον καὶ εἶχεν γ' χριστιανούς, καὶ ἐπῆράν το, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν.

Εἰς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐστράφησαν τὰ ἄνωθεν β' ξύλα τὰ Μαγρα-
πίτικα(8) εἰς τὴν Κύπρον νὰ κουρσέψουν, καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς καὶ ἦτον μία
σατία ἀρματωμένη εἰς τὴν Ἀμμόχουστον διὰ νὰ πάγῃ εἰς τὸ Κούρικος, καὶ
ἐξέβην ἔξω τοῦ λιμένος, διατὶ τὰ ταχία ἐμελλε ν' ἀρμενίσῃ, καὶ ἔνωσεν
τὸ λάμνημαν τῶν κουπίων(9) τῶν β' κατέργων τῶν Μαγραπίτικων, καὶ
ἦρτεν εἰς τὸν πύργον τῆς Τζαῖνας τῆς ἀλύσου(10) καὶ εἶπεν το τῆς βίγλας
καὶ ἐποίκάν το νῶσιν τοῦ ἀμιράλη(11)· καὶ μοναῦτα ὁ ἀμιράλης ὥρισε
νὰ ἐβγοῦν τὰ β' κάτεργα τὰ γενουβίστικα καὶ μία σατία, νὰ ὀδηγηθοῦν, καὶ
ἦσαν καλὰ ὀδηγημένα· καὶ ἦτον карабоκύρης τῆς σατίας ὁ μισερ Τζουὰν
Τεπούς· νὰ ἐβγοῦν νὰ πᾶ νὰ γυρεύσουν τὰ αὐτὰ κάτεργα, ὡς ὅπου ν'
ἀνοίξ' ἡ πόρτα, νὰ συνκιαστοῦν οἱ λαὸς· τὰ κάτερ' ἦτον ὀδηγημένα καὶ ἐπῆ-

1) Σαρφέ. — 2) χωρίον. — 3) χωργιά. — 4) ὅλους τοὺς Σαρακηνοὺς. — 5) πολλὰ
ἐπιπράνθη διὰ τὴν ζημίαν. — 6) ἐπεψέν τα. — 7) Καστελλορούζο. Castellorosso. —
8) galere d'Arabi. — 9) καὶ ἡγικῶντα πῶς ἐλάμναν τὰ κουπία. — 10) torre della
Cadena. — 11) ἀμιράλῃ.

γαν γυρεύοντά του, καὶ ἔφτασέν τα καὶ ἡ σατία καὶ ἐπῆγαν γυρευγώντά τα · καὶ δὲν τὰ ἐφτάσαν, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ τὰ β' κάτεργα τὰ Γενουβίσικα ἐπῆγαν εἰς τὸν Δαμιάτην(1) καὶ ἤϋραν δύο νάβαις σαρακηνικαῖς, ἡ ποταῖς ἡ μία(2) ἐνέβην εἰς τὸν λιμιόναν, καὶ ἐνέβησαν ἀπὸ τοὺς λαὸς τῆς γῆς καὶ ἐδιαφεντέψαν την, ὅτι δὲν ἤμπορῆσαν τὰ κάτεργα νὰ τὴν ἴκων· ἀμμέ τὴν ἄλλην ὅπου ἦτον ἔξω ἐπῆγαν την μὲ πολλαῖς πραιμματεῖαις, καὶ ἐφέρον την εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Ἀμμέ ὅταν ἐστράφη(3) ἡ σατία καὶ ἀφῆκεν τὴν συντροφίαν τῶν β' κατέργων, πολλὰ ἀνγκρίστην ὁ ἀμιράλης καὶ ἐφοβήθη μὴ πῶς καὶ ἐμπλαστοῦν(4) τὰ κάτεργα μὲ τὰ Μαγαπίτικα(5), καὶ ἔχουν(6) διπλαζέριν, [καὶ ἐβαλλε] τὸν μισερ Τζουὰν Τεποῦν(7) εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐπρομουτίασε νὰ μὲν τὸν ἐβγάδουν ὥς που νᾶρτουν τὰ β' κάτεργα μὲ καταυθίδιον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἀλλοίως(8) νὰ κόψη τὴν κεφαλὴν του. Καὶ τῇ ι' μηνὸς μαγίου αὐτῇ ἐποῖκεν ὁ θεὸς τὸ θέλημάν του ἀπαὶ τὸν σὶρ Τζουὰν Τεσοῦρ τὸν ἀμιράλην τῆς Κύπρου εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, [καὶ τὰ κάτεργα ἤρταν κατευδωμένα, καθὼς ἄνωθεν ἐλαλήθη· ὁ πριὸς Τζουὰν Τεποῦς ἦτον εἰς τὴν νάβαν, καὶ εἰς τὰ Γενουβίσικα καπετάνος Γενουβίσος]. Τὸ λοιπὸν ἄς στραφῶμεν εἰς τὸν ῥῆγα.

Ἐστάθην κουντέντος ἔμπροσθεν τοῦ Πάπα διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ σουλτάνου · ὥρισεν ὅτι οἱ μαντατοφόροι τῶν Γενουβίσων καὶ τοὺς Βενετικούς νὰ πᾶν εἰς τὸν σουλτάνον · καὶ πάραυτα ἀρματώσαν οἱ Γενουβίσοι β' κάτερ' καὶ ἐβάλαν μαντατοφόρον ἀπάνω τὸν Καζάζε Γγαρέ(9), ὁμοίως καὶ οἱ Βενετικοὶ ἀρματώσαν β' κάτεργα καὶ ἐπέψαν μαντατοφόρον τὸν κύρην Νικολάον Τζουστουνιάν(10) · καὶ ὁ ῥῆγας ἐμήνυσεν εἰς τὴν Κύπρον τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ πρίντζη νὰ ἐβγάλη τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου ἀπὸ τὴν Κερηνείαν καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων(11)

1) τὸ Δαμιάτιν. Daminta. — 2) μία. — 3) Καὶ ὅταν ἤρταν ἡ σατία. — 4) μὲν τοὺς ἐμπλάσσουν. — 5) galere d'Arabi. — 6) ποιοῦν τοὺς. — 7) Τεποῦς. — 8) ἀλλοίως. — 9) Casazecare. — 10) Giustinian. — 11) κουμουνιῶν.

νὰ τοὺς ἴκωνται εἰς τὸ Κάργιος, ὄνταν τοῦ ζητήσουν· καὶ νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην οἱ ἄνωθεν μαντατοφόροι ὡς γοῖον τοῦ ἐπρουμουτίαςαν ὁπρὸς τοῦ ἀγιωτάτου Πάπα.

Καὶ τῇ κδ' μηνὸς ἰουνίου αἰτῆς Χριστοῦ ἀρματώσαν τὰ δ' κάτεργα τῶν κουμουνίων(1), καὶ ἐνέβησαν καὶ οἱ ἄνωθεν μαντα(το)φόροι, καὶ ἀρματώσαν καὶ μίαν σατίαν καὶ ἐπέψαν τὴν εἰς τὴν Κύπρον διὰ νὰ φέρῃ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸν κουβερνούρην· καὶ ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν Ῥόδον τῇ ε' ἰουνίου, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν. Καὶ οἱ μαντατοφόροι τῶν κουμουνίων ἐπῆγασιν ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου εἰς τὸ Κάργιος, καὶ ἐποίησαν τὴν μαντατοφορίαν, καὶ ἐσυμπάψαν μετὰ τὸν σουλτάνον, καὶ ἐπέψαν εἰς τὴν Κύπρον νὰ φέρουν τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου. Καὶ μοναῦτα [ὥρισεν] ὁ σουλτάνος νὰ ἐβγάλῃ τοὺς χριστιανούς ἀπὸ ταῖς φυλακάδας(2) καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὸ ὀικόν τους, καὶ νὰ ποίῃ τὸν ὅρκον, κατὰ τὸ συνῆθιν(3) τῆς ἀγάπης. Καὶ ὄνταν ἐσυμπάψαν οἱ ἄνωθεν μαντατοφόροι, ἐμείναν εἰς τὸ Κάργιος, καὶ ἐπέψαν ἀπὸ τὴν συντροφίαν τοὺς δύο κάτεργα, ἕναν γενουβίσικον καὶ ἄ' βενετικόν εἰς τὴν Κύπρον νὰ ἴκωνται τοὺς μαντατοφόρους τοὺς Σαρακηνούς εἰς τὸ Κάργιος· καὶ ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδραν τῇ η' μηνὸς αὐγούστου αἰτῆς Χριστοῦ, καὶ ἐπέψαν χαρτίαν τοῦ ποδεστᾶ τοὺς Γενουβίσους καὶ τοῦ μπαλίου τοὺς Βενετικούς νὰ σμικτοῦ νὰ πέψουν γλήγορα τοὺς μαντατοφόρους τοὺς Σαρακηνούς εἰς τὸ Κάργιος· καὶ ὁ πάγιλος(4) καὶ ὁ ποδεστᾶς ἐνέβησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν ζητῶντα τοὺς μαντατοφόρους· καὶ ὁ κουβερνούρης, ὡς εἶχεν τὸν ὁρισμὸν τοῦ ῥηγὸς, μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἔδωκέν τους εἰς τὰς χεῖράς τους, καὶ ἐμολογῆσαν ἔμπροσθεν τοῦ νοτάρη πῶς τοὺς ἐπεριλάβασιν, καὶ γιὰ τοῦτον ἐποίησαν προβιλιζίν. Τῇ παρασκευῇ τῇ κδ' αὐγούστου αἰτῆς Χριστοῦ ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον τὰ ἄνωθεν δύο κάτεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ἐπῆραν τοὺς μαντατοφόρους τοὺς Σαρακηνούς εἰς τὸν σουλτάνον· καὶ ὄνταν ἀπεσῶσαν τὰ αὐτὰ κάτεργα εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, ἐμηνύσαν τοῦ σέρα Κάζα Τεγγαρί καὶ τοῦ

1) κουμουνίων. — 2) φυλακαῖς. — 3) τοὺς ὅρκους τοὺς συνειθισμένους. — 4) παλιός.

οἱρ Νικὸλ Ζευστεινία τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων τὸ ἔλα τους· οἱ πγοὶ μαντατοφόροι τῶν κουμουνίων ἐποῖκάν το νῶσιν τοῦ σουλτάνου, καὶ 'κεῖνος εἶπεν· 'Επεζάτε τοὺς μαντατοφόρους μου εἰς τὴν γῆν. Οἱ μαντατοφόροι εἶπάν του· 'Αφέντη, ὠρισμένοι εἴμεσταν ἀπὸ τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου νὰ μὲν βάλωμεν τοὺς μαντατοφόρους σου εἰς τὴν γῆν, ὥς πευ νὰ τελειώσης τὴν ἀγάπην, καὶ νὰ ἐβγάλουν καὶ οὐλους τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν φυλακὴν, μηδὲν μετανώσης ὡς γοῖον ἐποῖκες καὶ ταῖς ἄλλας φοραῖς. Γρικῶντα ὁ σουλτάνος ὁ ὑπερήφανος τὴν συντυχίαν τοὺς μαντατοφόρους, πολλὰ ἐθυμώθη· καὶ εὐρέθη ἐκεῖ ὁ ἀμιράς ὀνόματι Μεχλὴν Πέχνα(1), ὅπου ἦτον ἀφορμὴ καὶ ἀρχεὺτην ἡ μάχη, καὶ πάντα ἐμπόδιζε τὴν ἀγάπην, καὶ ἦτον φουσκωμένος ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Καζάτζε Γκαρί(2) ὅπου ἐκολάλευγεν(3) τὸν σουλτάνον νὰ μαλακτιάη τὸν θυμόν του διὰ νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη, καὶ σηκώνεται ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου καὶ ἔδωκεν τοῦ αὐτοῦ οἱρ Καζᾶ β' φούσκας(4), καὶ λαλεῖ του· Χοιρίδιν 'δετιποτένον(5), κομπόνεις τὸν ἀφέντην μου τὸν σουλτάνον! καὶ τότε ζητᾶτε τὴν ἀγάπην μὲ γελοῖον(6)· καὶ νᾶρτη ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου νὰ μᾶς ποίση, ὡς γοῖον μᾶς ἐποῖκεν καὶ ταῖς ἄλλαις φοραῖς! Καὶ πᾶνει τὸν ἀπὸ τὰ γενεῖα(7) νὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν του. Θωρῶντα ὁ ἄνωθεν Καζᾶς(8) τὴν ἀντροπὴν ὅπου ἐπαθεν, εἶπεν του· 'Αφέντη ἀμιρά, δὲν κομπόνω τὸν σουλτάνον, ἀμμέ λαλῶ τὸ μοῦ παράγγειλαν νὰ 'πῶ· καὶ σοῦ ἐδέρες(9) με; 'γειά σου, ἂν ἐπεθάναν ὅλοι οἱ Γενουβίσοι! καὶ θέλει ἔρτειν καιρὸς καὶ ὁ δαρμένος θέλει δέρειν(10)! Τότες εἶπεν τοῦ σουλτάνου· 'Αφέντη, τάσσομαί σου εἰς τὴν πίστιν μας, ἂν δὲν τελειώσης τὴν ἀγάπην, θέλουν ἔρτειν ἀπάνω σου τόσον φουσάτον, καὶ θέλουν σὲ 'ξηλοθρεύειν καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς πραιμματευτάδες. 'Απάνω εἰς τοῦτα τὰ λογία, ἐσηκώθη ὁ παλαιὸς ἀμιράς καὶ εἶπεν τοῦ σουλτάνου· 'Αφέντη, μηδὲν 'γρικᾶς ἐκείνου ὅπου σοῦ λαλεῖ διὰ τὸ 'δικόν του διάφορος,

1) Πechνάς. il bassà Meclin beçna. — 2) Καζάτζε Γκαρί. Casazecare. — 3) ἐβούλευγεν. — 4) δύο φουσκᾶς. — 5) οὐδετιποτένον. — 6) γελοῖον. — 7) ἀπαὶ τὰ γενεῖα. — 8) Καζάτζης. Sire Casa. — 9) ἑδέρεις. — 10) ἀποῦ ἔδερειν θέλει δαρτῆν.

παρ' ἀγρίαια ἐκείνου ὅπου σοῦ λαλεῖ διὰ ὅλους τὸ διάφορος· οἱ λαῖς τῶν ἀρμάτων θέλουν νὰ ἦναι πάντα μάχη, διὰ νὰ κλέψουν καὶ νὰ σκοτώσουν(1)· καὶ γιὰ κείνους μόνον θέλεις ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ σου νὰ κουρσεύεται καθημερινόν; ἔξευρε, πῶς ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου εἶναι εἰς τὴν Δύσιν καὶ συνπιᾶζει φουσάτον ἀπὸ τοὺς ἀφένταις τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἔρχονται νὰ ἔξηλοθρεύσουν τὴν γῆν σου(2)· καὶ ἀνισῶς καὶ μάθῃ πῶς ἐτελείωσες τὴν ἀγάπην, θέλει ἔρτειν χωρὶς ἀρμάδαν, καὶ ἡμεῖς θέλομεν εἶσταιν ἀναπαμένοι· καὶ ἂν δὲν μοῦ ἡγρικῆσης, πολλοὶ θέλουν φύγει ἀπὸ τοὺς τόπους σου καὶ θέλουν πᾶν εἰς τόπους ἐλεύθερους καὶ στερεωμένους καὶ θαρρούμενους, καὶ ἄλλους θέλουν ἄρρειν αἰχμαλώτους. Ἀρώτα καὶ μάθε πῶς τὰ μαχζενία(3) εἶναι γεμάτα πραιμματεῖαις, καὶ δὲν εὐρίσκεται τινὰς ν' ἀγοράσῃ. Ποῦ εἶναι τὰ δουκῆτα τοὺς Γενουβίους; δὲν θεωρεῖς πῶς ἦρταν παρκάτω τὰ κουμερκία σου, καὶ οἱ πραιμματευτάδες δὲν ἔχουν τί νὰ ποίσουν; Καὶ ὡς γοῖτον ἐκεῖνος ὅπου εἶμαι δοῦλός σου καὶ κρατούμενος [τῆς ἀφεντειᾶς σου, εἶναι χρῆσι] νὰ εἰπῶ τοῦ ἀφέντη μου ὅλην τὴν ἀληθείαν διὰ τοὺς γονεῖς μου καὶ διὰ τὸ διάφορος τοῦ μουσθλουμανίου, εἶπουν σοῦ το· προυμουτιᾶζω σου, τὸ κρίμαν τοῦ αἵματος ὅπου νὰ χενωθῇ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ὅπου νὰ αἰχμαλωτευτοῦσιν, ὁ θεὸς γιὰ κείνους θέλειν τὸ ζητᾶν ἀπὸ ἑαυτόν σου, καὶ ἀπὸ κείνους ὅπου σὲ κωλύουν(4) νὰ μηδὲν ποίσης ἀγάπην. Ὁ σουλτάνος εἶπέν του· Καλὰ λαλεῖς, καὶ ἀρέσκει μου νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη!

Τότες ἐσηκώθην ἄλλος ἀμιράς πολλὰ θυμωμένος καὶ λαλεῖ τοῦ σουλτάνου· Ἀφέντη, ἔχε ἀπομονήν, μήπως καὶ ὁ ῥήγας στραφῇ χωρὶς φουσάτον, [διότι] ἡγρικῶντα πῶς ἡ ἀγάπη ἀρχεύτην, καὶ [θαρρεῖ πῶς τελειόνηται, φόρτζη νᾶρτη χωρὶς φουσάτον, καὶ] τότε θέλειν γενῆν ἡ ἀγάπη εἰς τὴν ὁρεξίν σου(5). Ὁ σουλτάνος ἐπεθύμαν εἰς τοῦτον, καὶ ὄχι νὰ τε(λει)ωθῇ καὶ ἀπομάχριζεν· καὶ ἡγρικῶντα τοῦ ἀμιρά ἀπόμεινεν ὀλίγας ἡμέραις καὶ ἐφέραν του μαντάτον, πῶς ὁ ῥήγας ἐστράφην χωρὶς καμμίαν βοήθειαν· καὶ

1) κουρσεύουν. — 2) ἔρχοντά του θέλει μᾶς ἔξηλεψέιν. — 3) μαχζενία. *magazenî*. — 4) κωλύουσι. — 5) θέλει γίνεῖν εἰς πᾶσά σου ἀπλαζέριν.

μοναῦτα ἐξαναλόγισεν, καὶ δὲν ἄκουσε νὰ ποίσῃ τὴν ἀγάπην, ἀμμ' ἐβωκεν πάλε γραφαῖς τοῦ Καζαζὴν Γκάρε(1) καὶ ἔστρεψέν τον εἰς τὴν Κύπρον. Ὁ αὐτὸς σὶρ Καζᾶς διὰ ν' ἀπόβγῃ καὶ νὰ 'πῇ καὶ τὰ ἄπρεπά τους λογία ἐξέβῃ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον, ὁ ποῖος ἐξηγγήθην τοῦ ῥήγα δλην τὴν ἀφορμήν.

Καὶ ὁ ῥήγας ἐξαναγράφεν του χαρτὶν καὶ ἐπέφεν του τὰμπρὸς ὀπίσω, καὶ ἤϊραν καὶ δύο σκλάβους Σαρακηνούς ὅπου εὑρέθησαν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἔπεψέν τους τοῦ σουλτάνου, ὁ ποῖος ἐποῖκέν το διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοὺς χριστιανούς, καὶ πάλε ἐστράφην εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν.

Καὶ ἐβγαίνοντα ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον νὰ πάγῃ εἰς τὴν Κερηνείαν, ἐκακούχισεν(2) καὶ 'ποῖκεν κ'ἔποσαις ἡμέραις· καὶ ὄνταν ἐκαλλιτέρισεν(3), ἐγύρεψε νὰ μάθῃ τὸ πρᾶμμαν πῶς ἐδιάβῃν· καὶ εἶπὰν τοῦ το καταληπτῶς. Καὶ ὁ φρενιμώτατος(4) ῥήγας μοναῦτα ἐμήνυσέν το τοῦ Πάπα, πῶς ἐγίνην γῆ δουλία, καὶ πῶς τοῦ ἐδῶκαν οἱ ἀφένταις πολλὰ ξύλα, καὶ 'γρικῶντα πῶς θέλει νὰ γενῇ ἡ ἀγάπη, ἀπολογιάσεν τα ἀπὸ τοὺς ἀφένταις, καὶ εἶπαν καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι τελειωμένη, καὶ τώρα εὐρισκούμεθαν(5) κομπωμένοι. Ὁμοίως ἐπῆρεν βουλὴν ἀπὸ τοὺς ἀρχοντές του, καὶ ἐπέψαν χαρτία μὲ μίαν σατίαν καὶ ἐπῆράν τα εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ἐδῶκάν τα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἡ σατία ἐστράφην.

Θωρῶντα ὁ σουλτάνος πῶς ἐστράφην ὁ σίρε Καζᾶ Τζηνγκαρὲ, καὶ ἔφε-
ρεν ἔντιμον κανίσκιν καὶ ταπεινὸν χαρτὶν, εἶπεν εἰς τὸν ἑμαυτόν του· Φαί-
νεται μευ πολλὰ ἐταπεινώθην ὁ ῥήγας καὶ πολλὰ 'πεθυμᾷ τὴν ἀγάπην
ἀπὸ τὸν φόβον του. Καὶ ἐννοιάζετον, ἔντεν δὲν εἶδεν τὰ χαρτία ὅπου ἔρρι-
ψεν ἡ σατία εἰς τὴν γῆν, ἡ ποία γραφὴ ἐλάλεν οὕτως· «Πρὸς τὸν
ἡγαπημένον μας φίλον τὸν σουλτάνον Βαβυλωνίας, ὁ 'δικός σου φίλος ὁ
ῥήγας τῆς Κύπρου [ὁ ῥὲ Πιέρ] πολλὰ χαιρετίσματα. Γίνωσκε ὅτι γνώθωμαι
πολλὰ βαρυμένος ἀξ αὐτόν σου(6), ὅτι ἐσὺ μὲ τὴν δρεξίν σου καὶ εἰς

1) Καζαζὲ Γκαρέ. — 2) ἐκακοφύχισεν. si amalo. — 3) ἐκαλλιωτέρισεν. — 4) φρό-
νιμος. — 5) εὐρέθημαν. — 6) ἀπὸ 'ξαιότης σου.

τὴν ἐζήτησιν τὴν δικήν σου ἔγραφες νὰ ποίῃς ἀγάπην· τὸ ποῖον ἐγίνετον(1) εἰς τὴν ζήτησιν τοὺς Γενουβίους καὶ τοὺς Βενετίους μὲ τοὺς Καταλάνους, καὶ πολλὰ μὲ παρακαλῆσαν διὰ νὰ στερεώσω τὴν ἀγάπην· καὶ ἄνταν ἦλθαν οἱ μαντατοφόροι μου ἔμπροσθέν σου, τοὺς δὲ ἐθέλητες νὰ τοὺς τρώσῃς(2), τοὺς δὲ ἐδέραν τοὺς ὁμπρὸς σου, καὶ ἐβάσταξάς(3) το· καὶ μίαν ζητᾷς τὴν ἀγάπην καὶ ἄλλην μετανώθεις(4), καὶ μακρυνίσκεις· τοῦτον δὲν εἶναι τοὺς καλοὺς ἀφένταις, δείχνεις πῶς εἶσαι ἓνας ἀφέντης ὅπου σ' ἐψήλωσεν ἡ τύχη· καὶ ἐπειδὴ καὶ ὁ θεὸς ἐσυγχωρῆσέν το διὰ τὰ κρίματά μας καὶ ἐδῶκέν σου τούτην τὴν ἀφεντίαν, πρέπει νὰ πολομᾷς(5) ὡς γοῖον πολομοῦν οἱ ἀφένταις οἱ ῥηγάδες, ὅπου ἔχουν τὴν ἀφεντίαν ἀπὸ γεννήσεώς τους. Πρῶτον συμβουλευτουν(6) μὲ τὴν βουλὴν σου καὶ μὲ τοὺς ἐδικούς σου, καὶ μόνος καὶ μοναχός σου καὶ ὁ τὸν νοῦ σου, καὶ ἀνίσως καὶ ἔχεις ἔρεξιν νὰ τελειώσῃς τὴν ἀγάπην, τότε τὴν γυρεύῃς καὶ ζητᾷ τὴν(7)· εἰ δὲ νὰ τὴν ζητᾷς καὶ νὰ τὴν ἀξαπολᾷς(8), [εἶναι πράγματα τοὺς χοντροὺς ἀνθρώπους· διὰ τοῦτον] τάσω σου(9) εἰς τὴν πίστιν μου ὡς χριστιανὸς ὅπου εἶμαι, ὅτι οἱ ἀφένταις τῆς Δύσης ἐποίκταν ὀρισμὸν εἰς τοὺς ἐφφικατόρους τοὺς νὰ ποίσουν μεγάλην ἀρμάδα νὰ καταβοῦν ἀπάνω σου, καὶ ἐγὼ ἐκομπώθηκα ἀπὸ τοὺς Βενετίους καὶ ἐκόμπωσα τοὺς καλοὺς μου συγγενάδες τοὺς ἀφένταις, λαλῶντά τους ὅτι ἔχομεν καλὴν ἀγάπην μεσὸν μας· εἰς τοῦτον ἐμείναν καὶ δὲν ἦλθαν. Καὶ ἐπίστευσα εἰς τὰ λόγια σου ὡς λόγια ἀφέντη, καὶ ἔβγαλα τοὺς σκλάβους μου [τοὺς Σαρακηνοὺς] καὶ ἐπεφά σου τους, καὶ σου κρατεῖς τοὺς χριστιανοὺς εἰς ταῖς φυλακαῖς. Διὰ τοῦτον [μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ἵνα γένηται εἰς τὴν Δύσιν, καὶ] ἂν τὸ δώσῃ ὁ θεὸς ὡς θέλω, καταιβαίνω ἀπάνω σου καὶ θέλω σοῦ δώσει νὰ γρυνήσῃς(10) ἵνα ἄνθρωπος εἶμαι, καὶ ἔχω θάρρος εἰς τὸν θεὸν νὰ

1) ἡ πγοιὰ ἐγίνην. — 2) σκοτώσῃς. — 3) ἐβάσταξά. — 4) μεταγνώθεις. — 5) ποίῃς. — 6) συμβουλευέτου. — 7) γύρευε καὶ ζήτησιν. — 8) μετανώνεις. — 9) προμυητιάζω σου. — 10) καὶ ἐκδέχτου με καὶ ἔρχομαι νὰ σὲ ὀδῶ, καὶ θέλεις μὲ ἀγνωρίσειν.

μοῦ δώση τὸ νίκος (1). Καὶ πλημμελᾷς με, καὶ περίττου δὲν σοῦ γράφω χωρὶς νὰ ᾔηται καιρὸς καὶ τόπος».

[Καὶ ὁ ῥήγας ἐδήγησεν τὸ κότεργόν του καὶ πολλοὺς καβαλλάριδες, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φράτζα.

Καὶ ἐλησμόνησα νὰ σᾶς ἔξηγηθῶ πῶς ἀλλάξαν τὸ κουντάτον ἀπαὶ τὸ πριντζάτο· καὶ πολομῶ νὰ τὸ ἔξεύρετε, καὶ θέλετε τὸ μάθειν εἰς τὸ στέψιμον τοῦ Τζάκου Τελαζανία.

Καὶ ἄνταν ἐστέφθην ὁ ἀφέντης ὁ ρὲ Πιέρ ὠρδινάσεν καὶ τάφφικια τοῦ ῥηγάτου τὰ χηράτα· τὸ πριντζάτον τῆς Ἀντιοχείας ἔδωκέν το τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ σὲρ Τζουὰν Τελουζουνία καὶ κοντοσταυλίῳ τῆς Κύπρου, καὶ τὸν ἀδελφόν του τὸν Τζάκο Τελουζουνία ἐποῖκέν τον κοντόσταυλον τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ τὸν σὲρ Τουμάς τὲ Ἡμπελῆ συνεσχάρδον τοῦ ῥηγάτου, καὶ τὸν σὲρ Σιμουὺ Παπῆν πουντουλλιέρην τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου, καὶ τὸν σὲρ Ὅγκι Ἐμπεὲ τὸν ἱατρὸν τζασιλλιέρην τοῦ ῥηγάτου, καὶ τὸν σὲρ Πιέρ Μαλοζὲ τζαμπερλάνον τῆς Κύπρου. Καὶ ὁ ρὲ Πιέρ ἀρμάστιν μίαν ὁμορφὴν κόρην ἀπὸ τὴν Καταλωνίαν, τὴν Λιονόραν τὲ Ῥαοῦ, καὶ ἐστέφθην με τὸν ἄνωθεν ρὲ Πιέρ ἀντάμα.]

Τὸ λοεπὸν ἀφίνομεν τὴν ἐξήγησιν τοῦ σκύλου τοῦ σουλτάνου, καὶ ἂς ἐλθωμεν εἰς ἄλλην τῆς ῥηγαινας, ὀνόματι Λινόρας, γυναῖκα τοῦ ἄνωθεν ρὲ Πιέρ. Ὁ καλὸς ῥήγας, ὡς γοῖον ἠξεύρετε καὶ ὁ δαίμων τῆς πορνείας ὅλον τὸν κόσμον πλημμελᾷ τὸν ἐκόμπωσεν τὸν ῥήγαν, καὶ ἔπεσεν εἰς ἁμαρτίαν με μίαν ζητιλ ἀρχόντισσα (2) ὀνόματι Τζουάνα Λαλεμά (3) γυναῖκαν τοῦ σὲρ Τζουὰν Τεμουντολήφ τοῦ κυροῦ (4) τῆς Χούλου, [ἡ πγοιὰ ἦτον χήρα], καὶ ἀφῆκέν τὴν ἀργαστρωμένην μηνῶν ἡ'. Καὶ πηγαίνοντα ὁ ῥήγας τὴν δεύτερην φορὰν εἰς τὴν Φρανγγίαν (5), ἔπεισεν καὶ ἔφερέν τὴν εἰς τὴν αὐλὴν ἡ ῥηγαινα· καὶ τὸ νὰ ἔλθῃ ὁμπρὸς τῆς, ἐτίμασέν τὴν ἀντροπιασμένα λογία (6) λαλῶντά τῆς· Κακὴ πολιτικὴ, [ἐσοῦ εἶσαι ἀπὸ μὲ] χωρίζεις

1) τὴν νίκην. — 2) ζητηλ ἀρχόντισσαν. — 3) Λαλέμα. — 4) ἀφέντη. — 5) Φράτζα. — 6) ἀπρεκα λόγια.

ἀπὸ τὸν ἄντρα μου! Καὶ ἡ ἀρχόντισσα ἐμούλλωσεν· καὶ ἡ ῥήγαινα ὤρισεν ταῖς βάγαις τῆς καὶ ἔρριψάν τὴν χαμαὶ, καὶ [ἐφέραν] ἕναν ἔγδιν (1) [μέγαν μαρμαρένον] καὶ ἐβάλαν το ἀπάνω εἰς τὴν κοιλιάν τῆς καὶ ἐκουπνήσαν πολλὰ πράγματα (2), διὰ νὰ ῥίψη τὸ βρέφος (3)· καὶ ὁ θεὸς ἐγλύτωσέν το καὶ δὲν ἔπεσεν. Θωρώντα πῶς τὴν ἐτυράννιζεν ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ δὲν ἔπεσεν (4), ὤρισεν καὶ ἐσφαλίσαν τὴν εἰς ἕναν σπῖτιν ὥς ἔπισαυρίου· καὶ ὄνταν ἐξημέρωσεν (5), ὤρισεν καὶ ἐφέραν τὴν ὀμπρός τῆς, καὶ ἐφέραν καὶ ἕναν χερομύλην, καὶ ἀπλώσαν τὴν χαμαὶ καὶ ἔβαλαν το εἰς τὴν κοιλίαν τῆς καὶ ἀλέσασιν α' πινάκι (6) σιτάρην ἀπάνω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς, καὶ ἐκρτοῦσάν τὴν, καὶ δὲν ἔπεσεν τὸ παιδίον. Καὶ ἔποικέν τῆς (7) πολλὰ κακὰ, καὶ μυρίσματα, τζίκναις, βρώμους, καὶ ἄλλα κακὰ, καὶ ὅσα ὠρδινιάζαν ἢ γιλλοῦδες, ἢ μαμμοῦδες· καὶ τὸ παιδίον περὶ ττοῦ ἐδυνάμονεν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς. Ὁρίσέν τὴν νὰ πάγῃ ἔσω τῆς [καὶ εἶπεν τῶν μαμμοῦδων ὅλων ὅποια τὴν πιάσῃ καὶ δὲν τῆς φέρῃ τὸ παιδίον, νὰ κόβῃ τὴν κεφαλὴν τῆς], καὶ ἐπαρρηγεῖλεν τῆς ὑποταχῆς τῆς, ὅσον γεννήσῃ τὸ παιδίον νὰ τὸ φέρουν τῆς ῥήγαινας· καὶ ἤτῃς ἐγένῃ τὸ βρέφος τὸ καθαρὸν καὶ ἄπταιστον (8). Καὶ μοναῦτα ὤρισεν ἡ κακὴ ῥήγαινα καὶ ἐπῆραν τὴν κακότηχην τὴν λειχοῦσαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἐβάλαν τὴν εἰς τὴν γούφαν ἤτῃς ἔματωμένην, καὶ ἐκεῖ ἐστεντίασεν πολλὰ ἀπὸ πᾶσα πρᾶμμαν στερευμένη ἀπὸ τὸν καπετάνον, διὰ νὰ τελειώσῃ τὸν κακὸν ὀρισμὸν τῆς ἄθεης καὶ κακῆς ῥήγαινας. Καὶ διαβαίνοντα ζ' ἡμέραις ὁ πρίντζης ἔπεψεν καὶ ἄλλαξεν τὸν καπετάνον [τῆς Κερηνείας] καὶ ἔβαλεν ἄλλον καπετάνον τὸν σὶρ Οὕνγκε Τατιαμέ (9), ὁ ποῖος ἦτον συγγενὴς τῆς ἀρχόντισσας· καὶ ὁ κυβερνήτης ὤρισέν τον κρυφὰ νὰ τὴν ἀναπαύσῃ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ῥήγος· ὁ ποῖος σὶρ Λουκὲς ἐγέμωσεν τὴν γούφαν μίαν κάναν χῶμαν [καὶ

1) ἔγδιν. — 2) ἕναν κοφτερὸν ἄλσος. — 3) κοπέλλιν. — 4) τὸ ἔρριψεν. — 5) τὸ παύσασθαι. — 6) ἀλέσαν δύο κοφτερά. — 7) ἔποικέν τῆς ἢ μαμμοῦδες. — 8) Καὶ ὅσον ἐγέννησεν ἐπῆρξεν τῆς το, καὶ τινὰς δὲν ἠμπόρῃσε νὰ μάθῃ ἵνα ἐγένῃ τὸ παιδίον. — 9) Ὁ γῆγος Τατιαμέ.

ἤρτεν ἕσον ἔφτασεν ἀπάνω] καὶ ἔβαλεν κάτω πελεκάνον καὶ ἐκάρφωσάν την μὲ τὰ σανιδία, καὶ ἔδωκέν της ρούχα καὶ ἐκοιμάτον· καὶ ἔδην [της] καλὰ, καὶ τὸ φᾶν της καὶ τὸ πγείν της. Τοῦτα οὖλα τὰ μαντάτα ἐφτάσαν εἰς τὴν Φραγγίαν εἰς τ' αὐτία τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου [ἀπὸ τοὺς συγγενάδες του].

[Καὶ ἡρικῶντα] ὁ ῥήγας ἔγραψεν τῆς ῥήγαινας πολλὰ θυμωμένα· Ἔμαθα τὸ κακὸν τὸ ἐποίησες τῆς ἡγαπημένης μας κυρᾶ (1) Τζουάνας Λαλεμᾶ· διὰ τοῦτον τασσόμαι σου, ὅτι ἀνισῶς καὶ ἔλθω εἰς τὴν Κύπρον μὲ καταγοδιὸν βοηθῶντος θεοῦ, θέλω σοῦ ποῖσιν τόσον κακὸν ὅπου νὰ τρομάξουν πολλοί· διὰ τοῦτον πρὶ νὰ ἔλθω ποῖσέ [της] τὸ χειρότερον τὸ νὰ ἔμπορσῃς. Καὶ ἄνταν ἐπεριλάβεν ἡ ῥήγαινα τὰ χαρτία, ἐμήνυσεν τοῦ καπετάνου τῆς Κερηνείας νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐμηνῦσέν του νὰ φέρῃ καὶ τὴν γυναικάν του κρυφὰ [διὰ] νὰ τὴν ζητήσῃ τῆς ῥήγαινας τὴν ἄνωθεν ταμέ (2) Τζουάνα νὰ τὴν ἐβγάλῃ ἀπὸ τὴν γούφαν· καὶ οὕτως ἐγίνετο, καὶ ἐβγάλαν τὴν ἀπὸ τὴν γούφαν, καὶ εἶπέν της· Ἐμεῖς ἐπήγαμεν εἰς τὴν ῥήγαιναν καὶ ἐπαρακαλέσαμεν τὴν καὶ ἐβγάλεν σε, καὶ [τὴν αὐγὴν νὰ πάγῃς εἰς τὴν χώραν, καὶ] εὐχαρίστου (3) της. Καὶ ἐπέψαν τὴν εἰς τὴν χώραν. Ἡ ῥήγαινα ὥρισεν καὶ ἐφέραν τὴν ὀμπρός της, καὶ ἔρισεν καὶ ἐστρέψαν της ὅ,τι τῆς ἐπῆραν ἀπ' ἔσω της· καὶ εἶπέν της ἡ ῥήγαινα· Ἄν θέλῃς νὰ ἤμεστον φίλεναις καὶ νᾶχῃς τὴν ἀγάπην μου, ἔμπα εἰς κανέναν μοναστήριν (4). Ἡ πγοῖα κυρᾶ Τζουάνα εἶπέν της· Εἰς τὸν ὀρισμὸν σου, κυρᾶ μου· ὀρισ' με εἰς ποῖον μοναστήριν νὰ πάγω. Καὶ ὥρισέν τὴν νὰ πάγῃ εἰς τὴν ἁγίαν Φωτεινὴν ἢ λεγομένη Σάτα Κλέρα (5). Ἡ ἄνωθεν καθαλλαρία ἐποίησεν χρόνον ἕναν εἰς τὴν γούφαν τῆς Κερηνείας καὶ εἰς τὸ μοναστήριν, καὶ ἡ ὀμορφία [της] δὲν ἐπαρακατέβην.

Ἡξεύρετε, ὅτι ὁ αὐτὸς ῥὲ Πιερ εἶχεν ἄλλη μίαν καύχαν τὴν Τζίβαν Τεσταντιλίου, γυναικίαν τοῦ σὶρ Γρινιέρ Λεπεντίτ (6)· καὶ διατὶ ἡ ἄνωθεν

1) τάμε. — 2) τάμε. — 3) εὐχαριστοῦ. — 4) γίνου μοναχή. — 5) Φ. τὴν Σάντα Κλέραν. — 6) τοῦ Σιγκρινῆ Ἑλτὶ Πεντίτ, ὀνόματι Τζάχα.

τάμου Τζίβα ἦτον ἡπαντρεμένη(1), δὲν ἡμπόρῃσε νὰ τῆς ποίση διαπλαζίριν· καὶ εἶπέν μου το ἡ πεθέρα τοῦ Γεωργίου ἡ Μαρία τοῦ Νούζη τοῦ Καλογήρου, τοῦ γερακάρη τοῦ σὶρ Γχαρὴν Τεζηπλὲτ εἰς τὸ χωρίον τὴν Γαλάταν, ὅτι ἀγρωνίζε τον καὶ ὄδυλεῦγέν του, καὶ ἔξευρέ το.

Πάλε νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ ἐτραβενιάσεν διὰ τὸ πταῖσμαν τῆς ῥήγαινας· ὁ ἀρχέκακος διάβολος τῆς πορνείας ἐμπηκεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ μισερ Τζουὰν Τεμόρρου τοῦ κούνη Τερουχᾶς, καὶ ἐπιάσέν τον πολλὴ καὶ μεγάλη ἀγάπη ἀπάνω τῆς ῥήγαινας, καὶ ἐποίκεν πολλοὺς τρόπους καὶ τόσα ἔδωκεν τῶν μαυλιστρίων, ὅτι ἀρχεύτην καὶ ἐτελειώθην, καὶ εὐρέθησιν ἀντάμα· καὶ ἐφανερώθην(2) τὸ πρᾶμιμαν εἰς ὅλην τὴν χώραν πῶς ἐγίνην τίτσια παρανομία, καὶ οὐλος ὁ λαὸς δὲν ἤξηγατον ἄλλον, τόσον ὅτι ἐξηγοῦντάν το καὶ τὰ κοπελλία. Τὸ λοιπὸν ἐμάθην το τ' ἀδελφία τοῦ ῥήγα καὶ ἐπικράνθησαν πολλὰ, καὶ ἐννοιάζονταν πῶς νὰ διαβῇ(3) τὸ μέγαν κακὸν τοῦτον, διὰ νὰ μὴδὲν γεννηθῇ τίποτες ἄλλον, ὡς γοῖον ἐγίνην. Μέσα εἰς τοῦτον ἦλθεν ὁ μισερ Τζουὰν Βισκούντης ὁμπρός του, τὸν ὥρισεν εἰς τὸ ἔβγα του νὰ παίρνη σκοπὸν τὸ σπίτιν του, καὶ ἀρχέψαν οἱ ἀφένταις νὰ τὸν ἄρωτοῦν περὶ τῆς ἀφορμῆς τῆς κυρᾶς τῆς ῥήγαινας, καὶ ἐρωτήσάν τον ἀνισῶς καὶ εἶναι ἀληθεία. Καὶ ὁ καλὸς καβαλλάρης εἶπέν τους, ὅχι(4)· καὶ εἶπεν· Ἀφένταις, τίς ἐμπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὰ στόματα τοὺς λᾶς(5), οἱ ποῖγοι εἶναι ὅτοιμοι νὰ (λᾶ)λοῦν κακὸν διὰ τὸν πασάναν, καὶ τὸ καλὸν τοὺς ἄλλους νὰ τὸ κρύψουσιν; καὶ λαλεῖ πάλαι· Ὁ θεὸς τὸ ἔξέυρει, ὅτι τὴν ὥραν ὅπου τὸ ἐγρίκησα ἐφτάσα νὰ πέσω χαμαὶ ἐλλιγωμένος(6), καὶ δὲν ἤξεύρω ἵνα νὰ ποίσω. Ὁ ἀφέντης μου ὁ ῥήγας ἐδῶκέν(7) μου τὸ βάρος νὰ παίρνω σκοπὸν τὸ τιμημένον του σπίτιν περὶττου παρὰ τοὺς ἀδελφούς του. Τότε λαλοῦν του· Φίλε, ὁ φανὸς μας εἶναι νὰ τὸ μάθῃ ἐξ αὐτόν σου παρὰ ἀπὸ ἄλλον τινάν. Ὁ καλὸς καβαλλάρης ἐπῆγγεν ἔσω του καὶ ἔγραψεν τοῦ ῥηγῶς ἕναν ἀτζαλον χαρτὶν τὸ ποῖον ἐλάλεν οὕτως(8).

1) Ὑπαντρη. — 2) ἐγέμωσεν. — 3) ὁσαυτῇ. — 4) ἀφένταις, ψέματα εἶναι. — 5) ἀνθρώπους. — 6) νὰ ἄλλιγωθῶ. — 7) ἔδωκέν. — 8) ὡς κάτω δηλοποιεῖ.

«Τρισεντιμιάτατέ μου ἀφέντη, ὀπίσω εἰς τὰ ῥηγάτα(1) εἶμαι κρατούμενος εἰς τὴν ἀφεντίαν σου, νὰ ᾿ξέρῃ ἡ ἀφεντία σου, ὅτι ἡ τρισυψηλοτάτη μας κυρά ῥήγαινα ἡ ἀγία σου συμβία εἶναι καλὰ καὶ τ' ἀδελφία σου, καὶ ἔχουν μεγάλην πεθυμίαν ν' ἀξιωθοῦν νὰ σέ ᾿δοῦσιν. Ἀποῦ τὰ μαντάτα τὰ εἶναι εἰς τὸ νησίν, καταραμένη νὰ ᾿ῆναι ἡ ὥρα δταν(2) ἐννοιάστηκα νὰ σοῦ γράψω, καὶ τρισκατάρατη ἡ ἡμέρα ὅπου μὲ ἀφῆκες βιγλάτορον τοῦ σπιτιοῦ σου, νὰ ζουρώσω τὴν καρδιάν σου(3) νὰ σοῦ ᾿ξηγηθῶ τὰ μαντάτα· ὁμῶς θέλω νὰ τὰ μουλλώσω, καὶ φοβοῦμαι τὴν ἀφεντίαν σου μηπῶς καὶ ᾿γρικίῃς τα ἀπ' ἄλλον, καὶ θέλω κατηγορηθῇν καὶ θέλω παιδευτῇν· διὰ τοῦτον λαλῶ σου καὶ παρακαλῶ τὸν θεὸν καὶ τὴν ἀφεντίαν σου [ὅπου ναῦ-
 ρέθηκα βωβός] νὰ μὲν ᾿πάρῃς δεσδένιον. ᾿Εξηγηθῆκαν εἰς τὴν χώραν, ὅτι ἐπλάνεσεν τὴν ἀρνάν σου καὶ εὐρέθην μὲ τὸν κλιάρον(4), καὶ λαλοῦν πῶς ὁ κούντη Τερουχᾶς ἔνε εἰς μεγάλην ἀγάπην μὲ τὴν κυράν μας τὴν ῥήγαινα, ἀμμὲ φαίνεται μου καὶ εἶναι ψέματα· καὶ ἂν εἶχα τὴν ἀφεντίαν, θελα φηλαφήσειν(5) ἀπόθεν καὶ ἀποῦ τίναν ἐβγήκεν τοῦτος ὁ λόγος, καὶ θελα ποίσει νὰ μηδὲν ᾿ῆναι ἀπότορμος τινὰς τίτοιαις ἀντροπαῖς νὰ ᾿ξηγᾶ-
 ται· [Καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν μοῦ ὀργισθῆς, καὶ ἔχοντα καὶ ἐγρίκησα κατὰ τοῦ θεοῦ ἐπότκες τὸ ἐγρίκησα ἐμήνυσα τῆς βασιλείας σου· καὶ παρακαλῶ τὸν θεὸν νὰ ἔλθῃ ἡ ἀφεντία σου νὰ ᾿ξετάσῃς τὸ πρᾶμμα καὶ ναῦρεθῶ ψεματάρῃς, καὶ νὰ παιδευτῇ ἐκεῖνος ὅπου ἀποτόρμησεν καὶ ἐσύνηυγεν τίτοιον πρᾶμμαν.] Ταπεινὰ σέ παρακαλῶ τὴν ἀφεντίαν σου, διὰ τὸν θεὸν καὶ διὰ τὴν καλὴν(6) ζωὴν τῆς βασιλείας σου. ᾿Εγράπτη ἐν τῇ πόλει Λευκωσίᾳ εἰς ὁκτεβρίου αἰξῇ Χριστοῦ.»

Ὡς γοῖον σᾶς ἐξηγήθηκα ὀπίσω τὴν ἀγάπην τὴν εἶχεν ὁ ῥήγας μὲ τὴν ῥήγαιναν, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τὴν εἶχεν ἐπrouμουτίαςέν της ὅπου νὰ εὐρί-
 σκεται νὰ παίρνῃ τὸ ἀποκαμίσιν της νὰ τὸ βάλλῃ τῇ νύκταν εἰς τὴν ἀγκά-

1) βικουμαντιάσματα. — 2) ἄνταν. — 3) λαβώσω τὴν καρδίαν μου, καὶ — 4) ὁ κούντη τὸ Ῥουχᾶς ἐτάνυσεν εἰς τὸ σκουτέλλιν σου. — 5) γυρέψιν νὰ μάθω. —

6) μακρείαν.

λην του νά κοιμάται, καὶ ἐποίκεν τὸν τζαμπερλάνον του νά 'καίρῃ πάντα μετὰ του τὸ 'μάτιν τῆς ῥήγαινας καὶ νά τὸ βάλουν εἰς τὸ κρεβάτιν του. Εἰ δὲ καὶ τινὰς πῇ(1), ἔχοντα καὶ εἶχεν τόσῃν ἀγάπῃν, πῶς εἶχεν β' καύχαις; τοῦτον ἐποίκεν το ἀπὸ πολλὴν λουξουρίαν τὴν εἶχεν, ὅτι ἦτον παιδίος ἀνθρωπος(2).

Καὶ ἐφέρον τὸ χαρτίν, νύκταν ἐδιάβασεν τὰ σκοτανὰ μαντάτα(3) ὅπου τοῦ ἐφέρον, καὶ παραῦτα ὥρισεν τὸν τζαμπερλάνον καὶ ἐσήκωσεν τὸ 'μάτιν(4) τῆς ῥήγαινας ἀπαι τὴν ἀγκάλῃν του, ὁ ποῖος ἦτον ὁ Ἰωάννης τῆς Τζάμπρας, καὶ εἶπέν του, πλεῖον μὴδὲν τὸ βάλῃ. Τότε ἀναστέναν καὶ εἶπεν· ἀνάθεμα τὴν ὥραν καὶ τὴν ἡμέραν ὅπου μοῦ 'δῶκαν(5) τὸ χαρτίν· καὶ τοῦτο ἐγένετο, ὅτι ἡ σελήνη ἦτον εἰς τὸν Αἰγύκερων ὅταν ἐγράφετο. 'Ο ῥήγας ὡς φρένιμος, τινὸς δὲν ἔδειξεν φανὸν, καὶ πολλὰ ἐσφίγγετο νά δειξῇ ἀλεγρέτζαν καὶ δὲν ἠμπόρεν(6). Θωρῶντά τον οἱ καβαλλάρει τῆς συντροῦς του(7), πῶς τὸ πρόσωπόν του ἦτον πολλὰ δημένον, [ὅποῖος πάντα ἦτον πολλὰ χαρούμενος], ἀρωτῆσάν του καὶ εἶπάν του· Πέ μας τὸ κρυφόν σου, μὴπῶς καὶ 'σασῶμέν το(8), ἢ νά μοιραστῇ ἡ πληξίς σου μετὰ μας. 'Ο ῥήγας ἀναστέναν καὶ εἶπεν· 'Ηγαπημένοι μου φίλοι, παρακαλῶ τὸν θεὸν τιτοῖαν μαντατοφοργίαν νά μὲν δοθῇ ποτὲ τοὺς φίλους μου, οὐδὲ τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι πολλὰ πικρὸν καὶ φαρμακερὸν εἶναι, καὶ δὲν ἠπορεῖ νά μοιραστῇ, ἀμμέ γινίσκεται ὡς γοῖον ἕναν κόμπον(9) εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτως εἶναι εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ δὲν ἠμπορεῖ τιτοῖον μαντάτον νά τὸ 'σάσῃ τινὰς ἄλλος παροῦ(10) ὁ παντοδύναμος· καὶ ἀγρωνίζω καθολικὰ ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων(11) εἶναι ἀγκρισμένος μετὰ μου, ὅτι δὲν μ' ἐκάνεσεν(12) τὸ ψυσικὸν τὸ μοῦ ἔδωκεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου, ἀμμέ ἐγύρεψα νά 'πάρω τὸ δὲν εἶχαν γοῖ γονεῖς μου,

1) Καὶ λαλοῦν πολλοί. — 2) καὶ ἦτον καὶ παιδίος. — 3) τὸ σκοτεινὸν μαντάτον. — 4) ἀποκάμισον. — 5) 'φέρον. — 6) νά γίνῃ ἀλλέγρος, καὶ ἡ πληξίς δὲν τὸν ἔφινεν. — 7) ὅπου ἦσαν μετὰ του. — 8) φόρτιξη νά τὸ 'σάσωμεν. — 9) ἕνας κόμπος. — 10) παρὰ. — 11) βασιλείων. — 12) ἀκάνεν.

καὶ γὰρ τοῦτον ἐβάλεν τοὺς φίλους μου νὰ πάρουν βεντέτταν(1) καλλίον παρὰ τοὺς ἐχθροὺς μου· διατὶ λαλεῖ, φύλαξόν με ἀπὸ 'κείνους ὅπου θαρρῶ, διατὶ ἐκείνους ὅπου δὲν ἀποθαρρῶ βλέπομαι. Καὶ οἱ πτωχοὶ οἱ καβαλλάριδες ἐπέσαν εἰς μεγάλην πλῆξιν, καὶ ἀρωτῆσαν τοὺς δουλευτάδες τοῦ ἀνισῶς καὶ ξεύρουν τίποτες εἰς τούτην τὴν ὑπόθεσιν.

Τὸ λοιπὸν θωρῶντα ὁ ῥήγας πῶς δὲν εἶχεν πλεῖον δουλίαν εἰς τὴν μεργίαν(2) τῆς Δύσης, καὶ ἐθάρρην ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ σουλτάνου ἐγένη, ἀποχαιρέτησεν τοὺς ἀφένταις τῆς Δύσης καὶ ἐνέβην εἰς τὸ κάτεργόν του καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ἐπροσδέκτησάν τον ὡς γοῖον ἦτον τὸ συνῆθιν τὸ ῥηγάτικον, καὶ ἐποίησιν ἑορτὴν καὶ χαρὰν ἡμέραις ὀκτώ.

Τὸ λοιπὸν εἶναι χρῆσι νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κούντη τοῦ μισέρ Τζουάν Τεμόρφου. Ὅταν ἦλθεν τὸ μαντάτον εἰς τὴν Κύπρον πῶς ὁ ῥήγας ἐτελείωσεν ταῖς δουλίαις του καὶ ἦτον ἕτοιμος νὰ στραφῇ εἰς τὴν Κύπρον, ὁ ἄνωθεν μισέρ Τζουάν Τεμόρφου ἐπίασέν τον μεγάλη ἔννοια διὰ τὸ ἔλα τοῦ ῥηγῶς, μηπῶς καὶ εἰπὸν του τὰ μαντάτα ἢ ἀμουρούζαίς του διὰ τὸ πείσμαν τῆς ῥηγαίνας, ἐπεφέν τους δύο κομματῖα πανὶν κοττένον σκαρλάτον, τὸ ἓνα τῆς τάμου Τζουάνας Λαλεμάν καὶ τὸ ἄλλο τῆς τάμου Τζίβας τῆς Καντελίου, ὁῦν φίνον, καὶ ὀνομίσματα χιλία ἄσπρα τῆς Κύπρου πᾶσα μιᾶς, καὶ ἐπεψεν παρακαλητάδες νὰ προυμουτιάσουν νὰ μὲν 'ποῦν τινὸς τίποτες, οὐδὲ τοῦ ῥηγῶς, ὅμως ἀνὲν καὶ ἄλλον ν' ἀγρικῆσουν νὰ τὸν ἀβγάλουν πταίσθην. Καὶ ἡ ἀρχόντισσαις ἐπρουμουτιάσαν τοῦτο νὰ τὸ ποίσουν· καὶ ἤτζου ἐποίησιν. Ὡς γοῖον ἔρχετον ὁ ῥήγας εἰς τὴν θαλάσσαν, ἤρτεν του μία φουρτούνα μεγάλη, καὶ ἐπῆρεν τάμμαν ὄντα νᾶρτη μὲ τὸ καλὸν εἰς τὴν Κύπρον νὰ γυρέψῃ ὅλα τὰ μοναστήρια τῆς χώρας νὰ τὰ προσκυνήσῃ· καὶ ἐπέσωσεν μὲ τὸ καλὸν καὶ ἤρτεν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐπῆγε νὰ προσκυνήσῃ τὰ μοναστήρια· πρῶτα ἐπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριον τὴν Σάτα Κλέρα(3), καὶ ἔδωκεν τοῦ μισέρ Τζουάν Μουστρί

1) βεντέταν. — 2) μερίαν. — 3) Comme la version du manuscrit d'Oxford est tout à fait différente de celle du manuscrit de Venise, nous croyons

πολλά καρτζά(1) καὶ ἐβάσαν μετὰ του· καὶ ἐπῆρεν ὀρισμὸν ἀπὸ τὴν ἴγουμένην καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ κελλία τῶν καλογρήων. Ἀφὸν ἐπροσκύνησεν καὶ ἐνέβην καὶ εἰς τὸ κελλίον τῆς τάμου(2) Τζουάνας Δαλεμάν, καὶ ἐκεῖνη ἐγονάτισεν νὰ φιλήσῃ τὸ χέριν(3) τοῦ ῥηγὸς, καὶ ὁ ῥήγας ἐπεριλαβέν την μὲ μεγάλην ἀγάπην, καὶ ὥρισεν καὶ ἐδωκάν της ὀνομίσματα, α' γρόσια ἀργυρά(4)· [καὶ εἶπέν της· Τίς σοῦ εἶπεν νὰ γενῆς καλογρήα ἡτζου; — Ἐστέντισα εἰς τὸν (ψεύτικον) κόσμον, καὶ ἄς στεντιάσω καὶ εἰς τὸν καλὸν]· καὶ ὥρισέν την μοναῦτα νὰ ῥίψῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ νὰ πάγῃ ἔσω του, γιατί χωρὶς τὸ θελημάν της τὰ ἐφόρησεν διὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς ῥήγαινας· ὁ ῥήγας ἐπῆγεν καὶ ἐπροσκύνησεν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ ἔδωκεν εἰς

devoir la donner ici en entier : Καὶ ὡς γοιὸν ἔρχετον ἡδρὰν τον μεγάλαις σκληργιαῖς, καὶ ἦτον νὰ χαθῇ, καὶ ἐπῆρεν τάμμαν νῆρτη εἰς τὴν Κύπρον καὶ νὰ γυρίσῃ ὅλα τὰ μοναστήρια καὶ Ῥωμαῖκα καὶ Φράγκικα, καὶ ὅσων χρῆσιν ἔχουν νὰ τὰ ὀδηγήσῃ.

Καὶ ὁ μισερ Τζουὰν Τεμόρφους μανθάνοντά το πῶς ὁ ῥήγας ἔμαθέν το, ἔπεσεν εἰς μεγάλην ἔννοιαν διὰ τὸ ἔλα τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐννοιάστην νὰ ὀσάσῃ τὴν δουλειάν του, νὰ σκεπάσῃ τὸ κακὸν τὸ ἐποῖκεν τοῦ ῥηγὸς· καὶ ἐξέντασε ταῖς δύο καύχαις, τὴν μίαν, μίαν πάλαν παννὴν ὄζυν καὶ χιλια γρόγια ἀργυρά, καὶ τὴν ἄλλην, μίαν πάλαν παννὴν σχαρλάτον καὶ χιλια γρόγια ἀργυρά· καὶ ἐπαρκαλέσέν ταις, ἐλθόντος του ὁ ῥήγας καὶ ἀρωτήσῃ ταις διὰ τὴν ἀφορμὴν τῆς ῥήγαινας διὰ ἄλλογου του, νὰ τοῦ ἵποῦν· Ἐμεῖς ξεύρομεν πῶς εἶναι τιμημένη ἡ κυρά μας, ἀμμὲ τὸ κακὸν ἐποῖκέν το ὁ μισερ Τζουὰν Βισκούντης, ὅτι ἐβάρτην νάντροπίασῃ τὴν κυράν μας, καὶ ἔκινῃ ὡς φρόνιμη τίτοιον πρᾶμμαν δὲν ἦτον νὰ ποίσῃ· καὶ ἐμάθαμεν πῶς τὸν ἐξετίμασεν καὶ ποῖκέν του μεγάλαις ἀντροπαῖς· καὶ κεῖνος ἐθελήσεν νὰ σηκώσῃ τὴν πομπήν του καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς τὴν κυράν μας καὶ εἰς τὸν ἀφέντην τὸν κούντην.

Καὶ ἐλθόντος του ὁ ῥήγας εἰς τὴν Κύπρον ἐποῖκαν χαραῖς καὶ λιταναῖς· καὶ ἐμπάσαν τον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν αὐλήν του· καὶ ἦτον δύο στάντζαις, ἡ μία τῆς ῥήγαινας μὲ ταῖς βάγιαῖς της, καὶ ἡ ἄλλη μεριά ὁ ῥήγας μὲ τοὺς καθαλλάριδες καὶ παρούνδεις του· ἡ στάντζια τοῦ ῥηγὸς ἡ μεριά τοῦ ποταμοῦ. Καὶ τὴν ῥήγαιναν δὲν ἠθέλησεν νὰ τὴν ἴδῃ· τὸ ποιὸν ἀπλίκιν ἦτον περιφρημον εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ ἵπισαυρίου ὁ ῥήγας, κατὰ τὸ ἐτάκτην, ν' ἀγitiάσῃ τὰ μοναστήρια, ἐπῆρεν μαστόρους καὶ γραμματικούς νὰ νοτιάσουν τοὺς ὁξόδους ὅπου ἔθελαν νὰ γενοῦν. Καὶ μέσα εἰς πολλὰ τὰ ἐγύρισεν, ἐπῆγεν εἰς τὴν Σάντα Κλέρα.

1) πολλὺν λογάριν. — 2) τάμε. — 3) πόδιν. — 4) mille grossi d'argento.

πᾶσα ἕναν διὰ τὴν ψυχὴν του(1). Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν αὐλὴν ὁ ῥήγας, καὶ
 ἔρριπεν καὶ ἐφέραν ὀμπρός του ταῖς δύο ἀρχόντισσαις καὶ ἔβαλὲν τὰς εἰς
 μίαν τζάμπραν καὶ ἐκεῖ ἐξετάσεν τὰς κρυφὰ διὰ τὸν λόγον ὅπου εἶπαν·
 καὶ ὡς γοῖον ἐπροεῖπαμεν ἦτον κ' αἱ δύο ἀρχόντισσαις συμβουλευμέναις(2)·
 καὶ ἐξετάσεν πᾶσα μίαν χωρία, καὶ ἐδῶκαν καὶ ἡ δύο ἕναν λόγον εἰς τὸν
 ῥήγα, καὶ δὲν ἠμπόρησε νὰ μάθῃ τίποτες ἀπὸ ἑαυτῆς τους, ἀμμὲ εἶπὸν
 του· Ἡξευρε πῶς ἡ ῥήγαίνα ἐσκανταλίστην με τὸν μισερ Τζουὰν Βισκούν-
 την, καὶ ἐτίμασέν τον, καὶ ἐκακώθην της, καὶ γιὰ τοῦτον ἔγραψεν τῆς
 βασιλείας σου τὸ χαρτίν. Πάλι εἶπαν· Ἀφέντη, ἔξυρεις, πῶς ἡμεῖς οὐδὲν
 εἴμεστέν εἰς τὴν γράσαν σου(3), ἀμμὲ ἐκεῖ ὅπου ὁ κούνη Τερουχᾶς ἐνι
 καλὸς σου δοῦλος, πῶς νὰ τὸν συκοφαντήσωμεν ἄδικα; Τὸ λοιπὸν εἰμεινεν
 ὁ ῥήγας κονμπωμένος ἀπὸ ταῖς δύο ἀρχόντισσαις, καὶ ὁ ἄρρησεν πῶς τοῦ
 ἑλθῆναι ἐλθῆναι. Καὶ εἰς τούτην τὴν λογὴν ἐπέρασεν ἡ αὐτὴ δουλίκα, ὡς
 ὡ ἔμαθα ἀπὸ τὴν κυρὰ Λόζε τὴν βυζαστρίαν τῶν κόρων τοῦ σὶρ
 Σιμόν· Ἐναντιότζε, ἡ ποία ἦτον παροίκισσα τοῦ κούνη Τερουχᾶς, καὶ ἔκείνη
 ἦξευρε νὰ το καθολικά, ἡ μάνα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Μαγείρου.
 [Κεῖ ἐκεῖνον ἡ καρδιά του δὲν ἐπίστευσεν, διότι ἡ ὀστιά του ἦτον ἕνας
 λείοντι καὶ ὁμορφον κορμὶν καὶ βαλτίσιμος ἄνθρωπος καὶ γνωστικός καὶ
 σοφὸς καὶ χαριτωμένος ἀπὸ τὸν θεὸν καὶ φανταστικός.]
 Ταρζὴ ἀποῦ ἔγινον οἱ Γενουβίσοι με τοὺς Βενετίκους. Ἐχρονίως ἀτξή
 Χριστὸς ἕνας Γενουβίσος ἔπηγεν εἰς τὸν ποῦντον τῆς Ἀμμοχούστου νὰ
 ἐμπῇ εἰς τὸ καράβιν του, καὶ δὲν ἦν βάρκαν γενουβίσικην, ἐπῆγεν εἰς
 τὸ καράβιν τοὺς Βενετίκους καὶ παρακάλεσέν τους νὰ τὸν σηκώσουν νὰ τὸν
 βάλω εἰς τὸ καράβιν του τὸ Γενουβίσικον· καὶ δὲν ἐθέλησαν νὰ τὸν
 σηκώσω, καὶ ἔκείνος ἐτίμασεν(4) τοὺς πολλὰ. Τότες οἱ ἄνθρωποι τῆς
 βάρκαν οἱ Βενετίκοι ἐδέραν τὸν Γενουβίσον· καὶ ὁ Γενουβίσος ἐπῆγεν καὶ
 ἀνέλεσεν εἰς τὸν κάλιον τοὺς ὀνόματι Τζουὰν Τεμολῆς, καὶ δὲν ἐθέλησε

1) πολλὴν ψυχικόν. — 2) βουλευμέναις. — 3) εἴμεστέν ὑπόδουλαίς σου, καὶ τὸ δὲν
 ἐπὶ ἡμῶν, οὐδὲ ἐμάθαμεν. — 4) ἐτίμασέν.

νὰ τοῦ ἀκροθῆ· καὶ 'κεῖνος μοναῦτα ἐξηγήθην το τοῦφ συντρόφους του. Οἱ Γενουβίσοι ἦτον ἀγγωμένοι, ἤλθαν εἰς τὴν λότζαν τοὺς Βενετικούς καὶ ἤσαν τὰ ραβδία τοὺς ραβδουχοὺς (1) τοὺς Βενετικούς καὶ ἦτον καὶ ζωγραφισμένα, καὶ ἐτζακίσαν τα ἀπάνω τοὺς μικρὰ μικρὰ, καὶ ἐσύραν σπαθία καὶ ἐτρέξαν τοὺς Βενετικούς, οἱ πεῖγιοι ἐφύγαν καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ δώματα τῆς λότζας τοὺς (2), καὶ ἐστάθησαν καὶ ἐδιαφεντεύουνταν. Τότες οἱ πρᾶμματευτάδες οἱ Γενουβίσοι ἐνέβησαν εἰς τὰ δώματα τοῦ κουμερκίου, ὅπου εἶναι κοντὰ τῆς λότζας, καὶ ἐσύραν ἡ μία μερία τῆς ἄλλης πέτρας, καὶ οἱ Βενετικοὶ ἐσύραν τοὺς Γενουβίσους βερετουναίς· καὶ ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους ἤλθε μία πετρία καὶ ἔδωκεν τοῦ παλίου [τοὺς Βενετικούς] εἰς τὸ χέριν καὶ ἐλαβώσεν τον. Ὅταν ὁ καπετάνος ἔνωσεν τὴν ταραχὴν, μοναῦτα ἐπέψαν τὸν βισκούνην καὶ πολλοὺς λαῖς τῶν ἀρμάτων νὰ κόψουν τὸ σκάνταλον, καὶ νὰ βλεπῇσουν καὶ τὴν χώραν. Καὶ πάλε ἐδῶκαν τοῦ παλίου ἄλλην πετρίαν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ μοναῦτα ἀπῆλθεν τα κ' ἐφυγεν ἀπὸ τὴν λότζαν του καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτιν του καὶ ἐπαράγγειλεν μοναῦτα οὐλοὺς τοὺς πρᾶμματευτάδες ν' ἀρματωθῶν. Τ' ὁμοῖον ἐποίκεν καὶ ὁ ποδεστᾶς τοὺς Γενουβίσους ὀνόματι μισερ Τουάρδον Φαλαμονίγγον. Ἀπάνω εἰς τὴν αὐτὴν ταραχὴν ἐνέβησαν μεσὸν τοὺς οἱ μοναχοὶ τῶν Λατίνων καὶ ἐκατηγορήσαν τοὺς καὶ ὁ ἐμπαλῆς τῆς Ἀμμοχώστου, καὶ τόσων τοὺς ἐκατηγορήσαν καὶ ἐποίησαν τοὺς ἀγάπην.

Πάλε ἀς ἔρωμεν εἰς τὸν ῥήγα· ὅτι δὲν ἐπιστεῦσεν τὰ λογία τῶν δύο κυράδων (3), ἐζήτησεν τοὺς ἀρχοντας [τῆς] βουλᾶς του, πρῶτον τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς προδέλοιπους παρούνιδες, ψουμάτους καὶ λιζίους καὶ συμβουλατόρους, καὶ ἐκάτεσεν τοὺς καθόρδινά. Ἐζήτησεν ὁ ῥήγας [καὶ εἶπεν τοὺς] εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν· Ἀρχοντες κατὰ θεὸν τιμημένοι, φίλοι καὶ ἀδελφοί, εἰς αὐτόν σας ἀγκαλεῖω (4) τὸν πόνον καὶ τὸ καμίνιν καὶ καμὸν τῆς καρδιάς μου· τὸ λοιπὸν νῦν δὲν εἶναι νὰ τὸ θαυμασθῇ τινὰς τοῦτον τὸ γίνην, ὅτι ἀξ αὐτόν μου ἐγίνην, καὶ δὲν καταγνώνω ἄλλον παρὸν τὸν ἐμαυτὸν

1) ραβδουχοὺς. — 2) τῶν κουμερκιῶν. — 3) ἀρχόντισσων. — 4) ἀγκαλεῖω.

μου. Ὁ θεὸς ἐποίησέν με ῥήγαν τῆς Κύπρου καὶ ἐκράξε με καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ πρὶν τὸν καιρὸν ἀνάγκαζα καὶ ἐπεθύμουν νὰ κτήσω τὸ ῥηγάτον [τῶν] Ἱεροσολύμων, καὶ τοῦτον ἀνάγκαζα νὰ τὸ τελειώσω διὰ καλὸν καὶ τιμὴν ὀδική σας καὶ ὀδικήν μου· καὶ ὁ θεὸς ἐπαιδεύσέν με διὰ νὰ τιμαίωσιν τὴν σουπερπίαν (1) μου. Νῶχεν ποίσειν ὁ θεὸς νῶχά ὅσταιν ῥήγας (2) τῆς Κύπρου τιμημένους, καὶ ὅχι ῥήγας ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νῶμαι ἀντροπιασμένοι! ὅτι εἰς τὸν Αἰγύπτου ζώδιον (3) ἐγεννήθηκα, καὶ εἰς τὸν πλανήτην τὸν Καιρὸν (4) ἐστέφθηκα. Τὸ λοιπὸν, ἄρχοντες, ὡδᾶ σᾶς παρακαλῶ καὶ ἐσυμπιάσα σας νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ἀγκάλεμάν μου, καὶ ἐνὶ πολλὰ βαρὺν καὶ δυσβάστακτον, καὶ ἀντροπιασμένον, καὶ ἄκρεπον νὰ σᾶς τὸ ἔξηγηθῶ. Ἐγὼ ξεῖρω πῶς ὅλοι εἰσθε σοφοί· ὀδέτε τὴν ζητησίαν μου (5), καὶ δικαιοῦσατέ με ὡς γοῖτον νὰ σᾶς δώσῃ χάριν καὶ γνῶσιν τὸ ἄγιον πνεῦμα. Τότε ὅλοι ἔσαν στόμαν εἶπαν εἰς αὐτόν του· Ἀφέντη, ἀνὲν καὶ τινὰς εἶχεν φαντασίαν ἢ πάθος, καὶ ἐφάνην του, καὶ εἶπάν σου λόγια ἄκρεπα εἰς τὴν βασιλειάν σου, ὡς φρόνιμος μὴδὲν τὰ πιστεύσης, ὅτι πολλὰ λαλοῦν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι δὲν εἶναι εὐαγγέλια. Καὶ ὁ ῥήγας ἐγέμωσεν χολὴν καὶ λαλεῖ τους· Ἀκανεῖ· ἀνὲν καὶ μὲν δὲν μου πιστεύετε, νᾶτε τὸ χαρτὶν τοῦτον τὸ μοῦ ἐπέψαν εἰς τὴν Φραγγίαν, ἀπὸ Ἐαυτῆς του νὰ γρυνώσετε τὸ πᾶμαν πῶς ἐδιάβην. Ὅμως ζητῶ σας βουλὴν ἵνα σᾶς φαίνεται νὰ ποίσω· ν' ἀφῆσω τὴν γυναικίαν μου καὶ νὰ τὴν πέψω τοῦ κυροῦ της, νὰ σκοτώσω τὸ σκύλον τὸν ψωριάρην (6) ὅπου ἐπόντισεν (7) τὸ μαργαριτάριν, οὐ νὰ μὴδὲν (8) δεῖξω φανὸν τίποτες; Πέτε μου τὸν φανόν σας, καὶ προυμουτιαζώ σας νὰ μὲν ποίσω ἄλλον, παρὰ τὸ νὰ μὲ βουλευέσεται· μὴδὲν ἤτε, πλανῶ σας μὲ λογία, ἀμμέ καλὰ ἐμπορῶ νὰ πάρω βεντέτταν. Ἀγρυνίζετε, ὅτι δὲν ἐδόθην εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ γιὰ τοῦτον λαλοῦν· πολλοὶ ἀνθρώποι, πολλὰς γνῶσες· διατὶ ἀπὸ παλαιὸν καιρὸν ἔχομεν ἀνθρώπους τῆς βουλῆς γερόντων πειρασμένους, καὶ ἀπὸ Ἐαυτῆς τους εὐρίσκεται ἡ

1) σουπερπίαν. — 2) ποίσειν ὁ θεὸς ῥήγαν. — 3) ζώδιον τὸν Αἴγ. — 4) Κρόνον. — 5) ἐζητησίαν. — 6) ψωριάρην. — 7) ἐπόντισεν. — 8) ἢ νὰ μὲν.

ἀλήθεια · ἀκομή κακὰ ἐμποροῦν οἱ ἀνθρώποι εὐκολὰ νὰ κρίνουν τὸν ἑμαυτὸν τους, οὐδὲ οἱ γιατροὶ νὰ ἰατρεύουν ταῖς γενεαῖκές τους καὶ τὰ παιδιὰ τους, ὅτι πᾶσα πόνον κρινίσκουν τὸν ἄπρεκα ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην τοὺς ἀγαποῦσιν · ἀμμὲ ξένοι ἰατροὶ πρέπει νὰ ἰατρεύουν τῶν ἰατρῶν τὰς γενεαῖκας καὶ τὰ παιδιὰ τους, καὶ ξένοι κριτάδες νὰ κρίνουν τὰ ἀγκαλέματα τῶν ἁλλῶν, ὅτι λείπει τους ὁ θυμὸς καὶ ἡ λύπη, καὶ θωροῦν τὸ πρᾶμμαν [μὲ τὴν ἀπομονήν] ὡς γοῖον εἶναι. Διὰ τοῦτον ἔφερα τὴν ἀφεντιάν σας, καὶ βάλλω τὸ ἀγκαλέμαν μου ὀμπρός σας, καὶ ὡς γοῖον νὰ σᾶς φανῇ κρίνετέ το Γ

Ἀποκρίθησαν τοῦ ῥηγὸς καὶ λαλοῦν του · Ἀφέντη μας, ἐγκιχήσαμεν τὸ ἀγκαλέμαν σου καὶ τὴν ἐζητήσιν σου καὶ τὴν παραπόννησίν σου, καὶ ἐλπίζομεν εἰς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ νὰ μᾶς διδάξῃ (1) ὡς γοῖον νὰ τοῦ ἀρέσῃ, καὶ ν' ἀρέσῃ καὶ τῆς βασιλείας σου. Τὸ λοιπὸν, ἂν ὀρίσῃς, ἀπαιχώρισαι ὀλίγον ἀπὸ ἔξαιτῃς μας νὰ συμβουλευτοῦμεν, καὶ νὰ ἐγκλέξωμεν τὸ καλὸν ἄλλοτερον τὸ νὰ θελήσῃ ὁ θεὸς, καὶ νὰ σοῦ ποῦμεν τὸ μέλλει νὰ γινῇ. Γρικῶντα ὁ ῥήγας, ὅτοιμα ἐπῆγεν. Καὶ οἱ καβαλλάριδες πολλὰ ἐκοπιάσαν εἰς τὴν μέσσην τους · μερτικὸν ἐλαλοῦσαν νὰ σκοτώσουν τὸν κούντην · καὶ ἐλαλοῦσαν, ἂν τὸ ποίσωμεν, φανερόνεται τὸ πρᾶμμαν, καὶ θέλει εἶσται πολλὴ ἀντροπὴ εἰς αὐτόν μας. Ἄλλοι λαλοῦσαν, καλὰ εἴπετε διὰ τρεῖς ἀφορμαῖς ἓνι νὰ φύγωμεν, θυμοῦ, μίσος, καὶ φάμας · ἀμμὲ ἀνισῶς καὶ ποῦμεν νὰ σκοτώσωμεν τὴν ῥήγαινα, νὰ ἔξέυρετε πῶς εἶναι ἀπὸ μεγάλην γενεῖαν τῶν Καταλάνων (2), καὶ εἶναι ἀνελετήμονες, καὶ θέλουν ἔπειν πῶς διὰ μισητίαν τὸ ποίκαμεν, καὶ θέλουν ἀρματώσειν καὶ θέλουν ἔρτειν καὶ θέλουν μᾶς ἔξηλοθρεῦσειν καὶ μᾶς καὶ τὸ ὀδικόν μας. Πάλε ἀνὲν καὶ σκοτώσωμεν τὸν κούντην, ὁ λόγος φανερόναι τὸ γενόμενον, καὶ ἄλλοι πιστεύγουν καὶ ἄλλοι δὲν πιστεύγουν, καὶ τότε ὅλοι θέλουν τὸ πιστεύσειν, ὅτι διὰ τούτην τὴν ἀφορμὴν ἐσκοτώσαν τὸν κούντην · καὶ ὁ λόγος θέλει ἐβγῇ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην · καὶ ὁ ῥήγας μας, ὅπου ἔναι ἕναν ὄρνεν (3) καὶ μεῖς τὰ

1) φωτίση. — 2) τῆς Καταλωνίας. — 3) ἕνας ἀετός.

περὰ του, ὡς γοῖον ἡ ὄρνιθα δὲν 'φελᾶ (1) χωρὶς τὰ περὰ της (2), ἡτῆς
καὶ ὁ ῥήγας μοναχὸς του δὲν 'φελᾶ χωρὶς μας, οὐδ' ἐμεῖς 'φελοῦμεν χωρὶς
του· τὸ λοιπὸν νῦν θέλουν μᾶς κατηρῆσειν, καὶ ὁ λόγος θέλει στερεωθῆν.
Φαίνεται μας ν' ἀγρικῆσωμεν καλλιώτερα καὶ νὰ χῶσωμεν τὸν λόγον·
ἀληθῶς, ὅτι ὁ ῥήγας ἐδειξέν μας τὴν γραφὴν ἀπὸ τοῦ ἔπεφεν ὁ σὶρ
Τζουάν ὁ Βισκόντης εἰς τὴν Φρανγκίαν, ἃς 'πούμεν ὅλοι πῶς εἶναι ψευμα-
τάρης, καὶ νὰ τὸν ἐβγάλωμεν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λιζάτου (3), καὶ ἃς
τὸν ἀφήσωμεν εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ ῥηγῶς, ὡς ἐκεῖνος ὅπου ἐσυκοφάν-
τησεν τὴν ῥήγαιναν καὶ ἀγκρίστην μὲ τὴν βασιλείαν της διὰ τίποτε ταρα-
χὴν ὅπου ἐσκανταλίστην μετὰ του τὸν διαβόντα καιρὸν· καὶ ἀνὲν καὶ
γλυτώσῃ, δόξα σοι ὁ θεὸς, εἰ δὲ μὴ, ἃς πάγῃ εἰς τὸ καλόν· παρκάτω
κακὸν εἶναι ν' ἀπαιθάνῃ ἓνας καβαλλάρης, παρὰ νὰ μᾶς κρατήσουν ἐφιορ-
κούς (4), διατὶ δὲν ἐβλεπίσαμεν τὴν ῥήγαινάν μας· εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὴν
ἐβλεπίσαμεν, ἄνταν ἐγρικῆσαμε τὰ ἄπρεπα μαντάτα, διατὶ δὲν ἐποίκαμεν
βεντέτταν τοῦ ἀφέντη μας ἀπὸ τὸν ἐχθρόν του καὶ παράβουλον τῆς τιμῆς
του. Καὶ εἰς τούτην τὴν λογὴν εἴ τις νὰ τὸ 'γρικῆσῃ τούτον, θέλει ἀπο-
πιστευθῆν ἀπὸ τὴν κακὴν ἀκουήν, καὶ θέλουν 'πεῖν ὅλοι πῶς ὁ καβαλλάρ-
ρης εἶπεν ψέματα, καὶ 'δέτε καὶ πῶς ἔδωκεν ἄδικον θάνατον, καὶ ὁ λόγος
θέλει πᾶσειν· τούτον τὸν λόγον ὅλοι θέλουν πιστεύσειν.

Καὶ τάπισα (5) ἐκράξαν τὸν ῥήγαν καὶ ἐποίκάν του τὴν συντυχίαν·
Ἀφέντη, διὰ τὴ συντυχίᾳ σου ἐγρικῆσαμεν τὸ ἀγκάλεμάν σου, καὶ τὸ χαρτὶν
τὸ μᾶς ἐδῶκες, καὶ πολλὰ ἐσυντύχαμεν μεσὸν μας, καὶ ἐγυρέψαμεν καὶ
ἀπὸ μίαν μερίαν καὶ ἀπὸ ἄλλην νὰ εὕρωμεν ὡχρὰν τίποτες ἀπ' ὅ,τι λαλεῖ
τὸ χαρτὶν· τὸ λοιπὸν ἀγρώνισε, ὅτι εἴ τι λαλεῖ τὸ χαρτὶν, εἶναι ψέματα,
καὶ ὅτις τὸ ἔγραψεν ψέματα λαλεῖ εἰς τὸν λαιμόν του, καὶ ὅλοι μας
ἀντάμα καὶ πᾶσα εἷς μας μερίᾳ εἴμεστέν ἑτοιμοὶ νὰ τὸ προβιάσωμεν ἀπὸ
τὸ κορμὶν μας εἰς τὸ 'δικόν του πῶς εἶναι ψευματάρης, καὶ τούτον ἐποίκέν

1) ὁ ἀετὸς δὲν ἡφελᾶ. — 2) του. — 3) ῥηγάτου. del rēgno. — 4) παράβουλους.
— 5) τάπισα.

τον διατί ἐμάλλωσεν ἡ κυρά ἡ ῥήγαινα μετὰ του, καὶ ὁ αὐτὸς καβαλλάρης ἐπεθυμῆσέ την καὶ δὲν τὸν ἐβάσταξεν, καὶ ὠργίστην του, καὶ διὰ τούτον σοῦ ἐπεφεν τὸ χαρτίν· ἡ δὲ ἡ κυρά μας ἡ ῥήγαινα εἶναι καλὴ, καὶ ἀγία, καὶ εὐγενικὴ καὶ τιμημένη. Καὶ ἀθύμου τὸ μᾶς ἐπrouμουτίαςες νὰ ποίσης τὸ νὰ σὲ βουλεύσωμε.

Καὶ εἰς τούτην τὴν λογὴν ἐβγάλαν τὸν ῥήγαν δικαιωμένον, καὶ τὸν καβαλλάρην ψεματάρην. Καὶ εἰς τούτον ἐστάθην ὁ ῥήγας εὐχαρισμένος, καὶ ἐζήτησεν τὸν καβαλλάρην εἰς τὸ πεγέριν του, καὶ ἔδωκέν τους καὶ τὸ χαρτίν εἰς τὰς χεῖράς τους, καὶ ἐγράψαν τον διὰ παρὰβουλον, ὡς ἐκεῖνος δέου ἐβγάλεν τῆς ῥήγαινας κακὴν ἀκουγὴν. Καὶ ὄνταν ἐγρίκῃσεν τὰ λογία τους καὶ ἔθελεν ἔχειν καὶ τῶν δύο κυράδων τῶν καύχων του τὰ λογία τους, ἐπίστευσεν καὶ ἐπέψε τὸ μεσανυκτικὸν εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ καβαλλάρη καὶ ἐκραξάν τον ἀπὸ τὸν ῥήγα. Ὁ καλὸς καβαλλάρης ἦτον εἰς τὸ κρεβάτιν του, καὶ μοναῦτα ἐντύθην καὶ ἐκαβαλλίκευσεν νὰ πάγῃ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγός· καὶ ἔξω ἐστέκουνταν Τουρκοπούλοι καὶ Ἀρμένιδες καὶ λαὸς πολλὸς τῶν ἀρμάτων, καὶ παύρουν τον μοναῦτα καὶ πάγει εἰς τὴν Κερηνείαν, καὶ ἐβάλαν τον εἰς τὴν γούφαν (1) τοῦ Σκουτελλᾶ. Καὶ ἐποῦεν κάποσον καιρὸν (2), καὶ τὰπίσα ἔρχεται ἕνας ἀφέντης ἀπὸ τὴν Δύσιν (3) νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ προσκυνήσῃ, τὸν ποῖον ἐπαρακαλέσαν τον οἱ συγγενάδες τοῦ σὶρ Τζάν Βισκούντη νὰ τὸν ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ῥήγαν, ὡς γοῖον εἶναι συνῆθιν τοὺς ἀφένταις· καὶ ἐπαρακάλεσεν τὸν ῥήγα νὰ τὸν ἐβγάλῃ ἀπὸ τὴν γούφαν, καὶ ἐπrouμουτίαςέν του ὁ ῥήγας νὰ τὸν ἐβγάλῃ. Καὶ ὄνταν ὁ κούντης ὁ ξενικὸς ἐπῆγεν, τότες ὤρισεν ἐβγάλαν τον ἀπὸ τὴν γούφαν τῆς Κερηνείας, καὶ ἐπεψέν τον εἰς τὸν Λειόντην (4) καὶ ἐβάλαν τον εἰς τὴν γούφαν, καὶ ἔμεινεν χωρὶς φᾶν ὡς που καὶ ἀπόθανεν. Ὁ αὐτὸς καβαλλάρης ἂν ἦτον νὰ σᾶς εἰποῦν ποτᾶπος ἀντριωμένος ἦτον καὶ ἡ

1) Str. pozzo ουφα (sic). — 2) ἕναν χρόνον. — 3) τὰπίσὸν ἦλθεν ἕνας μέγας ἀφέντης Φραντζόζης. — 4) Λειόνταν. Leone.

τξούσταις καὶ πᾶσα ἄρματον(1) ἦτον πολλὰ βαλέντε(2) ἀνθρωμένος· τάμε ὁ θεὸς νὰ τοῦ συγχωρήσῃ.

Τὸ λοιπὸν μὲ ὄλον τοῦτον ὁ ῥήγας δὲν εὔρεθην πλερωμένος(3), καὶ δὲν ἦτον τόσον ἀνῆξευρος, ἔξέυροντα τὸ πρᾶμμαν πῶς ἐγίνετον· ἄρχεψεν καὶ ἀντροπιάζειν ταῖς [ζητῖλ ἀρχόντισσαις], γεναῖκες τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ὅπου ἐσμίκτησαν νὰ ποίσουν τὴν ἀντροπήν, [ἀπὸ μικρὴν ἕως μεγάλην]. Πολλὰ ἐννοιάζονταν οἱ λᾶς(4) νὰ ποίσουν, ἀμμέ τὸ νὰ ᾄδουν, ὅτι κατίνες ἀρχέψαισι καὶ ἦτον νὰ τοὺς νώσουν, ἐσύρτησαν ἀπὸ τὸ κακόν· καὶ διατὶ δὲν εὔρεθην τινὰς νὰ τὸ ἔξηλώσῃ, ἀμμε ὄλοι ἐσμίκτησαν, διὰ τοῦτον ἐμίσησεν ὄλους, καὶ ἀρχεψε νὰ τοὺς πλερώσῃ ὄλους τὸν πασάναν κατὰ τὸ τοῦ ἐδοῦλευσεν· ἔτι οἱ Γενουβίσοι λαλοῦν, ὅπου νὰ σοῦ ποίση, ποῖσέ του, καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν ἐφτάσης νὰ τὸ ποίσης, μὲν τὸν λησιμονήσης. Καὶ εἰς κοντολογίαν ἀντροπιάσεν οὐλαῖς ταῖς κυράδες τῆς Λευκωσίας, [μικραῖς καὶ μεγάλας] ταῖς ποίαις εἶναι μεγάλη ἀντροπή νὰ ταῖς ἀνματίσωμεν. Οἱ ἀφένταις ἐμείναν ὄλοι ἐννοιασμένοι, καὶ κακὰ ἐθωρούσαν(5) τὸν ῥήγα· καὶ ὁ ἐχθρὸς(6) ὤδε ἡῦρεν τόπον, καὶ ἔσπειρεν τὸν σπόρον του, τοῦτέστιν τὴν ἐχθραν, εἰς τιτοῖαν λογὴν, ὅτι ἔστρεψέν του μέγαν διαφόρος τὰ ρ' χιλία. Τὸ πρᾶμμαν ἐδιάβαινε νῆμεραν πρὸς ἡμέραν ὥς που καὶ ἔβρεθην ὁ καιρὸς ἐπιτήδειος. Φανερόν ἐγίνην εἰς τ' αὐτῖα(7) τοῦ ῥηγὸς πῶς ἦτον μισισμένος ἀπὸ ὄλους τοὺς καβαλλάριδες, καὶ ἐκεῖνος ἐμισῆσέν τους πολλὰ· ἦτον πολλὰ ἐννοιασμένος μήπως καὶ ἀποθάνῃ καὶ δὲν πλερωθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του, ἢ πᾶς [καὶ σκοτώσουν τον, ἢ] καὶ ἀποβγάλλουν(8) τον, ὥς γοῖον ἐποῖταν τοῦ ῥὲ Χαρρί. Τὸ λοιπὸν ἔρισεν καὶ ἐκτίσαν του ἕναν πύργον, καὶ ἀπάνω ἔκτισε ναὸν ὀνόματι Μιζερικορδία(9)· τὴν δὲ φυλακὴν κάτω, τοῦτέστιν τὸν πύργον, ἐκράζεν τὸν Μαργαρίτα(10)· καὶ ἐτελείωσέν τον καὶ ἦτον πολλὰ δυνατὸς, καὶ ἤθελε νὰ τὸ χαντακώσῃ ἀπέξω. Καὶ

1) καὶ μέγας τξεστούρης. — 2) δόκιμος. — 3) κουντεντιασμένος. — 4) καβαλλάριδες. — 5) δὲν εἶχαν ἀμμάτια νὰ ᾄδουν. — 6) διάβολος. — 7) αὐτῖα. — 8) ἔφορουν. — 9) καὶ μέσα ἐζωγράψισε μίαν εἰκόνα Μιζερικορδιαν. — 10) il Margarith.

ἐννοιάσθη νὰ ποίση κάλεσμαν μέγαν μετὰ τὸ χαντάκωμα καὶ νὰ ῥορευ-
τοῦν(1) ὅλοι οἱ ἀρχοντες οἱ μεγάλοι καὶ παρούνιδες, καὶ νὰ τοὺς ποίση
φᾶν, καὶ τότες νὰ φυλακίσῃ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὸν πύργον καὶ μερτι-
κὸν ἀπὸ τοὺς καβαλλάριδες ὅπου ἐφορᾶτον, διὰ νὰ μὴδὲν ἴσαστοῦν εἰς τὴν
μέσῃν τους καὶ ἀδικήσουν τον· καὶ πολομῶντα τούτον θέλ' εἴσταν χωρὶς
φόβον ὄλην του τὴν ζωὴν. Καλὰ τὸ ἐννοιάσθη, ἀμμὲ κακὰ ἐγίνετον.
Ὅταν ἤρτεν ἡ σαρακοστὴ τὴν ἀγίαν ἐβδομάδαν, ἔκραξεν τὸν πνευματικὸν
νὰ τὸν ἔξηγορέυσῃ, ὀνόματι φρε Τζάκε τοῦ Σάν Τομένικου, καὶ εἰς τὴν
ἔξηγόρευσιν εἶπεν τούτῳ τὴν ἔννοιαν τῆς Μαργαρίτας. Ὁ αὐτὸς πνευματικὸς
ἦτον καὶ τοῦ πρίντζη, καὶ ἐκράξεν τον καὶ ὁ πρίντζης νὰ τὸν ἔξηγορέυσῃ·
καὶ ἄνταν τὸν ἐξηγόρευσεν, εἶπέν του οὕλην τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥηγός· καὶ
ἐβλέπετον ὁ πρίντζης νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν Μαργαρίταν, οὐδὲ τὸν ἀδελφόν του
τὸν Τζάκον ἄφινε νὰ ἐμπῇ.

Τὸ λοιπὸν εἶναι καιρὸς νὰ θερίσωμεν τὰ στραχδία(2) τῆς ἔχθρας, καὶ
νὰ σᾶς πῶ τὴν κακίαν τὴν εἶχεν ὁ ῥήγας με τοὺς καβαλλάριδές του καὶ
ῥεῖνοι μετὰ του. Τῇ ἡ' ἰουναρίου μηνὸς ἡμέρᾳ κυριακῇ, αὐτῇ Χριστοῦ,
εὐρισκόμενου τοῦ ῥηγός εἰς τὸ Ἀκάκιν ἐπῆγεν εἰς τὸ κυνηγιν, καὶ κοντὰ
τοῦ Ἀκακίου ἔχει ἓναν χωρίον μικρὸν ὀνόματι Μένικον, καὶ ἦτο τοῦ σὶρ
Χαρρὴν τὲ Ζιτπλέτ, ὁ ποῖος καβαλλάρης εἶχεν ἓναν υἱὸν μονογενὴν ὀνό-
ματι Τζακέ(3), καὶ μίαν κόρην ὀνόματι Μαρία ἡ ποία ἦτον χήρα, καὶ
μίαν πορνικὴν(4) ὀνόματι Λίζε· ὁ αὐτὸς καβαλλάρης ἦτον βισκούντης τῆς
χώρας καὶ πολλὰ ἀγάπαν τὰ κυνηγία(5), καὶ οὗλοι οἱ καβαλλάριδες,
ἐπαράγγειλεν καὶ ἐφέραν του ἀπὸ τὴν Τουρκίαν μίαν ζυγὴν σκυλία(6)
λαγωνικὰ πολλὰ ὁμορφα· καὶ οὗλοι οἱ καβαλλάριδες ὀλιχὰ καὶ μετὰ χα-
ρᾶς(7) ἐκλουθοῦσαν τοῦ ῥηγός, ὡς γοῖον ἢ τάξιν τοὺς καβαλλάριδες καὶ
νὰ παραδιαβάξουν εἰς τὰ κυνηγία. Εὐρισκόμενος ὁ ῥήγας εἰς τὸ κυνηγιν,
ὁ σκυλομάγγος τοῦ αὐτοῦ βισκούντη ἐστρέφετον ἀπὸ τὸ κυνηγιν, καὶ

1) σωρευτοῦν. — 2) στραχδία. spighi. — 3) Τζάκον. — 4) μπαστάρδα. bastarda.
— 5) κυνήγια. — 6) σκυλιά. — 7) κακά.

ἐδιάβην ἀπὸ τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀκακίου νὰ πάγῃ εἰς τὸ Μένικον, καὶ εἶχεν τὰ δύο σκυλία τὰ ὁμορφα, καὶ εἶχέν τα χαρίσει τοῦ Τζάκου τοῦ υἱοῦ τοῦ ἄνωθεν σὶρ Χαρρί· ὁ κούντης τῆς Τρίπολης ὁ σὶρ Πιέρ τοῦ Λουζανία(1) ὁ γνήσιος υἱὸς τοῦ ῥηγός, καὶ ἐμπλάσεν τοῦ σκυλομάργου καὶ ἀρώτησέν τον, τίνος εἶναι τοῦτα τὰ λαγωνικά; καὶ εἶπέν του, ἀφέντη, εἶναι τοῦ ἀφέντη μου τοῦ Τζάκου τὲ Ζιπλὲτ· καὶ ἐψηλαφήσεν τα καλὰ καὶ εἶδέν τα, καὶ ὡς παιδίος(2) καὶ ἀφέντης ἐπεθύμησέν τα, καὶ λαλεῖ τοῦ σκυλομάργου — δός μου τὰ σκυλία τοῦτα! Καὶ ὁ σκυλομάργος λαλεῖ του· Δὲν τορμῶ, διατὶ φοβοῦμαι τὸν ἀφέντην μου· ζήτα τα τοῦ ἀφέντη μου, καὶ 'κεῖνος θέλει σοῦ τὰ δώσει. Καὶ ὁ ἀφέντης ὁ κούντης ἐμήνυσεν τοῦ Τζάκου τὲ Ζιπλὲτ νὰ τοῦ τὰ πέψῃ καὶ νὰ τὸν πλερώσῃ κουρτέσιχα. Ἀπολογήθην του καὶ εἶπέν του· Ἄμε 'πὲ τοῦ ἀφέντη σου, πῶς ἐκείνον τὸ δὲν ἔχει, ἀγαπᾷ νὰ τὸ ἔχῃ, ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ ἐκείνον τὸ δὲν ἔχω· διὰ τοῦτον ἂς μοῦ συμπαθήσῃ, καὶ δὲν τοῦ τὰ δίδω(3). Ὁ ἄνωθεν Τζάκας ἐπῆγεν εἰς τὸν ἀφέντην του, καὶ εἶπέν του πῶς ὁ κούντης ἐμήνυσεν διὰ τὰ σκυλία, καὶ πῶς τὸν ἀπολόγιασεν, καὶ ἀγγρίστην ὁ αὐτὸς σὶρ Χαρρὴν διὰ τὴν ἀπολογίαν(4) τοῦ υἱοῦ του. Ἐρχομένου τοῦ βασιλειώτη εἰς τὸν κούντην(5), καὶ εἶπέν του τὴν ἀπολογίαν τοῦ σὶρ Τζάκας, ὁ ἀφέντης ὁ κούντης ὁ νέος ἐδάκρυσεν πολλὰ, καὶ ἔπιασεν τὸ κλάμαν· καὶ ὡς γοῖον ἔκλαιγεν, δόξου καὶ τὸν ῥήγα καὶ ἐνέβην τὴν πόρταν τοῦ π(α)λατιοῦ, καὶ ἐγρίκησεν τοῦ υἱοῦ του πῶς ἔκλαιγεν καὶ ἀρώτησέν τον, γιὰ τίντα ἀφορμὴν κλαίεις; καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀποῦ τὸ πολὺν κλάμαν δὲν ἠμπόρῃσε νὰ τοῦ ἀπολογηθῇ. Καὶ ὁ ῥήγας ἦλθεν πρὸς τὸν καβαλλάρην τὸν μάστρον του καὶ λαλεῖ του· Τίντα ἔχει ὁ υἱός μου καὶ κλαίγει ἤτζου; Καὶ ὁ καβαλλάρης λαλεῖ τοῦ ῥηγός· Ἀφέντη, ὁ Τζάκο τὲ Ζιπλὲτ ἔχ' ἕναν ζευγάριν σκυλία λαγωνικά ὁμορφώτατα, καὶ ἐδιάβην ὁ σκυλομάργος του ἀπῶδε, καὶ εἶδέν τα ἀφέντης μου καὶ πολλὰ τὰ ἐπεθύμησεν, καὶ ἀζητήσεν τα τοῦ

1) Περρὶν Τελουζουνίας. — 2) παιδάκιν ἐτῶν ἡ'. — 3) δίδω. — 4) ῥισπόσταν. — 5) βασιλεύς ἀπὸ τὸ κυνήγιον.

συλομάργου και δὲν τοῦ τὰ ἔδωκεν· ἐμηνύσεν του τοῦ σὶρ Τζάκες μὲ τὸν βαχλιώτην καὶ δὲν ἄκουσε νὰ τοῦ τὰ δώσῃ, καὶ ἔστρεψέν τον, καὶ γιὰ τοῦτον παραπονᾶται καὶ κλαίγει. Γρικῶντα ὁ ῥήγας ἐθυμώθην πολλὰ, καὶ ἡ κακία ἐπιντώθη, καὶ λαλεῖ· Μὲ μέγαν δικτῆρον ἐνὶ ὁ ἡγαπημένος μου υἱὸς κακὸκαρδος! Καὶ στρέφεται πρὸς τὸν υἱόν του καὶ λαλεῖ του· Παιδὶν μου, ἐπληξες! ἐγὼ νὰ μὴνύσω τώρα τοῦ κυροῦ του νὰ μοῦ τὰ πέψῃ. Καὶ ἔπειθεν ὁ ῥήγας ἕναν φρόνιμον καβαλλάρην εἰς τὸν σὶρ Χαρρὴν τὲ Ζικλὲτ νὰ τοῦ ζητήσῃ τὰ σκυλία διὰ τὸν υἱόν του τὸν κούντην τῆς Τρίπολης καὶ νὰ τὸν πλερώσῃ τὸ ἔξάξουν. Ὁ καβαλλάρης, μωραγάπητος τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἀγάπαν καὶ τὰ κυνηγία(1), καὶ νὰ φανερώσῃ καὶ ὁ καιρὸς τὴν κακίαν τὴν εἶχαν οἱ ἀφένταις μὲ τὸν ῥήγαν, δὲν ἐννοιάστην πόσῃ ζημία καὶ κίντυνος ἔκου μέλλει νὰ τοῦ ἔλθῃ διὰ τόσῃ μικρὴν ἀποσχότισιν, ὅτι οἱ σκύλοι εἶναι ὀλιγόζωτοι καὶ δὲν ἔχουν ζωὴν ὅσον 5' χρόνους καὶ φοφοῦσιν(2), εἰ δὲ ὁ θυμὸς τοῦ ἀφέντη πολομᾶ πολλὴν ζημίαν εἰς ῥένταις, σπιτία καὶ ἐτέρα, καὶ ἄλλους ἐμπάζει καὶ ἄλλους καταβιάζει, καὶ πολλοὺς ξηκληρόνει τοὺς ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοὺς, ἀποτόλμησεν καὶ εἶπεν τοῦ καβαλλάρη ἀπὸ ἔπειθεν ὁ ῥήγας· Ἄμε ἔπε τοῦ ῥήγος ἀπὸ ξαυτῆς μου, πῶς ἐκεῖνος θέλει τα διὰ τὸν υἱόν του διὰ τὸ ἀπλαζίριν του, μὴδὲν πλήξῃ καὶ ἀρρωστήσῃ, καὶ ἐμέναν ψηφᾶ με ὡς γοῖον κτηνόν, καὶ φονεῖαν τοῦ παιδίου μου! ὡς γοῖον ἐκεῖνος θέλει νὰ θεραπεύσῃ τὸ παιδὶν του, ἤτλζου καὶ ἐγὼ τὸ παιδὶν μου, καὶ στιμάζει με ὡς γοῖον πελ(ε)λὸν νὰ ἔβγαλῶ τὸ ἀπλαζίριν τοῦ παιδίου μου, καὶ νὰ τὸ δώσω τοῦ παιδίου του· τὰ ποῖα λαγωνικά εἶναι ὀδικά του, καὶ ἀνὲν καὶ ἴάρω τα ἀπὸ τὰ χερία του θέλει κακοφυχήσῃ, καὶ φόρτζῃ νὰ ἴκαιθάνῃ· καὶ γιὰ τοῦτον μὴ κάκον' μου νὰ τὸ ποίσω· ἀμμέ ἡ Τουρκία κοντά μας εἶναι, καὶ γοῖ πραγματευτάδες ἐμπαίνου καὶ καταβαίνουν, καὶ ἀς δώσῃ λόγον καὶ νὰ τοῦ φέρουν ὅσα θέλει, καὶ ὅχι νὰ ἴάρῃ τὰ ὀδικὰ τοὺς ἄλλους, διατὶ θέλω τα διὰ τὸ ἀπλαζίριν(3)

1) κυνηγία. — 2) τὸ ἀπλαζίριν τοῦ σκύλου δὲν εἶναι παντοτινόν, παρὸς τρεῖς τέσσαρς χρόνοι. — 3) πλαζίριν.

μου καὶ τοῦ υἱοῦ μου. Ὁ καβαλλάρης λαλεῖ του· Ἀφέντη, βλέπε ὅτι ἑεῦρεῖς πῶς ἐμεῖς ἔχομεν νόμον νὰ ἡμεστεν κρατούμενοι ἕνας τοῦ ἄλλου, καὶ τούτη ἡ ἀπολογία δὲν εἶναι καλὴ πρὸς τὸν ἀφέντην τὸν ῥήγαν, καὶ ἀνισῶς καὶ πῶ του τοῦτα τὰ λογία, χωρὶς κώλυσιν θέλεις κιντυνεύσει, καὶ ἴδες ἐσοῦ! Ἐκεῖνος λαλεῖ τοῦ καβαλλάρη· Ἄν ἦτον μόδες νὰ τοῦ ὀδώκα-
μεν (1) ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν, δὲν ἔχει εὐχαρίσταν (2), διατὶ μισᾶ μας, καὶ ἂς ποίση τὸ χειρότερον ὅπου νὰ ἴμφορήση.

Ὁ καβαλλάρης ἔστρεψεν (3) τὸν ἀντίλογον πολλὰ κουρτέσιχα εἰς τὸν ῥήγα ὅσον ἡμφορήσεν.

Γρικῶντα τοῦτον ὁ ῥήγας καὶ θωρῶντα τὴν χοντροσύνην του, ἐθυμώθη· μοναῦτα ἐκείνην τὴν ὥραν ἐτάξεν τὸν σὶρ Χαρρὴν νὰ πάγη μὲ τ' ἄλογά του καὶ μὲ τ' ἄρματα του εἰς τὴν ἐβλέπησιν τῆς Πάφου, καὶ ἔπεψεν καὶ σιδέρωσεν καὶ τὸν υἱόν του τὸν Τζάκες (4) καὶ πέμπει τον μὲ μίαν τζάπαν εἰς τὸ χέριν του νὰ σγάφῃ εἰς τὸ χαντάκιν εἰς τὴν Μαργαρίταν, ἦγουν εἰς τὴν Μιτζιρι-κορδῖαν, μὲ τοὺς ἀργάταις ὅπου ἐπολομοῦσαν δουλίαν. Ἀκομὴ ἔπεψε νὰ ἴαρη τὴν κόρην του τὴν Μαρία τὴν Τζιπλὲτ νὰ τὴν ἀρμάσῃ μὲ τὸν Καμοῦς τὸν ῥάφτην (5), ἡ ποία ἐχῆρευσεν ἀπαὶ τὸν σὶρ Γῆν τὸν Βερνῆν (6)· ὁ ποῖος Καμοῦς ἦτον χαρκωματᾶς καὶ ἦτον καὶ βαχλιώτης τοῦ σὶρ Ἀμοῦν Παπί. Ἡ καβαλλάρια ἦτον φρένιμη (7), θωρῶντα τὸ σκάνταλον τοῦ ῥηγὸς καὶ τοῦ πατρός της, ἐφοβήθη, λαλῶντα πῶς εἰς κακὸν θέλημαν θέλει τελειω-
θῇ ἡ δουλία, ἀφῆκέν τα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριν ἀποῦ δὲν ταῖς ἐθῶρεν τινὰς, εἰς τὴν Σάντα Κλέραν, νὰ μείνῃ ὥστη νὰ παύσῃ ἡ κακία· [διότι] ἐγρί-
κησεν πῶς θέλει νὰ τὴν ἀρμάσῃ, ἐξέβην καὶ [ἀπεκεῖ] ἐπῆγεν εἰς τὴν Ταρ-
τούζαν εἰς τὸ μοναστήριν καὶ ἐκεῖ ἐχώστην. Ὁ ῥήγας ἔβγαλεν τὸν πατέραν της ἀπὸ τὸ βισκουντάτον καὶ ἔβαλεν τὸν σὶρ Τζουὰν τὴν Βιλίεζ (8). Καὶ τῇ κυριακῇ, τῇ 15^ῃ μηνὸς Ἰανουαρίου (9) τῇ Χριστοῦ, ἦλθεν ὁ ῥήγας ἀπὸ

1) δώσωμεν. — 2) δὲν μᾶς εὐχαρίζεται. — 3) ἔπεψεν. — 4) Τζάκον. — 5) μὲ ἕναν ῥάφτην ὀνόματι Κάμους. — 6) Γῆ Τεβερνῆ. — 7) φρόνιμος. — 8) Τεβλῆς. — 9) जुगुनो.

τ' Ἀκάκιν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐγρέκτησεν πῶς δὲν εὔρεθην ἡ καβαλλάρια, καὶ ἐγύρεσέν τὴν ἀκριβὰ, καὶ [μανθάνοντα πῶς ἦτον εἰς τὴν Ταρτούζαν], ἔπεψεν δυναστικῶς καὶ ἔβγαλέν τὴν ἀπὸ τὸ μοναστήριν, καὶ ἔβαλέν τὴν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ ἔπεψεν τὴν τοῦ βισκούντη νὰ τὴν μαρτυρίσῃ ὥς ποῦ νὰ 'μολογήσῃ τίς τῆς ἐπαράγγειλεν νὰ πάγῃ εἰς τὸ μοναστήρι νὰ χωστῇ· εἶπεν τοῦ βισκούντη· Ἀφέντη θέλω νὰ ποίσω καλὸν διὰ τὴν ψυχὴν μου, καὶ ξηκληρόνῃ τὸν ἀφέντην μου τὸν ῥήγαν μὲ τὸ τουέριν μου, καὶ ἄς τὸ 'πάρῃ εἰς τὸν ὀρισμὸν του. Ὁ ῥήγας ὥρισεν νὰ τὴν μαρτυρίσουν, καὶ τόσον τὴν ἐμαρτυρίσαν ὅτι ἐτηγανίσαν καὶ τὰ πόδια τῆς. Ἡ πιτωχὴ ἡ ἀρχόντισσα δὲν ἐλάλεν ἄλλον παροῦ — θεὲ, κρίσιν!

Καὶ θωρῶντα οἱ ἀφένταις ἐλαλοῦσαν· Τοῦτα ἐγδεχοῦμεσταν νὰ θωροῦμε ἀπῶδε καὶ ὁμπρὸς εἰς τὰς κόραις μας καὶ εἰς τοὺς υἱούς μας, καὶ εἰς τὰς κυράδες ταῖς χήραις (1)!

Καὶ πολλὰ ἐδιαφεντεύγετον ἡ ἀρχόντισσα, καὶ ὁ ῥήγας δὲν εἶχεν λύπην. Καὶ εἰς τοὺς ὑστερον ὁ αὐτὸς σὶρ Τζουὰν τὲ Νεβελίε (2) ἐρμάστην τὴν, διότι ἦτον καὶ κείνος χηράτος.

Πάλαι ἐγέννησεν ὁ διάβολος ἄλλον· καὶ ἐγύρεψεν ὁ ῥήγας νὰ 'πάρῃ βουλήν τίντα νὰ ποίσῃ τοῦ σὶρ Χαρρῆν τὲ Ζιπλέτ, ὅτι ἀπὸ τὸν θυμὸν του πρὶν νὰ βγῇ νὰ πάγῃ εἰς τὸ τάμμεν του, ἔπεψεν καὶ ἔβαλεν τον εἰς τὴν φυλακὴν τοὺς κλέπτεις (3), χωρὶς μεγάλην αὐλὴν, καὶ τὸν Τζάκον καὶ τὴν ἀδελφὴν του τὴν τάμε Μαρία τὲ Τζιπλέτ. Καὶ ὄνταν ἐζήτησεν βουλήν, εἶπάν του οἱ παρούνιδες· Ἄμε ὀλίγον ἀπὸ 'ξαυτὸν μας, διὰ νὰ συντύχωμεν μεσὸν μας, διὰ νὰ σοῦ στρέψωμεν ῥεσπόσταν. Καὶ θωρῶντα οἱ ἀφένταις τὸν ῥήγαν γεμάτον κακωσύνην καὶ ὀργήν, [ὄνταν] ἐπῆγγεν ἐξωμέρου, θωρῶντα οἱ καβαλλάριδες πῶς ἔβαλεν τὸ χέριν του ἀπάνω τοὺς λιζίους χωρὶς δίκαιον ἄπρεπα, ὅλοι ἀντάμα ἀνακατωθῆκαν καὶ ἐθυμώθησαν, καὶ εἶπασιν· Μίαν φορὰν ἐφανερώθην ἡ κακία τοῦ ἀφέντη μας μετὰ μας! Καὶ ἀρχέψαν δοιμα νὰ μελετήσουν ἄλλον, καὶ τὸ ἐγίνην ἀφῆκάν το. Καὶ ὅλοι οἱ καβαλλάριδες

1) ἐθαπρούσαμεν νὰ ἰδοῦμε εἰς τὰ παιδία μας! — 2) Τεναβίε. — 3) κλέπτεις.

σηκόνονται εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς τοῦ ῥηγὸς καὶ λαλοῦν τοὺς· Ἀφέντοι(1), ἔξεύρετε πῶς καὶ ἡμεῖς εἵμεστέν ἔτοιμοι τοῦ ῥηγὸς καὶ ἑκείνος ἐμᾶς, καὶ εἵμεστέν κρατούμενοι μὲ ὄρκον τοῦ ῥηγὸς καὶ ὁ ῥήγας ἐμᾶς, καὶ ἐμεῖς ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον· τὸ λοιπὸν, ἀφέντοι, τὴν τάξιν τὴν ἐποίκεν(2) ὁ ῥήγας μὲ τὸν σὺρ Χαρὴν τὲ Ζιπλὲτ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ του, παράνομα τὸ ἐποίκεν καὶ ἄδικα, ὅτι ἐπεψέν τον εἰς τὴν Πάφον, καὶ πρὶν νὰ πάγῃ ἐφυλάκισέν τον, χωρὶς τὴν αὐλήν του, καὶ τὸ παιδί του καὶ τὴν κόρην του, καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ ὅτι ἦτον ἀνθρώποι του· καὶ μὲ δίκαιον δὲν ἐδύνετον νὰ βάλῃ(3) χέριν ἀπάνω τους, χωρὶς τοὺς αὐθένταις τῆς βουλῆς του. Εἰς τούτον ἀγωνίζομεν ὅτι εἶναι ἑφόρκος(4), ἐπειδὴ ἔμοσε νὰ κρατῇ ταῖς ἀσίζαις καὶ νόμους στερεωμένα· ἐμεῖς εἵμεσθέν κρατούμενοι· νὰ διαφεντέψωμεν τοὺς ὁμοίους(5) μας! Τότε εἶπαν(6) τοῦ ῥηγὸς, καὶ λαλεῖ του ὁ ἀδελφός του ὁ πρίντζης· Ἀφέντη, φαίνεται μας ὅτι μὲ ἄδικον ἐποίκες τοὺς λιζιούς σου ἐκείνον τὸ ἐποίκες, χωρὶς νὰ τὸ δώσης τῆς μεγάλης σου αὐλῆς καὶ νὰ τὸ ἡγικήσουν καὶ νὰ τὸ κρίνουν, καὶ πάγεις κατὰ πρόσωπα τοὺς νόμους καὶ τῶν ἀσίζων καθὼς ἔμοσες εἰς τὸ στέψιμόν σου, ὅτι εἶναι ὅμοιοί σου εἰς τὸν ὄρκον τους.

Γρικῶντα τούτον ὁ ῥήγας ἐθυμώθη καὶ συντυχάνει του ἄσχημα καὶ χοντρά λογία, καὶ ὁ πρίντζης ἐμούλλωσεν, καὶ ὁ μικρὸς ἀδελφός [ὁ Τζάκος] εἶπεν τοῦ ῥηγὸς· Ἀφέντη, εἶσαι πολλὰ θυμωμένος, καὶ ἐσχότισαν οἱ ἀφθαλμοί σου(7) καὶ δὲν θωρεῖς τὸ πρᾶμμαν πῶς πάγει· παρακαλοῦμέν σε ὡς ἀφέντης μας νὰ στραφῇς μὲ γλυκὺν βλέμμα(8) εἰς αὐτῆς μας, κατὰ τὰς παλαιὰς ἀσίζαις(9), συνήθεια, καὶ κουστουμιά τοῦ αὐτοῦ ἐντίμου ῥηγάτου. Ὁ ῥήγας ἀποστρίγκισέν(10) του καὶ ἐτίμασέν τον καὶ ἑκείνον καὶ τὴν γεναϊκάν του, καὶ εἶπεν του πολλὰ ἄσχημα λογία. Καὶ ὁ δαίμων ἐχαίρετον· καὶ ἐτίμασεν καὶ ἀντροπίασεν ὅλους(11) τοὺς καβαλλάριδες.

1) ἀφένταις. — 2) τὸ κακὸν τὸ ἐτάνυσεν. — 3) τανύση. — 4) ἐφόρκος. — 5) ὁμοίους. — 6) ἐπῆγαν εἰς. — 7) ἐσχοτίσθησαν τὰ μμάτιά σου. — 8) στρέμμα. — 9) ἀσέζας. — 10) ἀποτξούκισέν. — 11) οὖλους.

Ἐκεῖ ἄρχεφεν τὸ δεντρὸν τῆς μισητίας. Θωρῶντα [ὅλοι οἱ ἀφένταις] τόσων θυμωμένον τὸν ῥήγα, ἐπῆραν ὀρισμὸν νὰ πᾶσιν, καὶ εἶπὼν του· Ἀφέντη, μηδὲν ἔχῃς ἔννοιαν, καὶ ἀπόψε θέλομεν τὰ καταμασθήσειν καὶ θέλομεν φέρειν καὶ ταῖς ἀσίζαις ἀνισῶς καὶ εὖρωμεν καὶ κανέναν κεφαλὴν περὶ τούτου, καὶ θέλομεν τὸ φέρειν τῆς ἀφεντιάς σου. Ὁ ῥήγας ἐταπεινώ- θην καὶ ἐκοίμησεν τὸν θυμὸν του, καὶ λαλεῖ τους· [Ἐκείνον τὸ ναῦρετε] βάλετέ το εἰς γράψιμον καὶ φέрте μοῦ το αὖριον ὀμπρός μου νὰ τὸ δῶ. Τότε ἐπήγασιν, καὶ ἦτον πολλὰ θυμωμένοι καὶ ἀγγρισιμένοι ἀπαὶ τὰ ἄπρεκα λογία τοῦ ῥηγὸς καὶ ἀντροπὴν ὅπου τοὺς ἐπολόμαν (1) ἔμπροσθεν τοὺς παρκάτω ἀνθρώπους· καὶ ἐπῆραν ὀρισμὸν καὶ ἐξέβησαν ἀπ' ὀμπρός του. Ἄνταν ἐκατέβησαν τ' ἀδελφία τοῦ ῥηγὸς νὰ καβαλλικεύσουν, ἀκολουθήσαν τοὺς πολὺς λαὸς ἀπὸ τοὺς καβαλλάριδες καὶ ἐκατέβησαν ὡς κάτω 'ς τὸ περοῦνιν τῆς καθολικῆς σκάλας ὅπου καβαλλικεύγουν· ἐκεῖ ἀνοίξαν τὸ στόμαν τους καὶ εἶπαν τῶν ἀδελφίων τοῦ ῥηγὸς· Εὐχαριστοῦμεν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤρξου σᾶς ἐστιμίασεν ὁ ἀδελφός σας ὡς γοῖον χωργιάταις, καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν θέλετε νὰ τὸν ἀλλάξετε, ὁ θεὸς νὰ ποίση κρίσιν, καὶ ἡ ἀμαρτία εἶναι (2) ἀπάνω σας καὶ ἀπάνω τῶν παιδίων σας. Καὶ μετὰ τὸ καβαλλί- κεμαν, ἐποῖκαν δῆμαν καὶ ὄρκον καὶ 'σασμὸν μεσὸν τους, καὶ ἐδῶκαν λόγον ν' ἀγρυπνήσουν ἐκείνην ὄλην τὴν νύκταν τίντα (3) μέλλει νὰ γενῇ μὲ τὸν ῥήγαν διὰ νὰ τοὺς φοβηθῇ καὶ νὰ τοὺς κρατῇ εἰς τὸ πρῶτόν τους συνῆθιν, καὶ ν' ἀποβγοῦν καὶ ἀπὸ τὴν ἀντροπὴν ὅπου τοὺς ἐπολόμαν ὅλους καὶ πασανοῦ καθημέρα (4)· καὶ πάλε ἐμόσαν νὰ μηδὲν χωρισθοῦν μεσὸν τους ὡς αὔρι (5), καὶ μὲν ἀλλάξουν τὸ θέλημάν τους, καὶ εἶπαν· Ἀρχοντες, εἶδετε πῶς ὁ ῥήγας ἐτζάκισεν τοὺς ὄρκους τοὺς εἶχεν μεσὸν του καὶ μεσὸν μας! ἐπειδὴ 'τιμάζει τοὺς ἀδελφούς του ὡς γοῖον τοὺς φαράσιδές (6) του, τίντα (7) 'νοιάζεσθε καὶ μᾶς θέλει ποίσειν; διὰ τοῦτον ἐμεῖς εἴμεστον ἐβγαρμένοι ἀπὸ τὸ δῆμαν τοῦ ὄρκου ὅπου ἐποίκαμεν μεσὸν του καὶ μεσὸν

1) ἐποῖκεν. — 2) καὶ ὅ,τι κακὸν νὰ τραβενιάσῃ νὰ ᾔται. — 3) ἵντα. — 4) καθη- μέρι. — 5) ὡς τὸ πωρνὸν νὰ πᾶν εἰς τὴν αὐλήν. — 6) χωργιάταις. — 7) ἵντα.

μας, ἐπειδὴ τὸσον ἐσουπερπιάστην ἀφ' ὃν ἦλθεν (1) ἀπὸ τὴν Φραγκίαν, καὶ ἐτζάκισεν καὶ ἀντροπίασεν τὸν ὄρκον τοῦ ἀποῦ τὴν μεγάλην μισητίαν ἀποῦ μᾶς μισᾶ· προμουτιάζομέν σας, ἄλλον τὸσον εἶναι μισισμένος ἀποῦ 'ξαυ-
τῆς μας! Ὁ πρίντζης καὶ ὁ κοντοσταύλης (2) ἐφάνουν (3) τοὺς καλὸν τὰ λογία (4) τοὺς καβαλλάριδες καὶ ἐστερεώσαν τα μὲ τὸν ὄρκον τοὺς. Καὶ ἄνταν ἐβγήκαν ἀπὸ τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην, ὁ μισερ Τζουὰν Μουστρίς, τὸν ἐψήλωσεν ὁ ῥήγας καὶ ὁ ἀμιράλης τὸν ἔκτισεν, καὶ ἀγάπαν τον πολλὰ, ὁ ποῖος ἦτον φρόνιμος καβαλλάρης, ἐννοιάστην πῶς τὸ τέλος τοῦτον τὸ ἀρχεύτην (5) ὁ ῥήγας εὐκόλα δὲν 'ταιργιάζει τούτην τὴν ταραχὴν, ἐλυπή-
θην πολλὰ καὶ ἐβουλήθην μὲ ἔννοια νὰ βάλῃ σκοπὸν νὰ γιαιτρεύσῃ τούτην τὴν πληγὴν, ὅτι τὰ νήματα τῆς τέχνης ἦτον ἄκλωστα, καὶ λαλεῖ τοῦ ῥήγα· Ἀφέντη μου, ἐλεμονήθου με, καὶ τίποτε θέλω νὰ 'θυμήσω τὴν ἀφεν-
τίαν σου, καὶ 'γρικῆσέ μου, καὶ ἀνίσως δὲν τὸ 'πῶ ὥς γοῖον πρέπει, ἡ ἀφεντιά σου ὅπου σοῦ ἐχάρισεν ὁ θεὸς τὸν νοῦν καθαρὸν θέλεις ἀκροθῇ (6) τὴν ὑπέθεσιν, καὶ δὲν θέλουν εἶστεν χαμένα [τὰ λόγια μου]· παρακαλῶ σε, μηδὲν μοῦ ὀργισθῆς εἰς κανέναν λόγον ἀποῦ νὰ 'πῶ ἄπρεπον. Ὁ ῥήγας εἶπεν του· 'πέ καὶ μὲν φοβηθῆς. Λαλεῖ του — ἀφέντη μου, ἀποῦ πολλοὺς σοφοὺς ἤκουσα, ἀπὸ παλαιὰν ταραχὴν καὶ μάχην γεννᾶται ἔχθρα, καὶ ἀπὸ ἔχθραν γεννᾶται μῖσος, καὶ ἀπὸ τὴν μισητίαν διαβαίνουν τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ καὶ ἀλλάσσουν οἱ κακοὶ λογισμοὶ καὶ κακαῖς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώ-
πων καὶ μεταστρέφονται εἰς τὰ πάθη μὲ πείσμαν· διὰ τοῦτον φαίνεται μου νὰ δώσης τόπον τοὺς κακοὺς· οἱ ἀφένταις μου οἱ ἀδελφοὶ σου ἐπῆγαν ἀπῶδε πολλὰ ἀγγρισμένοι καὶ ἀντροπιασμένοι ἀξιαυτόν σου, καὶ εἶναι καὶ οὗλοί σου οἱ συγγενάδες σου μετὰ τοὺς καὶ πολλοὶ καβαλλάριδες, καὶ πρὶν κοιμηθῶν ἀγγρισμένοι καὶ νὰ 'νοιαστοῦν κανέναν κακὸν, ὅπου μὲν τὸ δώσῃ ὁ θεὸς, παρακαλῶ σε νὰ 'τοὺς μηνύσῃς νὰ ἔλθουν, καὶ [νὰ τοὺς συν-
τύχῃς] καλὰ καὶ δμνοστα λογία νὰ καταπαύσῃς τὸν θυμὸν τοὺς, καὶ ὥς

1) ἦρτεν. — 2) κοντόσταυλος. — 3) ἐφάνην. — 4) ἡ συντυχία. — 5) ἀρκεύτην.
— 6) 'γρικῆσειν.

φρένιμος θέλεις σιγουργιάσειν(1) τὴν καρδιάν τους καὶ θέλεις ἐβγάλεις τὸν θυμὸν ἀπὸ ἑαυτῆς τους, καὶ θέλεις τοὺς βάλειν ἀπὸ κακῶν εἰς καλόν.

Τούτος ὁ λόγος πολλὰ ἄρεσεν τοῦ ῥηγῶς, καὶ λαλεῖ του — καλὰ τὸ ἐννοιάσσης! ὅμως ἄμε ὥς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ ἔπε τους νὰ ἔλθουν ὥς ὧδε διὰ τίποτε χρῆσιν, τίποτε ζήτημαν [τὸ θέλω νὰ τοὺς ἀρτήσω] εἰς τὸ μερτικὸν τῆς βουλῆς ὅπου θέλουν νὰ ποίσουν τούτην τὴν νύκταν εἰς τὴν ἀφορμὴν ὅπου ἐγὼ ἐτάνυσα. Ὁ καβαλλάρης ἐκαβαλλίκευσεν καὶ ἀναγκάστη νὰ τοὺς ἐφτάσῃ, καὶ τρέχει καὶ πάγει ὥς τὸν ἅγιον Γεώργιον τῶν Ὀρνιθῶν ὅπου πουλοῦνται τὰ νήματα τὰ πανπακερά· καὶ κοντὰ εἰς τὴν γωνίαν εὐρίσκεται(2) μία γούρνα μαρμαρένη καὶ εἶναι ἄξαιμος τοῦ μύδι τῆς Λευκωσίας, καὶ τοῦτον γράφω το διὰ ἀθύρμασιν καιροῦ καὶ τόπου· τὸ λοιπὸν ἐκόντεψέν(3) τους ἐκεῖ ὁ ἀμιράλης καὶ χαιρετᾷ τους· οἱ καβαλλάρηδες θωρῶντά τον πῶς ἔρχετον, λαλοῦν τοὺς ἀδελφούς τοῦ ῥηγῶς· Δέτε πῶς ἔπεψε νὰ σᾶς παρακαλέσῃ, διὰ νὰ πᾶτε νὰ ἑμερώσῃ μετὰ σας, καὶ αὐρὶ νὰ σᾶς πῇ(4) χειρότερα παρὰ τοῦ σᾶς ἐποίηκεν, καὶ θέλετε εἶσταν ἀντροπιασμένοι ὅλην σας τὴν ζωὴν, διὰ ὅπισω εἰς τὴν ἀντροπὴν ὅπου σᾶς ἐποίηκεν, ἔπεψεν τώρα νὰ σᾶς κολακέψῃ ὥς γοῖον τὰ κοπελλία(5), καὶ ἀπῶδε καὶ ὁμπρὸς νὰ μᾶς κρατῇ ὥς κτηνὰ καὶ μωροὺς, καὶ νὰ παγαίνετε ἀπὸ κακὸν εἰς χειρότερον(6)· εἰ δὲ καὶ θέλετε νὰ ποίσετε ὥς φρόνιμοι, ὥς ἀφένταις ὅπου εὐρίσκεσθε, ἀλαμᾶς, νὰ σᾶς ἀγωνίσουν οἱ παρχατῶτεροι ἀνθρώποι, ἀποδιαβάσετέ τον, καὶ ἔλᾶτε μετὰ μας κατὰ τὸν δρκον σας, διὰ νὰ καταπάσῃ εἰς καλλίτερον. Καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἐκουτεντιάσαν οἱ ἄρχοντες. Τότε ἐκοντέψεν ὁ ἀμιράλης κοντὰ τοὺς ἀφένταις καὶ ἔχαιρετῆσέν τους ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγῶς, καὶ ἐστάθησαν ὁμπρὸς εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον· καὶ ἀντὶν ἐχαιρετῆσαν, ἄρχεψεν ὁ ἀμιράλης καὶ λαλεῖ τους·

1) σιουργιάσειν. — 2) εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐκκλησίας ἔξω ἔχει. — 3) ἔφτασέν. — 4) ποίση. — 5) πολομοῦν τῶν κοπελλιῶν. — 6) Lacune dans le ms. d'Oxford, à propos de laquelle le copiste dit : εἰς τὸ ἀδιβόλιν λείπει εἰς τὸ μέτρος τῶν τετραδίων τέτραδα ὁκτώ, καὶ ἀρκεύγει ἀπῶδε.

Ἀφένταις, ὁ ἀφέντης μου ὁ ῥήγας ὁ ἀφέντης ἀδελφός σας ζητᾷ σας καὶ θέλει σας νὰ σμίξῃ ἄλλον ζήτημαν κρυφὸν κοντὰ εἰς ἐκεῖνον, καὶ ἀνισῶς καὶ ἀγασσιᾷ τον, στραφῆτε νὰ σᾶς συντύχῃ, καὶ πάλι θέλετε πάγειν. Οἱ ἄρχοντες μὲ θυμὸν καὶ πλῆξιν, καὶ πικρίαν δὲν ἐθελῆσαν νὰ στραφoῦν, ἀμμὲ λαλοῦν του· Ἀφέντη ἀμειράλη, στράφου εἰς τὸν ῥήγαν καὶ ῥικουμαντίασ' μας εἰς αὐτόν του, καὶ ἔχομεν μεγάλην ἐννοίαν διὰ τὴν ἐννοίαν τῆς βουλῆς καὶ ἔτετε τοῦ το, καὶ πᾶμεν ὅλην τὴν νύκτα νὰ κοπιᾶσωμεν καὶ νὰ ποῖσωμεν τὸ θέλημάν του εἰς τίποτε μόνον ὡφελμον ὅπου νὰ ἴμωρησωμε, καὶ ἔκεινον τὸ νὰ γρῶνίσωμεν θέλομεν τὸ βάλλειν εἰς γράφος καὶ τὸ πωρὸν θέλομεν τὸ φέρειν. Τὸ λοιπὸν ὁ ἀμειράλης λαλεῖ τους· Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ στραφῆτε ὀπίσω, καὶ μηδὲν θελήσετε νὰ χαροῦν οἱ ἐχθροί σας, ὅτι τοὺς ἀγγέλους εἶναι ἀποῦ δὲν σκανταλίζονται· τὸ λοιπὸν ἀνὲν καὶ ὁ ἀδελφός σας ἐσύνηχέν σας λογία ἄπρεπα, πρέπει ἐσεῖς ὡς γοῖον περίπτου παιδιοὶ παρὰ κείνον, δίκαιον νὰ τὸν βασιλεύετε ὡς γοῖον μεγαλειότερον ἀδελφὸν καὶ ἀφέντη σας, διὰ τὸν στέφανον ὅπου φορεῖ. Καὶ ἔκεινοι εἶπὸν του· εὐχαιρα κοπιᾶζεις! Καὶ ἐπήγασιν εἰς τὸ χανοῦτιν τοῦ Γιαφούνη(1), καὶ πολλὰ τοὺς ἐσύνηχεν, καὶ ἔκεινοι δὲν ἐκουργιάσαν, καὶ εἶπὸν του· Δὲν τὸ διδοῖ ὁ καιρὸς ὅτι νὰ στραφoῦν οἱ καβαλλάριδες καὶ νὰ σκορπιστοῦσιν, καὶ νὰ μὲν πληροφορήσωμεν τὸ θέλημα τοῦ ῥηγός, καὶ δὲν ὡφελᾷ - ἀμμὲ τώρα, ὡς γοῖον εὕρισκόμεθα νὰ πᾶμεν ἔσω μου, εἶπέν του ὁ πρίντζης, καὶ ἀπεκεῖ μὲν σκαλευτούμεν ὅσ' ὥς περὶ νὰ τελειωθῇ ἡ βουλή, καὶ καλὰ πωρὸν θέλει τὸ ὁδεῖν· καὶ τὸ ὥρισε νὰ πιντωθῇ τὸ θέλημάν του, θέλει μᾶς τὸ πείν, καὶ θέλομεν τὸ ἰδεῖν, καὶ ῥικουμαντίασ' μας εἰς τὴν ἀφεντιάν του.

Θεωρῶντα ὁ καλὸς καβαλλάρης πῶς τίποτε δὲν ἐφέλαν, ἀποχαιρέτησέν τους καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥήγα. Θεωρῶντα ὁ ῥήγας τὸν ἀμειράλην πῶς ἐστράφη χωρὶς τοὺς ἀδελφούς του, ἐπικράνθη καὶ εἶπέν του· πῶς ἔν' τ' ἀδελφιά μου; διατί δὲν τοὺς ἔφερες; Καὶ εἶπέν του· Ἀφέντη, ἔφτασά τους

1) Str. la bottega del Jaffuni.

εἰς τὸν ἄγιον Γεώργιον, καὶ πολλὰ τοὺς εἶπουν ἀπὸ τὴν μερίαν σου καὶ ἐπαρκαλέσά τοι, καὶ δὲν ἐθέλησαν, διὰ τὴν εὐλογημένην βουλὴν ἧκου τοὺς εἶπες νὰ ποίσουν, καὶ διὰ νὰ μὴδὲν ἔζηλωθοῦν, καὶ τὸ πρῶτ' μέλλει νὰ τελειωθῇ, καὶ μήπως καὶ κακοφανῇ σου, ἐφάνην δλους ἀντάμα νὰ πα-
σιν εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ ἀφέντη τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ πρίντζη, καὶ ἀποκεῖ μὴδὲν σκαλευτοῦν ὥς που νὰ ποίσουν ἀπόφαν τὸ μέλλει νὰ γινῇ, καὶ τα-
χίς, ἂν τὸ δώσῃ ὁ θεὸς, θέλουν τὸ φέρειν ἔμπροσθέν σου, καὶ θέλεις ἰδεῖν τὴν ἀπόφαν, καὶ ρικουμαντιάζονται εἰς τὴν ἀφεντιάν σου. Γρικῶντα τοῦτον ἐφάνην καλὸν τοῦ ῥηγός.

Οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ καβαλλάριδες καὶ οὗλοι τῆς βουλῆς ἐσωρεύτησαν εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ πρίντζη καὶ ἐφιλονεικοῦσαν δλην τὴν νύκταν διὰ τὸν ῥήγα· καὶ εἶπαν οἱ καβαλλάριδες τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ῥηγός· Τίντα δίκαιον ἔχει ὁ ῥήγας μετὰ σας, ὅπου ὅστε ῥηγάδες ὡς γοῖον ἐκείνον, δὲν σὰς λείπει παρὰ ὁ στέφανος νὰ ὅστε ὡς γοῖον ἐκείνον, νὰ σὰς τιμάζῃ καθημερινὸν ἔμπροσθεν τοὺς ἄτυχους ἀνθρώπους! πῶς θέλει σὰς στιμάσειν ἄλλην φο-
ράν; καὶ τίντα δίκαιον ἔχει μὲ τοὺς ἀνθρώπους του τοὺς λιζίους νὰ τοὺς βάλλῃ εἰς τὴν φυλακὴν χωρὶς τὸν φανὸν τῆς βουλῆς του, καὶ χωρὶς νὰ γρωνίση καὶ ἔχει δίκαιον; ὅτι διὰ τὴν ἀληθειάν καὶ διὰ τὸν ὁρδινον καὶ νόμον τῶν ἀσίζων, ταῖς ποίαις ὥμοσε νὰ ταῖς βλεπίσῃ καὶ νὰ ταῖς φυ-
λάξῃ, ἄξαπολύσαν οἱ γονεῖς μας τὸ ὀικόν τους καὶ ταῖς κληρονομιαῖς τους καὶ ἦλθαν εἰς τὸ νησὶν τοῦτον, πρὸς μικρὴν ἀνάπαυσιν, καὶ ἐποῦσαν ὁ-
σμὸς καὶ νόμους μεσὸν τους· τῶρα ὁ ῥήγας ἐπῆγεν κατὰ πρόσωπα τοὺς νόμους καὶ τῶν ἀσίζων, πῶς εἶναι τοῦτον; καὶ ἐφυλάκυσεν τὸν σί(ρ) Χαρρῆν ὁ ποῖος εἶναι ἀνθρωπος λιζίος, καὶ εἴμεστεν κρατούμενοι ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου εἰς πίστιν· ἀκομὴ ἐπῆρεν τὸν υἱόν του τὸν Τζακὲς, ὅπου εἶναι πρῶτος ἐκδεχόμενος τοῦ ψουμιού τοῦ κυροῦ του καὶ ἔχει καὶ τοῦτος τόσην ἐλευθερίαν ὡς γοῖον τὸν πατέραν του κατὰ τὰ συνηθία καὶ ἀσίζαις τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου· πάλε τὴν τάμου Μαρίαν τὴν Ζηπλὲτ τὴν κόρην του, κα-
βαλλάριαν γυναῖχαν τοῦ σίρ Γῆ τὴν Βερνῆ, τὴν ποίαν ὅταν θελήσῃ νὰ τὴν

ἀρμάση, νὰ ᾔηται δουλεμένη ἢ δούλευσις τοὺς καβαλλάριδες· γινίσκεται τοῦτον μὲ τὴν αὐλήν, τοὔτεστιν γ' καβαλλάριδες λιζίους, ὁ ἓνας εἰς τὸν τόπον τοῦ ῥηγός, καὶ οἱ δύο ἡ αὐλή καὶ ὁ γραμματικὸς τοῦ μαρτζασίου, διαβαίνοντα ἓνας χρόνος ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της τοῦ ἀποθαμένου, καὶ νὰ τῆς δώσουν ᾔρικήσι τὸ θέλημα τοῦ ῥηγός (1)· ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας εἰς ὅλα τὰ πράγματα θέλει νὰ ὀρίσῃ διὰ νὰ δουλευτῇ ἀπὸ τοὺς λαῷς ὅπου ἔχουν ἀπὸ τὰ καλὰ του εἰς τὸ αὐτὸν νησὶν κατὰ τὴν ἀσίζαν, διὰ τοῦτον ἀνοματίζομέν σου τὸν δεῖναν καὶ τὸν δεῖναν. Καὶ νὰ τῆς ἀνοματίσσουν γ' καβαλλάριδες νὰ ᾔηται τιτοίας γενεᾶς ὡς γοῖον τὴν ᾄκην της ἡ τὴν γενεῖαν τοῦ ἀνδρός της ὅπου πέθανεν, καὶ νὰ διαλέξῃ ἓναν ἀπὸ τοὺς γ' ὅποιον θέλει νὰ πάρῃ ν' ἀρμαστῇ. Ἡ ἀρχόντισσα ἐκδέχεται καιρὸν νὰ ζητήσῃ διὰ ν' ἀπολογηθῇ, διὰ νᾶχῃ τὴν βουλὴν τους. Καὶ διαβαίνοντα ὁ καιρὸς, καὶ ἡ ἀρχόντισσα δὲν διαλέξει, τότες ἔχει πογέριν ὁ ῥήγας νὰ τὴν ἀρμάση μὲ ἓναν ἀπὸ τοὺς γ' τοὺς ἄνωθεν, ὡς γοῖον θέλει ὁ ῥήγας. Ἀμμὲ ὁ ῥήγας θέλει νὰ τὴν ἀρμάση μὲ ἓναν ῥάφτην, διὰ τοῦτον φαίνεται μας εἰς πᾶσα δικαιοσύνην, δὲν εἶναι δίκαιο νὰ τὸ στερεώσωμεν! Ἀμμὲ νὰ μᾶς ᾔρικήσετε νὰ ποίσετε τὸ θέλημάν μας, καὶ μῆς μὲ τὴν βοήθειάν σας νὰ τὸν ἀρεσιάσωμεν, νὰ τὸν τριγυριάσωμεν, καὶ ἀπεκεῖ νὰ μὲν σκαλέψῃ ὡς που νὰ μᾶς προμουτιάσῃ εἰς τὴν πίστιν του νὰ μᾶς κρατῇ καὶ νὰ μᾶς ὀδηγᾷ κατὰ ταῖς ἀσίζαις μας, ταῖς ποταῖς οἱ μακαρισμένοι οἱ ῥηγάδες οἱ προκάτοχοί του ἐποίχαν τοῦτα τὰ καλὰ συνηθία τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου· εἰ δὲ ἄλλοιως, πᾶσα εἰς ἀπὸν μᾶς ν' ἀφήσωμεν τὸ ῥηγάτον καὶ νὰ πᾶμεν νὰ γυρέψωμεν τὸ ριζικόν μας ὅπου νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ὁ θεός.

Τούτῃ ἡ βουλὴ καλὰ ἄρεσεν τοῦ πρίντζη καὶ τοῦ κοντοσταύλη, καὶ

1) Voici comment Strambaldi traduit cette période un peu confuse : Et quanto vole il re contra la volontà de alcuna sua feudataria non può toccarce adesso, si può ben far con il consiglio suo, cioè de tre cavallieri ligii, l'uno in loco del re, et li duoi della corte et il scrivano delle marzasoni, et doppo la morte del suo marito doppo passato un anno, et che lei sia avisata la volontà del re.

ἐκάτξαν νὰ φᾶσιν, νὰ δειπνήσουν · καὶ ἄνταν ἐδειπνήσαν, καὶ ἐπέσαν νὰ κοιμηθεῦσιν εἰς τὸ μέγαν παλάτιν ὅπου ἐκάθουνταν, ἔφτασεν ὁ καιρὸς ὅπου ὁ ἐχρὸς ἐθέλησε νὰ ᾽σοδιάσῃ τοὺς καρποὺς τοὺς ἐβαλλεν εἰς τὴν καρδιάν τους, νὰ σκοτώσουν τὸν ῥήγαν. Θωρῶντα ὅτι τ' ἀδελφία τοῦ ῥηγὸς ἦσαν εἰς τὴν συντροφίαν τους, ἐγινῆκαν ἀπότορμοι καὶ ἐβουλεύτησαν μεσὸν τους καὶ εἶπασιν · Ἄρχοντες, εἶναι ἀληθεία καὶ εἶπαμεν τοὺς ἀφένταις τοὺς ἀδελφούς τοῦ ῥηγὸς, πρῶτο ν' ἀρεστιάσωμεν τὸν ῥήγαν καὶ νὰ μᾶς προμουτιάσῃ νὰ μᾶς κρατῇ ὡς γοῖον πρέπει · νὰ τὸν ἀφήσωμεν, ὅλοι θέλομεν ἀποθάνομεν · ἔμοσεν ἐπτά φοραῖς προτῆτερα παρὰ νὰ στεφθῇ, καὶ τότες τὸν ἐφόρησεν (1) καὶ ἐλησμονήσεν τοὺς ὅρκους του καὶ πᾶγει κατὰ πρόσωπα τῶν ἀπ' αὐτῶν καὶ τοῦ θεοῦ ὅπου ἔμοσεν · τίς νὰ ᾽μπιστευθῇ τοῦ ὅρκου του πλέον καὶ τὰ προμουτιάσματά του ἀπῶδε καὶ ὁμπρός; Οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν — καλῶς λαλεῖτε! προμουτιάζω σας δὲν εἴμεστέν κρατούμενοι, ἀφὸν ἐτζάκισεν τὸν ὅρκον του, ἀμμέ στέλοντα ἐμπροσθέν του νὰ τὸν σκοτώσωμεν! Ἄλλοι εἶπαν — νὰ πᾶμεν ἀργὰ εἰς τὸ σπῖτιν του, καὶ ὡς γοῖον κοιμᾶται νὰ τὸν σκοτώσωμεν, καὶ ν' ἀναγκάσωμεν τοὺς ἀδελφούς του, καὶ νὰ καβαλλικεύσωμεν τὴν αἰγὴν · καὶ οὕτως θέλομεν τελειώσεν ἐκείνον τὸ συντυχάνομεν, ἀλλοίως μηπῶς καὶ οἱ ἀδελφοὶ του ἀποκτείνουν μας. Ἄλλοι εἶπασιν — ἄς τὸ ποίσωμεν! Ἄμμε παρακαλοῦν καὶ τ' ἀδελφία του νὰ τοῦ ἀποβγοῦν · χωρὶς τῶν ἀδελφῶν του ἐξηγοῦνταν, καὶ δὲν ἤξευραν τίποτε ἀπὸ τὴν βουλὴν τούτην. Ὁ λόγος λαλεῖ · Τόσην ᾽παίναν ἔχει ἀπ' αὐτοῦ κρατεῖ τὸ πόδι τ' οὐριφίου, ὡς γοῖον ἐκείνον ὅπου τὸ ᾽γδέρνηει. Τὸ λοιπὸν τὸ μεσανυκτικὸν ἀναγκάσαν τοὺς ἀφένταις νὰ ὀρίσουν διὰ νὰ σελώσωσιν καὶ νὰ πέψουν νὰ ἐβγάλλουν τοὺς φυλακισμένους καβαλλάριδες καὶ νὰ τζακίσουν καὶ τὰ σίδερα ἀπὸ τὰ ποδιά τους, τοῦ Τζάκο τὸ Ζιπλὲτ καὶ τῆς Μαρίας τὸ Ζιπλὲτ, ὡς γοῖον ἐγίνετον.

Πάλι νὰ στραφοῦμεν εἰς τὸν ῥήγα. Ὅταν ἐτελείωσεν ταῖς δουλιαῖς του ἐκάτξε νὰ φᾶ νὰ δειπνήσῃ πολλὰ πικραμένος τῇ τρίτῃ τῇ ις' ἰανουαρίου

1) et poi fu incoronato.

αὐτῇ Χριστοῦ τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου · ὁ ῥήγας ἐνήστευγεν τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου καὶ πολλοὶ καβαλλάριδες μετὰ του, οἱ ποῖοι θεωρῶντα τὸν ῥήγα ὁτοσαῦτα θυμωμένον ἐποῖκεν τὸν ἑμαυτὸν του καὶ ἦτον ἄρρωστος, καὶ ὀπίσω εἰς πολλοὺς μίστους ἐφέρον του ἀγρελλία, καὶ ὁ βαχλιώτης του ἐζήτησεν ἴαδιν νὰ βάλλῃ εἰς τ' ἀγρελλία(1), καὶ ἐλησμονήσαν ν' ἀγοράσουν, καὶ τὰ χανουτῖα ἐσφαλίσαν(2) ὅτι ἦτον ἀργά · καὶ ὁ ῥήγας ἐγδέχετο νὰ τὰ φέρουν ὀμπρός του · θεωρῶντα πῶς δὲν τὰ ἐφέρον, εἶπεν — εἰς τ' ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦτα τ' ἀγρελλία φέρνετέ τα! Καὶ ὁ βαχλιώτης εἶπεν του · Ἀφέντη, ἴαδιν δὲν ἔχουν, καὶ οἱ μυροφοὶ ἐσφαλίσαν, καὶ πῶς ἐλησμονήσαν νὰ φέρουν ἀνωράς καὶ ἄς ἔχουν συμπαθίον. Ὁ ῥήγας ἀγγρίστην, ἔχοντα καὶ ἦτον θυμωμένος καὶ φουσκωμένος, καὶ εἶπεν · Τοῦτον ἐποικέν μου το ὁ ἐμπαλῆς τῆς αὐλῆς μου διὰ πείσμαν(3)! καὶ πέμπει μοναῦτα καὶ βάλλει τον εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐφοβέρισεν τον ὅτι τὸ πωρὸν νὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν του. Τὸν ποῖον ἐβγάλαν τον ἀντὶν ἐβγάλαν καὶ τοὺς ἄλλους · καὶ ἤλθον ὅλοι ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἔσω τοῦ πρίντζη(4), καὶ ἐξηγηθῆσάν του εἴ τι ἐγίνετον.

Καὶ τὴν τετράδην τῇ 15ᾷ ἰανουαρίου αὐτῇ Χριστοῦ καλὰ ταχία ἤλθον ὅλοι οἱ καβαλλάριδες εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ πρίντζη καὶ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸ ῥηγάτικον ἀπλίκιν καὶ ἀπεζεύσαν εἰς τὸ περοῦνιν, καὶ ἐνέβησαν τὴν σάλαν(5) καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν λόντζαν μὲ δσοὺς ἦσαν εἰς τὴν φυλακὴν · τότες ἀκτυπᾷ ὁ πρίντζης τὴν πόρταν ἰδιεξία · ἡμέρα τοὺς λουχερίδες ἦτον τοῦ Τζιλὲτ τὲ Κορναλῖε(6), ἀνοιξεν, καὶ ὄνταν ἐνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ῥηγῶς ἐνέβησαν ὅλοι ἀντάμα. Ἐγρίκησεν ὁ ῥήγας τὴν ἀναμυγὴν καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεβάτιν καὶ λαλεῖ · ποῖγοι εἶναι τοῦτοι ὅπου ἤλθαν; Ἡ τάμου Τζιβὰ τὲ Σκαντελίε(7), ἡ καύχα του, ὅπου ἐκοιμᾶτον μετὰ του,

1) sparasi. — 2) li fruttaroli erano serrati. — 3) per farmi dispiacer. — 4) in la corte del principe. — 5) Str. ajoute : et era l'Ave Maria al' alba. — 6) et era de Rugier (sic) de Juli de Cornalie. — 7) la signora Juana de Scandelion.

εἶπέν του — τίς θέλει εἶσταιν παρὰ τ' ἀδελφία σου; Καί ἐσκουλλίστην ἡ ἀρχόντισσα τὴν κότταν της καὶ ἐξέβην ἔξω εἰς τὴν λόντιζαν καὶ ἐκατέβην εἰς τὸ σέντε· καὶ ἐκεῖ ἐκείθουνταν σέλλαῖς τῶν τζούστων καὶ ἐσφαλίσαν τὴν δράκπαν. Ὁ πρίντζης θωρώντα τὴν τάμου Τζίβαν(1) πῶς ἀβγήκεν ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ῥήγος, ἐνέβην εἰς τὴν τζάμπραν τοῦ ῥήγος καὶ ἐχαίρεττησεν τὸν ῥήγαν· καὶ ὁ κοντοσταύλης δὲν ἐνέβην ἔσω, οὐδὲ ὁ πρίντζης ἔθελε νὰ 'μπῇ, ἀμμὲ οἱ καβαλλάριδες τὸν ἐβιάσαν καὶ ἐμπήκεν, ὅπου ἄλλα ἐννοιάζονταν. Τότε λαλεῖ τοῦ ῥήγος — ἀφέντη, καλημέρα 'πάνω σου. Καὶ ὁ ῥήγας εἶπέν του — καλημέρα νᾶχης, καλέ μου ἀδελφέ. Καὶ ὁ πρίντζης εἶπέν του — ἀπόψε πολλὰ ἐσκοπιάσαμεν δλην τὴν νύκταν καὶ ἐγράψαμεν τὸν φανὸν μας καὶ ἐφέραμέν σοῦ τον νὰ τὸν ἰδῇς. Ὁ ῥήγας ἦτον γυμνὸς μὲ τὸ ἀποκάμισον καὶ ἔθελε νὰ 'ντυθῇ, καὶ ἀντράπη νὰ ἐντυθῇ ὀμπρὸς τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ λαλεῖ του — ἀδέλφη πρίντζη, ἄμε ὀλίον ἔξω νάντυθῶ, καὶ θέλω 'δεῖν τὸ γράψιμόν σας· ὁ πρίντζης ἀναχώρησεν. Τότες ἐβρούθησεν ἀφέντης τοῦ Ἀρσεφίου, καὶ 'βάσταν μίαν κουρτέλλαν ὡς γοῖον σπαθόπουλον εἰς τὸ χέριν του, κατὰ τὰ 'γουζιάζαν τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ κοντά του ὁ σὶρ Χαρρὴν τὲ Ζιπλέτ. Καὶ ὄνταν ἐβγήκεν ὁ πρίντζης, ἐβάλεν τὰ ρούχά του νάντυθῇ, καὶ ἐβάλεν τῶνά του μανίκιν(2), καὶ 'γύρισεν τὸ πρόσωπόν του νὰ βάλλῃ καὶ τὸ ἄλλον, καὶ θωρεῖ τοὺς καβαλλάριδες εἰς τὴν τζάμπραν του καὶ λαλεῖ τους — ἄπιστοι, παράβουλοι, ἴντα θέλετε τούτην τὴν ὥραν εἰς τὴν τζάμπραν μου ἀπανωθιὸν μου; Καὶ ἦτον ὁ σὶρ Φιλίππη τὲ 'Ηνπελὴν ἀφέντης τοῦ Ἀρσεφίου, καὶ ὁ σὶρ Χαρρὴν τὲ Ζιπλέτ, καὶ ὁ σὶρ Τζάκας τὲ Γαβριάλε, τοῦτοι οἱ γ' ἐνέβησαν μοναῦτα καὶ ἐβγάλαν τὰ σπαθιά τους καὶ δῶκάν του τρεῖς τέσσαρης κόρκους πᾶσα εἰς, καὶ ὁ ῥήγας ἐβάλεν φωναῖς — βοήθειαν! ἐλεμοσύνην! Καὶ μοναῦτα ἐβρούθησεν καὶ ἐνέβην ὁ σὶρ Τζουάν Γκοράπ, ὁ ἐμπαλῆς τῆς αὐλῆς, καὶ ἡῦρέν τον ἐλλιγωμένον, καὶ ἐβγάλλει τὸ μαχαῖρίν του καὶ ἐκοψεν τὴν κεφαλὴν του λαλῶντα — ἐσοῦ σήμερον ἔθελες νὰ κόψῃς τὴν κεφαλὴν μου,

1) la signora Civa. — 2) una manega del zubon.

καὶ ἔγω νὰ κόψω τὴν ὀικὴν σου, καὶ τὸ ἀναπαλήμάν σου νὰ πέσῃ ἀπάνω σου!

Καὶ οὕτως ἐνέβησαν οἱ καθαλλάριδες νεῖς ὀπίσω τοῦ ἄλλου, καὶ ὅλοι ἐβάλαν τὰ μαχαιργία τους διὰ τὸν ὄρκον, καὶ ἐκρατοῦσαν τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ῥηγὸς κοντὰ καὶ σφικτὰ, διὰ νὰ μὴδὲν γενῇ τίποτες ταραχῇ· ἐκεῖνοι ἐφοβοῦνταν μὴδὲν τοὺς σκοτώσουν. Καὶ τᾶπισα παρὰ ὀύλους ἤρτεν ὁ τουρκοπουλιέρης (1) ὅπου δὲν ἦτον εἰς τὴν βουλὴν τους· διὰ νὰ μὴδὲν ἦναι ἔξω τῆς βουλῆς, ἠῦρέν τον τυλιμένον τὸ αἷμάν του, ἀναβράκωτον καὶ κομμοκέφαλον, καὶ ἐβγάλεν τὴν μάχαιράν του καὶ κόβγει τὰ λιμπά του μετὸν αὐλὸν, καὶ εἶπέν του — διὰ τοῦτα ἔδωκες θάνατον! Καὶ πολλὰ τὸν ἐλυπήθην, ἀμμέ διὰ νᾶναι εἰς τὴν συντροφίαν τους τὸ ποῖκεν.

Καὶ μοναῦτα ἔπαιξεν ἡ τρουμπέττα εἰς τὴν πόρταν τοῦ ῥηγός, καὶ λαλοῦν — ἄρχοντες, ὁ θεὸς ἐποῖκεν τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥηγαν! Καὶ ἐκρεμάσαν τὸν μέγαν κούφανον (2) καὶ ἐδείξαν τον πρὸς τὸν ποταμὸν, καὶ λαλοῦν τοῦ λαοῦ — νὰ μὲν τορμῆσῃ τινὰς νὰ ἦναι ἀέτορμος νὰ ποίσῃ καμμίαν ταραχὴν εἰς κόμμαν κεφαλῆς! καὶ ὁ ῥέπτερ, ὁ υἱὸς τοῦ ῥέ Πιέρ, ἐνέβην εἰς τὴν τάξιν τοῦ ῥ(ηγ)άτου! Καὶ μοναῦτα ἐδῶκάν του ὄρκον ὅλοι οἱ ψουμάτοι. Καὶ ἐλυπήθην πολλὰ ὁ λαὸς τοῦ ῥέ Πιέρ, καὶ ἐβάλαν φωνὴν βίβα ῥέ Πιέρ (3)! γ' φοραῖς.

Τότες ἐκαβαλλίκευσεν ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐπῆρτεν τὸν ὄρκον τους· καὶ ἐμπλάσεν τοῦ σὶρ Τζουάν Μουστρί καὶ ἐπηγαῖνεν εἰς τὸ κυνῆγιν, καὶ ἐπῆρέν τον μετὰ του, καὶ εἰς τὴν στρατὰν εἶπέν του τὸν θάνατον τοῦ ῥηγός. Καὶ διατὶ ἐκαταμπλέξαν του πῶς ἔχεν τὴν κυρὰν τοῦ Ἀρσεφίου, ἐζήτησε νὰ ἔχῃ δίκαιον ὁ ἀφέντης τοῦ Ἀρσεφίου ἀπὸ τὸν ἀμιράλην, καὶ ὁ πρίντζης καὶ ἡ ῥήγαινα ἐπέψαν τον εἰς τὴν Κερηνεῖαν εἰς ἀρέσταν, ὅτι ὁ κύρης τοῦ Ἀρσεφίου ἐζήτα νὰ τὸν σκοτώσῃν — Θεωρῶντα ὁ ἀμιράλης πῶς ἦτον πιασμένος εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ

1) il turcopuliere Zaco de Nores. — 2) Str. κονφανον pseudo (sic). — 3) viva le Perrin.

δὲν ἔχεν πῶς νὰ διαβῇ, ἐποίηεν ἓναν γρίπον καὶ ἐψάρευγεν· καὶ διαβαίνοντα ὀλίγος καιρὸς διὰ νυκτὸς ἐπέρασεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Τουρκίαν· ὅτι ἦτον μέσα εἰς ἓναν πύργον καὶ ἐβγάλεν β' βέργαις σιδερέναις ἀπὸ τὸ παραθύριον καὶ ἐκρεμάσθην μὲ τὸ σκοινὶν καὶ εὐρέθην ἔξω τοῦ πύργου, καὶ ἐμπαίνοντα εἰς τὸν γρίπον ἐκοῦεν ἄρμενα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀτταλείας. Καὶ ἄνταν ἐπῆγεν ὁ σιργέντης ὅπου ἔβλεπεν τὸν πύργον, ἐπῆγε νὰ τοῦ πάγῃ νὰ φᾶ καὶ δὲν τὸν ἤυρεν, μοναῦτα ἐποῖκέν το νῶστι τοῦ καπετάνου τῆς Κερηνείας, καὶ 'κεῖνος ἀρμάτωσεν μίαν φούσταν καὶ ἔβαλεν καρβοκύρην τὸν σὶρ Πατῆν 'Ραζοῦρ (1), καὶ πηγαίνοντά του ἀποσκέπασέν τον εἰς τὸ πέλαγος· καὶ τὸ νὰ 'δῇ ὁ ἀμιράλης τὴν φούσταν πῶς ἐπῆγανεν διὰ λόγου του, ἐφοβήθη καὶ ἀπεξεῦσάν τον εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον του ἐπαρπάτησεν τόσον ὅτι ἐποστάθην, καὶ ἐνέβην εἰς ἓναν ὕρος καὶ ἔπεσεν ἀπουκάτω εἰς ἓναν δένδρον νὰ 'πάρῃ ὀπνάν, καὶ 'κεῖ ἐξεψύχησεν. Εἰ δὲ ἡ φούστα ἐπίασεν τὸν γρίπον καὶ ἐφερέν τον εἰς τὴν Κερηνείαν· καὶ τὸν ἀμιράλην εὐρίσκοντά τον ἀποθαμμένον ἐθάψαν τον εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Μαρίας πλησίον τῆς Ἀτταλείας οἱ χριστιανοὶ ἀποῦ εὐρίσκουνταν ἐκεῖ. Ὁ δὲ σὶρ Πατῆ 'Ραζοῦρ μὴ θωρῶντα τὸν ἀμιράλην πῶς ἐπέθανεν, ἐρχομένου του εἰς τὴν Κερηνείαν γυρεύοντα τὸν ἀμιράλην καὶ δὲν τὸν ἤυρεν, ἐθάρρεν καὶ πῆγεν εἰς τὸν Τοῦρκον τὸν Ταϊάν. Καὶ μοναῦτα ὁ πρίντζης ἐννοιάσθην πῶς ὁ ἀμιράλης εἶναι 'κεῖ, καὶ ἔπεισεν τὸν σὶρ Πατῆ 'Ραζοῦρ καὶ τὸν σὶρ Τζοῦάν Πασέλ μὲ τὴν φούσταν νὰ πᾶσι νὰ τὸν γυρέψουν· καὶ ἐπῆγαν, καὶ ἐμάθαν πῶς ἐπέθανεν.

Τώρα νὰ 'ξηγηθοῦμεν περὶ τοῦ τρισκαταράτου σουλτάνου ὅπου ἀπομάκρινεν τὴν ἀγάπην καὶ δὲν ἔθελε νὰ τὴν τελειώσῃ. Ἐθυμώθη ὁ κυβερνήτης τῆς Κύπρου ὁ ἀφέντης ὁ πρίντζης περὶ τοὺς Γενουβίλους τοὺς μαντατοφόρους ὅπου εἶχαν πάγειν μὲ τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς μὲ χαρτία· καὶ ὅταν ἔδωκεν τὰ χαρτία ὁ σὶρ Καζάσου Γκάρε (2) εἰς τὸν σουλτάνον, ὁ σουλτάνος ἐποίηεν μικρὸν φανὸν ὅτι δὲν ἐψήφισεν τὸν ῥήγαν καὶ δὲν ἐθέ-

1) Badin Razur. — 2) Casastucare.

λησε νὰ ᾿γρικῆσῃ διὰ τὴν ἀγάπην. Μανθάνοντα τὸ κάτεργον τὰ μαντάτα τοῦτα, ἀφ᾿ἑνὸς καὶ ᾿στράφη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Κύπρον· καὶ ὡς γοῖον ἔρκετον, εἰς τὴν στράταν ἐπάντησε ᾿νοῦ καραβίου σαρακηνικοῦ ὅπου ἐπῆ-
γαινεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ᾿πολέμισεν καὶ πῆρὲν το, καὶ ἔφερέν το εἰς τὴν Κύπρον. Τοῦτα οὖλα ἀνάφερὲν τὰ ὁμπρὸς τοῦ πρίντζη, καὶ πῶς ἐκαταδίκαζεν τοὺς χριστιανοὺς ὁ σουλτάνος εἰς ταῖς φυλακαῖς· ἐλυπήθην ὁ κυβερνοῦρης πολλὰ, καὶ κολομᾷ ἔναν διαλαλημὸν, ὅτι πᾶσα ἀνθρωπος ὅπου θέλει νὰ πάγῃ νὰ κουρσέψῃ εἰς τὴν γῆν τῆς Συρίας ν᾿ἄχῃ πογέρι, καὶ νὰ τοὺς δώσῃ καὶ ξύλα καὶ ἄρματα. Τότε οἱ Ἀμμουχουστιανοὶ ἀρμα-
τῶσαν μίαν σατίαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Συρίαν καὶ ἐμπλάσαν ᾿νοῦ καρ-
αβίου φορτωμένῳ ψιλὴν πραιματείαν καὶ ἐπῆρὸν το, ὁμοίως ἐμπλάσαν καὶ ἄλλα δ' καὶ ἐπῆρὸν τα εὐκαιρα καὶ ἐφέραν τα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Τότε ὁ κυβερνοῦρης ὁ πρίντζης ἀρμάτωσεν δ' κάτεργα καὶ ἔβαλεν καπε-
τάνον τὸν σὶρ Τζουὰν τὸ Μόρφου, καὶ ἄλλους γ' καρβαλλάριδες εἰς τὰ γ' κάτεργα, τὸν σὶρ Γρινιέρ Λεπεντίτ, καὶ τὸν σὶρ Πιέρ τὸ Σοῦρ, καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν τὸ Κολλίης, καὶ ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον τῇ τρίτῃ, ᾿ἰου-
νίου αἰξῆς Χριστοῦ, καὶ τῇ πέμπτῃ αὐτοῦ μηνὸς ἐπῆγαν εἰς τὸ Σαῖν καὶ ἐθέλαν νὰ ἐμποῦν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐσυνεπαντήσαν τοὺς καὶ ἐπολεμίζαν ἀπὸ τὸ πικρὸν ὡς τὸ δεῖλιν, καὶ ἐτζακίστησαν οἱ Σαρακηνοί· τότες ἐση-
κώθη ἓνας κακὸς καιρὸς, καὶ ἐφοβήθησαν διὰ τὰ κάτεργα, καὶ ἐνέβησαν ὅλοι μέσα διὰ νὰ τ' ἀγτιάσουν· καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐσηκώ-
σαν νερόν, καὶ ἐμείναν ὅλην τὴν νύκταν· καὶ ἀπεκεῖ ἐξέβησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Βεροῦτιν, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ ᾿μποῦν, ὅτι ὁ τόπος ἦτον στενός, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ πιάσουν ἐκεῖ· καὶ ὁ πύργος ὅπου ἦτον ὁμπρὸς ἦτον καλὰ ᾿δηγημένος καὶ ἐδιαφέντευγέν τοὺς, καὶ ἔσω εἰς τὴν χώραν εἶχεν πολλοὺς ἀνθρώπους, κοντὰ τετρακοσίους, καὶ πολλοὺς πραιματευτάδες, καὶ καρβαλλάριδες καὶ ἀπεξούς. Τὰ κάτεργα ἦλθαν πρὸς τὸ Ζίμπι (1), καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἀκλουθῆσαν τοὺς τῆς γῆς, καὶ ἦλθαν εἰς τὸ Πετροῦνιν (2) καὶ

1) Zibli. — 2) Perulli.

ἐπιάσαν τὴν γῆν δυναστικῶς, καὶ ἐστάθησαν εἰς πόλεμον καὶ ἐτζακίσαν τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐνέβησαν εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκουρσέψαν τὴν, καὶ ἐβάλαν λαμπρὸν καὶ ἁψάν τὴν. Καὶ ἀπεκεῖ ἦλθαν εἰς τὴν Ταρτούζαν καὶ ἐκουρσέψαν τὴν, καὶ ἐμείναν μίαν ἡμέραν εἰς τὸ νησὶν τῆς Ταρτούζας· καὶ ἔρκουνταν παραγιάλιν παραγιάλιν κοντὰ εἰς τὴν γῆν, ἐκουρσέψαν καὶ ἐζημιώσαν ὄλους τοὺς τόπους εἰς τὴν Λαδικεῖαν (1)· καὶ δὲν ἠμπορῆσαν νὰ πιάσουν γῆν, ὅτι ἐδιαφεντεῦγάν τους οἱ κύργοι· καὶ ἀπεσῶσαν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἀρμενίας, καὶ τῇ κυριακῇ τῇ ιζ' μηνὸς ἰουνίου αὐτῷ Χριστοῦ ἐπῆγαν εἰς τὸ Ἀγιάσιν (2), καὶ τίποτες δὲν ἠμπορῆσαν νὰ ποίσουν διὰ τὸν πολλὸν λαὸν τὸν εἶχεν· καὶ ἦλθαν εἰς τὸ Πορτάλ (3) καὶ ἐκεῖ ἐποίκων γ' ἡμέραις. Τῶναν κάτεργον ἐβαλεν νερὸν καὶ ἐπεψέν το εἰς τὸ Κούρικος νὰ πάρῃ πίσσαν καὶ νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀτταλείαν, ὅτι ἐμέλλαν καὶ τᾶλλα κάτεργα νὰ πᾶσιν εἰς τὴν Ἀτταλείαν διὰ νὰ καλαφατίσουν. Τὰ κάτεργα ὅμως ἐξέβησαν καὶ ἐποίκων ζημίαν, καὶ ἐπεσώθησαν ἐς τὴν Ἀτταλείαν καὶ ἐκαλαφατίσαν, καὶ ἦλθεν καὶ τὸ κάτεργον τοῦ Γραμμαῆδ, καὶ τελειώνοντα ἐπῆγαν εἰς τὸν Φοίνικαν (4), καὶ ἀπεκεῖ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν· καὶ τῇ δευτέρᾳ, τῇ ι' μηνὸς ἰουλίου αὐτῷ Χριστοῦ, τὰ ἄνωθεν κάτεργα δυναστικῶς ἐνέβησαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν εἰς τὸν λιμῖναν. Ὁ καπετάνος νὰ μάθῃ τὴν βρεξίν τοῦ σουλτάνου, ἀνοσῶς καὶ θέλῃ τὴν ἀγάπην ἣ ὄχι, ἔρριψεν μίαν βάρκαν ἀπὸ τὸ κάτεργον καὶ ἐπεψέν τὴν εἰς τὴν γῆν μετὰ γραφὴν εἰς τὸν ἀμιράν, λαλῶντα πῶς — ὁ ἀφέντης μας ὁ ῥήγας ἔπεψεν μαντατοφόρους νὰ πᾶσιν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ θέλω νὰ τὸν καταιβᾶσω εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ πέψῃς ἀνθρώπους νὰ τῷ συντροφιᾶσουν εἰς τὸ Καργίος. Ἐκεῖνος μηνᾶ του — φίλε μου, ὁ σουλτάνος δὲ εἶναι εἰς βρεξί νὰ ποίσῃ διὰ τῶρα ἀγάπην, ὅτι ἔξηλοθρεύγουνται οἱ μουσθλουμάνσι.

Τὸ κάτεργον τοῦ σὶρ Πιέρ τὲ Σοῦρ ἐνέβην εἰς τὸν παλαιὸν λιμῖναν τῆς Ἀλεξάνδρας, καὶ ἤρρεν μίαν μεγάλην νάβαν Μαγραπτικὴν, καὶ ἐπολέμισεν τὴν· καὶ μέσα εἶχεν τετρακοσίους ἀνομάτους, καὶ ἀπὸ τὴν γῆν

1) Ladichia. — 2) Agiasso. — 3) al porto. — 4) Sinica.

ἐδιδούσαν της βοήθειαν · καὶ θωρῶντα ὅτι εὐκαιρα ἐκοπιάζαν, ἐμήνυσέν το τοῦ καπετάνου καὶ ἦλθεν μὲ τὰ γ' κάτεργα, καὶ πολλὰ τὴν ἐπολεμίσαν καὶ τίποτες δὲν ἠμπορῆσαν νὰ ποίσουν, καὶ ἐλαβώθησαν ἀπὸ τοὺς λαῶς τῶν κατέργων κοντὰ ρ' ἄνομάτοι. Θωρῶντα ὁ καπετάνος πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ποίση τίποτες, ἐξέβην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ νησίον τοῦ Ῥησίου(1), καὶ δὲν ἠμπόρῃσε νὰ πιάσῃ γῆν, διατὶ ἦτον σκληρία μεγάλη · καὶ ἐξέβησαν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸ Σαίτιν(2) · καὶ τῇ 10' μηνὸς Ἰουλίου τὰ ἄνωθεν κάτεργα ἦτον εἰς τὸ Σαίτιν, καὶ ἐπέξευσαν ἐκεῖ, καὶ ἦτον πολλὰ καλὰ βλεπημένα · ἐπολεμήσαν τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐσηκώθην σκληρία, καὶ οἱ λαῶς ἐστράφησαν εἰς τὰ κάτεργα, καὶ ἦλθαν εἰς τὸ Βεροῦτιν. Θωρῶντα ὁ καπετάνος τοὺς λαῶς πῶς ἦτον κοπιασμένοι καὶ λαβωμένοι, ἐποίηκεν ἄρμενα καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἔραξεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τῇ κυριακῇ τῇ κβ' Ἰουλίου αἰξῇ Χριστοῦ.

Καὶ τὸ σαββάτον, τῇ 8' μηνὸς αὐγούστου, ἐτελεύτησεν ὁ ἐντιμος καβαλ-
λάρης ὁ μισερ Φιλίππε τὲ Πρεζουή καὶ κούντης τὲ Π(ρ)εζουή(3), ὁ ποῖος ἀρμάστιν μὲ τὴν ἀνυψηλοτάτην ῥήγαιναν Κύπρου, συμβίαν τοῦ ρὲ Οὐκ, μητέραν τοῦ ρὲ Πιερ καὶ τοῦ πρίντζη καὶ τοῦ κοντοσταύλη, εἰς τὴν Λευ-
κωσίαν, καὶ ἐθάψτην εἰς τοὺς Φρὲ Μενούριδες(4).

Καὶ τῇ κυριακῇ, τῇ 9' μηνὸς αὐγούστου, ἀναφάναν, καὶ ἦλθαν καὶ ἐρά-
ξαν εἰς τὴν Ἀμμόχω(στο)ν ἓναν μέγαν καράβιν Γενουβίστικον, καὶ ἀπάνω ἦτον ὁ μισερ Πιερ Μαλοζὲς τζαμπερλάνος τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου · καὶ ἐφέρον τὸν ἀφέντην τὸν κουβερνούρην ἀπὸ τὴν Γένουβαν καὶ ἔρχονταν εἰς τὸν ῥήγαν ἀπὸ τὸν ἀγιώτατον Πάπαν, λαλῶντα — εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν Γενουβίσων καὶ τῶν Βενετίκων, νὰ πέψετε μαντατοφόρους εἰς τὸν σουλτάνον τοῦ Καρίου νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην, διὰ ν' ἀποβγοῦν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὸν κριτερημόν. Ὁ κουβερνούρης ἀρμάτωσεν δύο κάτεργα καὶ ἔβαλεν ἀπάνω καρaboκυροὺς καβαλλάριδες, ἤγουν τὸν σίρ τὲ Κασὶν καὶ τὸν σίρ

1) isola de Rosetto. — 2) Saeto. — 3) de Presoni et conte de Presoni.
— 4) seppellito a San Dominico.

Τζουάν Γκοράπ, και κουρτζέζιδες από την 'Αμμόχουστον δια νά τελειώσουν την αγάπην.

Και τῷ σαββάτῳ, τῇ ἡ' ὁκτωβρίου τξθ', ἐξέβησαν οἱ αὐτοὶ μαντατοφόροι ἀπὸ τὴν 'Αμμόχουστον, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν 'Ρόδον καὶ ἡῦραν τὰ β' κάτεργα τοὺς Βενετικούς· καὶ τὰ κάτεργα τῶν Γενουβίων δὲν ἤρτασιν· ἀκομὴ τὰ κάτεργα τὰ Καταλάνικα ἐπῆγασιν εἰς τὴν ῥιβιέραν τῆς Γενούβας καὶ ἐξήμιώσαν τοὺς Γενουβίους· καὶ τότες ἐπῆγαν τὰ κάτεργα εἰς τὴν Σαρδενίαν μήπως καὶ εὕρουν τα, καὶ ἐπῆγαν καὶ δὲν τοὺς ἡῦρασιν, καὶ διὰ τοῦτον ἀργήσαν. Καὶ τὰ κάτεργα τὰ Κυπριώτικα καὶ τὰ Βενέτικα ἐποῦκαν πολλαῖς ἡμέραις, ὥς που καὶ ἤλθαν· καὶ ἔδωκεν καὶ ἡ 'Ρόδος δύο κάτεργα, καὶ γίνησαν ἡ' κάτεργα· καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν 'Αλεξάνδραν. Καὶ εἶπὰν το τοῦ ἀμιράλη τῆς 'Αλεξάνδρας τὸ ἔλα τους, καὶ 'κεῖνος νὰ ποίση νῶσιν τοῦ σουλτάνου νὰ τοὺς πέψη χαρτὶν σάλβο κουντούτο νὰ 'μποῦν ὀμπρός του. Καὶ ὁ ἀμιράς ἐποῦκε νῶσιν τοῦ σουλτάνου, καὶ μοναῦτα ὁ σουλτάνος ἔπεψεν χαρτὶν σάλβο κουντούτο, καὶ ἔπεψέν τοῦ το νὰ τοὺς περιλάβῃ ἀσπασίως καὶ νὰ τοὺς τιμήσῃ ὥς τοὺς πρέπει. Ἄνταν τοὺς ἐμήνυσεν ὁ ἀμιράς τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ σουλτάνου, δὲν ἐπιστεύσασιν διατὶ ἀθυμοῦνταν τὰ πολλὰ κομπώματα ὅπου τοὺς ἐκόμπωσεν· καὶ μὲ βουλὴν μεσὸν τοὺς ἐγράψαν χαρτία εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἐλαλοῦσαν οὕτως·

«Ἀφέντη, ὀπίσω εἰς τὰ πολλὰ ῥικουμαντιαζόμεθα εἰς τὴν ἀφεντιάν σου· γίνωσκε νὰ ξεύρῃ ἡ ἀφεντιά σου, ὅτι ὁ μπαλῖος τῆς Κύπρου μὲ τὴν εἰδησιν τῆς ἀφεντίας καὶ τοὺς καβαλλάριδες τοῦ αὐτοῦ ῥηγάτου, καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ κουμουνίου τῆς Γένουβας καὶ τοὺς Βενετικούς, καὶ μὲ τὴν εἰδησιν τοῦ μεγάλου μαστόρου τῆς 'Ρόδου, καὶ διὰ ὀρισμὸν τοῦ ἀγιωτάτου Πάπα τῆς 'Ρώμης, ἐπέψεν με εἰς τὴν ἀφεντιάν σου νὰ ἰδοῦμεν τὸ θέλημάν σου πόταπον εἶναι, ὅτι διὰ ἄλλαις φοραῖς ἔπεψάν σου τοὺς μαντατοφόρους τοὺς ζητῶντα τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς ἔχες φυλακισμένους καὶ τὰ πράμματά τους, καὶ ἡ ἀφεντιά σου ὥς φρόνιμος ἐζήτησες τοὺς Σαρακηνοὺς ὅπου ἦτον εἰς τὰς φυλακάς εἰς τὴν Κύπρον καὶ τοὺς μαντατοφόρους· καὶ

ἔρχονται τὸ ζήτημάν σου, καὶ ἔμοσες καὶ εἶπες νὰ ἔλθουν οἱ μαντατοφόροι σου καὶ ὅλοι σου οἱ σκλάβοι ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ μοναῦτα νὰ πέψης τοὺς χριστιανοὺς τοὺς μαντατοφόρους καὶ πραιματευτάδες εἰς τὴν Κύπρον· καὶ κατὰ ἑκείνον τὸν λόγον ἐπέψαν τοὺς ἐδικούς σου, καὶ ἐσοῦ δὲν ἔπεψες τοὺς ἐδικούς τους, οὐδὲ ἐβγαλές τους ἀπὸ ταῖς φυλακαῖς. Τώρα οἱ ἄνωθεν ἀφένταις ζητοῦν σου ἀπὸ τὰ δύο πράγματα νὰ ποίσης α', οὐ ἀνίσως καὶ θέλῃς νὰ γινῇ ἡ ἀγάπη καὶ νὰ ἐβγάλλῃς τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ ταῖς φυλακαῖς, ἢ ἂ δὲν ἔναι, νὰ τοὺς μὴνύσης τὸ θέλημάν σου, νὰ πᾶμεν πᾶσα εἰς νὰ ποίση τὴν δουλιάν του, καὶ ὡς δώσει ὁ θεός. Καὶ τοῦτον ἄς ᾔῃαι τὸ ὕστερον τέλος.»

Καὶ ἐβγάλλουν δ' σοφοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐδῶκάν τους τὰ χαρτιά, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάργιος καὶ ἐδῶκαν τὰ χαρτιά τοῦ σουλτάνου· καὶ ὁ σουλτάνος ᾔητον εἰς τὸ κυνήγι, καὶ ἐπῆράν τους ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου καὶ ἐδῶκάν του τὰ χαρτιά· καὶ ὥρισεν καὶ διαβάσαν τα, καὶ ὥρισεν μοναῦτα καὶ ἐποίησιν ἀντίλογον καὶ ἔδωκέν τοὺς τα νὰ τὰ φέρουν εἰς τὰ κάτεργα, τὰ ποῖα ἐλαλοῦσαν οὕτως.

«Ἀγωνίσαιτε πῶς ἐπεριλάβαιμεν τὰ χαρτιά σας, καὶ τὸ ἐγράψαν ἐγρίκυσαιμεν· ἀπὸ τὸ μᾶς γράφετε, ὅτι διὰ ὀρισμοῦ τοῦ Πάπα καὶ ἐτέρους ἀφένταις πῶς ᾔλθετε νὰ ὀῃτε ἀνισῶς καὶ ἔχωμεν θέλημα νὰ τελειώσωμεν τὴν ἀγάπην ἣ ὅχι, καὶ ἄλλα πολλὰ· τὸ πῶς ἐζητήσαμεν τοὺς λαὸς μας καὶ νὰ σᾶς δώσωμεν τοὺς λαὸς σας, μὲ ὄρκον ἐμεῖς μὲ τὸν Κατζίχαλε (1) τὸν μαντατοφόρον δὲν ἐποίησα(με)ν τίποτες ἴσασμοὺς, λόγον εἶχαμεν μόνον, καὶ οὐδ' ἐκεῖνος ἐκράτησεν τὸν λόγον του, οὐδὲ ἐμεῖς. Ἐσεῖς εἴθε μαντατοφόροι, ἔλατε καὶ θέλομεν σᾶς προσδεκτὴν μετὰ χαρᾶς κατὰ τὸ συνῆθιν τοὺς μαντατοφόρους. Καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν πιστεύετε τοὺς λόγους μας, ἀμέτε ποίσατε τὸ χειρότερον τὸ νὰ ἴμορησατε.»

Γρικῶντα τὸν λόγον τοῦ σουλτάνου, ἐνῶσαν ὅτι ὁ σουλτάνος δὲν ἔχει ὀρεξὶν νὰ ποίση τὴν ἀγάπην. Τότε γράφουν ἕναν κακὸν χαρτὶν καὶ βάλλουν

1) Casasichare.

το εἰς τὴν μούρτην τοῦ κονταρίου καὶ ἐμπήγουν το εἰς τὸν λιμῖονα τῆς Ἀλεξάνδρας, καὶ ἀποβγάλαν τὸν ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Καὶ ἐξέβησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πάφον τῇ θ' μηνὸς δικεβρίου αἰξθ' Χριστοῦ· καὶ ἀπὸ 'κεῖ ἐξέβησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥόδον· καὶ τὰ ξύλα τοὺς Γενουβίους καὶ τοὺς Βενετικούς ἐπῆγεν τὸ κάτοθεν(1) εἰς τὸν τόπον του· καὶ τὰ δύο Κυπριώτικα ἐστράφησαν εἰς τὸν τόπον τοὺς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Γριχῶντα ὁ ἐμπαλῆς καὶ ὁ κυβερνούρης ταῖς πράξεις τοῦ σουλτάνου πολλὰ τὸ ἐλυπήθην καὶ ἐπληξεν· καὶ μοναῦτα ἐμήνυσεν τοῦ καπετάνου τῆς Ἀμμοχούστου νὰ ὀρίσῃ νὰ γενῇ ὁδηγία εἰς τὰ κάτεργα νὰ πᾶσιν εἰς τὸ κοῦρσο εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς.

Μανθάνοντα τὸ χαρτὶν ὁ σουλτάνος τὸ ἐβάλαν εἰς τὸ κοντάριν, καὶ πῶς ἀποκάτξαν τὴν ἀγάπην καὶ ἐκηρύξαν τὴν μάχην, ἐσυνπίασεν ὁ σουλτάνος ὅλους τοὺς ἀμράδες καὶ ἐζήτησέν τοὺς βουλὴν· ὅλοι ἐροβήθησαν μήπως καὶ ὁ ῥήγας, ἦσαντά του εἰς τὴν Φρανκίαν, ἐζήτησεν βοήθειαν κατὰδικά τοὺς, καὶ εἶπαν· Ὅσω που ν' ἀνοίξῃ ὁ καιρὸς θέλομεν ἰδεῖν· ἂν τοὺς ἔλθῃ βοήθεια, θέλομεν ποίσειν τὴν ἀγάπην· διὰ τοῦτον ἄς τοὺς ἀποδιαβάζωμεν ὥς που ν' ἀνοίξῃ ὁ καιρὸς, ἂν τοὺς ἔλθῃ ἢ ἔχι· καὶ μήνα τοὺς μὲ ὁμορφα λογία πῶς θέλομεν ποίσειν τὴν ἀγάπην, καὶ τὰ ἐξῆς.

Τότε ἐβγάλαν ἀπὸ τὴν φυλακὴν β' πραιμματευτάδες χριστιανούς, ὁ ἓνας Γενουβίος ὀνόματι μισέρ Παρθολομαῖος, καὶ ἄλλος Βενέτικος ὀνόματι σὶρ Μάρκος Πρίν, καὶ ἐπειψέν τοὺς εἰς τὴν Κύπρον, λαλῶντα τοῦ ἐμπαλῆ καὶ τοὺς προδέλοιπους, πῶς δὲν ἐτελειώθην ἡ ἀγάπη τώρα, καὶ ἦτον οἱ μαντατοφόροι ἐκεῖ· ὅτι οἱ μαντατοφόροι καὶ οἱ πραιμματευτάδες ἐξέβησαν πολλὰ ἀγγρισμένοι καὶ θυμωμένοι καὶ δὲν ἐκαταδέχτησαν νὰ ἔλθουν εἰς αὐτόν μας, ἀμμὲ θέλουν νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην· μόνον νὰ πέψετε τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὸ Κάργιος διὰ νὰ τελειωθῇ.

Καὶ ἄνταν ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἡγριχῶντα τὰ μαντάτα οἱ πραιμματευτάδες τῆς Ἀμμοχούστου τὴν ἀγάπην ἐχάρησαν πολὺ, καὶ ἀπὸ

1) Probablement καθέν.

τὴν χαρὰν τοὺς ἐσυντροφιάσαν τοὺς εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐξηγήθησάν το τοῦ μπαλῆ τὸ γενόμενον, πῶς τοὺς εἶπεν ὁ σουλτάνος. Καὶ ὁ μπαλῆς ἐμήνυσεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον νὰ μὲν πάγῃ τινὰς νὰ τοῦ ποίσῃ ζημίαν εἰς τὴν Συρίαν, οὐδὲ ξύλα ν' ἀρματώσουν. Τότε ἐπολογήθη τῷ σουλτάνῳ πῶς τώρα δὲν θέλει ποίσειν τὴν ἀγάπην ὥς που νὰ ἔλθουν τὰ κουμουνία, ἀμμὲ μὲν ἔχῃ ἔννοιαν ὅτι καμμία ζημία δὲν θέλει τοῦ γενῆν.

Ὡδὲ εἶχεν ποδέσταν τοὺς Γενουβίους καὶ μπαλῆν τοὺς Βενετικούς ὀνόματι μισὲρ Παρθολομαῖον Κουρή· τότε ἐζήτησαν τοῦτοι οἱ ἄρχοντες οἱ Γενουβίσοι καὶ Βενετικοὶ ν' ἀρματώσουν ἕναν κάτεργον εἰς τὴν ἔξοδόν τοὺς διὰ νὰ μηνύσουν εἰς τὴν Γένουβαν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν τὸ θέλημαν τοῦ σουλτάνου. Ἀρματώσαν τὸ κάτεργον καὶ ἐβάλαν ἀπάνω τοὺς δύοπραμματευτάδες ἀπὸ ἧλθαν ἀπὸ τὸ Κάργιος, καὶ ἐξέβησαν τῇ ἰ' φεβρουαρίου αὐτῷ Χριστοῦ.

Θεωρῶντα ὁ σουλτάνος πῶς οὐδὲν ἐστράφησαν οἱπραμματευτάδες ἀπὸ ἧλθαν ἀπὸ τὸ Κάργιος νὰ μάθῃ τὸ θέλημάν τοὺς, ἐπιασέν τον ἡ ἐννοία καὶ ἐβγάλεν ἄλλους δύοπραμματευτάδες ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ὁ ἕνας Γενουβίος ὀνόματι σὶρ Πιὲρ Καστανίε, καὶ ὁ ἕτερος Βενετικὸς ὀνόματι Περνάρδος Δεχέντε, καὶ ἐπεψέν τοὺς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐπεσῶσαν μὲ τὸ καλὸν καὶ ἡδῶν τὸ ἐπεψεν τοῦ σουλτάνου ὁ βαλ(ῆς), καὶ ἐπῆράν το καὶ ἐστράφην εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν. Θωρῶντά τοὺς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον πάλιν ἐχάρησαν καὶ ἐμήνυσαν τοῦ μπαλῆ καὶ τοῦ παλίου μὲ παρακαλεσιν νὰ πέψουν νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην· καὶ εἶπέν τοὺς — δὲν ἤμποροῦμεν νὰ ποίσωμεν τίποτες χωρὶς, καὶ μῆνυσά το τῶν κουμουνίων. Καὶ πάλε ὁ ποδέστας τοὺς Γενουβίους καὶ ὁ μπαλῆς τοὺς Βενετικούς ἀρματώσαν μίαν σατίαν καὶ ἐπέψαν τὴν μὲ τοὺς δύοπραμματευτάδες, καὶ ἐβάλαν καὶ μίαν πανπέραν πανὶν σχαρλάτον μετὰ τῶν δύο κουμουνίων. Ὄνταν ἐπῆγεν ἡ σατία εἰς τὴν Δύσιν, ἐπῆγεν ὁ πασαγεὶς εἰς τὸ κουμουνὶν του καὶ εἶπαν τὸ θέλημαν τοῦ σουλτάνου. Καὶ ἐποίησαν μεγάλην χαρὰν τὰ κουμουνία, καὶ μοναῦτα ἐμήνυσάν το τοῦ ἀγιωτάτου Πάπα, καὶ ἐπαρακαλέσαν τον νὰ γράψῃ εἰς

τὴν Ῥόδον καὶ εἰς τὴν Κύπρον νὰ πέψουν τοὺς μαντατοφόρους νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην. Ὁ ἀγιώτατος πατὴρ ὁ Πάπας, διὰ τὴν ἀγάπην τῶν κουμουνίων καὶ διὰ τὸ συμφέρον τῆς χριστιανωσύνης, ἐποῦκ' αὐτὸν καὶ ἐπέψεν εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὸν μέγαν μαστρον καὶ εἰς τὸν κουβερνούρην τῆς Κύπρου, νὰ πέψουν τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὴν Συρίαν διὰ νὰ τελειώσουν τὴν εὐλογημένην ἀγάπην. Καὶ ἐπέψαν καὶ τὰ κουμουνία.

Τότε οἱ Γενουβίσοι ἀρματώσαν δύο κάτεργα, καὶ ἐβάλεον ἕναν φρόνιμον ἄνθρωπον μαντατοφόρον ὀνόματι σὶρ Γατιέρ Τορία(1), ὁμοίως καὶ οἱ Βενετικοὶ ἄλλα δύο κάτεργα καὶ ἕναν φρόνιμον ἄνθρωπον μαντατοφόρον ὀνόματι μισέρ Πιέρ Τζουστουνιάν(2), καὶ ἐπέψαν καὶ τοὺς δ' μαντατοφόρους τοὺς ἐπέψεν ὁ σουλτάνος· καὶ ἤρταν τὰ δ' κάτεργα εἰς τὴν Ῥόδον καὶ ἐδῶκαν τὰ χαρτιά του ἐβαστοῦσαν ἀπὸ τὸν Πάπαν τοῦ μεγάλου μαστρού, ὁ ποῖος μοναῦτα ἀρμάτωσεν δύο κάτεργα καὶ ἐπέψεν ἕναν μαντατοφόρον τὸν μισέρ Ταβέρνε· καὶ ἐξέβησαν καὶ τὰς ε' καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τῇ 1' μηνὸς ἰουλίου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Λευκωσίαν εἰς τοῦ παλίου· καὶ μοναῦτα ὤρισεν καὶ ἐξέβησαν β' κάτεργα, καὶ ἐβάλεον β' μαντατοφόρους τὸν σὶρ Τουμάς Τερράς(3) καὶ τὸν σὶρ Στιέννην τὸν Φάρδην· καὶ πρὶ νὰ ἔβγουν τὰ κάτεργα ἀπὸ τὸ νησὶν, ἐπέθανεν ὁ ἄνθρωπος σὶρ Τουμάς Τερράς, καὶ ὁ ἐμπάλης ἐβαλλεν ἄλλον ὀνόματι Τζουάν Πετουνή(4) Λαχνέ· καὶ τῇ 11' ἰουλίου αὐτῆς ἐχρονίας τοῦ Χριστοῦ ἐξέβησαν ἀπὸ τὸν λιμνιόνα τὰ ἡ' κάτεργα καὶ τοὺς μαντατοφόρους καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ εἶπαν οὕτως·

«Ἀκριβὲ φίλε, διατὶ εἴμεσθεν πεθυμημένοι νὰ ἡγικήσωμεν περὶ τῆς υἱείας σου, παρακαλοῦμέν σε νὰ μᾶς τὸ ποίησης φανερόν μετ' τὴν γραφὴν σου· ἀνισῶς καὶ καταδέχουσαι νὰ μάθῃς καὶ περὶ ἐμᾶς, χάριτι κυρίου τοῦ θεοῦ εἴμεστέν καλά. Ἀδελφὲ, γίνωσκε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν κουμουνίων ἐμηνύσαν μου παρακαλέματα νὰ σοῦ μηνύσω νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη· διὰ τοῦτον πέμπω σοι τὸν σὶρ Τζουάν Πετουνήν, τοῦ ποίου ἐπαρρηγιασμένον

1) Galtier Doria. — 2) Giustinian. — 3) de Ra. — 4) Beduin.

πολλά λόγια νὰ σοῦ εἶπῃ, καὶ 'χεῖνον τὸ νὰ σοῦ 'πῇ πίστευσέ του ὡς γοῖον νὰ ἤμεσθεν ἐμεῖς, καὶ ὅ,τι ἀστοιχήματα καὶ 'σασμούς ποίσει μετὰ σου, ἐμεῖς στερεόνομέν το διὰ καλῶν, καὶ τοῦτον ἐποίκαμέν το μὲ τὴν βουλὴν μας. Καὶ στερεόνοντα τὴν ἀγάπην, θελόμεν σοῦ στείλειν τοὺς Σαρακηνοὺς τοὺς ἔχομεν εἰς τὴν φυλακὴν, μὲ τὸ ἐδικόν τους. »

Καὶ τῇ 5' μηνὸς αὐγούστου τοῦ Χριστοῦ, ἐπεσῶσαν τὰ ἡ' κάτεργα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρην, καὶ μοναῦτα οἱ μαντατοφόροι τῶν κουμουνίων ἐπεξεῦσαν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐπέψαν τοὺς 8' μαντατοφόρους εἰς τὸ Κάργιος νὰ 'ποῦν τοῦ σουλτάνου τὸ ἔλα τοὺς μαντατοφόρους· καὶ τότε ὁ σουλτάνος ἔμαθεν τὸν θάνατον τοῦ ῥηγὸς, καὶ πῶς δὲν τοῦ ἔρχεται βοήθεια ἀπὸ τὴν Δύσιν, καὶ ἐσπλαγχνίστην μας, καὶ ἔθελε νὰ τελειώσῃ τὴν ἀγάπην. Τότε ὁ σουλτάνος ἐδιάλεξεν μεγάλους ἀμφράδες καὶ ἐπέψεν τοὺς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρην νὰ συντροφιάσουν τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὴν συντροφίαν τοὺς 8' πραιμματευτάδες, καὶ ἐπῆρεν τοὺς πραιμματευτάδες καὶ τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων· οἱ δὲ τοῦ ῥηγάτου δὲν ἐπῆγαν· καὶ εὕρισκόμενοι ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου ἐρώτησέν τους· Ποῦ εἶναι οἱ μαντατοφόροι τῆς Κύπρου; Εἶπάν του· Ἀφέντη, ὀρισμὸν ἔχουν ἀπὸ τὴν ἀφεντίαν τῆς Κύπρου νὰ μὲν ἀπεξεύσουν χωρὶς νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη. Καὶ οἱ μαντατοφόροι τῶν κουμουνίων ἐδείξαν του τὰ χαρτὰ τὰ ἐβαστοῦσαν, καὶ ἀναγνώσαν τα ἔμπροσθέν του· καὶ 'γρικῶντά τα εἶπεν τοὺς ἄρχοντες· Ἄν θέλετε νὰ τελειωθῇ ἡ ἀγάπη, κιτιάσετέ με ἀπὸ τὰ πράγματα τῶν πραιμματευτᾶδων ὅπου ἐπῆρα τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νεῖα, ὡς γοῖον τὸ ἐστερέωσεν ὁ μισὲρ Μάρκο Πριούλης καὶ ὁ μισὲρ Παρθολομαῖο Μαλῶ, καὶ ἀνίσως καὶ δὲν θέλετε, τίποτε δὲν πολομῶ. Εἶπάν του· Ἀφέντη, τοῦτον τὸ πρᾶμμα δὲν ἤμποροῦμε νὰ τὸ ποίσωμεν, οὐδὲ ὁ σὶρ Μάρκο Πριούλης, οὐδὲ ὁ σὶρ Παρθολομαῖος Μαλῶ δὲν εἶχαν ἐξουσία νὰ ποίσουν τιτοῖον πρᾶμμα· ἐμποροῦν καλὰ νὰ κιτιάσουν τὰ πράγματά τους, καὶ ὅχι τῶν ἄλλων. Τοῦτα τὰ λόγια εἶπέν τα τοῦ σουλτάνου ὁ σὶρ Γατάνια Τοργίας· καὶ ὁ σουλτάνος ἀγγρίστην ὅτοιμα καὶ ἔβαλέν τον εἰς τὴν φυλακὴν. Τότε ἐζήτησε καὶ ὁ μισὲρ Πιερ Τζου-

στουνίας ὁ Βενέτικος νὰ πᾶ καὶ κείνος εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ Γενουβίσου, καὶ ἐβάλλαν καὶ 'κεῖνον μητὰ του, καὶ 'κεῖ ἐμείναν δ' ἡμέραις.

Τότε οἱ χριστιανοὶ οἱ μαντατοφόροι ἐμηνύσαν κρυφὰ τοὺς φίλους τοὺς τοὺς χριστιανούς καὶ σαρακηνοὺς ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην νὰ τοὺς βουλεύσουν ἵνα στρατά νὰ κρατήσουν, μήπως καὶ τελεωθῇ ἡ εὐλογημένη ἡ ἀγάπη. Τοῦτοι καὶ 'κεῖνοι ἐμηνύσαν τοὺς· Νὰ 'ξεύρετε ὅτι ἀνωῶς καὶ νὰ ἦλθεν ὁλος ὁ κόσμος, δὲν τζακίζεται νὰ ποίση ἀγάπην χωρὶς νὰ γενῇ ἡ αὐτὴ κιτάσσα. Γρικῶντα οἱ δύο μαντατοφόροι τοῦτα τὰ λογία, ἐμηνύσαν τοῦ σουλτάνου πῶς ἐκείνον τὸ τοῦ φαίνεται διὰ τὴν κιτάσσαν(1), ἀρέσκει τοὺς καὶ 'κεῖνους. Μοναῦτα ὁ σουλτάνος ὤρισεν καὶ ἐβγάλαν τοὺς ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ ἐμήνυσε νὰ ἔλθῃ καὶ τῆς Κύπρου ὁ μαντατοφόρος νὰ τοὺς στερεώσῃ ἀγάπην. Ὁ σουλτάνος ἐποῖκεν ἕναν χαρτὶν σάλβο κουντουτον, τὸ ποῖον ἐποῖκεν τοῦ μαντατοφόρου τῆς Κύπρου, καὶ ἔπεψέν το μὲ ἕναν μέγαν ἀμιράν νὰ πάγῃ νὰ τοῦ συντροφιᾷσῃ. Ὅταν ἐπερίλαβεν ὁ σὶρ Τζουάν Πετούνην τὸ σάλβο κουντουτον, καὶ εἶδεν (2) τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων τὸ πῶς τοῦ ἐπέψαν γραφαῖς νὰ πάγῃ εἰς τὸ Καργίος χωρὶς φόβον, καὶ μοναῦτα ἀπέξευσεν ἀπὸ τὸ κάτεργον, καὶ ὁ μέγας ἀμιράς ἀποῦ ἦλθεν ἀπὸ τὸ Καργίος, τὸν ἔπεψεν ὁ σουλτάνος, ἐπερίλαβέν τον τιμημένα καὶ μὲ καλὸν πρόσωπον· τὸ ὁμοῖον καὶ ὁ μέγας Μελέχ ἀμιράς ἐποῖκέν του πολλὴν καὶ μεγάλην τιμὴν, τὸ αὐτὸ καὶ οὔλοι οἱ ἀμιράδες. Τὸ λοιπὸν ἐπῆράν τον καὶ ἐπήγασιν εἰς τὸ Καργίος. Τότε ὁ σουλτάνος ὤρισε νὰ πᾶσιν ὅλοι οἱ ἀποκλίσιαροι ἀντάμα ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου νὰ ποίσουν τὴν μαντατοφορίαν τοὺς· καὶ μοναῦτα ὅλοι οἱ μαντατοφόροι ἐπῆγαν ἔμπροσθεν τοῦ σουλτάνου καὶ εἶπάν του καταληπτῶς τὴν μαντατοφορίαν τοὺς· καὶ ὀπίσω εἰς πολλαῖς διαφοραῖς καὶ ἔννοιαις ὁποῦ ἐκαταδικάζουνταν, ἐστερεῶσαν τὴν ἀγάπην, ἡ ποία νὰ ἦναι εἰς καλὴν καὶ

1) circa la quietanza. — 2) Et immediate che ricevette le scritture don Zuan de Sur et don Antonio Stifardo el salvocondutto, et hanno visto.

εὐλογημένην ὥραν. Καὶ ὁ σουλτάνος ἔμωσεν ἀπάνω εἰς τὸν Κόραν(1) καὶ εἰς τὸ σπαθὶν τὸ γυμνὸν, νὰ κρατήσῃ στερεωμένην τὴν ἀγάπην καὶ κατὰ τὰ στοιχήματα τὰ ἔχουν συνειθισμένα· ὁμοίως οἱ μαντατοφόροι τῶν κουμουνίων καὶ τῆς Κύπρου ἐμόσασιν εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον νὰ κρατήσουν τὴν ἀγάπην στερεωμένην. Καὶ μοναῦτα ὁ σουλτάνος ὥρισεν δύο ἀμιράδες μεγάλους ἀνθρώπους νὰ ἔλθουν μαντατοφόροι εἰς τὴν Κύπρον νὰ δώσουν τὰ χαρτὰ καὶ τὰ στοιχήματα τῆς ἀγάπης, καὶ νὰ ἴμωσυν ἔμπροσθέν τους διὰ ὄνομα τοῦ σουλτάνου, καὶ ὁ κυβερνούρης ἔμπροσθεν τοὺς ἀμιράδες διὰ ὄνομα τοῦ ῥηγάτου νὰ κρατήσῃ στερεωμένην τὴν ἀγάπην καὶ τὰ στοιχήματα.

Τότε ἐξέβησαν ὅλοι οἱ μαντατοφόροι καὶ οἱ δύο ἀμιράδες τοῦ Καργίου καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, καὶ ἴκασιν αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπέψαν δύο κάτεργα καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὸν κυβερνύρην νὰ τοῦ φέρουν τὰ μαντὰ τῆς ἀγάπης, τὰ ποῖα κάτεργα ἦτον τὰ Ῥοδίτικα. Καὶ τῇ κθ' μηνὸς Σεπτεμβρίου ἀπὸ Χριστοῦ, ἐράξαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τὰ 5' κάτεργα, τὰ δ' τῶν κουμουνίων καὶ τὰ δύο τὰ Κυπριώτικα, καὶ ἐφέρον τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου, καὶ οἱ Κυπριῶται, καὶ τῶν κουμουνίων, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον, τοῦτέστιν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐπερίλαβάν τους μὲ μεγάλην τιμὴν καὶ χαρὰν, καὶ ἐπέψαν τους εἰς ὁμορφα ἀπλίκια καὶ ἀνπαύτησαν· καὶ τᾶπισα ὥρισεν ὁ κυβερνύρης καὶ ἦλθαν ὁμπρὸς του καὶ ἐμήνυσεν καὶ τοῦ ἀδελφοτέκνου του τοῦ ῥηγῶς καὶ ἦλθεν, καὶ οὕλους τοὺς ἀφένταις τοῦ ῥηγάτου. Καὶ ἐνέβησαν οἱ μαντατοφόροι τοῦ σουλτάνου καὶ δὲν ἐχαιρέτησαν τὸν ῥηγὰν πρεπάμενα οὐδὲ τὸν κυβερνύρην, ἀλλὰ μὲ μεγάλην σουπερπίαν εἶπαν τοῦ πρίντζη καὶ τοῦ ῥηγῶς — ἀφένταις, ὁ ὑψηλότερος ἀφέντης ὁ μέγας σουλτάνος πόλεως Καργίου καὶ τῆς Βαβυλωνίας καὶ ἀφέντης τῶν νησιῶν, καὶ ἀφέντης μας, χαιρετᾷ σε καὶ πολομᾷ σε νὰ ἡξεύρης πῶς ἐσυμπάθησέν σου ἀπὸ τὸ πταίσιμόν σας, ὅτι ὁ πατήρ σου ὁ ῤὲ Πιέρ ἦτον ἡ ἀφορμὴ τούτῃ ἡ μάχη, ὅτι ἐκόμπωσέν τον καὶ ἦλθεν εἰς

1) sul Mahomet.

τούς τόπους τοῦ ἀφέντη μου, καὶ ἐποῖκεν πολλὴν αἰχμαλωσίαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους· ὁμῶς ἐσυγχώρησέν τα ὅλα, καὶ τῶρα ἐστερέωσεν τούτην τὴν ἀγάπην ὅχι δι' ἄλλον, παρὰ διὰ ταῖς μεγάλαις παρακάλεσες τῶν κουμουνίων, καὶ βλέπε μὴδὲν ᾔστε ἀπότορμοι ἀπῶδε καὶ ὁμπρὸς νὰ ποίσετε τίτεια πράγματα, καὶ ἄλλοίως ἂν δοκιμάσετε, θέλετε τὸ νῶσειν ἐσεῖς καὶ ὅχι ἄλλος. Γρικῶντα ὁ κυβερνοῦρης τίτεια λογία ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς, ἐθυμώθη, καὶ ἀρωτᾷ τὸν σὶρ Τζουὰν Πεντουῖν (1) καὶ τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων, ἀνὲν καὶ ἡγικῆσαν τοῦ σουλτάνου καὶ εἶπεν τίτεια λογία καὶ ἀναπειλήματα. Καὶ κεῖνοι ἀπολογήθησαν καὶ εἶπαν· Ἀφέντη, ὁ κύριος οἶδεν ὅτι τῶρα τὰ ἐγρίκησα τούτα τὰ λογία, ὁ δὲ ὁ σουλτάνος μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ πολλὴν ἀγάπην ἐστερέωσεν καὶ ἐβεβαίωσεν τὴν αὐτὴν ἀγάπην. Τότε μὲ πολὺν θυμὸν καὶ ὀργὴν ἐνέβη, εἰς τὸ παλάτιν καὶ ὥρισεν μοναῦτα νὰ τοὺς βάλλουν εἰς τὴν φυλακὴν τοὺς μαντατοφόρους τοῦ σουλτάνου· καὶ οὕτως ἐγένετο· καὶ ἐκαταγνώσαν τους, καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἐσυγκατέβησαν. Τάπισα ἐζητήσαν συμπαθίον τοῦ κυβερνοῦρη, καὶ ὁ κυβερνοῦρης διὰ τὸ καλὸν τοὺς πτωχοὺς τοὺς χριστιανοὺς, ἐσυγκατέβη, ὁ κυβερνοῦρης, καὶ ἐφῆκέν τους ὅς τῆμέραις εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ τότε ἐβγαλὲν τους καὶ ἤλθαν ὁμπρὸς του καὶ ἐδῶκαν λόγον, πῶς συνεῖθιν ἔχουν οἱ μαντατοφόροι νὰ μεγαλυνίσκουν τοὺς ἀφέντας του, ὅταν θέλουν καὶ νὰ συντύχουν ὀλίγον δυνατὰ καὶ χωρὶς ἄγγισιν, διὰ νὰ γενῇ ἡ ἀγάπη ὁμορφῇ, τὸ ποῖον πέφομεν ὡς ἀξίος ἀφέντης καὶ προσκυνούμεν τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου νὰ μᾶς συγχωρήσης. Μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἐφέραν τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ ἔμοσεν ὁ κυβερνοῦρης νὰ κρατήσῃ τὴν ἀγάπην στερεωμένην μὲ τὴν δικαίαν ἐξουσίαν, χωρὶς καμμίαν κακίαν οὐ καμμίαν ἀπιστίαν. Ὅμοίως καὶ οἱ μαντατοφόροι τοῦ σουλτάνου τὸ ὁμοῖον ἐποῖκαν ὅρκον.

Ὁ κυβερνοῦρης ἔπεψεν καὶ διαλαλῆσαν τὴν ἀγάπην εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ εἰς ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Κύπρου, καὶ ἐπερῖλαβεν τὰ χαρτῖα καὶ τὰ

1) don Zuan Beduin.

κανισκία τοῦ σουλτάνου, καὶ ἔδωκέν τοὺς ἄλλαις γραφαῖς καὶ κανισκία νὰ ἔκωκον τοῦ σουλτάνου, καὶ ἔδωκεν καὶ τοὺς μαντατοφόρους δόκιμα κανισκία, καὶ ἐπολόγησέν τοὺς, καὶ ἀποχαιρετήσαν καὶ ἐπῆγαν μὲ τοὺς μαντατοφόρους τῶν κουμουνίων εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ κότεργά τοὺς, καὶ ἐπῆγαν μὲ τὸ καλὸν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν. Καὶ ἐβγάλαν τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν φυλακὴν ὅσους εἶχαν εἰς τὴν Συρίαν, καὶ ὅσους Σαρακηνοὺς εἶχασιν εἰς τὴν Κύπρον εἰς ταῖς φυλακαῖς ὅλους ἐβγάλαν τοὺς, καὶ πᾶσα γεῖς ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον του.

Ἄς ἔλθωμεν πάλιν εἰς τὸν θάνατον τοῦ ῥηγὸς τοῦ ἀντρωμένου τοῦ ῥε Πιέρ. Ὁ πρίντζης καὶ κυβερνούρης τῆς Κύπρου ἔπεψεν εἰς τὴν Δύσιν ἕνα νοτάρην, ὀνόματι μισέρ Παρθολομαῖον Καφάση (1), εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν νὰ κηρύξῃ τὸν θάνατον τοῦ ῥε Πιέρ, καὶ ἀρμάτωσεν μίαν σατίαν καὶ ἔπεψεν τον. Πηγαίνοντα ἔμπροσθεν τοῦ Πάπα, πολλὰ ἐκατηγορήσαν τοὺς Κυπρίωταις· τὸν ποῖον ἐντύσαν τον μίαν τζανουνίαν εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν τῆς Κύπρου (2), καὶ τὸν ἀβικάρην ἐντυσέν τον τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Κύπρου. Καὶ τοῦτος ἐστράφη εἰς τὴν Κύπρον· καὶ στρέφοντά του, ἵγρικῶντα ὁ κυβερνούρης τὸ κακὸν θέλημα τοῦ Πάπα, ἐξανάστρεψεν ἄλλους μαντατοφόρους, τοῦτέστιν τὸν ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Φουλίε, ὅπου εὐρέθην εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἕναν καβαλλάρην ξενικὸν ὀνόματι μισέρ Γιλιέρμον τὲ Τζουρνίγι, καὶ τόσον ἐκοπίδασαν καὶ ἀλλάξαν τὸ κακὸν θέλημα τοῦ Πάπα, καὶ ἐπροσδέκτην τοὺς καὶ μὲ κανισκία πρεπάμενα, τὸ ὁμοῖον τοὺς ἐποίκων καὶ οὔλοι οἱ ἀφένταις, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον τὸν φεβρουάριον τῆς Χριστοῦ.

Καὶ τῇ κθ' μηνὸς αὐγούστου εὐρέθην ἔμπροσθεν τοῦ κυβερνούρη ἕνας γραμματικὸς τοῦ Τζουάν Σιλερίου (3), ὅπου ἦτον μαθητὴς του, ὁ Νικολὸς Τεναοῦ (4), νοτάριος τὸν ἔφερεν ὁ ῥε Πιέρ μετὰ του καὶ ἐποίκέν τον λιζίον του καὶ ἐποίκέν τον καντζηλιέρην μέγαν τοῦ συνκρίτου, καὶ μετὰ τὸν θάνατον

1) Cafari. — 2) un canonicato di Cipro in Santa Sofia. — 3) de Lion. — 4) de Lion.

τοῦ ῥὲ Πιέρ ἀφῆκέν τον ὁ κυβερνούρης εἰς τ' ὀφφίκιν του ὡς γοῖον ἦτον καὶ μὲ τὸν ῥήγα· καὶ αὐτὸς ἐκήρυξέν τον παράβουλον (1), καὶ εἶπέν του καὶ πῶς γράφει εἰς τὴν Δύσιν γραφαῖς· ἐποίκειν τρόπον εἰς τιτοῖον μῶδον ὅτι ἀπὸ τὴν μερίαν τῆς ῥήγαινας ἔγραψεν τοῦ Πάπα ἕναν χαρτίν, τὸ ποῖον ἐπιάσαν το καὶ ἐφέραν το ἔμπροστέν του, καὶ ἄλλον εἰς τὸ ῥήγαν τῆς Φραγγίας καὶ ἄλλα εἰς τοὺς ἀρένταις τῆς Δύσσης, ζητῶντα κρίσιν, καὶ ἀγκαλειῶντα τοὺς ἄρχοντες πῶς ἐποίκων ἀδικον φόνον εἰς τὸν πτωχὸν τὸν ῥήγαν, καὶ νὰ ἀρματώσουν οἱ Γενουβίσοι ὃ κότεργα εἰς τὸν ἐξοδὸν τῆς νὰ ἔλθουν νὰ σηκώσουν τὸν υἱὸν τοῦ ῥὲ Πιέρ ἀπὸ τὴν Κύπρον καὶ 'κεινήν νὰ πάγη εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν ν' ἀγκαλέσουν. Καὶ μοναῦτα ἔπεψεν ὁ κυβερνούρης καὶ ἔφερεν ἔμπροστέν του (τὸν) Νικολὸν καὶ ἐξέτασέν τον, καὶ 'κεῖνος ἀρνῆθην λαλῶντα· Ψέματα λαλεῖ ὁ μαθητής μου! Καὶ ὁ μαθητής του ἐδειξέν του τὴν γραφήν, καὶ 'κεῖνος ἐχάθην ἀπὸ τὸν φόβον του. Θωρῶντα ὁ κυβερνούρης, μοναῦτα ἔπεψεν ἔσω του καὶ ἐγύρεψεν ταῖς γραφαῖς του, καὶ ἡῦρεν ὅλαις ταῖς κόπιας τῶν γραφῶν ὅπου ἔπεψεν· καὶ μοναῦτα ἔπεψέν τον εἰς τὴν φυλακὴν, ἐβάλαν τον εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἐμολόγησεν πᾶσα πρᾶμμαν, καὶ μέσα εἰς ὅλα πῶς τὸ χαρτίν τὸ ἔπεψεν εἰς τὴν Γένουβαν ἔδωκάν το τοῦ μισερ Μάρκου Γριμάνη τοῦ υἱοῦ τοῦ μισερ Πιέρου Γριμάνη, καὶ ἐμήνα νὰ ἔλθουν πολλὰ πλοῖα διὰ νὰ 'ξηλοθρεύσουν τὸ νησίν.

Ὁ κυβερνούρης μοναῦτα ἐμήνυσέν το τοῦ καπετάνου τῆς Ἀμμοχούστου ν' ἀρεσιτιάσουν τὸν αὐτὸ Μάρκο Γρινιέρ καὶ νὰ πιάσῃ τὰ χαρτῖα τὰ τοῦ ἔδωκεν ὁ Νικολὸς νὰ πάγη εἰς τὴν Γένουβαν. Γρικῶντα ὁ καπετάνος ἐβαλλέ τον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἐσφιξέν τον, καὶ ἔδωκέν του τὰ χαρτῖα καὶ ἔπεψέν τα τοῦ κυβερνούρη εἰς τὴν Λευκωσίαν. Γρικῶντα ὁ ποδεστάς τοὺς Γενουβίσους τοῦτον εὐρισκόμενος εἰς τὴν Λευκωσίαν, πῶς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ὁ ἐμπαλῆς ἐβάλεν τὸν Γενουβίσον εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ εἶχεν ἀβιχάρην εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ὀνόματι Νικολὸ Τομενίκο, ὁ δὲ ποδεστάς τὸν ἀβιχάρην ἔκραξέ τον Ἀντώνιον Δελαβινίαις, παιδίος πραι-

1) et il proprio scolaro ha accusato il suo maestro per traditor.

ματευτής, καὶ ἡγοικῶντα πῶς ἐφυλάκισεν τὸν Γενουβίσον εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ῥηγῶς, ἔπεψεν μαντάτον ὁ ποδεστᾶς τοῦ ἀβικάρη νὰ πάρῃ τὸν Γενουβίσον εἰς τὴν ἐξουσίαν του · ὁ ποῖος ἔπεψεν β' Γενουβίσους, τὸν Τουμάζο Τηηγκαρά καὶ τὸν σὶρ Παρσεβᾶλ Σιμπῶ, εἰς τὸν καπετάνιον τῆς Ἀμμοχάστου, ζητῶντα τὸν Γενουβίσον τὸν αὐτὸν σὶρ Μάρκον, νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν φυλακὴν του, διότι εἶναι τῆς ἐπαρχίας του. Ὁ ἐμπαλῆς ἡγοικῶντα τοῦτον, κατὰ τὸ παλαιὸν συνηθὶν ἔδωκέν τού τον, καὶ ἔβαλén τον εἰς τὴν φυλακὴν του κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ κυβερνοῦρη. Καὶ ὁ ἐμπαλῆς ἐμήνυσεν τοῦ ποδεστᾶ καὶ ἦλθεν ἐμπροσθέν του, ὅταν ἦτον εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐζήτησέν του τὸν παράβουλον, καὶ ὁ ποδεστᾶς ἐδιαφέντεψέν τον εἰς τὴν καλλίτερον λογὴν ὅπου ἠμπόρῃσεν, καὶ εἶπέν του πῶς δὲν ἤξεῦρεν κανέναν πρᾶμμαν ἀπὸ τι ἐγράφαν τὰ χαρτία. Ὁ κυβερνοῦρης εἶπέν του · Ἀνισῶς καὶ δὲν ἤξεῦρεν τίποτε, ἄς πάγῃ ἀκαταζήτητος, εἰ δὲ καὶ ἔξεῦρει νὰ τοῦ δώσου θάνατον. Καὶ τοῦτος ὁ λόγος ἄρσεν τοῦ ποδέστα · καὶ παραῦτα πέμπει ὁ κυβερνοῦρης δύο πραιμματευτάδες καὶ δ' Γενουβίσους καὶ β' καβαλλάριδες καὶ ἓναν νοτάρην, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐπῆραν καὶ ἐμαρτυρίσαν τὸν Νικολὸ Τεναοῦν, καὶ ἐμολόγησεν ἐμπροσθέν τους, τὸ πῶς ὁ ἄνωθεν σὶρ Μάρκος ἦτον αἷτιος τῆς αὐτῆς ὑπόθεσης. Καὶ ὄνταν ἔμαθεν ὁ κυβερνοῦρης τὴν ἀληθείαν, ὁμοίως καὶ ὁ ποδέστας, ἐπαρακάλεσεν τὸν κυβερνοῦρην νὰ ἔχῃ μάκρυσμαν ὀλίγον, διὰ νὰ ποίσουν βουλὴν καὶ νὰ ἔξετάσουν καὶ τὸ πρᾶμμαν καλλίτερον. Ἐσυγκατέβην του ὁ κυβερνοῦρης, καὶ ὁ ποδέστας ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον μὲ ὄλους τοὺς Γενουβίσους ὅπου ἦτον μετὰ του · μανθάνοντά το ὁ κυβερνοῦρης, διὰ νὰ παύσῃ τὴν ταραχὴν, μὲν γινῇ σκαντάλον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἔπεψεν ἓναν χαρτὶν πολλὰ κουρτέσικον τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς Γενουβίσους, ἀγκαλειῶντα τὸν ποδεστᾶν καὶ τὸν ἄνωθεν σὶρ Μάρκον · οἱ ποῖοι πραιμματευτάδες ἀναγνόντα ταῖς γραφαῖς τοῦ κυβερνοῦρη, ἐγράψαν του μὲ μεγάλην ταπείνωσιν καὶ κουρτέσικα πολλὰ, καὶ πάντα ἐδεῖχναν αἷτιον τὸν ποδέσταν καὶ τὸν σὶρ Μάρκον.

Ὁ δὲ κυβερνούρης πολομᾶ αὐλὴν μεγάλην, καὶ βάλλει τὸ ἀγκάλεμαν ἔμπροσθέν τους, ζητῶντα κρίσιν ἀπὸ τὸν Νικολὸ Τεναοῦν. Καὶ ἡ αὐλὴ ἀποφάσισε νὰ τοῦ δώσουν θάνατον πικρὸν ὡς γοῖον παράβουλον, καὶ διατὶ ἦτον λιζίος ἐπαραδῶκάν τον τοῦ κυβερνοῦρη κατὰ τὸ ὠρίζαν ἡ ἀσίζαις. Καὶ 'κεῖνος ἔδωκέν τον καὶ 'κωλοσύραν τον, καὶ ἐφορκίσαν τον εἰς τὴν φούρκαν τῇ κυριακῇ τῇ ιζ' σепτεβρίου αὐτοῦ Χριστοῦ.

Θεωρῶντα ἡ αὐλὴ πῶς οὐδὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχη τὸν σὶρ Μάρκον, καὶ δὲν ἐθέλαν νὰ καταπροσωπίσουν τοὺς Γενουβίους, κρυφὰ ἐπαράγγειλαν τοῦ 'πισκόπου τῆς Ἀμμοχούστου καὶ ἀξαυτῆς του ἐσυμβούλεψεν τὸν ποδέσταν νὰ ἔλθῃ νὰ ζητήσει συμπαθίον ἀπὸ τὸν κυβερνοῦρη διὰ λόγου του, διὰ τὸν σὶρ Μάρκον· καὶ οὕτως ἐγένετον· οἱ ποῖγοι ἐξέβησαν καὶ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ἐσυμπαθίστησαν ἀπὸ τὸν πρίντζην, ὁ ποῖος ἐπεριλαβέν τους πολλὰ τιμημένα καὶ ἐβάλεν τον καὶ ἔμοσέν του εἰς τὰ ἄγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια νὰ μὲν ἀποσκεπάσῃ εἰς τὴν Δύσιν τὰ μαντάτα τούτα, οὐδὲ νὰ πάγῃ ποτὲ κατὰ πρόσωπα τῆς Κύπρου, ἡ καὶ ἐπαράγγειλὲν του ἡ ῥήγαινα, ἡ δχι· ὁ ποῖος ἐκρατήθη νὰ τὸ ποίσῃ.

Ἀς ἔλθωμεν εἰς τὴν Ἀτταλίαν καὶ νὰ ἔξηγηθοῦμεν τὰ γενόμενα. Θεωρῶντα ὁ ἀμιράς ὅπου ἐκράτεν ἐκεῖ ὁ Τακᾶς, πῶς ἡ Κύπρος εὐρίσκεται εἰς μεγάλην ἀνακάτωσιν, ἐγύρεψε νὰ πάρῃ τὴν χώραν του, καὶ ἐκατάστησεν ἕνα Τούρκον 'δικόν του φίλον καὶ ἦλθεν εἰς Ἀτταλίαν ὡς γοῖον φευγός, καὶ ἐπαρακάλεσεν καὶ ἐβαπτίσαν τον, καὶ εἶπέν τους πῶς εἶχεν πολὺν καιρὸν καὶ εἶχεν πίστιν νὰ βαπτιστῇ. Θεωρῶντά τον ὁ καπετάνος ἐπίστευσέν του καὶ ἐποϊκέν του μηνίον, καὶ ἀποθάρρησέν τον· καὶ τοῦτος ἦτον ἀπὸ τὸν Ἀτταλιώτην, καὶ ἔλαχεν ἔξω 'παίρνωντα τὴν Ἀτταλίαν ὁ ῥήγας, καὶ οἱ Ἀτταλιώταις ἦτον συγγενάδες καὶ φίλοι του· ὁ ποῖος καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐδῆνετον μὲ τοὺς τοπικοὺς καὶ ἐπρουμουτίαζέν τους ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ Τακᾶ, νὰ τοὺς δώσουν τὴν χώραν εἰς τὸ γέριν τους. Καὶ ἄνταν ἐκατάστησεν μερτικὸν ἀπὸ 'ξαυτῆς τους, ἐμήνυσεν τοῦ Τακᾶ νὰ ἔλθῃ νὰ τοῦ

δώσουν τὴν χώραν · ὁ ποῖος κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἤλθεν μονονυκτίς, καὶ ἔβαλεν λαμπρὸν εἰς ταῖς πόρταις, καὶ ἔβαλαν σκάλαις εἰς τὴν μερίαν ὅπου ἔβλεπεν ὁ βαπτισμένος καὶ 'κεῖνοι ὅπου ἦτον 'σασμένοι μετὰ τοῦ, καὶ ἐνέβησαν εἰς τοὺς τοίχους, καὶ εὗρισκαν τοὺς ἄνδρες ὅπου δὲν ἦτον εἰς τὴν βουλήν ἐσκοτόναν τους, καὶ εἰς τοῦτον τὸν μόνον ἐπῆραν ἰδ' πύργους, καὶ ἐσκοτώσαν καὶ πολλοὺς. Καὶ θέλοντος τοῦ θεοῦ, ἐδιάβην ἡ βίγλα καὶ θωρεῖ ταραχὴν μεγάλην, ἔνωσέν το καὶ ἐποίησε νῶσιν τοῦ καπετάνου μὲ μεγάλην καὶ ἄγριαν φωνήν · καὶ ἡρிகῶντα ὁ μισερ Τζουάνης ὁ καπιτάνος, μοναῦτα ἐσημάναν τὴν καμπάναν μὲ τὸ σφυρὶν, καὶ εἶχάν το διὰ παραβουλίαν, καὶ μοναῦτα ἀρματώθην ὁ λαὸς, καὶ ἤλθαν καὶ ἐσμήκτισαν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ 'πολεμίσαν ὡς τὸ πωρὸν, καὶ βοηθῶντος τοῦ θεοῦ ἐνίκησάν τους οἱ χριστιανοί, καὶ ἐσκοτώσαν πολλοὺς καὶ ἕναν μέγαν ἀμυρᾶν συγγενὴν τοῦ Τακᾶ · καὶ πολλοὶ ἐπῆγαν νὰ καταιβοῦν μὲ ταῖς σκάλαις καὶ ὁ βαπτισμένος καὶ οἱ συντρόφοι τοῦ, καὶ ἀπὸ 'πάνω ἐσκοτώσάν τους. Ἀμμὲ 'κεῖνοι ὅπου ἤλθαν νὰ βάλουν λαμπρὸν εἰς τὴν πόρταν ἐνέβησαν ἔσω δύο Τούρκοι, ὡς γοῖον τὸ αὐτὸν καὶ ἐσκοτώσάν τους. Θεωρῶντα ὁ Τακᾶς πῶς δὲν εἶχεν διάφορος, ἀμμὲ ἔχασεν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν ἀνψίον τοῦ, εὐχαίρεσεν τὸν τόπον μὲ μεγάλην ἀντροπήν.

Γρικῶντα τοῦτα ὁ κυβερνούρης, ἐννικιάστηκεν ὅτι ὁ καπιτάνος ἔθελε νὰ δώσῃ τὴν χώραν τοῦ Τακᾶ, καὶ ἀρμάτωσεν μοναῦτα β' κάτεργα καὶ ἔβαλεν καπιτάνον τὸν σίρ Τουμάς τὸ Μουντολήφ τῆς Κλήρου, καὶ ἔπεψεν ν' ἀλλάξουν τὸν καπιτάνον καὶ ἔβαλεν τὸν σίρ 'Εστάν Πασαντὸν, καβαλλάρην τοπικόν, ὁ ποῖος ἦτον Γενουβίσιος (1) · καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀτταλίαν, καὶ ἐπέρασεν εἰς τὸ Ἀνεμούριν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν γῆν τῆς Τουρκίας, καὶ ἐκυρτζέψαν τους καὶ ἐποίησάν τους μεγάλην ζημίαν, καὶ ἐπεσώθησαν εἰς τὴν Ἀτταλίαν. Καὶ ἐξέτασεν ὁ σίρ Τουμάς τὸ Μουντολήφισ τὴν ἀφορμὴν, καὶ ἤρυν καθαρὸν τὸν σίρ Τουμάς τὸ Κολλίεζ · καὶ ἀφῆκεν τὸν σίρ 'Εσταῶς (2) εἰς τὴν Ἀτταλίαν, καὶ ἔφερεν μετὰ τοῦ τὸν σίρ Τζουάν τὸ

1) Etan il cavalliere paesan Genovese. — 2) Etan.

Κολλίες· καὶ ἐφῆκεν τὸν αὐτὸν σὺρ Ἑστᾶς καὶ τοὺς λᾶς του νὰ στέκουν εἰς τὴν Ἀτταλίαν, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον.

Καὶ μέσα εἰς τοῦτον ἐδιάβην καιρὸς, καὶ ὁ ῥήγας ἦλθεν εἰς τὴν ἐτὴν χρονῶν ιε', καὶ ἐθέλησεν νὰ ζητήσῃ τὸ ῥηγάτον του, νὰ μπῇ εἰς τὸ ποσέσον τοῦ ῥηγάτου. Καὶ τὸν νοέμβριον μῆναν ἀπὸ Χριστοῦ εἶπεν τοῦ θεοῦ του πῶς θέλει νὰ ᾤκησῃ τὸ ῥηγάτον του. Ὁ κυβερνοῦρης μὲ καλὸν θέλημαν δὲν τὸν ἔβαλεν καμμίαν διαφορὰν, ἀμμὲ μοναῦτα ἔταξεν τοὺς καβαλλάριδες τῆς βουλῆς νὰ σωρευτοῦν εἰς τὴν Λευκωσίαν τῇ πρώτῃ δικεβρίου τῆς αὐτῆς ἐχρονίας, νὰ στρέψῃ τὰ ῥηγάτα τοῦ ῥηγῶς, τοῦ κληρονόμου τῶν αὐτῶν ῥηγάτων. Καὶ τῇ τετράτῃ, τῇ χδ' μηνὸς δικε(β)ρίου ἐσυμπιάστησαν οὗλοι οἱ καβαλλάριδες καὶ οἱ ἀφένταις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πρίντζη καὶ κυβερνοῦρη εἰς τὴν Λευκωσίαν κατὰ πρόσωπα τῶν Κουντιάτικων. Ὁρίσεν τὸν σὺρ Τουμαῆς τὲ Μουντολήφ τὸν ἀδετούρη νὰ ζητήσῃ τὰ ῥηγάτα διὰ τὸν ἀδελφότεκνόν του ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς κατὰ τὸ συνῆθιν· ὁ ποῖος ἐστάθην εἰς τὰ ποδιά του καὶ εἶπεν· Ἀφέντη κυβερνοῦρη, ἦλθαμεν εἰς τὴν ἀφεντίαν σου ὅλοι οἱ ἀνθρώποι τοῦ ῥηγῶς, καὶ ζεῖχνομέν σου τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥήγαν τὸν ἀδελφότεκνόν σου, καὶ κληρονόμον μας τοῦ ῥηγάτου Ἱεροσολύμου καὶ Κύπρου· καὶ πολομοῦμέν σε νὰ ἔξερῃς τὴν ἀφεντίαν σου καὶ τῆς αὐλῆς τῶν αὐτῶν ῥηγάτων, ὡς καθὼς καὶ ἀγωνίζεις, τὸ πῶς ὁ θεὸς ἐποίησεν τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥήγαν τὸν ἀδελφόν σου τὸν ῥὲ Πιέρ τὸν υἱὸν τοῦ ῥὲ Οὕγγε· ὁ αὐτὸς ῥὲ Πιέρ ἐφῆκεν ἕναν υἱὸν ὅπου εἶναι ἔμπροσθέν σας· καὶ διατὶ ἦτον ἀνήλικον, ἐπερίλαβες τὸ κυβέρνον, κατὰ τὸ ἴσον δίκαιον καὶ κατὰ τὰ κελὰ συνήθια τοῦ εὐγενεστάτου ῥηγάτου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Κύπρου, ὅτι ἐσοῦ εἶσαι ὁ περὶττου κοντὸς συγγενὴς καὶ κληρονόμος τῶν αὐτῶν ῥηγάτων· καὶ ἂν εἶχεν ποίσειν ὁ θεὸς τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὸν αὐτὸν μας ἀφέντην, ἔθελεν στεφθῆν ἡ ἀφεντιά σου ῥηγας· ἀμμὲ ὁ ἀφέντης μας διὰ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ ὁ Πιέρ τὲ Λουζουνίας κούντης τῆς Τρίπολης καὶ κληρονόμος τῶν αὐτῶν ῥηγάτων ἐνι ζωντανὸς, καὶ εἶναι νόμου ἡλικίας, ζητᾷ

σου νὰ ἔαυρῃ τὰ ῥηγάτα του, ἂν φανῇ τῆς αὐλῆς, ὡς ἐκεῖνος ὅπου εἶναι κοντότερος κληρονόμος τῶν αὐτῶν ῥηγάτων· καὶ ἀνισῶς ἡ ἀφεντιά σου καὶ ἡ αὐλὴ τοῦτον ἀπιστεῖ το, ἐνὶ ὅτοιμος νὰ τὸ παραστήσῃ καὶ ἄς τὸ ὅγῃ ἡ αὐλὴ, ὡς γοῖον νὰ τῆς φανῇ ὅτι εἶναι χρῆσι νὰ τὸ δείξῃ· καὶ παραιοκαλεῖ σας νὰ πιάσετε τὴν ἐξήγησίν του, ἂν φανῇ τῆς αὐλῆς. Καὶ ἀπὸ τοῦτον ἐμπαίνει εἰς τὴν αὐλὴν, χωρὶς νὰ ἔπῃ τὸ ἔχει εἰς τὸν καιρὸν ὅταν θελήσῃ.

Εἰς τοῦτον ὁ κυβερνούρης ἐστάθην ὀρθὸς εἰς τὰ ποδία του, καὶ εἶπεν τῆς αὐλῆς· Ἄρχοντες, ἐκπατάβα καλὰ τὸ ἐξήγησεν ὁ σὺρ Τουμάς τὸ Μουντολῆφ ὁ ἀδεοῦρης, διὰ τὸν ἀδελφότεκνόν μου, ζητῶντά μου νὰ τοῦ τὸ στρέψω τὰ ῥηγάτα του τὸ πῶς εἶναι ὀδικά του, ὡς γοῖον ἐκεῖνος ὅπου ἔφτασεν εἰς τὸν νόμον. Ἄρχοντες, ἄς δείξῃ πῶς εἶναι υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ ῥὲ Πιερ, καὶ πῶς εἶναι νόμου ἡλικίας, καὶ τότε θέλω ποίσειν τὸ θέλει τὸ δίκαιον. Καὶ ἀπὸ τοῦτον βάλλομιν εἰς ἀγρωνημίδα τῆς αὐλῆς, χωρὶς τὸ ἔχω νὰ εἰπῶ τίνα τόπος καὶ καιρὸς νὰ ᾔναι.

Ὁ ῥήγας ἔφερεν καὶ ἔδειξεν μετ' ἀξιολόγους ἀφένταις, καὶ ἐμύσαν εἰς τὰ ἄγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, πῶς εἶναι υἱὸς τοῦ ῥὲ Πιερ καὶ εἶναι δίκαιος κληρονόμος τῶν αὐτῶν ῥηγάτων, καθὼς τὸ ἐκράτεν καὶ ἐνομεῦγέν το ὁ πατήρ του ὁ ῥὲ Πιερ, καὶ εἶναι καὶ νόμου ἡλικίας ἐτῶν ἰε'. Καὶ εἰς τοῦτο ἐδέκτην τον ἡ αὐλὴ· καὶ μοναῦτα εἶπεν τοῦ κυβερνοῦρη ἡ αὐλὴ· — ἀφέντη κυβερνούρη, ὁ ἀφέντης ὁ ἀδελφότεκνός σου ἔδειξεν πρεπάμεναις μαρτυρίαις, καὶ εἶναι δίκαιον νὰ τῷ στρέψῃς τὰ ῥηγάτα του.

Καὶ μοναῦτα ὁ κυβερνούρης ἐμπροσθεν τῆς αὐλῆς ἐγονάτισεν, καὶ ἐκράτεν ἕναν κεργὶν εἰς τὸ χέριν του καὶ μ' ἐκεῖνον ἐπαράδωκέν του τὰ ῥηγάτα του τοῦ ἀφέντη τοῦ συνεσκάδου. Τότες ὁ συνεσκάδος εἶπεν τοῦ κληρονόμου νὰ ποίσῃ ὄρκον· ὁ ποῖος ἐγονάτισεν καὶ ἐποίηκεν ὄρκον ὀμπρὸς τῆς αὐλῆς. Τότε εἶπεν ἡ αὐλὴ τοῦ συνεσκάδου· Ἀφέντη, ὁ κληρονόμος ἐποίηκεν τὸ πρέπει, ὅσον ᾔτον κρατούμενος, καὶ βάλλετέ τον εἰς νομὴν τῶν ῥηγάτων του. Καὶ ὁ συνεσκάδος ἐμπροσθεν τοὺς ἀφένταις καὶ τοῦ ἐπισκόπου

τῆς Πάφου ὀνόματι σὶρ Λίεσ τὲ Καρμπεπατή, καὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Νεμεσοῦ τοῦ μισέρ Ἐνιμάρ, καὶ ἔμπροσθεν τοὺς λογάδες τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλεν εἰς νομὴν τὸν κούντην τῆς Τρίπολης εἰς τὰ ῥηγάτα του ὡς γνήσιον κληρονόμον καὶ υἱὸν τοῦ ῥὲ Πιέρ. Καὶ ὁτοῖμα οὗλοι οἱ λιῖροι ἐποῖκάν του ὄρκον κατὰ τὸ συνῆθιν. Καὶ τὰπίσα ἐμήνυσεν ὅλους τοὺς λιῖρους καὶ καθαλλάριδες νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Λευκωσίαν εἰς τὸ στέψιμόν του.

Καὶ τῇ κυριακῇ, τῇ ιβ' μηνὸς Ἰανουαρίου αἰτοᾶ Χριστοῦ ἐστέφθην ὁ ῥὲ Πιέρ τὲ Λουζουνίας ὁ κούντης τῆς Τρίπολης εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν ῥήγας τῆς Κύπρου. Καὶ τῇ ιβ' ὁκτωβρίου αἰτοῦ Χριστοῦ ἐπῆράν τον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐστέψαν τον ῥῆγα τῶν Ἱεροσολύμων, κατὰ τὴν προπάλαι συνῆθειαν· ὅτι ἀφ' οἱ κατὰδικοι τοῦ τιμίου σταυροῦ ἐπῆραν τὸ Ἱεροσόλυμαν, ἐδῶκαν τὴν ἀξίαν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τὰ σημεῖα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου καὶ 'κεῖ ἐστέφθην· καὶ ἐβγαίνοντά του ἦλθεν εἰς τὸ περὸν νὰ καθαλλικεύσῃ· τότε ἀπήδησαν οἱ Βενετικοὶ καὶ ἐπιάσαν τὸ ῥέτινον τοῦ ἀλόγου του τὸ δεξιόν, οἱ Γενουβίσοι ἐδιαφεντεῦγάν το διὰ λόγου τους, κατὰ τὴν φραντζίνζαν τὴν εἶχασιν, ὅτι ἐχάρισάν τοὺς το, ὅτι πάντα ὄνταν νὰ καθαλλικεύγῃ ὁ ῥήγας, οἱ Γενουβίσοι νὰ ἦναι δεξιὰ καὶ οἱ Βενετικοὶ ἀριστερά. Καὶ ἔλαχεν ὅτι οἱ Βενετικοὶ εἶχαν ἕναν καράβιν εἰς τὸν λιμνόναν, καὶ διατὶ ἦτον πολλοὶ ἐγυρέψαν νὰ ποίσουν τοῦτον τ' ἀπήδημαν. Καὶ εἰς τοῦτον ἐγέννη μία ταραχὴ μεγάλη. Καὶ ἦτον συνῆθιν ὅτι ἐγυρῶσαν τὸν ῥῆγαν ἀπὸ τὸν ἄγιον Νικόλαν ὡς ταῖς λόντζαις, καὶ τότε ἔρχονταν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην. Θεωρῶντα ὁ πρίντζης τὴν ταραχὴν μεγάλην, μοναῦτα ἔδωξεν τοὺς Γενουβίσους καὶ τοὺς Βενετικούς, καὶ ἐπίασεν τὸ χαλινάριν ἐκεῖνος καὶ ὁ συνεσκάρδος, καὶ ἐπῆράν τον καὶ ἔγυρσαν τον κατὰ τὸ συνῆθιν, ὅχι τελειωμένον γυρὸν διὰ τὸ σκάνδαλον, καὶ ὁ κύρης τοῦ Ἀρσεφίου εἰς τὸν ζαβδὸν ῥέτινον. Καὶ ὄνταν ἦσαν εἰς τὴν αὐλὴν, ἐφοβώθη ὁ ποδέστας τοὺς Γενουβίσους, μήπως καὶ οἱ Βενετικοὶ ποίσουν ῥιμοῦριν εἰς τὸ ἔμπα τοῦ ῥηγός

εἰς τὴν αὐλὴν, ὥρισεν καὶ ἐκρατοῦσαν τίποτε μικρὰ ἄρματα δλ' οἱ Γενου-
βίσοι ἀπὸ κάτω τους.

Τῇ ιζ' (1) ὁκτωβρίου αὐτοβ' Χριστοῦ, πρὶν στεφθῇ ὁ ῥήγας, ἔδωκεν δλα
τὰ ῥέικια τοὺς κάτωθεν ἀφένταις τοῦ ῥηγάτου τῶν Ἱεροσολύμων, τὰ ποῖα
νὰ ἦναι στερεωμένα καὶ βεβαιωμένα· τοὔτέστιν τοῦ μισερ Τζάκου τὸ Λου-
ζουνία τοῦ θείου του κοντοσταύλην, τὸν σὶρ Λίουν τὸ Λουζουνίαν συνεσκά-
ρον, τὸν σὶρ Τουμάς τὸ Μουντολήφ τὸν ἀδετούρην τῆς Κύπρου πουντου-
λιέρην, καὶ τὸν μισερ Νικολὸ Τακλirίσσα τζαμπερλάνον τῶν Ἱεροσολύμων,
τοῦ μισερ Τζάκου τὸ Λουζουνία τοῦ ἀνηψιοῦ του, τοῦ υἱοῦ τοῦ κούντη,
τὸ ῥέικιν του τὸ κουντάτον τῆς Τρίπολης.

Καὶ ὄνταν ἐστεφθῇ, ἐχάρισεν πολλὰ ψουμία, διὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς μη-
τέρας του. Θεωρῶντά τον οἱ θεοὶ του καὶ οἱ ἕτεροι ἀφένταις, διὰ νὰ μὲν
ἔξηλοθρευτῇ τὸ ῥηγάτον, καὶ ἡ ζημία πέσῃ ἀπάνω τους, ἐδῶκάν του νόταν
τοῦ ῥηγός, καὶ ὁ ῥήγας μὲ μερτικὸν τοὺς λαὸς του δπω εὑρέθησαν ἐκεῖ
ἐποῖκεν μίαν ἀσλζαν εἰς τὴν αὐλὴν, ὅτι εἴ τι χαρίσει ἀπὸ τὴν ἡμέραν
ἀπὸ νὰ κουρουνιαστῇ ὅλον χρόνον τῆς ζωῆς του, ἀπὸ κε' χρόνων καὶ
ἀπάνω, νὰ ἦναι ἀξαζόμενον, καὶ ἀπὸ κε' χρόνων καὶ κάτω εἴ τι χα-
ρίσει νὰ μὲν ἀξάζῃ τίποτε, εἰ δὲ ἀπὸ κε' χρόνων καὶ ἀπάνω νᾶναι
στερεωμένον εἰς τοὺς αἰῶνας. Καὶ ὄντα τὸ ῥηγάινον ἐπλη-
ξεν πολλὰ, ὅτι ἐπρουμουτίασε νὰ ζώσῃ ἐποῦ ἔχεν φίλιαν πολλὰ ἄλλα
χωρῖα. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλε ἀρχεψεν ἡ ἐχθρα μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ
ἀντρός της.

Καὶ ὄνταν ἐκάτσαν εἰς ταῖς τάβλαις νὰ φαῖσιν, ὥρισεν καὶ ῥάβλαν τὴν
τάβλαν τοὺς Γενουβίσους δεξιὰ, καὶ τοὺς Βενετικούς ἀριστερά· καὶ ὡς γοῖον
ἐτρῶγαν, ἐφοβέριζεν ἕναν κουμουῖνιν τὸ ἄλλον, καὶ ἐτρῶζαν τὰ ὄντια τους.
Τὸ λοιπὸν ὁ ποδέστας μισερ Ἀντώνιος Τανεγροῦ εἶχεν ὀρίσειν καπόσους
Γενουβίσους καὶ ἀρματώθησαν ἡδεξία ἀπέσω κρυφὰ, οἱ ποῖγοι ἦσαν ἀπὸ
ῥεῖνους ἀπὸ ῥάτζαν εἰς τὴν τάβλαν, καὶ ἀπεστέκουνταν Γενουβίσους διὰ

1) Probablement ζ', le roi ayant été couronné le 12.

τὸν φόβον τῶν Βενετῶν (1). Καὶ ἄνταν ἐσηκώθησαν ἀπὸ ταῖς τάβλαις, ὁ ῥήγας ἐπῆγε ν' ἀλλάξῃ τὰ φορήματα τοῦ εἰς τὰ σπιτία τοῦ σὶρ Τεμέντ Πετρὲ, πουρζέζης τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ ἐστράφη, καὶ ἀρχέψαν εἰς τὰρχίσματα (2), καὶ ὥς που νᾶρτη ὁ ῥήγας, ἐτιμάξαν οἱ Γενουβίσοι τοὺς Βενετικούς, καὶ οἱ Βενετικοὶ τοὺς Γενουβί(σ)ους· καὶ μοναῦτα γ' πραιμματευτάδες Γενουβίσοι, ὁ σὶρ Τζουλιέν Ἰταλίε, ὁ σίρε Μπαρναπὸ 'Ρίτζο, καὶ ὁ σὶρ Ἐγκατεφλέν τὲ Φλουσία (3), ἐβγάλαν τὰ σπαθία τοὺς καὶ ἐτρέξαν ἀπάνω τοὺς Βενετικούς. Θεωρῶντα οἱ Βενετικοὶ τοὺς Γενουβίσους πῶς ἔρχονται ἀπάνω τοὺς, ἐβγάλαν κατίνες τὰ σπαθία τοὺς ἀξιαυτῆς τοὺς, τούτεστιν ὁ σὶρ Γιαννάκης Κονέρ, καὶ ὁ σὶρ Μαρίν Μαρκίε (4), καὶ ἐστάθησαν νὰ διαφερευτοῦν. Γρικῶντα οἱ Γενουβίσοι οἱ ἀρματωμένοι ὅπου ἐλάχαν ἐξω τῆς αὐλῆς ἐβρουθίσθησαν καὶ ἐμπήκαν. Οἱ σεργένταις ὅπου ἐβλέπαν τὴν σκάλαν ἐπίασαν καὶ ἀποαρματωσάν τοὺς.

Ἐγρικήθην ὁ λόγος εἰς τὴν χώραν πῶς ταραχὴ μεγάλη εἶναι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐτρέξαν καὶ ἐσυνκιάστησαν νὰ 'δοῦν. Γρικῶντα οἱ ἀφένταις τὴν ταραχὴν, ἀφῆκαν τὸν ἀφέντην εἰς τὴν τζάμπραν, καὶ οἱ ἀφένταις ἐξέβησαν· καὶ τὸ νὰ 'δοῦν τὰ σπαθία γυμνά καὶ 'κείνους ὅπου ἐβρουθίσθησαν νὰ 'μποῦν περφόρτζα, ἐθυμώθησαν καὶ ἀγγρίστησαν, καὶ ἐρίσαν τοὺς καβαλλάριδες καὶ τοὺς βαχλιώταις νὰ τοὺς πιάσουν· καὶ κείνοι ἐτρέξαν νὰ φύγουν. Ἐπιάσαν δ' πραιμματευτάδες ἀξ αὐτῆς τοὺς καὶ ἤϊραν τοὺς ἀρματωμένους καὶ ἐσκοτώσαν τοὺς. Καὶ τὸ ἀπλίκιν τοῦ Πέτρη (5) ἦτον κοντὰ τῆς αὐλῆς τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐποῖκαν γειοφύριν καὶ ἐπηγαῖναν ἀπὸ τῶναν σπίτιν εἰς τὸ ἄλλον. Καὶ οἱ σκοτωμένοι ἦτον ὁ σὶρ Τουμάς Τζηγκάλ (6) καὶ ὁ σὶρ Τομένικο Τορίας (7), καὶ ἐτέρους ἀπὸ τὴν σαούναν, καὶ ἓνας νοτάρης, ὁμοίως καὶ δύο σκλάβοι, καὶ ἐλαβώθησαν καὶ πολλοί.

1) et de quelli sentorono parte in tavola, et altri stavano in piedi per timor delli Vinetiani. — 2) et cominciorono a ballar. — 3) Julien Talié, don Bernado Rizzo, don Gatelfe de Floria. — 4) Malipier. — 5) Petri. — 6) Cical. — 7) Doria.

Ὅτι ὁ κύρης ὁ κρίντζης ὤρισε νὰ τοὺς ρίψουν ἀπὸ ἄνω κάτω· καὶ βρουθῶντά τοὺς ἀπὸ τὸν φόβον, ἐπιάνασιν τὰ μαρμαρένα πιλερία τοὺς ἡλιακοὺς τῆς λόντζας (1) νὰ γλυτώσουν· οἱ δ' ἐκεῖνοι ἀποῦ ἐστέχαν ἀπὸ ἄνω μὲ τὰ σπαθία καὶ ἰόβαν τὰ χεργία τοὺς, καὶ ἐπέφταν καὶ ἰσκοτόνουνταν, ὁ σὶρ Νικὸλ Ἑσταμπινέλλο (2) καὶ ὁ σὶρ Νικὸλ τὲ Φροντεφρασία (3), καὶ ὁ σὶρ Φράσες Κινταμάρ, καὶ ὁ σὶρ Ἑλσυχίερ Σιμπὸ (4), καὶ ἰκείνους τοὺς ἐκρεμμύσαν ἀπὸ τὴν λόντζαν ὁμπρὸς τῆς πόρτας ἦτον ὁ Λανσελῶτ, Μαλοζέλ (5) καὶ ἑτεροὶ.

Ἡ ταρχή ἦτον πολλὰ μεγάλη· ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχούστου ἐπῆγαν νὰ χαλάσουν τὴν λόντζαν τοὺς Γενουβίους. Θεωρῶντα οἱ Βενετῖκοι πῶς ἐσμίκτησαν πολλοὶ Γενουβίσοι, ἐπίασαν τὰ τριστέλλια εἰς τὰ χεργία τοὺς νὰ διαφεντευτοῦσιν. Καὶ ἐδραξεν ὁ λαὸς τὸ σεντούκιν τῶν γραψιμάτων τῆς λόντζας τῶν Γενουβίσων καὶ ἐτζακίσαν το. Πολλοὶ Γενουβίσοι ἀπὸ τὸν φόβον ἐνέβησαν εἰς τὰ δώματα καὶ ἐκρεμμοῦσαν κάτω εἰς τοὺς Φρεμενούριδες. Τίτοιοι ἐσκοτώθησαν καὶ ἄλλοι ἐλαβώθησαν, καὶ ἄλλοι ἐγλυτώσαν· καὶ ἂν εἶχαν τοὺς πιάσειν οὐλοὺς ἐσκοτόναν τοὺς, ὅτι ἦτζου ἐδῶκαν ὀρισμόν. Καὶ ἐμοίως καὶ ὁ μισερ Πιερ Μαλουζέ (6) ὁ τζαμπερλάνος τῆς Κύπρου ἦτον εἰς τὴν μέσην· ὅτι τὸ ν' ἀποφάγη, ἐπῆγεν πρὶν τὴν ταρχήν, καὶ ἐγύρεφε νὰ στραφῇ, καὶ εἶδεν τὴν ταρχήν· καὶ ὁ μωρὸς καὶ ὁ μεθυμένος λαὸς τῆς Ἀμμοχούστου ἐπῆγε νὰ τὸ σκοτώσουν, καὶ ἐτρέξαν οἱ καβαλλάριδες καὶ ἐγλυτώσαν τον.

Καὶ ἂνταν ἐγρίκησεν ὁ κρίντζης πῶς οἱ λᾶς τῆς Ἀμμοχούστου ἐπῆγαν εἰς τὴν λόντζαν, καὶ ἐτζακίσαν τὸ σεντούκιν, καὶ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὰ μακχενία τοὺς πραιμματευτάδες καὶ εἰς τὰ σπιτία τοὺς καὶ ἐκουρσεῦγάν τοὺς, μοναῦτα ἔπεψεν τὸν σὶρ Τζουάν τὲ Μόρφου τὸν κούντη τὲ Ρουχᾶς μὲ πολλοὺς καβαλλάριδες καὶ λαὸν τῶν ἀρμάτων, καὶ ὥρισαν καὶ ἐδια-

1) li pilastri de marmo de liachi della logia. — 2) Nicolò Sapinello. — 3) de Fronte de Frassi. — 4) don Luggier Simbo. — 5) Laselot Molusé. — 6) Malusa.

φεντέψαν τοὺς λαῖς νὰ μηδὲν ᾔηται ἀπότορμοι νὰ ποίσουν καμμίαν ἀγανάκτησιν τοὺς Γενοὺβίους. Καὶ παραῦτα ἐσύρτησαν καὶ ἐπῆγαν ἔσω τοὺς Τάπισα ἡῶραν τοὺς Βενετίκους καὶ ὀστέκουνταν εἰς τὴν λότζαν τοὺς ἀρματωμένους μὲ φλάμπουρον ἀδίπλωτον καὶ ἐδῆλεν πόλεμον, καὶ ἐπόικάν τοὺς καὶ ὀσράφησαν εἰς τοὺς τόπους τοὺς. Καὶ ἐδιαφεντέψαν πᾶσα λογὴν ἀνθρώπων νὰ μὲν βαστάξῃ ἄρματα, καὶ μηδὲν τορμήσῃ τινὰς νὰ ζημυνώσῃ τινὰν οὐδὲ εἰς τὸ κορμὶν του, οὐδὲ εἰς τὸ ὀικόν του· καὶ εἴ τις πάγγι κατὰ πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ ὀρισμοῦ νὰ ᾔηται τὸ κορμὶν του καὶ τὸ ὀικόν του εἰς τὴν πέναν (1).

Ὁ ῥήγας ἄνταν ἔνωσεν καὶ ἔπαψεν ἡ ταραχὴ καὶ πᾶσα εἰς ἐπῆγεν ἔσω του, ὤρισεν καὶ ἐκράξαν τὸν ποδέσταν τοὺς Γενοὺβίους ὅπου εὐρέθησαν εἰς τὴν ῥηγάτικην αὐλὴν, καὶ οὐλοὺς τοὺς πραιμματευτάδες ὅπου ᾔητον μετὰ του διὰ τὸν φόβον τῆς ταραχῆς, τοὺς λογάδες τοῦ πρίντζη, καὶ τοὺς ἄλλους πούς λοιπούς ἀφένταις καβαλλάρους, καὶ ἐτέρους ὅπου εὐρίσκουνταν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην, καὶ ἄνταν ᾔλθαν ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγός, τότες ὁ ῥήγας εἶπεν τοῦ θείου του τοῦ πρίντζη νὰ συντύχῃ τοῦ ποδέστα διὰ τὴν ἄσχημην φέσταν, ὅπου ᾔγινετον διὰ τὴν ἀφορμὴν του. Καὶ ὁ πρίντζης πολλὰ ἐκατηγόρησεν τὸν ποδέσταν διὰ τὸ ἐγίνετον, καὶ εἶπέν του θαρρούμενα· Δὲν ἔμεινεν ἄξ αὐτόν σου νὰ μηδὲν εἶχεν θανατωθῇ ὁ ἀδελφοτέκνός μου ὁ ῥήγας μὲ τὰ ἔργατά σου, καὶ νὰ σκοτωθῇ καὶ πολὺς λαός· καὶ σοὺ ᾔησουν ἡ ὀρμὴ νὰ ᾔηλοθρευτῇ ἡ χαρὰ τοῦ στεψιμάτου τῷ ἀδελφοτέκνῳ μου διὰ τὰ κακά σου ἔργατα. Καὶ ἔρισεν ἔναν νοτάρην καὶ ἐπροτεστίαςέν τον ὀμπρός ᾔς ὄλους, καὶ ἔβαλén το εἰς γράψιμον. Καὶ ὁ ποδέστας ἄρχεψεν μοναῦτα νὰ δειξῇ πῶς δὲν εἶναι πταίστης. Καὶ διότι ᾔητον ἀργὰ καὶ ἐθέλαν νὰ βάλλουν τάβλαις διὰ τὸν δειῖνον, ἔθελε νὰ δώσῃ ἐγγυμαχίαν ὥς τὸ πωρνὸν διὰ ν' ἀπολογηθῇ ἀπάνω εἰς τὴν ἀρέσταν ὅπου τοῦ ἐποίκασιν. Τότε ἐπεψεν καβαλλάριδες καὶ ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων νὰ τοῦ ποίσουν συντροφίαν εἰς τὸ ἀπλίκιν του διὰ νὰ μηδὲν τοῦ ποίσῃ τινὰς καμμίαν

1) li sia tagliata la testa.

ἀγανάκτησιν, καὶ μὲ δλους τοὺς πραγματευτάδες ὅπου ἦτον εἰς τὴν συντροφίαν τῶν Γενοβίσιων. Τότε ὤρισεν τὸν βισκούντην καὶ ἐφέραν ἀμαξία καὶ ἐσηκῶσαν τὰ κορμιά τοὺς Γενοβίσιους τὰ σκοτωμένα, καὶ ἐπῆράν τα ἔξω τῆς Ἀμμοχούστου εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου (Γ)εωργίου καὶ 'κεῖ ἐθάψαν τα.

Ὁ ῥήγας δὲν ἐδειξεν φανὸν ἀπὸ τοῦτον, ὅτι δὲν τὸ ἐδειχεν· καὶ ἔθελε νὰ ποίση τζούσταις καὶ χαραῖς μεγάλαις. Καὶ διαβαίνοντα δύο μέραις, τῇ 18^ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ Χριστοῦ, ὁ ῥήγας ἐπεψεν τὸν σίρ Τζουὰν τὸ Ζικπλὲτ καὶ τὸν σίρ Τζουὰν Γγοράπην (1), τὸν σίρ Ὀγκὲτ τὸ Μιμάρς (2), καὶ τὸν σίρ Τζάκε τὸ Σανταμικὲλ (3), καὶ ἄλλους κριτάδες καὶ νοτάριδες εἰς τὴν συντροφίαν τους, νὰ πᾶσιν εἰς τὸν ποδέσταν νὰ ζητήσουν τοὺς ἀντιλογους εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ῥηγός. Καὶ διότι ὁ ποδέστας ἦλθεν κατὰ τὴν ἐγγυμασίαν του, ἀμμέ ὁ ῥήγας ἦτον σχολισμένος εἰς ταῖς τζούσταις καὶ δὲν ἠμπόρῃσε νὰ τοῦ ἡγικήσῃ. Καὶ ὅταν οἱ ἄνωθεν ἐπῆγαν εἰς τὴν λότζαν, ἐζήτησαν τοῦ ποδέστα τοὺς ἀντιλογους, ὁ δὲ ποδέστας εἶπέν τους· Ἄρχοντες, δὲν μοῦ φαίνεται καὶ ἡμῶι κρατούμενος ν' ἀπολογηθῶ τῆς τιμῆς σας, ὥς που νὰ μοῦ δείξετε πῶς ὁ ῥήγας ἔδωκέν σας ἐξουσίαν νὰ μοῦ ἡγικήσετε. Οἱ ἄνωθεν ἄρχοντες ἐστράφησαν εἰς τὸν ῥήγα καὶ εἶπάν τοῦ το. Μοναῦτα ἔκραξεν ὁ ῥήγας ἓνα νοτάρην καὶ ἔβαλέν τους εἰς τὸν τόπον του, πρῶτον τὸν σίρ Τζάκε τὸ Σανταμικὲλ διὰ προκουρούρην του, καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντες εἰς τὴν συντροφίαν του. Τότε ὁ αὐτὸς σίρ Τζάκ ἐπῆρεν μετὰ του ἀπὸ τοὺς πραγματευτάδες ὅπου εἶχεν ὁ τόπος ἀπὸ τὴν Δύσιν δύο, δύο, τοῦτέστιν Κατελάνους, Προβασάλους, Φουρουντίνους καὶ Ἀναπολιτάνους, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν λότζαν. Τότε ὁ αὐτὸς σίρ Τζάκε Σανταμικὲλ ἐζήτησεν τοῦ ποδέστα ἔμπροσθεν τοὺς ἄνωθεν ὀνοματισμένους νὰ τοῦ ἀπολογηθῶν ἀπὸ τὰ ζητήματα ὅπου τοῦ ἐζήτησεν ὁ ῥήγας. Καὶ πάλι ἀπολογηθῆν του ὅτι· Δὲν ἡγικῶ νὰ σοῦ ἀπολογηθῶ ὥς που νὰ μεῦ δείξης τὴν ἐξουσίαν τὴν ἔχεις ἀπὸ τὸν ῥήγα. Ὁ ἄνωθεν σίρ Τζάκ ἐδειξέν του

1) Gorab. — 2) Ugo de Mimars. — 3) de S. Michiel.

τὴν ἐξουσίαν τὴν εἶχεν ἀπὸ τὸν ῥήγα. Τότε λαλεῖ του ὁ ποδέστας· Ἀφέντη, τώρα νὰ σοῦ ἀπολογηθῶ εἰς πᾶσα κεφάλιν κρεπάμενα· ὅχι διὰ ὅσον, διὰ τοῦτον τὸ πρᾶμμαν εἶναι πολλοῦ καὶ μεγάλου κινδύνου! τὸ κηνούργιον πρᾶμμαν τὸ ἐγίνετον εἰς τοὺς Γενουβίσους μας, διὰ εἰς μερτικὸν ἐσκοτώθησαν καὶ μερτικὸν ἐκουρσεύτησαν, διὰ τοῦτον ἵγρικῶ διὰ ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ νὰ πλερώσῃ τὸ ἴδικὸν τοὺς Γενουβίους ὅσους ἐπῆραν καὶ ἐσκοτώσαν τους, καὶ εἰς τοὺς φονειάδες νὰ ποίση κρίσιν, καὶ τότε θέλω τοῦ ἀπολογηθῆν καὶ διὰ λόγου μου καὶ ἀπὸ τὴν βουλὴν μου· ἄς ποίση διὰ τὸ δίκαιόν μου νὰ ἔχῃ τόπον· ὁμοίως νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ στραφοῦν τὰ βιβλία καὶ γραφαῖς τῆς λόντζας τὰ ἀρπάξαν, ἀκομὴ καὶ ἀπὸ τὰ σεντούκια τοὺς πραιμματευτάδες. Ἀπολογήθην του ὁ σὶρ Τζάκ καὶ εἶπέν του· Ἀφέντη, ἐγὼ λαλῶ σου ἀπὸ τὸν ῥήγαν, διὰ ἐσοῦ ἦσουν ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἑγλωμάτου τῆς χαρᾶς του καὶ τοῦ θανάτου τοὺς Γενουβίους, καὶ ἀκωλύτως ὁ ῥήγας θέλει πάρειν βεντέτταν ἀπὸ ἑαυτὸν σας. Καὶ εἰς τόσον ἐχοντύναν εἰς τὰ λογία, καὶ διὰ νὰ μηδὲν συντύχῃ περίττου, ἔσυρεν ὁ σὶρ Τζάκας τοὺς λαῖς τῆς συντροφιάς του καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ῥήγαν. Καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ σὶρ Τζάκ ἔμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἔστρεψεν τὸν ἀντίλογον ἀπὸ τὸν ποδέσταν, ἵγρικῶντα ὁ ῥήγας ἀγγρίστην, καὶ ἔπεισεν καὶ ἐπιάσαν οὖλους τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς Γενουβίους ὅπου εὐρέθησαν ἀρματωμένοι καὶ ἐβάλαν τους εἰς τὴν φαλακὴν, διὰτὶ ἦλθαν ἀρματωμένοι εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην εἰς τὴν ἡμέραν ὅπου ἦτον ἡ ἑορτὴ· οἱ ποῖγοι ἦσαν, ὁ σὶρ Φρατζηκῆς Φρατζεφῆγκο, σὶρ Τζουλιμ Ταμιλά, καὶ ἀλλῶνας.

Καὶ τῇ δευτέρᾳ, τῇ 17 ὁκτωβρίου ὁ ῥήγας ἔπεισεν τὸν σὶρ Τζάκ τὸ Σανταμιεὲλ καὶ ἄλλους εἰς τὴν συντροφίαν του εἰς τὴν λόντζαν τοὺς Γενουβίους, καὶ εἶπεν τοῦ ποδέστα ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγὸς· Ἦξευρε, διότι εἶσαι μερτικάρης εἰς τὴν ταραχὴν, διὰτὶ δὲν ἐβάσταξες νὰ παιδευτοῦν ἐκεῖνοι ὅπου ἐποίκων τὸ σκάνταλον, καὶ ὁ ῥήγας ὥρισεν καὶ ἐφυλακίσαν οὖλους τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς Γενουβίους ὅπου εὐρέθησαν ἀρματωμένοι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ στεψιμάτου του ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν του, καὶ ἤξευρε,

ὅτι ἐσὺ τὸ θέλημάν σου ἦτο νὰ σκοτώσουν τὸν ἀφέντην τὸν ῥήγαν μὲ δλους τοὺς καβαλλάριδες, καὶ ἀξ αὐτῆς των ἔμαθα τὴν ὄρεξίν σου· διὰ τοῦτον ἡ ἀφεντιά σου πέμπεις γραφαῖς εἰς τὴν ἀφεντίαν τῆς Γένουβας, καὶ στείλαι τῆς λοιπὸν τὴν ἀφορμὴν καταληπτῶς· καὶ ἀπὸ 'κεῖ δὲν ἐβγοῦν, ὥς που νὰ ἔλθῃ ἀντίλογος ἀπὸ τὴν Γένουβαν· καὶ διὰ νὰ μὴδὲν ἀξαργοῦν οἱ Γενουβίσοι ἀποῦ δὲν ἐπατζιάστησαν, μηνᾶ σου νὰ πολομοῦν τὴν δουλιάν τους εἰς τὸ ἀπλαζήρι τους, ὡς γοῖον ἦσαν μαθημένοι, νᾶχουν πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν τους εἰς δλον μου τὸ νησίν, κατὰ τὸ συνειθισμένον τὸ ἔχουν.

Ὁ ποδέστας ἀπολογήθηεν δλος ταπεινὰ καὶ μὲ καλὴν τάξιν, ὅποιος ἦτον ὁ σὶρ Ἀντώνιος τὸ Κεγρῶ (1) ὁ ποῖος ἦτον στραβὸς καὶ πολλὰ σουπέρπος, καὶ ἐσύντυχεν μὲ καλὴν τάξιν καὶ γλυκία λογία καὶ εἶπεν τοὺς ἀρχοντες· Ἀπὸ τὸ ἔγῃασθε, ὅτι εἰμαι μερτικάρης τοῦ μαλλωμάτου, καὶ δὲν ἐθέλησα νὰ ποίσω δίκαιον, σωζομένῳ τῆς τιμῆς μου ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἀφεντία τοῦ ῥηγὸς ὥρισεν καὶ ἐθανατώσαν πολλοὺς πραιμματαυτάδες Γενουβίσους εἰς τὴν ὄρεξίν του, χωρὶς νὰ ἔξετάσουν τὸ πρᾶγμαν, καὶ χωρὶς νὰ ἵνοιασῇ τὸν ἴασμόν καὶ τὰ στοιχήματα τὰ ἔχουν μεσὸν τοῦ κουμουνίου καὶ τῆς βασιλείας του· καὶ τίτοιους ἐκρεμίσαν καὶ ἴσκοτώσαν, καὶ ἄλλους ἐκατακόψαν, ἄλλους ἐφυλακίσαν, ἄλλους ἐδέραν, ἄλλους ἐκουρσεῦγαν, καὶ τώρα ἐκείνους ἔπου ἐμείναν ἐβαλέν τους εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἐτυράννισέν τους, καὶ ἐγύρευσεν νὰ μάθῃ ἀξ αὐτῶν τους τὴν ὑπόθεσιν· καὶ ἀνισῶς νὰ ἴχαμεν λείπειν, ἐθέλετ' ἔχειν πρόφασιν· τώρα εἶδετε δυνατὰ τὰ πρᾶγματα πῶς ἐδιᾶβησαν, ὅτι οὔλοι ἀντάμα εἶστε εἰς τὴν βοήθειαν τοὺς Βενετικούς, καὶ ἐλησμονήσετε ταῖς καλαῖς δούλευσες ὅπου ἐδουλεύτην τὸ ῥηγάτον τοῦτον ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους, καὶ μοναῦτα ὡς κατὰδικους ὥρισαν καὶ ῥίψαν τους κάτω ὡς κατὰδικους. Διὰ τοῦτον τάσσομαί σας, ὅτι ἤτζου εὐκολα τὸ πρᾶγμαν δὲν θέλει διαβῆν, χωρὶς νὰ τὸ ποίσω νῶσιν τοῦ κουμουνίου. Ἀπὸ τὸ λαλεῖτε, ὅτι νὰ πολομοῦν οἱ πραιμματαυτάδες τὴν δουλιάν τους, ὡς γοῖον ἦτον συνειθισμένοι, ἀπάνω εἰς τίνα νὰ ἦναι θαρροῦμενοι, νὰ τὰ πιστεύσωμεν,

1) Degri.

ὅτι ἐτζακίσετε τὴν ἀγάπην; Ἄμμε, ἂν θέλετε, ἄς διαλαλήσῃ ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ μὴδὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ποίσῃ καμμίαν ἀγανάκτησιν τοὺς Γενουβίους, διὰ τὴν πληροφορίαν τοὺς πραιματευτάδες.

Καὶ τοῦτον ᾿γρικῶντά το ὁ ῥήγας, ὥρισεν καὶ διαλαλήσαν εἰς ὅλην τὴν Ἄμμόχουστον νὰ μὴδὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ποίσῃ ἀγανάκτησι τοὺς Γενουβίους, ἀπάνω εἰς τὸ χέριν τους τὸ ζεξίον. Καὶ ᾿συγχωρῆσάν τους καὶ ἐβγάλαν τοὺς φυλακισμένους.

Καὶ διαβαίνοντα ἄλλ' ὀλίγαις ἡμέραις ἐποίκεν ἄλλον διαλαλημὸν λαλῶντα, πῶς· Ξεῦρετε πῶς ἐδώκαμεν ἐξουσίαν καὶ ὀρισμὸν τοὺς γερόντως φίλους τοὺς Γενουβίους νὰ ᾿μπούν καὶ νὰ ᾿βγοῦν εἰς τὸ νησί μας τὰ κορμιά τους καὶ ταῖς πραιματεΐαις τους, νὰ πωλοῦν, ν' ἀγοράζουσιν εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς γοῖον ἦτον συνειθισμένοι πάντα. Τοῦτον ὅλον ἐγίνετον διὰ νὰ μαλακτιάνουν τὸν θυμὸν τοὺς Γενουβίους καὶ νὰ τοὺς κολακέψουν· καὶ ὀλίγον ἐφελέθησαν.

Γρικῶντα οἱ Γενουβίσοι τοῦτον τὸν διαλαλημὸν, ἐπῆγαν ὅλοι μὲ ὅλον τους τὸ λογάριν, μὲ τὰς γυναῖκάς τους καὶ τὰ παιδιὰ τους καὶ τὴν ὑποταγὴν τους, καὶ ἐνέβησαν εἰς δύο κάτεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ ἐξηγήθησαν τὰ γενόμενα· τὰ ποῖα κάτεργα ἀποκόψαν τα καὶ ἀξάζουσιν τὸ ἀσημοχρούσαφον τὸ ᾿πῆρασιν δύο μιλούνια χιλιάδες γρόσια τῆς Κύπρου. Καὶ τὸ δουκάτον ἔξαζεν βυζάντια γ', ἡ' γρόσια, τούτέστιν τριάμισι γρόσια τῆς Κύπρου (1).

Γρικῶντα ὁ ῥήγας πῶς εὐκαιρέσαν οἱ Γενουβίσοι τὴν Ἄμμόχουστον, ἔπειπεν λαῶς, καὶ ἐβλέπαν τὴν πόρταν καὶ οὐλὴν τὴν Ἄμμόχουστον νὰ μὲν πᾶν οἱ Γενουβίσοι, καὶ ᾿κεῖνοι ἐπῆγαν καὶ δὲν τοὺς ἐνώσαν. Γρικῶντα καθαρὰ πῶς ἐπῆγαν, ἐποίκεν βουλὴν μὲ τοὺς καβαλλάριδές του νὰ πέψουν μαντατοφόρους εἰς τὸν ἁγιώτατον Πάπαν, πρὶν νὰ πέψουν οἱ Γενουβίσοι ὅπου

1) et estimorono l'oro et l'argento che hanno portato via et era due milioni ducati, et il ducato valeva dieci grossi d'argento, et il grosso valeva carati 12 l'uno.

ἤγγαγον εἰς τὴν Γένουβαν, διὰ τὴν μὴδὲν πέσῃ ὁ ῥήγας εἰς τὴν ὀργήν. Καὶ ἦτον ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὅτι εἶχαν πέναν χιλιάδες ρ'(1) κατὰ τὰ στοιχήματα τοὺς Γενουβίους ἐμπροσθεν τοῦ Πάπα, τὰ εἶχασιν πρῶτ', εἴ τις ἀρέσκει τὴν μάχην ἀπὸ τοῦ Κυπριώταις ἢ τοὺς Γενουβίους τὴν διδῆ ἕνας τοῦ ἄλλου ρ' χιλιάδες δουκάτα. Καὶ τὴν τοῦ 'ποῦν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, τῆς παραβουλίας τὴν ἐποίκον, καὶ πῶς τάφηκαν καὶ 'φύγασι, καὶ τὴν ζητήσουν τῆς ἀγῶσύνης του τὴν τοὺς δώσουν τὰς ρ' χιλιάδες δουκάτα τῶν στοιχημάτων, καθὼς ἀνῶθεν δηλοῖ, διότι ἐκεῖνοι ἦτον ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβουλίας, καὶ μὲ δικαιοσύνην ἐπέσαν εἰς τὴν ζημίαν.

Καὶ τὴν δευτέραν, τῇ κ' ὀκτωβρίου ἐποίκεν ὁ θεὸς τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὸν σὶρ Πιέρ τὸν Σούρ τὸν ἀμειράνην τῆς Κύπρου, ὁ υἱὸς τοῦ σὶρ Τζουάν τὸν Σούρ.

Ἀναφάναν ἀπὸ πέρα δ' κάτεργα βενέτικα, καὶ ὁ ῥήγας ἐγδέχετο τὴν ἐλθόντων ξύλα τὴν πέφῃ τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὸν Πάπαν· γοὶ ποῖοι μαντατοφόροι ἦτον σὶρε Νιέλ(2) Λαπεντίτ, καὶ ὁ σὶρ Λιάμ τὸν Τζερνήρ(3), καὶ ἐβάλαν τοὺς ἀπάνω εἰς τὰ κάτεργα καὶ ἐπήγαγον εἰς τὸν Πάπαν. Καὶ ἐπεψεν καὶ ἡ ῥήγαινα ἕναν ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν τῆς, ὁ πτεῖος ἦτον πραιματευτῆς Καταλάνος, ὠνοματισμένος σὶρ Ἀλφούντζου Φαράντο(4), καὶ ἐδωκέν του χαρτὶα τὴν πάρη τοῦ κυροῦ τῆς, καὶ ἐγραψέν του πᾶσα κατὰδικον ὅκου τῆς ἦλθεν, καὶ τὴν γυρέψῃ πᾶσα κακὸν κατὰ πρόσωπα τοὺς ἐχθροὺς τῆς τὴν πάρη βεντέτιαν.

Καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξέβη τὸ ῥήγας ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν.

Καὶ τῇ ἡ' μηνὸς νοεμβρίου ἐπέσωσεν ἕναν κάτεργον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινόπολης τοῦ Καλογιάννη τοῦ Παλαιολόγου(5), καὶ ἔφερεν δύο μαντατοφόρους διὰ τὴν συμπεθερέψουν τὴν θυγατέραν τοῦ βασιλέως μὲ τὸν αὐτὸν ῥήγα· οἱ ποῖγοι μαντατοφόροι ἦτον, ὁ πρῶτος

1) cento millia ducati. — 2) Chiel. — 3) Giliam de Cerni. — 4) Alfonso Farando. — 5) Calo Janni Palioloco.

τὴν ἐξουσίαν τὴν εἶχεν ἀπὸ τὸν ῥήγα. Τότε λαλεῖ τοῦ ὁ ποδέστας· Ἀφέντη, τώρα νὰ σοῦ ἀπολογηθῶ εἰς πᾶσα κεφάλιν κρεπάμενα· ὅχι διὰ ὅτόσον, ὅτι τοῦτον τὸ πρᾶμμα εἶναι πολλοῦ καὶ μεγάλου κινδύνου! τὸ κηνούργιον πρᾶμμαν τὸ ἐγίνετον εἰς τοὺς Γενουβίους μας, ὅτι εἰς μερτικὸν ἐσκοτώθησαν καὶ μερτικὸν ἐκουρσεύτησαν, διὰ τοῦτον ἵγρικῶ ὅτι ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ νὰ πλερώσῃ τὸ ἴδικὸν τοὺς Γενουβίους δσους ἐπῆραν καὶ ἐσκοτώσάν τους, καὶ εἰς τοὺς φονειάδες νὰ ποίση κρίσιν, καὶ τότε θέλω τοῦ ἀπολογηθῆν καὶ διὰ λόγου μου καὶ ἀπὸ τὴν βουλὴν μου· ἄς ποίση ὅτι τὸ δίκαιόν μου νὰ ἔχῃ τόπον· ὁμοίως νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ στραφοῦν τὰ βιβλία καὶ γραφαῖς τῆς λόντζας τὰ ἀρπάξαν, ἀκομή καὶ ἀπὸ τὰ σεντούκια τοὺς πραιμματευτάδες. Ἀπολογήθην τοῦ ὁ σὶρ Τζάκ καὶ εἶπέν του· Ἀφέντη, ἐγὼ λαλῶ σοι ἀπὸ τὸν ῥήγαν, ὅτι ἐσοῦ ἦσουν ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἔξηλωμάτου τῆς χαρᾶς του καὶ τοῦ θανάτου τοὺς Γενουβίους, καὶ ἀκωλύτως ὁ ῥήγας θέλει πάρειν βεντέτταν ἀποῦ ἔξαιτόν σας. Καὶ εἰς τόσον ἔχοντύναν εἰς τὰ λογία, καὶ διὰ νὰ μὴδὲν συντύχῃ περίττου, ἔσυρεν ὁ σὶρ Τζάκις τοὺς λᾶς τῆς συντροφίᾳς του καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ῥήγαν. Καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ σὶρ Τζάκ ἔμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἔστρεψεν τὸν ἀντίλογον ἀπὸ τὸν ποδέσταν, ἵγρικῶντα ὁ ῥήγας ἀγγρίστην, καὶ ἔπεψεν καὶ ἐπίδασαν οὐλοὺς τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς Γενουβίους ὅπου εὐρέθησαν ἀρματωμένοι καὶ ἐβάλλαν τους εἰς τὴν φαλακρὴν, διατὶ ἦλθαν ἀρματωμένοι εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην εἰς τὴν ἡμέραν ὅπου ἦτον ἡ ἑορτὴ· οἱ ποῖγοι ἦσαν, ὁ σὶρ Φρατζεφῆγκο, σὶρ Τζουλίμ Ταμιλά, καὶ ἀλλῶνας.

Καὶ τῇ δευτέρᾳ, τῇ 17 ὁκτωβρίου ὁ ῥήγας ἔπεψεν τὸν σὶρ Τζάκ τὸ Σανταμικέλ καὶ ἄλλους εἰς τὴν συντροφίαν του εἰς τὴν λόντζαν τοὺς Γενουβίους, καὶ εἶπεν τοῦ ποδέστα ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγὸς· Ἦξευρε, διότι εἶσαι μερτικίρης εἰς τὴν ταραχὴν, διατὶ δὲν ἐβάσταξες νὰ παιδευτοῦν ἐκεῖνοι ὅπου ἐποίκιν τὸ σκάνταλον, καὶ ὁ ῥήγας ὥρισεν καὶ ἐφυλακίσαν οὐλοὺς τοὺς πραιμματευτάδες τοὺς Γενουβίους ὅπου εὐρέθησαν ἀρματωμένοι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ στεψιμάτου του ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν του, καὶ ἤξευρε,

ὅτι ἐσὺ τὸ θέλημάν σου ἦτο νὰ σκοτώσουν τὸν ἀφέντην τὸν ῥήγαν μὲ δλους τοὺς καβαλλάριδες, καὶ ἄξ αὐτῆς των ἔμαθα τὴν ὄρεξίν σου· διὰ τοῦτον ἡ ἀφεντιά σου πέμπεις γραφαῖς εἰς τὴν ἀφεντίαν τῆς Γένουβας, καὶ στεῖλαί της λοιπὸν τὴν ἀφορμὴν καταληπτῶς· καὶ ἀπὸ 'κεῖ δὲν ἐβγούν, ὥς που νὰ ἔλθῃ ἀντίλογος ἀπὸ τὴν Γένουβαν· καὶ διὰ νὰ μὴδὲν ἀξαργούν οἱ Γενουβίσοι ἀποῦ δὲν ἐπατζιάστησαν, μηνᾶ σου νὰ πολομοῦν τὴν δουλιάν τους εἰς τὸ ἀπλαζῆρι τους, ὡς γοῖον ἦσαν μαθημένοι, νᾶχουν πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν τους εἰς ὅλον μου τὸ νησίν, κατὰ τὸ συνειθισμένον τὸ ἔχουν.

Ὁ ποδέστας ἀπολογήθην ὅλος ταπεινὰ καὶ μὲ καλὴν τάξιν, ὅποιος ἦτον ὁ σὶρ Ἀντώνιος τὸ Κεργῶ (1) ὁ ποῖος ἦτον στραβὸς καὶ πολλὰ σουπέρπος, καὶ εὐόντυχεν μὲ καλὴν τάξιν καὶ γλυκία λογία καὶ εἶπεν τοὺς ἄρχοντες· Ἀπὸ τὸ 'ξηγᾶσθε, ὅτι εἶμαι μερτικάρης τοῦ μαλλωμάτου, καὶ δὲν ἐθέλησα νὰ ποίσω δίκαιον, σωζομένου τῆς τιμῆς μου ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἀφεντία τοῦ ῥηγὸς ὥρισεν καὶ ἐθανατώσαν πολλοὺς πραιμματευτάδες Γενοβίλους εἰς τὴν ὄρεξίν του, χωρὶς νὰ 'ξετάσουν τὸ πρᾶγμαν, καὶ χωρὶς νὰ 'νοιασθῇ τὸν 'σασμὸν καὶ τὰ στοιχήματα τὰ ἔχουν μεσὸν τοῦ κουμουνίου καὶ τῆς βασιλείας του· καὶ τίτοιους ἐχρεμίσαν καὶ 'σκοτώσαν, καὶ ἄλλους ἐκατακόψαν, ἄλλους ἐφυλακίσαν, ἄλλους ἐδέραν, ἄλλους ἐκουρσεύγαν, καὶ τώρα ἐκείνους ὅπου ἐμεῖναν ἐβαλὲν τους εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἐτυράννισέν τους, καὶ ἐγύρευσεν νὰ μάθῃ ἄξ αὐτῶν τους τὴν ὑπόθεσιν· καὶ ἀνισῶς νὰ 'χαμεν λείπειν, ἐθέλετ' ἔχειν πρόφασιν· τώρα εἶδετε δυνατὰ τὰ πράγματα πῶς ἐδιάβησαν, ὅτι οὔλοι ἀντάμα εἶστε εἰς τὴν βοήθειαν τοὺς Βενετίλους, καὶ ἐλησμονήσετε ταῖς καλαῖς δούλευσες ὅπου ἐδουλεύτην τὸ ῥηγάτον τοῦτον ἀπὸ τοὺς Γενουβίλους, καὶ μοναῦτα ὡς κατὰδικους ὥρισαν καὶ ῥίψαν τους κάτω ὡς κατὰδικους. Διὰ τοῦτον τάσσομαί σας, ὅτι ἤτζου εὐκόλα τὸ πρᾶγμαν· δὲν θέλει διαβῆν, χωρὶς νὰ τὸ ποίσω νῶσιν τοῦ κουμουνίου. Ἀπὸ τὸ λαλεῖτε, ὅτι νὰ πολομοῦν οἱ πραιμματευτάδες τὴν δουλιάν τους, ὡς γοῖον ἦτον συνειθισμένοι, ἀπάνω εἰς τίντα νὰ ἦναι θαρρούμενοι, νὰ τὰ πιστεύσωμεν,

1) Degli.

ὅτι ἐτζακίσετε τὴν ἀγάπην; Ἀμμέ, ἂν θέλετε, ἄς διαλαλήσῃ ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ μὴδὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ποίσῃ καμμίαν ἀγανάκτησιν τοὺς Γενουβίους, διὰ τὴν πληροφορίαν τοὺς πραιμματευτάδες.

Καὶ τοῦτον ἱρκιώντ᾽α το ὁ ῥήγας, ὥρισεν καὶ διαλαλήσαν εἰς ὅλην τὴν Ἀμμόχουστον νὰ μὴδὲν ἦναι τινὰς ἀπότορμος νὰ ποίσῃ ἀγανάκτησι τοὺς Γενουβίους, ἀπάνω εἰς τὸ χέριν τους τὸ δεξιόν. Καὶ ὁ συγχωρῆσάν τους καὶ ἐβγάλαν τοὺς φυλακισμένους.

Καὶ διαβαίνοντα ἄλλ' ὀλίγαις ἡμέραις ἐποῖκεν ἄλλον διαλαλημὸν λαλῶντα, πῶς· Ξεύρετε πῶς ἐδώκαμεν ἐξουσίαν καὶ ὀρισμὸν τοὺς γερόντως φίλους τοὺς Γενουβίους νὰ ἔμπούν καὶ νὰ ἔβγουν εἰς τὸ νησίν μας τὰ κορμιά τους καὶ ταῖς πραιμματεΐαις τους, νὰ πωλοῦν, ν' ἀγοράζουν εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς γοῖον ἦτον συνειθισμένοι πάντα. Τοῦτον ὅλον ἐγίνετο διὰ νὰ μαλακτιάδουν τὸν θυμὸν τοὺς Γενουβίους καὶ νὰ τοὺς κολακέψουν· καὶ ὀλίγον ἐφελέθησαν.

Γρικιώντα οἱ Γενουβίσοι τοῦτον τὸν διαλαλημὸν, ἐπῆγαν ὅλοι μὲ ὅλον τους τὸ λογάριν, μὲ τὰς γυναῖκάς τους καὶ τὰ παιδιὰ τους καὶ τὴν ὑποταγὴν τους, καὶ ἐνέβησαν εἰς δύο κάτεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ ἐξηγήθησαν τὰ γενόμενα· τὰ ποῖα κάτεργα ἀποκόψαν τα καὶ ἀξάξασιν τὸ ἀσημοχρούσαρον τὸ πῆρασιν δύο μιλούνια χιλιάδες γρόσια τῆς Κύπρου. Καὶ τὸ δουκάτον ἔξαζεν βυζάντια γ', ἡ γρόσια, τοῦτέστιν τριάμισυ γρόσια τῆς Κύπρου (1).

Γρικιώντα ὁ ῥήγας πῶς εὐκαιρέσαν οἱ Γενουβίσοι τὴν Ἀμμόχουστον, ἔπειφεν λαῶς, καὶ ἐβλέπαν τὴν πόρταν καὶ ὅλην τὴν Ἀμμόχουστον νὰ μὲν πᾶν οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἑκείνοι ἐπῆγαν καὶ δὲν τοὺς ἐνώσαν. Γρικιώντα καθὰ πῶς ἐπῆγαν, ἐποῖκεν βουλὴν μὲ τοὺς καβαλλάριδες του νὰ πέψουν μαντατοφόρους εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν, πρὶν νὰ πέψουν οἱ Γενουβίσοι δοκ

1) et estimorono l'oro et l'argento che hanno portato via et era due milioni ducati, et il ducato valeva dieci grossi d'argento, et il grosso valeva carati 12 l'uno.

ἤγγαν εἰς τὴν Γένουβαν, διὰ τὰ μὴδὲν πέσῃ ὁ ῥήγας εἰς τὴν ὀργήν. Καὶ ἦτον ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὅτι εἶχαν πέναν χιλιάδες ρ'(1) κατὰ τὰ στοιχήματα τοὺς Γενουβίους ἐμπροσθεν τοῦ Πάπα, τὰ εἶχασιν πρῶτ', εἴ τις ἀρκέσει τὴν μάχην ἀπὸ τοὺς Κυπριώταις ἢ τοὺς Γενουβίους νὰ διδῇ ἕνας τοῦ ἄλλου ρ' χιλιάδες δουκάτα. Καὶ νὰ τοῦ 'ποῦν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, τῆς παραβουλίας τὴν ἐποίκων, καὶ πῶς τάφηκαν καὶ 'φύγασιν, καὶ νὰ ζητήσουν τῆς ἀγιοσύνης του νὰ τοὺς δώσουν τὰς ρ' χιλιάδες δουκάτα τῶν στοιχημάτων, καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, διότι ἐκεῖνοι ἦτον ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβουλίας, καὶ μὲ δικαιοσύνην ἐπέσαν εἰς τὴν ζημίαν.

Καὶ τὴν δευτέραν, τῇ κ' ὀκτωβρίου ἐποίκων ὁ θεὸς τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὸν σὶρ Πιερ τὸ Σούρ τὸν ἀμιράλην τῆς Κύπρου, ὁ υἱὸς τοῦ σὶρ Τζουάν τὸ Σούρ.

Ἀναφάναν ἀπὸ πέρα δ' κάτεργα βενέτικα, καὶ ὁ ῥήγας ἐγδέχεται νὰ ἔλθουν ξύλα νὰ πέψῃ τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὸν Πάπαν· γοὶ ποῖοι μαντατοφόροι ἦτον σίρε Νιέλ(2) Λαπεντίτ, καὶ ὁ σὶρ Λιάμ τὸ Τζερνήρ(3), καὶ ἐβάλαν τοὺς ἀπάνω εἰς τὰ κάτεργα καὶ ἐπήγασιν εἰς τὸν Πάπαν. Καὶ ἐπεψεν καὶ ἡ ῥήγαίνα ἕναν ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν τῆς, ὁ πῶτος ἦτον πραιματευτῆς Καταλάνος, ὠνοματισμένος σὶρ Ἀλφούντζου Φαράντο(4), καὶ ἐδωκέν του χαρτία νὰ πάρῃ τοῦ κυροῦ τῆς, καὶ ἐγραψέν του πᾶσα κατὰδικον ὅπου τῆς ἦλθεν, καὶ νὰ γυρέψῃ πᾶσα κακὸν κατὰ πρόσωπα τοὺς ἐχθροὺς τῆς νὰ πάρῃ βεντέτταν.

Καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξέβην ὁ ῥήγας ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν.

Καὶ τῇ η' μηνὸς νοεμβρίου ἐπέσωσεν ἕναν κάτεργον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινόπολης τοῦ Καλογιάννη τοῦ Παλαιολόγου(5), καὶ ἔφερεν δύο μαντατοφόρους διὰ νὰ συμπεθερέψουν τὴν θυγατέραν τοῦ βασιλέως μὲ τὸν αὐτὸν ῥήγα· οἱ ποῖγοι μαντατοφόροι ἦτον, ὁ πρῶτος

1) cento millia ducati. — 2) Chiel. — 3) Giliam de Cerni. — 4) Alfonso Farando. — 5) Calo Janni Palioloco.

Ένας καβαλλάρης Πολίτης ἐνόματι Γεώργιος ὁ Βαρδαλῆς (1), καὶ ὁ ἄλλος καβαλλάρης Ἀλαμάνος ὅπου ἦτον εἰς τὸ μνηεῖον τοῦ βασιλέως, γοῖ ποῖοι ἦτον πολλὰ φρονίμοι καὶ σοφοὶ καὶ τιμημένοι καβαλλάριδες, τοὺς ποίους ἐπροσδέκτην τοὺς πολλὰ τιμημένα, καὶ ἐπῆρén τοὺς εἰς τὴν Λευκωσίαν νὰ ποίσουν τὴν μαντατοφορίαν τοὺς.

Εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἔλαχεν ἡ βασίλισσα (2) εἰς τὴν Κύπρον, διότι ἐκαλέσαν την εἰς τὸ στέψιμον τοῦ ῥηγός, ἡ ὁπόγα ἦτον ἡ κυρὰ ἡ Μαργαρίτα Λουζουνία ἀγγόνισσα τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου καὶ ἀδελφὴ τοῦ ῥέ Λίου τοῦ ἀφέντη τῆς Ἀρμενίας· ἡ ποία ἦτον γυναῖκα τοῦ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κατακουζηνοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ Μοραῶς (3)· καὶ δὲν ἔφτασεν εἰς τὸ στέψιμον τοῦ ῥηγός, ἀμμέ ἐπέσωσεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον μ' ἕναν κότεργον ὁικόν τῆς ἀφόν ἐστέφθην ὁ ῥήγας, καὶ ἐπροσδέκτησάν την πολλὰ τιμημένα ὡς γοῖον συγγενατρίαν τοῦ ῥηγός· διότι ἡ Ἀραδίπου καὶ ἡ περιοχὴ τῆς καὶ ὅλον τὸ ψουμὴν τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου ἐκατέβην εἰς αὐτόν τῆς (4), ὅτι ἦτον παπποὺς τῆς· καὶ ἐποῖκάν τῆς νὰ ἔχη κάθα χρόνον δ' ἄσπρα τῆς Κύπρου (5) ὅπου ἐξάζαν δουκάτα χιλία.

Οἱ αὐτοὶ μαντατοφόροι τοῦ βασιλέως ἐνέβησαν ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγός καὶ τῆς βουλῆς του, καὶ ἀνάφεράν τον τὴν μαντατοφορίαν τοὺς μὲ τοιοῦτην τάξιν· Ἀφέντη, εὐλογημένη ῥέξ Ἱεροσολύμου καὶ Κύπρου, ὅπου ὁ θεὸς ν' αὐξήσῃ τὰ ἔτη σου καὶ νὰ σοῦ δώσῃ δύναμιν κατὰδικα τοὺς Ἀγαρηνοὺς, ὁ ἀγιώτατός μας ἀφέντης ὁ βασιλεὺς (6) πολλὰ χαιρετίσματα εἰς τὴν ἀφεντιά σου· καὶ θέλομε νὰ ζητήσωμεν τῆς ἀφεντιάς σου καὶ τῆς βουλῆς σου, ὅτι πολλαῖς συμπεθερίαις ἐγίνοντα ἀναμέσα τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Λατίνων, καὶ ἀπὸ τὸν ῥήγαν τῆς Φραγκίας μὲ τὸν βασιλέαν τῆς Πόλεως (7)· τὸ λοιπὸν ἐβγήκεν ἡ φάμα (8) τῆς ἀφεντιάς σου, καὶ εἰς πόσῃν ἀγάπῃν εὐρίσκεται

1) cavallier Greco da Costantinopoli nominato Zorzi Cardachi. — 2) la imperatrice. — 3) imperator de Greci. — 4) Aradippo et la sua giurisdittione, et la intrada del signor di Tiro pervene a lei dal suo avo. — 5) quattro millia grossi d'argento. — 6) l'imperator de Costantinopoli. — 7) Costantino poli. — 8) la fama.

ὁ λαός σου μετά σου, τὸ λοιπὸν ὁ βασιλεύς μας ἔνι εἰς ὄρεξιν νὰ ποίση συμπεθερίαν μὲ τὴν ἀφεντιάν σου τὴν μονογενῇν του παρθένον θυγατέραν. Καὶ πρῶτον τὸ γυρεύγεται εἰς τὸν γάμον, εἶναι πρῶτον ἡ ὁμορφία · προυμουτιάζομέν σου, ὅτι εἶναι ἀπὸ ταῖς πρώταις ὁμορφαῖς γυναῖκες ὅπου ἔχει ὅλη ἡ γῆ τοῦ κόσμου · δεύτερον εἶναι ἡ γνώσις · καὶ τούτῃ εἶναι σκεπασμένη μὲ τὴν ἐλεμοσύνην τοῦ θεοῦ, τόσῃν γνῶσιν καὶ παιδευσιν τὴν ἔχει, ὡς γοῖον θέλει τὸ μάθῃν ἡ ἀφεντιά σας καὶ ἀπὸ πολλοῦς, καὶ καλὰ διδασκαλεμένη γραμμάτων (1) · καὶ τὸ ἄλλον τάσσομέν σου προικίον περὶσόν, χωρὶς κάστην πολλὰ εἰς τὴν Ἑλλάδαν (2), καὶ εἰς χρυσίον καὶ ἑτερα χιλιάδες δουκάτα πεντήκοντα, καὶ θέλεις ἔχειν καὶ τὸν βασιλέαν πατέρα σου καὶ κείνος θέλει σ' ἔχειν υἱόν. Καὶ οὐλα εἴπαμέν σου τα ἐν συνόψει, καὶ ὅταν θέλῃς θέλομέν σου τὰ εἰπεῖν εἰς πλάτος · καὶ προυμουτιάζομέν σου εἰς τὸν θεόν, ὅτι εἶναι πολλὰ καλὸν διὰ λόγου σας καὶ διὰ λόγου μας.

Καὶ ἔδωκαν τὰ χαρτία τοῦ ῥηγὸς τὰ ἔπειψεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν οἶκον ὅπου ἦσαν ἀπλικομένοι. Εἰς τοῦτον ἐπολογήθην ἡ βουλὴ τοῦ ῥηγὸς τοὺς μαντατοφόρους καὶ εἶπάν τους · Ἄρχοντες, χιλία καλῶς ἤλθετε μὲ τὰ τιμημένα σας λόγια · ἐγρίκησέν τα ὁ ἀφέντης μας, καὶ θέλει νὰ πᾶτε ν' ἀναπαυτῆτε, καὶ ὁ ῥήγας θέλει ἄρῃν τὴν βουλήν του καὶ θέλει σᾶς ἀπολογηθῇν. Ἀκομή καὶ ἡ βασίλισσα ἐπῆγεν μονυχὴ τῆς εἰς τὸν καθεῖναι καὶ ἐπαρακάλειν τον νὰ τελειωθῇ, ὅτι τὸ περίττου τὸ ἤλθεν, ἤλθεν διὰ νὰ τὸ τελειώσῃ.

Καὶ μοναῦτα ὥρισεν ὁ ῥήγας καὶ ἀνοῖξεν τὰ χαρτία τοῦ βασιλέως καὶ ἀναγνώσάν τα, καὶ ἐζήτησέν τους βουλήν · καὶ διὰ τὴν παλαιὰν μισητίαν τοὺς Φράγγους μὲ τους Ῥωμαίους (3), δὲν ἐδιαλέξαν τὸ καλλίτερον. Εἰς πολλὰ λογία ἐφάνην τους ν' ἀπολογηθοῦν τοὺς μαντατοφόρους εἰς τοιοῦτῃν

1) et è insegnata dal primo dottor de Costantinopoli. — 2) molti castelli istinello in Elodi . . (sic). — 3) et per l'antiqua consuetudine delli Latini con li Greci.

τάξιν, και ἐγράψαν και τοὺς ἀντίλογους· Ἄρχοντες, ἀπὸ τὴν ἀρμασίαν τῆς κυρᾶς τῆς θυγατέρας τοῦ βασιλέως μὲ τὸν ῥήγα ἐνὶ πολλὰ χρήσιμα, εἰ δὲ τῶρα οὐδὲν ἔμπορεῖ νὰ γενῇ, ὅτι ὁ ῥήγας εἶναι σκολισμένος μὲ τὴν μάχην τῶν Γενουβίων, και δὲν τὸ διδοῖ ὁ καιρὸς, οὐδὲ τὴν καρδίαν ἐκείνην ἔχει ν' ἀρμαστῇ, ὅτι τοῦ γάμου πρέπει του χαρὰ και ἀπουσκότισι, και ὅχι μάχαις, και λύκαις, και σκοτισμοῦς, και ἄλλα κακὰ, και ζημίαις μεγάλαις. Διὰ τοῦτον οὐδὲν τοῦ φαίνεται νὰ γενῇ τῶρα, νὰ πέψῃ ὁ βασιλεὺς τὴν κόρην του τέσον ὁμορφὴν και καλὴν εἰς πιτολούς φόνους και κίνυνους. Ἐνὶ και δυνατόν εἰς τὸ ἔλα της, συγχωρῶντά το ὁ θεὸς, μὲν τὸ νώσουν οἱ Γενουβίσοι και πάρουν τον και ὅλον της τὸ προικίον, κακὰ ν' ἀποβγῇ ἀπὸ ἑαυτῆς τους· ἢ πάλε ἡ ἀρμάδα νὰ πάρῃ τὸ νησί και τὸν ῥήγα, ἡ πὰς και ἀποθάνῃ εἰς τὸν πόλεμον, και μείνῃ ἡ κυρὰ, πρὶν χαρῇ, χίρᾳ, και νᾶναι πικρίαν τῆς χαρᾶς και λύπην ἀπαρηγόρητην. Διὰ τοῦτον και πολλαῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς δὲν μᾶς φαίνεται νὰ γενῇ, και πολλὰ τὸ λυπούμεθαι ὅτι δὲν τὸ φέρνει ὁ καιρὸς νὰ τελειωθῇ. Ὅμως ὁμοῦς εἶναι ἡ ἀφορμαῖς, και σεῖς εἴστε φρενίμοι και ἔδετε το, και ὡς γοῖον σᾶς φανῇ νὰ ποίσωμεν.

Οἱ μαντατοφόροι εἶπὸν τους — φρενίμοι εἰσθε, και ἐπειδὴ και ἔχετε τόσαις λύκαις, θελόμεν τὸ πείν τοῦ βασιλέως, και ὡς θέλει ὁ θεὸς θέλει νὰ γινῇ. Και ἔγραψαν γραφαῖς τοῦ βασιλέως. Και ἀποχαιρετήσαν και ἐπῆγαν οἱ μαντατοφόροι. Και τοῦτον παλιν ἐγένετον, διὰ τὴν κρυφὴν ζήλαν τὴν εἶχαν εἰς τὴν μέσσην τους ὁ σὶρ Τζουὰν τὸ Μόρφου κούνητὲ τὸ Ρουχᾶς μὲ τὸν Τζάκον τὸ Νόρες τὸν τουρκοπουλιέρην τῆς Κύπρου· ὅτι ὁ κούνητὲς ἔρμασεν τὴν πρώτην του θυγατέρα μὲ τὸν υἱὸν τῆς κόρης τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου, ἀγγοναν τοῦ βῆ Οὕγκε, ὁ ποῖος ἦτον πρίντζης τῆς Γαλιλαίας, και ἔθελε ν' ἀρμάσῃ και τὴν ἄλλην του κόρην μὲ τὸν βῆ Πιέρ· και κάλε ὁ Τζάκο τὸ Νόρες ἔθελε νὰ τὸν πάρῃ τὸν ῥήγαν γαπρὸν εἰς τὴν κόρην του τὴν Μαργαρίταν τὸ Νόρες και ἐπολόμαν της μεγαλότατον προικίον. Ἀμμέ, θεωρῶντα ὁ θεὸς τὴν ζήλαν τους, δὲν ἀξιώθησαν κανένας τους νὰ τὸν πάρῃ, ἀμμέ οὐλα ἐπῆράν τα οἱ Γενουβίσοι.

Καὶ ἦλθεν κρυφὰ ἡ κόρη τοῦ δούκα τὸ Μιλᾶ(1) τοῦ μισερ Παρναπῶ, πηγαίνοντα οἱ μαντατοφόροι τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ παρθένος ῥήγαινα Βαλιεντίνα ἀνάφανεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἀρμάστην μετὸν ῥήγαν· ἡ ποία ἦτον περὶ τοῦ πλούσια παρὰ οὐλαῖς ταῖς ῥήγαινας.

Καὶ ἡ βασίλισσα ἐπῆγεν νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἀγιώτατον Τάφον, καὶ πάλιν ἐστράφην εἰς τὴν Κύπρον καὶ εὗρέθην εἰς τὸ στέψιμον τοῦ ῥηγῶς, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν.

Ἀς ἀφήσωμεν τοῦτον, ἀς ἔλθωμεν εἰς τοὺς μαντατοφόρους ὅπου ἐπεφεν ὁ ῥήγας εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν. Πηγαίνοντα οἱ μαντατοφόροι, ὁ σὺρ Πιερ Λεπεντίτη καὶ ὁ σὺρ Λιάμε τὸ Τζερνή(2), εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐδῶκαν τὰ χαρτῖα τοῦ Πάπα καὶ εἶπάν του τὴν ἀφορμὴν καταληπτῶς, ὁ ἀγιώτατος Πάπας, τῶν χριστιανῶν ἡ βοήθεια, τὸ ζῦγιν τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τὸ ἡγρίκησεν, ἐφάνην του καὶ οἱ Γενουβίσοι ἔχουν τὸ ἄδικον· τότε ἐπεφεν μαντατοφόρους εἰς τοὺς Γενουβίσους λαλῶντα τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ἐποῖκαν τοὺς Κυπριώταις, καὶ πῶς τοὺς ἀγκαλέσαν νὰ ἔλθουν ν' ἀπολογηθοῦν, καὶ ἂν ἦναι τὸ λαλοῦν ἀληθεία, νὰ πλερώσουν ρ' χιλιάδες δουκάτα τοὺς Κυπριώταις· καὶ ἂν θέλουν νὰ 'ποῦν τίποτες, νὰ ἔλθουν ὁμπρὸς τοῦ Πάπα, καὶ ἐδωκέν τοὺς τέρμινον προεπάμενον(3).

Οἱ Γενουβίσοι ἡγρικῶντα, ἐγράψαν τοῦ Πάπα χαρτῖα καὶ ἐπέψαν τα, καὶ ἐπέψαν τα τοῦ προκουρατούρη τους τοῦ γαρδινάλη δλην τὴν ἀφορμὴν, καὶ ἐπέψαν τα μετὸς μαντατοφόρους. Καὶ ἦλθαν ἔμπροσθεν τοῦ Πάπα, καὶ ἐφέρον δλην τὴν ὑπόθεσιν καταληπτῶς. Γρικῶντα ὁ Πάπας τὸ κακὸν ὅπου ποιπῆκαν οἱ τιμημένοι καβαλλάριδες Κύπρου τοὺς Γενουβίσους, ἐποῖκεν ἀπέψαν ἡ βουλὴ τοῦ Πάπα νὰ πλερώσουν οἱ Κυπριώταις· καὶ ὥρισεν τοὺς μαντατοφόρους τοὺς Κυπριώταις νὰ 'ποῦν τοῦ ῥηγῶς καὶ τῆς βουλῆς του νὰ δώσουν τοὺς Γενουβίσους τοὺς φονειάδες τοὺς Βετετίκους, καὶ εἴ τι πρᾶγμα τοὺς ἐπῆραν, καὶ ἀπὸ ταῖς ἑκατὸν χιλιάδες τὰ δουκάτα ἐμποροῦν νὰ διαβοῦν εἰς τὸ ἀλαφρὸν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐγένετον ἀθελῶς, καὶ οὐδ' ἐνοῦ

1) del re de Milo. — 2) Lamet Zerni. — 3) termine conveniente.

διδοῦμεν ἀφορμὴν, οὐδὲ τοῦ ἄλλου. Καὶ ἀνὲν καὶ πέφουν οἱ Γενουβίσοι νὰ 'πάρουν τὰ αὐτὰ πράγματα καὶ τοὺς φονειάδες, καὶ ὁ ῥήγας καὶ ἡ βουλὴ του δὲν τοῦ ἀπιδιάσουν, τότε νὰ δώσουν τοὺς Γενουβίσους ρ' δουκάτα, καὶ δσον ἔξοδον ποίσουν οἱ Γενουβίσοι νὰ τὸν πλερώσῃ ὁ ῥήγας.

Ὅνταν ἐκάμαν τὸ ἀγκάλεμαν οἱ Γενουβίσοι μετὰ τὴν ἀπομονὴν καὶ τὴν φρόνησιν, ἐπέψαν χαρτῖα τοῦ ῥηγὸς τῆς 'Ραούνας καὶ τοὺς ἀφένταις τῆς Παρσαλόνας(1), φανερόνοντά τους πῶς ἡ ῥήγαινα τῆς Κύπρου ἐμήνυσέν τους νὰ ποίσουν ἀρμάδα νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Κύπρον, ἀπὸ τὸ αἷμαν τοῦ ρὲ Πιερ τοῦ ἀντρός της νὰ 'πάρου βεντέτταν, καὶ μηχανοῦν τοὺς το μηδὲν ἀρμатώσουν κατὰδικά τους· οἱ ποῖγοι ἐπολογήθησάν τους· 'Επειδὴ καὶ ἐμήνυσεν ἡ ῥήγαινα καὶ ὁ υἱὸς της πῶς τοὺς ἀρέσκει, ἀρέσκει καὶ μᾶς, ποίσετε τὸ θέλετε.

Καὶ ἡ κρίσις ἡ δικαία ἐγένετο τοὺς Γενουβίσους. Τότε ὁ πατὴρ τῆς ῥήγαινας τῆς Ληνόρας ὀνόματι Φρά Πιερ τὲ 'Ραοῦν(2) ἐδειξεν γραφαῖς ταῖς ἐπέψεν ἡ κόρη του νὰ ταῖς δώσουν τοῦ Πάπα, εἰς ταῖς ποταῖς πολλὰ ἐβαρύνισκεν τοὺς ἀφένταις καὶ δλους τοὺς καβαλλάριδες τοὺς Κυπριώταις διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀντρός της τοῦ ρὲ Πιερ, καὶ πῶς ἐστέφθη ὁ υἱὸς της ῥήγας Κύπρου, καὶ πῶς ὁ πρίντζης ἐπῆρεν καὶ 'παίρνει ὅλην τὴν εἰσόδον τῆς Κύπρου, καὶ ὁ πτωχὸς ὁ υἱὸς της μετὰ βγίας ἔχει τὴν ζωὴν του, καὶ γελοῦν του καὶ 'παίρνουν τὸ 'δικόν του· καὶ πολλὰ ἄλλα λογία κατὰδικα τοὺς καβαλλάριδες πρὸς ὠφέλειαν 'δικήν της· καὶ ἐπέψεν καὶ μεγάλα κανισκία τοῦ Πάπα, καὶ ἐμήναν του παρακαλῶντα ταπεινὰ νὰ δώσῃ ὀρισμὸν τοὺς Γενουβίσους νὰ ἔλθουν εἰς τὰ μέρη τῆς Κύπρου νὰ τῆς 'πάρουν βεντέτταν ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ἀντρός της, καὶ νὰ βᾶλλουν καὶ τὸν υἱὸν της, ὡς γοῖον κληρονόμος καὶ ἀφέντης ῥήγας νὰ ῥίξῃ εἰς τοὺς καβαλλάριδες καὶ εἰς ὅλον τὸ ῥηγάτον νὰ ᾔηται εἰς τοὺς ὀρισμούς του.

Ὅνταν ἐπερίλαβεν ὁ Πάπας τὰ κανισκία καὶ 'γρίκησεν τὰ χαρτῖα, τὰ ποῖα ᾔητον καλὰ θεσμένα, καὶ ἐπροβιάζέν τα καὶ ᾔητον ἀληθεία, καὶ

1) alla regina (sic) et alli signori di Barsalona. — 2) Fre Pier de Raon.

ἀνάγκασέν τον ὁ Φραπιέρος Τεραούνα(1), πολλὰ τὸν ἐβίασεν νὰ σμικτῇ μὲ τοὺς Γενουβίους νὰ ποίσουν τὴν ἀρμάδα διὰ τὴν Κύπρον, καὶ μὲ πολλὴν δύναμιν καὶ μὲ παραβουλίαν πῶς νὰ βάλλουν τὸν ῥήγαν εἰς τὸν τόπον ὡς γοῖον ζητᾷ, καὶ κωλύμαν μὲν ἔχῃ νὰ πάρῃ βεντέτταν διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀντρός της. Ἀκομὴ ἐμήνυσεν τοῦ μεγάλου μαστόρου νὰ ἔρτῃ εἰς τὴν συντροφίαν τοὺς Γενουβίους εἰς τὴν Κύπρον νὰ ἐμπῇ μεσὸν τοὺς Κυπριώταις καὶ τοὺς Γενουβίους, μὴ καὶ συμπάψῃ τους νὰ λείψουν ἢ μάχαις καὶ τὰ κούρη καὶ οἱ πολέμοι, καὶ ὅσοι εἶναι φονεϊάδες νὰ τοὺς δώσουν θάνατον.

Ὅμοιως ἡ ῥήγαινα ἔπεψεν γραφαῖς τοῦ ῥὲ Τεραοῦ τοῦ ἀνηψιοῦ της(2) καὶ τῆς ῥήγαινας τῆς Ἀνάπολης τῆς Τζουάνας νὰ ᾔναι εἰς τὴν βοήθειαν τοὺς Γενουβίους, διὰ νὰ ποίσουν τὴν ἀρματωσίαν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Κύπρον.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐπήγασιν ἀπὸ τὸν Πάπαν καὶ ἐπῆραν ὀρισμὸν νὰ ἀρματώσουν, ἐπῆγαν εἰς τὴν Γένουβαν καὶ ἐδιαλαλῆσαν τὴν μάχην μὲ τὴν Κύπρον, καὶ ἐποίκαν μαούναν(3), τοῦτέστιν ἐβάλαν μεσὸν τους ἡ ἀρχόντισσαις ἢ χήραις ἀπὸ τὸ ἐδικὸν τους(4), καὶ ἐσυμπιάσαν τετρακοσίαις χιλιάδες δουκάτα χρυσᾶ, καὶ ἐδῶκάν τα εἰς τὴν μέσσην τους μὲ τοιοῦτον, εἴ τι κάμουν ἀπὸ τὴν Κύπρον νὰ ἔχουν καὶ ᾄκειναις μερτικὸν εἰς διάφορος ὀνομίσματα ἐξήντα τὰ ᾄκατὸν, ὅπου εἶναι τὸν χρόνον σμ' χιλιάδες δουκάτα. Καὶ ὥρισαν, ὅτις ἔχει καρδίαν πολέμου νὰ ἔλθῃ μὲ τὸ θέλημάν του εἰς τὴν ἀρμάδα πᾶσα εἰς κατὰ τὸ ἔμπορεϊ, νὰ ᾄάρουν ἀπὸ τὸ κουμούνιν τὰ κάτεργα(5). Καὶ ἐβάλαν δ' εἰς τὴν ἀρμάδα νὰ ὀρίζουν. Καὶ ὁ τούζης, ὀνόματι ῥεντομένικος τὲ Καμπὲ Φρεοῦγγε(6) ἐβάλεν τὸν ἀδελφόν του τὸν Καπιέρ Καμπὲ Φρεοῦγγε(7) ἀμυράλῃν τῆς ἀρμάδας, καὶ τὸν σῖρ

1) il Fre de Raguna. — 2) re Raguna suo avo. — 3) fecero sonanza. — 4) le vedoe che hanno amazzato in Cipro li loro mariti, et sonoro della robba loro. — 5) et tuor danari dalla comunità per montar su le gallere. — 6) Domenico de Campo. — 7) Fre Ugo.

Λούκα Σπηνόλα, τὸν σὶρ Τζόρτζε Τζηπὸ (1), τὸν σὶρ Ἀφρήν Τορία (2), τὸν σὶρ Ὑγκο τὲ Νεγροῦν (3), καὶ τότε ὥρισαν νὰ ᾔηται μὲ τὸν αὐτὸν ἀμυράλην. Καὶ μοναῦτα ἐσηκώσαν τὸ σταντάριν τοῦ ἀγίου Γεωργίου καὶ ἀρχέψαν τὴν καταραμένην ἀρμάδα.

Τάπισα ἐβουλεύτησαν νὰ πέψουν εἰς τὴν Κύπρον κότεργα ζ' (4), νὰ ζητήσουν κρίσιν ἀπὸ τοὺς φονειάδες ὅπου ἐσκοτώσαν τοὺς Γενουβίους, καὶ δίκαιον ἀπὸ ἐκείνους ὅπου τοὺς ἐποίησαν ἀγανάκτητον εἰς τὴν λόντζαν τους, καὶ τὴν κρίσιν τὴν νὰ ποίσουν οἱ Κυπριῶταις νὰ ᾔηται ὁμπρὸς τοῦ τζηβιτάνου τῶν αὐτῶν κατέργων, ὁποῖος ἦτον ὁ σὶρ Ταμέ Γατανίε (5). Ὁμοίως ἐδῶκάν του καὶ δύο συνβουλατόρους εἰς τὴν βουλὴν τους τὸν μισὲρ Τζάκομο Γριλλίον (6) καὶ τὸν μισὲρ Γιλιάμ Λερμὴν (7). Καὶ οἱ ζ' πατρούνιδες τῶν ζ' κατέργων (8) ἦτον ὁ μισὲρ Παρναπὸ Γατανίε, καὶ σὶρ Μαρήν Κορζάνα Φέσκος (9), σὶρ Τουμάς Ταγκᾶς (10), καὶ Ῥαφαὲλ τὲ Τζηλαμπᾶ (11), καὶ ὁ σὶρ Ἀντώνης Καστανίε (12). Καὶ ἐδῶκαν πογέριν τοῦ αὐτοῦ Γατανίε (13) νὰ ἔλθου εἰς τὴν Κύπρον νὰ ζητήσουν τοῦ ῤηγὸς τὰ ἄνωθεν λαλημένα· καὶ ἂν ἴσως καὶ ὁ ῤηγας καὶ οἱ ἄνωθεν αὐθένταις δὲν ὀδγήσουν (14) [corr. ὀβεδιάσουν] τὰ ἄνωθεν ζητήματα, νὰ ζητήσουν ὅσον δύναται τὸ ῤηγάτον, τὸ γληγορότερον ὅπου νὰ ἔμφορήσῃ (15) καὶ νὰ μνηύσων εἰς τὴν Γένουβαν νὰ πέψουν τὴν προδέλοιπην ἀρμάδα. Καὶ ἀνισῶς καὶ ὁ ῤηγας ὑποτακτὴ νὰ ποίσῃ τὰ ζητούμενα μὲ ἀγάπην, ὡς γοῖον εἶπεν ὁ Πάπας τοῦ ῤηγὸς καὶ τῆς βουλῆς του μὲ τοὺς μαντατοφόρους, νὰ τοὺς ἀπολογηθεῖν οἱ Γενουβίσοι ταπεινὰ καὶ ὑποτακτικὰ, καὶ νὰ μηδὲν τολμήσουν νὰ ποίσουν καμμίαν ζημίαν, οὐδὲ κανέναν φαστιδίον εἰς τὸ ῤηγάτον.

Καὶ πρὶν νὰ ἔλθῃ ὁ σὶρ Ὀτὲτ (16) Μουντολῆφ, ἔπεφεν δύο μαντατοφόρους Φλουρευντίνους, τοὺς ποίους ἐκράζαν τους τὸν πρῶτον σὶρ Λιβιέρ

1) Zipo. — 2) Alfonso Doria. — 3) don Ugo de Negro. — 4) gallere 60. — 5) Tame Gatania. — 6) Zacomo Gillio. — 7) Giulio Lermi. — 8) et li 60 sopracomiti delle 60 gallere. — 9) Marco Corzana Fresco. — 10) Tacca. — 11) de Zimbet. — 12) Castanio. — 13) Gatanie. — 14) non obedivano. — 15) che domandino risposta dal re et dalli signori. — 16) Odel.

τὲ Λεστόρνε καὶ τὸν ἄλλον σὶρ Μαρτελιέλ Πίση (1), καὶ ἔδωκέν τους γραφαῖς νὰ ταῖς δώσουν τοῦ καπετάνου τῶν κατέργων. Καὶ ὁ καπετάνος ἐποῖκεν ὀλίγον ψῆφος ἀπὸ ᾧ αὐτόν τους, καὶ μοναῖτα ἐπολογίσέν τους καὶ δὲν ἐκαταδέχτη νὰ γράψῃ ἀντιλογον. Οἱ ποῖγοι ἐστράφησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν καπετάνον. Καὶ τὸ νὰ στραφῶν οἱ μαντατοφόροι οἱ Φλουρου-
τῖνοι, εἰς τὴν γῆν ἐβγάλαν ἕναν καλόγηρον Αὐγουστίνον καὶ γραφαῖς, καὶ ἐστειλάν τον εἰς τὸν ῥήγα. Καὶ θεωρῶντα ὁ ἐμπαλῆς τὸν καλόγηρον ἐπε-
ριλαβέν τον μετὰ χαρᾶς, καὶ εἶπέν του πῶς μέλλει νὰ πάγῃ εἰς τὸν ῥήγα, καὶ μοναῖτα ἔδωκέν του καὶ συντροφίαν, καὶ ἐπεψέν τον εἰς τὴν Λευκωσίαν.

Καὶ ὅταν ἐπερίλαβεν ὁ ῥήγας τὰ χαρτία, ἐπολογήθην τους μὲ γραφαῖς κρυφαῖς, καὶ ἐπεψέν τους εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ μοναῖτα ὁ ἐμπαλῆς, τοῦτέστιν ὁ καπετάνος, ἐπεψέν τους εἰς τὰ κάτεργα, καὶ ὁ καπετάνος τῶν κατέργων ἀνάγνωσεν ταῖς γραφαῖς ἐμπροσθεν τῆς βουλῆς του, καὶ ἐποῖκον ἀντιλόγους καὶ ἐξανάπεψέν τους τοῦ ῥηγῶς, καὶ δὲν ἐξέβην λόγος ἵνα ζητοῦν. Καὶ τὸ νὰ ταῖς διαβάσῃ ὁ ῥήγας, ἐξανάγραφεν ἀντιλόγους καὶ ἐπεψέν τους εἰς τὰ κάτεργα μὲ δύο καβαλλάρους Γενουβίους ἀνθρώπους τοῦ ῥηγῶς, τὸν σὶρ Ἀφὲτ Καρμαί (2) καὶ σὶρ Τουμάς Τιρούν (3)· καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ κάτεργα καὶ ἐσυντύχαν μετὰ τους. Καὶ ἐμήνυσεν ὁ ῥήγας τοῦ καπετάνου νὰ τοῦ στείλῃ εἰς πρό-
σωπον δ' καβαλλάριδες χαιρετίσματα, διὰ νὰ πέψουν οἱ Γενουβῖοι δ' Γε-
νουβίους εἰς τὸν ῥήγαν νὰ συντύχουν. Ὁ καπετάνος κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγῶς ἐπεψεν δ' καβαλλάριδες, τοῦτέστιν τὸν σὶρ Τζεβὸς τὲ Νεσηνὲς καὶ τὸν σὶρ Λογῆς Λαζέ (4), τὸν σὶρ Τζουάν τὲ Κολλιές (5), καὶ τὸν σὶρ Χαρρήν Μούτζε (6), καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ κάτεργα, καὶ ὁ καπετάνος δὲν τοὺς ἐψήφισεν τίποτες, ὡς κακοί· ἐσυμβουλευτήσαν, καὶ ἐστρεψέν τους, καὶ ἐμήνυσεν τοῦ ἐμπαλῆ νὰ τοὺς πέψῃ δ' ψευμάτων καβαλλάριδες ἀπὸ

1) Marti Elpisi. — 2) Arfes Carmain. — 3) Tiro. — 4) Zaco Deneti, Al-
vise Lase. — 5) Colie. — 6) Monze.

μεγάλην γενεάν, ν' ἀποθαρρήσουν τὰ κορμιά τους νὰ ἔλθουν εἰς τὸν ῥῆγα. Καὶ ὁ καπετάνος ἐμήνυσεν τοῦ ῥηγός, καὶ ὁ ῥήγας ἔπεφεν γ' καβαλλάριδες (1).

Ὡς πονηροὶ οἱ Γενουβίσοι πονηρὰ ἐκαταστῆσαν· πρῶτον ἐκουρσεύγαν ὠδᾶ καὶ 'κεῖα, καθὼς κάτωθεν θέλετε τὸ μάθειν. Τὸ λοιπὸν τῇ πέμπτῃ, τῇ ἑβ' μαγίου αὐτοῦ Χριστοῦ ὁ καπιτάνος τῶν κατέργων ἔπεφεν τὰ γ' κάτεργα διὰ νυκτός νὰ ἔλθουν ν' ἀπεξεύσουν σιμὰ εἰς τὸν λιμνίον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον νὰ δικιμάσουν ἂν ἐμποροῦν νὰ ποίσουν ζημίαν· ἀμμὲ ἡ βίγλα ἀπὸ τὸν πύργον ἐνῶσάν τους καὶ ἐδῶκάν τους βερετουνίαις ὅσαι ἐθέλαν καὶ πέτραις, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ βάλλουν σκάλαν εἰς τὴν γῆν. Τότε ἦλθαν καὶ τὰ δ' ἄλλα κάτεργα εἰς τὸ νησὶν τῶν Βοειδίων (2). Ἀληθεὶς ἄς εἰποῦν σας πῶς τὸ ἔναν ἀπὸ τὰ γ' κάτεργα ἐπηγαῖναν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ ἀποσκέπασεν διὰ τίποτε δύναμιν τοὺς Τούρκους, καὶ ἐστράφη. Τότε ἀπεξεύσαν καὶ ἀπὸ τὰ ιγ' κάτεργα (3) καὶ ἦλθαν εἰς τὰ περιβόλαια τῆς Τζηλήρης (4), καὶ ἐκουρσέψαν καὶ ἐλαβῶσαν καὶ πολλοὺς περβολάριδες· καὶ ἐγυρέψαν νὰ ἔλθουν πρὸς τὴν μερίαν τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ ἦλθαν ὡς τὸν στρογγυλὸν πύργον τοῦ τρασηναλίου (5)· καὶ μοναῦτα ὁ μισερ Τζουάν τε Κολλίες ὅπου ἦτον εἰς τὴν βλέψησιν τοῦ πύργου, θεωρῶντα τὰ κάτεργα πῶς ἐκοντέψαν εἰς τὴν χώραν, μοναῦτα ἐσυμπίασεν ὅσους ἀνθρώπους ἐμπόρῃσεν ἀπ' ἔξω, καὶ ἔβαλεν καὶ καβαλλάριδες, καὶ μεσὸν τους ἦτον ὁ σὶρ Γῆς Γουνάλ λιζίος, καὶ ὁ σὶρ Τζᾶκ Τζάπκος καβαλλάρης σορδάτος, καὶ ὁ σὶρ Τζόρτζε Μονομάχος καβαλλάρης Ῥωμαῖος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινόπολιν, καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἀπεξοί (6). Καὶ ἐπεσώθησαν τὰ κάτεργα νὰ ῥίψουν τὴν παλαμάραν, καὶ ἐδῶξάν τους μὲ ταῖς πέτραις καὶ βερετουνία εἰς τοιοῦτην τάξιν, ὅτι ἐρύγαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ νησὶν τῶν

1) tre cavallieri provisionati, don Thomas de Morfu, don Zuan Babin, don Pier de Muntolif, et li mandò à Famagosta. — 2) isola delli Manzi. — 3) tutte le 60 gallerie. — 4) Cilliri. — 5) trasinale. — 6) don Zorzi Alexio, et don Zuan Zappo cavallier soldato et don Zorzi Monomacho, et assai fanti.

Βοειδίων. Καὶ μέσα ἔς τοῦτον ἐβγήκεν ὁ καπιτάνος τῆς Ἀμμοχούστου με
 λᾶς πολλούς, καβαλλάριδες καὶ ἀπεζούς, καὶ ἤσαν πῶς ἐφύγαν εἰς τὸ
 νησὶν τῶν Βοειδίων· τότε ἐπῆγαν ἀπάνω τοὺς καὶ ἐπολεμίσαν τόσον, ὅτι
 ἔφυγαν, καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὰ κάτεργα, καὶ ἄλλοι ἐπιάσαν τὸ
 διάβαν τοὺς καὶ ἐκόψαν τὰς παλαμάρας τοὺς, καὶ ἀντροπιάστησαν πολλὰ
 εἰς τιτοῖαν στράταν, ὅπου δὲν ἐτορμήσαν πλείον νὰ ᾽βγῇ νὰ βάλλουν σκά-
 λαις εἰς τὴν γῆν, ἀμμὲ ᾽μείναν ῥαμένοι ἀπάνω εἰς τὰ σίδερά τοὺς κατὰ
 πρόσωπα τῷ λιμιόνος. Καὶ πολλοὶ Γενουβίσοι ἐλαβώθησαν πιηρά, καὶ
 τοιοῦτοι ἐπεθάνασιν, καὶ πιαυρίου ἐκατέβησαν καὶ ἐθάψαν τοὺς εἰς τὸ νησὶν
 εἰς τὴν Σάντα Κατερίνας(1).

Τότες ἦσαν οἱ καβαλλάριδες ὅπου ἐθέλαν νὰ ἐμποῦν νὰ τοὺς κρατοῦν
 οἱ Γενουβίσοι διὰ νὰ κατεβοῦν οἱ μαντατοφόροι(2), καὶ εἶχαν ἀπεζεύσειν
 ὁ σίρε Ῥαφὲ τὲ Καρμαῖν(3) καὶ ὁ σίρ Τουμάς τὲ Ῥιοῦ(4) ἐγδέχονταν
 τοὺς μαντατοφόρους τοὺς νὰ τοὺς συντροφιάσουν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ
 ἄνταν ἀναφάναν εἰς τὴν πόρταν τῆς Κάβας νὰ ᾽μποῦν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον
 ὁ αὐτὸς σίρ Ἀφὲ(5) καὶ ὁ σίρ Τουμάς, ἐννοιάστηκαν ὅτι εἶναι Γενουβίσοι,
 καὶ ἐγίνην μεγάλη ἀνάγκη, ὅτι ἀπ' ὀλίγον ἐσκοτόναν τοὺς. Καὶ ὁ καπε-
 τάνος τῆς Ἀμμοχούστου ἦλθεν εἰς τὴν πόρταν καὶ ἔστρεψεν τοὺς λᾶς καὶ
 ἔπαψεν ὁ θόρυβος. Καὶ ὁ αὐτὸς σίρ Ἀφὲ καὶ ὁ σίρ Τουμάς ἐμπῆκαν εἰς
 τ' ἀπλικά τοὺς καὶ πλείον δὲν ἐξέβησαν, καὶ ἐπομεῖναν β' ἡμέραις. Καὶ
 θεωρῶντα ὁ καπετάνος δὲν δεῖχνει φανὸ νὰ στείλῃ μαντατοφόρους, ἐστρά-
 φησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν κρυφὰ διὰ νυκτός.

Καὶ παραῦτα τὴν παρασκευγὴν, τῇ γ' μαγίου, ἐγρίκησεν ὁ ῥήγας τὰ
 μαντάτα, τὰ καμώματα τῶν Γενουβίσων καὶ πολλὰ τὸ ἐβαρύθην· τότε
 ἔπεψεν τὸν μισὲρ Τζάκε τὲ Λουζουνίαν τὸν κοντοσταύλῃν τῶν Ἱεροσολύμων
 εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ θεωρῶντά του ὁ λαὸς ἐπῆραν μεγάλην καρδίαν
 καὶ ἐπαρηγορήθησαν, καὶ ἐπαντέχαν νὰ ἐμπῇ εἰς τὰ κάτεργά μας νὰ τοὺς

1) Santa Catherina. — 2) che ha mandato il re per tenir li Genovesi per
 andar li imbassatori loro. — 3) Afet de Carme. — 4) de Rio. — 5) Afet.

πολεμίση, καὶ νὰ πέψη λαὸς νὰ βλεπήσουν τὸ νησὶν, μηδὲν σηκώσουν νερὸν ἀπὸ τὰ Στηλερία(1), οἱ ἢ ὄρεξι τοὺς λαὸς ἦτον πολλὰ δυνατὴ διὰ νὰ πολεμίσουν. Ἐλθόντος τοῦ κοντοσταύλη, ἐδιαλάλησεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, μηδὲν εἶναι τινὰς ἀπότορμος νὰ σύρῃ βερετοῦνιν ἀπάνω τοὺς Γενουβίους, μηδὲ τοὺς ποίσει τινὰς ἀγανάκτησι(2). Ἐκρίωντα ὁ λαὸς τῆς Ἀμμόχουστου ἀποκρυάναν, ὡς γοῖον νὰ εἶχαν τζακιστὴν(3).

Καὶ ὁ ῥήγας ἐβαλεν ὅλους τοὺς Γενουβίους εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ κυροῦ τῆς Τύρου, ἐβγάλλοντα τοὺς ψουμάτους ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ὁ κοντοσταύλης ἀρεστίασεν τοὺς Γενουβίους τῆς Ἀμμοχούστου εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηάτικην.

Καὶ ἄνταν ἔμαθεν ὁ ῥήγας πῶς οἱ Γενουβίσοι ἐποῦσαν μάχην μὲ τὴν Κύπρον, ἐφοβήθητι πὰς καὶ στείλουν ἀπαὶ τὰ ξύλα τοὺς καὶ παρακάτῃ τῆς Ἀτταλίας, καὶ τὸ κάτεργον ἀπαὶ τὴν Ἀτταλίαν δὲν ἠμπορεῖ νάχῃ ζωτροφίαν, καὶ ἂν χάσουν τὴν στράταν τῆς Κύπρου ἐθέλαν παραδοθῇ τοὺς Τούρκους· καὶ ἐκεῖ εἶχεν πολλοὺς λαὸς τῶν ἀρμάτων, καὶ ἡ Κύπρος ἐχρηζέτον τοὺς διὰ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ τὸ νησὶν· ἀκομὴ καὶ τὸν ὁξοδὸν ἐχρηζονταν διὰ τὰ μηνία νὰ τᾶχουν διὰ τὴν Κύπρον, πὰς καὶ δὲν ἠμπορήσουν νὰ τοὺς ὀδηγοῦν· καὶ εἰς τοῦτον ἔχεν βουλὴν μὲ τοὺς καβαλλάριδες, καὶ οὗλοι ἀντάμα εἶπαν νὰ στρέψουν τὸ αὐτὸν κάστρον τοὺς Τούρκους, παρὰ νὰ τὸ πάρουν οἱ Γενουβίσοι· καὶ ἐζήτησάν το νὰ τὸ ὀδηγοῦν, καὶ δὲν ἐφάνην τοῦ ῥηγῶς, ὁ δὲ τῆς βουλῆς του νὰ τὸ δώσουν ἄλλου παρὰ τοῦ Τακᾶ. Καὶ εἰς τοῦτον ὁ ῥήγας ἔπεψεν ἕναν κουρζέζην ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον τὸν σὶρ Πατὴ Μισταχέλην(4), καὶ ἐδῶκέν του εἰς τὴν συντροφίαν τὸν τὸν Τζορτζὴν τὸν Πισσολόγον ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν(5), νὰ πᾶν εἰς τὸν Τακᾶ τὸν ἀφέντην τῆς Ἀτταλίας, καὶ ἀνὲν καὶ ὁ Τακᾶς θελήσῃ νὰ γινῇ ἄνθρωπος τοῦ ῥηγῶς καὶ νὰ τοῦ μύσῃ νὰ διδῇ τέλος τῆς Κύπρου ἐκεῖνος καὶ εἴ τις ἔρτη ὀπίσω του, καὶ ἄλλα πολλὰ στοιχήματα τὰ τοὺς εἶχεν ὀρίσει νὰ τοῦ

1) Stilleria. — 2) sotto pena di forza. — 3) si scapporono come zerbe. —

4) don Battista Mistachel. — 5) Pissologi Nicossioti.

ποῦσιν, καὶ νὰ σηκώσῃ καὶ τοὺς λαῖς καὶ *τὴν ἀρματωχίαν τὴν εἶχεν ἡ τζαρτζαχάνα, τὰ εἶχεν(1) πέψειν ὁ ῥήγας, καὶ νὰ ἔλθουν(2) εἰς τὴν Κύπρον.

Πηγαίνοντα οἱ ἀνωθεν εἰς τὸν Τακᾶν, καὶ ἐδιαβάσαν του τὸ χαρτὶν(3) τοῦ ῥηγῶς, ἐχάρην χαρὰν μεγάλην, καὶ ἐστερέωσεν τὰ μαντάτα, καὶ ἐδώκεν τοὺς κανισκία(4). Εἰς τοῦτον ὁ μισερ Πατὶ Μισταχέλης καὶ ὁ σὶρ Τζέρτζους ὁ Πισσολόγος ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀτταλίαν καὶ ἐδῶκαν ταῖς γρα-

φίς τοῦ σὶρ Ἐστάσε Πασάντη(5) τοῦ καπετάνου τῆς Ἀλλαγίας(6), καὶ ἐπέδαν του τὸ πογέρην τοῦχαν(7), καὶ ὥρισεν ὅτι οἱ λαῖς νὰ στραφοῦν εἰς τὰ ξύλα τοῦ ῥηγῶς, τοῦτέστιν ἀπάνω εἰς τὸ μέγαν καραβὶν τὸ ἐπέψεν ὁ ῥήγας, καὶ ἐς ὅλα τὰ καραβία, νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Κύπρον(8).

Καὶ τὸ σαββάτον, τῇ ἰδ' μαγίου αὐτοῦ Χριστοῦ ἦρτεν ὁ Τακᾶς νὰ βάλλῃ τὴν καπετάναν του ὁμπρὸς εἰς τὴν Ἀτταλίαν, καὶ ἐποίκεν τοὺς ὅρκους τοὺς ἐμελλε νὰ ποίῃ τοῦ ῥηγῶς, καὶ ἐδῶκεν τοὺς μαντατοφόρους ἀ' μερτικὸν ἀγγεῖα(9) ἀργυρᾶ νὰ τὰ φέρουν(10) τοῦ ῥηγῶς, μέσθαι εἰς τὰ ποῖα ἐπέψεν ἐν ποτήρην ἀργυρὸν πολλὰ τιμημένον καὶ πολλὰ βαρύν(11), τὸ ἔχουν οἱ ῥῶρκοι εἰς τὴν παραδιάβασιν(12) καὶ μεσθύνουν τὴν κρασὴν, καὶ πίνουσιν μετὰ κου-

πὶν, [βάρους ἢ' μάρκους](13). Καὶ ἐτελείωσαν πᾶσα πρᾶμμαν ὅπου τοὺς ὥρισεν ὁ ῥήγας· καὶ ὥρισαν τοὺς λαῖς νὰ ἔμπούν ἀπάνω εἰς τὰ ξύλα. Τὸ

ἦτον μεγάλη ἀντροπὴ τῆς χριστιανικῆς νὰ στρέψουν τοιοῦτον ὁμορ-
φον χάστρον τοὺς Τούρκους, τὸ ἔκτησεν ὁ ρὲ Πιέρ [ὁ ἀντριωμένος ὁ πα-
τέρας του] μετὰ μέγαν πόλεμον καὶ μετὰ σκοτωμὸν πολλὸν ὥς που νὰ τὸ
ἔπαρῃ ἀπὸ τοὺς Τούρκους(14)· καὶ τοῦτον ἐγένετο διὰ τὴν ἀφορμὴν τῶν

* Ici recommence le ms. d'Oxford.

1) τὴν ἔχει. — 2) νὰ τὴν ἔπαρῃ. — 3) διαβάζοντα τὰ χαρτῖα. — 4) κανίσκια. — 5) Πᾶσα. don Stassi Bassa. — 6) Ἀττάλειας. — 7) τὸ εἶχαν. — 8) τὰ ἅλλα ξύλα καὶ νὰ βάλουν καὶ ὅλην τὴν ἀρματωσίαν καὶ νᾶρτουν. — 9) ἀγγεῖα. — 10) διὰ κανίσκιν. — 11) βαρετόν. — 12) παραδιάβασιν. — 13) peso marchi otto. — 14) ὥς ὅπου νὰ τὸ καταστήσῃ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦς Τ.

Γενουβίσων. Ὁ λαὸς ἐκουβαλήθη(1) εἰς τὰ ξύλα μὲ δλαις του ταῖς βιττουαλαῖς καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Κύπρου Θεοτόκου(2), τὴν ἐξωγράψεν ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, καὶ οὐλον τὸ ἀσημοχρούσαφον(3) τοῦ ναοῦ καὶ τῶν εἰκόνων τοῦ τέμπλου, καὶ πολλὰ ἄλλα λείψανα, καὶ ἦρταν εἰς τὴν Κερηνείαν(4). Καὶ ἦνταν ἐμάθαν τὰ κάτεργα τοὺς Γενουβίσους τὰ μαντάτα, ἐπέψαν δύο κάτεργα νὰ τοὺς ἐμπλάσουν νὰ τὰ ᾤκουν, καὶ ὁ θεὸς ἐγλώτωσέν τοὺς ἀπαι τὰ χεργία τοὺς, χωρὶς τοῦ σὶρ Πατῆ Μισταχέλην καὶ ἄλλους ὅπου ἦσαν ἀπάνω εἰς μίαν βάρκαν, καὶ ἐπιασέν τοὺς τὸ κάτεργον τὸ Γενουβίσικον· καὶ ἡ ἀφορμὴ ἦτον, καὶ ὁ αὐτὸς σὶρ Πατῆς ἐπονέν(5) τον ἡ καρδιά του νὰ ᾤκῃ εἰς τὸ καράβιν, μηπως καὶ δοῦν τον ἀπὸ μακρὰ καὶ ἔλθουν καὶ ᾤκουν τον, ἀμμὲ ἐρμάτωσεν(6) τὴν βάρκαν τοῦ καραβίου νὰ ἔρτῃ γίτζαν γίτζαν ὅλον παραγιάλιν, καὶ ἀνὲν καὶ ἀποσκευάσῃ κανέναν ἄρμενον νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἤτζου ἤλθαν εἰς τὴν Ἀλλαγιάν(7), καὶ ἕναν κάτεργον Γενουβίσικον ἦτον ῥαμένον ὁμπρὸς εἰς τὸν λιμνίον τῆς Ἀτταλίας καὶ ἀποσκευάσεν τὴν βάρκαν καὶ ἐπῆγαν ἀπάνω τῆς καὶ ἐπῆρὰν τὴν σύψυχην. Καὶ τὰ ἄλλα ξύλα ἐπεσῶσαν κατευωδωμένα(8) εἰς τὴν Κερηνείαν. Τὸ κάτεργον [τὸ Γενουβίσικον] ἐπῆρεν τὴν βάρκαν καὶ τοὺς λαὸς ἐμπροσθεν τοῦ τζηβιτάνου(9) τῶν κατέργων [τοὺς Γενουβίσους], καὶ ἀπὸ ἑαυτῆς τοὺς ἐμάθαν εἴ τι ἐγίνην, καὶ ἐσιδέρωσάν τοὺς, καὶ εἶχέν τοὺς ἀπάνω εἰς τὸ κάτεργον.

Θεωρῶντα οἱ Ῥοδίταις τὸ ἔλα τῶν ζ' κατέργων καὶ ταῖς φοβέραις ὅπου ἐφοβερίζαν, καὶ θεωρῶντα πῶς ἀργῆσαν νὰ στραφοῦν, ἐνοιόστησαν νὰ τὰ γυρέψουν· καὶ τὸν ἰούνιον μῆναν ἀτογ' Χριστοῦ ἐρμάτωσαν ἀπὸ(10) τὴν Ῥόδον καὶ ἐπέψαν τὸν μαριτζάν(11) τῆς Ῥόδου νὰ ἔρτῃ νὰ συνπάψῃ τοὺς Γενουβίσους μὲ τοὺς Κυπριώταις. Ὅνταν τὸ ἔμαθεν ὁ ῥήγας εἶχεν(12) χαρὰν μεγάλην· καὶ ἐπῆγαν εἰς τὰ κάτεργα τὰ Γενουβίσικα καὶ ἐζητήσαν

1) ἤλθεν. — 2) Ὑπεραγίας Θεοτόκου. — 3) ἀσημιν καὶ χρυσάφιν. — 4) Κερηνείαν. Cerines. — 5) ἐπονέν. — 6) ἐρμάτωσεν. — 7) Ἀλλαγιάν. — 8) κατευωδωμένα. — 9) καπετάνου. — 10) ἀπού. — 11) μαριτζάν. il marizan. — 12) ἔπαθεν.

τους νὰ 'ποῦν τίνα (1) θέλουν · καὶ εἶπὺν τους · Ἀφέντη, θέλομεν προτή-
τερα ὁ ῥήγας νὰ μᾶς δώσῃ τοὺς φονειάδες ὅπου ἐσκοτώσαν τοὺς λαῖς μας,
καὶ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ρ' χιλιάδες δουκάτα κατὰ τὰ στοιχήματά μας, καὶ
ρ' χιλιάδες δουκάτα τὰ πράγματα τὰ ἐσηκώσαν οἱ λαῖς τοῦ ἀπαὶ τοὺς λαῖς
μας, καὶ ρ' χιλιάδες δουκάτα τὰ ἐξωδιάσαμεν εἰς τὸ ἀρμάτωμα · καὶ ἂν
δὲν θέλῃ νὰ μᾶς δώσῃ τοὺς φονειάδες, ἂς μᾶς δώσῃ πεντῆντα χιλιάδες
δουκάτα, [καὶ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἑκατὸν χιλιάδες δουκάτα τὰ ἐδανείσαν
τοὺς γονεῖς του, ὅπου εἶναι σν' χιλιάδες δουκάτα]. Τότες ἐστράφην μαριτζᾶς
τῆς Ῥόδου καὶ ἔφερεν τὰ μαντάτα, ὅτι ζητοῦν τρακόσιαις πεντῆντα χιλιά-
δες δουκάτα. Καὶ [ὁ ῥήγας ἐπεμψεν εἰς αὐτῆς τους] τὸν σὶρ Τουμαῖς τὸ
Μίρφου κούνην τὴν Ῥουχᾶς [καὶ ἕτερον καθαλλάρην, καὶ] ἐμήνυσάν τους
πῶς — ζητοῦν ἀξ αὐτόν σας νὰ 'δοῦν τὸν ὀρισμὸν τὸν ἔχετε ἀπαὶ τὸ
κουμοῦνιν, καὶ σεῖς δὲν ἐκαταδέκτητε νὰ 'πῆτε ἀπάνω εἰς τοῦτον · τώρα
ἦλθεν ὁ μαριτζᾶς (2) τῆς Ῥόδου καὶ ἐζήτην διὰ λόγου σας μίαν μεγάλην
ὀμάδαν (3) δουκάτα · διὰ τοῦτον ὁ ῥήγας λαλεῖ, ποίσετε νὰ 'μπῆτε εἰς
ἐντεχάμενα ζητήματα, ὅτι τὸ ῥηγάτον εἶναι πτωχὸν, καὶ ὁ ἀφέντης μας
ὁ ῥήγας εἶναι ὀρφανὸς, καὶ τὸ ἔχει εἶναι πολλὰ ὀλίγον · διὰ τοῦτον εἶναι
χρῆσι νὰ ἔχετε συγκατάβασιν ἀξ αὐτόν μας ὅπου εἴμεστέν ἀπλικομένοι
[ἀπάνω εἰς μίαν πέτραν] μέσον τοὺς ἀπίστους Τούρκους καὶ Σαρακηνοὺς.
Οἱ καπετάνοι ἐπικράνησαν (4) · Ἀρχοντες ῥικουμάντιασέ μας εἰς τὴν ἀφεν-
τίαν τοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγῶς, καὶ 'πέτε του, ὁ θεὸς τὸ 'ξεύρει, πολλὰ μετὰ
χαρᾶς ἐδεκτήκαμεν τὸ ἔλα σας · ἀπαὶ τὸ ζητᾶτε νὰ σᾶς ἀποκριθοῦμεν,
δὲν τὸ διδοῖ ὁ καιρὸς, ἀμμὲ νὰ ἔχωμεν βουλὴν μεσόν μας καὶ [θέλετε
'γρικῆσιν] τὴν ἐγρικῆσιν μας, τὸ ζήτημάν μας, [καὶ] τὸν ὀρισμὸν τὸν ἔχο-
μεν ἀπὸ τὸ κουμοῦνιν μας [θέλετε ξαγρικῆσιν], μόνον στελιετέ μας εἰς
τὰς χεῖράς μας καλοὺς καθαλλάριδες νὰ ἡμεστέν θαρροῦμενοι (5) νὰ πέ-
ψωμεν [καὶ ἐμεῖς] τοὺς λαῖς μας [εἰς αὐτόν σας].

1) ἴνα. — 2) μαριτζᾶς. — 3) καντιάν. quantitat. — 4) ἀπολογίθησαν. respo-
sato. — 5) διὰ σιγουριά.

Οἱ καβαλλάριδες ἐστράφησαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἀπεξεῦσαν καὶ ἐπῆ-
 γαν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ εἶπαν τοῦ ῥηγὸς πᾶσα πρᾶμμαν, καὶ πῶς οἱ
 Γενουβῖσοι ζητοῦν σιγουρτὰν διὰ νὰ πέψουν μαντατοφόρους. Ὁ ῥήγας ἐπε-
 φεν τὸν σὶρ Τζουὰν Παντουήν (1) τὸν παιδίον (2) διὰ νὰ πᾶγῃ σιγουρτὰν
 εἰς τὰ κάτεργα τὰ Γενουβίσικα· καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κερίαν (3) καὶ ἐπῆγεν
 εἰς τὰ κάτεργα τῶν Γενουβίσων· καὶ ὄνταν ἐχαϊρέτησεν τοὺς καπετάνους
 καὶ ἐγράψαν τὰ ζητήματά τους εἰς τὰ χαρτιά, καὶ ἔδωκάν τα τοῦ Γιλάμε
 Λόρμην (4), καὶ ἐπέψεν τὸν μαντατοφόρον εἰς τὸν ῥήγαν· ὁ ποῖος ἐπέ-
 ζευσεν εἰς τὴν [Κερηνεῖαν], καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ὄνταν ἦλθεν
 ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς, εἶπέν του· Ἀφέντη, οἱ ἀφένταις μου οἱ καπετάνοι
 ρικουμαντιάζονται εἰς τὴν ἀφεντιάν σου, καὶ πολομοῦσι (5) νὰ ἡξεύρης δι
 ἀπαὶ τοὺς μαντατοφόρους τοὺς ἔπεψες εἰς τὸν ἀγνώστατόν μας πατέρην τὸν
 Πάπαν ἐσυντύχαν μεσόν (6) μας εἰς τοιοῦτην τῆξιν, διὰ νὰ πέψῃς εἰς τὴν
 Γένουβαν τοὺς φονειάδες ὅπου ἐσκοτώσαν τοὺς λαῖς μας εἰς τὸ θάρρος τοῦ
 ἀγίου σου στεφάνου, τὸ ἐστέφθης παρὰ θεοῦ τὴν ἡμέραν τῆς χαρᾶς σου,
 καὶ εἰς τὸ θάρρος τῆς καλῆς σου ἀγάπης, ἅδικα χωρὶς καμμίαν ἀφορμὴν·
 ἀκομὴ νὰ πέψῃς καὶ τὸ πρᾶμμαν τὸ ἐσῆκωσαν οἱ λαῖς σου ἀπαὶ τοὺς λαῖς
 μας· καὶ ἂν δὲν τὰ πέψῃς, θέλουν ἀρματώσουν τόσην τὸ κουμούνιν εἰς
 τὸν ὁδοὸν σου καὶ θέλουν ἔρτει νὰ τὰ γυρέψουν, καὶ νὰ ᾿μπέσῃς εἰς κουν-
 τουματζίδον (7), ἀπαὶ τὸ ποῖον (8) πρᾶγμαν οὐδὲν (9) ἔδειξες φανόν· διὰ
 τοῦτον χρεωστεῖς νὰ μᾶς δώσης διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τριακόσιας πεν-
 τήντα χιλιάδες δουκάτα, καὶ ἂν φαίνεται τῆς ἀφεντιᾶς σου, νὰ ὀρίσῃς νὰ
 μᾶς τὰ δώσης· καὶ ζητοῦμέν σου νὰ μᾶς δώσης εἰς τὸ νησί σου μίαν
 δύναμιν, κανέναν καστέλλιν, νὰ μείνουν οἱ πραιμματευτάδες μας νὰ πολο-
 μοῦν ταῖς ἑρεξές τους, διότι δὲν ἀρέσκουν τοὺς ἄρχοντες τοὺς Γενουβίσους
 νὰ ᾿ῃναι οἱ λαῖς μας καὶ τὸ ὄντικόν τους ἀποκάτω εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, καὶ

1) Παπῆν. Badin. — 2) παιδίον. zovene. — 3) Κερηνεῖαν. — 4) Γιλάβε Λερμῆ.
 Gilave Lermi. — 5) πολομοῦ σου. — 6) ἐσυντύχα μετὰ. — 7) κουντουματζιαν. —
 8) γιοιόν. — 9) δέν.

ἄντα σοῦ φανῇ νὰ παίρνης τὸ 'δικόν τους, καὶ νὰ τοὺς σκοτόνης· ἐπειδὴ εἰς τὰ στοιχήματα τὰ στερεωμένα τῆς ἀγάπης τιτοῖον κακὸν μᾶς ἐγίνετο, πῶς ν' ἀποθαρρῆσωμεν πείον νὰ μείνωμεν εἰς τὸν τόπον σου; ὅτι ἂν εἶχαν πταίσειν οἱ λᾶς μας καθὼς σοῦ ἐφάνην, ἔθελες ἀγκαλέσειν εἰς τὸν ποδῆ-
 σταν (1) καὶ ἔθελες δικαιωθῆν, ἀμμὲ ὅχι νὰ ποίσουν ὡς γοῖον ἐχθροὺς θανατήσιμους (2) καὶ ἀνάφεντους, νὰ πράξετε φόνους καὶ κούρση, καὶ ἀτι-
 μίαις, καὶ νὰ τοὺς κρεμμίσουν, νὰ τοὺς φυλακίσουν, καὶ πᾶσα κακὴν. Διὰ τοῦτον φαίνεται μας πῶς ἐσοῦ ἦσουν ἡ ἀρχὴ τῆς μάχης, καὶ ἐπεσες εἰς τὴν κουντουμάσαν (3) κατὰ τὰ στοιχήματα ὅπου ἐγίνονταν ἔμπροσθεν τοῦ ἀγιοτάτου Πάπα· καὶ ἂν μᾶς δώσης τὰ σοῦ ζητούμεν, θελόμεν ἀφήσειν τοὺς λᾶς μας εἰς τὸ κάστρον τὸ (4) νὰ μᾶς δώσης, καὶ θέλομεν πάγειν εἰς τὸν ἀφέντην μας, καὶ θέλομεν ἔχειν ἀγάπην πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας, εἰδὲ μὴ (5), θέλομεν μείνειν ὧδε ὥς περ νὰ μᾶς ποίση βεν-
 τέτταν ὁ θεός.

Γραιῶντα τὴν μαντατοφορίαν ὥρισεν καὶ ἐδῶκάν του ἀνάπαυσιν· τότες ἔβαλεν τὴν ἐζήτησιν ἔμπροσθεν τῆς βουλῆς του, καὶ ἐβιγλίσαν, καὶ εἶδαν νὰ μὴδὲν (6) δώσουν τοὺς φονειάδες, διότι δὲν τοὺς ἐμπαίνει παιδεμὸς, ὅτι ὠρισμένοι ἦσαν ἀπὸ τὴν ἀφεντίαν τοῦ ῥηγός· παρὰ τὰ πάντα οἱ Γενουβίσοι εἶχαν πτασίμωσιν ὅπου ἦλθαν ἀρματωμένοι ἔσω εἰς τὸ σπίτιν τοῦ ῥηγός κρυφά, καὶ εἶναι φανερόν ὅτι ἂν εἶχαν ἀρματωθῆν διὰ τὸν φόβον τοὺς Βενετίκους ἠθέλαν τὸ ποίσει νῶσιν κρυφά τοῦ ῥηγός καὶ ἔθελεν τοὺς εἰπεῖν (7) τὸν ὀρισμόν του· καὶ ἀπ' ἐκεῖνον τὸ λαλοῦν, νὰ πληρώσωμεν ρ' χιλιάδες δουκάτα διὰ τὴν κουντουμάσαν (8), φαίνεται μας καὶ μὲ φανερόν δίκαιον ἐκεῖνοι θέλουν νὰ μᾶς δώσουν ταῖς ρ' χιλιάδες τὰ δουκάτα, ὅτι ἐχάσαν τα καὶ εἶναι εἰς τὴν κουντουμάσαν· πρῶτον ἐρματώθησαν καὶ ἦρταν εἰς τὸ καλάτιν· λαλοῦν καὶ ἦρταν διὰ τοὺς Βενετίκους, εὐκόλα ἦτον διὰ τὸν ῥῆγα! τάπισα ἐφύγαν ἀπαι τὸν τόπον μας κρυφά μὲ ταῖς γυναῖκές

1) ποδιστάν. — 2) θανατωμένους. mortali. — 3) κουντουμάτζιαν. — 4) ὁποῦ. — 5) ἄλλοιως. — 6) ἐγρικῆσαν καὶ εἶπαν νὰ μὲν. — 7) 'πεῖν. — 8) κουντουμάτζιαν.

τους καὶ τὰ παιδιὰ τους καὶ ὅλον τους τὸν βίον (1)· τᾶπισα ἦλθαν τὰ δύο κάτεργά τους ὑβρίζοντα καὶ ἀτιμάζοντα τὸν ῥῆγα καὶ τοὺς λᾶς του· τᾶπισα ἦλθαν τὰ 5' κάτεργα καὶ τριγυρίζουν καὶ κουρσεύουν τὸ νησίν. Τούτῃ ἡ βουλή ἄρσέν τους καὶ ἐδῶκ' ἐν τῇ τοὺς μαντατοφόρους καὶ εἶπ' ἐν τοῖς· Ἄντα νὰ μὴδὲν ἔχετε τὸ θέλετε, νᾶχετέ το ποίσειν νῶσιν τοῦ Πάπα, καὶ ἄρσεκεῖ (2) μᾶς νὰ ὑποτακτοῦμεν τοὺς ὀρισμούς του· καὶ ἀπαὶ τὸ χρήζεσθε νᾶχετε κάστρον εἰς τὸν τόπον μας, ἡτζου ὡς γοῖον ἐπορεύεσθε παραπίσω (3), θέλετε διαβαίνειν καὶ παραμπρός· ὅτι δὲν πρέπει νὰ ποίσωμεν εἰς τὸν καιρόν μας πρᾶμμαν ἀποῦ δὲν ἐγίνην ἀπῶδε καὶ ὀπίσω· ἀμμέ προυμουτιάζομεν σας εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον νὰ σᾶς ἔχωμεν καλὰ καὶ ἀγαπημένα· ἀπαὶ τὸ ζητᾶτε τὸ πλέρωμαν τοῦ ἀρματωμάτου σας, πρέπει νὰ μᾶς δώσετε ὅσα ἐκουρσέψετε, καὶ ἐρημιάσετε (4), καὶ ἐχαλάσετε εἰς τὸ νησίν μας ἄδικα· ἂν (5) θέλετε νὰ ποίσετε ἀγάπην, δόξα σοὶ ὁ θεός· εἰδὲ μὴ, ποίσετε τὸ θέλετε· ὅτι δὲν μᾶς φαίνεται νὰ στερεώσωμεν τὰ ἄδικα ζητήματα τὰ εἶναι πολλὰ σκληρὰ καὶ στεγνὰ· καὶ ἂν μᾶς ποίσετε ζημίαν, καιρὸς θέλει ἔρτειν ὅπου θέλει μᾶς ἐκδικήσῃν ὁ θεός.

Τότες ἐπῆγεν ὁ μαντατοφόρος, καὶ ἐστράφην ὁ σὶρ Τζουάν Παντουήν ὁ παιδῖος. Τότε τὰ κάτεργα ἐστερεῶσαν τὰ τοῦ ῥηγός, καὶ ἐφανερώθην ἡ μάχη. Καὶ ἐμεῖναν εἰς τὴν γῆν 5' Γενουβίσοι, καὶ ἐπάσαν καὶ ἐβάλαν τους εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὴν Λευκωσίαν εἰς τὸ ἀπλίκιν τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου. Καὶ ἐπάσαν καὶ τοὺς Γενουβίσους τοὺς Κυπριώταις, ὅπου οἱ μακαρισμένοι οἱ ῥηγάδες ἐποῖκ' ἐν τοῖς ἐλευθερίαν, ὡς γοῖον Γενουβίσους, καὶ ἄλλους ἐποῖκ' ἐν μισαμούνιδες διὰ ψυστὸν (6) νὰ μὲν πλερώσουν κανέναν δικαίωμα ν' ἀγοράζουν τα οὐδὲ πουλοῦν τα, καὶ ἐτέρους ἐλευθερίαν (7) τοὺς Γενουβίσους, ἐκεῖνοι ὅπου ἦσαν Συργιάνοι, οἱ Γουρρίδες (8), οἱ Πίτιδες, οἱ Τανιέλιδες, οἱ Γουλίδες (9) ἀποῦ δὲν ἦσαν ἀπὸ χώραις τοὺς Γενουβίσους,

1) ὅλόν τους τὸ ὅκον. — 2) ἀρέσκει. — 3) ἀπῶδε καὶ ὀπίσω. — 4) ἐρημιάσετε. — 5) εἰ. — 6) ψυχόν. — 7) δικαίωμαν ἀγοράζοντα καὶ πωλῶντα καὶ ἑτεραις ἐλευθερίαις. — 8) Γούριδες. — 9) li Gurri, li Bibi, li Danieli, li Guli.

ὡς γοῖον ἐκεῖνοι ὅπου ἦσαν ἀπὸ τοῦ Ζηπλὲτ, ἀπαὶ τὴν Τάκην, ἀπαὶ (1) τὸν Καρὰν, ἀπαὶ (2) τὴν Χίον, ἀπαὶ (3) τὸν Γαλατάν (4), τοῦτοι δὲν εἶναι ἀπὸ ταῖς χώραις τῶν Γενουβίσιων· ἀμμέ τοὺς ἄλλους ἐθέλησαν οἱ ῥηγάδες καὶ ἐποῖκάν τους τούτην τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οἱ κούσουλοι διὰ φόρος (5) τοῦ κουμουνίου ἐσῶραν τους μὲ τὸ κουμουνιν· καὶ διὰ τοῦτον ἐβάλλαν τους εἰς τὰς φυλακάς (6). Καὶ πολλὰ ἐδιαφεντεύτησαν μὲν τοὺς βάλλη εἰς τὴν φυλακὴν, λαλῶντα πῶς δὲν ἦτον Γενουβίσοι, καὶ ὀλίον ἐφελέσαν (7).

Θεωρῶντα ὁ μαριτζᾶς (8) τῆς 'Ρόδου πῶς ἀρχέψαν εἰς τὴν αὐτὴν μάχην οἱ Γενουβίσοι, καὶ πῶς οἱ Κυπριῶταις δὲν ἐκουσεντιάσαν νὰ τοὺς ζωσουν ἐκεῖνα ὅπου τοὺς ἐζητούσαν, οὐδὲ πολὺν, οὐδὲ ὀλίγον (9), παντέχοντα διὰ τὰς ἀπολογίας τους ν' ἀγρικηθῇ, ἐπάντεχε νὰ τοὺς κατηχήσῃ καὶ νὰ τοὺς ᾿γρικῆσουν· καὶ ἀκλωστα ἦσαν τὰ νήματα. Εἶπεν ἡ βουλὴ τοῦ ῥηγός· Ἄς ἀνακράξωμεν τὸ ἀγκαλεμάν μας ἔμπροσθεν τοῦ Πάπα, καὶ τὸ νὰ φανῇ τῆς αὐλῆς τῆς 'Ρώμης νὰ (10) κρατηθῶμεν. Καὶ οἱ Γενουβίσοι ἦσαν δυνατοὶ καὶ δὲν ἀκούσαν. Ὁ μαριτζᾶς τῆς 'Ρόδου ἐπῆρεν τοὺς λάς του καὶ ἐνέβην εἰς τὸ λουσέρν του καὶ ἐπῆγεν ἔσω τους (11).

Καὶ κότεργα [τὰ Γενουβίσικα] ἐτριγυρίζαν εἰς τὸ νησὶν καὶ ἐκουρσεῦγαν πράμματα, κτηνὰ ἐσκοτώναν, σκορὰν ἐκαύγαν, σκλάβους φευγούς (12) ἐτζεπαῖζαν, καὶ πᾶσα κακὸν ἐπολομούσαν. Τᾶπισα ἦλθαν τὰς κότεργα εἰς τὴν Ἀλυκὴν διὰ νὰ κουρσεύσουν, καὶ ἔκει ἤσαν τὸν καπετάνον καλὰ συντροφιασμένον μὲ πολλοὺς λάς τῶν ἀρμάτων καβαλλάριδες καὶ ἀπεζοὺς, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ ποίσουν τίποτες, καὶ ἀγῆκάν τα, [καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Λεμεσόν καὶ εἰς τὴν Πάφον] καὶ ἐστράφησαν εἰς τὸν ἄγιον Εὐξίην (13) καὶ εἰς τὴν Πενταγίαν (14)· καὶ ἔκει εὐρέθην ὁ Μαριτζᾶν (15) τὸ Λουνιάς (16) ὁ κοντροσταύλης, καπετάνος ἀπάνω εἰς τ' ἀνομάτους τῶν ἀρμάτων, καὶ

1) ἀπὸ. — 2) ἀπό. — 3) ἀπό. — 4) Galatia. — 5) διὰ τὸ διάφορος. — 6) ταῖς φυλακαῖς. — 7) ὀλίγον ἐφελέθησαν. — 8) μαριτζᾶς. il marizza. — 9) ὀλίγον. — 10) ἄς. — 11) ἐνέβην εἰς τὰ ξύλα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν 'Ρόδον. — 12) καὶ φεγγούς (sic). — 13) Santo Xisi. — 14) Πεντάγιαν. Pentaglia. — 15) Τζάκο. miasser Zaco. — 16) Τελουζουνιάς. Lusugnan.

ἄνταν τὰ ξύλα ἐξέβησαν ἀπὸ τὸν λιμιόναν τῆς Ἀμμουχούστου, ὁ κοντοσταύλης ἀφῆκεν εἰς τὴν βλέψησιν τῆς Ἀμμουχούστου α' ἀνθρώπους(1) καὶ ἔσυρεν(2) τοὺς δελοιποὺς εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐσκόρπισεν εἰς τὰ παραγιαλίαν τ' παλληγκάρια(3), καὶ εἶχεν πολλοὺς ἀπεζοὺς τοπικοὺς, καὶ Ἀρμένιδες ἀπεζοὺς σορδάτους(4). Μανθάνοντά το οἱ Γενουβίσοι δὲν ἐτορμήσαν ν' ἀπεζεύσουν, οὐδὲ νὰ σηκώσουν νερόν· καὶ ἐστράφησαν πολλοὶ εἰς τὴν Λεμεσό, ὅπου ἦσαν ὀλιγώτεροι λαὸς καὶ ἀχαμνοί· καὶ ἀπεζεῦσαν καὶ ἐκάψαν τὰ σπιτία, καὶ οἱ λαὸς ἐφύγαν, καὶ ἐποῖκαν(5) μεγάλην ζημίαν. Καὶ ἔχοντα καὶ ταῖς ἀντροπαῖς ταῖς ἐδιαβάσαν πολλαῖς ἀπὸ ὅλους, ὥδὲ(6) ἀποφουσκώσαν καὶ ἐπῆραν καρδίαν, καὶ ἐδιαλαλήσαν, ὅτι ὅσοι σκλάβοι, παροῖκοι, φονεῖαδες, κλέπταις(7) ἀπὸ νὰ θελήσουν νὰ ἔρτουν ἔς ἐμᾶς(8) νὰ τοὺς τζετιάσωμεν καὶ νὰ τοὺς ποίσωμεν καλὴν συντροφίαν, καὶ νὰ ἦναι ἐλεύθεροι, παντολεύθεροι, καὶ νὰ ζήσουν μετὰ μας, καὶ ἡμεῖς μετὰ(9) τους. Τότες ἐσυμπιάστην μία ὁμάδα(10) Βουργάροι, καὶ ἐπῆγαν οἱ Γενουβίσοι μετὰ τους, καὶ οἱ σκλάβοι ἐκουρσεῦγαν καὶ ἐκουβαλοῦσάν τους πᾶσα πρᾶμμαν τὸ ἐχρῆζονταν· καὶ ἐσυνπιάστησαν Βουργάροι, Ῥωμαῖοι(11), Τατάροι σῦμα δύο χιλιάδες ἀνθρώπους, καὶ ἐπῆραν τὰ καστελλία(12) τῆς Πάφου· τότε ἦσαν [τὰ καστελλία] χαμηλὰ, καὶ ὅσοι αὐτὰ ἐποῖκαν ἐτι ἐψηλῶσάν τα, καὶ ἐκόψαν τὴν θάλασσαν καὶ ἐπερικυλῶσάν(13) τὴν τόσον δυνατὰ, ὅτι οἱ Κυπριῶται καὶ ἐβάλαν παρδέσκαῖς(14) καὶ πολεμιστάδες καὶ ἐδιαφεντευγούνταν, καὶ ἀμεριμνήσαν.

Τὰ μαντάτα ἐπεσώθησαν(15) εἰς τὴν χώραν τὸ ἐποῖκαν οἱ Γενουβίσοι· εἶχεν ὁ ῥήγας βουλὴν μὲ τοὺς λαὸς του, καὶ ὥρισαν νὰ πάγῃ καπετάνος ὁ πρίντζης τῆς Ἀντιόχειας· ὁ ποῖος ἐκλεξεν α' καλοὺς ἀνθρώπους πολεμιστάδες καὶ ἐξέβην ἀπ τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Πάφον· καὶ

1) ἀνομάτους. — 2) ἔφερεν. — 3) *zoveni disposti a cavallo*. — 4) σολδάτους. — 5) ἐπῆγαν μί. — 6) ὥδε. — 7) κλέφταις. — 8) εἰς αὐτῆς μας. — 9) μετὰ. — 10) ὁμάδα. — 11) *Greci*. — 12) καστελλία. — 13) ἐτριγυριάσαν. — 14) σπηγκάρδαις. — 15) τὸ μαντάτον ἤρτεν.

ἔκει ἦτον ἐμπαλῆς ἕνας Λουμπάρδος ὀνόματι Τρμένικο τὲ Μουνπούλσαν (1), καὶ εἶχεν εἰς τὴν συντροφίαν του καλὴν συντροφίαν ἀπαὶ τοὺς λαῖς τῆς ἐνορίας μὲ ἀλογα καὶ ἀπεζοῦς· καὶ ὅσον τὸ μάθαι τὸ ἔλα τοῦ πρίντζη ἐπῆγαν εἰς τὴν συντροφίαν του· [Καὶ τῇ] κυριακῇ, τῇ γ' ἰουλίου αὐτοῦ Χριστοῦ, καλὰ πωρὸν, ὁ αὐτὸς πρίντζης ἐπῆγεν εἰς τὸν πύργον τῆς Πάφου, καὶ ἄρχεψεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐνέβησαν εἰς τὰ κάτεργα καὶ ἤλθαν καὶ ἐπολεμίζαν, καὶ ἔπάντισεν (2) ὁ πόλεμος δ' ὥραις, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ ποίσουν τίποτες, ὅτι εἶχαν μεγάλην βοήθειαν οἱ Γενοῦβίσοι ἀπαὶ τοὺς Βουργάρους· καὶ οἱ λαῖς δὲν ἐβαστεύσαν σκουταρία, καὶ διὰ τοῦτον πολλοὶ ἐλαβώθησαν. Τότες ἀνασκάστην ἕνας ἀπότορμος παιδίος, μάνας υἱὸς, Κυπριώτης (3), καὶ ἐπῆρεν μετὰ του ν' παλληκαρία ὡς γοῖον ἐκεῖνον, καὶ ἐπῆγαν ὅλοι μὲ μίαν βουλὴν καὶ ἕναν θέλημα, καὶ ἐπῆκαν (4) εἰς ἕναν κάτεργον· καὶ ἦτον ἡ σκάλα εἰς τὴν γῆν· [καὶ εἶπέν τους νὰ τρέξουν ὅλοι νὰ μπουὶν εἰς τὸ κάτεργον], καὶ τρεχάτος ἐνέβην (5) εἰς τὸ κάτεργον, παντέχοντα καὶ ἀκολουθοῦν του οἱ συντρόφοι· καὶ ἔκεινοι ἐμείναν εἰς τὴν γῆν· ἴντα νὰ θέλαν ποίσειν (6) οἱ ν' μέσα εἰς τὸ κάτεργον; Θωρῶντα οἱ Γενοῦβίσοι τὴν ἀποτορμίαν τοῦ παιδίου (7), ἐπροσδέκτησάν του πολλὰ καλὰ, θεωρῶντα ὅτι ἐμεινεν μοναχὸς, καὶ ἐγυρέψεν δεξιὰ κυρσιτερά καὶ δὲν ἤῤυρεν τινὰν, καὶ στανιό (8) του ἐπαρεδόθη τῷ καπετάνου τοῦ κατέργου, ὁ ποῖος καπετάνος καὶ οὐλὴ ἡ τζούρμα ἐκράτησάν τον εἰς μεγάλην τιμὴν.

Ἀληθεία εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ πρίντζη εἶχαν ἕναν βοτάνιν, τὸ κράζου (9) λαμπρὸν Ἑλληνικόν, καὶ μ' ἐκεῖνον ἐποίκαν μεγάλην ζημίαν τῶν κατέργων.

Θεωρῶντα ὁ κύρης ὁ πρίντζης, ὅτι τὸ στάτον του (10) ἐκεῖ περὶ ττου ἦτον διὰ ζημίαν παρὰ διαφόρος, ἐξέβην καὶ ἐστράφη εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ

1) Μένικο Τιμουνούλσα. Menico de Monbulsan. — 2) ἐπάντισεν. — 3) παιδίος Κυπριώτης ἀντριωμένος. — 4) ἐμπῆκαν. — 5) καὶ τρέχει ἐκεῖνος καὶ παίρνει τὴν σκάλαν καὶ ἐμπῆκεν. — 6) ποίσωμεν. — 7) παιδίου. — 8) στανιό. — 9) ἐκράζαν. — 10) στέκοντα.

ὄνταν ἐμάθαν οἱ καπετάνοι τῶν κατέργων πῶς ὁ πρίντζης μὲ ὄλον τὸ φου-
σάτον ἐστράφην, ἔβγαλαν τὸ σκλαβολόγιον (1), καὶ ἐπῆγαν καὶ αἰχμαλω-
τεύσαν ὄλην ἐκείνην τὴν ἀνορίαν (2), καὶ ἐπῆραν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ
γυναῖκες καὶ παιδία (3)· καὶ ἐφύγαν πολλοὶ καὶ ἐπῆγαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ
ἐπῆραν πολλὴν φαγούραν καὶ κτηνά.

Μανθάνοντα τὸν ξηλοθρεμὸν (4) τῆς Πάφου ὁ σὶρ Τζάκ τὲ Λουζουνίας
ὁ κοντοσταύλης, ἐχουχλούμισεν τὸ αἷμάν του, καὶ μὲ κολακίον (5) ἐσυν-
πίασεν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ πῆρὲν τοὺς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Πάφον, καὶ
ἐμηνύσάν τοὺς νὰ πολεμίσουν, καὶ ἀρματώθησαν καὶ ἐπῆγαν μὲ ὁμορφήν
τάξιν· καὶ θωρῶντά τοὺς δὲν ἀκοῦσαν νὰ κατεβῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ
ἐποῖταν ἕναν ἐγκρυμμαν (6). Καὶ ἐπίασεν γ' Γενουβίους, καὶ εἶπάν τοὺς
πῶς ἦρταν ἄλλα δύο κάτεργα καὶ μίαν νάβαν εἰς τὴν βοήθειάν τοὺς, καὶ
ἐρχεται καὶ ἄλλη πολλὴ δύναμιν, καὶ θαυμάζουμέθαν (7) πῶς δὲν τὴν
ἠύραμεν ὧδε, διότι διὰ κακὸν καιρὸν ἐχωρίστησαν. Θωρῶντα ὁ κοντοσταύ-
λης τοῦτον, εὐκαιρῶσεν τὸν τόπον καὶ ὥρισεν καὶ ἐδιαλαλῆσαν, ὅσοι εἶναι
σκλάβοι, πταῖσταις καὶ φονειάδες ἄς ἔλθουν μὲ τὸν ῥήγα νὰ ἦναι εἰς τὴν
συντροφιάν του, καὶ οἱ σκλάβοι ἐλεύθεροι ἀπὸ σκλαβίαν καὶ ἀπὸ πᾶσα
πταίσμαν.

Καὶ τῇ πρώτῃ μηνὸς ὀκτωβρίου (8) ἀπογ' Χριστοῦ ἐφέρον χαρτὶν τοῦ
ῥηγὸς πῶς ἀναφάναν εἰς τὴν Πάφον ἄρμενα λς' Γενουβίσις, καὶ ἦτον
δεῖλις, καὶ ἐγυρίσαν εἰς τὴν Ἀλυκὴν (9), καὶ ὄλοι οἱ λᾶς ἐφύγαν καὶ
ἦλθαν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Ὁ ῥήγας ὥρισεν καὶ ἐποῖταν διαλαλημὸν τῇ
κυριακῇ, τῇ β' μηνὸς ὀκτωβρίου, ὅλ' οἱ βίγλατόροι νὰ βλέπουν τὸ τερχο-
κάστρον πᾶσα εἰς τὸν τόπον του, καὶ μηδὲν λείψῃ, ἀπάνω εἰς κόμμαν (10)
κεφαλῆς, μηδὲν ἔχῃ τινὰς φωτίαν τὴν νύκταν ἔσω του ὅπου νὰ φέγγῃ (11),
παρὰ εἰς τοὺς τόπους τοὺς χρηζόμενους, καὶ τινὰς νὰ μὲν τερμῆσῃ νὰ

1) τοὺς σκλάβους. — 2) μερίαν. *contrada*. — 3) κοπέλλια. — 4) ἑηλειμμέν. —
5) κολακίον. — 6) ἔγκρυμμαν. — 7) θαυμάζόμεθα. — 8) ὀκτωβρίου. — 9) *Sal-*
pes. — 10) κόμμαν. — 11) ἔψῃ τὴν νύκταν φῶς.

βρεθῇ [τὴν νύκταν] ἔξω τοῦ σπιτίου τὸ νὰ δώσουν ἢ γ' ὥραις, καὶ ὅποιον εὕρουν νὰ τὸν βάλλουν εἰς τὴν φυλακὴν ὡς 'πισαυρίου(1) νὰ τὸν ἐξετάξουν, καὶ ἂν ἔν', νὰ τὸν παιδεύουν· καὶ κανέναν παπᾶς Ῥωμαῖος, οὐδὲ Φράγκος μηδὲν σηκωθῇ ταχία(2), οὐδὲ νὰ σημάνη καμπάνα, οὐδὲ σήμαντρον ὡς τὸ 'ξημέρωμαν· καὶ τινὰς μηδὲν ποίση μάλλωμαν, μηδὲ ποίση ἀγανάκτησιν τινὸς, ἀπάνω εἰς κόμμων κεφαλῆς· καὶ οἱ βιγλατόροι νὰ ἔρτουν εἰς τὴν ἀφεντίαν τοῦ ῥηγὸς νὰ τοὺς δώσῃ ὄρδινον πῶς νὰ 'δηγοῦνται.

Καὶ 'πισαυρίου μὲ(3) τὸν διαλαλημὸν, τῇ δευτέρᾳ, τῇ γ' ὀκτωβρίου, ἐκαβαλλίκευσεν ὁ ῥήγας μὲ τοὺς λᾶς του καὶ ἐγύρισεν τὴν χώραν ἀπέσω· καὶ οἱ τοῖχοι ἦσαν πολλὰ δυνατοί, ἀμμὲ ἦσαν χαμηλοί, καὶ ἐμήνυσεν εἰς τὰς ἀνορίας καὶ ἐσυνπιάστησαν καὶ ἔκτισάν το μὲ πηλὸν καὶ ματζακά- ναις(4), καὶ ἐσγάψαν τὸ χαντάκιν καὶ ἐπόικαν περδέσκαις ρλγ', διχῶς τοὺς κύργους· καὶ ἐστράφην ὁ ῥήγας, καὶ ὥρισεν καὶ ἐδῶκαν τόπον τοὺς βιγλατόρους.

Πᾶλε ἐπόικαν ἄλλον διαλαλημὸν· Πᾶσα ἀνθρωπος ἀποῦ ἐ' χρόνων καὶ ἀπάνω νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς δώσουν ὄρδινον νὰ πᾶνε εἰς τοὺς τόπους τοὺς χρήσιμους νὰ γραπτοῦν, καὶ ἀποῦ δὲν γραπτῇ νὰ τὸν 'πάρουν πάροικον ῥηγάτικον. Καὶ ἄνταν τοὺς ἐγράψαν, ἐμετρήσαν τοὺς καὶ ἐβάλαν τοὺς εἰς τοὺς τόπους τοὺς χρήσιμους, καὶ ἐπόικαν πολλὴν καλὴν τάξιν.

Τὴν αὐτὴν κυριακὴν, τῇ β' ὀκτωβρίου, ἐφέραν χαρτία ἀπαὶ τὸν ἐμπαλὴν τῆς Ἀμμοχούστου πῶς ἐπεσῶσαν τὰ λς' κάτεργα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ μοναῦτα ἀρχέψαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ πῶς ὁ ἐμπαλὴς τῆς Ἀμμοχούστου ἐβαλλεν εἰς ὄρδινον νὰ βλεπήσῃ τὸ κάστρον εἰς τοὺς τόπους τοὺς κρεπάμενους, ὡς γοῖον πρέπει· καὶ ἄρεσεν τοῦ ῥηγὸς· καὶ μοναῦτα ἔπεψεν βοήθειαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ μοναῦτα ὥρισεν καὶ ἐδιαλαλήσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν, ὅτι πᾶσα ἀνθρωπος κοσμικὸς, 'κκλησιαστικὸς, ἐκεῖνοι ὅπου εὕρισκονται γραμμένοι, ἔξω ἐκεῖνους ὅπου εἶναι ὠρδινιασμένοι νὰ βλέπουν τοὺς τόπους τοὺς χρηζόμενους, καὶ ὅσον ἀγρικῆσουν τὸ τρουμπέττιν νὰ εὐρε-

1) τὸ πωρνόν. — 2) ταχιά. — 3) 'πισαυριοῦ μετὰ. — 4) ματζαγκάναις. mazzacana.

θοῦν ἀρματωμένοι καὶ καβαλλικεμένοι, πᾶσα εἷς ὡς γοῖον νὰ ἐμπορήσῃ, καὶ νὰ πάγῃ εἰς τὴν συντροφιδὴν τοῦ ῥήγος εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ οὔλοι ἐδηγήθησαν, καβαλλάροι καὶ ἄλλοι, καὶ ἐνέβησαν εἰς τὴν στράταν. Ὅνταν ἐδείπνησεν ὁ ῥήγας, ὄνταν ἔπαιξεν ἡ τρουμπέττα τὴν νύκταν ἐκείνην τῆς κυριακῆς, ἐκαβαλλίκεψεν ὁ ῥήγας καὶ ὁ πρίντζης, καὶ ὁ κοντοσταύλης ὅπου ἐστράφην ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ὄνταν ἐβγήκαν ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν εὐρέθησαν δύο χιλιάδες ἀνθρώποι, χωρὶς ἐκείνους ἀπὸ ἐβάλαν ἀπάνω εἰς ταῖς φυλακάδες τοῦ τειχοκάστρον, καὶ εἰς τοὺς πύργους τοῦ τειχοκάστρον, τοῦτέστι νὰ βλέπουν τῆς Λευκωσίας, ἀπεῖροι καὶ καβαλλάριδες. Καὶ ἄφηκεν ὁ ῥήγας εἰς τὸν τόπον του τὸν σὶρ Τζουὰν τὸ Νεβίλαις(1)· καὶ τὸ πωρὸν τὴν δευτέραν ἀπεσῶσαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Καὶ τῇ δευτέρᾳ, τῇ τρίτῃ ὀκτωβρίου, ἐποίησιν πόλεμον, καὶ ἀπάντησεν πολλὴν ὥραν(2), καὶ ἐπέθαναν καὶ ἐλαβώθησαν πολλοὶ καὶ ἀπαὶ τῶναν μερτικὸν καὶ ἀπαὶ τὸ ἄλλον(3)· ἐγανακτῆσαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐμπήσαν εἰς τὰ κάτεργά τους· καὶ ὁ ῥήγας ὥρισεν νὰ βλέπουν ταῖς πόρταις νὰ μὲν φύγουν οἱ λαὸς ἀπαὶ ἑκείνους ὅπου ἦσαν ἀπαὶ τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐβάλλαν τέσσαρῃς χιλιάδες ἄνδρες(4) καὶ ἐβλέπαν μὴδὲν ἐβγοῦν ἀπαὶ τὰ κάτεργα οἱ Γενουβίσοι, οὐδὲ οἱ λαὸς μας μὴδὲν ἐβγοῦν ἔξω καὶ πιαστοῦν ἀπαὶ τοὺς Γενουβίσους. Καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐβγάλαν μερτικὸν ἀνθρώπους ἀπαὶ τὰ κάτεργα καὶ ἐτριγυρίσαν τὴν Ἀμμόχουστον ἀπ' ἔξω· καὶ ἐμείναν οἱ Κυπριῶται ἔσω ἀποκλεισμένοι(5) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ τινὰς δὲν τοὺς ἐφέρεν φαγούραν(6), οὐδὲ ἀπ' ἔσω ἐβγαῖναν ἔξω.

Καὶ τῇ τετράτῃ, τῇ ε' ὀκτωβρίου, τῇ κα' ὥρᾳ, ἀπογ' Χριστοῦ, θεωρῶντα ὁ κοντοσταύλης τὴν στενοχωρίαν τῆς Ἀμμοχούστου, ἔκραξεν μερτικὸν ἀνθρώπους, ἐκεῖνοι ὅπου θέλαν μὲ τὸ θέλημάν τους, καὶ εὐρέθησαν φ' ἀνθρώποι, καὶ ἀνοῖξαν ταῖς πόρταις τῆς Κάβας καὶ μοναῦτα ἐξέβησαν· καὶ θεωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ἐσμήκτησαν, καὶ ἐσκοτώσαν καὶ ἐλαβῶσαν πολλοὺς

1) Νεβίλαις. — 2) ὁ' ὥραις. hore 4. — 3) τὴν μίαν μεργίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην.
— 4) πολλαῖς μαστοργιαῖς. assai artificii. — 5) ἔξω ἀπικεμένοι. — 6) φαούραν.

Γενομβίσις, καὶ ἐπίασαν καὶ σ' Γενομβίσις, καὶ ἐλαβῶσαν ἕναν καβαλ-
λάρην πολλὰ ἀπότορμον ὀνόματι σίρε 'Ραίμου (1) τὸ Καφρᾶ μὲ ἕναν βερε-
τούνην εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἐξέβην εἰς τὸ κυλάειν του (2), καὶ ἐπῆγεν εἰς
τὴν Λευκωσίαν καὶ ἀπόθανεν, καὶ ἐθάψαν τον εἰς τὴν Ταρτούζαν. Καὶ
[θωρῶντα τὸ κακὸν ἀπὸ τοὺς ἐποῦιαν] ἐχωρίστησαν οἱ Γενομβίσοι ἀπὸ τοὺς
Κυπρίωταις.

Καὶ ὄνταν ἦλθεν ὁ κοντοσταύλης εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ὄνταν ἦλθεν
εἰς τὸ πρασιόν τοῦ Ἀγροῦ, ἐμπλάσεν ξ' Γενομβίσις οὗτοι εἶχαν ἐβγῆν
ἀπαὶ τὰ κάτεργα, καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκουρσέψαν καὶ ἐστρέφουνταν, καὶ ἄλλοι
οὗτοι ἐθωρούσαν μὴδὲν ἔρη φουσάτον ἀπαὶ τὴν χώραν, καὶ θωρῶντά τους
ὁ κοντοσταύλης μὲ τὴν τέχνην του καὶ μὲ τὴν δύναμίν του ἐτριγύρισεν
τούς, ὡς γοῖον νὰ βάλλῃ τὰ σφακτὰ εἰς τὴν μάνδραν, καὶ ἐσκότωσέν τους.
καὶ ἐμεῖναν ζωντανοὶ κ' καὶ ἔβαλén τους εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ κυροῦ τοῦ
Σύρου - καὶ ἦρτεν πολλὰ χαρούμενα εἰς τὴν Λευκωσίαν ὁ κοντοσταύλης.
καὶ τὰ πράγματα καὶ τὰ κτηνὰ ἐστρέψαν τα τοὺς ἀφένταις τους. καὶ
ἐνέβην εἰς τὴν Λευκωσίαν τῇ 5' ὀκτωβρίου ἀπογ' Χριστοῦ μὲ τὴν βουλὴν
τοῦ ῥηγός.

Ἀγρικῶντα ὁ πρίντζης τὴν ἀνδρίαν τοῦ κοντοσταύλη ἐπεθύμησε νὰ ἐβγῇ
νὰ πολεμήσῃ, ἀμμὲ οἱ λᾶς (3) δὲν ἐθελήσασιν [νὰ τὸν ἀκολουθήσουν],
καλῶντα. Ὁ ῥήγας ἐπεφέν μας νὰ βλέπωμεν τὴν Ἀμμέχουστον, ὅχι νὰ
καταβῶμεν εἰς τὸν πόλεμον, μὴδὲν χάσωμεν τοὺς λᾶς μας, καὶ τᾶπισα
χάσωμεν τὴν χώραν καὶ τὰ κορμιὰ μας, ἀμμὲ ἂν θέλῃς νὰ παραδιαβάσῃς
ἂμ εἰς (4) τὴν ὑπεταγὴν σου, διότι (5) οἱ Γενομβίσοι εἶναι πολλὰ πειρα-
σμένοι τοῦ πολέμου καὶ καλὰ ἀρματωμένοι, παρὰ μᾶς, μὲν βάλλωμεν τοὺς
λᾶς μας εἰς τὴν δοκιμὴν. Τᾶπισα ἔκραξεν ὅλους εἰς τὴν βουλὴν ὁ πρίν-
τζης καὶ εἶπέν τους. Ἀρχοντες, ἔκραξά σας νὰ 'πῆτε τὸν φανόν σας, καὶ
μὴδὲν ἀντραπῆτε, ὅτι ἀπὸ δὲν 'πῆ καλὰ δὲν ἔχει κατηγόρησιν, διότι δὲν

1) 'Ρεμουῖν. — 2) καὶ ἔραξεν ὀπίσω. et rispose fuori delle sue spalle. —
3) ἀνθρώποι. — 4) ἔκαρ'. — 5) διατί.

εἴστε πειρασμένοι, καὶ ἀποῦ καλὰ ἡ θέλαιν ἔχειν τιμὴν· φαίνεται σας νὰ ἐβγοῦμεν νὰ τοὺς πολεμήσωμεν; Καὶ εἰπὼν τοῦ· θωρεῖ ἡ ἀφεντιά σου, ὅτι εἶναι πολλὰ ξύλα, καὶ ἂν ἐβγοῦμεν ὅλοι ζημίαν θέλομεν ἔχειν, καὶ [ἐκεῖνοι,] ἂν εὗρουν μόνον, θέλουν πολεμήσειν, ἃ δ' ἔναι(1), θέλουν ἐμπαίνει εἰς τὰ ξύλα, καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἔχειν ζημίαν· διὰ τοῦτον φαίνεται μας νὰ μὲν ἐβγοῦμεν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, ὥς που νὰ φανῇ τοῦ ῥηγός. Εἰπὼν τοὺς ὁ πρίντζης· ἐπειδὴν φαίνεται σας νὰ μὲν ἐβγοῦμεν, ἀρέσκει μου· ἀμμὲ φαίνεται μου κακὸν, ἐκεῖνοι νὰ γυρίζουν καὶ νὰ κουρσεύουν(2) τὸ νησιν, καὶ μεῖς νὰ καθούμεθαν· ἀμμὲ ἂς πέψωμεν τινὰν, μήπως καὶ ἴσαστοῦν νὰ πᾶν(3) ἀπ' ὧδε, καὶ μεῖς ν' ἀναπαυτούμεν.

Παραῦτα(4) ὠρδίνισαν εἴ(5) καβαλλάριδες καὶ ἐπέψαν τοὺς μαντατοφόρους· ὁ πρῶτος ἦτον ὁ σὶρ Τζουὰν τὸ Μόρφου ὁ κούντη τὸ Ῥουχᾶς, ὁ δεῦτερος ὁ σὶρ Ἀμοῦν Παπῆς(6) πουντουλιέρης τῆς Κύπρου, ὁ γ' ὁ φρε Τρὰν(7) ὁ κουμεντούρης τοῦ Σπιταλίου, ὁ δ' ὁ ἀβιάρης τῆς Ἀμμοχούστου, ὁ εἴ(8) ὁ Ῥετζακὲ τὸ Μιτζέλ(8) ὁ τζηβιτάνος τοῦ μαρτζασίου(9)· οἱ πγοὶ ἐζητήσαν τοὺς Γενουβίλους νὰ τοὺς συντύχουν· καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐπέψαν τὸν σὶρ Ταμίαν Γατανίε καὶ εἰπὼν τοὺς· ἀφένταις, ἐλάτε εἰς τὰ κάτεργα νὰ συντύχετε, διότι οἱ ἀφένταις μας ἔχουν φόβον νᾶρτουν εἰς τὴν γῆν, διότι ἔχει Λουμπάρδους καὶ θέλουν μάχην διὰ τὸ κούρσο, παρὰ ἀγάπην· καὶ ἂν ἔρτουν εἰς τὴν γῆν, εἶναι πολλοὶ Συργιάνοι καὶ Ζαρποτιδες, καὶ δὲν μᾶς ἀφήνουν νὰ συντύχωμεν τὰ ζητήματά μας, καὶ(10) εἶναι βαρετὰ καὶ δυνατὰ· καὶ μεῖς πεθυμοῦμεν νὰ ποίσωμεν ἀγάπην, νὰ στραφοῦμεν εἰς τὰ σπιτία μας. Οἱ καβαλλάριδες εἰπὼν τοῦ· Καὶ ποῦ θέλετε ἔμορφον τόπον; Καὶ εἰπὼν τοὺς· Ἄν ὀρίσετε(11), εἰς τὸ καστέλλιν, καὶ ἂς ἐβγοῦν οἱ ἀνθρώποι, καὶ ἂς μείνουν ἱβ' μόνον νὰ τὸ βλέπουν καὶ ἐσεῖς οἱ εἴ· καὶ

1) καὶ ἂν δὲν εὗρουν. — 2) κουρτζεύουν. — 3) πᾶσιν. — 4) Μοναῦτα. — 5) δυοὶ. — 6) Παπῆν. Babin. — 7) Πιτρᾶς. fre Petra. — 8) σὶρε Τζακὲ τὸ Μιτζέλ. Zaco de Michel. — 9) Καρπασίου. civitan de Carpasso. — 10) τὰ πγοιᾶ. — 11) ἂν ἔχετε ἀπλαζίριν.

ἀξ αὐτόν μας(1) ἰβ', καὶ ἔγω καὶ δ' μου συντρόφοι, καὶ ἔκει νὰ γενῇ τὸ μέλλει νὰ γενῇ· καὶ μεῖς θέλομεν ἐμπῆν ἀκ(2) τὴν πόρταν τῆς θαλάσσου(3), καὶ σεῖς ἐμπᾶτε ἀκ(4) τὴν πόρταν τῆς γῆς. Καὶ οἱ μαν-
τατοφόροι ἦσαν εἰς τὸν ῥήγα καὶ εἶπᾶν τοῦ το· καὶ ἔγρικῶντα τὰ λογία(5)
τούτα ὁ ῥήγας καὶ ὄλοι του οἱ ἀρένταις ἐκουντετιάσαν, ἐβγαλλόντα δ'
καβαλλάριδες τοῦτέστιν ὁ σίρε Γκῆ τὸ Μάρ(6) ὁ ἀμπαλῆς τῆς Κύπρου,
καὶ ὁ σίρ Τζουὰν τὸ Ζιπλὲτ, ὁ Περὸτ τὸ Μουντολὴφ βαχλιώτης, καὶ ὁ
Γλυμὸτ ὁ ἀδελφός του, δὲν ἐθέλησαν. — Ἄς μηνύσωμεν, εἶπεν ὁ ῥήγας,
τὰ λογία μὴ καὶ [ἐξηφιαστοῦμεν καὶ] πᾶν ἀπ' ὧδε! Ἄμμὲ οἱ δ' οἱ ἄνωθεν
ἐλαλοῦσαν· Διαφεντεῦγόμεν σας ἀπαὶ τὸν θεὸν καὶ ὀρίζομέν σας νὰ μὲν
τορμίσετε νὰ ποῖσετε τούτην τὴν ἀποτορμίαν, ὅτι οἱ Γενουβίσοι εἶναι πρα-
κτικοὶ(7) τοῦ πολέμου καὶ κομπωτάδες, καὶ θέλουν μᾶς κομπῶσει νὰ
ἐμποῦν, καὶ τότες τίς θέλειν τοὺς ἐβγάλλειν; Καὶ διὰ τοῦτον δὲν ἦσαν
οὔλοι μᾶς βουλῆς, οὐδ' ἐνοῦ θελημάτου, καὶ τὸ πρᾶγμα εἶχεν φόβον.
Καὶ ὁ κοντοσταύλης ἦτον εἰς τὴν Λευκωσίαν· εἶπαν· νὰ τὸ μηνύσωμεν
καὶ τοῦ κοντοσταύλη νᾶρτη(8) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ἐγράψαν του ἅ'
χαρτὶν λαλῶντα ἀπαὶ τὸν ῥήγα· «Ἡγαπημένε μας θεῖε, διὰ τὸ ἐλέος τοῦ
θεοῦ ἐσυνκάψαμεν τὴν ὑπόθεσιν μας μὲ τοὺς Γενουβίσους· καὶ γιατί οἱ
καβαλλάριδες οὔλοι δὲν εἶναι ἔνοῦ θελημάτου(9), καὶ οἱ Γενουβίσοι δὲν
θέλουν τζετιάσουν τὰ στοιχήματα τὰ νὰ ποῖσωμεν, ἂν δὲν διαβοῦν ἀπὸ
ἔμπρός σου, καὶ νὰ τὰ σημαδέψης μὲ τὰ γράμματά σου καὶ τοῦ θείου μας
τοῦ κρίντζη, διὰ τοῦτον ἔβγα καὶ ἔλα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον διὰ νὰ ἀπο-
βγοῦμεν ἀξ αὐτόν τους»(10). Καὶ τὴν γραφὴν ἔδωκάν την τοῦ σίρ Πιέρ
τὸ Κασῆ, καὶ ἐφέραν την εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ὁ κοντοσταύλης ἦτον
ἀστενής(11), καὶ ἄνταν ἐφέραν τὴν γραφὴν καὶ ἀναγνώσαν την, καὶ ἔμαθεν
ἀπαὶ ἑκείνον ὅπου φέρεν τὸ χαρτὶν πῶς τὸ θέλημα τους ἦτο νὰ βάλλουν

1) ἀπὸ ἑαυτῆς μας. — 2) ἀπό. — 3) τοῦ ἑγαλοῦ. — 4) ἀπό. — 5) λόγια. —
6) Ugo de Mar. — 7) πράκτικοι. — 8) διὰ νὰ ἔλθῃ. — 9) μίας βουλῆς. — 10) ἀπὸ
ἑαυτῆς τους. — 11) ἄρρωστος.

τοὺς Γενουβίους εἰς τὸ καστέλλιν, καὶ ἐθυμώθην δυνατὰ· διὰ τοῦτον ἔγραψεν χαρτὴν καὶ ἀπολογήθην τοὺς· «Τρῖσεντιμότατε [ἀφέντη ἀδελφότεκνε, καὶ ἐσεῖς ἔντιμοι] ἀφένταις, ὀπίσω εἰς τὰ ρικουμαντιάσματα (1) τοῦ ᾠηλοῦ χαρτίου τῆς βασιλείας σου ἐπερίλαβα, καὶ ἀπαὶ τὸν συμπαμμὸν τὸν ἐποίκες μὲ τοὺς Γενουβίους ἀρεσκεῖ (2) μου, καὶ ὁ θεὸς νὰ τὸ ποιῇ διὰ καλόν· καὶ ἀπαὶ τὸ θέλεις νὰ ἡμῶι ἐκεῖ νὰ σημαδέψω τὰ στοιχήματα, ὁ θεὸς τὸ ἔξέρει ὅτι εἶμαι ἄρρωστος καὶ δὲν ἡμπορῶ νὰ ἔλθω· ὅχι διὰ ἔτοσο (3) νὰ ποιῇς μὲ τὴν βουλὴν σου ἀρεσκεῖ (4) μου, καὶ στερεονῶ το καὶ ἔγω καὶ τῶρα καὶ παραμπρός». Θωρῶντα ὁ ρήγας τὸν ἀντίλογον τοῦ κοντοσταύλη, πολλὰ ἀγγρίστη [διότι δὲν ὀπεδίασεν εἰς τὸν ὀρισμὸν], ὅχι διὰ τὸ καλὸν ὅλους, ἀμμὲ διὰ ζήλαν ἐθέλαν νὰ τὸν ἔχουν εἰς τὴν συντροφίαν τοὺς· τότε (5) ἐξαναγράψαν τοῦ ἄλλον χαρτὴν λαλῶντα· «Ἐγαπημένε μας θείε, τὴν γραφὴν σου ἐπερίλαβα καὶ ἀπὸ τὴν ἀστενειάν (6) σου πολλὰ τὸ λυπούμεθαν. Οἱ παράβουλοι Γενουβίσοι δὲν συνπαύγουν νὰ ποίσουν τίποτες δίχως σου, καὶ τὸ κάτοσμήν σου εἰς τὴν Λευκωσίαν γυρίζει μας μεγάλη ζημία, ὅτι τριγυρίζουν τὸ νησὶν καὶ κατακουρσεύγουν το, καὶ καταλύσαν το (7), καὶ καταλύουν το· διὰ τοῦτον μηνυμέν σου, ὅσον περιλάβης τὴν γραφὴν μας, ἀπάνω εἰς ἐπήτιον (8) παραβουλίας, νὰ ἐβγῇς νᾶρτης ἡτζου, ὡς γοῖον εὐρίσκεσαι, ἔμπροσθέν μας χωρὶς καμμίαν ἀφορμὴν· καὶ λυπήθου τὸ νησὶν, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον, οὐδὲ καλόν, διὰ λόγου σου νὰ κιντυεύγῃ τὸ ρηγάτον μας· ὅτι οἱ ἄρχοντες τῆς βουλῆς μας ὅλοι ἀντάμα θέλουν νὰ τελειώσουν τὰ στοιχήματα, καὶ δὲν τὰ τελειόνουν χωρὶς σου». Καὶ τὸ χαρτὴν ἐδῶκαν το τοῦ πριούρη (9) τοῦ Σάν Τομένικου, καὶ ἐφέν (10) το εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐδῶκέν το τοῦ κοντοσταύλη.

Καὶ ἄνταν ὁ κοντοσταύλης ἐδιάβασεν τὸ χαρτὴν, παραῦτα ἐδηγήθη νὰ καβαλλικέψῃ νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ τὸ νὰ τὸν νώσῃ ὁ λαὸς

1) ρικουμαντιάσματα. — 2) ἀρέσκει. — 3) διὰ τοῦτον ἐκεῖνον τό. — 4) ἀρέσκει. — 5) καὶ πάλε. — 6) ἀστένειάν. — 7) κουρτζεύγουν το καὶ ἔηλοθρεύγουν το. — 8) ἐπιτίμιον. — 9) πριούρη. — 10) ἐφέν.

τῆς Λευκωσίας, παραῦτα ἀναμίκτησαν καὶ ἐσυνπιάστησαν περίττου παρὰ γ' χιλιάδες ἄνδρες, καβαλλάριδες, σαρδιέριδες(1), λίῖλοι, καὶ ὄλος(2) ὁ λαὸς καὶ εἶπὺν του· Ἄφέντη, ὁ ἀφέντης μας ὁ ῥήγας εὐρίσκειται εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ὁ ἀφέντης μας ὁ πρίντζης καὶ οὗλοι οἱ περίττου καβαλλάριδες [καὶ ἡ κυρὰ μας ἡ ῥήγαινα], δὲν τοὺς ἀκανεῖ; τίνα σὲ θέλουν καὶ σέναν; δὲν εἶναι ἀκανετὸν ἐκεῖνοι νὰ συνπάψουν μὲ τοὺς Γενουβίους, ἀμμέ θέλουν καὶ σέναν; δυναστικῶς θέλομε νὰ μὲν πάγῃς(3) ἀπ' ὧδε, ἀμμέ νὰ μείνῃς διὰ νὰ μᾶς ἀγitiάσῃς, καὶ νὰ μᾶς νοικοκυρέψῃς(4) ὡς καλὸς μας ἀφέντης. Παραῦτα ἐπέψαν γ' ἀνθρώπους(5) καὶ ἐπῆγαν εἰς τὰς πόρτας νὰ τὸν βλέπουν, νὰ μὴδὲν τὸν ἀφήσουν νὰ πάγῃ ὁ κοντοσταύλης ἀπαὶ τὴν χώραν· καὶ ἦσαν β' πόρταις καθολικαῖς ἀνοικταῖς εἰς τὴν Λευκωσίαν, τῆς ἁγίας Παρασκευῆς(6) καὶ τοῦ ἁγίου Ἀντρέα(7), καὶ ἦσαν ὠρισμένοι ν' ἀποθάνουν, παρὰ νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ πάγῃ. Καὶ ἐγυρέψαν τὸν πριούρην(8) ἀποῦ ἐφέρειν χαρτὶν νὰ τὸν σκοτώσουν, ὁ ποῖος ἔγρικῶντα τὸ θέλημαν τοῦ λαοῦ ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ καστέλλιν, ὅπου ἐπλίκευσεν ἡ μάνα τοῦ αὐτοῦ κοντοσταύλη, ὀνόματι Ροῖνιέλης. Καὶ ἐτριγυρίασεν ὁ σὶρ Τζουάν Γκοράπ, καὶ ἐβάλαν α' ἀνθρώπους(9) νὰ τὸν βλέπουν, μὴδὲν ἀφήσουν τὸν κοντοσταύλην νὰ πάγῃ· καὶ ἦσαν πολλὰ μετανωμένοι καὶ ἐξαπολύσαν(10) τὸν ῥήγα καὶ τὴν μάνα του καὶ τὸν πρίντζην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Τάπισα(11) ἐσυνβουλεύτην ὁ κοντοσταύλης μὲ τοὺς καβαλλάριδες καὶ μὲ τὸν Μουντολῆφ τὸ Φερνέ, καὶ ἐποῖκαν βουλὴν νὰ διαλαλήσουν, κανενεῖς μὴδὲν εἶναι ἀπότορμος(12) νὰ ποίσῃ καμμίαν ἀγανάκτησιν τοὺς Γενουβίους, διότι ὁ ῥήγας ἐποῖκεν ἀγάπην μετὰ(13) τοὺς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ὅσους εἶχεν ἀρσενιασμένους εἰς τὰς φυλακὰς ἐξαπόλυσέν τοὺς· καὶ ἀπέκει· Οἱ λᾶς δὲν ἀφήνουν τὸν κοντοσταύλην νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον,

1) σολδάτοι. — 2) οὗλος. — 3) ἐμεῖς δὲν θ. νὰ π. — 4) βλέπῃς. — 5) ὁ λαὸς ἐκ. ἑξακοσίου ἀνομάτων. — 6) Santa Veneranda. — 7) Ἀνδρέου. — 8) πριούρην. — 9) χιλίους ἀνομάτων. — 10) ἀφῆκαν. — 11) Τάπισα. — 12) ἀπάρτορμος. — 13) μὴτά.

[καὶ εἶπεν τοὺς]· ἤξεύρετε, ὅτι οὐδὲν ἰσχύει· ἀμμὲ πᾶσα εἰς νὰ πᾶ νὰ πολομᾶ τὴν δουλιάν του. Καὶ ὁ λαὸς ἐσύνπαψεν· καὶ μέσα εἰς τοῦτον ταῖς νύκταις ἐβλέπαν ταῖς πόρταις τοῦ σπιτιοῦ (1) τοῦ κοντοσταύλη, μὴδὲν πάγῃ κρυφὰ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ εἶπαν τοῦ κοντοσταύλη· Ἐντιμωτάτε μας ἀφέντη, ἂν θέλῃς νὰ πᾶς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ἔκαρ' μας μετὰ σου, νὰ μείνωμεν εἰς τὴν σκέπῃ (2) σου, ὅτι καλλίον ν' ἀπαιθάνωμεν μὲ ἀφέντην ἔξωράμενον, παρὰ νὰ ζιοῦμεν ὡς γοῖον κτηνὰ ὅπου νὰ μὲν ἔχουν βοσκόν. Γρικῶντα ὁ κοντοσταύλης, δὲν τοῦ ᾠάνῃ νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ νὰ πᾶ καὶ ὁ λαὸς μετὰ του, καὶ ἡ Λευκωσία νὰ μείνῃ εὐχαιρῇ, ἀμμὲ ἔγραψεν χαρτὶν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐμήνυσεν το τοῦ ῥηγὸς, ὅτι ἂν ἔρτω, ἡ Λευκωσία μὴνίσκει εὐχαιρῇ, καὶ θέλουν τὴν ἰάρεν οἱ Γενουβίτοι. Καὶ ἰσαυρίου (3) πάλιν οἱ λᾶς ἀναμύγουνταν (4), καὶ πᾶλε ἐδία(λᾶ)λησεν ὁ σὶρ Μουντολῆφ, ὅτι πᾶσα ἀνθρωπος νὰ πολομᾶ τὴν δουλιάν του, διατὶ ὁ ἀφέντης ὁ κοντοσταύλης δὲν θέλει νὰ σᾶς ἀφήσῃ, ἀμμὲ ὡς γοῖον ἀγαπᾶτε καὶ θέλετε τὴν συντροφιάν του, τὸ ὁμοῖον καὶ ἡ ἀρεντία του θέλει τὴν συντροφιάν σας.

Καὶ εἰς τοῦτον ἐβίλαν ἓναν δανεικὸν ἀπάνω εἰς πᾶσα λοῖν (5) ἀνθρώπον μὲ τὴν βουλὴν του, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ῥηγὸς, ὅπου ἦτον (6) ἡ ὁμάδα ἓναν μιλούνιν δουκάτα· τοῦτέστιν ἀπάνω [εἰς τοὺς πουργέζηνδες τῆς Λευκωσίας ρ' χιλιάδες δουκάτα, ἀπάνω εἰς] τὰ χωργιὰ τὰ ῥηγάτικα τ' χιλιάδες δουκάτα· ἀπάνω τοὺς Ἐβραίους τῆς Ἀμμοχούστου λ' χιλιάδες δουκάτα· ἀπάνω τοὺς Ἐβραίους τῆς Λευκωσίας ο' χιλιάδες δουκάτα· ἀπάνω τοὺς καβαλλάρηδες, κυράδες, λιζίους καὶ ἄλλους, τ' δουκάτα. Καὶ ἐκλέξαν (7) καὶ ὅσων ἤμπορῆσαν νὰ πλερώσουν, καὶ τᾶπισα ἐπλημμέλειψιν τοὺς καὶ πολλὰ τοὺς ἐβασανίσαν. Ὅμως ἐπέψαν εἰς τὴν Λευκωσίαν κιλιούρην νὰ συμπίσῃ (8) τὰ δανεικά· καὶ ἦσαν κᾶτινες ῥεβελιασμένοι καὶ δὲν ὑποτάκτησαν (9) νὰ πλερώσουν, καὶ ἐβάλλαν τοὺς εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὸ ἀπλίκιν

1) σπιτιοῦ. — 2) τὸ σκέπος. — 3) πιαυριοῦ. — 4) ἀναμύκτησαν. — 5) λοῖν. — 6) ἐγίνην. — 7) ἐγκλέξαν. — 8) κιλιούρην νὰ ἐγκλέξῃ. — 9) ὀπεδίσαν.

τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου. Γρικῶντα ὁ λαὸς πῶς ἐβάλαν κατινὲς(1) εἰς τὴν φυλακὴν, ἐρρεβελιάσαν καὶ ἐπῆγαν νὰ τῷακίσουν τὴν φυλακὴν νὰ ἐβγάλουν τοὺς λαῶ· καὶ ἐπῆραν μετὰ(2) τοὺς ἑναν φλάμπουρον μὲ τὰ σημαδία(3) τοῦ ῥηγὸς, λαλῶντα, οὐδὲν(4) μᾶς φαίνεται νὰ πλερώσωμεν τὰ θανειακά τοὺς Γενουβίους! Γρικῶντα ὁ σὶρ Τζουὰν τὲ Ναβίλιες ὁ βισκούνης τὴν ταραχὴν, ἐκαβαλλίκεψεν καὶ ἤρτεν καὶ ἀρώτησέν τοὺς· τίνα(5) θέλετε; Εἶπὸν τοῦ· Νὰ ἐβγοῦν οἱ λαῶ μας ἀπαι τὴν φυλακὴν, τοὺς ἐβάλαν διὰ θανειακά τοὺς Γενουβίους. Παραῦτα ὤρισεν ὁ βισκούνητης καὶ ἀνοῖξαν τὴν φυλακὴν, καὶ ἐβγάλαν ἐκείνους ὅπου ἔθελεν ὁ λαὸς, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφῆκάν τοὺς· καὶ ἐδῶκαν τ' ἀνοικταρία τοῦ βισκούνητη, καὶ ἤρταν εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ κοντοσταύλη καὶ εἶπὸν τοῦ το· καὶ μοναῦτα ἐποίκεν διαλαλημὸν, νὰ μὲν ἔναι τινὰς ἀπότορμος(6) νὰ ποίση ταραχὴν· καὶ ὡς γοῖον ἐβγαίνειν ὁ διαλαλητὴς νὰ ποίση τὸν διαλαλημὸν, ἐρρίψαν τον καὶ ἐτῶλαπατησάν τον, καὶ δὲν τὸν ἀφῆκαν νὰ διαλαλήσῃ, λαλῶντα· Ἐμεῖς δὲν πολομοῦμεν μάλλωμαν, παρὰ τὸν ἀφέντην μας τὸν κοντοσταύλην δὲν τὸν ἀφήνομεν νὰ πάγῃ ἀπὸ ἑαυτὸν μας, [διὰ νὰ] μὴδὲν(7) μείνωμεν ἀνακέφαλοι.

Θωρῶντα οἱ λαῶ ὅτι ἐσκολίζονταν καὶ ἀξαργούσαν ἀπὸ τὴν δουλιάν τους, διὰ νὰ βλέπουν τὸν κοντοσταύλην, καὶ ἐγίνισκετόν τοὺς ζημίαν, ἐσηκώθη [ἑναὶς ὀνόματι] Ψυχίδης καὶ ἐσυνπίασεν(8) ἑ' ἀνομάτους, καὶ ἐπῆρεν ἀπάνω του νὰ βλεπίσῃ τὸν κοντοσταύλην εἰς μόθον ὅπου νὰ μὲν πάγῃ, καὶ ὁ λαὸς νὰ πολομᾷ τὴν δουλιάν τους· καὶ ὅλοι ἐκουντετιάσαν, καὶ ἀφῆκαν τὸ βάρος εἰς τὸν Ψυχίδην. Καὶ ὄντα(9) τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ [ἀναπαύτην καὶ] ἐφῆκαν τὸν κοντοσταύλην κουβέρνον τῆς Λευκωσίας, ἀμμέ ὁ κοντοσταύλης πάντα ἐννοιάζετο νὰ τελειώσῃ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ῥηγὸς, καὶ δὲν τὸν ἀφῆναν οὐδὲ χαρτί νὰ τοῦ μηνύσῃ(10), καὶ ἐδιαφεντέψαν νὰ μὲν τορμίσῃ τινὰς νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· θωρῶντα ὁ κοντοσταύλης

1) κῆτινες. — 2) μετὰ. — 3) σημάδια. — 4) δέν. — 5) ἴνα. — 6) ἀπαίτορμος. — 7) μὲν. — 8) ἐσώρευσεν. — 9) ὅλον. — 10) φέρουν.

τὸ πρᾶμμαν τὸ πῶς ἐπροξέναν μέγαν κίντυνον, τὴν ἄγγρισιν τοῦ ῥηγὸς καὶ τὴν δρεξιν τοῦ λαοῦ, ἐσυνπίασεν τοὺς καβαλλάριδες τοὺς Κυκρινώταις, καὶ δύο φρενίμους καβαλλάριδες Φράγκους, τὸν σιρὲ Γκαλιστὴ (1) Ταμπιέρες καὶ τὸν σίρε Μπελησοῦν τὲ Λαπελισουνιέρε (2), καὶ ἀπαὶ τοὺς πουργέζηδες, καὶ ἐζήτησέν τους βουλὴν νὰ τοῦ 'ποῦν τὸν φανόν τους, τίνα νὰ ποίση, μηδὲν ἀφοραθῇ ὁ ῥήγας κακόν — ἀληθείᾳ ἐπολογήθηκα τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸ πρῶτον χαρτὶν τὸ πῶς δὲν ἤμουν καλὰ · τὸ β' ἐμήνυσά τους, τὸ πῶς οἱ λαὸς δὲν μὲ ἀφήνουν νὰ ἔρτω καὶ βλέπουν ταῖς πόρτας τῆς Λευκωσίας καὶ τῆς αὐλῆς μου νὰ μηδὲν ἔρτω, ἀμμὲ ἐλπίζω νὰ τοὺς καταπραῖνω καὶ νὰ ἔλθω εἰς τοὺς ὀρισμούς σου · τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἤμπερῶ νὰ τοὺς φύγω, λοιπὸν φαίνεται μοι νὰ τοῦ γράψω χαρτὶν, καὶ νὰ τζακίσετε τὸν λαὸν νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ πάγῃ. Καὶ ἐκατηχῆσαν τὸν λαὸν πολλὰ, καὶ εἶπαν · Δίκαιον εἶναι νὰ γραπτῇ ἀντιλογος καὶ χαρτὶν εἰς τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥήγα νὰ ξεύρῃ πῶς εἴμεστέν ὑποτακτικαί του, μηδὲν παντέχῃ ὅτι ἐρρεβελιάσαμεν καὶ ἐποίηκαμεν τὸν ἀφέντην τὸν κοντοσταύλιν κουβερνούρην, καὶ ζηλέψῃ καὶ φέρῃ τοὺς Γενουβίλους καὶ ἔσολοθρέψῃ μας. Τοῦ λαοῦ ἄρεσέν του νὰ γράψουν χαρτὶν · καὶ εἶπαν νὰ τοῦ γράψουν εἰς τοιοῦτην τάξιν · Ἀκριβέ μου ἀφέντη καὶ γνήσιέ μου ἀδελφότεκνε, ταπεινὰ προσπίπτω εἰς τὴν ἀφεντιάν σου · πολομῶ τὴν ἀφεντιάν σου νὰ ἡξεύρῃς, ὅτι ἐπερίλαβα τὸ χαρτὶν σου, καὶ μοναῦτα ὡς γοῖον εὐρίσκουμουν, ἐξεβήκα νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἀφεντιάν σου, ἀμμὲ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ δὲν μὲ ἀφήκεν, καὶ εἶναι πολλὰ μετανωμένσι καὶ ἀφήκαν τὴν βασιλείαν σου καὶ τὸν ἀδελφόν μου τὸν πρίντζην καὶ ἐπήγετε · καὶ ἐφάνην μοι νὰ τοὺς ἀποτζακίσω, νὰ ἔλθω εἰς τὴν ὑπόταξιν τοὺς ὀρισμούς σου, ὡς γοῖον δι' ἄλλον χαρτὶ σοῦ τὸ ἐμήνυσα · τῶρα θεωρῶ, ὅτι καθημερινὸν περίττου καὶ περίττου μὲ βλέπουν καὶ διαφεντεύγουν με νὰ μὲν ἔβγω ἀπ' ὧδε, καὶ διὰ τοῦτον δὲν θέλω νὰ 'μπῶ εἰς δοκιμὴν νὰ σκοτωθῶ · διὰ τοῦτον γράφω τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀφεντιᾶς

1) Γκαλιό τὸν. Galeto da Pier. — 2) Μπεληνοῦν Λαπερουσουνιέρε. Belin de Capresugnixen (sic).

σου, καὶ νὰ ἔμαι σκουζιασμένους. Καὶ γραφόντα τὸ χαρτὶν, πρὶν νὰ ἴδουν ποῖον, ἐθέλαν νὰ τὸ πέψουν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Καὶ ὄνταν ἐπεφεν τὸ χαρτὶν, ἐφέρον μίαν γραφὴν ἀπαι τὸν καπετάνον τῆς Κερίας (1) καὶ οὐλῆς τῆς ἀνοριᾶς του εἰς τὸν κοντοσταύλην, λαλῶντα οὕτως· «Διέ μας καὶ τριστιμημένε (2) ἀφέντη, πολομῶ τὴν ἀφεντίαν σου νὰ ἡξεύρης, ὅτι ὁ ἀφέντης μας ὁ ῥήγας ἐπεφέν μας εἰς τὴν Κερίαν (3) τὸν σὶρ Φρεσέ (4) Σατούρνον μὲ ἴδιόν τοῦ αὐθέντη (5) χαρτὶν, λαλῶντα ὅτι νὰ κρατήσωμεν τὸν αὐτὸν σὶρ Φρασές εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ τζηβιτάνου μας (6), καὶ νὰ διαλαλήσωμεν ἀπαι τὴν μερίαν τῆς βασιλείας του, ὅτι οὐλοὶ οἱ λᾶς τῆς Κερηνείας νὰ ἦναι εἰς τὸ θέλημαν τοῦ αὐτοῦ σὶρ Φρασές τοῦ Κατελάνου· ἡγικῶντα τοῦ ὀρισμοῦ, καὶ σκοπίζοντα τὴν ἀφεντιάν σου, πῶς ἀφεντεύγεις τὴν Λευκωσίαν καὶ οὐλον τὸ νησίν, δὲν ἐδέκτεμαν τὸν αὐτὸν σὶρ Φρασές, ἀμμ' ἐδώξαμέν τον καὶ ἐστράφην εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· ὅτι φαίνεται μας [πῶς δὲν εἶναι πεμπάμενος ἀπαι τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥήγαν, ἀμμέ] οἱ Γενουβίσοι τὸν ἐπέψαν [μὲ τρόπον ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγός] μήπως καὶ βάλλουσιν τὴν Κερηνείαν εἰς τὸ χέριν τους, καὶ ἐφάνην μας τοῦτον τὸ κατὰστημαν ἐποϊκάν το οἱ Γενουβίσοι διὰ τὸν φόβον ὅπου σὲ φοβοῦνται, μὴδὲν κρατήσης τὸ αὐτὸν κάστρον εἰς τὸ χέριν σου· ἐμεῖς ὅλοι ἀντάμχ θέλομέν σε καὶ ψηφοῦμέν σε διὰ ἀφέντην μας, ὅτι κανένας δὲν ἀγαπᾷ τὸ αὐτὸν νησὶν πέριττεν σοῦ· διὰ τοῦτον οὐλοὶ μας παραδιδόμεθαν εἰς τὴν ἀφεντιάν σου, καὶ παραδιδόμεν καὶ τὸ κάστρον εἰς τὴν βλέπισίν σου, ὅς' ὥς που νᾶρτη ὁ ἀφέντης μας ὁ ῥήγας ὁ τρισακριβός σου ἀδελφότεκνος, ὅπου νὰ σοῦ τὸν χαρύνῃ ὁ θεός, καὶ νὰ μᾶς βλεπίσῃ ἀπαι τοὺς ἀθέους Γενουβίσους».

Παραῦτα ὥρισεν ὁ κοντοσταύλης εἰς τὸ σύγκριτον καὶ ἔπεψαν ἑνὸς μηνὸς πλέρωμαν εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἐμήνυσέν τους νὰ τὰ μοιραστούν, καὶ ἐπεφέν τους ἀντιλογον· «ἀκριβοί, καλοὶ [ἀδελφοί] καὶ δίκαιοι φίλοι καὶ συντρόφοι,

1) Κερηνείας. — 2) Τρισακριβὲ καὶ ἡγαπημένε. — 3) Κερηνείαν. — 4) Φρασέ. Γρασέ. — 5) ῥηγός. — 6) διὰ καπιτάνον εἰς τὴν Κερηνείαν.

τὴν γραφὴν σας ἐπερίλαβον· ἀπαὶ τὸ μ' ἐψηφίσετε διὰ κυβερνούρην τοῦ κάστρου, εὐκαρίζομαί σας καὶ πέμπω σας πλέρωμαν 'νοῦ μηνός· καὶ ἄς ᾔστε δῆσσοι, καὶ ποιοῦματε καλαῖς βίγλαις μέραις καὶ νύκταις, ὅτι οἱ ἐχθροὶ τριγυρίζουν(1) μας, καὶ βλεπηθῆτε, διατὶ δὲν ἡξεύρ' τινὰς τὸν κλέπτειν ποῖαν ὥραν ἐρκεται· καὶ εἴ τι(2) χρηζέσθε, μηνύσετέ μου νὰ σᾶς πέψω».

Εἰς τὴν Ἀμμόχουστον θωρώντα, ὅτι ὁ κοντοσταύλης οὐδὲν ἐπῆγεν, οὐδὲ τὸ κωλύμαν ἐμήνυσεν, ἐμείναν Ἑστικοὶ, καὶ ἀναγκάσαν τὸν ῥήγα νὰ πέψῃ νὰ ᾔστῃ τίνα πολομοῦν. Ὁ ῥήγας ἔδωκεν ἕναν χαρτὶν τῆς ἐμπιστιωσύνης εἰς τὸ χέριν τοῦ σὶρ Τιπάτ Μπελφόρτζ καὶ ἐπαράγγειλεν τὸν πολλὰ τίποτε νὰ ᾔστῃ τοῦ κοντοσταύλη ξηστοματῆς. Τὸ σάββατο, τῇ 17^ῃ νοεμβρίου αἰτοῦ Χριστοῦ, ὥρισεν, ὥρα πρώτη τῆς νυκτός, ἦλθεν ὁ [αὐτός] σὶρε Τιπάτ, βουργέσης(3) τοπικός, καὶ ἐφέρεν τὸ χαρτὶν τοῦ ῥήγας, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σπίτιν τοῦ κοντοσταύλη καὶ ἔδωκεν του τὸ χαρτὶν, τὸ ποῖον ἐλάλεν(4)· «Τρισακριβὲ(5) καὶ ἡγαπημένε μου θεῖε, πέμπομέν σου τὸν ἡγαπημένον μας Τιπάτ Μπελφάρτζ(6), τὸν ποῖον ἐπαγαγγειλαμέν του πολλὰ λογία(7) κρυφὰ νὰ σοῦ συντύχῃ, καὶ εἴ τι σοῦ ᾔστῃ κρατεῖς το(8) ἀληθῶς, ὡς γοῖον νὰ σοῦ τὸ ᾔπαμεν μὲ τὸ στόμαν μας». Τότες ὁ κοντοσταύλης ἐπῆρ(9) τον ἀπαὶ τὸ χέριν καὶ ζήτησέν του νὰ τοῦ δώσῃ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥήγας, ὁ ποῖος εἶπέν του· Ὁ ῥήγας χαιρετᾷ σε καὶ λαλεῖ, ἂν τὸν ἀγαπᾷς, τώρα νὰ ποῖσῃς θαρροῦμενα, ὅτι ἡξεύρει καὶ ἀγαπᾷς τον, νὰ πᾶς μοναῦτα εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ νὰ τὴν βλεπίσῃς πρεπάμενα· καὶ δὲν ἡμπορεῖς νὰ τοῦ ποῖσῃς μεγαλειτέρην χαρὰν, νὰ βλεπίσῃς ὅσον ἡμπορεῖς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἡτζου ἔχει τὸ θάρρος καὶ θέλεις τὸ ποῖσῃς.

Ὁ κοντοσταύλης ἔχοντα τοῦτον τὸν ὀρισμὸν καὶ τὸν λόγον τοῦς Κερηνεώταις, ἐκουντεντίασεν(10)· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέβην ὁ σὶρ Τιπάτ νὰ πάγῃ

1) τριγυρίζου. — 2) τίνα. — 3) πουργέσης. — 4) καὶ ἐδηλοποῖαν οὕτως. — 5) Τρισακριβὲ. — 6) Belfara. — 7) τίποτε. — 8) κράτησ' το. — 9) ἐπῆρ. — 10) ἐκουντεντίασεν.

ἔσω του. Καὶ ἐγρίκησεν ὁ λαὸς, ὅτι ὁ σὶρ Τιπάτ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, ἐννοιάστησαν ὅτι θέλει νὰ ποίσῃ τὸν κοντοσταύλην νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἀρχέψαν νὰ τὸν λιθοβολήσουν· ὁ ποῖος ἔφυγεν καὶ πῆγεν καὶ ἀγριτιάστην. Καὶ πισταυρίου ταχία(1) ἐξέβην καὶ ἦλθεν εἰς τὸν κοντοσταύλην· καὶ πάλε ἐτρέξα τον μὲ ταῖς πέτραις, λαλῶντά του· Ἥλθες νὰ πλανέσῃς τὸν ἀφέντην μας τὸν κοντοσταύλην νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ νὰ ἔλθουν οἱ Γενουβίσοι νὰ μᾶς εὕρουν ἀνακεφάλους, νὰ μᾶς κουρσέψουν(2), καὶ νὰ πέρουν καὶ τὴν Λευκωσίαν, ἥ νὰ δυναστεύετε νὰ ἐκλεκτοῦν τὰ δανεικά! Τότε ὁ σὶρ Τιπάτ ὡς γνωστικός εἰπέν(3) τοὺς εἰς λογὴν(4) ὅπου εὐκαρίστησαν(5)· καὶ μοναῦτα ἐπῆρεν ἀντίλογον καὶ τὸ χαρτὶν τὸ εἶχεν γραμμένον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.

Τῇ δευτέρῃ, τῇ κ' νοεμβρίου αὐτοῦ Χριστοῦ, καλὰ ταχία ὁ κοντοσταύλης ἔπειψεν μίαν καλὴν καὶ μεγάλην συντροφίαν λαῶν τῶν ἀρμάτων εἰς τὴν Κερίαν καὶ πλέρωμαν ἀλλῶναν μῆναν καὶ περὶ ττου, ἤγουν [χιλία] ἄσπρα τῆς Κύπρου, [καὶ ἔπειψεν τοὺς καὶ καρτζὰ] διὰ ν' ἀγοράσουν φαγούραν(6), καὶ ἐμηνῦσέν τοὺς ἔγραφος πῶς νὰ βιγλίζουν [καλὰ τὸν ἱγιαλὸν], καὶ πόσαις βίγλαις νὰ πολομοῦν, καὶ ὥρισεν τὸν σὶρ Μουντολῆφ τὸ Βερνή(7) ν' ἀγοράσῃ τὴν φαγούραν(8), καὶ ἔδωκέν του εἰς τὴν βοήθειάν του δύο βαχλιώταις τῆς τζάμπρας του· καὶ ἐξέβησαν τὰ ὅπερ νὰ τὰ μικρὰ ἀπὸ(9) τὴν Λευκωσίαν. Καὶ ἐβγάλαν καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν Γκοράπ(10) ἀπὰ τὸν φόβον ὁ λαὸς, διὰ νὰ μὴδὲν συνβουλεύσῃ τὸν κοντοσταύλην νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· ἦλθαν ὡς τὸ σπῖτιν τοῦ κοντοσταύλη, τὸ ποῖον(11) εἶναι κατὰ πρόσωπα τοῦ καστελλίου· πάλε ὁ λαὸς εἶδαν τὸν [σὶρ Τζουὰν Γοράπ], καὶ ἀπηδῆσαν ἀπάνω τον καὶ εἶπαν· Πάλε ἤρτε νὰ πλανέσῃ τὸν ἀφέντην μας νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον! καὶ ἐλάσσαν. Γρικῶντα τὴν ἀναλογὴν ὁ κοντοσταύλης, ἐβίγλισε νὰ τοὺς ἰδῇ, καὶ ἦτον σκοτεινὰ, καὶ

1) πισταυριῦ ταχία. — 2) αἰχμαλωτίζουν. — 3) ἐσύντυχέν. — 4) λογὴν. — 5) εὐχαρίστησαν. — 6) φαούραν. — 7) Τεβερνήν. — 8) φαούραν. — 9) ὅπερινὰ ἀπὸ. — 10) Γοράπ. — 11) ποῖον.

ὤρισεν καὶ ἐρρίψαν τοὺς β' τортисία καὶ ἄψαν τα(1), καὶ εἶπέν τοὺς· Φίλοι μου, εὐχαρίζομαι σας πῶς μὲ ἀγαπᾶτε ὅσοον, καὶ θέλετέ με διὰ βοσκόν σας· ἀμμέ σκοτόνετέ με ἀπαι τὰς ταραχὰς καὶ δὲν μὲ ἀφήνετε ν' ἀναπαυτῶ· προμουτιάζω σας ὅτι νὰ μὲν πάγω εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, διὰ τὴν ζωὴν μου· λοιπόν, ἃ μὲ ἀγαπᾶτε, ἀμέτε ν' ἀναπαυτῆτε, [καὶ] ν' ἀναπαυτῶ καὶ ἡγῶ. Γρικῶντα ὁ λαὸς ἀφήκιν τα καὶ ἤγγασιν, καὶ ἐκοιμήθησαν καμπόσοι(2) διὰ νὰ βλέπουν ταῖς πόρταις τῆς αὐλῆς τοῦ μηδὲν πάγη κρυφά.

Καὶ τὴν δευτέραν ὥραν τῆς νυκτὸς εἶπεν τοὺς καβαλλάριδες τῆς βουλῆς τοῦ σὶρ Τζουὰν Γκοράπ, καὶ τοῦ σὶρ Τζουὰν τὲ Νεβίλες τοῦ βισκούντη τῆς Λευκωσίας, καὶ τὸν σίρε Πιέρ τὲ Κασὴν καὶ τοὺς λοιποὺς, πῶς τοῦ ἐμήνυσεν ὁ ῥήγας νὰ πᾶ νὰ βλεπίσῃ τὴν Κερηνείαν, καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὲν τοῦ ὑποτακτῇ(3)· γοί ὁποῖοι εἶπάν του· Ἄμε εἰς τὴν καλὴν ὥραν, μόνον βάλλε [ὠδᾶ] τινὰν εἰς τὸν τόπον σου πρὶν νὰ πᾶς. Τότες ἐβαλλεν τὸν σὶρ Πιέρ τὲ Κασὴν κυβερνούρην τῆς Λευκωσίας. Τότες ἐγύρευαν καιρὸν ὁ σὶρ Τζουὰν Κουράπ(4) νὰ πάγῃ ἔσω του, ὁμοίως καὶ ὅλοι οἱ καβαλλάριδες· καὶ ὁ λαὸς ἐβλεπεν ταῖς πόρταις, θεωρῶντα τὸν σὶρ Τζουὰν Γκοράπ πῶς ἐπῆγεν ἔσω του τᾶπισα, ἦτον πλησίον τῶν ἐσπιτίων τοῦ συνεσκάρδου εἰς τὸν ἅγιον Ἐλευθέριον, ἐτρέξαν νὰ τὸν λιθοβολήσουν(5)· καὶ ἤρρεν τὸ παραθύριν, τὴν πόρταν τοῦ κούντη ἀνοικτὴν καὶ ἀπέχευσεν, καὶ ἐνέβην καὶ ἐρρωμανίστην, καὶ λαλοῦν· Καλ' ἡμέρα ἔξημερένεται! καὶ ἤτ'ζου ἐγλύτωσεν [ἀπὸ τὸν θάνατον].

Καὶ τὴν τρίτην, τῇ κα' νοεμβ(ρ)ίου αἰτοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐσήμανεν τὸ μεσανυκτικὸν ὁ αὐτὸς κοντοσταύλης ἐδηγῆθην μὲ τὴν κυράν(6) τὴν Χελουγῆς τὴν κοντοσταύλαιναν τὲ Πρεζουῖτ(7), καὶ τὴν ἀνήλικήν του θυγατέρα καὶ μὲ τὴν ὑποταγὴν του καλὰ λ' ἀνομάτους, καὶ ἐκαβαλλίκευσεν καὶ

1) ἄψαν δύο τортисία. — 2) ἐμεῖναν μερτικόν. — 3) ὁπειδιάσθ. obedire. — 4) Γοράπ. — 5) σκοτώσουν μὲ ταῖς πέτραις. — 6) συμβίαν του. — 7) Πρεζέη. Cheluis de Preson.

ἐπῆγεν εἰς τὴν πόρταν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· καὶ οἱ βλεπάτοροι ἦτον κοπιασμένοι καὶ κοιμήθησαν, καὶ δὲν ἐνῶσαν, καὶ ἐξηπέρτισεν καὶ ᾔπῃγεν πρὸς τὴν Κερίαν(1)· καὶ ὅταν ἐξέπνησαν ὅπου ἐβλέπαι καὶ ἐνῶσαν τὸ πῶς ἐπῆγεν, ἐλάξαν καὶ ἐκλάψαν μήπως καὶ ὁ πατήρ του ὁ ρὲ Οὕγγες νὰ ζῇ, καὶ ἀπὸ θανάτου του νὰ καταβῇ τὸ ρηγάτον τοῦ υἱοῦ του τοῦ αὐτοῦ Γκῆ· χωρὶς νὰ ποῦν· Ὁ πατήρ του δὲν ἐκλερονομῆσεν, πῶς νὰ κληρονομήσῃ ὁ υἱός του(2); Καὶ ἐκουντεντιάσαν του οἱ καβαλλάριδες, καὶ ἐγράψαν το εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν, καὶ ἐδῶκαν τὰ προβιλίζια καὶ ἐπέψαν τα τοῦ κυροῦ τῆς κόρης τοῦ αὐτοῦ Λογῆς τὲ Βαλοῆς, ἡ ποιγὴ ἀρμάστην καὶ ἐπόικεν υἱὸν καὶ ἔκραξέν τον Οὕγγε, τὸ ὄνομα τοῦ παπποῦ του. Καὶ ἐπόθανεν ὁ υἱός τοῦ ρὲ Οὕγγε, καὶ ὁ υἱός του ἀναγκυώθην καὶ ἐγένετον καβαλλάρης εἰς τὴν Φραγγίαν· καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ γονεῖς του ἀρχαλέσαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ρὲ Οὕγγε, καὶ ἔστρεψεν ἡ βουλὴ τοῦ ρὲ Πιέρ τοῦ μεγάλου, ὁ ποῖος ἦτον θεῖος τοῦ παιδίου, εἰς τὸν Πάπαν λαλῶντα, κατὰ τὰ στοιχήματα καὶ προβιλίζια τοῦ ρηγάτου ἔπεσεν τοῦ αὐτοῦ Οὕγγε τοῦ πρίντζη τῆς Γαλιλαίας· καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν Λουμπαρδίαν εἰς τοὺς πολέμους, εἰς τὴν Κηνουργίαν χώραν. Τούτα οὖλα ἡξεῦράν τα οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐψιλοκοπέτησαν(3) καὶ ἐκομπῶσαν τὸν τοιοῦτον καὶ τηλικούτον σὶρ Τζουὰν τὲ Μόρφου, καὶ ἐπῆραν τὸ κάστρον τῆς Ἀμμοχούστου.

Ὁ ρήγας πεθυμῶντα ν' ἀποβγάλλῃ(4) τοὺς Γενουβίσους ἔπεψέν τους β' καβαλλάριδες, καὶ ἐπεριλάβαν τους, καὶ ἔπεψαν καὶ κείνοι β' Γενουβίσους πολλὰ σφοδρὰ καὶ ἐπεσώθησαν(5) εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ρηγῆος· καὶ ὅς' ὅπου(6) νὰ ποίσουν νῶσιν τοῦ ρηγῆος, ἐπεριλαβέν(7) τους ὁ σὶρ Τζουὰν τὲ

1) εἰς τὴν Κερίνειαν. — 2) Au lieu de la ligne, ὁ πατήρ — ὁ υἱός του, le ms. d'Oxford donne ce qui suit : καὶ εἶπαν· μήπως καὶ οἱ καβαλλάριδες ἐστάθησαν κουντέντε ὅτι νὰ ἔρτῃ ὁ Οὕγγες ὅπου εἶναι εἰς τὴν Φραγγίαν ὅπου ἔχεν διαφορὰν ὁ κύρης του ὁ ρὲ Πιέρ; μήπως καὶ ἐφέρον τον οἱ Γενουβίσοι διὰ νὰ τὸν στέψουν ρήγαν τῆς Κύπρου; καὶ ὁ πατήρ του δὲν ἐκληρονόμησε, πῶς νὰ κληρονομήσῃ ὁ υἱός του. — 3) ἐψιλοκοπήθησαν. — 4) νὰ ἀποβγάλλουν. — 5) ἀπεσῶσαν. — 6) ὡς που. — 7) ἐπροσδέχτην.

Μόρφους [ὁ κούνη Τερουχᾶς] καὶ ἐποικέν τους καλὸν πρόσωπον (1) κατὰ τὸ συνῆθιν, καὶ ἐμάθαν ἀπὸ ἑαυτῆς του πῶς νὰ χαιρετήσουν τὸν ῥήγα· εἰπὼν του κρυφά· θέλομε νὰ σοῦ συντύχωμεν διὰ τὸ μέγα σου διάφορος, ἀφὸν νὰ συντύχωμεν μὲ τὸν ῥήγα! Ὁρίσεν [ὁ ῥήγας] καὶ ἐμπάσαν τους εἰς τὴν τζάμπραν του καὶ εἰπὼν του· ἀφέντη, νὰ ἑεύρη ἡ ἀφεντιά σου καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς βουλῆς σου, ὅτι ὁ καπετάνος μας καὶ ὁλη (2) ἡ ἀρμάδα ῥικουμαντιάζονται (3) εἰς τὴν ἀφεντιάν σου, καὶ μηνοῦ σας, ὡς γοῖον καὶ ἀλλαις φοραῖς τὸ (4) ἐμηνύσαν, ὅτι οἱ λᾶς μας δὲν θέλουν οὐδὲ ἀρέσκει τους, οὐδὲ ἀποθαρροῦν τὰ κορμιὰ τους νὰ πεζεύσουν (5) εἰς τὴν Ἀμμοχουστον νὰ συντύχουν μὲ τοὺς λᾶς σας, διὰ ν' ἀποφύγουν τ' ἀπόβγαρμάν μας, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχούστου ἐνι χοντροὶ λᾶς καὶ πλούσιοι (6), καὶ θέλουν μᾶς ποίσειν ἀγανάκτησιν· ἀμμὲ, ἂν σᾶς φανῇ (7), ναῦκαιρέσετε τὴν Ἀμμοχουστον, τοῦτέστιν τὸ καστέλλιν, καὶ ἀφῆτε ἱβ' σεργένταις (8), νὰ ἔρτωμεν καὶ μεῖς ἱβ' τζακράτοροι μὲ τὴν βάρκαν τῆς θαλάσσου, καὶ νὰ ἴμπούν καὶ μαντατοφόροι ὅσους θέλετε νὰ πέψετε καὶ σείς, καὶ κεί νὰ ποίσωμεν ἀπόφαν (9) τὸ μέλλει νὰ γενῇ· καὶ ἂν θέλετε νὰ τελειωθῇ ἡ δουλιὰ μας, ἄς γενῇ, εἰ δὲ κἂν οὐ (10), ἔχετε ὑγείαν, ὅτι δὲν θωροῦμεν ἀλλοιῶς πως νὰ τελειωθῇ ἡ δουλιὰ μας, ὅτι οἱ λᾶς μας δὲν ἀποθαρροῦν τὰ κορμιὰ τους εἰς τὰ χεργία τοὺς Συργιάνους καὶ Ῥωμαίους. Ἐπολογίθην τους ὁ ῥήγας· Καρτερήσετε (11) ὀλίγον νὰ ἔχω (12) βουλὴν μὲ τοὺς λᾶς (13) μου. Οἱ Γενοῦβισοὶ εἰπὼν του· Ἀφέντη πᾶμεν εἰς τὸν καπετάνον μας, καὶ ἔχοντα τὴν βουλὴν σου θέλεις μᾶς τὸ πείν καὶ θέλομεν τὸ πείν τοῦ καπετάνου μας.

Ὁ σὶρ Τζουάν τὲ Μόρφους, ὅπου ἦτον πεθυμημένος νὰ τοῦ καθαρίσουν τὸ τοῦ εἶπαν, ἐπῆρὲν τους μερία, καὶ ἐδεῖξαν φανὸν ὅτι συντυχάνουν διὰ

1) καλὴν συντροφίαν. — 2) οὐλη. — 3) ῥικουμαντιάζονται. — 4) σᾶς. — 5) ἀπεζεύσουν. — 6) εἶναι πολλὰ χοντροὶ καὶ ἄρχοντες. — 7) ἂ σᾶς φανιστῇ. — 8) ἀνομάτους ἀρματωμένους. — 9) νὰ γινῇ ἡ ἀπόφα. — 10) οὐδὲ ἀλλοιῶς. — 11) ἀπομαίνετε. — 12) ποίσω. — 13) παρούνηδες.

τὴν ἀγάπην, καὶ ἐγύρεψε νὰ μάθῃ τὸ κρυφόν· οἱ μαντατοφόροι εἶπάν τοις φανερά· ἐσοὺ θέλεις καὶ εἵμεστέν ἀκομῇ(1) ὧδε, ὅτι εἰς αὐτόν σου εἶναι τὸ ἀποβγαρμάν μας· ἂν θελήσῃς νὰ βάλλῃς τὴν ὕρεξίν σου, ἀποβγαίνομεν(2). Τάπισα εἶπάν τοι κρυφά· ἐξεῦρε ὅτι τούτῃ ἡ ἀρμάδα ἐποίκαμέν τὴν διὰ λόγου σου, ὅτι ὁ κύρης ὁ πρίντζης [ὁ Οὕγκες, ὁ ἄγγονας τοῦ ρὲ Οὕγγε ἀποῦ εἶναι εἰς τὴν Φραγγίαν, τὸ ρηγάτον ἦτον τοῦ κυροῦ τοῦ κατὰ τὴν προυμέσαν τὴν ἐποίκεν ὁ ρὲ Οὕγκες, καὶ πὲρ φόρτζα ἐπῆρὲν το ὁ ρὲ Πιερ ὅπου ἐσκοτώσατε, καὶ τώρα ἤλθεν νὰ ἀρμαστῇ τὴν θυγατέραν σου ὅπου ἐχαρτώθην, καὶ] ὁ γαμπρός σου ἐνὶ ἀπάνω εἰς τὰ κάτεργα, καὶ εἰς τὸν ἔξοδόν τοι ἤρταμεν νὰ 'πάρῃ τὸ ρηγάτον, καὶ ἤλθαμεν νὰ τὸν βάλλωμεν εἰς νομὴν(3), καὶ ποῖσε νὰ βουλεύσῃς τὸν ῥήγα νὰ μᾶς βάλλῃ 'ς τὸ καστέλλιν, καὶ θέλομεν κατεβάσειν τὸν γαμπρόν(4) σου καὶ θέλει περιλάβειν τὸ ρηγάτον τοῦ. Ὁ κούντης ἐθάρρην καὶ συντυχάνει μὲ λᾶς ἀποῦ ἔχουν διάκρισιν, καὶ 'πίστευσέν τοις εἰς τὸν ἄπιστόν τοις λόγον, καὶ ἐλησμόνησεν τὸ 'πεῖν τοὺς φιλοσόφους(5) ὅπου λαλοῦσιν — μὲν πιστεύσῃς πᾶσα λόγον τὸν ἀγρικτήσης, μὴ δὲν σέ(6) κρατήσουν μωρόν. Καὶ πηγαίνοντα νὰ φάγῃ, ἐγύρεψε πῶς νὰ παγιδέψῃ τὸν σὶρ Ἀμοῦν Παπῆν, ὁ ποῖος ἦτον πιστὸς καὶ καλὸς συμβουλάτορος τοῦ πρίντζη, νὰ τὸν καταστήσουν νὰ ποίσῃ τὸν πρίντζην καὶ τὴν βουλὴν νὰ συγκατεβοῦν ν' ἀφήσουν τοὺς Γενουβίλους νὰ 'μποῦν εἰς τὸ καστέλλιν, ὅτι ἦσαν εἰς τὸν ναὶ καὶ εἰς τὸ ὅχι(7). Καὶ ἐποίκεν εἰς αὐτῆς τοῦ [ὁ διάβολος] ὡς γοῖον ἐποίκεν(8) ὁ διάβολος μὲ τὴν Εὐᾶν καὶ τὸν Ἀδὰμ, ἤτιζον 'ποίκεν ὁ κούντης τὲ 'Ρουχᾶς μὲ τὸν πουντουλιέρην τῆς Κύπρου. Ἐκατῆεν ὁ ῥήγας νὰ φᾶ, καὶ τὴν βουλὴν ἀφῆκέν τὴν ὡς τὸ ἀπογιάμαν(9). Τότες ἐκάλεσεν ὁ κούντης τὲ 'Ρουχᾶς τὸν πουντουλιέρην τῆς Κύπρου νὰ φάγῃ μετὰ(10) τοῦ, καὶ ἄνταν ἀποφάγαν, ἐρώτησεν ὁ κούντης

1) στενδιάζομεν. — 2) διότι διὰ λόγου σου ἐγένην ἡ ἀρμάδα καὶ ἤρταμε, καὶ ἀνάγκασε νὰ ἀποβγοῦμε. — 3) ποσέσον. — 4) γαμπρόν. — 5) τοὺς λόγους τῶν φιλοσοφῶν (sic). — 6) νὰ μὲν σέ. — 7) μερτικὸν ἐθέλαν καὶ μερτικὸν δὲν ἐθέλαν. — 8) ἐμπῆκεν. — 9) ἀπόγειομαν. — 10) μετὰ.

ἀν ἦναι ἀλήθεια καὶ ἐφέρον τὸν ῥὲ Οὐγκε], πρὶν χαρτώσει οὐ ὁμόσει, ἀμμ' ἐκάθετον τυφλὸς διὰ τὴν ἀμαρτίαν τοὺς(1), καὶ ἐκομπώθησαν διὰ τὸ κέρδος, καὶ ὅλοι ἐτζενιάστησαν καὶ ἐκλείσαν τὸ νησὶν, πόσαις ἐμείναν χήραις καὶ ὀρφανοὶ, [καὶ ἐπῆραν τὸ 'δικόν τους, καὶ ἐπῆγαν] εἰς τὸ διακόνιον(2) ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους; Τότες ἐπῆγεν ὁ σὶρ Ἀμοῦν Παπῆς εἰς τὸν πρίντζην τῆς Ἀντισχείας, καὶ ἐβίαζέ τον(3) ν' ἀφήσῃ τοὺς Γενουβίσους νὰ 'μποῦν εἰς τὸ καστελλιν ἀπαὶ τὴν πόρταν τῆς θαλάσσου νὰ συντύχουν νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην.

Καὶ εἰς τοῦτον ἐκάτξαν εἰς τὴν βουλὴν, καὶ πολλοὶ ἐκουντρεστιάζαν(4) μεσόν τους, καὶ μερτικὸν ἐλαλοῦσαν νὰ μὲν ἐμποῦν, διατὶ, ἀν ἐμποῦν, δύσκολα θέλουν ἐβγῆν. Ἄλλοι (λα)λοῦσαν· Ἀνὲν καὶ κρατήσουν τὸ κάστρον, ἐμεῖς ἔχομεν τὴν χώραν καὶ θέλομεν τοὺς ἀποκλείσειν ἔσω· ἐμεῖς θεωροῦμεν πῶς ἐκεῖνοι ἀναγκάζονται νὰ πᾶν ἔσω τους. Καὶ εἰς τοῦτον τὸν λόγον ἐστάθησαν ὅλοι εἰς κακὴν ὥραν καὶ ἐποῦκαν ἀπόφαν νὰ 'μποῦν. Ὁρισαν τὸν καστελλάνον νὰ ἐβγῇ καὶ νὰ μείνουν ἱβ' τζακρατόροι μόνον, καὶ οἱ λοιποὶ ὅλοι νὰ ἐβγοῦν(5)· καὶ ἐβγαίνοντά τους ἐμηνύσαν τῶν κατέργων, καὶ ἐνέβησαν εἰς ταῖς βάρκαις ἱβ' συντρόφοι ἀντριωμένοι, καὶ ἀπεξέψαν, καὶ ἡ βάρκα ἐστράφη νὰ φέρῃ ἄλλους· καὶ ἐφέρον τοὺς ἐ' μαντατοφόρους τοὺς Γενουβίσους καὶ ἀνοῖξαν τὴν πόρταν τοῦ 'γιαλοῦ, καὶ ἐστέκαν οἱ δώδεκα συντρόφοι, καὶ ἀφήκαν τους καὶ ἐνέβησαν. Καὶ ἦρταν καὶ ἀπαὶ τὴν πόρταν τῆς γῆς πέντε(6) καβαλλάριδες οἱ μαντατοφόροι τοὺς ὠρδνιάσεν ὁ ῥήγας, καὶ ἐκάτξαν εἰς τὸ παλάτιν. Ἡ βάρκαις ἐκουβαλοῦσαν τοὺς Γενουβίσους ἔξω τοῦ κάστρου· καὶ ἄνταν ἐμπῆκαν οἱ ἱβ' Γενουβίσοι καὶ οἱ ἐ' μαντατοφόροι, ἐπιάσαν οἱ Ἀμμοχουστιανοὶ [νὰ σφαλίσουν] ταῖς πόρταις νὰ μὲν ἐμποῦν πλέον [ἄλλοι Γενουβῆσοι]. Καὶ μοναῦτα οἱ μαντατοφόροι οἱ Γενουβίσοι ἐποτζουκίσαν(7) τοὺς ἱβ' Ἀμμοχουστιανούς ν' ἀφήσουν ἀνοικτά(8)·

1) ἐτύφλωσέν τον ὁ διάβολος διὰ νὰ χαλάσῃ τὸ νησὶν διὰ ταῖς ἀμαρτίαις του. —

2) καὶ ἔδιακονῆσαν. — 3) ἀβ(σ)γιασεν. — 4) ἐκουντρεστιάζαν. — 5) νάβγοῦσι. — 6) ν'.

— 7) ἐποτζακίσαν. — 8) καὶ εἰπὴν τους· Ἀφῆτε ταῖς πόρταις ἀνοικταῖς· ἢ κρατεῖτε

καὶ ἀκηδῆσαν οἱ ἱβ' Γενουβίσοι, [καὶ ἐσύραν τὰ σπαθία καὶ] καὶ πᾶσα εἷς ἐπίασεν τὸν ἔναν, καὶ ἡ πόρταις ἐμείναν ἀνοικταῖς. Καὶ μοναῦτα [ἡ βάρ-
καις] ἐγέμωσεν τὸ καστέλλιν Γενουβίσους. Τὸ ν' ἀγρικῆσουν οἱ μαντατο-
φόροι οἱ [ε'] καβαλλάριδες τὴν ταραχὴν, ἀφῆκαν τὸ κάστρον καὶ ἐξεβῆσαν
ἔξω, καὶ ἐμείνεν τὸ κάστρον εἰς τὸ χέριν τοὺς Γενουβίσους. Καὶ τοῦτο
ἦτον καλὸν τὸ 'ποῖκαν οἱ καβαλλάριδες τῆς Κύπρου!

Τότε ἐμετανῶσαν ἐκεῖνοι ὅπου ἐργάστησαν τὸ κακὸν, [ὡς γοιὸν ἐμετά-
νωσεν καὶ ὁ 'Ιούδας μετὸν Χριστὸν,] ὁ σὶρ Τζουὰν τὸ Μόρφους καὶ ὁ σὶρ
'Αμούν Παπῆς. Ἀφ'ὸν ἐμπῆκαν οἱ Γενουβίσοι εἰς τὸ καστέλλιν καὶ ἔμεινεν
τέλεια ὅκλον τους, ἐμηνύσαν τοῦ ῥηγὸς νὰ πέψῃ τοὺς μαντατοφόρους του
νὰ τελειώσουν τὴν ἀγάπην, καὶ οὐδένας καβαλλάρης δὲν ἐθέλησεν νὰ 'μπῇ
εἰς τὰ χεργιά τους, ἀλλ' ἐμηνύσαν. Ἄς κατεβῇ ὁ ἀμιράλης(1) εἰς τὴν
γῆν ἔξω τῆς Ἀμμοχούστου αὖριον, καὶ νὰ βάλλωμεν παπᾶν νὰ μᾶς λει-
τουργήσῃ καὶ νὰ μᾶς 'μόσουν εἰς τὸ φρικτὸν καὶ ἄγιον σῶμαν τοῦ Κυρίου(2)
νὰ μὲν μᾶς ἀδικήσουν, καὶ τότες ν' ἀποθαρριστοῦμεν(3) νὰ 'μποῦμε εἰς τὸ
καστέλλιν.

Πισαυρίου ἐκατέβην ὁ [ἀμιράλης ὁ] σὶρ Πιερ 'Εντεκαμπὲ Φρεγκοῦσε μετ
μεγάλῃν δόξαν καὶ φοβέραν μετ μίαν μεγάλῃν συντροφίαν τοὺς карабоку-
роὺς, καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὸν ἄγιον Νικόλαν καὶ ἐλειτουργήθησαν [καὶ οἱ
καβαλλάριδες ἀντάμα]. καὶ ἄνταν ἐσήκωσεν ὁ παπᾶς τὸ κορμὶν τοῦ Χρι-
στοῦ, ἀφῆκάν το εἰς τὸν ἄγιον σκούτελλον καὶ τὸ αἶμαν τοῦ Κυρίου εἰς
τὸ ποτήριον, καὶ ἐβάλαν τὰ μιαρὰ τοὺς χεργία(4) οἱ Γενουβίσοι, ὁ ἀμι-
ράλης καὶ οἱ карабокуροὶ, καὶ ἐμόσαν τοῦ ῥηγὸς καὶ τοὺς ἄρχοντες, τὸ(5)
νὰ 'μποῦν εἰς τὸ καστέλλιν νὰ συντύχουσιν καὶ 'κεῖ νὰ γένῃ τὸ νὰ δώσῃ(6)
ὁ θεός. Καὶ ὄνταν(7) ἐτελείωσεν ἡ λειτουργία, ἐπῆραν τὸν ῥῆγα καὶ τὴν

μας διὰ ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ, καὶ κρατεῖτέ μας ὡς γοιὸν σκύλλους καὶ δὲν ἀτζετιαζετε
τὸν ὀρισμὸν μας;

1) ἀμιράλης. — 2) ποῖσουν ὄρκον εἰς τὸ κορμὶν τοῦ Χριστοῦ. — 3) ἀποθαρρήσω-
μεν. — 4) χεργία. — 5) ἄρχοντές τους, ὅτι. — 6) θέλῃ. — 7) ἄνταν.

μητέρα του και τὸν πρίντζην, καὶ ἐκάτξαν εἰς τὸ παλάτι [τοῦ καστελλιοῦ] νὰ συντύχουν· καὶ Γενουβίσοι ἐβγαίνεν ἕνας [ἕνας] ἔξω, καὶ ἐμείναν οἱ γ' αὐθένταις μόνον, ὁ ῥήγας καὶ ἡ μητέρα του, καὶ ὁ πρίντζης, καὶ ἐκλείδωσάν τους μέσα [καὶ ἀφήκάν τους] ἄφαγους καὶ ἄποτους ὅλην τὴν ἡμέραν, διχῶς νὰ τοὺς ἀφήσουν δουλευτὴν, καὶ τὴν νύκταν ἐκοιμήθησαν χαμαὶ ἐντυμένοι (1), [ὡς γοιὸν τοὺς σκύλλους τοὺς ἐτρακτίασαν]. Θεωρῶντα ἡ ῥήγαινα τὸν υἱὸν τῆς ἀγιομάτιστον, ἀδείπνητον καὶ κοιμισμένον χαμαὶ, ἐλυπήθη πολλὰ. [Καὶ ἐμπήκαν τόσοι Γενουβῆσοι ὅτι ἐκρατήσαν δυνατὰ τὸ κᾶστρον καὶ τῷξω καὶ τὸ ἔσω.]

Καὶ ἴπισαυριοῦ τὸ πρῶτ(2) ἀφήκαν ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ ῥηγὸς καὶ τῆς ῥήγαινας καὶ τοῦ πρίντζη καὶ ἐνέβησαν νὰ τοὺς δουλεύσουν (3)· καὶ θεωρῶν(τά) τους φυλακισμένους εἰς τὰ χεργία τοὺς ἐχθροὺς τους [ἐκλάψαν οἱ δούλοι καὶ] ἐφοβήθησαν πολλὰ. Καὶ τᾶπισα ἐνέβην ὁ ἀμιράλης νὰ τοὺς χαιρετήσῃ, καὶ τὸ νὰ τὸν ἰδῇ ἡ ῥήγαινα, ἐσύντυχέν τον ἔκ πολλὰ ἀτίπῳτα, εἶπεν· Ἄ, κύρη, τούτη εἶναι ἡ πίστι σου καὶ ὁ ὅρκος σου; ἄχεν ἀπαντήσῃ (4) ὁ ὦραις, ἀμμέ μοναῦτα νὰ μᾶς φυλακίσῃς [καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃς] ἄφαγους, ἄποτους! τοῦτον δὲν ἐγίνην οὐδὲ εἰς Τούρκους, οὐδὲ εἰς Σαρακηνοὺς, καὶ νὰ μᾶς κοιμήσῃς ὡς γοιὸν τοὺς σκύλλους! Ὁ ἀμιράλης ἐπολογήθη· Κυρά μου, μέγαν σκοπὸν εἶχεν τοῦτον τὸ σᾶς ἐγίνετον, καὶ ἄνταν τὸ ἡγρικῆσῃς, ὡς φρένιμη ὅπου ἴσαι θέλεις μοῦ εὐχαριστεῖν· νὰ ἡξεύρῃ ἡ ἀφεντιά σου, ὅτι ἡ περὶττου τζοῦρμαν τῶν καραβίων (5) ἐθέλησαν νὰ σᾶς θανατώσουν, ἀντὶ τοὺς λαῶς μας ὅπου ἴσκοτώσατε, καὶ ἐδιάβασα πολλὰ φαστιδίο (6) νὰ τοὺς μουλλώσω καὶ νὰ τοὺς μερώσω μετὰ σας· καὶ καλλίον νὰ μέινετε νηστικοὶ, παρὰ νὰ εἴχετε εἴσταιν σκοτωμένοι· ὅμως ἐγίνετον (7). Τώρα [ἡ ἀφεντεία σας] πέψετε φέρετε τοὺς καβαλλάριδες καὶ τὸν κοντοσταύλην ἀπαὶ τὴν Λευκωσία νὰ συντύχωμεν, καὶ νὰ ἴδωμεν

1) καὶ εἰς τὴν γῆν ὡς γοιὸν εὐρέθησαν. — 2) ἴπισαυριοῦ τὸ πρῶτον. — 3) καὶ ἐμπάσαν πασανοῦ ἕναν δουλευτὴν νὰ τοὺς δουλεύουν. — 4) νὰ μὲν ἀπαντήσῃ. — 5) τζοῦρμα τοῦ κατέργου. — 6) πολὺν φαστιδιον. — 7) τοῦτον ἐδιάβην.

ἵνα νὰ ποίσωμεν διὰ νὰ πᾶμεν ἔσω μας(1). Ἡ ῥήγαινα(2) εἶπέν του· Κύρη, δὲν εἶναι καιρὸς νὰ συντυχάνωμεν εὐκαιρα λογία· ἐσοῦ ἀγνωρίζεις(3), ὅτι ὁ λαὸς ὄλος ἐφοβήθησαν, καὶ ἂν μηνύσωμεν χίλια μαντάτα, τινὰς δὲν θέλει ποίσειν τινὰ διὰ λόγου μας· ἀμμέ ἐβγάλλετε τὸν ῥήγα ἔξω καὶ νὰ τοὺς μηνύσῃ [καὶ] κατὰ τὰς ἀσίζας μας νὰ ἔρτουν, καὶ τότες θέλουν ἔρτειν. Ὁ ἀμράλης εἶπέν της· Ἀληθινὰ λαλεῖς, καὶ νὰ γενῇ, μόνο νὰ ἡξεύρης, ἐμεῖς ἤλθαμαν [καθὼς μᾶς ἐμήνησες] νὰ σᾶς δοκιμάσωμεν ἀπαὶ τοὺς παρὰβούλους σας, καὶ μείνετε(4) εἰς τὴν βλέπισίν μας, καὶ θέλετε μᾶς εὐχαριστεῖν.

Μοναῦτα ἐβγάλαν τὸν ῥήγα καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἐπήγαν εἰς τὸ ἀπλί-κιν τοὺς· ἀμμέ τοῦ πρίντζη ἐβάλαν τον(5) σίδερα ψιλὰ εἰς τὰ ποδιά(6) του, καὶ ἀρεσιτιάσαν τον ὡς φονεῖαν ὅπου ἐσχότωσεν τὸν ἀδελφόν του· καὶ ἐκλημμελοῦσαν νὰ πιάσουν καὶ τὸν κοντοσταύλην νὰ τὸν βάλλουν εἰς τὸ χέριν τοὺς νὰ τοὺς κακοθανάτισουν. Ὁ ῥήγος ἔπεψεν καὶ ἐκράξαν τοὺς καβαλλάριδες καὶ ἄλλους(7) ψουμάτους νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον μὲ(8) τ' ἄλογά τοὺς καὶ τ' ἄρματα τοὺς καὶ τὴν δούλευσιν τοῦ ψουμιοῦ τοὺς [ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν], οἱ ποῖτοι(9) κατὰ τὸν ὄρισμόν τοῦ ῥήγος ἐξέβησαν καὶ ἤρταν· καὶ ἐκράξαν τοὺς εἰς τὸ καστέλλιν εἰς τὴν βουλήν, καὶ [ἐμπαίνοντα] ἐπιάσαν τοὺς [οὐλοὺς] καὶ φυλακίσαν τοὺς.

Θωρῶντα τοῦτον, ὁ μάγειρος τοῦ πρίντζη ὁ Γαλευτηρᾶς(10), πῶς ἦτον πολλὰ στενοχωρισμένος ἀφέντης του ὁ πρίντζης καὶ κριτηρεμένος νὰ μολογήσῃ τὸ ὅκον τοὺς, καὶ ἄργεν εἰς τὸ καστέλλιν, ἐννοιάστη νὰ τὸν ἐβγάλλῃ ἀπαὶ τὴν φυλακὴν(11)· καὶ ἤτζου ἐγίνετον· καὶ λαλεῖ του· Ἀφέντη, εἶμαι πολλὰ περιλυπος, θωρῶντα τὸν ῥήγα καὶ τὴν μητέρα του εἰς τ' ἀπλίκιά τοὺς καὶ σέναν φυλακισμένον [εἰς τὸ καστέλλιν, ὡς γοιὸν νὰ ἤσουν φονεῖας

1) καὶ ἐμεῖς εἰς τὸν τόπον μας. — 2) Καὶ ὁ ῥήγας. — 3) ἀγνωρίζεις. — 4) διὰ νὰ σοῦ ποίσωμεν βεντέτταν ἀπὸ τοὺς παρὰβουλοὺς σου καὶ ἐμεινες. — 5) ἐφορίσαν του ἓνα ζευγάριν. — 6) πόδιά. — 7) πολλοὺς. — 8) μὴ. — 9) οἱ πγοί. — 10) Γαλευτήρης. Galentin. — 11) τὸ καστέλλιν.

ἡ κλέφτης], καὶ φαίνεται μου κακὰ ἐννοιάζονται διὰ λόγου σου, ὅτι πολλὰ σὲ μισοῦν· ἀμμέ, ἂν θέλῃς νὰ βάλλῃς τὸ κορμὶν σου εἰς περικουλον, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ θέλω σὲ ἐβγάλλειν (1) ἀπ' ὧδε. Ὁ πρίντζης εἶπέν του· Τὸ λαλεῖς ἀρέσκει μου, καὶ εἴ τι μοῦ 'πῆς νὰ ποίσω, καὶ ὡς τὸ δώσῃ ὁ θεὸς ἅς γενῇ. Καὶ 'πισαυρίου (2) ἐφένεν ἀ' κόπελλον τοῦ μαγειρείου (3) μὲ μίαν ζυγὴν 'ποδήματα πλατεῖα, καὶ ἔμπασεν τὸν πρίντζη εἰς τὸ μαγειρεῖον (4) καὶ 'νακόμπωσεν 'ψηλὰ (5) τὰ σίδερα καὶ ἔβαλεν τὰ 'ποδήματα, καὶ κατὰδυσέν τα, καὶ 'φόρησέν του τὰ βούχα τοῦ κοπέλλου, καὶ ἐμουζώθη (6), καὶ ἐβάλεν εἰς τὴν κεφαλὴν του ἓναν χαρκὶν καὶ ἓναν χαρκόπουλον εἰς τὸ χέριν του, λαλῶντα, πᾶ νὰ τὰ γανώσῃ (7)· καὶ ἐβγαλὲν τὸν ἀπὸ τὸ καστέλλιν, καὶ ἐβγαλὲν τὸν ἀπὸ τὴν πόρταν τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ ἐπῆρén τὸν εἰς τὸ παρασπίτιόν του εἰς τὸν Κολόταν, καὶ ἐκεῖ ἐκαβαλλικέψεν τὸν ἀπάνω εἰς τὴν φοράδαν τοῦ καστελλάνου καὶ ἐπῆρén τὸν εἰς τὴν Καντάραν.

Καὶ ἄνταν ἐγυρέψαν οἱ Γενουβίσοι τὸν πρίντζην, [δὲν τὸν ἡῖραν, καὶ ἐπλῆξαν πολλὰ] λαλῶντα· Εἴχαμέν τὸν εἰς τὰ χεργιά (8) μας, καὶ ἐπεθυμοῦμεν (9) νὰ βάλλωμεν καὶ τὸν κοντοσταύλην, τῶρα ὁ κοντοσταύλης, κατὰ τὸ μάθαμεν, εἶναι εἰς τὴν Κερίαν (10), καὶ ὁ πρίντζης ἐπῆγεν εἰς τὴν Καντάραν!

Θωρῶντα ὁ ῥήγας τοὺς Γενουβίσους, πῶς τὸ καστέλλιν ἐκρατοῦσάν το δυνατὰ καὶ πολλὰ τὸ ἐβλέπαν, εἶχεν κακὴν καρδίαν, εἶπέν του οἱ καβαλάριδες ὅπου ἦσαν ἥξω τοῦ καστελλίου ὅπου ἔρχονταν ξύστερα, καὶ μανθίνοντα οἱ ἄλλοι πῶς ἦσαν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ εἶπαν (11) τοῦ ῥηγὸς καὶ ὤρισεν καὶ ἐσγάψαν χαντάκιν ἔξω τοῦ καστελλίου καὶ ἐχωρίσαν το ἀπαὶ τὴν Ἀμμόχουστον· τὸ ποῖον ὀλίγον ἐφέλεσεν, ὅτι ἔχοντα τοὺς καβαλ-

1) βαστᾶ με ἡ ψυχὴ μου νὰ σὲ ἐβάλω. — 2) 'πισαυριοῦ. — 3) μαγεργειοῦ. — 4) μαγεργειόν. — 5) ἐτζάκισέν του. — 6) ἐμουζώσέν τον. — 7) ἂν τὸν ἀρωτήσῃ τίνας, 'πέ του πῶς τὰ 'παίρνεις νὰ τὰ γανώσῃς. — 8) χεργιά. — 9) ἐπεθυμούσαμεν. — 10) Κερίαν. — 11) ἔρχονταν ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν, ἀφ'ὸν ἐγλυκάναν οἱ Γενουβίσοι ἀπαὶ τὸ κακόν, καὶ εἶδαν πῶς δὲν ἔχου φόβον πειὸν καὶ εἶπαν.

λάριδες πολλοὺς καὶ τοὺς καλλιώτερος εἰς τὴν φυλακὴν, ἐβγήκαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ᾤκισαν τὴν Ἀμμόχουστον ὅλην. Καὶ ὁ ἀμιράλης τοὺς Γενουβίσους ἀπλικομένους μὲ τὸν ῥήγα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην(1), καὶ ἔβαλεν βαγλιώταις τοῦ ῥηγὸς καὶ λουχερίδες(2) Γενουβίσους καὶ βλεπατόρους νὰ μὲν ἀφήσουν κανέναν Κυπριώτην νὰ συντύχη μὲ τὸν ῥήγα κρυφά. Καὶ ἀνοῖξαν ταῖς πόρταις τῆς Ἀμμοχούστου τῆς θαλάσσου καὶ ἀπεξέψαν καὶ ἐγεμῶσαν τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ τοῦτον ἐγινέτον(3) διὰ τὰ πολλὰ μας κακὰ, ὅπου τοὺς(4) ἐτύφλωσεν ὁ διάβολος καὶ ἐκουσεντιάσαν ὅλοι οἱ καβαλλάριδες καὶ τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ, καὶ δὲν ἐδιαφεντέψαν οὐ μὲ ἔργον, οὐ μὲ(5) λόγον· ὅτι δὲν δύναται κανένας ἄνθρωπος εἰς τὴν δυνάμιν του νὰ καυχήσῃ, διότι Κύριος ἀστενεῖ τον, διὰ νὰ δυναμώσῃ τὸν ἐχθρόν του. Καὶ ἦσαν οἱ ἄπιστοι Γενουβίσοι μὲ ἀφορμὴν καὶ τέχνην ἐσηκῶσαν τὴν Ἀμμόχουστον ἀπὸ τὸν ῥήγα διὰ γ' κακὰ τὰ εἶχαν οἱ καβαλλάριδες, διὰ τὸ κέρδος τοὺς τὸ εἶχα [νὰ] μὲν ἔξοδιάσουν, φθόνον(6) κρυφόν, καὶ βουλὴν τοὺς παιδίου(7). Καὶ ἐλαλοῦσαν τοῦ ῥηγὸς καὶ τῆς μητέρας του· Ἀφήσετε(8) νὰ βάλλωμεν τοὺς καβαλλάριδες εἰς τὰς φυλακὰς ἀπάνω εἰς τὸ καστέλλιν, νὰ σφικτοῦν νὰ δώσουν καὶ νὰ πλερώσουν τὸ ἐπρουμουτιάσαν, ν' ἀποβγούμεν ἀξ αὐτὸν σας, νὰ πᾶμεν ἀπ' ὧδε. Τότε ἐβάλαν τοὺς καβαλλάριδες εἰς τὸ καστέλλιν καὶ τοὺς πουργέζιδες εἰς τὰ κριτήρια, τὰς χήρας καὶ ὀρφανοὺς ἐπαῖρναν τὸ ὀικόν τους, καὶ ἐκουρσέψαν τὴν χώραν(9) δύο καὶ γ' φοραῖς, καὶ πολλὰ κακὰ τὰ ἐποίκασιν. Ἐβάλλαν κοῦρσος εἰς τὴν Ἀμμόχουστον δύο γ' φοραῖς καὶ ἐποίκον πολλὰς ἀγανάκτησες, καὶ ἐκριτρεῦγαν(10) τοὺς λᾶς καὶ μολογοῦσαν τὸ ὀικόν τους καὶ ἐπαῖρναν το· καὶ εἴ τι καὶ ἂν εἶχαν χωσμένον καὶ φανερόν ἐπῆραν το καὶ Ἑβραίους καὶ χριστιανούς.

Καὶ τῇ κυριακῇ, τῇ κβ' ὀκτωβρίου αἰτογ' Χριστοῦ ἐκόψαν ταῖς κεφαλὰδες

1) ῥηγάτικην. — 2) λουχερίδες. cortegiani. — 3) ἐγίνην. — 4) ἀποῦ ᾤμας. — 5) οὐδὲ μὲ ἔργον, οὐδὲ μέ. — 6) καὶ φθόνον. — 7) παιδίου. — 8) ἀφήτε. — 9) Λευκωσίαν. Nicosia. — 10) ἐσφίγγαν.

τοὺς κάτωθεν δηλούμενους, διὰ νὰ 'πάρῃ βεντέτταν ἡ ῥήγαινα(1)· τοὔτέστιν τὸν κύρην τοῦ Ἀρσεφίου, ὁ ποῖος(2) ἔδωκεν μεγάλα ξενία(3) νὰ γλυτώσῃ· καὶ ἐθέλαν νὰ τὸν γλυτώσουν, ἀμμέ ἡ γυναῖκά του ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον νὰ δουλεύῃ τοῦ ἀντρός της, καὶ ἐπῆγεν μὲ τὸν ἀμειράλην [τοὺς Γενουβίους], καὶ ἔγρικωντα πῶς ἔμελλε(4) νὰ γλυτώσῃ, εἶπέν του· Τούτῃ εἶναι ἡ ἀγάπη ὅπου(5) μὲ ἀγάπας! γλυτόνεις τὸν ἄντρα μου, ὁ ποῖος μέγαλον κακὸν καὶ θάνατον θέλει μοῦ δώσειν(6)· μέναν τὸ ξένιον ἔπαρ' το καὶ κείνον θανάτωσ' τον! Καὶ ἤτ'ζου ἐγένετον(7)· καὶ ἀπάνω εἰς τὴν Πυλλερὴν(8) ἐκόψαν τὴν κεφαλὴν του, [καὶ τοῦ] σὶρ Χαρρὴν τὲ Ζιπλὲτ Μενικιώτῃ(9), καὶ τοῦ σὶρ Τζουὰν τὲ Γαβριαλῇ, ὅτι τοῦτοι ἐσχωρῶσαν τὸν ῥὲ Πιερ τὸν μέγαν. Καὶ ὁ διαλαλητὴς ἐλάλεν· Γρικᾶτε πάντες τὸν διαλαλημὸν τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ῥὲ Πιερ τοῦ ῥηγὸς τῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου· μηδὲν εἶναι τινὰς ἀπότορμος νὰ βάλλῃ τὸ χέριν του εἰς τὸν ἀφέντην του· καὶ τούτῃ εἶναι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ῥηγὸς τῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου. Καὶ πολλοὺς ἀντριωμένους ἐρρίψαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἄλλους ἐφουρκίζαν(10), κατὰ κείνον τὸ ἐπροδόναν(11) οἱ κατίνες, οἱ ἄπιστοι Γενουβίσοι(12), καὶ ὁ θεὸς νὰ τοὺς μακαρίσῃ.

Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ὅτι ἡ Λευκωσία ἔμεινεν εὐκαιρῇ(13) ἀπὸ τοὺς ἀφένταις, ἐπέψαν ἀπὸ τοὺς λαῖς τους καὶ ἐκουρσέψαν τὴν, καὶ τὰ κούρση ἐφέραν τα εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐκρατοῦσαν τὸ τειχεκάστρον ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Φόρου ὡς τὸν πύργον τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου, καὶ ἐκτίσαν ἀπάνω τοὺς τοίχους καὶ ἐκρατοῦσάν το δυνατὰ, καὶ τὸν πύργον ὅπου εἶναι κόντα(14) τῆς πόρτας τοῦ Φόρου ἐγεμῶσάν το χῶμαν καὶ βιζάκαις, καὶ ἐποῖκᾶν τον ὡς γοῖον καστέλλιν.

Τότε ὁ ἀμειράλης μὲ τοὺς καβαλλάριδες ἐποῖκεν βουλὴν ν' ἀφεντέψῃ

1) ὁ ῥήγας. — 2) ὁποιός. — 3) πολλὰ ξενία. — 4) ἐθέλαν. — 5) ἀπού. — 6) ἐμέναν διὰ ἁλλόγου σου. — 7) ἐγένετον. — 8) τὸ γειοφύριον τῆς Πυλλερῆς. — 9) Μινικιότ. Minichel. — 10) ἐφουρκίσαν. — 11) καθὼς τοὺς ἐπροδῶκαν. — 12) Γενουβίσοι ἐντόπιοι. — 13) πῶς ὁ τόπος ἔμ. εὐκαιρος. — 14) κοντά.

δλον τὸ νησίν, καὶ εἶπὸν τοῦ · Πῶς ἀνίσως καὶ ᾽πάρωμεν τὴν Κερηνείαν, ὅλη ἡ Κύπρος εἶναι ἐδική μας. Τότε ὁ πρίντζης ἐσηκώθη(1) ἀπὸ τὴν Καντάραν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἄγιον ᾽Λάργιον(2). Καὶ μανθάνοντά το ὁ ἀμιράλης ἦλθεν καὶ εἶπεν τοῦ ῥηγός · Κύρη, ἐγρίκησες πῶς ἐδιαμοίρασαν τὸ ῥηγάτον σου οἱ θγειουῶδες σε, ὁ γεῖς κρατεῖ τὸν ἄγιον ᾽Λαρίον, καὶ εἶναι κάστρον μέγαν καὶ δυνατὸν, καὶ ὁ κοντοσταύλης [κρατεῖ] τὴν Κερίαν(3), καὶ φαίνεται μου πῶς θέλουν κρατήσῃν δλον τὸ νησίν, καὶ σοῦ θέλεις μείνεις(4) ᾽πτωχὸς καὶ ἄκλερος · ἀμμὲ δός μας τὸ ᾽σώκαστρον(5) τῆς Κερηνείας, καὶ μεῖς νὰ νοικοκυρεύσωμεν τὸν τόπον. Ὁ ῥήγας ἀπολογήθη καὶ εἶπεν τοὺς· Πολλάτε(6), ἐγὼ δὲν θέλω ν' ἀγγρίσω τοὺς θειοῦδες μου, ὅτι ἡτῆζου ἔχουν καὶ ᾽κείνοι πογέριν εἰς τὸ ῥηγάτον ὡς γοῖον ἐμέναν. ᾽Αγγρίστην(7) ὁ ἀμιράλης καὶ εἶπεν τοῦ με θυμόν · Ζητῶ σου νὰ μοῦ τὸ δώσης νὰ σοῦ τὸ βλέπω(8), καὶ [σοῦ] δὲν θέλεις; Ὁ ῥήγας ἀπολογήθη τοῦ · Ἀχανεῖ ἐκεῖνον τὸ μοῦ ἐποίκετε ὡς καὶ τώρα, ὁ θεὸς νὰ σᾶς πλερώσῃ! ᾽Αγγρίστην ὁ ἀμιράλης καὶ ἔδωκεν τοῦ ῥηγός μίαν σφοντυλίαν(9) · ὁ ῥήγας ἐδάκρυσεν καὶ εἶπεν τοῦ · Ἡῦρές με πτωχὸν καὶ δέρνεις με! ὁ θεὸς νὰ μοῦ βοηθήσῃ(10)! Καὶ τότε ἐπῆγεν ὁ ἀμιράλης καὶ ἔρριπεν καὶ ἐσφαλίσαν τὸν ῥήγα ἔσω νησιτικὸν δλην τὴν ἡμέραν καὶ δλην τὴν νύκταν · καὶ ᾽πισαυρίου ἐμήνυσέν τοῦ ὁ ῥήγας, καὶ ἦλθεν καὶ εἶπεν τοῦ · Καλὰ, παρὰ νὰ με θανατώσης ἀπὸ τὴν πείναν, ὅρισε ἵνα νὰ γενῇ! [Καὶ εἶπεν τοῦ · Νὰ ποίσης ὁρισμὸν τοῦ κοντοσταύλη νὰ μοῦ παραδώσῃ τὸ κάστρον τῆς Κερηνείας.] Τότες ἐποίησαν χαρτία τοῦ κοντοσταύλη νὰ παραδώσῃ τὸ κάστρον τῆς Κερηνείας εἰς τὴν ἀφεντίαν τοῦ σὶρ Πιερ τὲ Καμπὲ Φρεγκούζη τοῦ ἀμιράλη τοὺς Γενουβίσους. Καὶ ἄνταν ἐτελείωσεν τὸ χαρτίν, εἶπαν οἱ Γενουβίσοι τοῦ ἀμιράλη · Ἀφέντη, ἐκεῖνον τὸ ᾽ποῖκες δὲν ἤφελας, ὅτι ἐμεῖς εἴπαμεν καὶ δλον τὸ στάτον εἶναι εἰς τὴν Κερηνείαν(11) καὶ δὲν θέλουν

1) ἐβῆκεν. — 2) ᾽Λαρίον. S. Hilarione. — 3) Κερηνείαν. — 4) μένειν. — 5) κάστρον. — 6) ᾽ς πολλάτε. gran mercé. — 7) Καὶ μοναῦτα ἀνρίστην. — 8) νὰ βλέπω τὸ ᾽δικόν σου. — 9) σφοντυλιά. schiaffo. — 10) βοηθήσῃ. — 11) ἂν πᾶμεν δλον τὸ στάτον εἰς τὴν Κ.

μᾶς ὑποτακτῇν(1), ἀμμέ δώχνεις μας, ἴντα θέλομεν πολομᾶν; ἀμμέ 'πὲ τοῦ ῥηγὸς νὰ μᾶς δώσῃ τὴν μητέραν τοῦ εἰς τὴν συντροφίαν σου, τῆς ποίας θέλεις τῆς τὸ παραδώσειν τὸ κάστρον, καὶ 'κείνη θέλει μᾶς τὸ δώσειν. Καὶ ἄρεσέν τοὺς ὁ λόγος, καὶ ἐζήτησάν τὴν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἔδωκέν τοὺς τὴν. Τότες ἐκατήχησέν τὴν ὁ ἀμιράλης λαλῶντα· Ἐσοὺ ξεύρεις τὸ πῶς ὁ κοντοσταύλης ἦτον εἰς τὴν βουλὴν νὰ σκοτώσουν(2) τὸν ἄντραν σου τὸν ῥήγα, καὶ τῶρα ἐπῆγεν καὶ ἐπῆρεν τὸ κάστρον τὴν Κερηνεῖαν· διὰ τοῦτον φαίνεται μοι νὰ σοὺ δώσω φουσάτον καὶ νὰ πάγῃς νὰ τὴν 'πάγῃς, καὶ νὰ τὴν βλέπῃς. Ἡ ῥήγαινα ἔδειξεν φανὸν, ὅτι ἀρέσκει τῆς. Καὶ ἔπεφεν φουσάτον μετὰ(3) τῆς καὶ β' καπετάνους, καὶ ἤλθαν καὶ ἐγιοματίσαν εἰς τὴν Ἀσκιαν, καὶ τοὺς καπετάνους ἐκράζαν τοὺς τὸν ἕναν σὶρ Κολτὰ Κασκὸ καὶ ὁ ἄλλος σὶρ Τίσιο Σίμπο, μὲ ψ' ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων.

Πηγαίνοντα ἡ ῥήγαινα μὲ τὸ φουσάτον, ἔμεινεν ὁ γραμματικὸς ὁ μικρὸς τῆς ῥήγαινας ὀνόματι Δημήτρης Δανιέλ, καὶ ἀγόρασεν ἀρμυρὰ διὰ τὸ κελλάριν καὶ ἔπεφέν τα μὲ τὴν ὑποταγὴν τῆς ῥήγαινας, καὶ ἐκοντοσταθὴν ὥστη νὰ πλερώσῃ· καὶ ἄντα τὰ 'πλέρωσε, ἐκαβαλλίκευσε νὰ πάγῃ· καὶ ὁ ῥήγας πικραμένος ἔστεκεν εἰς τὰ παραθύρια τῆς λόντζας(4), καὶ ἐδιαλογίζετον πὰς καὶ ἡ ῥήγαινα κομπωθῇ καὶ πᾶσιν καὶ 'πάρουν τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ἔγραψεν α' χαρτὶν μὲ(5) τὰ γράμματά τοῦ εἰς τὴν ῥήγαιναν τὸ θέλημάν τοῦ, καὶ ἐγύρευγεν τινὰν ἐμπιστὸν ἀνθρώπων νὰ τοῦ τὸ δώσῃ νὰ τῆς τὸ 'πάρῃ· θωρῶντα τὸν Δημήτρην ἐμήνυσέν τοῦ μὲ τὸν φαρράστην τὸν νὰ πάγῃ εἰς τὸ Σὰν Τομένικον, καὶ ἡ ἀναπᾶ(6) ἡ ῥηγάτικη τοῦ Σὰν Τεμένικου κρούει πρὸς ἐκεῖ, καὶ νὰ πάγῃ εἰς τὴν ἀναπὰν· καὶ ἄνταν ἤλθεν ὁ Δημήτρης εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἀναπᾶς, καὶ εἶπέν τοῦ ὁ ῥήγας· Δημήτρη, ἔξω 'σαι(7); εἶπε — ναι ἀφέντη! — μοναχὸς εἶσαι; εἶπέν τοῦ, ναι, ἀφέντη. Καὶ εἶχεν μίαν τρύπαν καὶ ἔρριψεν τὸ χαρτὶν καὶ εἶπέν(8) τοῦ· τοῦτον τὸ χαρτὶν διδῶ σου το εἰς τὸ χέριν σου, δός το εἰς τὸ χέριν τῆς

1) ὀπεδιάσειν. — 2) καὶ ἐσκοτώσαν. — 3) μετὰ. — 4) παραθύρια τῆς λόντζας. — 5) μὲ. — 6) ἀναπὰ ἢ. — 7) εἶσαι. — 8) λαλεῖ.

μητέρας μου· καὶ εἶπέν του· Μὲν ἀναγκαστῆς νὰ ἐβγῇς ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν ὥς που νὰ διαβοῦν πεντέξῃ μέραις, καὶ μοναῦτα νὰ γράψῃ χαρτίᾳ εἰς τὴν Πενταγίαν, εἰς τὴν Πάφον νὰ ἔλθουν τὰ φουσάτα τοῦ Κορομίλου, ὁμοίως καὶ ὅλους τοὺς Βουργάρους ἀποῦ ἐφύγασιν ἀπὸ τοὺς Γενουβίους(1), καὶ ἐπrouμουτιάσέν τους ὁ κοντοσταύλης νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, καὶ ἀφήκέν τους νὰ βλέπουν τὰ παραγιάλια, καὶ νὰ τοὺς στερεώσῃ εἴ τι τοὺς ἐτάκτηκεν(2) ὁ θεὸς μου, καὶ εἶναι μὲ τὴν ῥήγαιναν καὶ μὲ τὸν Καλόγηρον, καὶ ἄς κατῴσουσιν εἰς τὸ Πᾶς καὶ ἄς βλέψουσιν ταῖς στραταῖς, καὶ ἄς ἔνε(3) ὅτοιμοι ὅσο νὰ τὴν ἰδοῦν νὰ τὴν θράξουν, καὶ τοὺς Γενουβίους ἄς τοὺς δώξουν μὲ μεγάλῃν πομπῇ, καὶ μοναῦτα ἄς ἐμπῇ εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἄς τὴν φυλάγουσιν(4) ὥς γοῖον τὰ ῥμάτια τους.

Ὁ αὐτὸς Δημήτρης παῖρνοντα τὸ αὐτὸν χαρτίν, ἐννοιάστην πᾶς καὶ ψηλαφήσουν τον εἰς τὴν πόρταν καὶ ποντιστῇ ἡ δουλία, ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔδθησεν τὸ ἄλογον καὶ ἔβγαλεν τὴν σέλλαν, καὶ ἄνοιξεν τὸ πανέλλιν τῆς μίας μερίας καὶ ἔβαλλεν τὸ χαρτίν μέσα καὶ τὸ σέλλωσεν, καὶ ἐκαβαλλίκευσεν καὶ ἐπῆγεν ἐς τὴν πόρταν νὰ ῥγῇ. Οἱ Γενουβίσοι ὥς γοῖον φρόνιμοι ἐπιάσαν τὴν πόρταν καὶ ῥλέπαν τὴν, ἀφὸν ἐπῆγεν ἡ ῥήγαινα καὶ ἡ ὑποταγὴ τῆς καὶ ὅλον τὸ φουσάτον, νὰ μὲν ἐβγῇ πλείον(5) τινὰς, μηδὲν(6) γενῇ τίποτες παραβουλία(7)· παγαίνοντα νὰ ἐβγῇ ἐστρέψαν τον εἰς τὸν ῥμράλην μὲ τὸν σιργέντην, ἂν ὀρίσῃ νὰ τὸν ἀφήσουν· καὶ ἄνταν ἐνέβην ὁμπρὸς τοῦ ἁμράλη, εἶπέν του· [Ποῦ θέλεις νὰ πᾶς; Καὶ εἶπέν του·] Ἀφέντη, ἐγὼ εἶμαι κελλάρης τῆς κυρᾶς μου τῆς ῥηγαινας, καὶ ἀγόρασα

1) καὶ διὰ τὸν θεὸν χῶσέ το ὅσον ἐμπορεῖς, καὶ μηδὲν τὸ δώσης εἰς ἄλλον χέριν παρὰ τῆς μητέρας μου κρυφά· καὶ μὲν ἀναγκαστῆς νὰ πᾶς καὶ βλέπισ' το καλὰ μὲν τὸ πιάσουν· καὶ πέ τῆς, ἄντα νὰ πάγῃ εἰς τὴν χώραν νὰ μέινῃ πεντέξῃ ἡμέραις, καὶ μοναῦτα νὰ γράψῃ εἰς τὴν Πάφον, εἰς τὴν Πεντάγιαν νῆρτουν οὔλα τὰ φουσάτα, ὁμοίως καὶ τοὺς Βουλγάρους ἀποῦ φύγαν. — 2) ἐπrouμουτιάσεν. — 3) νὰ ἦναι. — 4) νὰ τοὺς ποίσουν πᾶσα ἀντροπὴν ἀποῦ νὰ ῥπορήσουν, καὶ τὴν ῥήγαιναν ἄς τὴν πάρου εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἄς φυλάγου τὴν Κερηνεῖαν. — 5) πλείον. — 6) διὰ νὰ μὲν. — 7) παραβουλία.

ἀρμυρά διὰ τὰ φουσάτα καὶ ἐπειδὴ τα με τοὺς στρατοκόπους· ὥς που νὰ πλερώσω ἐγὼ τὸν ἄνθρωπον ἔμεινα, καὶ δὲν με ἀφήνουσιν(1) νὰ ἐβγῶ. Τότες ὤρισεν καὶ ἐβάλλασιν κερὶν εἰς τὸ 'νύχιν τοῦ μεγαλιόνοστου(2) καὶ ἐβουλλῶσάν το, καὶ εἶπέν του· Ἄμε νὰ πᾶς.

Θωρῶντα ὁ ῥήγας τὸν Δημήτηρην πῶς τὸν ἐφέραν εἰς τὸν ἀμυράλην, ἐννοιάστην πᾶς(3) καὶ ἠύρασιν τὸ χαρτὶν τὸ τοῦ ἔδωκεν, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐγδέχετο(4) νὰ ᾽δῇ τὸ τέλος· καὶ ἄνταν τὸν εἶδεν πῶς ἐστρέφετο(5), ἐχάρην. Ἐρώτησεν τὸν Δημήτηρην(6) ὁ ῥήγας· Ποῦ ἦσουν; εἶπέν του· Ἀφέντη, δὲν με ἀφήκασι νὰ πάγω, ὅσου ποῦ καὶ ἔδωκέν μου ὁ ἀμυράλης βούλλα(7) νὰ πάγω. Ὁ ῥήγας ἐχάρην καὶ εἶπέν του· Χαιρέτα μου τὴν μετέραν μου. Ἐβγαίνοντα ὁ Δημήτρης εἰς τὸ κατήφορον τοῦ ἀγίου Μάμα, ἀπέχευεν καὶ ἐβγαλεν τὸ χαρτὶν καὶ ἐβαλέν το εἰς τὸ(8) κόρπον του, καὶ ἐκαβαλλίκευσεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀσκιάν(9), καὶ ἠύρεν τὸ φουσάτον καὶ ἀπόφαγεν καὶ ἐκάτзан ν' ἀναπαυτοῦν· καὶ ἐνέβην εἰς τὸ ἀπλίκιν ὅπου ἦτον ἡ ῥήγαινα, καὶ ἐκράξεν τὴν Προφέτταν τὴν κιλιτρίαν(10) τῆς ῥήγαινας καὶ εἶπέν της· ποῖσε νῶσιν τῆς κυρᾶς μου, ὅτι θέλω νὰ τῇ συντύχω ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ἀφέντη(11) μου τοῦ ῥηγός. Καὶ [πολομῶντά το νῶσιν], ἡ ῥήγαινα ἐκράξεν τὸν ὀμπρός της καὶ ἀρώτησέν τον διὰ τὸν ῥήγα, καὶ εἶπέν της· κυρά μου, ἐνὶ καλὰ καὶ χαιρετᾶ σε χίλια χαιρετίσματα, καὶ ἔρισέν με νὰ σοῦ συντύχω. Καὶ παραῦτα ἔρισεν ἡ ῥήγαινα τὴν Προφέττην καὶ ἐβγήκεν(12) ἔξω, καὶ ὁ Δημήτρης ἐγονάτισεν καὶ ἔδωκέν της τὸ χαρτὶν καὶ εἶπέν της ξηστοματῆς του τὰ λογία(13) τὰ(14) τοῦ εἶπεν ὁ ῥήγας· καὶ ἄνταν ἐγρίκησεν ἡ ῥήγαινα τὰ λογία τοῦ παιδίου, ὥς φρονίμη(15) ἐφοβήθη μὴδὲν τ' ἀποσκεπάσῃ τὰ λογία, ὅτι ὁ Δημήτρης ἦτον Γενομβίσιος ὀνοματισμένος. Τᾶπισα ἐκράξεν ἡ ῥήγαινα τὴν Προφέτταν καὶ ὤρισέν την

1) ἀφίνουν. — 2) τὸ μεγαλὸν του. — 3) πῶς. — 4) ἐκδέχετο. — 5) ἐστράφη νᾶρτη εἰς τὴν χώραν. — 6) Καὶ ἠύρεν καιρὸν καὶ ἀρώτησέν τον. — 7) βουλῆν. — 8) ᾽ς τόν. — 9) Ἀσκιαν. Aschia. — 10) τζαμπερλάναν. — 11) ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ἀφέντη. — 12) ἐβγήκεν. — 13) ἐξηστοματῆς τὰ λόγια. — 14) ἀποῦ. — 15) φρόνιμη.

νὰ βάλλη ὀμπρός της ταύλαν μικρὴν νὰ δώσῃ τοῦ Δημήτρη(1) νὰ φᾶ, καὶ ὥρισεν τὸν σκουτιέρην νὰ δώσῃ τοῦ ἀλόγου του ταγὴν(2)· καὶ ὥς που νὰ φάγῃ ὁ Δημήτρης ἔγραψεν ἡ ῥήγαινα ἵνα χαρτὶν μὲ τὰ γράμματά της τοῦ κοντοσταύλη, νὰ πέψῃ νὰ συνπιαστῇ(3) τὸ φουσάτον γλήγορα νὰ τὸ βάλλῃ εἰς τὸ στενὸν διάβαν τῆς Κερηνείας, καὶ ἄς μᾶς ἐκδεχτοῦν ὥς που νᾶρτωμεν, καὶ τὸ νὰ φτάσωμεν ἄς ἔνε ἔτοιμοι νὰ μὲ πιάσουν, καὶ τοὺς Γενουβίους ἄς τοὺς δώξουν μὲ ἀντροπήν(4)· καὶ τὸν Δημήτρη τὸν ἀποκομισθὴν τὸν δουλευτὴν μας ποίσετε τὸ καλλίτερον τὸ νὰ ἴμωρίσητε, ὥς γοῖον νὰ ἤμεστεν ἐμεῖς, καὶ πᾶσα χρῆσιν τὴν ἔχει μὲ(5) τοῦ τὸ κρατήσης, καὶ μὲν τὸν ἀφήσης νὰ ἴβγῃ ἀπὸ τὴν Κερηνείαν ὥς που νὰ ἔρτωμεν(6). Τάπισα ἔκραζεν ἡ ῥήγαινα τὸν Δημήτρη καὶ εἶπέν του· Ἐσοῦ μοῦ ἔφερες τὸ χαρτὶν καὶ τὰ μαντάτα, ἐσοῦ νὰ πάγῃς εἰς τὴν Κερηνείαν νὰ τὸ πῆς τοῦ κοντοσταύλη, νὰ πέψῃ νὰ φέρῃ τὰ φουσάτα ὥς γοῖον μοῦ τὰ ἐξηγήθῃς, καὶ ποῖσε ν' ἀναγκαστῇς νὰ πάγῃς γλήγορα(7) διὰ νὰ στραφῇς ἀπόψε εἰς τὴν χώραν, καὶ ἴδέχομαι σε. Ὁ Δημήτρης ἠῶρεν ἀφορμήν· Τὴν στράταν, κυρά μου, δὲν τὴν ἠξεύρω, καὶ τὸ ἀλογόν μου εἶναι ἀποσταμένον. Καὶ εἶπέν του· Ἐγραψα τοῦ κοντοσταύλη νὰ σοῦ δώσῃ ἀλογόν· ἀπαί τὴν στράταν τώρα νὰ κράξω τὸν μάστορον τοὺς ἀγελάρχιδες(8) καὶ θέλει σοῦ τὴν παραγγεῖλει, καὶ σοῦ βάρ' τὴν εἰς τὸν νοῦ σου. Καὶ ἔκραζαν τὸν Τριχομίτην τὸν μάστορον τοὺς ἀγελάρχιδες(9), καὶ ἦλθεν ὀμπρός καὶ εἶπέν του· Ἀπόθε νὰ πάγω ἀπ' ὧδὲ εἰς τὴν Κερηνείαν; Καὶ ἔδειξέν του τοὺς τόπους καὶ ἐπαράγγειλέν του. Τότες εἶπέν του· Ἐγρίκησες τὴν στράταν; Ἄμε τώρα ἴς τὸ καλόν. Τότες ἐπῆρε τὸ χαρτὶν καὶ ἐβαλλέν το ἴς τὸ πανέλλιν, ὥς γοῖον ἐποίηκεν εἰς τὸ ἄλλον, καὶ ἐπῆρεν τὸ ἀλογόν του νὰ τὸ ποτίσῃ, καὶ ἀφὸν ἔπγεν, ἐχαλίνωσέν το καὶ ἐβαλλεν τὴν στράταν

1) νὰ φᾶ ὁ Δημήτρης. — 2) νὰ ταγίσουν τὸ ἀλογόν του. — 3) σωρεύσῃ. — 4) νὰ τοὺς ποίσουν πᾶσα καχόν. — 5) νὰ χρειαστῇ μὲν. — 6) νᾶρτωμεν. — 7) ἐγλήγορα. — 8) Str. il ministro delli αγελαρχιδες (sic). — 9) il ministro delli agelarchi.

ὁμπρὸς καὶ ἐπῆγεν· στέκοντα ἡλίου ἐπέσωσεν εἰς τὴν Κερίαν καὶ ἐννοιά-
ζετον πότε νὰ στραφῇ εἰς τὴν χώραν.

Ἡ κυρά ἡ ῥήγαινα, πηγαίνοντα ὁ Δημήτρης, ὥρισεν καὶ ἐξηγήσαν καὶ
ἐκαβαλλικέψαν καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ γῆρεν ἀφορμὴν καὶ
εἶναι συτῆζακιωμένη(1), καὶ ἀποῦ ἡμέραν ὡς ἡμέραν μὲ ἀφορμαῖς ἔσυρέν
τοὺς ἡμέραις 5' εἰς τὴν Λευκωσίαν, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ ὁ κοντοσταύλης [τὴν
ἀρμάδα]. Καὶ ἄνταν ἐδιάβασεν τὴν γραφὴν τῆς ῥήγαινας ὁ κοντοσταύλης,
ἐκραξεν τὸν Δημήτριν νὰ ἔμπῃ νὰ δειπνήσῃ μετὰ του· καὶ εἶπέν του·
Ἀφέντη, ἡ κυρά μου ἡ ῥήγαινα ἔρισέν με νὰ πάγω γλήγορα, καὶ ἐκδέ-
χεταί με. Καὶ ὁ κοντοσταύλης εἶπέν του· Ἀπόψε δὲν σὲ ἀφήνω νὰ πάγῃς,
καὶ ἐγὼ θέλω τῆς μηνύσειν πῶς σ' ἐκρατῆσα ἐγὼ, γιατί ἤτζου γράφει.
Λαλεῖ του· Ἀλήθειαν λαλεῖς, καὶ γράφει σου, ἀιμὲ ὕστερα εἶπέν μου
ξηστοματῆς, ὅτι νὰ πάγω γλήγορα καὶ θέλει με. Εἶπέν του· Ἀπόμεινε
ν' ἀναπαυτῇ τὸ ἀλογόν σου καὶ σοῦ. Τόσον τὸν ἔσφιξεν καὶ στανιό του
ἐκράτησέν τον, καὶ μέινεν μίαν ἡμέραν καὶ νύκταν· καὶ τὸ πωρὸν ἐκολά-
κευγέν τον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ στραφῇ εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐδειξέν του τὸ
χαρτίν, καὶ στανιό του ἐστάθην ὥς που ἤλθεν ἡ ῥήγαινα καὶ τὰ φουσάτα.

Καὶ τὴν κυριακὴν εἰς τὰς 8' (2) Δικεβρίου αὐτοῦ ἦτον 8ου ἔμπῃκεν ἡ
ῥήγαινα εἰς τὴν Λευκωσίαν μὲ 7' (3) ἀνθρώπους καβαλλάριδες ἀρματωμέ-
νους καὶ 5' ἀπεζοὺς μὲ τὸν καπετάνον τους, καὶ οἱ ἀπεζοὶ ἄλλον καπιτά-
νον. Καὶ ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν ὁ σὶρ Πιέρ τὲ Κασὶν(4) ὁ κουβερ-
νούρης τούτης, καὶ μερτικὸν ἀνθρώπους τῆς Λευκωσίας καὶ ἐσυνεπαντήσαν
τῆς ῥήγαινας καὶ ἐπροσδέκτησαν τὴν ὥς [γοιὸν] ἔπρεπεν· καὶ ἐσάστησαν(5)
οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐνέβησαν δύο, δύο, καὶ ὕστερα ὁ καπετάνος· καὶ ὀπίσω
τοὺς λαὸς τῶν ἀρμάτων ἦτον ἡ ῥήγαινα συνετροφισμένη μὲ τοὺς τῆζακρα-
τόρους τοὺς Κυπριώταις(6), καὶ οἱ καβαλλάριδες τριγύρου της. Καὶ οἱ
καπεταῖνοι(7) ἐμπαῖναν καὶ κατεβαῖναν καὶ ἐπαῖρναν σκοπὸν(8) μὲν τοὺς

1) καὶ δὲν ἐγνώθετον καλά. — 2) 5'. — 3) τρακόσιους. — 4) Κασή. — 5) ἐσά-
σαν τους. — 6) τῆς Λευκωσίας. — 7) καπεταῖνδες. — 8) ἐσκοποῦσαν.

ἀναπάνη φουσάτον [κατάδικά τους]· καὶ μὲ τοιοῦτην ὀπλὴν ἐνέβησαν εἰς τὴν χώραν· καὶ εἰς τὸ ἀπέξεμάν της ἦτον ἀργά, καὶ οἱ καπετάνοι ἦσαν ὀμπρὸς τῆς ῥήγαινας, καὶ ἐσφαλίσαν ἥ(1) πόρταις, καὶ ἐφέρον οἱ καβαλλάροι τῶν πόρτων τ' ἀνοικτάρια νὰ τὰ δώσουν τῆς ῥήγαινας· καὶ παραῦτα(2) ἐτανύσαν οἱ καπετάνοι καὶ ἐπῆράν(3) τα. Τότε ἐπέψαν τοὺς Γενουβίους ν' ἀπλικέψουν εἰς τὸ ἀπλίκιν τοῦ μισερ Τζουὰν τὲ Μουρῆ, ὅπου εἶναι κατὰ πρόσωπα τοῦ Ἀμαξαρίου(4) οἱ καπετάνοι, καὶ τὰ φουσάτα ὠδὲ καὶ 'κεῖ τοῦ πόταμου(5), καὶ ἐκρατοῦσαν ἀπὸ τὸ γειοφύριν τῆς Πυλληρῆς(6) ὡς τὴν πόρταν τοῦ Φόρου(7).

Καὶ τὴν τρίτην, ζ'(8) δικεβρίου τογ' Χριστοῦ ἐθελῆσαν οἱ Γενουβίσοι δυναστικῶς νὰ σηκώσουν τὰ ἄρματα τοὺς Λευκωσιάταις, καὶ ἀρχέψαν(9) ἀπὸ τὴν Ἀρμενίαν, καὶ ἀρχέψαν ταραχαῖς μεγάλαις, καὶ οἱ Λευκωσίταις ἐπῆραν δυναστικῶς τὰ ἀνοικτάρια τῆς πόρτας τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου καὶ ἐκλείσαν τὰ διαβατὰ μὲ(10) στανιδία, καὶ ἐστάθησαν ἔτοιμοι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐθανατώσαν τοὺς(11) Γενουβίους, ὅτι [ἐπάρτησαν καὶ] ἀποθαρρῶσαν τὰ κορμιά τους καὶ ἐτριγυρίζαν τὴν χώραν σκορπισμένοι ὡς πρόβατα(12), καὶ τοὺς μὲν ἐρρίβγαν εἰς τοὺς λάκκους, τοὺς δὲ ἐρρίβγαν εἰς τὰ χαντακία, καὶ τὴν νύκταν ἐτριγυρίζαν τοὺς· καὶ ἐπολομούσαν πόλεμον οἱ Γενουβίσοι ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Φόρου καὶ οἱ Λευκωσιάταις ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου· καὶ ἀντριώθησαν οἱ Λευκωχιάταις(13) καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐδράξαν καὶ τ' ἀνοικτάρια τῆς πόρτας τοῦ Φόρου ἀπὸ τὰ χέργρια τοὺς Γενουβίους. Τότες ὁ σὴρ Τίζος Σάνκο ὁ καπετάνος καὶ ὁ ἄλλος ὁ σὴρ Νικὸλ Ταγκάρος(14) ἦρταν εἰς τὴν ῥήγαιναν καὶ εἶπάν της· Κυρά μου, ἡ ἐλπίδα(15) μας ἦτον εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐσέναν νὰ ἔχωμεν βοήθειαν νὰ σὲ ἐκδικήσωμεν(16) ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου, καὶ ἐμεῖς ἠύραμεν τὸ κατάδικον,

1) ταῖς. — 2) μοναῦτα. — 3) ἐσύραν. — 4) Ἀμαξαρίου. delli Carettieri. — 5) ὠδᾶ καὶ βία τοῦ ποταμοῦ. — 6) Berlina. — 7) porta da basso. — 8) ζ'. — 9) ἀρχέψαν. — 10) μητά. — 11) πολλούς. — 12) γοῶν τὰ σφακτά. — 13) Λευκωσιάταις. — 14) Τάγκαρος. da Caro. — 15) ὀλπίδα. — 16) δικαίωσωμεν.

καὶ ἀπέσωσές μας ὥδε νὰ μᾶς σκοτώσουν. Καὶ [ἐκείνη, ἔχοντα καὶ εἶχαν τὸν ῥήγαν εἰς τὰ χέργιά τους], μοναῦτα ὥρισεν, κατὰ τῆς εἶπαν οἱ καπετάνιοι, καὶ ἐδιαλαλήσαν, ὅτι πᾶσα ἄνθρωπος ἀπλικομένος εἰς τὴν Λευκωσίαν νὰ πᾶ νὰ πολομᾷ τὴν δουλιάν του, καὶ μὲν γυρεύγουν ταῖς δουλίαις(1) ταῖς ῥηγάτικαις, ὅτι τοῦτον ἐγγίζει ἄλλους καὶ θέλουν τὸ γυρέψειν· καὶ εἴ τις δὲν ὀπιδιάσῃ(2) τὸν αὐτὸν ὀρισμὸν νὰ κάβγουν τὴν κεφαλὴν του ὡς ἀνυπότακτον(3). Καὶ παραῦτα οἱ Ἀρμένιδες καὶ οἱ Λευκωχιάταις ἐστρέψαν τ' ἀνοικταρία τῶν πόρτων(4), καὶ πᾶσα γεῖς ἐπῆγεν εἰς τὴν δουλιάν του. Καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐμπῆκαν παραμπρὸς εἰς τὴν Λευκωσίαν.

Καὶ τὴν τετράδην, τῇ ζ'(5) δικεβρίου αὐτοῦ Χριστοῦ ἐφέραν μαντάτον, ὅτι ὁ κοντοσταύλης ἐξέβην ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν μὲ φουσάτον πολὺν Βουργάρους διὰ νὰ ἐμποῦν εἰς τὴν Λευκωσία, καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐτρομάξαν(6)· καὶ ἡγριῶντα τὰ αὐτὰ μαντάτα τὸ πλῆθος τοὺς λαὸς τῆς χώρας ἐπῆγαν μὲ μεγάλην καρδίαν νὰ τζακίσουν ταῖς πόρταις τῆς χώρας τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, καὶ ἐτζακίσαν τὰς καὶ ἐπῆραν τὸν κουφανὸν καὶ ἐπῆγαν νὰ προσδεκοῦν τὸν κοντοσταύλην· καὶ ἐπῆγαν μερτικὸν Γενουβίσοι νὰ τοὺς κωλύσουν, καὶ ἐσκοτῶσάν τους, καὶ ἐβάλαν τὸ φουσάτον ὅπου ἐβγήκεν συνεπαντῆς τοῦ κοντοσταύλη, τὸν σὶρ Ματέον τὸ Βιλιέρ ἔχοντα εἰς τὴν συντροφίαν του λ' καβαλλάριδες καὶ πολὺν πλῆθος ἀπεζικόν· καὶ περὶ ττου ἐβγαῖναν ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐσμίγουνταν ἀντάμα. Καὶ τὸ νὰ εὗρουν τὸν κοντοσταύλην, ἐπροσδέκτην τους μὲ μεγάλην χαρὰν, καὶ ἔριπεν τὸν σὶρ Ματέον τὸ Βιλιέρ νὰ πάρῃ τὸ φουσάτον του καὶ νὰ παγαίνει ἐμπρός. Ἄλλοι Γενουβίσοι ἦρταν νὰ κρατήσου ταῖς πόρταις νὰ μὲν ἐβγοῦν ἐκεῖνοι, οὐδὲ ν' ἀφήσουν νὰ ἐμπῇ ὁ κοντοσταύλης· τοὺς ποίους ἐτρέξαν, καὶ ἄλλους ἐσκοτῶσαν, καὶ ἐπῆράν τους εἰς τὸ γειοφύριν τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους· καὶ ἡγριῶντα οἱ λαὸς, ἐλάχαν ἄφνου καὶ ἦσαν ἀρματωμένοι, καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐστάθησαν ἀπάνω 'ς τὸ γειοφύριν, καὶ [οἱ Κυπριῶταις] μὲ ταῖς τζακραις

1) δουλεύγουν ταῖς δουλειαῖς. — 2) ὀπεδιάσῃ. — 3) γοῖον παράβουλον. — 4) πορτῶν. — 5) η'. Str. 8. — 6) ἐπεθάναν ἀπὸ τὸν φόβον.

ἐλαβόναν τοὺς, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τοὺς ἐβγάλουν ἀπὸ τὸ γειοφύριν, καὶ εἶπάν το τοῦ κοντοσταύλη. Τότες εἶπεν· Τίς ἐνι(1) ἀπότορμος νὰ 'πάρῃ λαῶς νὰ τοὺς βουθήσῃ καὶ νὰ δώξῃ τοὺς Γενουβίους ἀπὸ τὸ γειοφύριν; Καὶ ἐστέκων εἰς τὴν πόρταν· παραῦτα ἐσηκώθη ἓνας καβαλλάρης ὀνόματι σὶρ Νικὸλ Λαζέ(2), ὁ ποῖος εἶπεν τοῦ κοντοσταύλη· Ἀφέντη, βαστᾶ με ἡ ψυχὴ μου, ἂν ἔνε ὀρισμοῦ(3) σου, νὰ πάγω καὶ νὰ ποίσω ὅσον δώσῃ ὁ θεός! Καὶ ἔπεψέν τον.

Τότες ἐκαβαλλίκευσεν ὁ σὶρ Νικὸλ Λαζέ(4) καὶ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ φου-sάτον τοῦ κοντοσταύλη ρν' ἀνομάτους τζακρατόρους καὶ ἤρταν τρεχάτοι ἀπάνω τοὺς Γενουβίους· καὶ τὸ ν' ἀναφανοῦν, ἐννοιάστησαν πῶς [εἶναι] ὁ κοντοσταύλης, καὶ ἐφύγαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγὸς, καὶ εἶπάν το τῆς ῥήγαινας· καὶ μοναῦτα ἔπεψεν ἡ ῥήγαινα τὸν σὶρ Τζουάν τὲ Νεβίλες τὸν βισκούντην νὰ τάξῃ τὸν κοντοσταύλην νὰ 'πάρῃ τὰ φου-sάτα καὶ νὰ πάγῃ ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν· ὁ ποῖος ἤρτεν τραχάτος(5) ὡς τὸ γειοφύριν τῆς Πυλληρῆς, καὶ ἐκεῖ ἔμπλασεν τὸν σὶρ Νικὸλ Λαζέ(6), καὶ ἤρτεν ἀπὸ τὴν μερίαν τῆς ῥήγαινας, [ὅτι νὰ 'πάρῃ τὰ φου-sάτα καὶ] νὰ πάγῃ ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν. Καὶ παραῦτα(7) ἔστρεψεν τοὺς λαῶς μὲ τὸ φου-sάτον τὸ ἔφερεν, καὶ πολλοὺς τοπικοὺς, καὶ ἐπῆγαν ὡς τοῦ κοντοσταύλη καὶ εἶπάν του, πῶς ἔπεψεν ἡ ῥήγαινα καὶ ἐμήνυσέν του νὰ 'πάρῃ τὰ φου-sάτα καὶ νὰ πάγῃ ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν. Παραῦτα ἐστράφην μὲ τὸ φου-sάτον εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ ἔπιασεν(8) τὸ Διάβαν, ὡς γοῖον ὠρισμένος(9).

Καὶ τὴν πέφτη, τῇ κ' δικεβρίου αἰτογ' Χριστοῦ, ἐπαντέχων οἱ Γενουβίσοι, ὅτι ὁ κοντοσταύλης ἀπέξευσεν, καὶ [ἐκεῖνος] ἐπαρακάθετον τῆς Λευκωσίας, καὶ ἀρματώθησαν καὶ ἤρταν νὰ τὸν πολεμήσουν καὶ νὰ τὸν δώξουν· καὶ ὅταν ἤλθαν(10) εἰς τὴν [ἀπάνω] πόρταν, ἤϊραν τὴν ἀνοικτὴν καὶ εὐκαιρην,

1) δὲν ἐμπορήσαν νὰ τοὺς καταπονήσουν οἱ Λευκωσιάταις, ὅτι ἦσαν ὀλίγοι καὶ οἱ Γενουβίσοι περισσοί, διότι ὅλοι ἐμείναν μὲ τὸν κοντοσταύλην· καὶ εἶπεν ὁ κοντοσταύλης· Τίς εἶναι. — 2) Ζίε. — 3) ὀρισμός. — 4) Νικολὸ Λαζίε. — 5) τρεχάτος. — 6) Νικολα Ζίε. — 7) μοναῦτα. — 8) ἐπγάσεν. — 9) καθὼς τὸν ὠρισεν. — 10) ἤν-ταν ἤρταν.

καὶ ἐστρέφονταν. Καὶ κατίνες Λευκωχιάταις ὅπου ἐννοιάστησαν ὅτι τοῦτα τὰ καμώματα εἶναι μὲ τὴν βουλὴν τῆς ῥήγαινας, ἐπροδῶκάν τοὺς ἄλλοι(1) ὅπου ἐπήγασιν μὲ τὸν κοντισταύλην, καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκουρσέψαν(2) τὰ σπιτία τοὺς ὡς ἄπιστοι· θωρῶντα ἄλλοι τοπικοὶ τὸ πῶς ἐκουρσεύγαν τοὺς λαῶς, παραῦτα ἐπιάσαν(3) δυνατὰ τὸν τόπον ἀπὸ κοντὰ τῆς πόρτας τοῦ Φόρου ὡς τὴν πόρταν τοῦ ἀγίου Ἀντρέου(4), καὶ ἐκαταδῶξαν(5) τοὺς Γενουβίους εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγός, καὶ πολλοὺς ἐσκοτῶσαν. Καὶ ἄλλοι λαῶς ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὸν Τράχοναν καὶ ἀπὸ τὸ Σημηνητῆριν(6) καὶ οἱ Βονιάταις καὶ ἐκαταδῶξαν τοὺς καὶ ἀρχέψαν νὰ κουρσεύσου ὡς τὸ γειοφύριν τῆς Πυλληρῆς· καὶ ἐκεῖ ἐσμίζαν πόλεμον πολλὺς καὶ δυνατὸς ἀπὸ τὸ γειοφύριν τῆς Πυλληρῆς ὡς τὸ γειοφύριν τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου(7) καὶ ἀπάντησεν [ὁ πόλεμος ἀπὸ ταῖς ἰβ' ὥραις] ὡς τὴν κα' ὥραν τῆς ἡμέρας. Καὶ ὄνταν ἐπῆγαν οἱ Γενουβίσοι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγός, ἐπῆγαν οἱ τοπικοὶ καὶ ἐκουρσεύσαν τὰ σπιτία τοὺς Γενουβίους τοὺς ἀσπρους καὶ τοὺς Λευκωσιάταις ὅπου εἶχαν ἀγάπην μὲ τοὺς Γενουβίους· καὶ οἱ πτωχοὶ χειροτεχνίταις(8) οἱ ἀνήμεποροι ἐμπῆκαν καὶ ἀποκλείστησαν(9) εἰς τὰ σπιτία(10) τοὺς καὶ ἐπόμεινεν ἡ χώρα ὡς ἔρημη. Ὅμοίως ἐβάλαν λαμπρὸν εἰς τὰ σπιτία τοὺς Γενουβίους [καὶ τοὺς τοπικοὺς ὅπου εἶχαν φιλίαν μὲ τοὺς Γενουβίους], καὶ ὀλίγον ἐδιαφορέψαν, ὅτι παραῦτα οἱ Γενουβίσοι ἐσβύσαν τα δλα.

Ἐγράψαν χαρτὴν οἱ καπετάνοι καὶ ἐπέψαν το τοῦ σῖρ Πιέρ τὲ Καμπὲ Φρεγκουῶζε εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ τὴν παρασκευγὴν τῇ θ'(11) διαβρίου ὁ αὐτὸς ἀμειράλης ἐπειψεν δύναμιν εἰς τὴν Λευκωσίαν, μὲ τὴν βουλὴν

1) ἄδικοι ἄλλοι κλέφταις. Strambaldi traduit ainsi cette période : et trovanoo alcuni che erano in compagnia del contestabile Nicossioti che venivano per intrar, et pensorono che li fatti del contestabile fosseno fatti con il consiglio della regina, et li acusarono falsamente altri ladri. — 2) ἐκουρσεύγαν. — 3) ἐπιάσαν. — 4) Ἀνδρέου. — 5) ἐμακελλέψαν. — 6) casal Tracona et dal Cimiterio. — 7) τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους. — 8) οἱ Κυπριῶταις. — 9) ἀσφαλιστήκασιν. — 10) σπιτία. — 11) ι'.

τοῦ ῥηγῶς, ὅτι ὁ αὐτὸς ἀμιράλης εἶπέν του· Ἀγρωνίξει, ὁ θεὸς σου ὁ κοντοσταύλης θέλει νὰ κρατήσῃ τὴν Λευκωσίαν διὰ λόγου του, καὶ ὀλίγον, ὀλίγον θέλει νὰ σὲ ξηκληρώσῃ ἀπὸ τὸ ῥηγάτον σου, καὶ νὰ στείλωμεν νὰ τὴν βλέπωμεν. Καὶ ὄνταν ἤρτασιν, ἡύρασιν τὰ σπιτία εὐκαιρα, ὅτι τοῖοι(1) ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν μὲ τὸν κοντοσταύλην, ἄλλοι ἐγυρίζαν ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀπαὶ τὴν ἄλλην καὶ ἐπολεμίζαν(2). Καὶ πάλε ἐκουρσεύσαν τὴν Λευκωσίαν καὶ(3) ἐπῆγαν εἰς τὴν πόρταν τῆς ἀγίας Παρασκευῆς, καὶ ἐσφαλίσαν καὶ ἐκλειδώσαν τὴν, καὶ ἤρταν εἰς τὴν πόρταν τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου, καὶ ἡύρασιν τὸν πύργον γεμάτον Ἀρμένιδες καὶ Συργιάνους ὅπου ἐβλέπασιν τὴν πόρταν, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν(4) νὰ τὴν σηκώσουν ἀπὸ τὸ χέριν τους.

Ἐστάθησαν καὶ ἐσυμβουλευτήσαν οἱ Γενουβίσοι τίνα(5) νὰ ποίσουν, ὅτι [εἰς] πᾶσα πόλεμον χάνονται πολλοὶ καὶ καθημερινὸν ὀλιγανίσκουν, καὶ δὲν ἐθελῆσαν νὰ ποίσουν πόλεμον, καὶ εἶπάν το τοῦ ἀμιράλη, καὶ ἑκείνος εἶπεν τοὺς καπιτάνους, καὶ ἑκεῖνοι εἶπάν το τῆς ῥήγαινας, καὶ εἶπασιν νὰ γενῇ διαλαλημὸς, ὁ ποῖος ἐλάλεν· Πᾶσα ἄνθρωπος ὅπου εἶναι εἰς τὸν πύργον τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου καὶ νὰ κατεβῇ μὲ ἀγάπην, νὰ ᾔῃ συγχωρημένος, καὶ νὰ πᾶν νὰ τοὺς δώσῃ ὁ ἀμιράλης(6) ἕναν χαρτὶν ἀπαὶ τὴν μερίαν τῆς ῥήγαινας νᾶρτῃ εἰς τὴν συντροφίαν τῆς· καὶ εἴ τις δὲν ποίσει διὰ τὸν αὐτὸν ὀρισμὸν καὶ πιάσουν(7) τὸν ἀπάνω εἰς τὸν αὐτὸν πύργον, νὰ ᾔῃ τὸ κορμὶν του καὶ τὸ ὄικόν του εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ῥήγαινας(8). Γρικῶντα τὸν αὐτὸν διαλαλημὸν, ἀφῆκαν τὸν πύργον καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐδῶκαν τὰ χαρτία τῆς ῥήγαινας σημαδεμένα μὲ τὰ γράμματα(9) τοὺς καπετάνους, διὰ νὰ μὲν κουρσέψουν τὰ σπιτία τους.

Καὶ πάλε οἱ Συργιάνοι(10) ἐμετανώσαν, καὶ ἐστράφησαν καὶ ἐπιάσαν

1) τὴν περίπτου χώραν εὐκαιρην, ὅτι πολλοί. — 2) καὶ πολλοὶ ἀπαὶ τὸν φόβον ἐξωρίστησαν ὁδῶ καὶ κειᾶ, καὶ ἄλλοι ἐπολεμίζαν. — 3) Καὶ ἐκουρτζεύσαν οἱ λᾶς τῆς χώρας τοὺς Γενουβίσους καὶ. — 4) ἤμπορσαν. — 5) ἴντα. — 6) δώσουν οἱ καπετάνοι. — 7) πριάσουν. — 8) νὰ κόβουν τὴν κεφαλὴν του. — 9) ἔδωκέν τοὺς χαρτὶν ἢ ῥήγαινα σημαδεμένον μὲ τὰ γράμματά της καὶ. — 10) Σουργιάνοι.

τὸν πύργον, καὶ ἦλθαν οἱ Γενουβίσοι καὶ εἶπάν τοὺς· Δὲν ἐγρικήσετε τὸν ὄρισμόν νὰ πάτε ἀπὸ τὸν πύργον; Καὶ εἶπάν του· Δὲν πολιορκούμεν διὰ λόγου σας, οὐδὲ γιὰ(1) τὸν διαλαλημόν! Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι τὸ πῶς ὄλοι οἱ Λευκωσιάταις ἐπιάσαν τοὺς πύργους, τότες ἐβάλλατιν δύο περζεσκίαις(2) ἀπὸ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀποὺ τὴν ἄλλην τοῦ πύργου, καὶ ἐβάλλαν μίαν καλὴν συντροφίαν ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων(3), καὶ ἐστάθησαν καὶ ἐσφικτοπολεμῆσαν τὸν αὐτὸν(4) πύργον· καὶ ἐπέθαναν ζ'(5) Γενοβίσοι πρὶν ἴπάρουν τὸν πύργον· καὶ χβ' Συριάνοι ἐκρατεύσαν τὸν πύργον· θεωρῶντα πῶς ἐπάνταν ὁ πόλεμος, καὶ οἱ Γενουβίσοι ἀλλάσσουνταν, μαχανιασμένοι(6), ἀποσταμένοι, καὶ οἱ Συριάνοι ἀποστάθησαν καὶ δὲν εἶχαν ἀποὺ τινὰν βοήθειαν, καὶ ἐκρεμμίσαν οἱ δέκα εἰς τὸ χαντάκιν καὶ ἐτζάκισαν τὰ ποδιά τοὺς καὶ ἐμείναν ἐκεῖ χαμαί, [καὶ μερτικὸν ἐσκοτώθησαν]· τότες ἐπῆραν καρδίαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸν πύργον καὶ ἐκατακόψαν τοὺς Συριάνους ἀποὺ μείναν. Θωρῶντα ἓνας, ὄνομα Νάσαρις(7), ἐστάθη δυνατὸς εἰς τὸ σπαθὶν τοῦ καὶ ἐδιαφεντεύγετον ὥς που ἀπάντα(8), θωρεῖ β' Γενουβίσους ὅπου ἐστέκετον εἰς ἓναν προμοχιόνιν(9), χώνεται καὶ ἀγκάλιζει τοὺς, καὶ ἐκρέμμισαν εἰς τὸ ἔσω τῆς χώρας(10), καὶ παραῦτα ἐπεθάνασιν καὶ οἱ γ', διότι ὄλους τοὺς συντρόφους ἐκατακόψαν τοὺς. Καὶ τότες ἐπῆραν τὸν πύργον οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐξέβησαν καὶ ἐκατακόψαν τοὺς ι' ὅπου ἐκρεμμίσαν(11).

Τάπισα ἐνέβησαν εἰς τὴν χώραν καὶ ἐξανακουρσέψαν(12) τὴν δλην, τὸσον ἐκείνους ὅπου εἶχαν τὰ χαρτία, ὥς γοῖον ἐκείνους ὅπου δὲν εἶχαν· καὶ ἄνταν ἀποκουρσεύσαν(13), ἐδιαλάλησαν ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ἀμυράλη(14), ὅτι κανένας(15) Γενουβίσος νὰ μὲν ᾔηται ἀπότορμος νὰ ποίση κανέναν Κυπριώτην ν' ἀγανακτῇ· τοῦτον ἐποῖχάν το τοὺς λάς διὰ νὰ κάτσουν

1) διὰ — 2) ἐβάλα μία σκάδρα. — 3) συντροφία τῶν ἀρμάτων. — 4) ἐπολεμίσαν τοὺς δυνατὰ εἰς τὸν. — 5) ἐσκοτώσαν ιζ'. Str. 17 Gen. — 6) μακελλεμένοι. — 7) Ἀσάρις. Sari. — 8) καὶ ἀποστάθην. — 9) πριμοχιόνιν. Str. ιστοπριμοχιῶνιν (sic). 10) ἀπὸ τοῦ τειχοῦ. — 11) ὅσοι ᾔησαν ζωντανόι. — 12) ἐξανακουρτζέψαν. — 13) ἀποκουρτζεῦσαν. — 14) μεργιάν τοῦ ἀμυράλη. — 15) κανενεῖς.

ἀμέριμνα εἰς τὰς δουλίᾳς τους(1)· καὶ πολλοὶ ἀποῦ ἐξωδῶκαν ἐμπῆξαν εἰς τὴν χώραν. Καὶ διαβαίνοντα καμπόσαις ἡμέραις, ἤϋραν ἀφορμὴν οἱ Γενουβῖσαι λαλῶντα — ὅτι τοῦτοι ὅπου ἐλεῖπα(2) καὶ ἦσαν εἶναι καταπατητὰδες, καὶ τοῦτοι ἀρχέψαν τὴν ταραχὴν, δώξετέ μᾶς τους(3)! Καὶ κάτινες(4) ἄπιστοι Κυπριώταις ἀπὸ τὴν ζήλαν τους ἐδῶχνάν τους ἀποῦ ζήλαν παλαιὰν ἐκείνους ἀποῦ ἐθέλασιν· καὶ οἱ Γενουβῖσαι ὡς ἐχθροὶ καὶ ὡς ἐκεῖνοι ὅπου ἐθέλαν ν' ἀφεντέψουν τὸν τόπον, καὶ ἐπλημμελοῦσαν νὰ ὀλιγάνουν τὸν τόπον, καὶ ὅσους ἐδεῖχναν, χωρὶς νὰ τοὺς ἐξετάσουν, ἐκωλοσύρναν τους καὶ ἐφουρκίζαν τους· μέσα εἰς τοὺς δελοίπους καὶ ἐπιάσαν τὸν Ψυχίδην καὶ τοὺς υἱ(5) του συντρόφους, οἱ ποῖγοι(6) κατὰ τὸν παραβούλὸν τους διαλαλήμον ἐποῖκαν τὸ νὰ πολομοῦν ταῖς δουλαιῖς τους, καὶ ἐβάλαν τους στεκάμενους εἰς τ' ἀμάξια δημένους, καὶ ἐβράζαν ταῖς δοντάχραις(7) καὶ ἐκατζουρίζαν(8) τὰ κρήτά τους, καὶ ἐφουρκίζαν τους.

Καὶ εἰς τὰς ἡ' Δικεβρίου τῆς αὐτῆς ἐχρονίᾳς ἀπογ' Χριστοῦ, ὁμοίως ἔσαν Γλίακαν, ἱερέαν τοῦ Χριστοῦ(9), διατὶ ἦσαν μετὰ τους, ἐπῆρξάν τον καὶ ἐφουρκίσαν τον τὸ μεσανυκτικόν· οἱ ἄπιστοι κοπέλλοι ὅπου τοὺς ἐδεῖχναν! καὶ πῶς τὰ ἐβάσταξεν ὁ δίκαιος κριτής! ἀμμέ διὰ τὰς πολλὰς καὶ ἀμέτρηταις ἀμαρτίαις [ὅπου εἶχεν τὸ νησίν], ἐπαραχώρησεν ὁ θεὸς [νὰ παιδευτοῦν ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους].

Φοβούμενοι(10) οἱ Γενουβῖσαι διὰ ταῖς πολλαῖς ἀδικίαις, φόνους, κούρση καὶ ἄλλα κακὰ, μὴδὲν φουσατέψουν οἱ Κυπριώταις καὶ ἀδικήσουν(11) τους, ἐδιαλαλήσαν ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ ῥηγός(12) καὶ τοῦ ἀμιράλη νὰ μὲν τορμίσῃ τινὰς [τοπικὸς ἢ σολδάτος] νὰ ἔχῃ ἄρματα ἔσω τσου, οὐδὲ καλὰ, οὐδὲ κακὰ, οὐ κηνουργία, οὐ παλῆα(13), οὐ κανέναν πρᾶμμαν ἀποῦ νὰ ἴμορῃ νὰ κακοδικήσῃ τινάν· καὶ εἴ τις εὔρεθῇ ὅτι ἔχει ἄρματα καὶ δὲν

1) διὰ νὰ μείνουν οἱ λᾶς ἀμέριμνοι εἰς ταῖς δουλειαῖς τους. — 2) ἀποῦ ἐλεῖπαν. — 3) δώξετέ τους. — 4) κάτινες. — 5) πενήντα. Str. 50. — 6) ποῖοι. — 7) δοντάχραις. — 8) ἐκόβγαν. — 9) ἕναν παπᾶν Ἡλῖαν. παρα Helia. — 10) Καὶ φοβούμενοι. — 11) σκοτώσουν. — 12) τῆς ῥήγαινας. — 13) οὐδὲ καλῶς, οὐδὲ κακῶς, οὐδὲ κηνούργια, οὐδὲ παληά.

τὰ παραδῶσθαι εἰς τὴν τζαρδαχάναν(1) τοῦ ῥηγός, νὰ κόβουν τὴν κεφαλὴν του, καὶ εἴ τις τὸν προδῶσθαι νὰ ἔχῃ ἀπὸ τὸ ὀικόν του ὀνομίσματα πενήκοντα(2). Θωρῶτα οἱ πτωχοὶ λᾶς τοὺς τυραννισμοὺς καὶ ταῖς ἀδικαῖς ἀπειλαῖς τοὺς Γενουβίους, παραῦτα ἐφέραν πᾶσα λογὴν ἄρματον τὸ εἶχασιν [καὶ καλοὶ καὶ κακοὶ] καὶ ἐρρίψαν τα εἰς τὴν τζαρδαχάναν.

Καὶ νὰ σᾶς ἐξηγήθῃ τὴν ἀπιστίαν τοὺς Γενουβίους μέσα εἰς τοὺς λᾶς ὁποῦ ὄσαν ἔξω τῆς χώρας, καὶ ἄνταν ἐμπῆκαν ἐπιάσαν τους καὶ ἐκαταμα-
κελέψαν τους. Νεῖς(3) πτωχὸς θωρῶντα πῶς ἐδιάβην καιρὸς καὶ πλεῖον(4)
δὲν ἐγυρεύασιν τινὰν, ἐφάνην του νὰ ἐμπῇ κρυφὰ ἔσω του, καὶ ν' ἀπο-
σκεπάσουν οἱ λᾶς του, καὶ ἄν τὸν γυρεύουσιν νὰ φύγῃ, εἰδὲ κανοῦ νὰ
μείνῃ νὰ πολομᾷ τὴν δουλιάν του· καὶ ἦτον ἡμέρα σάββατον, καὶ ἄνταν
ἐμπῆκεν δὲν ἤυρεν τὴν γυναῖκά του ἔσω του, ὅτι ἐπῆγεν εἰς τὸ λουτρόν·
καὶ κατίνες ἀπιστοὶ εἶδάν τον πῶς ἐμπαινεν(5) ἔσω του, καὶ ἐπῆγαν καὶ
ἐπροδῶκάν τον· καὶ ἄνταν ἤρταν νὰ τὸν πιάσουν, ἀνάφανεν ἡ γυναῖκά του
ἀπὸ τὸ λουτρόν, καὶ θωρεῖ τους πῶς ἐμπῆκαν καὶ ἐγυρεύγαν τον, καὶ
εἶπέν τους· Ἀφένταις, τίνα γυρεύετε; Καὶ εἶπὴν τῆς — τὸν ἄνδρα
σου. Καὶ εἶπέν τους — δὲν εἶναι ὧδε. Καὶ εἶπὴν τῆς — ὧδ' ἔνε(6),
ἀμμέ κρύβεις τον. Ἐκεῖνη ἡ κακότυχῃ ἦτον καρὴ ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν(7),
καὶ δὲν ἐξευρεν τὸ ἔλα τοῦ ἀντρός τῆς, καὶ εἶπέν τους· Ἀρχοντες, ἄν(8)
εὔρεθῃ ὁ ἄντρας μου ἔσω μου, νὰ μὲ καύγου(9). Ὁ πτωχὸς ὁ ἄντρας
τῆς ὀγρικῶντα τὴν ταραχὴν ἄνοιξεν ἕναν σεντούκιν καὶ ἐξῶκεν(10) μέσα.
Τούτοι ἐνέβησαν καὶ ἐγυρεύσαν ἀπόθεν καὶ ἀποκεῖθεν ὅσοσον, ὅτι ἐγα-
νακτίσαν πῶς δὲν εὔρισκετον, καὶ [λαλοῦν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὸν εἶδαν· Εἶναι
ποσίπλε καὶ δὲν τὸν εὔρισκομεν; Καὶ] ἐπῆγαν καὶ ἀνοῖξαν τὸ σεν-
τούκιν καὶ ἤρσαν τον. Καὶ μοναῦτα οἱ ἐχθροὶ τοῦ θεοῦ οἱ Γενουβίσοι
ἐπῆραν τὴν πτωχὴν τὴν γυναῖκά του, τὴν ἐλέγαν ἡ Βεργιλήνα(11), καὶ

1) τζαρτζαχάναν. — 2) ἑκατόν. besanti cento. — 3) Ἔνας. — 4) πλεῖον. —
5) ἐμπῆκεν. — 6) ὧδε ἔνε. — 7) θαρροῦμένη πῶς ἔλειπεν. — 8) ἀνὴρ καὶ — 9) καύ-
σετε. — 10) ἐνέβην. — 11) ἐλέγαν Βέργιν(Ι)λαν.

ἐκίψαν τὴν εἰς τὸ Ἀμαξαρίον(1), καὶ ἐκεῖνον ἐφορκίσαν τον εἰς τὴν φούρχαν.

Ἀπεκεῖ ἐφέραν μαντάτα τὸ πῶς ὁ κοντοσταύλης ἐπῆγεν κρυφὰ εἰς τὴν Πενταγίαν(2) καὶ εἰς τοῦ Μόρφου καὶ εἰς ὅλην τὴν Σολεῖαν, διότι ἐθάρρησεν ὁ σὶρ Μουντολῆφ νὰ κυβερνήσῃ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Κερηνεῖαν βιττσαλίαν(3), καὶ ἐκράτησεν τὰ καρτζὰ καὶ τίποτες δὲν ἀγόρασεν, οὐδὲ τὸ σιτάριν τό ᾗχεν μὲν εἶχεν το πούλησεν διὰ τὴν σουπερπίαν καὶ νὰ κερδαίσῃ, καὶ ἔμεινεν τὸ κάστρον εὐκαιρον, καὶ ἂν εἶχεν ἔρτειν τὸ στόλος(4) ἀπάνω του ἐπαραδόνουνταν ἀπὸ τὴν πείναν. Καὶ διὰ τοῦτον ὡς καλὸς νοικοκύρης καὶ φρόνιμος ἀφέντης ὁ κοντοσταύλης, ἐπῆγεν μὲ τὸ κορμὶν του καὶ ἐκουβαλίεν τοὺς ψομὶν καὶ ἐδήγαν τοὺς(5), καὶ ἐδήγησεν καὶ τὸ κάστρον. Θωρώντα οἱ χωργιάταις τὸν κοντοσταύλην ἐπροσκυνῆσαν τον καὶ ἐρεβελιάσασιν, καὶ δὲν ὑποτάσσουνταν οὐδὲ τοῦ καστελλάνου, οὐδὲ τοῦ ἀφέντη τοὺς, οὐδὲ ἀγγαρίον ἐδιαβάζαν(6), οὐδὲ τὰ τέλη τοὺς ἐπλερόναν. Καὶ πᾶσα ἀφιτζιάλης εἶπέν το τοῦ πραχτόρου· ὅς' ὥς που καὶ ἀγκαλέσαν εἰς τὴν ῥήγαινα(7), διατὶ ὁ ῥήγας ἦτον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, εἶπᾶν το τῆς ῥήγαινας, καὶ εἶπέν τοὺς· Ἡ ῥένται σας(8) ἔρχονται παρκάτω, καὶ ἀπόθε νὰ πλερώσῃ ὁ ῥήγας τὰ χρέ του; Καὶ ἐπαρακαλέσαν νὰ βάλῃ κανέναν καβαλλάρην νὰ βλεπίσῃ τὴν ἀνορίαν(9) καὶ νὰ ποίση τοὺς χωργιάταις νὰ ὑποτάσσουνται τοὺς προεστούς.

Ἡ ῥήγαινα ὥρισεν παραῦτα τὸν Τζόρτζε Μονομάχον, καβαλλάρην Πολίτην, διὰ κεφάλιν καὶ ἔδωκέν του ξ' [ἀνομάτους] ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων καβαλλάριδες, καὶ πεντῆντα ἀπεξοὺς. Καὶ ὅλους τοὺς πουρτζέζιδες ὅπου ἦσαν μὲ τοὺς Βουργάρους(10) μὲ τὸν κοντοσταύλην ᾗρικούν πῶς οἱ Γενουβίσοι ἐπέψαν κεφάλιν καὶ λαὸν νὰ βλέπουν, ἐτρέξαν τοὺς καὶ ἐδώξαν τοὺς·

1) Ἀμαξαρίον. Carriaggio. — 2) Πεντάγιαν. — 3) διότι ἔδωκεν καρτζὰ τοῦ Μουντολῆφ διὰ νὰ βιττουαλιάσῃ τὴν Κερηνεῖαν. — 4) ἡ ἀρμάδα. — 5) ἐκουβάλισεν ψ. καὶ ἐδήγησεν τὸ καστὲλλιν. — 6) νὰ ποίσουν ἀγγάριον. — 7) καὶ εἶπᾶν το τῆς ῥήγαινας. — 8) ῥένταις. — 9) νὰ περισκοπᾷ εἰς τοῦτα. — 10) Βουργάδους.

καὶ εἶχαν μετὰ τοὺς τζακράτορους καὶ δοξιοταῖς(1) καὶ ἐσύραν ἀπάνω τοὺς σαίταις καὶ βερετουνία, ὅτι μὲ μεγάλας ἀνάγκαις ἐστράφησαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἐτρέξαν τοὺς καὶ ἐσκοτῶσασιν πολλοὺς, καὶ ἐπιασᾶσιν(2) λ' Γενουβίσους καὶ ἐπῆράν(3) τοὺς εἰς ταῖς φυλακαῖς τῆς Κερηνείας· καὶ ἦλθεν ὁ Μονομάχος, εἶπέν το τῆς ῥήγαινας καὶ τοὺς καπετάνους, καὶ πολλὰ ἐθυμώθησαν.

Παραῦτα ἔρισεν καὶ ἐδῶκάν τοὺς ἄλλους σ' νὰ πᾶσι νὰ πολεμήσουν τοὺς πουρζέζιδες, καὶ ἐπῆγαν εἰς τοῦ Μόρφου γυρεύοντά τοὺς· καὶ δὲν τοὺς ἤυρασιν, ὅτι ἐπήρασιν ψουμὶν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, [καὶ ἐπέψαν καὶ τοῦ πρίντζη εἰς τὸν Ἅγιον Ἀρῖον, καὶ οἱ σ' Γενουβίσοι ἐστράφησαν] εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ ὁ κοντοσταύλης δὲν ἐπέψεν(4) νὰ ἐψῇ νὰ κουβαλῇ ψουμὶν τῆς ῥηγιάδας ἀπὸ τὸ Μόρφου καὶ ἀπὸ τὴν Πενταγίαν νὰ γεμώσῃ(5) τὴν Κερηνεῖαν καὶ τὸν ἅγιον Ἀρῖον. Ἀληθεῖα οἱ Γενουβίσοι δὲν ἐπέψαν νὰ διαφεντεύγουν τοὺς πουρζέζιδες καὶ δὲν ἐπλάζονταν(6); ὅτι εἶχασιν πιγαῖς(7), καὶ τὸ νὰ στρέφονταν εἰς τὴν Λευκωσίαν, ἔργονταν καὶ ἐφορτόνασιν· καὶ ὅσαις φοραῖς ἐσμίκτησαν, εἶχαν τὸ χειρότερον οἱ Γενουβίσοι.

Καὶ εἰς τοῦτον ἕνας καβαλλάρης, ὀνόματι σὶρ Πιερ τὲ Κασίν, θεωρῶντα τὴν ἀνδρίαν τοῦ κοντοσταύλη [καὶ πῶς ἐβλεπε τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ὁ πρίντζης] ἐδήγησεν τὸν ἅγιον Ἰλαρίον, ἐζήλευσεν καὶ ἐσυπίασεν πολλὸν φουσάτον χωρὶς νὰ τοῦ 'πῇ τινὰς· θεωρῶντα τοὺς Γενουβίσους πῶς ἐξηλοθρεῦγαν τὴν Ἀκροτικὴν, ἐπῆρεν τοὺς λάς τοὺς ἐσυμπίασεν καὶ ἐβλέπεν(8) ταῖς πόρταις τῆς Ἀμμογούστου εἰς τιτοῖαν λογὴν ὅπου δὲν εἶχαν καμμίαν(9) ζωὴν. Ἐπαρακαλῆσαν(10) τοὺς τοπικοὺς νὰ βάλλουν [βουλὴν] νὰ σηκωθῇ ὁ καλὸς καβαλλάρης ἀπεκεῖ, διὰ νὰ 'μποῦν οἱ λάς νὰ τοὺς φέρουν νὰ

1) τζακρατόρους καὶ διοξόταις. — 2) ἐτρέξεν τοὺς ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐσκοτῶσεν πολλοὺς καὶ ἐπίασεν. — 3) ἐσύρεν. — 4) ἔπαυσεν. — 5) βιττουαλιάση. — 6) τοὺς ἐμπλάζαν. — 7) σπίγαις. spioni. — 8) ἐβλέπεν. — 9) καμμιάν. — 10) Καὶ ἐπαρακαλέσαν.

τρώσιν(1), καὶ νὰ βγοῦν καὶ κείνοι νὰ κουρσεύγουν· ὅτοσον ἐγίνετον(2) ὅτι ἐγανακτῆσαν καὶ ἐπῆγαν ὄλοι(3) εἰς τὸν ἄγιον Σέργιον(4), καὶ ἀπὸ κεί ἦτον τὸ διάβαν τοὺς Ἀμμοχουστιανούς, καὶ ἐκάθουνταν εἰς τὸν πύργον. Καὶ ἓνας κλέπτης χωργιάτης ὅπου ἐκλεφετεν καὶ ἐπαιρνέ τα κρυφὰ ἔς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐνώσάν τον(5), καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦ σὶρ Πιέρ τὲ Κασὶ δὲν ἐπῆγεν καπόσαις ἡμέραις νὰ πᾶ ἔς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐστάθην ἔξω μετὰ τους, καὶ εἶδέν τους πῶς ἀπορμνίσαν καὶ πολλαῖς βίγλαις δὲν ἐπολομοῦσαν· διατὶ οἱ Γενουβίσοι ἐφοβήθησαν φόβον πολλὸν καὶ δὲν ἐτόρμα νὰ ἐβγῇ τινὰς, καὶ τὸν νὰ πιάσαν ἐφουρκίζαν τον, οὐδὲ ἀπέξω νὰ ἐμπῇ ἔσω ἀποῦ ξαυτόν τους καὶ ἐφουρκίζαν τους, καὶ οἱ λαὸς ὅπου ἦσαν μετὰ τον ἐγυρίζαν καὶ ἐπηγαῖναν(6) ἔσω τους· καὶ ὄνταν τοὺς ἀποσκεπάσεν ὁ χωργιάτης καλὰ, ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ εἶπέν τους· Τίντα μοῦ διδοῖτε νὰ σᾶς πάρω ἐκεῖ ἀποῦ κοιμᾶται ὁ σὶρ Πιέρ τὲ Κασὶν καὶ νὰ τὸν πιάσετε; Καὶ ἐκεῖνοι ἐφοβήθησαν μηπῶς καὶ παραβγάλλη τους(7) νὰ τοὺς βάλλη ἔς τὸ χέριν του· τότες εἶπέν τους· Δῆστέ με καὶ πάρτε με μετὰ(8) σας, καὶ ἅντα νὰ πιάσετε(9) τὸ νίκος, ποίσετε μοῦ ζωὴν, εἰ δὲ ἂν σᾶς τζενιάσω, δότε(10) μοῦ θάνατον. Παραῦτα ἐβγήκεν μία μεγάλη καὶ καλὴ συντροφία(11) Γενουβίσοι ἀπὸ ὁπέρας καὶ ἐφτάσαν ἀπανωθίον τους τὸ πρωτόπνιν, καὶ ἡῦράν τους ἀπαὶ τὸν κόπον κοιμισμένους, θαρρουμένους, σφαλισμένους, κλειδωμένους· καὶ παραῦτα ἐτριγυρίσαν τοῦ πύργου(12) μὲ τὸ λαμπρόν. Καὶ τὸ νὰ ἔϋπνήσουν, ἐπαραδοθῆκαν τοὺς Γενουβίσους· καὶ ἐσβύσαν τὸ λαμπρόν, καὶ ἐπίασαν τὸν σὶρ Πιέρ τὲ Κασὶ καὶ καλὰ(13) ἔ' ἀνομάτους, καλὰ παλληχάρια· καὶ οἱ ἄλλοι ἐλείπαν εἰς τὰ σπιτία τους καὶ ἐγλυτῶσαν. Καὶ τὸν καβαλλάρην ἐδῆσάν τον μὲ τοὺς δελοικοὺς, καὶ ἐπῆράν τον μὲ τοὺς δελοικοὺς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ

1) τῶν. — 2) τόσον ἐγίνην. — 3) ὄλοι. — 4) Σέργην. — 5) ὅπου ἐβλεπεν καὶ ἔμπαζεν εἰς τὴν Ἀμ. κρυφὰ, καὶ ἐκακονῶσάν τον. — 6) μετὰ του, εἶχεν πολλοὺς ὁποῦ ἦσαν ἀπεκεῖ κοντὰ, καὶ τὴν νύκταν ἐπ. — 7) μήπως καὶ θέλει νὰ τοὺς παραβγάλλη. — 8) ἐπάρτε με μετὰ. — 9) ποίσετε. — 10) δότε. — 11) καντιτὰ ἀνθρώποι. — 12) τὸν πύργον. — 13) μὲ τοὺς. et 60 homini valorosi.

τὸν χωργιάτην ἐποϊκάν του μηνίον, καὶ εἶχάν τον εἰς μεγάλην τιμήν. Καὶ τούτῃ ἦτον ἡ πρώτη ἀντραγαθία τὴν ἐποϊκὴν οἱ Γενουβίσοι, διότι πάντα τὸ νὰ βρέθησαν εἰς τὸν πόλεμον ἐνικοῦσαν οἱ Κυπριῶταις.

Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ὅπου ἤλθασιν, πῶς δὲν ἠμπορῆσαν(1) νὰ ἔχουν νίκην, ὅτι κατὰ τὸ ἐννοιάζονταν νὰ ἔπαρουν τὴν Κερηνεῖαν [καὶ] ἐμποδίζονταν καθημέρι(2), πότε ἀπηδοῦσάν τους καὶ ἔπολεμιζαν τους καὶ ἔθαναν τους, ἐκάτσαν εἰς τὴν βουλὴν(3) καὶ εἶπαν· Ἄρχοντες, ἤρταμεν νὰ κίμωμεν, καὶ ὁ θεὸς ἔδωκέν μας τὴν Ἀμμόχουστον· τώρα ἤλθαμε νὰ ἔπαρουμεν τὴν Κερηνεῖαν, φοβούμεσταν μὲν χάσωμεν τὰ ἡμερὰ διὰ τὰ ἀγρία(4)· μὲ τοῦ θεοῦ ἔχομεν τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ μὲν χάσωμεν διὰ τὴν Κερηνεῖαν τὴν Ἀμμόχουστον· ὅτι ἐμάθετε πῶς ἐκαταστήσαν τὸν σὶρ Πιέρ τὸ Κασὶν καὶ μὲ ὀλίγον φουσάτον ἐστενοχωρῆσαν τοὺς συντρόφους μας τῆς Ἀμμοχούστου(5), καὶ ἂν δὲν εἶχαν τὸν πιάσειν ἐφοφούσαν τῆς πείνας(6). Τώρα ὁ πρίντζης εἶναι εἰς τὸν ἄγιον Ἰλαρίον(7) καὶ ὁ κοντοσταύλης εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ δὲν κινοῦνται(8), ἀμμέ ἐννοιάζονται πῶς νὰ μᾶς σκοτώσουν καὶ νὰ ἔπαρουν καὶ τὴν Ἀμμόχουστον ἀπαὶ τὰ χεργία μας· καὶ οἱ τοῖχοι τῆς Ἀμμοχούστου εἶναι χαμηλοὶ, μὲν πᾶν καὶ σκαλώσουν καὶ ἔπαρουν τὴν, ἀμμέ νὰ μηνύσωμεν τοῦ ἀμυράλη νὰ τοὺς ἔψηλώσῃ, καὶ νὰ τὸν φοβερίσωμεν(9) νὰ ῥίση νὰ πολομοῦν καλαῖς βίγλαις ἑμέραν καὶ νύκταν.

Καὶ ἤτζου ἐγίνετον· καὶ τὸ νὰ περιλάβῃ ὁ ἀμυράλης τὰ χαρτία ἔρισε καὶ ἐψηλώσαν τὰ τειχία ὅπου ἦσαν χαμηλά, καὶ ἐγύρεψε νὰ τὴν τριγυρίσῃ(10) μὲ τὴν θάλασσαν, νὰ τὴν ποίση νησί.

Τότες ἐπέψαν τὴν πατρίτζαιναν(11) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐπέψαν καὶ ἐκουρτζέψαν τὸ σπίτιν τοῦ πρίντζη(12), καὶ ἡῦραν ὅτσον λογάφιν,

1) ἠμποροῦσαν. — 2) καθημερινόν. — 3) ἐποϊκὴν β. — 4) ἄγρια. — 5) ἐστενοκόπισεν τὴν Ἀμμόχουστον. — 6) ἐφοφούσαμεν ἀπαὶ τὴν πείναν. — 7) Ἰλαρίον. — 8) κινοῦνται. — 9) φοβερίσωμεν. — 10) τριγυριάσουν. — 11) γυναῖκα τοῦ πρίντζη. la principessa. — 12) σπίτιν του.

ἀσήμεν καὶ χρουσάφιν, πέτραις καὶ μαργάριν(1), καὶ πλῆθος δουκάτα, καὶ γρισία, καὶ καρτζά, ὅτι ἦσαν ἀκανητὸν νᾶχαν κουντεντιαστήν(2) οἱ Γενουβίσοι καὶ νᾶχαν πάγειν(3)· ἀμμέ [ὁ πρίντζης] ἦτον τόσα ἀκριβοῦς, ὅτι ἐπῆραν τὴν γυναῖκάν(4) του καὶ τὸ 'δικόν τους, καὶ ἐκιντύνευγεν καὶ 'κείνος· καὶ εἰς τὸ ὕστερον ἐσκοτώθην. Τοῦτα παθάνουν(5) οἱ ἀκριβοί, καὶ χειρότερα τοὺς πρέπει! κρίσις θεϊκὴ ἦτον εἰς τὸ 'δικόν του. Ὅτι ἄνταν ἐκάτσαν εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἐσύντυχε(6) διὰ τὸν ῥήγα διὰ τὸ πλέρωμαν τοὺς ἐξόδους(7) τοὺς Γενουβίσους νὰ πᾶν εἰς τὸ καλόν, εἶπεν· Ἄρχοντες, θεωρεῖτε ὅτι οἱ Γενουβίσοι ἐπέσαν ἀπάνω μας, καὶ τὸ ῥηγάτον καταλυέται καθημερινόν, καὶ σεῖς εἴστε μέρος τοῦ ῥηγάτου· ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας ζητᾷ ἀξ αὐτόν σας νὰ δώσετε ἀπαὶ τὸ ἐδικόν σας καὶ ἐκεῖνος ἀπαὶ τὸ ἐδικόν του, νὰ ἁλευθερωθοῦμεν ἐξ αὐτόν τους νὰ πᾶν νὰ μάς ἀφήσουν. [Καὶ εἶπαν οὗλοι οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ καβαλλάριδες·] Τάξετε πασᾶναν μὲ φόβον θεοῦ κατὰ τὸ ἔχει, καὶ νὰ τὸ δώσωμεν ὅλοι καλὰ μετὰ χαρᾶς, ὡς χρέος ἀγωνιζάμενον(8) εἰς τὴν αὐλήν. Καὶ εἶπαν· ἄς ἐνὶ τὸ νὰ δώσῃ πασαεῖς ὀμπρός μας, μηδὲν ποίσουν παιδία καὶ προγονία. Καὶ εἶπαν τοῦ πρίντζη ὡς πρῶτον· καὶ εἶπεν νὰ δώσῃ τ' μόδια κριθάριν ἀπαὶ [τὸ πραστεῖον] τὴν(9) Κολόταν, τὸ ἐπκυλιέτον ἐξ' καφιζία(10) εἰς τὸ λοκωτίνιν(11), ὅπου ἔξαζεν βυζάντια(12) σ', καὶ ἄς εἶχεν τακτὴν ν'(13) δουκάτα. Θεωρεῖτε οἱ ἀκριβοί! πῶς ἔξοδιάζουν περὶττου παρὰ τοὺς φτηνοὺς! ὅτι ἂν εἶχεν δώσεν ν' δουκάτα(14), ἐδιδοῦσαν καὶ οἱ ἄλλοι καβαλλάριδες καὶ οἱ πουρτζέζιδες καὶ ὁ ῥήγας ἕναν μιλοῦνιν, καὶ ἐθέλαν [κουντεντιάσειν τοὺς Γενουβίσους νὰ] πᾶν εἰς τὸ καλόν(15). Καὶ ἤτζου ἐπῆραν [τὸ 'δικόν] τοῦ πρίντζη(16) περὶττου παρὰ ἕναν μιλοῦνιν δουκάτα(17) καὶ τὴν γυναῖκάν του, καὶ ἔκείνον

1) χρουσάφιν καὶ τζόγιας καὶ μαργαριτάριν. — 2) κουντεντιάσειν. — 3) πᾶν. — 4) γυναῖκαν. — 5) Καὶ τοῦτο π. ὅλοι. — 6) ἐσυντύχαν. — 7) ἐξόδους. — 8) ἀγωνιζάμενον. — 9) τόν. dal prastio Colota. — 10) καφίγια. — 11) bizanti. — 12) ἐνομίσματα. bisanti. — 13) προυμουτιάσειν σ'. — 14) 200 bisanti. — 15) εἰς τὴν ὁργὴν τοῦ θεοῦ. — 16) ὅπου τοῦ πῆραν. — 17) ἀσημοχρούσαφον, χωρὶς τοὺς δειλοπούς, καὶ ἐπῆραν.

εἶχάν τον εἰς τὴν φυλακὴν (1), καὶ ἐπῆραν τὴν Ἀμμόχουστον καὶ ἐκδύσαν τοὺς πτωχοὺς, καὶ αἰχμαλωτεύσαν τοὺς καβαλλάριδες καὶ τοὺς πουρζέζιδες.

Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι τὸν βίον τὸν ἀμέτρητον τὸν ἐσυνπίσαν ἀπαὶ τὸν πρίντζην, πάλε ἐξανακουσέψαν τὴν χώραν τὴν πικραμένην, καὶ καβαλλάριδες καὶ πουρζέζιδες καὶ τὸν πολὺν λαόν, [καὶ ἐπῆραν καὶ τόσον βίον ἀπαὶ τὸν Λάχα Νεστούρην (2) καὶ τὸν ἀδελφόν του, ὅπου εἶχαν δύο μιλ- λούνια δουκάτα], καὶ τὰς δύο εὐγενικαῖς τῆς Ἀμμοχούστου καὶ τῆς Λευ- κωσίας ὁμοίως· καὶ τὸ δανεικὸν τὸ εἶχαν βάλλειν καὶ δὲν ἐπλερῶσαν, τῶρα ἐπλερώθησάν το, καὶ ἐπῆραν πολὺν λογάριν· καὶ τούτῃ ἦτον ἡ γ' φορὰ ὅπου ἐκουρσέψαν τὴν Κύπρον, καὶ πολλοὶ ἐπεθάναν εἰς τὸ μαρ- τύριον (3).

Ὡ τῆς θεϊκῆς σοφίας! Ἄνταν ἐκουρσεύσαν τὴν Λευκωσίαν ἐκουβαλοῦσάν τα εἰς τὸ σὺνκριτον, καὶ τότες ἐφορτώσαν τα εἰς τὰ καμηλία καὶ εἰς τ' ἀμάξια, τζαμιλοττία (4), ἀσῆμιν καὶ χρυσάφιν (5), [καὶ εἴ τι ἤϋραν διὰ νὰ τὰ] ἔπαρουν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ἔφυγεν ἕναν μικρὸν κοπέλλιν (6) καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κερηνείαν, καὶ εἶπεν τοῦ κοντοσταύλη, τὸ πῶς μέλλει νὰ φορτώσουν τὸν βίον νὰ ἔπαρουν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἕναν παιδὶν ἀπαὶ κείνους ὅπου βαστοῦν τὸ λογάριν νὰ τὸ ἔπαρουν, καὶ εἶναι φ' ἀνομάτοι· καὶ διατὶ εἶμαι Κυπριώτης, ἦλθα νὰ σοῦ τὸ ποίσω νῶσιν. Ὁ κοντοσταύλης εὐχαρίστην του καὶ ἔδωκέν του πολλὰ τίποτες (7), καὶ ἔβα- λέν τον εἰς τὴν τζάμπραν του· καὶ μονιῦτα ὥρισεν καὶ ἐκαβαλλικέψαν φ' ἀνομάτους λᾶς τῶν ἀρμάτων καὶ ἐτρέξαν ὀπίσω τους, καὶ ἦλθαν (8) εἰς τὴν Σύβευρην εἰς τὸ ἀπλίκιν τὸ δεσποτικόν (9)· καὶ ἀρώτησεν (10), ἂν ἤξεύ- ρουν ποῦ εὐρίσκονται [τὰ καμηλία καὶ τὰ ἀμάξια ἀπὸ εἶναι φορτωμένα]

1) ἦτον καὶ κείνος ἀποκλεισμένος εἰς τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον. — 2) Lachanopuli. — 3) et tutta la isola l'hanno corsigiato, et hanno tolto tante ricchezze, et lo lassarono deserto, et li Hebrei, et hanno tormentato molti per farli confesar dove tenivano la loro roba nascosta. — 4) τζαμιλόττια. — 5) χρυσάφιν. — 6) ἕνας παῖδιος. — 7) καὶ ἐκάνισκέν τον. — 8) ἐφτάσαν τους. — 9) casal Siguri nel albergo di patron. — 10) ἀρωτήσαν.

μέ τὸ λογάριν· καὶ εἶπὸν τοῦ, καὶ εἶναι εἰς τὴν Ἀσκιάν(1), καὶ κοι-
μοῦνται. Πάραυτα εἶχεν(2) βουλὴν ὁ κοντοσταύλης μέ τὸ φουσάτον, ἂν
τοὺς φανῇ νὰ πᾶν εἰς τὴν Ἀσκιάν(3), οὐ(4) νὰ τοὺς ἐγδεκτοῦν(5) ὧδε·
καὶ εἶπὸν τοῦ — ἂν πᾶμεν καὶ ἴκωμεν τὸ πρᾶμμαν ἀπὸ τὴν Ἀσκιαν
ὥς περ νὰ περιποιοῦμεν, φεύγουν καὶ πολομοῦν νῶσιν, καὶ τὸ διαστήμαν
τῆς Ἀμμογούστου εἶναι κοντὰ καὶ τρέχουν καὶ ἐφτάνου μας, καὶ θέλομεν
κιντυνέσειν· ἀμμέ ἄφησε νάρτσον ὡς τὴν Σίνταν(6), ν' ἀπομακρῖζουν, καὶ
'κεῖ μέ τὸ θέλημαν τοῦ θεοῦ θέλομεν τὸ ἴκωμεν(7). Καὶ ἄρσεν τοῦ κον-
τοσταύλη. Τότες ἦρταν εἰς τὴν Σίνταν καὶ ἔρισεν καὶ ἀπεξέψαν, καὶ ἐβγά-
λαν τὰ χαλινάρικ, καὶ ἀνοῖξαν τὸ ὄργιον(8) καὶ ἐπῆραν κριθάρικ καὶ
ἐταγίσαν τ' ἀλόγον(9) πασανοῦ πινάκιν, καὶ 'κεῖνοι ἀναπαύγουνταν, καὶ
ἀκρόνουνταν. Καὶ ἀναφάναν δ' Ἀλαμάνοι ὅπου εἶχαν μνηνὸν τοὺς Γενουβί-
σους καὶ ἔρχουνταν ὁμπρὸς καὶ ἴκωνταν σκοπὸν· καὶ παραῦτα ὥρισεν ὁ
κοντοσταύλης καὶ ἐχαλινῶσαν τ' ἀλογα καὶ ἐκαβαλλικέψαν, καὶ ἐδῶκαν
ἔνομαν Σαντζουλία(10), ὅτι ἦτον ἀργά· καὶ ἤϊραν τοὺς δ' Ἀλαμάνους,
καὶ ἐπέσαν ἀπάνω τοὺς, καὶ μοναῦτα ἐπροσκύνισαν τον(11)· καὶ ἐπαρά-
θησαν(12) τοῦ κοντοσταύλη, καὶ ἀρωτῆσαν τοῖς(13) ἂν θέλουσι νὰ στα-
θοῦν εἰς τὴν ῥόγαν τοῦ, οἱ ποῖοι(14) ἐστάθησαν καὶ ἐποῖκάν του ἔρκον·
καὶ ἀπὸ ξαυτῆς τοὺς ἐμάθαν πῶς ἔρχονται τ' ἀμάξια καὶ τὰ καμηλία(15).
Καὶ τότες ἐπῆγεν(16) ὁ κοντοσταύλης καὶ τὸ φουσάτον ἀπάνω τοὺς Γε-
νουβίσους· καὶ μοναῦτα ἐβάλαν φωνὴν οἱ Βουργάροι καὶ ἀρχέψαν εἰς τὰ
δοξάρια(17), καὶ ἐφωνάξαν — βίβα ῥέ Πιέρ! τὸ ἐρμηνεύεται, ζῆ ὁ ῥέ
Πιέρ· καὶ ἐπεθάναν οἱ Γενουβίσοι, καὶ οὐλοὺς ἐκατακόψαν τοὺς. Καὶ ἀπὸ
'κεῖνους μερτικὸν(18) ἐχώστησαν ἀπὸ κάτω 'ς τ' ἀμάξια(19), καὶ διατὶ
ἦτον σκοτεινὰ δὲν τοὺς εἶδασιν· καὶ ἄνταν ἐβγήκεν ὁ ἥλιος(20), οἱ

1) Ἀσκιαν. — 2) ποῖεν. — 3) Ἀσκιαν. — 4) ἡ. — 5) ἐκδεχτοῦμεν. — 6) *casal Sinta*. — 7) ἀπηδοῦμεν καὶ παίρνομεν το. — 8) ὄργιον. *li granari*. — 9) ἀλογα. —
10) Σάν Τζουλία. *S. Giulian*. — 11) τοὺς. — 12) ἐπαραδόθησαν. — 13) τοὺς. —
14) ποῖοι. — 15) τὰ καμηλία καὶ τ' ἀμάξια. — 16) Καὶ ὅσον ἀναφάναν ἔτρεψεν. —
17) δοξάρια. — 18) πεντέζη. — 19) ἀμάξια. — 20) ἐξηφώτισεν.

Βουργάροι ὅπου 'μεῖναν ὀπίσω, εἶδάν τους καὶ ἐπῆγαν νὰ τοὺς σκοτώσουν με τὰ κονταρία καὶ σπαθία· καὶ ἓνας δούλος λεγόμενος Μπαξίς 'νοῦ σακκουμάνου τὸν ἐκράζαν Κοσμᾶ Μαχαίρα, καὶ ὁ σακκουμάνος ἀλλάξεν τὸ ὄνομάν του καὶ ἐκράζεν τὸν 'Αντώνιον, ὁ ποῖος ἐκαβαλλίκευγεν, καὶ ἦτον εἰς τὸν τόπον τοῦ μαστόρου του, διατὶ ἐπῆγεν ὁ μάστρος του με τοὺς λοιποὺς συντρόφους καὶ ἀφῆκαν τοὺς Βουργάρους νὰ τοὺς βλέπουν καὶ τὸ παιδὶν τοῦτον· καὶ ἄνταν εἶδαν τὸ θέλημάν τους καὶ 'θέλαν νὰ σκοτώσουν, ἔβαλεν φωνὴν ὅσῃν ἐδύνετον ἀπαὶ τὴν μερίαν τοῦ ἀφέντη τοῦ κοντοσταύλη· Μὴδὲν τορμήσετε νὰ τοὺς ἐγγίσετε, ὅτι ἐπαραδόθησαν εἰς τὸν μάστρον μου, καὶ ἀφῆκέν με καὶ βλέπω τους ὥς που νὰ στραφῇ με τὸν ἀφέντην τὸν κοντοσταύλην! Καὶ ἄνταν ἐξημέρωσεν, ἀφέντης ὁ κοντοσταύλης ἐστράφη, ὅτι εἶχεν πάγειν ὀμπρὸς με τὸ φουσάτον του διὰ ν' ἀποσκεπᾶσθαι μὴδὲν πηδήσουν καὶ ποίσουν δισπλάζιν, καὶ ἡῦρέν τους παραδομένους εἰς τὸ παιδὶν τὸν 'Αντώνην Μαχαίραν· διότι ἐξευρε φράγγικα, καὶ τὸ νὰ ξηρωτίσῃ καὶ νὰ 'δοῦν τοὺς Βουργάρους πῶς ἔμελλε νὰ τοὺς σκοτώσουν, ἔβāλαν τὸν φωνὴν φράγγικα· Διὰ τὸν θεὸν παραδιδόμεθά σου καὶ γλύτωσ' μας! Τότες ὤρισεν ὁ κοντοσταύλης καὶ 'δῆσάν τους καὶ ἐφέρον τους ζωντανοὺς εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ τὸ πρᾶμμαν ἐφέρον το εἰς τὴν Τρυπημένην(1), καὶ 'κεῖ ἀπεζέψαν τὸ πρᾶμμαν ἀπαὶ τ' ἀμάξια καὶ ἐφορτώσαν τα εἰς τὰ καμήλια, ὅτι οἱ Γενουβίσοι νὰ πᾶσιν γλήγορα καὶ ἀποφορτώσαν τ' ἀμάξια, καὶ ἐβάλαν τα ὅλα ἀπάνω 'ς τὰ καμήλια, καὶ ἐξέβησαν ἀπαὶ τὴν Τρυπημένην καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν. Καὶ τ' ἀμάξια τοὺς περβολάριδες ἀποφορτώσαν τα καὶ 'στράφησαν· θεωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ἀρωτῆσάν τους· Ποῦ 'ναι τὸ πρᾶμμαν τὸ ἐβαστούσετε(2); Καὶ εἶπάν τους, πῶς ὁ κοντοσταύλης(3) τὸ πρᾶμμαν ἐπῆρέν το, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἄλλους

1) casal Tripimeni. — 2) Καὶ τ' ἀμάξια ἦτον τοὺς περβολάριδες· καὶ ἐφορτόνοντά τα ὁ κοντοσταύλης, ἐστράφησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ ἐμπλάσαν τους οἱ Γενουβίσοι ἀποῦ 'μεῖναν μερτικὸν καὶ ὑπηγάιναν εἰς τὴν 'Αμμάχουστον, καὶ ἀρωτοῦν τοὺς ἀμαξάριδες, ποῦ εὐκαιρέσετε τὰ πράγματα; — 3) πῶς ἀπῆδυσεν ὁ κοντοσταύλης με πολὺν φουσάτον, καὶ.

ἐσκοτώσαν, καὶ ἄλλους ἐπῆραν αἰχμαλώτους καὶ ἐπῆρέν τοὺς εἰς τὴν Κερηνείαν.

Παραῦτα οἱ Γενουβίσοι ἐδηγῆθησαν καὶ ἐκαβαλλικεύσαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν στρατὸν τῆς Κερηνείας [συνεπαντῆς τοῦ κοντοσταύλη] τὸν γενουάριον ἀπογ' Χριστοῦ, καὶ πολλὰ ἐπαραδάρτησαν, καὶ ψέματα ἐσκοπιάσαν, καὶ ἔμαθον πῶς τὰ ἔπῃραν καὶ ἔβαλαν τα εἰς τὴν Κερηνείαν κατενωδωμένα, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν θλιμμένοι μὲ ἀναστεναγμούς καὶ πόνους. Θωρῶντα τούτην τὴν ζημίαν, καὶ φόβον καὶ σκοτωμούς καθημερινὸν ἀπαὶ τὸν κοντοσταύλην, ἐπῆραν βουλὴν εἰς τίνα λογὴν νὰ βάλλουν τὸν κοντοσταύλην εἰς τὰ χεργία τοὺς, καὶ εἶπαν μεσὸν τοὺς — ἐμεῖς ἤλθαμεν μὲ τὴν ῥήγαιναν μὲ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγὸς νὰ μᾶς παραδώσουν τὴν Κερηνείαν, καὶ ἂς πᾶμε νὰ τὴν ἀναγκάσωμεν νὰ πᾶμεν· καὶ ἔπαιρνοντα τὴν Κερηνείαν, ἐκεῖ νὰ κυνηγήσωμεν καὶ τὸν κοντοσταύλην, καὶ εἰς τοῦτον τὸν μῶδον θέλομεν βάλλειν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας ὅλον τὸ ῥηγάτον τῆς Κύπρου. Τοῦτος ὁ λόγος ἄρσεν ὅλους· καὶ ἄνταν ἐποῦκαν τὴν βουλὴν, ἐπῆγαν εἰς τὴν ῥήγαιναν, καὶ εἶπαν τῆς ταπεινὰ καὶ κουρτέσιχα· Κυρά μου, ἐμεῖς ἀφῆκαμεν τοὺς τόπους μας καὶ τὸ ἴδιόν μας καὶ ἤλθαμεν νὰ σοῦ ποίσωμεν ἐκδίκησιν (1) ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου τὸν κοντοσταύλην καὶ τὸν πρίντζην, καὶ νὰ τὴν βλέπωμεν (2) διὰ τὸν ἡγαπημένον σου υἱόν· καὶ διὰ λόγου σας ἐμείναμεν ὡς καὶ τώρα, ἔχομεν ἰς' (3) ἡμέραις· διὰ τοῦτον, ἂν ὀρίξης, νὰ πᾶμεν νὰ πάρωμεν καὶ νὰ αἰχμαλωτίσωμεν τὴν Κερηνείαν (4). Ἡ ποία τοὺς εἶπεν· Καλοὶ μου φίλοι, ἂς πᾶμεν! ἀπὸ μὲν μὲν ἔχρη

1) βετέτταν. vendetta. — 2) βλέπωμεν τὸ ῥηγάτον. — 3) ἰε'. — 4) dieci giorni, et ogni di ricevemo ogni dispiacer et ne hanno amazzati et maltrattati, et forsi che si fa con il vostro consiglio, per il ché, se non è de vostro ordine il mal che ne vien fatto, era cominciato contra de voi, che vi hanno amazzato il buon re Pier, et così si affaticano per estirparvi et tuorvi il regno, e se vi piace che noi adiamo a Cerines, che ne la consegna il contestabile, secondo il commandamento del sign· Re vostro figliolo, et tolendó Cerines pigliaremo tutti.

κώλυμαν. Καὶ ἐκαβαλλίκεψεν ἡ ῥήγαινα ἀπάνω τῆς θαυμαστῆς μούλας τοῦ ἀνδρός της ῥὲ Πιέρ, ὀνόματι Μαργαρίτα, καὶ ἔκατσεν ἀπάνω τῆς θαυμαστῆς μούλας γυναικεῖα (1), καὶ ἐπαράγγειλεν τοῦ σκουτιέρη της, ὀνόματι Πουτζουρέλλο (2), νὰ κρατῇ μετὰ του τὰ φτερνιστηρία της, καὶ ἄντα τοῦ νέψῃ, νὰ γυρίσῃ τὸ πόδι της νὰ κάτῃ ἀνθρωπινά, [καὶ φόρης' μου τὰ φτερνιστήρια]· ἡ ποία ἦτον κουντέντε, ὅτι τὰ φουσάτα ἐγδέχονταν την. Καὶ ἄνταν ἦλθεν κοντὰ εἰς τὴν Ἀνιχίαν (3), οἱ Γενουβίσοι ἔρχονταν πόδι, πόδι, καὶ ἐννοιάζονταν, 'παίρνοντα τὸ κάστρον πῶς νὰ τὸ βλεπίσουν, καὶ ποίους νὰ βάλλουν νὰ τὸ βλέπουν· καὶ ἄνταν ἐνέβην ἡ ῥήγαινα εἰς τὸ ἀνήφορον, ἔνεψεν τοῦ Πουτζουρέλλου καὶ ἐγύρισεν τὸ πόδι της καὶ ἐφόρῃσέν της τὰ περνιστηρία, καὶ ἔσφιξεν τὴν μούλαν καὶ ἐπῆγαινε· τότες ἐβάλαν φωνήν· Ὁ,τις θέλει νὰ ἔρτῃ, ἄς ἔρτῃ, καὶ ἀπὸ δὲν θέλει ν᾿ἔρτῃ ἄς πάγῃ εἰς τὴν φούρκαν! Καὶ μοναῦτα ἔμπλασεν ἡ ῥήγαινα τοῦ σάτου (4), καὶ ἐπροσδέκتهσάν την πολλὰ τιμημένα. Καὶ ἄνταν ἐπροσώθησαν (5) οἱ Γενουβίσοι, ἀπῆδῃσαν (6) οἱ Βουργάροι μὲ τὰ δοξάρια καὶ ᾠδῶσάν τους, ὁμοίως οἱ τζακρατόροι ἀπὸ τὰ ἐγκρύμματα, καὶ ἐκατακληγῶσάν τους, καὶ [μετὰ] πολλῆς ἀντροπῆς ἐστράφησαν κακόκαρδοι εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ τὴν ῥήγαινα ἐπῆράν την εἰς τὴν Κερηνεῖαν μὲ τὴν ὑποταγὴν της καὶ μὲ τὸ ὀδικόν της. Τότες ἤρτεν ὀμπρὸς της ὁ Δημήτρης Τανίου (7) ὁ γραμματικός της, καὶ ἐπροσκύνησέν την καὶ εὐχαρίστην της, καὶ εἶπέν της· Ἄ, κυρά μου, τίνα κακὸν ἐποίησα τῆς αὐθεντιάς σου καὶ ἐφυλακίσες (8) με; σάντες τῆς (9) χάριτας ἀπὸ θεῆς νὰ μοῦ ποίση; ὅτι ἐπειδὴ ἀξιωθῆκα καὶ ἐφέρα σου τὸ χαρτίν, νὰ μείνω ἀρεστιασμένος, ὥς που ν᾿ἔρτῃ ἡ ἀφεντιά σου! ὅμως ὁ θεὸς νὰ σὲ πολυχρονῇ. Καὶ ἀπολογήθην του ἡ ῥήγαινα καὶ εἶπέν του· Υἱέ μου Δημήτρη, ὁ θεὸς τὸ ᾤξεύρει (10), ὅτι ἐπῆρα τόσον φόβον, ὄνταν μοῦ εἶπες τὰ μαντάτα, κακὰ ἔμπόρε νὰ φυλαχθῇ εἰς

1) γυναικῆσια. — 2) τοῦ Πουτζουρέλλου. — 3) Ἀνιχίαν. — 4) φουσάτου τοῦ κοντοσταύλῃ. — 5) ἀπεσῶσαν. — 6) ἀπῆδῃσαν. — 7) Τανιέλ. Daniel. — 8) ἐφυλάκισες. — 9) τοῦταις εἶναι ἡ. — 10) γινώσκει.

τοὺς παῖδους, ὅτ' εἰ(1) εἶχαν ἐβγήν ἀπαι τὰ χεῖλη σου, ἦμουν σκοτω-
μένη, ὁμοίως καὶ ὁ τρισάκριβός μου υἱὸς ὁ ῥήγας, καὶ τὸ νησὶν ἤθελεν
αἰχμαλωτευθῆν· ὄχι διὰ τόσον ἔλθοντός σου εἰς τὴν Κερίαν ἔλειψέν σου
τίποτες(2). Ναι, εἶπέν της, κυρά μου, τὸ πρόσωπον τῆς ἀφεντιάς σου!
ἀμμή ὁ καλοπτήχερος ὁ καβαλλάρης ὁ καπετάνος(3) ἐποίκέν μου περίττου
παρὰ τοῦ πρέπει(4), καὶ εἰς τὴν μακάριάν σου ζωὴν ἀποῦ τὸν ὠρισες καὶ
εἰς τὴν ζωὴν του. Καὶ μοναῦτα ὠρισεν καὶ ἐπιντώσαν τὸ μηνιὸν του ἀπάνω
εἰς τὸ εἶχεν ὑπέρπυρα(5) ρ' τὸν χρόνον, καὶ ἐμήνυσεν χαρτὶν τοῦ σὶρ Πόλ
Μαριτζᾶ(6) τοῦ ἐμπαλῆ τῆς αὐλῆς της νὰ τὸ πιντώσῃ μοναῦτα(7).

Ἔδωκεν ἡ ῥήγαινα τοῦ μαγεῖρου της καρτζᾶ νὰ πᾶ ν' ἀγοράσῃ ὀρνίθες
διὰ τὸ φαῖν της διὰ τὸν δεῖπνον· τότες ἀρχέψαν οἱ λαὸς καὶ 'μουρμουρίζαν·
Ποῦ ναῦρωμεν κρηάτα(8) καὶ ὀρνιθία διὰ τὸν κοντοσταύλην καὶ τὴν ῥή-
γαινα, καὶ σιτάριν καὶ ἄλλην φαγοῦραν; καὶ 'κεῖνον τὸ ἔχομεν(9) εἶναι
πολλὰ δλίγον, [καὶ ὁ λαὸς εἶναι πολὺς], τίντα(10) νὰ γενοῦμεν, ἂν μᾶς
παρακάτσουν οἱ Γενοβίσοι; Ὁ κοντοσταύλης ἦτον ἀπλικομένος εἰς τὸ
ἀπάνω κάστρον(11), καὶ ἡ ῥήγαινα εἰς τὸ ἑξώκαστρον· καὶ μοναῦτα ὁ
κοντοσταύλης ἐκατέβην, ἐμπροσδέκτην της, καὶ ἐπαρακάλεσέν την νὰ πάγῃ
ἀπάνω, καὶ δὲν ἀκοῦσεν λαλῶντα· Ἔχω ἀποταγὴν πολλὴν καὶ δὲν ἠμπορῶ
νὰ φυλακιστῶ. Καὶ ἐπαράδωκέν της τ' ἀνοικτάρια καὶ δὲν ἄκουσε νὰ
'πάγῃ(12), εἶπέν του· Ὁ θεὸς ἔρισέν με εἰς τὴν βλέπισίν σου, καὶ σοῦ
μοῦ διδοῖς τ' ἀνοικτάρια; κράτε τα καὶ βλέπε τα διὰ τὸν ἀδελφοτέκνον(13)
σου. Τότες ἡ ῥήγαινα ἐγρίκησεν τὸν γογγυσμὸν τοῦ λαοῦ διατὶ δὲν εἶχαν νὰ
ζήσουν, ἔρισεν καὶ ἐκράξαν τὸν καπετάνον καὶ τοὺς μαστόρους καὶ ὄλον(14)
τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ εἶπέν τους· Ἀρχοντες, ἐγὼ ἦλθα ὧδε νὰ φύγω ἀπαι
τοὺς ἐχθρούς μου, ἀμμή δὲν ἤρτα νὰ μὲ μαντενιάζετε(15)· μὲ τὴν δύναμιν

1) ὅτι ἄν. — 2) καὶ σοῦ ἔχοντα καὶ ἦλθες εἰς τὴν Κερήνειαν, δὲν σοῦ ἔλειψεν
τίποτες. — 3) ὁ κοντοσταύλης. — 4) μοῦ ἔπρεπεν. — 5) ὀνομίσματα. besanti. —
6) Πόλου Μαρίτζα. Pol Marzá. — 7) νὰ τὸ βάλλουν εἰς τὸ βιβλίον. — 8) ναῦρου
κρηάς. — 9) τὸ ἔφερον ὁ κοντοσταύλης. — 10) ἴντα. — 11) καστέλλιν. — 12) δὲν ἠθέ-
λησε νὰ τὰ ἀτζετιάσῃ. — 13) ἀδελφοτέκνον. nevodo. — 14) οὔλον. — 15) μαντενιάσετε.

τοῦ θεοῦ ἔχω διὰ λόγου μου καὶ διὰ λόγου σας. Τότες ἔρυσεν καὶ ἐπράξαν τὸν Δημήτηρην τὸν γραμματικόν της καὶ εἶπέν του · Φέρε μου τὰ καρτζὰ τὰ βαστᾶς ὧδε(1)! Καὶ ἐβαστάξαν καὶ ἔφεραν τα ὀμπρός της ν'(2) χιλιάδες γρόσια, χωρὶς τὰ δουκάτα καὶ τὰ καρτζὰ τὰ μικρά · τότες εἶπεν τοῦ καπετάνου · Πέψε μου ἀπὸ τοὺς λᾶς τῆς Κιρηνείας νὰ πᾶν εἰς [ὄλην] τὴν ἀνορίαν ν' ἀγοράσουν πᾶσα πρᾶμμαν τοῦ φαγίου(3). Καὶ ἤτζου ἐγίνετον · καὶ ἐπῆγαν, καὶ ἐφέραν καὶ ἑγεμῶσαν τὸ κάστρον σιτᾶριν καὶ κριθᾶριν, σφακτὰ, χοιριδιά, ὀρνιθία, τυρία, καὶ πᾶσα καλόν. Μεσὸν τοῦ κοντοσταύλη καὶ τῆς ῥήγαινας ἐγέμωσεν τὸ κάστρον πᾶσα πρᾶμμαν τὸ ἐχρήζετον, καὶ ἐβλεπθήτην καλὰ καὶ δυνατὰ, ὡς γοῖον νὰ τὸ ἑγικήσετε παρὰμπρος(4).

Μέσα εἰς τούταις ταῖς ταραχαῖς(5) καὶ τὰ ἀργίσματα τοὺς Γενουβίους, κανεῖς δὲν ἐστράφη νὰ πᾶ(6) πρὸς τὴν Ῥόδον · εἶχεν πέντε μῆνες, καὶ οἱ Ῥοδίταις ἐπεθυμοῦσαν νὰ μάθουν μαντάτον · ἐθαυμάστην(7) ὁ μέγας μάστρος καὶ ἀρμάτωσεν μίαν γαλιότταν καὶ ἐμπήκεν μέσα καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον. Τὸν γεννάρην ατογ' Χριστοῦ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, καὶ ἐγύρεψε νὰ μπῇ μεσόν(8) τοὺς νὰ τοὺς σώσῃ(9). Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι δὲν ἐκατακουρσέψαν τὸ ῥηγάτον, καὶ τίποτες δὲν εἶχαν οἱ λᾶς(10), καὶ ἦσαν ἐννοιασμένοι, καὶ ὁ μέγας μάστρος ἐπλημμέλαν πολλὰ καὶ τίποτες δὲν ἠμπόρῃσε νὰ ποίσῃ, ἀπαὶ τὴν πλῆξιν ἀστένησεν καὶ ἐπέθανεν τὸν φευρουάρην ατογ' Χριστοῦ, καὶ ἐθάψαν τον εἰς τὸν ἄγιον Ἰωάννην εἰς τὸ Σπιτάλιν τῆς Λευκωσίας τῇ ις' φευρουαρίου, καὶ ἐστράφην τὸ ξύλον εἰς τὴν Ῥόδον.

Τώρα νὰ ἔξηγηθοῦμεν τοὺς πολέμους ἀποῦ ἐπολεμίζαν ἀποῦ ἦτον ἀπαὶ τὸν θεὸν φυλαμένη τὴν Κερηνείαν οἱ Γενουβίσοι.

Καὶ τῇ ιδ' ἰανουαρίου ατογ' Χριστοῦ ἐφουσκῶσαν τὸν ῥὲ Πιέρ λαλῶντά

1) ἔχεις εἰς τὸ χέριν σου. — 2) Καὶ ἔφερέν της πεντήντα. — 3) φαούραν. — 4) παραμπρός. — 5) ταραχαιῖς. — 6) τινὰς δὲν ἐπῆγαινον. — 7) καὶ εἶχεν το θαυμαστόν. — 8) μέσον. — 9) ὁσάση. — 10) ἐπτωχῶνα το, καὶ οἱ λᾶς ἦσαν ἐννοιασμένοι.

του — ἐδιαμερίστησαν οἱ θεοὶ σου τὴν Κύπρον, ὁ νεῖς(1) ἐπῆρεν τὸ ἄγιον 'Παρίον καὶ ὁ ἄλλος τὴν Κερηνεῖαν· ἐσέναν ἴντα σοῦ 'μεῖνεν; εἶπέν τους — καὶ τίνα ἐμπορῶ νὰ ποίσω ἐγὼ πτωχὸν ὄρφανόν, ἀποκλεισμένον εἰς τὰ χεργία σας; ἴντα νὰ ποίσω; Εἶπάν του — ἔβγα ἔλα μετὰ μας νὰ τὴν πολεμίσωμεν(2). Εἶπέν τους — εἰς τὸν ὀρισμόν σας, νὰ τὴν πολεμίσωμεν! — Καὶ νὰ 'πάρωμεν [καὶ βεντέτταν ἀπὸ τὸν κοντοσταυλην] καὶ νὰ σοῦ τὴν δώσωμεν. Καὶ ἀρματώθην ὁ ἀμιράλης τοὺς Γενουβίους ὁ σὶρ Πιερ τὲ Κάμπε Φρεγγούγγε μὲ τὸν ῥήγα μὲ β' ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων, καὶ ἦρταν εἰς τὸ Δίκωμον καὶ ἐκεῖ ἐποίχαν τὴν κατοῦναν τους, διατὶ ἐφοβούνταν νὰ διαβοῦν τὸ Διάβαν, [διατὶ ἦτον στενὸν καὶ] ὅτι ἐβλέπαν οἱ Βουργάροι καὶ ἄλλοι πολλοὶ λᾶς τῶν ἀρμάτων. Τότες ἐπέψαν μίαν καλὴν συντροφίαν λᾶς τῶν ἀρμάτων νὰ πᾶν νὰ διαβοῦν. Τὸ Διάβαν εἶναι στενόν, καὶ λᾶς πολλὰ ἐβλέπαν καὶ ἀπ' ὧδε καὶ ἀπὸ 'κεῖθεν· καὶ πολλὰ ἐσφίχτησαν νὰ διαβοῦν οἱ Γενουβίσοι καὶ δὲν ἤμπορῆσαν, καὶ λαβωμένοι καὶ ἀντροπιαμένοι ἐστράφησαν εἰς τὴν κατοῦναν. Θωρώντα ὁ ἀμιράλης ἔπεψεν πολλοὺς καὶ πολλὰς φοραῖς, καὶ ἐστρέφουντα ὡς τὸ πρῶτον· καὶ ἀφῆναν καὶ ἐδιαβαῖναν μερτικόν, καὶ ἐπιδάναν τους καὶ ἐπέμπαν τους εἰς ταῖς φυλακαῖς εἰς τὴν Κερηνεῖαν· καὶ πολλοὶ ἐσκοτώθησαν. Καὶ ἐποίχαν εἰς τοῦτον τὸν πειρασμόν ἡ' ἡμέραις εἰς τὸ Δίκωμον, καὶ 'πλημμελοῦσαν 'μέρα νύκταν, καὶ ἐστρέφουνταν μὲ πᾶσαν ἀντροπὴν καὶ ζημίαν.

Θωρώντα ταῖς ἀγανάκτησες ταῖς ἐδιαβάζαν τὰ φουσάτα τοὺς Γενουβίους, εἶπαν τοῦ ἀμιράλη· Φαίνεται μας ὧδε θέλετε(3) ν' ἀποθάνωμεν· θωροῦμεν πῶς καθημερινὸν πᾶμεν καὶ κατακόβουν μας, ἄς στραφοῦμε νὰ πᾶμεν ἔσω μας!

Καὶ τῇ κβ' ἰανουαρίου ἐκαβαλλικέψαν νὰ στραφοῦν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ θεωρώντά τους μὲ τὸν ῥήγα ἕνας παπᾶς 'Ρωμαῖος ἐρώτησέν τους· Τίνα ἔχετε καὶ πλημμελάτε; Οἱ Γενουβίσοι ὡς γνωστικοὶ ἐκομπῶσαν τὸν παπᾶν, εἶπάν του· Πατέρα μου, οἱ θειοῦδες τοῦ ῥηγὸς ἡῦράν τον ὄρφανόν

1) ἕνας. — 2) νὰ πᾶμεν νὰ πολεμίσωμεν τὴν Κερηνεῖαν. — 3) πῶς μᾶς ἔφερες ὧδε.

καὶ πτωχὸν, καὶ ἐμοιράστησαν τὸ νησὶν του, ὁ πρίντζης ἐπῆρεν τὸν ἄγιον Ἰλαρίον, καὶ ἡ ῥήγαινα καὶ ὁ κοντοσταύλης ἐπῆραν τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἐφέραμένον τον νὰ [τὰ ἴκωμεν νὰ] τοῦ τὰ δώσωμεν· καὶ κάθονται εἰς τὸ Διάβαν καὶ δὲν ἤμποροῦμεν νὰ παῖμεν νὰ τοῦ τὰ δώσωμεν τὸ ἐδικόν του, νὰ παῖμεν καὶ ἐμεῖς ἔσω μας. Ἐννοιάστην ὁ παπᾶς ὅτι οἱ Γενουβίσοι λαλοῦν του ἀληθείαν, καὶ θωρῶντα τὸν ῥήγα πικραμένον εἶπέν τους· Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ καλοῦ μου αὐθέντη νὰ σᾶς ἴκω ἀπ' ἄλλην στρατὸν καὶ νὰ τζακίσετε τὸ φουσατόν ὅπου εἶναι εἰς τὸ Διάβαν, καὶ ἀπεκεῖ ἂν ἤμπορήσετε νὰ ἴκατε τὰ κάστρη, καὶ σεῖς οἱ καβαλλικεμένοι νὰ παῖτε εἰς τὴν Λευκωσίαν. [Καὶ ἴκωντα οἱ Γενουβίσοι] ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην καὶ ἰκλουθῆσαν τοῦ παπᾶ, καὶ ἔμπασέν τους ἀπαὶ τὸ μονοπάτιν, καὶ [ἐπῆγαν καὶ] ἠῦράν τους ἀμέριμνους· ὅτι οἱ λαὸς τῶν ἀρμάτων καὶ οἱ Βουργάροι θωρῶντα τὰ μακελλεῖα τὰ ἐποίκων τοὺς Γενουβίσους, καὶ θωρῶντά τους πῶς δὲν ἐτορμοῦσαν νὰ ἔλθουν πλεῖον, ἀμεριμνήσαν καὶ ἐκάθονταν κάτω χαμηλά· καὶ τότες ἐπῆραν ἀπὸ ἴκω κάτω· οἱ Βουργάροι καὶ οἱ λοιποὶ εἶδαν ὀλίγους Γενουβίσους καὶ ἔρχονταν ἀπαὶ τὴν στρατὸν, ἐτρέξαν, καὶ εὑρέθησαν πιασμένοι ἀπὸ ἴκω καὶ ἀπὸ κάτω, καὶ ἐγυρέψαν νὰ φύγου· καὶ ἐβάλα φωναῖς οἱ ἀπουπάνου τοὺς κάτω, καὶ ὅσους ἐμπορίσαν ἐκατάκωψαν οἱ Γενουβίσοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ἄγιον (Ἰλαρίον) καὶ ἐγλυτώσαν. Καὶ ὁ ἀμυράλης ἐδηγήθη νὰ πάγη εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀφῆκεν καπετάνον μὲ τὸν ῥήγα, καὶ ἐπῆγε νὰ βλεπίσῃ τὴν Λευκωσίαν. Ἐμπαίνοντα οἱ Βουργάροι εἰς τὸν ἄγιον Ἰλαρίον, ἐμέτρησέν τους ὁ σὶρ Τζουὰν Περὸτ, ὁ ποῖος ἦτον μὲ τὸν πρίντζην, καὶ ἠῦρέν τους παρκάτω ρ' ἀνθρώπους οἱ ποῖγοι ἐσκοτώθησαν εἰς τὸ Διάβαν τὸ στενὸν. Καὶ ὁ σὶρ Πιερ τὲ Κασὶν ἦτον μὲ τὸν πρίντζην, καὶ ἐπῆγεν ἀπ' ὧδε καὶ ἐπιάστην.

Τότες ἐπῆραν τὸν ρὲ Πιερ μετὰ τους, ὡς γοῖον νὰ εἶχεν εἴσταιν σφακτὸν νᾶχα θέλει νᾶχαν τὸ σφᾶξιν, τὸ ὄρφανον, τὸ ἀνακέφαλον, καὶ ἐποίκων ταῖς καπούναις εἰς τὸν ἄγιον Ἀντώνιον(1). Τὰ κτηνὰ τὰ εἶχαν διὰ τὴν

1) Ἀντώνην.

ζωήν τους τῆς Κερηνείας ἐβόσκουνταν ἔξω, καὶ καθημερινὸν ἐσκοτόναν. καὶ ἔτρωγάν τα, καὶ ἐκαταλύσαν τα. Ὁ κοντοσταύλης καὶ ἡ ῥήγαινα ὥρισαν καὶ ἐσηκῶσαν τοὺς πούντους καὶ ἐκαρφῶσαν τὰς πόρτας. Τότες ἦρταν οἱ Γενουβίσοι κορτέσικα καὶ εἶπάν τους· Καλὲ, δότε τὸ κάστρον τοῦ αὐθέντη του! Οἱ λαὸς τοῦ κάστρου εἶπάν του· Τὸ κάστρον ἐνι τοῦ αὐθέντη μας τοῦ ῥηγὸς καὶ μεῖς ἀνθρώποι του! χωριστῆτε ἀπαι τὸν αὐθέντην μας, καὶ ἄς ἔρτη καὶ ἄς περιλάβῃ τὸ κάστρον του! Τότες ἐζητιμάσαν τὴν ῥήγαιναν, λαλῶντα· Ἐφερές μας νὰ μᾶς δώσουν τὸ κάστρον καὶ μὲ ταῖς τέχναις σου ἐξακόλυσές μας, καὶ ἔφυγες καὶ ἔπηγες εἰς τὸ καστέλλιν! Ἐσύραν βερουτσυνία, καὶ ἀποῦ πάνω ἐρρίψαν πέτραις καὶ ἄλλα ἀργαλεῖα, καὶ ἐπηγαῖναν ἡ πέτραις ὡς ταῖς κατούναις, καὶ λαμπρὸν Ἑλληνικὸν, πολλοὺς ἐπληγῶσασιν. Τότες ἐσηκῶσαν τὴν κατούναν καὶ ἐπῆράν τὴν ἐξωμέρου νὰ μὲν ἐφτάνῃ πέτρα, καὶ ἀρχέψαν εἰς τοὺς πολέμους· καὶ ἐπελεκοῦσαν(1) σκάλαις καὶ πέτραις καὶ τζενία(2) καὶ μάνγκανα πολλὰ, καὶ ὡς τὴν γ' ἡμέραν φευρουαρίου ἐτελειώσαν [τα].

Καὶ τὸ σαββάτον τῇ δ' φευρουαρίου ἀτογ' Χριστοῦ ἀρματώθησαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐπῆραν κ' σκάλαις μετὰ τους· ὅτι εἶχαν πολλαῖς σκάλαις εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐπεψέν τους(3) ὁ ἀμιράλης εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ οἱ Βουργάροι ἀπηδῆσαν καὶ ἐπῆράν ταις, καὶ ἐσκοτώσαν ἀποῦ ταῖς ἐπῆραν· καὶ ἑκείναις ἐπῆράν ταις εἰς τὸν ἅγιον Ἰλαρίον, καὶ ὅσους ἐπιάσαν ζωντανοὺς ἐβάλαν τους εἰς τὰ σίδερα εἰς τὸν ἅγιον Ἰλαρίον· καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐγδεχούνταν τους καὶ ἐμάθαν ἀπὸ ἑκείνους ἀποῦ ἐφύγαν πῶς ταῖς ἐπῆραν οἱ Βουργάροι(4). Τότες ἐπῆράν τους(5) καὶ ἐπῆσαν(6) εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ μοναῦτα ἐκόψαν κλαδιά(7) τῶν δένδρων, καὶ ἐρρίψαν τα ἔς τὸ χαντάκιν τῆς Κερηνείας, καὶ ἐπῆραν ταῖς σκάλαις καὶ ἐκουμπίσαν ταις εἰς

1) ἐβάλαν. — 2) τζενία. — 3) ταις. — 4) ἐκδέχουντάν τους, καὶ ἐπῆσαν εἰς τὴν κατούναν τους καὶ εἶπάν τους πῶς ταῖς ἐπῆσαν οἱ Βουργάροι εἰς τὸν ἅγιον Ἰλαρίον, καὶ ἐσκοτώσαν καὶ πολλοὺς, καὶ ἐπῆσαν καὶ μερτικὸν ζωντανούς. — 5) τὸ φουσάτον οἱ Γενουβίσοι. — 6) ἐπῆσαν. — 7) κλαδιά.

τοὺς τοίχους, καὶ ὅσα ξύλα ἤμπορίσαν νὰ εὕρουν ξερά(1), ἐρρίψαν τα εἰς τὸ χαντάκιν. Ὁ κοντοσταύλης ὥρισεν, κανενεὶς Κερηνειώτης μὴδὲν δεῖξῃ πρόσωπον. Θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι πῶς τινὰς δὲν δείχνει φανὸν ἀπαὶ τὸ κάστρον, ἀμεριμνήσαν(2) καὶ ἐννοιάστησαν ὅτι διὰ πρώτης [πατάλλιας] νὰ τοὺς παραδοθῶν· τότες εἶπαν τοῦ ῥηγὸς — ἐννοίαν μὲν ἔχῃς, καὶ εἰς β' ὥραις νὰ 'μπούμεν εἰς τὴν Κερηνείαν. Παραῦτα ἐδιαλαλήσαν τὸν ὁρισμὸν τοῦ ῥηγὸς· Ἀρχοντες μικροὶ, μεγάλοι, ὅπου εἴστε εἰς τὴν συντροφίαν τῆς ἀφεντίας τοῦ ῥηγὸς, μὴδὲν τορμίζετε νὰ σύρετε βερετούνιν εἰς τὴν Κερηνείαν, ἂν θέλουν νὰ δοθῶν(3) εἰς τὸν ἀφέντην τους· ἀκομή, ἐσεῖς ἀρχοντες ὅπου εἴ(στε) 'ς τὸ κάστρον, ἂν θέλετε μὲ τὸ καλὸν νὰ στρέψετε τὸ κάστρον τοῦ ἀφέντη του, θέλετε μείνιν(4) ἀναπαμένοι, καὶ ὁ ῥήγας θελεῖ σὰς περιλάβειν μὲ μεγάλην χαρὰν, καὶ θελεῖ σὰς μερετιάσειν πασανοῦ κατὰ τὸ πρέπει, καὶ μὴδὲν εἴστε ἀπότορμοι νὰ σύρετε βερετούνιν(5) εἰς τὴν κατούναν τοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγὸς, καὶ εἴ τις θελήσει νὰ σύρῃ θέλομεν τὸ κρατήσῃν διὰ παράβουλον· καὶ ἂν δὲν τὸ δώσετε μὲ τὸ καλὸν, θέλομεν ἐμπῆν μὲ δυναστείαν(6) καὶ θέλομεν σὰς κατακόψῃν, ὡς παράβουλοι τοῦ ῥηγὸς. Ἀπολογήθη ὁ λαὸς ἀπουπάνω τοῦ κάστρου καὶ εἶπαν τοῦ διαλαλητῇ· Ἄμε 'πὲ τοῦ ἀφέντη μας ἀπαὶ τὴν μερίαν τῆς κυρᾶς μας τῆς μητέρας του καὶ ἀπαὶ τὴν μερίαν τοῦ ἀφέντη τοῦ κοντοσταύλη τοῦ θείου του καὶ ἀπὸ ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους, ὅτι ὅλοι μας κρατοῦμεν τὸ αὐτὸ κάστρον διὰ τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥήγα, ὃς ἔρτη μονός του καὶ νὰ τὸν προσδεχτοῦμεν, ὡς γοῖον προείπαμεν· ἀμμὲ ὅχι νὰ 'μπῇ κανένας ἀπαὶ τοὺς ἄπιστους Γενουβίσους τοὺς παράβουλους, ὅπου παρακαλοῦμεν τὸν θεὸν νὰ 'δῇ τὴν ταπείνωσίν μας καὶ νὰ σηκώσῃ τὴν σουπερπίαν(7) τους· ἡ Γραφὴ λαλεῖ, μὲν φοβηθῇς ἀπὸ ἄνθρωπον σουπέρπιον, ὅτι, ἂν ᾔται σήμερον, αὐρίον δὲν εἶναι· μὴδὲν τὸ θελήσῃ ὁ θεὸς νὰ σταθοῦμεν νὰ πιαστοῦμεν

1) σωρεύσουν. — 2) ᾔσαν ἀμέριμοι. — 3) ἀνισῶς καὶ θελήσουν νὰ παραδοθῶν. —

4) εἴσταιν. — 5) κανέναν πολεμικόν. *alcuna arma*. — 6) στασιό σας. — 7) σουπέρπιαν.

ἀπὸ τοὺς Γενουβίσους, οἱ ποῖοι ἐνι ἐφόρκοι(1), καὶ ἐμόσαν τοῦ ἀφέντη μας τοῦ ῥηγός, καὶ ἐπῆρυν τὴν θαυμαστὴν καὶ πλουσίαν πόλιν τὴν Ἀμμόχουστον, ὁμοίως καὶ τὴν μεγάλην χώραν τὴν Λευκωσίαν, καὶ μὲ μαρτυρίαις καὶ πολλὰ βασανίσματα καὶ ῥ' χιλιάδες τέχναις ἐσηκῶσαν τὸ βίον τοὺς καβαλλάριδες καὶ τοὺς προδέλοιπους· διὰ τοῦτον προτῆτερα(2) ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι μας καὶ πᾶσα εἷς, παρὰ ν' ἀφήσωμεν τοὺς Γενουβίσους νὰ ἔμπούν ὧδε. Καὶ παραῦτα οὗλοι ἀντάμα ἕναν στόμαν ἐβάλαν φωνὴν — ζῆ ὁ ῥὲ Πιέρ! γ'(3). Θωρῶντα ὅτι ὁ διαλαλητής δὲν ἔθελε νὰ στραφῇ, ἀμμέ προστοῦ(4) ἐδιαλάλεν, τότες ἐκαταλαβῶσάν τον μὲ τὰ βερετουνία, καὶ ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς καπετάνους, καὶ ἐξηγήθην τὸ ἐγρίκησεν ἀπὸ τὴν Κερσίαν.

Τότες ἐποῖκαν ἀπὸ σανιδία παφέζια καὶ σκάλαις, καὶ ἐφέραν τα πάλε καὶ ἦρταν, καὶ ἦτον καὶ ἡ ἀλλαις ἐκεῖ ἡκουμισμέναις· καὶ πάλε ἐξαναδιαλαλῆσαν — εἴ τις νὰ ἔμπῃ ἀπὸ ταῖς σκάλαις εἰς τὸ χάστρον νὰ βάλλῃ φλάμπουρον ὁ πρῶτος νὰ ἔχῃ ὑπέρπυρα(5) α'. Γρικῶντα οἱ ἀπέσω, [μοναῦτα ἐβάλαν ἕναν φλάμπουρόν του] τοῦ ῥηγός. Πάλε ὁ διαλαλητής ἐδιαλάλησεν — ὅπου νὰ βάλλῃ, τὸ β' νὰ ἔχῃ ὑπέρπυρα(6) φ'· καὶ πάλε [ἀπέσω ἐβάλαν ἄλλο φλάμπουρον τοῦ ῥηγός· καὶ πάλε] ἐδιαλάλησεν — ἀπὸ νὰ βάλλῃ τὸ γ' νὰ ἔχῃ ὑπέρπυρα(7) τ'· καὶ ἀπέσω ἔβαλαν ἄλλον φλάμπωρον. [Καὶ πάλε ἐδιαλαλῆσαν· Ἀπὸ νὰυρεθῇ νὰ βάλλῃ ἀπὸ τὴν σκάλαν εἰς τὸ τειχίον τὸ δ' φλάμπουρον] νὰ ἔχῃ ὑπέρπυρα(8) ρ'. Καὶ ἀπέσω ἐβάλαν ἄλλον, καὶ εἶπάν τους· Τὰ φλάμπουρα τὰ θέλετε νὰ βάλλετε εἶναι σημαδεῖα(9) τοῦ ῥηγός! ἄπιστοι Γενουβίσοι, παράβουλοι, ἐμεῖς βάλλομεν τὰ φλάμπουρα τοῦ ἀφέντη μας, καὶ βάλλομεν καὶ τὴν ψυχὴν μας καὶ τὸ κορμὶν μας νὰ τὸ βλεπίσωμεν, ὅντα θελήσῃ ὁ θεὸς νὰ μᾶς λυτρώσῃ, νὰ φύγετε νὰ πᾶτε εἰς τὴν κακὴν ὥραν! Καὶ μοναῦτα ἐσύραν

1) παράβουλοι καὶ ὀχτροὶ τοῦ θεοῦ. — 2) καλλιώτερα. — 3) βίβα ῥὲ Πιέρ, γ' φοραίς. — 4) παραπρός του. — 5) ὀνομίσματα. *besanti*. — 6) ὀνομίσματα. — 7) ὀνομίσματα. — 8) ὀνομίσματα. — 9) σημάδια.

βερετουνία και ἐδῶξάν (1) τους · και ἐστράφησαν και ἐπολεμίζαν β' (2) ὥραις, και ἐθυμώθησαν πολλὰ οἱ ἀπὸ ἁπάνω. Καὶ ἅπανω μέσα εἰς δλους ἦτον ἓνας παιδίος καλὸς τζακρατόρος κ' ἐκόρδαινεν ὁμορφα, και ἐκόρδωνεν τοῦ κοντοσταύλη, και ἔσυρεν πολλὰ καλὰ και δὲν ἔχανεν βερετοῦνιν. Καὶ ἐσκοτώσαν ὁ ἀνομάτους ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπαὶ τοὺς Γενουβίτσους. Καὶ 'κεῖνος ὁποῦ ἐκορδῶνεν δυνατὰ ὀνόματι Νικολῇ Μαχαιρά, και εἶπεν τοῦ συντρόφου του — σύρε εἰς ἐκεῖνον τὸν Γενουβίτσον και δὲς του εἰς τὴν κεφαλὴν! Καὶ τοῦτος ἔστεκεν ὀτοιμος και 'δῶκεν τοῦ Γενουβίτσου · ὁ Γενουβίτσος ἐπόνησεν, παντέχοντα ἐτρύπησέν τον, ἔβαλεν τὴν παλάμην του νὰ 'δῇ τὸ πασινέττιν του, και παραῦτα ὁ Νικολῆς ἔσκασεν τὴν τζάκραν και 'τρύπησεν τὴν παλάμην του και ἐδιάβην τὸ πασανέττιν, και ἀπόθανεν. Καὶ θωρῶντα πῶς δὲν ἤμποροῦν νὰ ποίσουν τίποτες ἐστράφησαν εἰς τὴν κατοῦναν τους, και ἐποίκαν ἓναν ῥοπάρου (3) τριγύρου τῆς μίας σκάλας τῆς 'χουμπισμένης εἰς τὸ κάστρον, και ἀπὸ ἁπάνω ἐδείχνη φανὸν ὅτι δὲν τοὺς θωροῦν · τάπισα ἀφήκάν την και 'στράφησαν ν' ἀνακαυτοῦν. Καὶ τὸ ἀπογύομαν ἔθελαν νᾶρτουν νὰ 'μποῦν · και πρὶν νὰ φᾶν ἐποίκαν ἀναθεώρησιν εἰς τοὺς λαῶς, και ἡῦραν και λείπαν ὁ ἀνομάτοι · και ἀπὸ τότες ἀρχέψαν και ἐδειλιούσαν. Θωρῶντα ὁ πτωχὸς ὁ παπᾶς, ὅτι τὸ κάστρον ἐκρατούσαν το διὰ τὸν ῥῆγα, και δὲν ἦτον ὡς γοῖον τὸν ἐκομπῶσαν οἱ Γενουβίτσοι, ἐμετάνωσεν και ἐστράφην [τάμπρὸς ὀπίσω] · τὸ νὰ τὸν 'δοῦν οἱ Βουργάροι, ἐκατακόψαν τον.

Καὶ μετὰ τὴν αὖριον ὅπου εἶναι ε' φευρουάρη αἰτοῦ Χριστοῦ, τῇ κυριακῇ καλὰ πωρνὸν, ἐξέβησαν ἀπαὶ τὴν κρυφὴν πόρταν τῆς Κερηνείας ιε' συντρόφοι Στρατιώταις (4) ἀντριωμένοι, και ἐβαστούσαν λαμπρὸν και ἐβάλαν εἰς τὸ χαντάκιν, και ἐκάψαν τὴν παβιέραν και 'κάψαν τὰ ξύλα, και μέρος ἐμπάσαν ἔσω εἰς τὸ κάστρον · και ἐγλυτώσαν β' σκάλαις μακρείαις (5) και ἰ' σανίδια ἀπαὶ τὴν παβιέραν. Τότες ἀρχέψαν τοῦτ' οἱ ιε' ἀνομάτοι και

1) ἐδιώξάν. — 2) ἀρχέψαν τὸν πόλεμον, και ἐπολεμήσαν γ' ὥραις. — 3) ῥοπάρο. riparo. — 4) Stradioti. — 5) μακρεῖαις.

ὑβρίζαν τοὺς Γενουβίους πολλὰ ἄσκημα, καὶ ἐβάλαν τοὺς φωνήν· Ἄν ἦσθε ἀντρωιμένοι, ἐλάττε νὰ παραδιαβάσωμεν! Καὶ τότες ἐχώστησαν οἱ ιε' ἀνομάτοι, καὶ ἀπὸ ἁπάνω ἐκράξαν τοὺς, τότες ἐβγήκαν καὶ ἔρχονταν πρὸς τὸ κάστρον· τότες ἐναφάναν ιε' καὶ οἱ Γενουβίσοι, ἐδιαλαλήσαν(1) νὰ ἔρτουν ἀπάνω τοὺς. Καὶ μοναῦτα ἀνοῖξαν τὴν πόρταν καὶ ἐρρίψαν τὸν ποῦντον τοῦ κάστρου· καὶ τούτην τὴν ἀποτορμίαν ἐποῦκάν την, διότι εἶχαν τὸν ποῦντον διπλόν· ὅτι ὁμπρὸς εἶχαν ἕναν μικρὸν, ὁ ποῖος εἶχεν κοντὰ εἰς τὸν ποῦντον τὸν μέγαν ἕναν σεντούκιν γεμάτον πέτραις καὶ ἐσοζύγαζεν· καὶ τὸ νῆρταν Γενουβίσοι ν' ἀνέβησαν, ἔπαιρνέν τον καὶ ἔπεφτεν κάτω εἰς τὸ χαντάκιν, καὶ πάλι ἐστρέφετον ὁ ποῦντος, καὶ διὰ τοῦτον τὸν ἀφήκαν ἀνοικτόν· καὶ ὁμπρὸς σιμὰ εἰς τὸν ἄλλον ποῦντον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ τούτου, εἶχεν ἕναν διαζύγιν ἀπὸ κάτω του καὶ ἐβάσταν το(2). Καὶ οἱ λαὸς ἐμπαῖναν θαρρούμενα· καὶ πολλοὶ Γενουβίσοι ἐκομπώθησαν καὶ γλήγορα ἐτρέξαν καὶ ἦλθαν νὰ ἐμποῦν· καὶ τὸ διαζύγιν εἶχάν το σύρειν, καὶ οὔλοι ἐκρεμίσαν κάτω, καὶ ἐκεῖνοι ὅπου ἐμεῖναν ἐφύγαν, καὶ ἀπουπάνω ἐπαῖζαν τζάγκαις καὶ ἐκαταλαβῶσάν τοὺς(3). Τότες ἐξέβησαν ὁ Κερηνειώταις καὶ ἐκράξαν τοὺς νὰ κοντέψουν, μὲ πολλαῖς ἱτιμασίαις(4) καὶ ἀντροπαῖς. Τότες ἐθυμώθησαν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐδιαλέξαν φ' ἀνομάτους ἀντρωιμένους καὶ ἦλθαν νὰ πολεμίσουν· τότες ἀρκέψαν ἀπουπάνω καὶ ἀπαὶ τὴν παρπακάναν εἰς τιτοῖαν λογὴν(5), ὅτι ἐφύγαν μὲ μεγάλην ἀντροπὴν ὅπου κ' ἐμπλέκαν· καὶ ἐλαβώθην ὁ σὶρ Λογῆς Τορίας ὁ ἀμιράλης τῆς Νέας Πόλης(6), ὁποῖος ἦτον καπετάνος τοὺς Γενουβίους· καὶ οἱ Κερηνειώταις ἦτον καλὰ καὶ γεροὶ, καὶ μὲ καλὴν καρδίαν καὶ νίκος(7). Θεωρῶντα οἱ Γενουβίσοι, ὅτι δὲν ἤμποροῦν νὰ πᾶν παραμπρὸς, ἐμηνῦσαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἦλθαν

1) ἐβάλαν φωνὴν μὲ τὸ τρουμπέτιν. — 2) καὶ ἦτον μὲ τζένιον, καὶ ἄνοιγεν καὶ ἐπέφταν μέσα ὡς γοῖν πιάουν τοὺς ποντικούς. — 3) *et qui quel artificio li facevano cascar so, et parte di essi si accorsero, et scamporono, et di sopra tiravano le balestre et li ferivano.* — 4) ταμασίαις. — 5) τίτοϊαν λογὴν. — 6) ὁ ἀμιράλης τοὺς Γενουβίους. — 7) καὶ κανέναν Κερηνειώτην δὲν ἐλαβώθη, καὶ ἐμπήκαν χαρούμενοι εἰς τὸ κάστρον διὰ τὴν νίκην τὴν ἐποῦκαν.

τῆς θαλάσσου βοήθεια, καὶ ἔφεραν μάγγανα καὶ ἀργάλια(1), ὅτι ἐπετάσαν πέτραις τόσον μακρὰ ὥς γοῖον καλὸν βοξάριν, καὶ μὲ τὸν πάφιλον(2), ὅπου ἦλθεν τῇ ἰ' φεβρουαρίου ἀπογ' Χριστοῦ, καὶ μέσα εἶχεν ἕναν μάγγανον ὥς γοῖον τραπουτζέττιν(3) καὶ ἐσύρνευ ἔχια(4) ὥς γοῖον τζάρα, ἀμμέ ἐσύρνευ κοντὰ, καὶ μίαν μεγάλην πέτραν ὅπου ἐβάρεν δ' λίτραις Κυκρίω-
τικαίς, καὶ μὲ 'κεῖνον τὸ μάγγανον ἐπολεμίζαν ἀπέξω ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Τότες ὁ κοντοσταύλης ὥς φρένιμος ἐβίγλισεν τὸν τοῖχον τοῦ κάστρου ὅπου ἐκτύπαν ἡ πέτρα, καὶ μοναῦτα ἐποίηκεν καὶ ἐκεντῶσάν τον ἀπέσω καὶ ἐφου-
γίσεν τον μὲ ἄλλον τοῖχον εἰς τιτοῖαν λογὴν, ὅτι ἡ πέτρα δὲν ἐβλαπτεν τὸ τοῖχον. Τότες ἐβράσαν καὶ ἐκοντέψαν, καὶ ἀπηδῆσαν εἰς τοὺς τοίχους· καὶ ἀπὸ ὅπου ἐρρίψαν τόσαις πέτραις καὶ βουτζία γεμάτα πέτραις καὶ ἄμμον, καὶ ἐμακελλέψαν τους. Γρικῶντα οἱ Γενουβίσοι, ὅπου ἦσαν τῆς γῆς, τὸν πόλεμον τῆς θαλάσσου, ἀποτορμίσαν καὶ ἤρταν τῆς γῆς, καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸν χαντάκιν κ' ἔψαν(5) νὰ 'μπούν εἰς ταῖς σκάλαις· καὶ ἄνταν ἐγε-
μῶσαν ἀνθρώπους, ἐρρίψαν ἀπουπάνω μίαν μεγάλην νευρίαν(6), ὅπου 'κάθε-
τον ἀπάνω τὸ πριμοχιόνιον, καὶ ἐσκοτῶσάν τους, καὶ ἐτζακίσαν τὴν σκά-
λαν(7), καὶ οὗλοι ἐπέσαν εἰς τὸ χαντάκιν, καὶ ἀπουπάνω ἐρρίψαν τόσαις πέτραις, καὶ ἄν εἶχεν τινὰν ὅπου 'γναζεν ἐσκοτῶσάν τον· καὶ εἰς τὴν ἄλλην σκάλαν ἐρρίψαν ἀγκοῦραις(8) μὲ τὰ σχοινία καὶ δυναστικῶς ἐσύραν τὴν ἀπουπάνω· καὶ ἐστέκαν δ' Γενουβίσοι ἀπάνω καὶ δὲν ἐπῆραν σκοπὸν πῶς ταῖς ἐκορακίσαν ἢ ἀγκοῦραις(9), καὶ θωρώντα τὴν σκάλαν πῶς ἐμπαί-
ναν, ἐκρεμμίσαν καὶ ἐδῶκαν εἰς τὸ χαντάκιν, καὶ [ἀπουπάνω μὲ] ταῖς πέ-
τραις ἐσκοτῶσάν τους· καὶ νεῖς ἀπότορμος παιδίος Γενουβίσος ὅπου ἐχράτεν πέρνουν(10) νὰ τὸ βάλῃ ἀπάνω εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἐσύραν τον μὲ τὴν σκάλαν καὶ ἐσκοτῶσάν τον.

1) πολλὰ καὶ μεγάλα πολεμικά. — 2) ἔφεραν ἕναν μάγγανον ὀνόματι Πάφιλον. intitolato Barillo. — 3) τραπουτζέττιν. — 4) ἔχια. — 5) καὶ ἀρχέψαν. — 6) ἐρρίψαν νευριαίς. — 7) ταῖς σκάλαις. — 8) ἀγκοῦραις. — 9) ἀγκοῦραις. — 10) παντιέ-
ραν. bandiera.

Βηγλίζοντα (1) οἱ Γενουβίσοι πῶς ἦσαν σφηνοκοπημένοι ἀπαι τὴν Κερη-
νείαν, καὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ποίσουν τὸ θέλαν (2), ἡ φαγούρα ἔλειψέν
τους, ἐπέψαν νὰ φέρουν, καὶ εἰς τὸ ἔλα ἐδράσαν το (3) οἱ Βουργάροι καὶ
ἐβάλαν το εἰς τὸν ἄγιον Λαρίον, καὶ ἄλλους ἐσφάξαν καὶ ἄλλους ἐλαβό-
ναν, ἐβάλαν βουλὴν νὰ πάρουν τὸν ῥήγαν εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ τῇ γ'
φευρουαρίου, αὐτοῦ Χριστοῦ, ἐπῆραν τὸν ῥήγαν εἰς τὴν Λευκωσίαν· καὶ με-
τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ οἱ Κυπριώταις πάντα εἶχαν τὴν νίκην.

Καὶ ἂν θέλῃς νὰ σοῦ πῶ πῶς ἡ Ἀμμόχουστο-ἐπάρτην, ἦτον παραχώ-
ρησις θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας μας· ὅχι τὴν Ἀμμόχουστον μοναχὰ, ἀλλ' ἦτον
δικαίαν νάχαι νὰ πάρειν καὶ ὅλην τὴν Κύπρον διὰ ταῖς πολλαῖς μας
ἀμαρτίαις· καὶ διὰ νὰ σᾶς τὸ πῶ φανερά, πρῶτον πάντων ἡ ἀμαρτία τοὺς
σκλάβους· ἐχάνετον ἡ Ῥωμανία, καὶ ἐκουβαλοῦσαν τοὺς σκλάβους καὶ
ἀμάλωτα ἔς τὰ νησία, καὶ ἐγίνονταν ὅτόσον σκληρόκαρδοι ἀπάνω τους,
ὅτι ἐκρεμοῦσάν τους ἀπαι (4) τὰ δώματα καὶ ἐσκοτόνουνταν, καὶ [ἄλλοι]
ἐπέψαν εἰς τοὺς λάγκους, [ἄλλοι] ἐφουρκίζονταν, ἀπαι τὰ μεγάλα βάσανα
ἀπὸ τοὺς ἐπολομοῦσαν νὰ πολομοῦν· καὶ ἀπαι τὴν πείναν ἐπαραδῶκαν
τὸν ἀφέντην τους τὸν ῥήγαν εἰς τὸν θάνατον· ἀκομὴ ἐπαραδῶκαν τὸν ὁμοίον
τους τὸν σὶρ Τζοῦαν Βισκούνην τοῦ ῥηγῶς καὶ ἐσκοτῶσέν τον· ὁμοίως καὶ
διὰ τὴν ἀρσενικοιτίαν, ὅτι πολλὰ τὴν ἐγουζιάζαν (5) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον.
καὶ ἐπῆγαν κατὰ πρόσωπα τοῦ θεοῦ, ὅπου λαλεῖ· ὅς χρόνους νὰ σοῦ δου-
λεύσῃ ὁ δούλός σου καὶ εἰς τὸν ζ' νὰ τὸν ἐλευτερώσῃς (6), καὶ μὲν κοι-
μηθῇς εἰς κρῖμαν μετ' ἄρσεν· καὶ ἄλλον, θεὸν ἔβλαστημοῦσαν· καὶ διὰ
τινὰν μὲν πῆς κακὸν, καὶ τοῦτοι εἰς τοῦτον (7)· καὶ τοῦτοι τὸν ῥήγαν ὅπου
ἐτίμησεν τὴν Κύπρον ἐσκοτῶσάν τον ὡς γοῖον ἕναν χοιρίδιν· καὶ τὸ ὕστε-
ρον, ἡ ἀμαρτία τῆς σουπερπίας ἀπαι τὸν μέγαν πλοῦτον τὸν εἶχαν, ἑκατα-

1) Θωρώντα. — 2) τίποτε. — 3) ὡς γοῖον τὴν ἐφέρονταν ἐπαῖρνάν την. — 4) ἐκρε-
μοῦσαν ἀπὸ. — 5) ἐγουζάραν. — 6) καὶ ὁ νόμος θέλει ὅτι ὁ σκλάβος νὰ δουλεύῃ ζ'
χρόνους καὶ νὰ τὸν ἀξαπολύσουν. — 7) καὶ ἐβλαστημοῦσαν πολλὰ τὸν θεόν, καὶ διὰ
πασάναν ἐλαλοῦσαν κακὰ, καὶ οὕλη ἡ Κύπρος γεμάτη πᾶσα κακόν.

φρονούσαν τοὺς λαῖς. Ἦσαν ἀρματωμένους τοὺς Γενουβίους, νῆχαν ἔχειν ἀπομονήν, ἀμμέ ὅχι νὰ τοὺς κρεμμίσουν ἀπουπάνω κάτω· διὰ τοῦτον ἐκαβαλλικέψαν οἱ Βουργάροι καὶ οἱ σκλάβοι καὶ οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐκουρσεῦσάν τους καὶ αἰγμάλωτεῦσάν τους, καὶ ἐταπεινώσαν ταῖς γυναῖκές τους καὶ τὸν βίον (1) τους.

Τῇ κζ' φευρουαρίου αὐτοῦ Χριστοῦ ὁ σὶρ Τζουάν Περὸτ, ὠρδινιάσέν τον ὁ κοντοσταύλης καὶ πρίντζης, καὶ ἐπῆρεν Βουργάρους καὶ ἐβλέπαν ἀπέξω τὴν χώραν, νὰ στενοχωρηθοῦν (2) οἱ Γενουβίσοι. Καὶ μανθάνοντα τὸ μήνυμαν ὅπου τοὺς ἐμηνύσαν ἀπαὶ τὸ σέντζης (3) τῆς Κερηνείας, ἡ νὰ τοὺς πέψουν βιτουαλίας, εἰ δὲ κάνου (4), νὰ εὐκαιρέσουν τὸν τόπον, τότες ἐπέψαν ὕ' καμήλαις φορτωμέναις βιττουαλίαν καὶ ἀρματωσίαν· καὶ τῇ κη' φευρουαρίου ἐλθόντος τους εἰς τὸ Πάς, ἐπηδῆσαν καὶ 'πῆράν τα οἱ Βουργάροι, καὶ ἐπῆράν τα 'ς τὸν ἄγιον Ἰλαρίον (5), καὶ δὲν εἶχαν γλυτώσειν παρὰ ε' τὰ εἶχαν λάχειν (6) ὀπίσω. Τοὺς Γενουβίους ἐδῶξάν τους καὶ σκοτώσαν. Καὶ κατὰ τὸ συνῆθιν τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐδῶκαν μέγαν πόλεμον εἰς τὴν Κερηνείαν, καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ δὲν τοὺς ἐβλάβαν, καὶ ἐστράφησαν πολλὰ πληξιμένοι οἱ Γενουβίσοι. Καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐστρέψαν τὸν ῥήγαν διὰ νυκτοῦ (7) εἰς τὴν Ἀμμόχουστον μὲ τὸν ἀμिरάλην.

Εἴ τις ἔχει ἀπλαζίρι ν' ἀγρικῆσῃ τὸν πόσον τῶν Γενουβίσων ὅπου ἐπαῖναν εἰς τὸ ῥηγάτον τῆς Κύπρου ἀπαὶ τὴν ἀρμάδαν τους, καὶ μηδὲν σᾶς φανῇ καὶ πολομῶ το διὰ νὰ φουμίσω τὰ φουσάτα μας τῆς Κύπρου κατὰ πρόσωπα τῶν φουσάτων τῶν Γενουβίσων· διότι πολλαῖς φοραῖς λαλῶ σας τοὺς μακελλεμοὺς ὅπου ἐμακελλεύουνταν (8) οἱ Γενουβίσοι, τῶρα θέλω νὰ σᾶς 'πῶ ν' ἀγρικῆσετε τὸν ἀριθμὸν ἀπαὶ τὴν ἀρμάδαν (9) τὴν ἐφέρον ὡς ἐκείνην ὅπου 'πῆγεν (10) εἰς τὴν Γένουβαν. Πρῶτον ἦρταν 5' κάτεργα καλὰ ἀρματωμένα, καὶ τᾶπισα ε' κάτεργα, καὶ ἀπεκεῖ β' κάτεργα, καὶ

1) τὸ 'δικόν. — 2) Λευκωσίαν διὰ νὰ στενοκοπηθοῦν. — 3) τὴν κατοῦναν. — 4) ἀλλοίως. — 5) Ἰλαρίον. — 6) ἡ ποιαὶς ἐλάχαν. — 7) μονονυκτίς. — 8) ἐμακελλέψαν καὶ. — 9) ποσότηταν. — 10) ἐπῆραν.

λς' κάτεργα · ομάδα μθ' κάτεργα, καὶ ἕναν καράβιν. Καὶ ἐπῆγαν ιβ' κάτεργα μοναχὰ εἰς τὴν Γένουβαν καὶ κακὰ ἀρματωμένα, καὶ 'κείνοι ὅπου ἐμεῖναν εἰς τὴν βλέπισιν τῆς Ἀμμοχούστου, μακάρι ἐμεῖναν οἱ λαὸς τῶν δύο κατέργων καὶ τοῦ καραβίου. Λοιπὸν ἐλείφθησαν τῶν λε'(1) κατέργων. Καὶ μέσα εἰς τὰ ιβ' ἀπὸ ἧσαν καὶ οἱ καβαλλάριδες ἀπὸ ἧσαν ἀπαι τὴν Κύπρον. Καὶ ἐννοιαστῆτε(2) πόσοι σκοτωθῆκα!

Θωρώντα οἱ Γενουβίσοι τὸ πῶς δὲν ἀξιώθησαν νὰ ἔχουν κανέναν νίκος εἰς τὴν εὐλογημένην Κερηνεῖαν, ἐμνήσαν τοῦ κοντοσταύλη παρακαλήματα, νὰ πέψη μαντατοφόρον εἰς τοὺς Γενουβίσους, μὴ καὶ συνπάψουν, νὰ πᾶν τὴν δουλιάν τους. Γρικῶντα ὁ κοντοσταύλης, ἦτον πολλὰ στενοχωρημένος διὰ ζωὴν, καὶ παρακάλεν(3) τὸν θεὸν νὰ πᾶσιν, ἐμνήυσεν εἰς τὸ σιέντζην νὰ πέψουν ἀμάχιν τινὰν, διὰ νὰ πέψουν μαντατοφόρους εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐπέψαν ἱ' Γενουβίσους εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἐκράτησέν τους ὁ κοντοσταύλης · καὶ ἔπεψεν ἕναν καβαλλάρην Φραντζόζην(4) εἰς τὸν ῥῆγα καὶ εἰς τὸν ἀμιράλην τοὺς Γενουβίσους, καὶ ἐδῶκάν του καὶ χαρτίν, τὸ ποῖον ἐφόρτωσέν τον κοντοσταύλης πολλὰ λογία νὰ συντύχη τοῦ ἀμιράλη τοὺς Γενουβίσους. Ὁ ποῖος καβαλλάρης ἐξέβην καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ δὲν ἦυρεν οὐδὲ τὸν ἀμιράλην, οὐδὲ τὸν ῥῆγα · ἀμμέ ὁ καπετάνος τῆς γέρρας ἐδωκέν του ἀπλίκιν ν' ἀπλικέψη(5), ὥς που νὰ προβιδιάση νὰ πάγη εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐδιαφεντέψεν, νὰ μὲν πάγη τινὰς νὰ συντύχη μὲ τὸν μαντατοφόρον, διὰ νὰ μὲν ἀποσκευαστῇ ἡ μαντατοφορία, ἀμμ' ἐβαλλέν τινα νὰ τὸν κυβερνιάση(6). Τάπισα ἦρτεν ἔμπροσθεν τοῦ καπετάνου καὶ ἐδειξεν τὰ χαρτία τὰ ἐβάσταν καὶ εἶπέν τους τὴν μαντατοφορίαν, καὶ ἐστρέψαν τον εἰς τὸ ἀπλίκιν του(7). Καὶ ἕνας Γενουβίσος, ὁποῖος ἦτον Φραντζόζης, δὲν ἐγρίκησεν τὸν διαφεντεμὸν(8) διὰ τῆς

1) Str. 55 gallerre. — 2) ἐννοιάσθητε. — 3) καὶ ἦτον καὶ στενοκοπημένος ἀπαι τὴν ζωὴν, ἐπαρακάλεν. — 4) Φραντζόζην. — 5) ὁ καπετάνος ὅπου ἦτον εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐδωκέν του ν' ἀναπαυτῇ. — 6) κυβερνιάζῃ. — 7) ἐκεῖ ὅπου ἐκράτεν. — 8) διαλαλημὸν.

ἀτυχίας του· θωρώντα τὸν Φραντζέζην ἐπῆγε νὰ τὸν ἰδῇ καὶ ἐρωτήσάν τον ἀπαὶ τοὺς ὀϊκούς(1) του· καὶ τὴν αὐγὴν ἔπεφεν ὁ καπετάνος καὶ ἐπῆρén τον ὀμπρός του, καὶ ἐπαραβίασέν τον διὰ νὰ τοῦ ᾗ τὴν συντυχίαν τοῦ μαντατοφόρου ὅπου σύντυχεν· ἐκεῖνος ὁ πτωχὸς εἶπέν του — ἀφέντη, ἐνὶ φίλος μας, καὶ ἀπαὶ τὸν τόπον μου, καὶ ἐρώτησέν με διὰ τὰ ἰδία μας(2), καὶ εἶπουν του τὸ ἥξευρα, καὶ ὅχι ἄλλον(3). Καὶ ὁ καπετάνος νὰ στερεώσῃ τὸν ὀρισμόν του καὶ τὸν διαφεντεμόν του τὸν ἐποῖκεν, διατὶ ἦτον ὁ ἄνθρωπος ξένος, ὥρισεν καὶ ᾗ τὴν τὸν β' σεργένταις καλὰ βλεπ- μένον(4) ὡς ἔξω τῆς χώρας, καὶ ἐρίσαν τον μηδὲν στραφῇ εἰς τὴν χώραν ὡς που νὰ πάγῃ ὁ μαντατοφόρος, ἀπάνω εἰς κόμμιν τῆς κεφαλῆς του. Τοῦτον ἐγίνην, μηδὲν πέφουν καὶ κολακέφουν τοὺς λᾶς τῶν ἀρμάτων τοὺς Γενουβίους καὶ σταθεῖν εἰς τὸ μηνίον τοῦ ῥηγός, καὶ νὰ πᾶν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ εἶπάν τους(5) — τάσσομέν(6) σου, ὅτι ἂν δὲν εἶχες εἴσταν περατικὸς, ἐφουρκίζαμέν σε! Ὁ καπετάνος ὥρισεν καὶ ἐγράψαν ἀντίλογον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον εἰς τὸν ἀμιράλην καὶ εἰς τὸν ῥήγαν, καὶ ὥρισεν α' ἄνθρωπον νὰ πάγῃ εἰς τὴν συντροφίαν του, καὶ ἔπεφέν τους εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ὄνταν ἐνέβην εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ὁ μαντατοφόρος ὀμπρός τοῦ ῥηγός, ἐπροσκύνησεν τὸν ῥήγα ὡς ἔπρεπε, καὶ ἐρικουμαντίασεν τὸν κοντοσταύλην εἰς αὐτῆς του καὶ εἰς ὀλην του τὴν συντροφίαν, καὶ ἀρχέψεν τὴν μαντατοφορίαν τοῦ ῥηγός· καὶ ᾗ κῶντα ὁ ἀμιράλης ἦλθεν κοντὰ ν' ἀγρικῆσῃ τὰ λογία τοῦ μαντατοφόρου, καὶ ἀρχέψεν τὴν μαντατοφορίαν εἰς τιτοῖαν λογίην. — Ἀφέντη ἀμιράλη, ἐμπρόσθεν(7) τοῦ θεοστέπτου ἀφέντη μας τοῦ ῥηγός, ὅπου εὐρίσκομαι ἔμπροσθέν σου, ὅτι εἰς τὴν ἐζήτησιν τοῦ καπετάνου τοῦ σιεζίου ὅπου παρακάθονται τῆς Κερηνείας, καὶ ἔπεφεν εἰς ἀμάχιν(8)

1) συγγενάδες. — 2) τοὺς ὀϊκούς του. — 3) Et li disse : non havè inteso il commandamento che io ho fatto, che nissun non dovesse andar a parlar con lui sotto pena della forza? — Li disse : Signor, io era fuori, et non l'ho saputo, et habbia perdono dalla Signoria vostra. — 4) ἐβλεπτημένον. — 5) εἶπέν του. — 6) προυμουτιάζω σου. — 7) ἔμπροσθεν. — 8) τοὺς καπετάνους ὅπου εὐρίσκονται ἔξω τῆς Κερηνείας ἐπέψαν εἰς ἀρέσταν ἰ' Γενουβίους.

διὰ λόγου μου, καὶ ἐκουσεντίασεν ὁ ἀφέντης μου ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐπέψεν με μαντατοφόρον εἰς τὴν αὐθεντιά σας, νὰ σᾶς δώσω νὰ γρυνίσετε τὸ θέλημαν τὸ ἐδικόν του καὶ τῆς βουλῆς του· διὰ τοῦτον παρακαλῶ σε, μηδὲν μὲ κατηγορήσετε (1) ἀπ' ἐκεῖνον ἀποῦ νὰ σᾶς συντύχω· καὶ ἀνὲν καὶ ἡ χοντροσύνη μου δὲν μοῦ δώση νὰ συντύχω ὡς γοῖον πρέπει, ἐσοῦ ἔπου εἶσαι σοφὸς γεμάτος σοφίαν, ἔπαρ' τα ὡς γοῖον νὰ ἔχει σὺ 'πεῖν ὁ Ἀριστοτέλης.

Ὁ ἀμυράλης ἐπολογήθη του εἰς τοιοῦτην λογὴν· Ἀφέντη, ἐγρίκησά σου, καὶ ἐπειδὴ εἶσαι Φράγγος, θέλεις εἶσαι κουρτέσης, καὶ ἔπου εὐρίσκεται κουρτεχία οὐλα τὰ λογία εἶναι παιδεμένα (2)· καὶ ἀποῦ τὸ εἶπες, ὅτι ὁ κοντοσταύλης μὲ ἀμάχιν σὲ ἔπεψεν νὰ ἔλθης εἰς ἐμᾶς, καλῶς ἦλθες· ἀπαὶ τὴν παρακάλεσιν μηδὲν (3) εἶσαι κατηγορημένος, ὅτι τὸ νὰ συντύχης· ἐγρῶνισα (4) ὅτι σοφὸς εἶσαι καὶ διὰ σοφὸν σὲ ἐδιαλέξασιν καὶ ἐπέψαν σε εἰς αὐτόν μας, διὰ τοῦτον φαίνεται μοι ὅτι θέλεις εἰπεῖν πρὸς τὸ τέλος τῆς μαντατοφορίας σου, θέλεις τὸ 'πεῖν καλὰ καὶ πρεπάμενα καὶ μαλακότερα παρὰ ποῦ σὺ παράγγειλαν πολλά· ὅτι πολλαῖς φοραῖς οἱ σοφοὶ μαντατοφόροι καταπαύουν τὸν θυμὸν τοῦ ἀφέντη τους, ὅτι οἱ ἀφένταις ἀποῦ τὸν θυμὸν τους λαλοῦν πολλά, ὅμως πολομοῦν ὀλίγα, καὶ οἱ μαντατοφόροι ἀλλάσσουν καὶ πολομοῦν τὰ σκληρὰ (5) εἰς μαλακωσύνην, καὶ εὐτὼς γίνεται ἡ ἀγάπη (6) εἰς τὸν κόσμον· καὶ διὰ ἄλλαις ταῖς ἀνωθεν ἀφορμαῖς φαίνεται μοι καὶ θέλεις ἔξηγηθῇ τὴν μαντατοφορίαν σου τιμημένα καὶ πρεπάμενα, καὶ εἰς τοῦτον ποτὲ μαντατοφόρος δὲν κατηγορεῖται· ἀπαὶ τὸ χαρτὶν, ὡς γοῖον νὰ τὸ δώση θέλεις 'πάρειν!

Τότε λαλεῖ ὁ ἀποκλισιάρης (7) πρὸς τὸν ἀμυράλην τῆς Γένουβας· Ἀφέντη ἀμυράλη, ὁ ἀφέντης μου ὁ κοντοσταύλης χαιρετᾷ σε, καὶ πολλὰ θαυμάζεται, ὅτι ἦλθετε ὧδε ἀντριωμένοι, σοφοὶ καὶ τιμημένοι ἀπὸ τὴν

1) μὲν μὲ καταγνώσετε. — 2) ἐσεῖς οἱ Φράγγοι εἴστε κουρτέσιδες, καὶ ἔπου εὐρίσκεστε κουρτέσιςκα εἴστε παιδεμένοι. — 3) τὴν συντυχίαν, δέν. — 4) ἀγρῶνισά σε. — 5) σκληρὰ. — 6) ἡτῆς πολομοῦν ταῖς ἀγάπαις. — 7) μαντατοφόρος.

Δύσιν εἰς ἕναν πτωχὸν νησὶν καὶ ὄρφανὸν ῥηγάτον, τὸ ποῖον νησὶν εἶναι θεμελιωμένον ἀπάνω εἰς μίαν πέτραν μέσα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τριγυρισμένον ἀπὸ τοὺς ἀπίστους Τούρκους καὶ Σαρακηνούς, καὶ ἐποίκετε εἰς αὐτόν μας κρίσεις καὶ πολλὰ ἄδικα τοὺς λαὸς τοὺς κατοικισμένους ἀπὸ εἶναι ἀπὸ κάτω εἰς τὴν βασιλείαν εἰς τὸ σκέπος τοῦ ῥηγός· καὶ ἀπάνω εἰς ὅλα θέλετε νὰ γυρέψετε τὸν πτωχὸν τὸν ῥήγα ἀπὸ τὸ ῥηγάτον τοῦ νὰ τὸν ἀδικήσετε· καὶ εἰς τοῦτον φοβηθῆτε τὸν θεόν, καὶ ἀγωνίσετε πῶς μέλλει ν' ἀπεθάνετε καὶ σεῖς καὶ μεῖς, καὶ ἀκανεῖ σας ὅτι ἐπλερωθήκατε ὅσα(1) ἐζητήσετε· πρῶτον ἐζητήσετε καὶ ἐσκοτώσετε γ', δ' καβαλλάριδες, ἃς ἐνῆ(2) διὰ τοὺς δ' Γενουβίους ὅπου ἔσκοτώσαν εἰς τὸ κυρουνιάσμα, χωρὶς ἐκείνους ὅπου ἐμακελλέψετε(3) εἰς τὸν πόλεμον· δευτέρον ἐκουρσέψετε τὴν θαυμαστὴν Ἀμμόχουστον καὶ τὴν εὐγενικὴν Λευκωσίαν, καὶ μὲ τρόπους ἐβάλαν δανεικά, καὶ ἐσηκώσετε πᾶσα πρᾶμμαν τὸ εἶχαν ὅλοι καὶ ἄρχοντες καὶ πτωχοί· διὰ τοῦτον εἴστε πλερωμένοι τοὺς ἐξόδους(4) σας καὶ ἐκείνον τὸ ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς λαὸς σας· διὰ τοῦτον φαίνεται ὅτι ναυκαιρέσετε τὸν τόπον, καὶ νὰ πᾶτε εἰς τὸ καλὸν, καὶ συμβολεύγω σας νὰ πᾶτε εἰς τὸ καλὸν, καὶ ν' ἀφήσετε τὸν ῥήγα(5) ν' ἀναπαυτῇ ἀπὸ τὰ κακὰ ὅπου τοῦ ἐποίκετε· καὶ ἂν δὲν θελήσετε ν' ἀγρικῆσετε τῆς βουλῆς μας, ἀκριβὰ θέλετε τὰ ἔξαναγοράσειν(6)· καὶ ἀνισῶς καὶ ἔχετε τὸ θέλημα νὰ καθαρίσετε τὸν ῥήγα ἀπὸ τὴν κληρονομίαν τοῦ(7), ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ δὲν θέλει τὸ βαστάξειν· καὶ ἀκανεῖ τὸ ἐποίκετε, καὶ ἄμετε εἰς τὸν τόπον σας· καὶ τοῦτον ἂν τὸ ποίσετε, ὁ θεὸς θέλει σᾶς ἔχειν χάριταν καὶ θέλει ἀρέσειν τῆς βασιλείας τοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ ἀπολογήθην τοῦ ὁ Πιερ Κάμπε Φρατζόζε καὶ ἀμιράλης τῆς Γένουβας, ἀπολογήθην ταπεινὰ καὶ ὁμορφῇ τὰς καὶ μὲ γλυκίαν λογίαν· Ἀφέντη καβαλλάρη, ἐγρίκησα ἐγὼ καὶ οἱ ἄρχοντες ὅπου εἶναι μετὰ μου τὸ χαρτὶν τὸ ἔφερες ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγός καὶ ἐμέναν καὶ τὼς συντρόφους

1) περίττου παρά. — 2) ἔνε. — 3) ἐκατακόψετε. — 4) ἔξοδους. — 5) τὸν τόπον. — 6) τὸ ἔξαναγοράσειν. — 7) ἔκκληρώσετε τὸν ῥήγαν ἀπὸ τὸ ῥηγάτον τοῦ.

μου τοὺς καπιτάνιδες, ἀπαι τὸ ποῖον (1) ἀπολογουμαί σου· πρῶτον, ἀπαι τοὺς λαῶς ὅπου ἐσφάγησαν εἰμεστέν πλερωμένοι· τὸ αἶμαν τοὺς Γενουβίτους μᾶς δὲν εἶναι ἤτζου! ὅτι περίττου μᾶς ἐβλαψεν, παρὰ τοῦ μᾶς ἐφέλεσεν (2), ὅτι ἐμεῖς ἐκαταλύθημαν πολλά· καὶ ἀπὸ τὸ λαλεῖ, ὅτι ἐπεριλάβαμεν τὸν τόπον καὶ ἀποκληρώσαμεν τὸν ῥῆγα καὶ ἐκουρσέψαμεν, τοῦτον γέγονεν διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ὅπου σᾶς δείχνει φανερά πῶς εἶναι ἀγγρισμένος μετὰ σας, ὅπου (3) ἐσφάξατε τὸν ἀφέντην σας τὸν ῥῆγα κοιταμένον εἰς τὴν κλίνην του, ὁ ποῖος ἦτον χρισμένον καὶ ἤστε κρατούμενοι τοῦ ὄρκου του, καὶ ἐθανατώσετέ τον τὴν ὁμορφίαν τῆς σαρκὸς του καὶ εἰς τὴν παραδιάβασιν τῆς παιδιωσύνης του· τὸ λοιπὸν ἔξυρετέ το πῶς εἴστε ὅλοι ἀφωρισμένοι καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καὶ καταραμένοι ἀπὸ τὸν θεόν! καὶ ἀποῦ τὸ λαλεῖτε πῶς ἐπήραμεν πολλά πράγματα ἀπὸ τοὺς λαῶς καὶ νὰ κρατηθούμεν πλερωμένοι, τοῦτα ὅσα λαλεῖτε ἐπήράν τα οἱ λαῶς τῶν ἀρμάτων καὶ ὄχι ἐμεῖς, δὲν μᾶς τὰ ὀρώκετε ἐσεῖς εἰς ὄνομαν πλεωμάτου, οἱ λαῶς τὰ ἐκουρσέψαν καὶ ἐμοιράσαν τα εἰς τὴν μέσσην (4) τους· ἀπὸ τὸ λαλεῖτε, ὅτι θέλομε νὰ ζηκληρώσωμεν τὸν ῥῆγα ἀπὸ τὸ ῥηγάτον του, μηδὲν τὸ θελήσῃ ὁ θεός! ἀμμ' ἐμεῖς βιαζόμεθαν καὶ ἤλθαμεν ὧδε νὰ τὸν βάλλωμεν εἰς νομὴν (5) τοῦ ῥηγάτου του καὶ νὰ τὸν ἐκδικήσωμεν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του, καὶ τὸ τέλος θέλει δεῖξειν τὸ θέλημάν μας. Λοιπὸν εἶπεν τοῦ κοντοσταύλη, ἂν θέλετε νὰ πᾶμεν ἀπῶδε, νὰ μᾶς πέψῃ ἓναν μιλοῦνιν δουκάτα, διὰ τί ἔχομεν νὰ ζητήσωμεν καὶ νὰ πάρωμεν· καὶ ἀνισῶς καὶ τώρα δὲν τὸ ἔχῃ, ἄς ποίσῃ μὲ τὸν καντζηλιέρην ἓναν προβιλίζιν καὶ σημαδεμένον μὲ τὸν ῥῆγα, καὶ ἄς (6) μᾶς πέψῃ ἀμάχια, καὶ νὰ τ' ἀφίσωμεν νὰ πᾶμεν· καὶ ἀλλοίως (7) ἀπῶδε δὲν πᾶμεν ὥς που ν' ἀποθάνωμεν. Καὶ τοῦτον ἔναι τὸ πλέρωμαν τῆς δουλίας (8)!

Καὶ ὁ καθαλλάρης ἐπολογήθη εἰς τοιοῦτην λογὴν· Ἀφέντη, ἐκατάλαβα τὸ ἐσύντυχες μὲ τὸ στόμαν σου, νὰ ἐθέλῃσεν ὁ θεὸς νὰ ἦτον καὶ μέσα

1) εἰς τὸ ποῖον. — 2) ἐκλέψαν παρὰ ὅπου μᾶς ἰδῶκαν. — 3) διατί. — 4) μεσόν.
— 5) ποσέσον. — 6) νά. — 7) ἀλλοίως. — 8) εἶναι ἡ ἀπόφα μας.

εἰς τὴν καρδίαν σου ἤτζου ὡς γοῖον τὸ εἶπαν τὰ χειλίστη(1) σου! καὶ μακάρι νᾶχεν ποίσειν τοῦ πασανοῦ παραθύριν, νὰ τ' ἀνοίγαν νὰ ῥωρούσαν ταῖς καρδιαῖς τους, ἂν ἐνὶ ὡς γοῖον λαλοῦν τὰ χεῖλη μας! ὅτι μεγάλη διαφορὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ῥεῖν ὡς τὸ νὰ ποίση(2). Ἀπὸ τὸ λαλεῖς, πῶς εἶσαι νὰ βάλλῃς εἰς νομὴν τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥῆγα εἰς τὸ ῥηγάτον του, δὲν εἶναι κενενοὶς ἀποῦ δὲν τὸ θέλει, χωρὶς(3) ἐσᾶς ὅπου ἐσηκώσετε τὸ κάστρον του καὶ ῥωσύρετέ(4) τὸν ἀπῶδε καὶ ἀπεκεῖ, ὡς γοῖον φυλακισμένον, καὶ κοπιᾶζετε μέραν καὶ νύκταν μὲ πολλαῖς παραβουλῖαις καὶ μὲ τίνα σκοπὸν νὰ ῥάρετε τὸ κάστρον καὶ τὸ δελιοπὸν ῥηγάτον, ὅπου(5) νὰ μὲν σᾶς ἀξιώσῃ ὁ θεός! Ἀπὸ τὸ θέλετε νὰ ἐκδικήσετε τὸν ῥῆγα ἀπὸ τοὺς παραβούλους του καὶ ἄλλα πολλὰ εὐχαιρα λογία, δὲν σᾶς ἐγγίζει, ἀμμὲ λαλεῖτέ το νὰ πιστέψῃ ὁ ῥήγας πῶς τὸ λαλεῖτε μὲ ἀληθειαν, καὶ ῥνοιάζεστε(6), ὅτι ἀνισῶς καὶ δὲν ῥορτώσετε νὰ ῥάρετε τὸ αὐτὸ νῆσιν παντελῶς, νὰ σηκώσετε(7) ὅσον εἶναι δύναμις, καὶ τὸ ῥέστον νὰ γυρέφετε χρέος πολὺν(8), εἰς τιτοῖαν λογὴν ὅπου νὰ τὸ ἔχετε δουλωμένον πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας, καὶ ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος! Τότε εἶπέν του ὁ ἀμιράλης — ἀκानητὸν εἶναι(9), ἐμεῖς εἶπαμέν σου τὸ ἐμελεν, καὶ ὡδᾶ ὁ καντζηλιέρης μας νὰ σοῦ ποίση τὸν ἀντίλογον νὰ πᾶς.

Ὁ καβαλλάρης ἐγύρισεν πρὸς τὸν ῥῆγα καὶ εἶπέν του· Τρισφοβερώτατε κραταιὲ(10) ἀφέντη, μὴδὲν ἔχεις ἐννοίαν καμμιάν(11) διὰ τὰ λόγια μας, ὅτι συνῆθιν εἶναι εἰς τοὺς μαντατοφόρους ὅτι πολλαῖς φοραῖς λαλοῦν λογία, ὅπου φαίνεται τοὺς λᾶς καὶ εἶναι ἀληθεία(12)· καὶ κεῖ ὅπου νὰ ῥῥῃς μεγάλαις ταραχαῖς, ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖν καὶ ἀγάπην καὶ φιλίαν, ὅτι μετὰ τὴν σκληρίαν ἔρχεται(13) γαλήνη· καὶ ὅσοι εὐρισκόμεθαι εἰς τὴν Κερη-

1) χεῖλη. — 2) τὴν καρδίαν εἰς τὸ στόμα. — 3) ἐβᾶλλοντα. — 4) ἐκλωσύρετέ. — 5) ὡς γοῖον τὸ ἀρνὶν ἀποῦ τὸ παῖρνουν νὰ τὸ σφάζουν, καὶ κοπιᾶζέτε τὸν μέραν καὶ νύκταν μὲ πολλαῖς παραβουλῖαις, καὶ πλημμελᾶτε μέραν καὶ νύκταν πῶς νὰ ῥάρετε τὴν Κερήνειαν καὶ οὐλον τὸ ῥηγάτον ἀποῦ. — 6) ἐννοιάζεστε. — 7) κουρτζέφετε. — 8) τὸ δελιοπὸν νὰ τὸ χρειώσετε. — 9) ἀκανεῖ τὰ λόγια τὰ πολλὰ. — 10) Τρισεντιμότατέ μου. — 11) καμμιάν ἐννοίαν. — 12) ἀλήθεια. — 13) ἔρχεται.

νειάν παρακαλοῦμεν τὸν θεὸν νὰ σοῦ δώσῃ μακαρίαν(1) ζωὴν, ὅλοι [τοῦ-
τοι] νὰ διαβοῦν, καὶ σοῦ νὰ μείνῃς ὡς καθολικὸς ἀφέντης· ὅτι τὸ νερὸν
πάγει, καὶ ὁ ἄμμος μεινίσκει, τοὔτέστιν οἱ ξένοι θέλουν πάγειν, καὶ οἱ
τοπικοὶ θέλουν μείνειν. Καὶ λαλῶ σου φανερά, ἄλλον ἐν τὸ ἐννοιάζονται
τούτοι οἱ καλοπίχεροι, καὶ ἄλλον τὸ λαλοῦν· ἄμμε, ἂν θέλῃς(2) νὰ περι-
λάβῃς τὸ κάστρον σου τὴν Κερηνείαν, καὶ ἔχῃς τὸ κορμὶν σου εἰς τὴν
ἐξουσίαν σου, ἔλα μὲ τοὺς καβαλλάριδές σου [καὶ πουρζέζιδές σου], καὶ
θέλεις ἰδεῖν μοναῦτα πῶς νὰ σοῦ τὸ δώσουν· καὶ εἶμαι ὅτοιμος νὰ σὲ
ῥάρω καὶ νὰ σὲ βάλλω μέσα. Ὁ καβαλλάρης, ὡς γνωστικὸς ὅπου ἦτον,
καὶ σοφικὰ ἐδοκίμασεν(3) τὸν ῥῆγα νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ
γονατίζει καὶ λαλεῖ του — ἀφέντη, ἔχω ὀρισμὸν νὰ σοῦ πῶ κῆτι λογία
κρυφά, καὶ ὅρισε τοὺς Γενουβίους νὰ πᾶν ἐξωμέρου νὰ σοῦ συντύχῃ. Ὅτι
οὔλοι οἱ δουλευτάδες τοῦ ῥηγὸς ἦτον Γενουβίσοι καὶ δὲν ἀφίναν τὸν ῥῆγα
νὰ συντύχῃ μὲ τινὰ κρυφά· τότε ἐβάλαν του φωνὴν, — ἄμ'(4) ἐξωμέ-
ρου, ὅτι ὧδε δὲν ἔχει ἀπιστους, οὐδὲ παραβουλίας(5)! τὸ θέλεις νὰ τοῦ
ῥῆς, ἔπε το φανερά. Τότε λαλεῖ του — ἀφέντη, ἐγρικῆσα τοῦ ἀμιράλη
λαλῶντα πῶς ἦλθαν(6) νὰ σὲ βάλλουν εἰς νομὴν(7), καὶ ἔγω θωρῶ τὸ
κατάδικον· ὅτι κουρτέσιχα εἶσαι τριγυρισμένος, καὶ τινὰς δὲν ἡμπορεῖ νὰ
σοῦ συντύχῃ κρυφά· τώρα ἀγωνίζω φανερά τὸ ῥεῖν(8) τοῦ ἀμιράλη ὡς
τὰ ἔργατά του. Εἶπέν του ὁ ἀμιράλης — ἀφέντη, φαίνεται μοι ὅτι εἶναι
ἀπὸ ἐλίγην(9) πίστιν, καὶ πολλὰ μωροὶ εἶναι ὅπου (πι)στεύουν εἰς τὰ
λογία σας, καὶ ἀποῦ ν' ἀποθαρρήσῃ εἰς τὰ ταξίματά σας! — Κακὰ καὶ
ἄπιστα κρατεῖτε τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥῆγα εἰς τὸ χέριν σας φυλακισμένον,
καὶ ὁ θεὸς ὁ ἐπουράνιος θέλει ποίσειν κρίσιν ἀπάνω σας! Ἐγύρισεν ὁ ἀμι-
ράλης καὶ εἶπέν του — φαίνεται καλὰ πῶς εἶσαι ἕνας οὐδὲ τιποτένος, καὶ
ἂν δὲν ἦτον ὅτι εἶσαι ὁμπρὸς τοῦ ῥηγὸς, ἐκόβγαν(10) τὴν κεφαλὴν σου!

1) μακαρίαν. — 2) ὅτι ἄλλον ἐννοιάζονται τοῦτοι, καὶ ὁ θεὸς ἄλλον θέλει διορθώ-
σειν· καὶ ἀνισῶς καὶ θλίψις. — 3) ἐδοκίμασεν. — 4) ἄμμε. — 5) παράβουλους. — 6) ἦρ-
ταν. — 7) ποσέσον. — 8) τὰ λόγια. — 9) ὀλίγην. — 10) ἔκοβα.

Καὶ ὁ καβαλλάρης εἶπέν του — δὲν εἶναι θαυμαστὸν ἂν κόψουν(1) τὴν κεφαλὴν μου· χειρότερα ἐμπορεῖς νὰ ποίσης, ἀμμὲ ἀθυμίζω σε(2) πόσον κακὸν θέλεις γινῆν εἰς τοὺς Γενουβίσους ὅπου εἶναι(3) εἰς τὴν Κερηνεῖαν, ἐκείνους ὅπου κρατοῦν ἀμάχιν διὰ λόγου μου. Τότε εἶπέν του ὁ ῥήγας — ἀκανετὸν(4), κύρ ἀμιράλη, ἔξέρεις πολλὰ καὶ οἱ μαντατοφόροι λαλοῦν πολλὰ, καὶ περίττου παρὰ τούτα.

Τότες ἔρριπεν τὸν καντζηλιέρην καὶ ἐγράψεν τοὺς ἀντιλογους καὶ ἐδῶκάν τους τοῦ καβαλλάρη νὰ τοὺς δώσουν τοῦ κοντοσταύλη, καὶ λαλεῖ του — ἔπε τοῦ κοντοσταύλη ναῦκαιρέση τὸ κάστρον τοῦ ῥηγῶς, καὶ θέλει ποίσειν φρόνιμα, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ ῥήγας μὲ τοὺς φίλους(5) του νὰ ἐμπῇ μέσα, εἰ δὲ κἀνοῦ(6), ὁ ῥήγας μὲ τὴν βουλὴν του θέλει ἀρματώσειν καὶ θέλει τὴν πολεμίσειν εἰς τιτοῖαν λογὴν ὅπου θέλει τὴν ἄρειν χωρὶς κώλυσιν, καὶ τότες θέλει δώσειν πασανοῦ τὸ πλέρωμαν, ὅπου εἶναι μέσα, ὡς γοῖον τοὺς πρέπει(7). Ὁ καβαλλάρης εἶπέν του — ἀφέντη, οἱ λᾶς [σας] φοβοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους ὅπου δὲν εἶδασιν, εἰ δὲ λᾶς(8) ὅπου εἶδαν καὶ ὁσκιμάσαμεν μηδὲν(9) τοὺς φοβερίζουν, καὶ δ' ἔναι χρῆσι· διὰ τοῦτον ἐννοιάστω νὰ εὐκαιρέσετε(10) τὸν τόπον καὶ νὰ πᾶτε τὴν δουλιάν σας, εἰ δὲ κἀνοῦ(11), θέλετέ τὸ μετανώσειν!

Τότες ἐδῶκαν ἔρισμὸν τοῦ μαντατοφόρου καὶ ἐξέβην, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ ἐνέβην ἔσω τῇ β' μαρτίου ἀποδ' Χριστοῦ, καὶ ἐξηγήθην καταληπτῶς πᾶσα πρᾶμμαν τοῦ κοντοσταύλη.

Καὶ τὴν πέφτην τῇ γ' μαρτίου ἀποδ' Χριστοῦ ἐπεσώθησαν τὰ κάτεργα τοὺς Γενουβίσους εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἀρμάδα τῆς γῆς εἰς τὴν συντροφίαν τῶν κατέργων· καὶ ἐποῖκαν πόλεμον μέγαν καὶ φοβερόν, καὶ ἀπὸ τὴν γῆν ἐβάλαν σκάλαις, καὶ ἀπὸ τὸ κάστρον οἱ λᾶς ἐτσαίζανταις μετὰς πέτραις, καὶ ἐλαβῶσαν καὶ πολλούς. Καὶ ἐξέβην καὶ ἀπὸ τὴν Λευ-

1) κόψης. — 2) ἀθυμήθου. — 3) ὀπουῖναι. — 4) ἀκανεῖ. — 5) φίλους. — 6) ἀλλοιῶς. — 7) μελετιάζει (sic). — 8) εἰ δὲ ἀνθρώπους. — 9) ἐδικιμάσαν, μὲν. — 10) ποῖσε ναῦκαιρέσετε. — 11) ἀλλοιῶς.

κωσίαν με φουσατόν ὁ σὶρ Τουμάς Ταγκάν(1) ὁ Γενουβίσας, καὶ ἐνέβην εἰς τοὺς τοίχους τῆς Κερηνείας, καὶ ἀπουπάνω ἐλαβῶσάν τον μίαν βερετουνίαν εἰς τὸ πρόσωπον ἀπαὶ τὸ χέριν τοῦ Νικόλα(2) Μαχαιρά, καὶ ἄλλην εἰς τὸ στῆθος ὑπὸ χειρὸς τοῦ κοντοσταύλη, καὶ μοναῦτα ἐστράφην εἰς τὴν κατούναν του, καὶ ἐγιατρεῦσάν τον καὶ ἴχινεν(3). Καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐλαβώθησαν, καὶ ἐποθάναν πολλοί. Καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσου ἤρτεν κοντὰ ἕναν κότεργον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἄλυσον τοῦ λιμιόνος καὶ ἐσήκωσέν την καὶ ἐκόψεν την με τὸ κοπίδι· καὶ ἀπουπάνω ἐσύραν βερετουνία καὶ πέτραις, καὶ ἦτον σκεπασμένον καὶ οὐδὲν τοὺς ἐβλάψαν· καὶ ἔρχονταν ν' ἀπεξέουσιν καὶ δὲν τοὺς ἀφίναν νὰ ἴμπούν ἀπάνω. Καὶ τὸ ἕναν κότεργον ἐπῆγεν πρὸς τὴν Κάβαν, καὶ ἀπεξεῦσαν(4) τοὺς λαβωμένους καὶ ἐφέρον τους εἰς τὴν κατούναν τους, καὶ ἐγιατρεῦσάν τους, τοῦτέστιν εἰς τὸ σιρέντζην· καὶ ἐποϊκάν το νῶσιν τοῦ καπετάνου. Καὶ ἀπουπάνω εἶπαν τοῦ κατέργου ὁποῦ ἴκόβγεν τὴν ἄλυσον — μηδὲν τὴν κόψετε καὶ μεῖς νὰ τὴν χαλάσωμεν! Καὶ εἶπάν τους — θέλετε τὴν χαλάσειν νὰ ἐμπούμεν, εἰς τὸ ἔβγα θέλετε τὴν κορδῶσειν! καὶ διὰ τοῦτο νὰ τὴν κόψωμεν. Καὶ κόβγοντά την ἐπῆγεν ἐξωμέρου, καὶ ὥρισεν ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐσασάν(5) τὴν ὡς γοῖον ἦτον.

Καὶ μοναῦτα ἀρχέψαν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ ἀπαὶ τὴν γῆν ἐφέρον ἕναν μάγγανον ὀνόματι Τριῶα(6), ἤγουν σκρόφα, καὶ ἦτον τρίπατον(7), καὶ ἄλλα τρία μάγγανα, καὶ ἐπολεμῆσαν πολλὰ δυνατά. Τὸ πρῶτον μάγγανον ἦτον ἕναν ξυλόκαστρον τρίπατον με γ' περδεσκίαις(8), ἡ μία ἀπάνω τῆς ἄλλης, καὶ μέσα εἶχεν ἕναν πετροκόπον καὶ με τὰ ἀργαλειά του, διὰ νὰ τρυπήσουν τὸν τοῖχον τοῦ κάστρου, καὶ εἰς τὴν ἄλλην εἶχεν πολλοὺς τζακρατόρους καὶ ἐσύραν βερετουνία ἀποὺ τὴν μίαν μερίαν νὰ σκολίζουν τοὺς λάς· ἦτον τόσα ὕψηλά καὶ ἦτον ὡς τὰ κρινέλλιζα τοῦ ἔξωκάστρου, καὶ ἀπαὶ τὸ ὕψηλος τὸ εἶχεν ἀποσκεπάζαν τοὺς λάς τοῦ κάστρου τὸ τίνα

1) Ταγκᾶς. Zaccā. — 2) Νικολό. — 3) ἐπόθανεν. — 4) ἀπέξευσεν. — 5) ἐσάσαν.
— 6) Τριῶλα.. — 7) τρίπατη. — 8) καὶ εἶχεν τρεῖς πατοὺς με γ' περδέσκαϊς.

πολομοῦσαν· καὶ ἐκράζαν τὸ κάστρον τοῦτον Κάττα(1)· καὶ τὸ ἄλλον Φαλκόνιν(2), καὶ ἦτον ἕναν καστέλλιν ξυλένον(3) γεμάτον ἀνθρώπους καὶ σκάλαις νὰ ἐμποῦν ἀπάνω εἰς τοὺς τοίχους τῆς χώρας· καὶ τὸ τρίτον ἦτον ἕναν κλουβὶν κατημένον(4) ἀπάνω εἰς μίαν κορυφὴν μιᾶς νευρίας, καὶ ἦτον γεμάτον ἀνθρώπους τζακρατόρους, καὶ ἐπολεμίζαν πολλὰ δυνατὰ τὸ αὐτὸν κάστρον τῆς Κερηνείας. Τότε ὁ κοντοσταύλης ὡς ἔξυράμενος τοῦ πολέμου ἐβάλλεν ἀπέσω 5' ἀνθρώπους Βουργάρους καὶ ἐπῆραν λαμπρὸν μετὰ τους καὶ ἐκάψαν τὰ β' μάγγανα, τὸ φαλκόνιν καὶ τὸ κλουβὶν, καὶ τὴν σκρόφην ἐρρίψαν τὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀπουπάνω μὲ (πέ)τραις ἐτζακίσαν τὴν τελείαν, [καὶ ὅσοι ἀνθρώποι ἦσαν μέσα ἄλλοι ἐκάγησαν καὶ ἄλλοι ἐσκοτώθησαν]. Καὶ ἐνύκτωσεν, καὶ ἐξέβησαν ἀπὸ τὸ κάστρον, καὶ ἐκλέξαν(5) τὰ καρφία καὶ ἐβάλαν τα εἰς τὴν Κερηνείαν. Τότε ἔρισεν ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐπῆραν σανιδία καὶ ἐκαρφώσαν τα μὲ τὰ καρφία καὶ ἐχῶσαν τα εἰς τὸν ἄμμον, ταῖς κεφαλὰδες κάτω καὶ ταῖς μούτταις ἀπάνω· καὶ τοῦτον ἐποῖκιν το, ὅτι οἱ Γενουβίσοι ἐπῆγαν ν' ἀναπαυτοῦν ὀλίγην ὥραν. Καὶ πιαυρίου ἦλθαν πολλοὶ Γενουβίσοι τρεχάτοι καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ χαντάκιν καὶ ἐπολεμίζαν διὰ νὰ συνπιάσουν τὰ καρφία τῶν μαγγάνων, καὶ θαρροῦσαν νὰ τὰ εὔρουν· καὶ ἄνταν ἐκοντεῦσαν ἐκεῖ, ὅπουπάνω δὲν τοὺς ἐδεῖξαν φανὸν, διὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν ν' ἀποτορμίσουν· καὶ ἄνταν ἀπεσῶσαν ἐκεῖ, ἐκαρφώθησαν ὅλοι τὰ ποδιά(6) τους, καὶ ἀπὸ τὸν πόνον οὐδὲν(7) ἤμποροῦσαν νὰ σταθοῦν, ἀμμὲ ἔπεσαν ἀπούκρυππα, καὶ ἀπάνω ἐσύραν πέτραις καὶ βερετουνία καὶ ὀσκοτῶσαν τους. Ἀμμὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσου ἐκαταστῆσαν ἕναν μάγγανον ἀπάνω τῶν δύο κατέργων εἰς τούτην τὴν λογήν· ἐβάλλαν τὴν πλώρην τοῦ νου κατέργου μὲ τὴν πλώρην τοῦ ἄλλου καὶ ἐδῆσαν τα ἀντάμα, καὶ ἀπάνω εἰς τὰ δύο καταρίτια(8) τῶν δύο κατέργων ἐβάλλαν [ἕναν κάτεργον σταυροειδές, καὶ μέσα εἰς τὸ αὐτὸ κάτεργον ἐβάλλαν] μίαν νευρίαν ὄρτου, καὶ ἀπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τῆς νευρίας ἐβάλλαν(9) μίαν περδέσκα γεμάτην

1) Καττάν. — 2) Φαρκόνιν. — 3) ξύλινον. — 4) καθούμενον. — 5) ἐγκλέξαν. — 6) πόδιά. — 7) δέν. — 8) κατάρτια. — 9) ἐποῖκαν.

τῶν βασιλέων, καὶ ἐπολεμίζαν πολλὰ δυνατά· καὶ ἦτον ὑψηλότερη παρὰ τοὺς τοίχους τῆς Κερηνείας τρεῖς κάνναις· καὶ τόσον ἐπολεμίζαν τοὺς Κερηνειώταις, ὅτι κανέναν δὲν ἐτόρμα νὰ ἐβγῇ ἀπέσω του ἀποῦ δὲν τὸν ἐλάβοναν. Καὶ ὁ κοντοσταύλης ὥρισεν καὶ ἐποίησαν ἓναν τοῖχον ξυλένον, ὑψηλὸς κάνναις 5' ἡ(μισυ)(1), καὶ ἐβάλαν τον κατὰ πρόσωπα τῆς περδέσκας ὡς γοῖον μίαν παρπακάναν, καὶ ἐκλείστην τὸ δεῖν τους, καὶ δὲν ἐθωροῦσαν ποῦ νὰ ῥίψουν τὰ βερετουνία· καὶ μὲ τοῦτον τὸν μῶδον δὲν ἤμπορῆσαν νὰ ποῖσουν καλὸν(2) τοὺς Κερηνειώταις. Ὁμοίως ὁ κοντοσταύλης ἐποίηεν γ' καπουτζετία(3), καὶ τὸ ἓναν ἐσυρνεν ἀπάνω τῆς σιρόφας, καὶ ἐκράξαν το Χοιρίδιν· καὶ τὸν κόρπον οὗ ἐδωκεν ἐτξάκισεν τὴν τρόαν, καὶ πλέον δὲν ἤμπορῆσαν νὰ τὴν κορδώσουν, ὅτι ἐτξάκιστην ὁ τροχὸς τῆς. Τὸ δεύτερον ἐρριβγεν(4) εἰς τὴν θάλασσαν ἀπάνω τοῦ κατέργου κοντὰ εἰς τὴν ἄλυσον, καὶ τὸ γ' ἐρριβγεν(5) εἰς τὴν γῆν ἀπάνω τοὺς πολεμάρχους. Καὶ θέλετε νὰ ὀδεύετε τὴν κρίσιν τοῦ θεοῦ; Καταιβαίνει ἓνας κόρπος ἀπὸ τὸ τριπουτζέττιν καὶ ἐμπαίνει τῆς περδέσκας τῶν κατέργων καὶ παίρνει τὴν καὶ ῥίβγει τὴν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐφύγαν ἀπὸ τὸν λιμνιόνα μακελλεμένοι καὶ ἀντροπιασμένοι οἱ Γενουβίσοι. Ἀπὸ τὴν κατοῦναν ἐμηνύσαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν νὰ ἐβγοῦν νὰ πολεμίσουν χέριν καὶ χέριν, ἢ ἂν ἔχουν κανέναν γενήσιμον(6) νὰ βγῇ νὰ πολεμίσῃ μετὰ τους, καὶ ἐλαλοῦσαν — ἄλλον εὐγενικὸν δὲν ἔχει παρὰ τὸν κοντοσταύλην! Τότε τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐξητίμασέν τους πολλὰ, λαλῶντα — ψέμαν λαλεῖτε, λᾶς(7) τῆς μέσης, λύκοι ψαροπούλιδες! ἀμμ' ἔχομεν καβαλλάριδες εὐγενικοὺς, λιζίους καὶ κουρτζέζιδες, πολλὰ καλὰ ἀναγυιωμένους(8). Ἐσεῖς ναῦταις κατεργάριδες, πῶς τορμάτε(9) νὰ κακολογᾶτε τοὺς καλὰ ἀναγυιωμένους τῆς Κύπρου; ἀμμὲ, ἂν ἔχετε ὀρεξιν νὰ παρδιχβάσετε(10), ἐμπήξετε χαμαὶ εἰς τὴν γῆν

1) ὑψηλὸν ἔξη κάνναις. *alto dieci brazza et mezzo*. — 2) βλάψουν πειόν. — 3) τριπουτζέττια. — 4) ἐσυρνεν. — 5) ἐσυρνεν. — 6) γενήσιμον. — 7) ὅλοι εἴστε ἄνθρωποι. — 8) *tutti voi sete huomini de piazza, et noi semo cavallieri nobili ligii borghesi ben arlevati, voi sete marinieri gallioti*. — 9) δὲν ἀντρέπεστε. — 10) παραδιχβάσετε.

α' κοντάριν, καὶ νὰ ᾔηται σημάδιν τῆς δικησύνης, καὶ ἀπάνω τοῦ κονταρίου ἄς ἔχῃ φλάμπουρον, καὶ τότε νὰ ἐβγοῦμεν νὰ παρδιαβάσωμεν(1). Ὁ κοντοσταύλης ἐβγαλεν α' παιδὶν ὅπου ᾔητον βαχλιώτης του, ὀνόματι Πολὴ Μαχαίρα, καὶ ἀρμάτωσέν τον τ' ἄρματά του, καὶ ἐβγαλέν τον ἔξω μὲ τὸ ἀλογόν του νὰ στέκῃ εἰς τὸν κάμπον διὰ θαρροῦμενος, καὶ μὲ καλὴν συντροφίαν καὶ ἐπέψαν(2) καπετάνον τὸν σὶρ Τζάρλο Χαρμπουτζιέρ(3) καβαλλάρην Κυπριώτην νὰ πολεμίσουν μὲ τοὺς Γενουβίους. Οἱ Γενουβίσοι ἐβάλλαν τὸ κοντάριν καὶ τὸ φλάμπουρον διὰ νὰ πολεμίσουν, ἀμμέ δὲν ἐθελῆσαν νὰ πολεμίσουν, ἀμμέ ἠμῆνυσεν(4) τοῦ κοντοσταύλη νὰ πέψῃ εἰς ἀμάχην, τοὔτέστιν σιγουρτάν, γιὰ νὰ πέψουν [καὶ ἐκεῖνοι εἰς αὐτῆς του] μαντατοφόρους. Τότες ἐπέψαν τοὺς λαὸς εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἐπέψαν τὸν σὶρ Νικὸλ τὸ Μπελῆν(5) καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν τὸ Πλεσίε(6) καὶ τὸν σὶρ Ἀρνὰτ τὸ Μάρς(7) τὸν νέον καβαλλάρην Κύπρου, καὶ μὲ φ' ἀνθρώπους ἀπάνω εἰς τ' ἄλογα ἀρματωμένοι καὶ ἀπεζοῦς, εἰς τὸ θάρρος τῆς παντιέρας. Καὶ ὄνταν ἤλθαν εἰς τὴν κατοῦναν, τὸ λεγόμενον σιέζιν, οἱ καπετάνοι τοὺς Γενουβίους ἐπεριλάβαν τους πολλὰ τιμημένα, ἐκρατῆσάν τους, καὶ ἐπέψαν μαντατοφόρους τὸν σὶρ Δανιὲλ(8) Γατανίαν(9) Γενουβίον, καὶ τὸν σὶρ Τζὰα τὸ Σανμικὲλ(10), καὶ τὸν σὶρ Ἀρφοῦς Φαράτ(11), ἀνθρώποι τοῦ ῥηγός, καὶ ἕτεροι εἰς τὴν συντροφίαν τους. Καὶ ἐμπάσαν τους ἔμπροσθεν τοῦ κοντοσταύλη, καὶ ἐδέκτην τους πολλὰ τιμημένοι, καὶ ἔδωκέν τους πλατεῖα νὰ φᾶν καὶ νὰ πίνουν(12), νὰ μὲν παντέχουν ὅτι εἶναι στενοκοπημένοι, καὶ ὁ θεὸς οἶδεν ἵντα στενοχωρίαν τὴν εἶχαν(13)! Καὶ ὅταν ἐθέλαν νὰ ποῦν τὴν μαντατοφορίαν τους, εἶπὼν τὴν εἰς τιτοῖαν λογὴν — ἀφέντη, ἐσοῦ εἶσαι δυνατὸς παρὰ τὸν ῥῆγα καὶ περίττου ἑξέυρεις τὸ καλὸν τοῦ τέπου· ἐθελε εἴσταιν καλὰ φτιασμένον νὰ δώσης τὸ κάστρον τοῦ ἀφέντη του, καὶ

1) παραδιαβάσωμεν. — 2) ἔπεψεν. — 3) Τζὰν Λοχαμποῦτζερ. Zarlo Chambuze. — 4) ἐμῆνυσεν. — 5) Ἡμπελῆ. Ibelin. — 6) Blissie. — 7) Μιμάρς. Mimars. — 8) Γαβριέλ. — 9) Vatania. — 10) Σανμικὲλ. — 11) Ἀλφοῦς Φαράντ. Alfonso Farant. — 12) πιοῦν. — 13) στενοχωρημένοι, καὶ ὁ θ. τὸ ἡξέυρει τὴν στενοχωρίαν τὴν εἶχεν.

τότε νὰ μᾶς συμβουλευέῃς τὸν ῥήγαν νὰ μᾶς ἀποβγάλλῃ· καὶ ποιομῶντα τοῦτον, ὁ ἀμιράλης θέλει σοῦ ἔχειν μεγάλην χάριτα. Τότε εἶπεν ὁ κοντοσταυλὴς τοὺς μαντατοφόρους — ἄρχοντες, πολλὰ θαυμάζομαι εἰς αὐτόν σας, ὅταν ἐννοιάζεστε(1) ὅτι ἐγὼ κρατῶ τὴν Κερηνεῖαν διὰ λόγου μου· δὲ θέλ' εἴσταιν τινὰς ἀπότορμος τοῦτον νὰ τολμήσῃ νὰ τὸ 'πῇ, ὅτι ἔχει ἄλλον ἀφέντην παρὰ τὸν ἀφέντην μου τὸν ῥὲ Πιέρ, ὅπου ὁ θεὸς νὰ τοῦ δώσῃ ζωὴν. Τότε ὅλοι ἀντάμα ἐβάλλαν φωνήν — ζῆ ὁ ῥὲ Πιέρ(2)! γ' φόραις· — ἀμμ' ἐγὼ θωρῶ πῶς ἐκομπώσετε τὸν ῥήγα καὶ ἔχετε τὸν φυλακισμένον, καὶ τὸν ἀδελφόν μου τὸν πρίντζην ἐβάλλετέ του σίδερα καὶ ἔχετε τὸν φυλακισμένον, ὁμοίως καὶ οὐλοὺς τοὺς λοιποὺς [δ'] καβαλλάριδες [όπου] σᾶς ἀποθαρρῆσαν. Ἀπαὶ τὸ μὲ συμβουλευέγετε νὰ δώσω τὴν βουλὴν μου τοῦ ῥηγὸς καὶ νὰ σᾶς πληρώσῃ, τίς μὲ κατέστησεν ἄρχονταν καὶ δικαστὴν ἀπάνω τοῦ ἀφέντη μου; ἀκομὴ ἵγρικῶ ὅτι ἡ Ἀμμόγουστος καὶ ἡ Λευκωσίαν εἶναι εἰς τὰς χεῖράς σας, καὶ ὁ ῥήγας δὲν μετέχει(3) τίποτε, πῶς νὰ τοῦ μηνύσω νὰ σᾶς πληρώσῃ; Οἱ μαντατοφόροι διὰ νὰ ἑξετάσουν καλὰ τὸν τόπον(4) ἐποῦκαν 5' ἡμέραις νὰ 'σᾶζονται καὶ νὰ ἑξηλόνονται, καὶ πάντα ἐπλημμελοῦσαν νὰ σηκώσουν ἀκ(5) τὸ χεῖριν τοῦ τὴν Κερηνεῖαν· καὶ θωρῶντα πῶς δὲν ἐμποροῦσαν νὰ ποῖσουν τὸ θέλημάν τους, ἐποχαιρετῆσαν(6) καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν κατοῦναν τους· καὶ οἱ καβαλλάριδες ἤλθαν(7) εἰς τὴν Κερηνεῖαν, τοὺς(8) ἐκρατοῦσαν οἱ Γενουβίσοι διὰ τοὺς μαντατοφόρους τους. Καὶ ὅτοιμα ἐπέψαν τοὺς μαντατοφόρους εἰς τὸν ἀμιράλην, ὅταν εἶδεν καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ποίσῃ τὸ θέλημάν του· οἱ ποῖτοι ἐξηγηθῆσάν του ὅτι ἐγρίκυσαν· καὶ ἀγγρίστην ὁ ἀμιράλης πάλιν εἰς τὴν κατοῦναν, ἐκεῖ ὅπου ἦσαν οἱ καθεζόμενοι.

Θεωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ὅτι δὲν εὐγατίζου(9) οὐδὲ μὲ τὰ μάγγανά τους, οὐδὲ μὲ τοὺς πολέμους τους, οὐδὲ μὲ τ' ἄλογά τους, ἀφήκαν τὸν

1) ἄνταν ἐννοιάζεσθε. — 2) βίβα ῥὲ Πιέρ. — 3) ὀρῖει. — 4) σκοπόν. — 5) ἀπαὶ. — 6) ἀποχαιρετῆσαν. — 7) ἤρταν. — 8) ὅπου. — 9) πῶς δὲν εὐγατίζαν.

τόπον καὶ μὲ μεγάλην ἀνάγκην ἐπῆγαν (1) εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ μὲ τοὺς Βουργάρους ἐμήνυσάν το τοῦ ῥηγὸς καὶ τοῦ ἀμυράλη εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Ὁ ῥήγας ἦτον πολλὰ πικραμένος· τότε εἶπεν τοῦ ὁ ἀμυράλης· Πέψε νὰ ἔλθῃ ἡ μητέρα σου καὶ οἱ καβαλλάριδές σου νὰ ᾽δούμεν ἀπόθεν νῆχωμεν τὸ πλέρωμάν μας, καὶ θέλομεν νὰ πᾶμεν ἔσω μας.

Γρικῶντα οἱ Βουργάροι ὅπου ἦτον ἔξω (2) τῆς Λευκωσίας τὸ πῶς ἐπῆγαν ὅλοι οἱ περίττου Γενουβίσοι εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἀποῦ ᾽μείναν ἦτον ὀλίγοι (3), ἐννοιάστησαν νὰ τὴν δράξουν· καὶ μανθάνοντα πῶς εἰς ἐκείνους ὅπου ᾽μείνασιν εἶχαν οἱ Γενουβίσοι δύο ἀδελφούς εἰς τὸ μηνιόν τοὺς ἀντρωμένους, ὁ ἓνας ἦτον ὁ κούντη Τορκήν (4), καὶ ὁ Φραντέσκος (5) ὁ ἀδελφός του, ἐμήνυσαν τῆς ῥήγαινας νὰ πέψῃ νὰ τοὺς παραβγάλλῃ νὰ ἔλθουν, καὶ ἀποκεῖ (6) νὰ δράξουν τὴν χώραν. Ἡ ῥήγαινα εἶπεν· Τίς ἐνι (7) ἀπότορμος ἀπὸ τοὺς δουλευτάδες μου νὰ πάρῃ χαρτίν εἰς τὸν πνευματικόν μου εἰς τὴν Λευκωσίαν; Μοναῖτα εἶπεν τῆς ὁ Δημήτρης Τανιέλ ὁ μικρὸς γραμματικὸς — κυρά μου ἐγὼ νὰ τὸ πάρω (8). Καὶ ἐννοιάστησαν πῶς νὰ τὸ πάρῃ, καὶ εἶπεν του, ὡς γοῖον τὸ θέλομεν ἔζηγθῇ ὧδε, καὶ ἄρεσέν τους· καὶ ἐγράψαν του τὰ χαρτῖα καὶ ἔδωκέν τού τα, καὶ ἔφερέν τα. Καὶ ἤρτεν εἰς τὸν Ἀρὰν (9), καὶ ἦτον ἓνας τοῦ τατᾶς ὅπου τὸν ἐβάπτισεν, ὁ ποῖος εἶχεν ἓναν σκλάβον βοσκὸν εἰς τιτοῖαν ἐλικίαν ὡς γοῖον τὸν Δημήτρη, καὶ ἔπαιρνεν χάθα πωρνὸν ἓναν λαγῆνιν γάλαν εἰς τὸν νῶμόν του εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ποῦλέν το. Τότε εἶπεν τοῦ τατᾶ· Ἀφέντη, ἐγὼ θέλω νὰ πάγω νὰ ᾽δῶ τοὺς λαῖς μου καὶ φοβοῦμαι μηδὲν ἀγνωριστῶ· τὸ λοιπονὶν δός μου τὰ ροῦχα τοῦ κοπέλλου σου καὶ τὸ γάλαν νὰ πάγω νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ νὰ στραφῶ. Ὁ ποῖος εἶπεν του — ἔπαρε τὸ θέλεις καὶ ἀγῶμε εἰς τὸ καλὸν, ἀμμέ βλέπε διὰ τὸν θεὸν μηδὲν σὲ ἀποσκεπᾶσουν. Τότε ὁ Δημήτρης ἐγδύθην καὶ ᾽φόρησεν τὰ ροῦχα τοῦ βοσκού,

1) ἀντροπὴν ἐστράφησαν. — 2) ἀποῦ ἦτον ἀπέξω. — 3) ᾽κεῖνοι ὅπου ἦσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν ἦσαν ὀλίγοι. — 4) Τουρκῆς. d'Urbin. — 5) Φραντζέσκος. — 6) νὰ πᾶσι. — 7) εἶναι. — 8) νὰ πάγω. — 9) casal Ara.

καὶ γεμόνει καὶ τὸ λαγηνόπουλον γάλαν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν χώραν καὶ ἦγγεν εἰς τὸν Σανταγουστήν καὶ ἔδωκεν τὸ χαρτὶν τοῦ πνευματικοῦ τῆς (1). Τὸ νὰ τὸν ἰδῇ ὁ πνευματικὸς ἐτρόμαξεν· ἀληθεὶς ὅτι ὁ Δημήτρης ἦτον ἀσχημότερος τοῦ βοσκαριδίου. Τότε ἐσύντυχεν, καὶ κατέστησεν τὸν κούντη Τουρπὶν (2) καὶ τὸν ἀδελφόν του, καὶ ἐξέβησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν μὲ τὸν κύρ Δημήτρη, καὶ παλαιὸν σκιάδιν εἰς τὴν κεφαλὴν του. Καὶ ἄνταν ἐπεσῶσαν εἰς τὸν Ἄρὰν, καὶ ἐβγαλεν τὰ παληροῦχα καὶ τὸ λαγηνὶν εὐκαιρον, ὅτι τὸ γάλαν ἔβωκέν το τοὺς καλογήρους, τότε ἔφωρῃσεν τὰ βούχά του καὶ ἔφαγεν, καὶ ἑκαβαλλίκεψεν τὸ ἄλογόν του καὶ ἦγγεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν.

Θεωρῶντά τοὺς ἡ ῥήγαινα πολλὰ ἐχάρην, καὶ ὥρισεν καὶ ἐπιντῶσάν του τὸ μηνίον του ἄλλα ὑπέρπουρα (3) ρ' τὸν χρόνον, καὶ ἐπερίλαβαν τὸν κούντην καὶ τὸν ἀδελφόν του μὲ μεγάλην τιμὴν. Τότε εἶπέν τοὺς νὰ πηδῇσιν τῆς Λευκωσίας, καὶ εἶπάν τῆς — εἰς τοὺς ὀρισμούς σου, μόνον ἔχε ὀλίγην ἀπομονήν. Καὶ ἄντην ἐγυρέψαν οἱ Γενουβίσοι τὸν κούντην καὶ δὲν τὸν ἤϊραν, ἐθαυμάστησαν πῶς ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν χώραν, καὶ τίς τοὺς ἔφερεν μαντάτον, καὶ τίς τοὺς ἐπῆρεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν (4). Τότε εἶπαν τῆς ῥήγαινας (5) — κυρά μου, χρηζούμεθαν ἄλογα διὰ νὰ πᾶμεν νὰ πηδῇσωμεν τῆς Λευκωσίας.

Θεωρῶντα ὁ ἀμυράλης ὅτι ἔγραφεν χαρτία ἀπὸ τὴν μεριὰν τοῦ ῥηγῶς νὰ ἔλθουν νὰ βάλλουν βουλήν νὰ τοὺς ἀποβγάλουν, καὶ δὲν τοὺς ἀποθαρροῦσαν νὰ πᾶν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἔφερεν τὸν ῥήγα καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Γρικῶντα ἡ ῥήγαινα πῶς ὁ υἱὸς τῆς ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ὁ κούντης ἐζήταν ἄλογα, ἔκραξεν τὸν Δημήτρη καὶ εἶπέν του — υἱέ μου, χρῆσι εἶναι νὰ πάρῃς χαρτὶν καὶ νὰ πάγῃς νὰ φέρῃς ἄλογα.

1) τῆς ῥήγαινας. — 2) Τούρπι. d'Urbīn. — 3) τοῦ Δημήτρη ὀνομασματα. —

4) καὶ ἐποῦκαν μέγαν καχὸν πῶς ἐφύγα καὶ δὲν τοὺς ἐνώσαν, καὶ πῶς ἦρτεν μαντάτον καὶ δὲν ἐνώσαν· καὶ ἐποῦκαν περισσαῖς βλέψεις εἰς ταῖς πόρταις, ὅπιοις ἐμπῇ νὰ τὸν ἀξαινιάζουν. — 5) Καὶ ἔχοντα καὶ ἡ ῥήγαινα εἶπεν τοῦ κούντη Τούρπη διὰ νὰ ἀπηδῇσιν τῆς Λευκωσίας, εἶπάν τῆς.

Εκεῖνος εἶπέν της — [κυρά μου, φοβούμαι νὰ πάγω, τάμε πᾶ'] εἰς τὸν ὀρισμὸν σου. Καὶ κατὰ τὸ πρῶτον, πᾶλε μὲ τὸ γάλαν εἰς τοὺς καλογήρους καὶ τὸ χαρτίν, ἐνέβην καὶ ἔδωκεν τὸ γάλαν καὶ τὸ χαρτίν τοῦ 'ξηγορευτῆ της· ἐκεῖνος ἐπῆγεν καὶ εἶπέν το τοῦ ῥηγός· καὶ μοναῦτα ἔκραξεν ἕναν Καταλάνον ὀνόματι Πρεμερά(1), ὁ ποῖος ἦτον ὅπου 'κουβερνίαζεν τ' ἄλογα τοῦ ῥηγός, καὶ εἶπέν του — ὡς γοῖον πᾶς τὸ πωρὸν εἰς ταῖς πηγαῖς(2), θέλει ἔρτειν ἕναν κοπέλλιν βοσκαρίδιν νὰ σοῦ ζητήσῃ ἄλογα, καὶ δὸς του ὅσα θέλει. Καὶ πισαυρίου ἐβγάλαν τ' ἄλογα ἔξω, καὶ ἐμετρήσαν τα οἱ Γενουβίσοι ὅπου βλέπαν τὴν πόρταν [καὶ ἦσαν ξβ']· καὶ πηγαίνοντα τὸ κοπέλλιν καὶ ἔδειξέν του σημάδιν τοῦ Πρεμέρα, ἀφῆκέν τον καὶ 'πῆρεν ἄλογα ιγ', καὶ ἔδωκάν τα τοὺς ἀνθρώπους ὅπου ἔφερεν ὁ Δημήτρης μετὰ του, καὶ ἐπῆράν τα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερίαν· ὁ δὲ Δημήτρης ἐστράφην εἰς τὴν Λευκωσίαν διὰ νὰ 'πάρῃ τὸν ἀντιλογὸν τῶν χαρτίων ἀπὸ τὸν 'ξηγορευτῆν. Καὶ ἐμπαίνοντα τ' ἄλογα εἰς τὴν πόρταν, μετροῦν τα οἱ Γενουβίσοι καὶ εὐρίσκουν τα παρκάτω ιγ', πῶλομοῦν το νῶσιν τοῦ ἀμιράλη, καὶ ὁ ἀμιράλης ἐρώτησεν τὸν Πρεμιράν(3), καὶ εἶπεν — ἐρίσαν με καὶ ἤλθεν ἕναν χωργιατοπούλιν καὶ πῆρεν ἄλογα ιγ'. Μοναῦτα ἔρισεν ὁ ἀμιράλης καὶ ἐφουρκίσαν τὸν Πρεμιράν(4), καὶ ἐγυρέψαν [ἀκριβὰ] τὸ χωργιατόπουλον. ['Ὁ πγοῖδς ῥὲ Πιέρ εἶχεν σ' κορτζέργια εἰς τὸν σταῦλόν του, τὰ πγοιὰ ἦσαν τοῦ πατέρα του τοῦ ῥὲ Πιέρ, καὶ ἐπῆράν τα οἱ Γενουβίσοι, καὶ δὲν τοῦ ἀφῆκαν παρὰ ξδ'.] Μανθάνοντα ὁ 'ξηγορευτῆς τὰ μαντάτα, εἶπεν τοῦ Δημήτρη(5) — διὰ τὸν θεὸν διασώθου, μὴδὲν μᾶς χάσουν δλους, καὶ βλέπε(6), ὅτι ἐς τὴν πόρταν ἔχει μεγάλην βλέπησιν διὰ λόγου σου. Τὸ παιδὶν [εἶπέν του· Μὲν φοβηθῆς. Καί] ἐσηκώθη τὴν αὐγὴν καὶ ἤλθεν εἰς τοῦ Πιαλέβι(7), καὶ 'κεῖ εἶχεν τρύπαν μὲ μίαν χολέτραν ξυλὲνην καὶ

1) Πρεμεράν. — 2) γοῖον 'παίρνεις τὰ ἄλογα τὸ πωρὸν εἰς τὸ νερὸν νὰ τὰ πλύ-
νῃς. — 3) Πριμέραν. — 4) Πρεμέραν. — 5) 'Ὁ ποῖος Δημήτρης ἦτον κοντὸς εἰς τὸ
κορμὶν καὶ ἄπορος (sic, Str. zovene) καὶ ἦτον βαλέντε ἄνθρωπος. — 6) βλέπθου.
— 7) Πιάλεβε.

ἤγγαιεν τὸ νερόν ᾗς τὸν Τράχανον(1), καὶ διὰβην ἀπουμέσα καὶ ποντί-
στην(2) μὲ τὰ βόρβορα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἄραν [ἡττοῦ ποντισμένος],
καὶ ἐγδύθη καὶ ἐπλύναν τον(3), καὶ ἐκαβαλλίσκεφεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν
Κερηνεῖαν. Καὶ ἦλθαν οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐγυρέψαν, καὶ ἠύραν τὸν τόπον
καὶ τὴν συρματίαν εἰς τὴν χολέτραν(4) καὶ ἐνώσαν πῶς ἐξέβην ἀπεκεῖ
τὸ χωργιατόπουλον· καὶ ἐβαλλαν β' βεργίαις σίδερον εἰς ταῖς τρύκαις εἰς
τὸν τοῖχον. Θωρῶντα τὸν Δημήτηρ ἐχάρην πολλὰ ἡ ῥήγαινα, καὶ πάλιν
ἐπίντωσεν τὸ μηνιόν του ἕτερα ὑπέρπυρα(5) ρ' τὸν χρόνον· καὶ πλείον δὲν
ἐτόρμησε νὰ πάρῃ χαρτίαν.

Ὁ πρίντζης εὗρίσκετον εἰς τὸν ἄγιον Ἰλαρίον καλὰ συντροφιασμένος μὲ
τοὺς σκλάβους τοὺς Βουργάρους, Ῥωμανταῖς(6), καὶ Τατάρους, καὶ πουρ-
ζέηδες· ἐπεμπεν καὶ ἀνάγκαζεν τὴν ῥήγαιναν ν' ἀναγκάσῃ τὸν κούντη
Τουρπὶ νὰ πάγῃ νὰ πάρῃ τὴν Λευκωσίαν. Ὁ κούντης ἐλάλεν το τοῦ ἀδελ-
φοῦ του, καὶ οἱ ἀνθρώποι ἦτον ἀπεζοὶ καὶ ἐλαλοῦσαν· Πῶς νὰ πᾶμεν μὲ
τόσα ἄλογα εἰς τόσους μεγάλους φόβους, νὰ δώσουν καὶ νὰ φύγουν, ἂν
ἐνί χρεία; ἀμμὲ νὰ ἴμποιν καὶ νὰ τοὺς κατακόψουν, εἶναι ζημία καὶ κρί-
μαν! Ἐμήνυσέν το ἡ ῥήγαινα τοῦ πρίντζη, καὶ ὁ πρίντζης ἐμήνυσέν της
— ὁ κούντης οὐδὲν θέλει, ἀμμὲ καλὰ ἐμπορεῖ νὰ τὸ ποίση — Ἄν θενὰ(7)
ἴμποιν ἀπὸ τὴν τρύπαν, τ' ἄλογα ἀπότε(8) νὰ τὰ ἴμψωμεν; Ἡ ῥήγαινα
ἀνάγκαζεν τὸν κούντην καὶ τὸν ἀδελφόν του, οἱ ποῖγοι εἶπάν τους — διὰ
παραβουλίαν μᾶς ἐφέρετε νὰ χάσωμεν τὰ κορμιά μας! Ὅμως ὁ Φραν-
τζέσκος εἶπεν — εἰς τὸ ἔνομαν τοῦ θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ δὲν μᾶς ἴγρικουσιν,
ὡς πᾶμεν. Καὶ πάντα ὁ πρίντζης ἐζήλευγεν καὶ ἐφοβάτον τὴν ῥήγαινα καὶ
τὸν κοντοσταύλην, ὅτι ἐθῶρεν τὰς πράξεις τους πῶς πηγαίνουν παραμπρὸς,
καὶ ἐπλησεν καὶ ἔθελε νὰ ποίση τρόπον νὰ παρκατεβῇ ἡ συντροφία τους(9).

1) τῶν πηγῶν εἰς τὸν Τράχανον. — 2) ἐσφύρωσεν μέσα τῆς τρύπας καὶ ἐτυλίχτην.
— 3) ἐγδύθη καὶ ἐπλύθη καὶ ἐφόρησεν τὰ βουῖά του. — 4) τὸ σύρμα μέσα εἰς τὴν
Τρύπαν. — 5) ὀνομασίματα. — 6) Ῥωμάνους. — 7) διατὶ τοὺς εἶπεν ὁ Δημήτρης πῶς
ἐμποροῦν νὰ — 8) ἀπὸθεν. — 9) ἐπλημμέλαν νὰ παρκατεβάσῃ τὸ φουστάτον τους.

Τότες ἐξέβη· ὁ κούντη Τουρπίς μὲ τὸν ἀδελφόν του καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀπεζοὺς, καὶ ἤλθαν εἰς τὴν τρύπαν ὅπου 'τον ὁ Τράχονας, καὶ διὰ νὰ μὴδὲν ποίσουν ταραχὴν(1) δὲν ἐτζακίσαν ταῖς πόρταις νὰ 'μπούν καὶ τ' ἄλῳγα. Γρικῶντα οἱ Γενουβίσοι ἐφύγαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν πόρταν τοῦ Φόρου καὶ ἐνέβησαν τοῦ τειχίου(2). Καὶ ἤλθεν ὁ κούντης Τουρπίς(3) ὡς τὸ γειοφύρην τῆς Πυλληρῆς ἀπεζῆ· 'γρικῶντα οἱ Γενουβίσοι πῶς ἦτον ἀπεζοὶ μὲ ὀλίγους λαῷ, ἐκλωθγυρίσαν τους καὶ 'στίζθησαν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ἄνταν ἐποστάθησαν, ἐσύρτησαν μικρὸν διὰ ν' ἀνταπαυτοῦν, καὶ βρίσκουν ὀπίσω τους ἄλλους Γενουβίσους, καὶ θεωρῶντά τους, ἐφυγεν ἀπῶδε καὶ ἀποκεῖ· καὶ ἐκρεμμύσαν ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον κάτω· καὶ ὁ κούντης ἐνέβην εἰς τὸν πύργον τοῦ Τράχονου(4)· καὶ τσαυτὰ ἐπολεμίσαν. Καὶ ὅσοι ἐκρεμμίσαν ἐσώθησαν· καὶ ὁ κούντης καὶ πολλοὶ ξένοι ἐπιάσαν τους· καὶ ἐφουρκίσαν τὸν κούντην καὶ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸ γειοφύρην τῆς Πυλληρῆς, καὶ τοὺς ἄλλους ἐκωλοσύραν καὶ ἐφουρκίσαν τους εἰς τὴν φούρκαν.

Τότε ὁ ἀμιράλης εἶπεν τοῦ ῥηγός — φαίνεται μου μὲ τοὺς ὀρισμούς σου(5) κρατοῦν τὴν Κερηνεῖαν, ὅτι πῶς τορμαῖ ὁ θεὸς σου νὰ κρατῇ τὸ κάστρον διὰ λόγου σου; ἐμηνύσαν σου δύο, τρεῖς φοραῖς, ὅτι κρατεῖ το διὰ λόγου σου, καὶ οὐδὲν δείχνεις φανὸν ὅτι ἀγγρίστης, ἀμμὲ παραγγελιά σου [εἶναι νὰ τὸ κρατῇ]! 'Ο ῥήγας εἶπέν του — ἀφότις μ' ἔχεις εἰς τὰ χέργιά σου καὶ τινὰς δὲν τολμᾷ νὰ μοῦ συντύχη χωρίς(6) σου, πῶς ἐμπορεῖ νὰ γενῇ τοῦτον τὸ λαλεῖς; ἀμμὲ ἐσεῖς γινώσκω πῶς εἶστε πολλὰ ἐρρόνιοι(7), πέψετε τινὰν νὰ τὸν ἀποβγάλλω ἀποκεῖ, καὶ πολομῶντά το, ἐγὼ φαίνεται μου διὰ καλόν. Καὶ μοναῦτα ἔταξαν τὸν σὶρ 'Αλαφρὰν Τοργίαν(8) καὶ τὸν σὶρ Τουμές Γατανία(9) καὶ ἤλθεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν εἰς τὸν κον-

1) et trovorono come havevano messo di ferri, et per non far rumor. —

2) εἰς τὴν κάτω πόρταν καὶ ἐπιάσαν τοὺς πύργους. — 3) Καὶ γνώθωντα τὴν ταραχὴν ὁ κούντης ἔβαλλεν καὶ ἐτζακίσαν ταῖς πόρταις, καὶ ἤλθαν. — 4) Τραχόνου. — 5) τοῦτα οὕλα φαίνεται μου νὰ γίνισκονται μὲ τὴν βουλὴν σου καί. — 6) χωρίς. — 7) ἐρρόνιοι. — 8) 'Αλαφὰν Τόργιαν. *Alafra Doria*. — 9) *Thomas Galania*.

τοσταύλην νὰ τοῦ δώσουν τὰς γραφὰς ἀποῦ τοῦ ἔπεψεν ὁ ῥήγας· ὁ ποῖος ῥήγας ἔγραψέν του μίαν γραφὴν διὰ τῆς παραγγελίας τοῦ ἀμιράλη, ἡ ποῖα ἔλεγεν (1) οὕτως.

«Πέτρος διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου πνεύματος ῥήγας Ἱεροσολύμου καὶ Κύπρου πρὸς τὸν τρισάκριβόν μου θεῖον τὸν κοντοσταύλην· ὡς γοῖον δι' ἄλλης (2) σοῦ ἔγραψα νὰ μᾶς στρέψῃς τὸ κάστρον μας εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ σοῦ ἀφορμολογᾷς λαλῶντα δὲν τὸ πολομᾶς παροῦ μηδὲν σγκωθῇ ἀπαὶ τὸ χέριν σου καὶ δοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μας, εὐκαρίζομέν σου, καὶ ἀγωννίζομεν τὸ πῶς ἔσους ἔχει (3) μέσα, ἄλλος δὲν θέλει τὸ διάφορός μας παρὰ σοῦ (4)· τώρα διατὶ εἴμεστεν πολλὰ πεθυμημένοι ν' ἀποβγοῦμεν τοὺς λᾶς τούτους ἀποῦ μᾶς ἐκολλήθησαν (5), καὶ πολλὰ στοιχήματα μετὰ τοὺς πολομῶ, καὶ πότε (6) τοὺς ἀρέσκει καὶ πότε ἔξηλόνονται (7), καὶ εἰς τοῦτον εὐρίσκουν ἀφορμὴν πῶς νὰ μηδὲν πᾶσιν ἀπῶδε χωρὶς ν' ἀποβγοῦν ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν, διὰ τοῦτον μηνουμέν σου καὶ ἐξορκίζομέν σε εἰς τὴν ἀγάπην τὴν μᾶς κρατεῖς, ναῦκαιρέσης τὸ κάστρον μας, καὶ παραδος το τοῦ ἡγαπημένου μας Λουκέτ Τατιαμέ (8) καὶ ὅτ' ἄγα τον νὰ τὸ βλέπῃ πρεπάμενα· καὶ σοῦ νὰ ἐμπῇς εἰς τὸ κάτεργόν μας, καὶ ἔπαρ' καὶ μετὰ σου τὰς δύο μας γαλιάτζας καὶ ἄγωμε ὅπου θέλεις, καὶ ἔπαρε εἰς τὴν συντροφίαν σου ἀπὸ τοὺς λᾶς τῆς Κερηνεῖας. Καὶ τοῦτον ἄς γενῇ, πρὶν νὰ ἐβγοῦν οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐμπλάσουν σου καὶ ἐμποδίσουν σε, ὅτι ὅλοι ἀντάμα λαλοῦσιν πῶς τὸ κάστρον κρατεῖς το διὰ λόγου σου, καὶ κοῖσέ τους νὰ ἐβγοῦν ἀπὸ τὴν ἐννοίαν τούτην· ὁμοίως τάσσονται σου καὶ πολομοῦν σου σαλβοκουντούτον, καὶ νὰ σοῦ ἴμωσιν μὲν ἐβγοῦν ἀπὸ τὸ νησὶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου νὰ ἐβγῇς ἕως ἡμέραις ιε'. Καὶ πέμπομέν σου ἰ' χιλιάδες δουκάτα διὰ τὴν ἔξοδόν σου, τὰ ποῖα θέλεις τὰ πάρειν ἀπὸ τὴν Βενετίαν, καὶ πέμπει σου καὶ ὁ ἀμιράλης τὸ σαλβοκουντούτον

1) καὶ ἐδηλοποῖαν. — 2) διὰ πολλαῖς φοραῖς. — 3) ὅτι ὅσοι εἶναι. — 4) ἐσοῦ. —

5) ἐκουριζέψαν καὶ αἰχμαλωτίσαν, καὶ εἴμεστεν σφιμμένοι. — 6) τώρα. — 7) τοροπί (sic) δὲν τοὺς ἀρέσκει. — 8) Τατιάμε. Luchier Tatiamé.

σημαδεμένον με γράμματα του, ανισῶς καὶ ἐμπλάσῃ σου ἡ ἀρμάδα τοὺς Γενουβίους νὰ μὲν σοῦ ποίσουν καμμίαν ἀγανάκτησιν, οὐδὲ εἰς λιμνόναν, οὐδὲ εἰς τὸ κάστρον, οὐδὲ εἰς τὴν στερεάν(1)· καὶ διὰ περίττου στερέωμαν στέλλω σου(2) ὀκτὼ καράβοκυροὺς εἰς τὴν συντροφίαν σου νὰ τοὺς κρατῇς διὰ σιγουρτάν εἰς τὸ κάτεργόν σου, καὶ ανισῶς τινὰς ἀπὸ τὰ κάτεργα θελήσουν νὰ σὲ ἀδικήσουν νὰ ῥίσης νὰ κόψουν τὰς κεφαλὰς(3) του. Καὶ μηνουμέν σου καὶ ἐρίζομέν σε εἰς τὸν ὅρκον ὅπου μᾶς χρεωστεῖς νὰ πύγῃς εἰς τὴν Ῥώμην εἰς τὸν ἀγιώτατον πατέραν τὸν Πάπαν νὰ ᾔκαλῃς ἀπὸ τὴν μεριάν μας ἀπαὶ τὸν ἀδικον ἔηλοθρεμὸν ὅπου ποίκαν οἱ Γενουβίσοι· καὶ τοῦτον γινίσκεται ἀνὲν καὶ οὔλοι μουλλώσουν, καὶ οἱ Γενουβίσοι θέλουν πάγειν ἀπῶδε. Καὶ θέλεις ποίσειν, ὡς γοῖον ἀκριβὸς μας θεῖος ὅπου εἶσαι, καὶ ὡς γοῖον πιστεύομεν εἰς τὴν ἀγάπην σου. Καὶ ἤτις οὐ ὀρπιζόμεν νὰ γενῇ».

Ἄκομὴ ἔρριπεν ὁ ῥήγας καὶ ἐποίησαν ἕναν χαρτὶν ἀπαὶ τὸν κατζηλέρην, τὸ ποῖον λέγει(4) οὕτως. «Τῇ δευτέραν τῇ ιδ' μαρτίου ἀποδ' Χριστοῦ, ὁ ῥήγας μὲ ἐμπροσθεν μερτικὸν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του διὰ λόγου του καὶ διὰ τοὺς κλερονόμους του, ἐδῶκαν ἐξουσίαν τοῦ θεῖου του τοῦ μισέρ Τζάκου τὲ Λουζουνία τοῦ κοντοσταύλη τῶν Ἱεροσολύμων νὰ ποίσῃ εἴ τι θέλῃ ἀπὸ τὰ χωργιά του, τοῦτέστιν νὰ τὰ πουλήσῃ, νὰ τ' ἀμαχεύσῃ δλα εἰς τὸ θέλημάν του μὲ χαρτὶν νοταρικόν, καὶ εἴ τι ποίσει νὰ ᾔῃ ἀξαζόμενον, ὡς γοῖον νὰ ᾔῃ γραψίμων τῆς μεγάλῃς αὐλῆς». Καὶ ἐβαλέν το εἰς τοιοῦτην τάξιν καὶ ἔπεισέν τού το.

Ἄκομὴ ἔγραψεν καὶ ἄλλό ἕναν χαρτὶν εἰς τοὺς λαῖς τῆς Κερηνείας λαλῶντα ἀπὸ τὸν ῥήγα, καὶ λαλεῖ οὕτως. «Γινώσκετε ὅτι ἀπὸ τὸν τρισάκριβόν μας θεῖον ἐμάθαμεν τὸν κόπον ὅπου ἐπῆρεν διὰ τὴν βλέψησιν τοῦ κάστρου μας, καὶ παρακαλοῦμεν κύριον τὸν θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ σᾶς τὸ μερετιάσωμεν πρεπάμενα οὔλα ἀντάμα καὶ πασανοῦ σας· καὶ μηνουμέν τοῦ θεοῦ μας νὰ παραδώσῃ τὸ κάστρον μας τοῦ ἡγαπημένου καὶ ἐμπιστοῦ

1) γῆν. — 2) στερεωσύνην πέμπει. — 3) κεφαλᾶδες. — 4) δηλοποιᾷ.

μας καβαλλάρη Λουκέτ Τατιάμε (1), καὶ μηνουμέν σας νὰ ἦστε εἰς τὴν ὑπόταξίν του, ὡς γοῖον νὰ ἦτον τὸ κορμὶν μας, καὶ φυλάγετέ το καλὰ διὰ τοὺς κλέπταις (2), ὅτι τὸν θεῖόν μου στέλλω τον εἰς χρήσας ἐδικαῖς μας».

Ἀκομὴ οἱ Γενουβίσοι ἐποίησαν ἕναν χαρτὴν νοταρικόν. «Τῇ δευτέρᾳ τῇ ἰδ' μαρτίου ἀποδ' Χριστοῦ, ἔμπροσθεν ἐμοῦ τοῦ δημοσίου νοταρίου καὶ μαρτύρων τῶν κάτωθεν ὀνοματισμένων, ἐπὶ τούτῳ [εἰδικῶς] κληθέντων καὶ παρακληθέντων, οἱ ἐντιμώτατοι καὶ φρονιμώτατοι ἀνθρώποι, τοῦτέστιν ὁ μισερ Πιερ τὸ Κάμπε Φραγκουῶζε (3) καὶ ἀμειράλης τῆς Γένουβας, ὁ σὶρ 'Ρουμπάρ Σπινούλα, ὁ σὶρ Τιζία Σιππὸ, ὁ σὶρ Γριγγὸν τὸ Νεγρῶ, καὶ ὁ σὶρ Φράν Τορία, καὶ οἱ λοιποὶ παραβοκυροὶ τῶν κατέργων τῶν Γενουβίσων, ἦλθαν ἔμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς τῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, καὶ ἐπῆραν ἀπάνω τοὺς ἔμπροσθεν τῆς μαρτυρίας τοῦ θεοῦ καὶ εἶναι εἰς τὴν βοήθειαν καὶ εἰς τὴν βλέψιν τοῦ κατέργου τοῦ ῥηγὸς, εἰς τὸ ποῖον μέλλει νὰ ῥηθῇ ὁ κοντοσταύλης νὰ πάγῃ εἰς τὰ δύσικα (4) μέρη, νὰ μὲν τοῦ δώσωμεν ἐμπόδισμαν κανέναν, οὐδὲ καμμίαν ἀγανάκτησιν· καὶ ἂν γινῇ ἀλλοίως, καὶ γυρίσῃ καμμίαν ζημίαν τοῦ ῥηγὸς ἢ τοῦ θείου του, ἢ τινὸς ἄλλου Κυπριώτη ἀπὸ τὴν τζούρμαν τοῦ κατέργου τοῦ ῥηγατίκου, νὰ πέσουν εἰς χρέος χ' (5) χιλιάδες δουκάτα εἰς τὴν τζάμπραν τοῦ ῥηγὸς τῆς Φραγγίας. Καὶ διὰ μεγαλειτέρην (6) στερέωσιν καὶ βεβαίωσιν ἐγράψτη διὰ χειρὸς τοῦ νοταρίου τὸ αὐτὸν ἔγραφος τὴν ἡμέραν καὶ ἐχρονίαν τὴν ἄνωθεν, ἔμπροσθεν τοὺς κάτωθεν μάρτυρας, τοῦτέστιν μισερ Τζουὰν τὸ Λαπὴν, σὶρ Τζουὰν τὸ Φηνίου (7), σὶρ Τζάκε τὸ Σανταμικέλ, σὶρ Τζάκε τὸ Σκαντελίου (8), Λουρέντζο Μαλαπιέρον τὸ Λαβιέρε (9), Τζουὰν Τοργία, Μαρτί τὰ Φέσκο, καὶ ἕτεροι ἄλλοι πολλοί». Τὸ αὐτὸν προβιλίζειν ἐπεψάν το τοῦ κοντοσταύλη εἰς τὴν Κερηνεῖαν.

1) Τατιάμε. — 2) ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς μου. — 3) Φρεγγουῶζε. — 4) δυσικά. — 5) λ'. Str. 30 m. — 6) περίττου. — 7) Φηνιού. de Fincii. — 8) Καντελού. Cantalo. — 9) Λαβιέρε.

Ἀκομή ὁ ῥήγας ὥρισεν καὶ ἐποίκην ἄλλον χαρτὴν ἀνοικτὸν τὸ ποῖον ἔφεν (1) οὕτως. «Πέτρος τὲ Λουζουνίας διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ῥήγας Ἱεροσολύμων (2) καὶ Κύπρου· διὰ τὸ αὐτὸν μας χαρτὶ πολομοῦμεν νὰ ἔξέιρουν δλοι ἀντάμα, καὶ πασαγεῖς, ὅτι δλαις ταῖς ἐλευθερίαις ἔς τοὺς σκλάβους τοὺς (3) ἐποίκεν ὁ τρισάκριβός μας θεῖος ὁ κοντοσταύλης εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ὅσαις κουντουάντζαις ταῖς ἐποίκεν τοὺς κακοποίους, κλέπταις (4), φονεῖαδες καὶ ἑτεροὺς, γραμμένα καὶ σημαδεμένα μὲ τὰ γράμματά του, θέλομεν νὰ ᾔηαι στερεωμένα καὶ βεβαιωμένα διὰ πάντοτε, ὡς γοῖον νᾶχεν εἴσταιν ὑπὸ χειρὸς μας· ὁμοίως καὶ τὰ πιντώματα τῶν μηνίων (5) καὶ τὰ κοψίματα, καὶ τοὺς κρατημένους καὶ τοὺς ἐκίντωσεν τὸ μηνίον στερεομένομν το, καὶ θέλομεν νὰ ᾔηαι ἀξαζόμενα καὶ καλὰ, ὡς γοῖον νὰ τὰ ποίκαμεν ἐμεῖς μὲ τὸ χέριν μας· ὁμοίως καὶ οὐλα τὰ χαρίσματα τοὺς καβαλλάριδές μας ὅπου ᾔησαν μετὰ (6) του καὶ πουρζέζηδες, στερεομένομν τζ, εὐρισκόμενον χαρτὴν στερεωμένομν ἐξ αὐτὸν του. Ἀκομή πολομοῦμεν κηνουργίαν (7) χάριταν δλους τοὺς παισιμένους, κακοποίους (8), καὶ σκλάβους φευγούς, δλοι νὰ ᾔηαι συμπαθημένοι, καὶ νὰ στραφῇ πασαγεῖς εἰς τὸ στίπιν του, καὶ εἰς τὴν τέχνην του· ὁμοίως καὶ τοὺς δελοίπους σκλάβους τοὺς ἐλευθέρωσεν ὁ θεῖός μου ὁ πρίντζης, τὸ ἐποίκεν εἰς τὴν Καντάραν καὶ εἰς τὸν Λέονταν (9), καὶ εἰς τὸν ᾔγιον Ἰλαρίον (10) [νὰ ᾔηαι στερεωμένομν]. Καὶ διὰ πίστωσιν καὶ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ἐποίκαμεν καὶ ἐγράφαμεν τὸ αὐτὸν προβιλίζιν καὶ ἐσημαδέψαμέν το μὲ τὰ γράμματά μας καὶ ἐβουλλώσαμεν το μὲ τὴν βοῦλλάν μας τὴν συνειθισμένη.»

Καὶ ἐποίκεν καὶ ἄλλον χαρτὴν τοῦ Ὀλουκέτ ἀπαὶ τὸν ῥήγα (11). «Γινώσκετε λοσμένοι (12) δοῦλοι τοῦ ῥηγάτου μας, στέλλομεν τὸν θεῖόν μας πέρα [τὸν Τζάκο Τελουζουνία τὸν κοντόσταυλο], τοῦ ποίου (13) ἐμηνύσαμεν

1) ἐδηλοποῖαν. — 2) Ἱεροσολύμου. — 3) ταῖς. — 4) κλέφταις. — 5) μηνίων. — 6) μηντά. — 7) κηνούργιαν. — 8) κακοποιούς. — 9) Λεόνταν. — 10) Ἀλαρίον. — 11) σὶρ Λουκέτ Τατιάμε, καθὼς κάτωθεν δηλοῖ. — 12) χωσμένοι. nascosti. — 13) ποιοῦ.

του νὰ σοῦ παραδώσῃ τὸ κάστρον μας εἰς τὸ θέλημάν σου, καὶ ἐμηνύσαμεν τοὺς λαὸς μας τοῦ αὐτοῦ μας κάστρου νὰ σοῦ ὑποτάσσονται ὅς' ὥς που νὰ μᾶς φανῇ· διὰ τοῦτον μηνουμέν σου νὰ ὀρίσῃς τοὺς λαὸς νὰ πολομοῦν καλὴν βλέψησιν μέραν καὶ νύκταν, ὥς που (1) ὁ λύκος κρατεῖ εἰς τὴν Κύπρον, μηδὲν εὕρῃ τοὺς λαὸς κοιμισμένους καὶ δράξῃ τὸ ἀρνίον (2)· καὶ ποῖσε καὶ βῆγισε ὅλον τὸ κάστρον καταληπτῶς πᾶσα χρῆσιν τὴν εὐρίσκειται μέσα, διὰ νὰ πέψωμεν νὰ τὸ 'δηγήσωμεν (3) ὥς γοῖον πρέπει. Ἀκομὴ ὀρίσετε τὸν γραμματικὸν νὰ πέψῃ τὸν λογαριασμὸν αὐτοῦ κάστρου νὰ 'δῶ τὸ (4) χρωστοῦν τοὺς λαὸς ὅλον φευρουάρην, νὰ πέψω νὰ τοὺς πλερώσω. Ἐγράπτη εἰς μαρτίου τοῦ Χριστοῦ.»

Ἀκομὴ ἐποίειεν ἓναν χαρτὴν εἰς τὸν θεῖόν του τὸν πρίντζην λαλῶντα (5) οὕτως. «Διὰ πολλὰς ἀφορμαῖς τοῦ ῥηγάτου πέμπομεν τὸν κοντοσταύλιν εἰς τὴν Δύστην, καὶ διὰ τὴν ὀρεξιν τοὺς Γενουβίλους ἐσυνεβάστησαν μετὰ του, καὶ ἐμηνύσα νὰ βλέπετε τὸ κάστρον εἰς τὸ καλλίτερον τὸ νὰ 'μπορῇ, ὅσο ποῦ (6) νὰ πᾶν οἱ Γενουβίλοι· καὶ σοῦ βλέπε τὸν ἄγιον Ἰλαρίον (7) εἰς τὸ καλλιώτερον ὅπου νὰ 'μπορήσῃς.»

Ἀκομὴ ἔγραψεν τῆς μητέρας του εἰς τιτοῖαν (8) λογὴν. «Τρῖσακριβὴ καὶ πολλὰ μου σπλαγχνικὴ μητέρα, γίνωσκε, διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἐσυνέβησαν οἱ Γενουβίλοι μετὰ μας, διὰ πολλὰς ἀφορμαῖς ταῖς σοῦ μηνουμέν· τὸ πρῶτον ἦτον [διὰ τὸν] Γγεφρὰν Γγγηλὴν τὸν ἐνοικάτορον ὀποῦτον μεσόν (9) τοὺς καὶ ἐμαλλῶσαν δύο τρεῖς φορὰς ὥς τὸν θάνατον, καὶ διὰ τούτην τὴν ἀφορμὴν ἐσηκῶσαν τὴν κατοῦναν τοὺς ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν· τὸ β', ὅτι ἐχάσαν ἀπὸ τὰ χεργία τοὺς τὸν θεῖόν μας [τὸν πρίντζην]· τὸ ἄλλον, ὅτι ἐκομπήθησαν (10) νὰ 'πάρουν τὴν Κερηνεῖαν, διότι ὁ κοντοσταύλης

1) ὥς ὅπου. — 2) ἀρνίον. — 3) ὥς γοῖον τὸ εἶχεν καὶ ὁ ἀφέντης ὁ θεὸς μου, καὶ εἴ τι εἶναι χρῆσι μήνα μου νὰ πέψω νὰ τὸ 'δηγήσω. — 4) ἴντα. — 5) διὰ νὰ πάγῃ ἀπὸ τὸ καστελλιν. — 6) ἐμηνύσα τὰ στοιχήματα τῆς ἀγάπης, καὶ ἐμηνύσαν του νὰ βάλῃ τὸν σὶρ Λουκὲτ Τατιάμε εἰς τὸν τόπον του καὶ νὰ τὸ βλαπίσῃ εἰς τὸ καλλιώτερον μὸδον ὅπου νὰ ἡμπορήσῃ ὥς ὅπου. — 7) Λαργιόν. — 8) τοιούτην. — 9) μετὰ. — 10) ἐκομπήθησαν ἀπὸ 'ξωτῆς σου καὶ δὲν ἡμπαρήσαν.

ἐποϊκέν τους πολλοὺς σκοτωμοὺς καὶ πολλὰ κακά· διὰ τοῦτον ἐφάνην τους καὶ ἐποίκαμεν ἀστοιχήματα μεσόν μας, τὰ ποῖα θέλομεν σοῦ ἔξηγηθῇ ὄντα νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Λευκωσίαν. Ἐγράψτη τῇ 18' μαρτίου, ἀποδ' Χριστοῦ.»

Ἡ κατούνα ἐσηκώθη ἀπαι τὴν Κερηνεῖαν μὲ ἀγάπην τῇ 19' μαρτίου τοδ' Χριστοῦ· καὶ ἐστεντιάσαν(1) 8' μῆνες καὶ δὲν ἠμπορῆσαν νὰ κερδαίσουν ἄλλον, παρὸς ἐθανατώσαν ὅλους τοὺς Γενουβίους, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ δὲν ἐποῦσαν ἄλλον. Ὁ ἀμφοῖς δὲν ἦτον πολλὰ ἀπὸ μεγάλην γενεῖαν, καὶ ἐφθονῆσάν τους καὶ ἀπὸ τὴν σουπερκίαν τους(2) καὶ ἀπὸ τὴν πληξίν τους ἐγλυτώσαμεν τους· καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐγυρέψαν νὰ τὸν σκοτώσουν. Τὸ ποῖον δὲν ἔχει καμμίαν γενεῖαν νὰ ζηλεύουν παρὰ οἱ Γενουβίσοι καὶ οἱ Ἀρμένιδες, οἱ δύο καταραμένον, ὅτι εἶχαν σ' κάστρη καὶ χώραις οἱ Ἀρμένιδες καὶ ἀπὸ τὴν ζήλαν τους ἔχασαν τα, τὸ ποῖον ἤτιζο θέλει γινῇ καὶ τοῦτον τὸ κουμούνιν, θαρροῦμεν εἰς τὸν θεόν.

Γρικῶντα ὁ πρίντζης καὶ ὁ καπετάνος τοῦ Λειόντα(3) καὶ τῆς Καντάρας πῶς ἐμερῶσαν οἱ Γενουβίσοι, ἔγραψεν πασαιεῖς χαρτὶν καὶ ἐπεψεν τοῦ ῥηγός, ὅτι «ἐμάθαμεν διὰ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ πῶς ἐσύμπαφες μὲ τοὺς Γενουβίους καὶ μέλλει νὰ πᾶσιν, διὰ τοῦτον μηνουμέν σου καὶ παρακαλουμέν σε τὴν ἀφεντιάν σου νὰ ὀρίσης νὰ ἔλθουν νὰ μᾶς ἀλλάξουν, καὶ ἂν ἔχετε τὰ σημαδία ἅς τὰ φέρουν, ἡ χαρτὶν τῆς ἐμπιστοσύνης, καὶ ἅς ἔλθουν νὰ τὰ περιλάβουν».

Καὶ ὁ κοντοσταύλης, ὅσον ἐπερίλαβεν τὸ χαρτὶν ὅπου τοῦ ἐπεψεν καὶ προβιλίξια νοταρικὰ καὶ ἕτερα, μοναῦτα ἔγραψεν ἀντίλογον τοῦ ῥηγός, λέγει(4) οὕτως. «Τρισακριβὲ καὶ τρισηγαπημένε ἀδελφότεκνε καὶ καλέ μου ἀφέντη, ταῖς γραφαῖς σου ἐπερίλαβα, καὶ τὸ(5) μοῦ γράφεις ἐγρικῆσα· ἀπαι τὸ μὲ ὀρίζεις νὰ παραδώσω τὸ κάστρον σου τοῦ σὶρ Λιουνκὲν Τα-νιαμέ(6) καὶ τὰ ἐξῆς, κατὰ τὸν ὀρισμόν σου ἔκραξα ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ ἔδωκα τὸ χαρτὶν τὸ μοῦ ἐπεψες, καὶ ὑποτάκτησαν τοῦ ὑψηλοτάτου

1) ἐστεντιάσαν. — 2) ἦσαν πολλὰ σουπέρπγοι. — 3) Λειόντα. — 4) καὶ ἐδηλοποιαν. — 5) εἴ τι. — 6) Λιουκὲν Τατιάμε.

σου ὀρισμοῦ καὶ παραδιδόυνται εἰς τὴν ἀφεντίαν σου· καὶ ἔδωκα ὀρδινον τοῦ σὶρ Λιὸν Ταντιαμέ εἰς τίνα (1) λογὴν καὶ τίνα τάξιν νὰ κρατῇ τὸ κάστρον· ἀκομὴ ἔγραψέν σου χαρτὶν ὁ λαὸς καὶ πέμπουν το τῆς ἀφεντιάς σου, καὶ ἄλλον ὁ σὶρ Λιὸν Τατιαμέ καὶ πᾶσα χρῆσιν τὴν ἔχει.»

Καὶ πάλιν ὁ κοντοσταύλης μηνᾶ ἄλλον χαρτὶν τοῦ ῥηγός· «ἀφέντη, ἀπαὶ τὸ μοῦ μηνᾶς, ὅτι οἱ Γενουβίσοι ἐποίκασιν χαρτὶν σαλβοκουντούτον καὶ ἐπεφές μου το, δὲν τὸ πιστεύω, ὅτι διὰ πολλαῖς φοραῖς μὲ ὀρκους ἐκονπώσαν μας· ἀπαὶ τὸ μὲ ὀρῖεις νὰ κρατῶ ὀκτῶ καπετάνους τῶν κατέργων εἰς τὸ κατέργον μου, θαυμάζομαι πολλὰ εἰς τὴν ἀφεντίαν σου καὶ 'κείνους πῶς μὲ κρατοῦν ἀνήξευρον· ὁ θεὸς νὰ βλέπη τὸ ἀρμάτωμαν τοὺς Γενουβίσους νὰ μοῦ 'κοντέψαν, ποῖος ἐτόλμα νὰ 'γγίσῃ τινὸς ἀπὸ τοὺς καρaboκυρούς; γιὰ τοῦτον δὲν μοῦ φαίνεται νὰ 'μπῶ εἰς τὴν θάλασσαν, ἂν δὲν πᾶσιν· ἀμμέ διὰ τὸ ἀπλαζίριν σου καὶ τὴν θαράπασίν μου, 'πὲ τοῦ ἀμράλη νὰ κέψη 'ς τὴν Κερηνεῖαν κανέναν Γενουβίσον (2) νὰ μοῦ 'μόσῃ εἰς τὸ κορμὶν τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ ἄντα νὰ ὑψώσῃ τὸ σῶμαν τοῦ Κυρίου καὶ τὸ αἷμαν, νὰ μὲν μοῦ ποίσουν καμμίαν ζημίαν (3), οὐδὲ νὰ μὲ 'ξηλώσουν ἀπαὶ τὴν στράταν μου».

Καὶ ἐπῆγεν τὸ χαρτὶν εἰς τὸν ῥῆγα, καὶ ἀνάνωσέν το τοῦ ἀμράλη· καὶ μοναῦτα ὁ ἀμράλης ὠρδινίασεν τὸν σὶρ Τάμε Γατανία, ὁ ποῖος εἶχεν ἐξουσίαν ἀπαὶ τὸν δούκαν τῆς Γένουβας καὶ ἀπαὶ τὸ κουμοῦνιν νὰ ποίσῃ εἰς τὴν Κύπρον εἴ τι θέλῃ, εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ ἀμράλη, καὶ τοῦ σὶρ Τζάκ τε Σανταμικὲλ εἰς τὸν τόπον τοῦ ῥηγός, ἦλθαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ὁ κοντοσταύλης ἐπερὶλαβέν τοὺς πρεπάμενα, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Εὐνομένος (4), καὶ ἀλλάξεν παπᾶς, καὶ ἄρχεψεν ἡ λουτουργία (5) εἰς τὸ ὄνομαν τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λουτουργίας, ὄνταν ὁ ἱερεὺς ὑψωσεν τὴν ὄσαν καὶ τὸ αἷμαν καὶ τότε ἐβαλλέν τα εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τότε ὁ σὶρ Τατιαμέ Γατανία τὸ χαρτὶν τὸ ἐποίκεν ὁ

1) τίτοιαν. — 2) δύο κορμὰ μεγάλους ἀνθρώπους Γενουβίτσους. — 3) καμμίαν ἀγανάκτησιν. — 4) Εὐγνωμονο. — 5) λειτουργία.

ἀμφοτέρωθεν, καὶ οἱ λοιποὶ(1) καβαλλάριδες τὸ ἐγράψαν καὶ ἐμηνύσαν τοῦ κοντοσταύλη γράψιμον ἐμπιστιωσύνης καὶ πολλὰ ἕτερα στοιχήματα καὶ προυμουτιάσματα, καὶ ἐβάλλαν το εἰς τὸ βῆμαν καὶ τὸ σαλβοκουντούτον ἔκου τοῦ ἐπέψαν ταῖς διαβούσαις ἡμέραις, καὶ ἐβάλλαν τὰ χεργία τους ὁ σὶρ Τάμε Γατανία καὶ ὁ σὶρ Τζάκε τὲ Σανταμικὲλ καὶ εἶπαν — ἐγὼν(2) Τάμε Γατανίε ὁμνύω(3) εἰς τὸ κορμὶν τοῦ Χριστοῦ διὰ οὕτως(4) τοὺς καρβοκυρούς, νὰ κρατήσωμεν στερεωμένα καὶ ὑποτακτούμεν τὸ σαλβοκουντούτον τοῦτον τὸ σου ἐπέψαμεν μὲ ὅσα προυμουτιάζουν μέσα, τὰ εἶναι(5) γεγραμμένα, χωρὶς καμμίαν κακουργίαν(6) κακῆς ἀφορμῆς. Ὁ ἱερεὺς(7) εἶπέν του — ἤτιζου νὰ σοῦ βοηθήσῃ ὁ θεός! Ὁ σὶρ Τζάκες τὲ Σανταμικὲλ εἶπέν του — ἀφέντη, ἴμόνω σου ἀπάνω εἰς τὸ τίμιον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου, διὰ τὸν ἀφέντην μου τὸν ῥῆγα, ὡς χριστιανὸς ἔκου εἶμαι, ὅτι ἀπὸ οὐλαῖς ταῖς γραφαῖς, ταξίματα καὶ ἄλλα ἔκου σοῦ ἐμήνυσεν ὁ ῥῆγας, νὰ τὰ κρατήσῃ καλὰ καὶ στερεωμένα μὲ(8) τὸ δίκαιόν του πογέριν. Καὶ πάλι ὁ σὶρ Τατιαμέ(9) εἶπέν του — ἴμόνω σου ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἔκου νὰ μισέυσης νὰ μὲν ἐβγοῦμεν ἐμεῖς ὡς ἡμέραις ιε' ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, διὰ νὰ πάγῃς εἰς τὸ ταξεῖδίν σου. Καὶ τελειόνοντα ἡ λειτουργία, καὶ πάλι μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐξαναπαράδωκεν ὁ κοντοσταύλης τὸ κάστρον εἰς τὸ χέριν τοῦ καπετάνου. Καὶ οὗλοι τοῦ μηνίου(10) ἐμόσαν νὰ βλέπουν τὸ κάστρον καλὰ καὶ ἐμπιστὰ διὰ τὸν ῥῆγα καταπρόσωπα πᾶσα λογῆς(11) ἀνθρώπου. Ὁ δὲ ἱερεὺς(12), κἀθα νὰ ἴμωσαν ἡ νὰ προυμουτιάσαν τίποτες, ἐλάλεν τους — ἤτιζου νὰ σῶς βουθήσῃ(13) ὁ θεός!

Καὶ μοναῦτα ἐδιαλαλήσαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν· «ἀρχόντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἡξεύρετε, ὅτι λογῆς εὐρίσκεσθε(14), πλούσιοι καὶ πένητες, ἡλυσαστικοὶ καὶ λαγικοὶ(15), ἔκου εὐρίσκεσθε ὧδε, ἡξεύρετε ὅτι οἱ Γενουβίσκα ἐποίκων καλὴν ἀγάπην μὲ τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου· διὰ

1) προδελιοκοι. — 2) ἐγὼ. — 3) ἴμόνω. — 4) ὅλους. — 5) εἶν'. — 6) κακωσύνην. — 7) καπαῖς. — 8) ὅλον. — 9) Τατιάμες. — 10) ὅλοι οἱ μηνιασμένοι. — 11) λογῆς. — 12) καπαῖς. — 13) βουθήσῃ. — 14) εὐρίσκεσθε. — 15) κοσμικοὶ.

τούτον πασαις ἐμπορεῖ νὰ ἔμπῃ καὶ νὰ ἐβγῇ, νὰ πραιμματευῇ, νὰ πάγῃ πέρα ἢ τῆς γῆς ὅπου νὰ θελήσῃ εἰς τὴν ὁρεξίν τους, ὡς γοῖον ἦτον (1) συνειθισμένοι, καὶ κανέναν δισπλαζέριν νὰ μὲν ἔχουν οὐδὲ ἀπαὶ τὸ κορμὶν τους, οὐδὲ ἀπαὶ τὸ ὀικόν τους, καὶ εἴ τι ἐγινέτον (2), καὶ θανάτοι, κούρση, καὶ ἀδικιαῖς ἀπαὶ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀπαὶ τὴν ἄλλην νὰ ἦναι συμπαθημένον, καὶ μηδὲν (3) εἶναι τινὰς ἀπότορμος νὰ γυρέψῃ τίποτες ἀπαὶ τὸ ἐδιάβην, εἰς πέναν τῆς ζωῆς του. Καὶ τοῦτος εἶναι ὁρισμὸς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀφέντη μας τοῦ ῥὲ Πιερ τοῦ ῥηγὸς τῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου».

Τότε ἐβγήκεν ἡ κυρὰ ἡ ῥήγαινα ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν μετὰ τὴν ὑποταγὴν της καὶ τὸ ὀδικόν της. Καὶ ὁ σὶρ Πιερ τὲ Καμπὲ Φρεγκούζε ἐπῆρεν τοὺς Γενουβίσους καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ ὁ κοντοσταύλης ἐπέφεν μαντατοφόρον τὸν Μουντολήφ τὲ Βερνὴ (4), καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἀμιράλην, πρὶν ν᾿ ἄβγῃ ἀπαὶ τὴν Λευκωσίαν, διὰ νὰ στερεώσουν τὰ μαντάτα (5)· καὶ τῇ ἡ' ἀπριλίου αὐτοῦ Χριστοῦ ἐξέβην ὁ Μουντολήφ (6) καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς καὶ εἶπέν του — ὁ ἀφέντης ὁ θεὸς σου ῥικουμαντιάζεται εἰς τὴν ἀφεντιάν σου καὶ παρακαλεῖ σε νὰ τοῦ μηνύσης ἀνισῶς καὶ ὁ ὄρκος ἐγένην ἐμπροσθέν (7) σου. Καὶ ὁ ῥήγας εἶπέν του — οὐλα ἐγένησαν ὀμπρός μου καὶ μετὰ τὴν βουλὴν μου. Τότες ἦλθεν καὶ ὁ ἀμιράλης ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὁ ῥήγας· καὶ οὔλοι τοῦ φουσατοῦ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, χωρὶς τὸν ἀμιράλην καὶ τοὺς ὀδικούς του. Καὶ πάλε ἀποσκεπάστην ὁ Μουντολήφ ὀμπρός του (8) λαλῶντα — ἀφέντη, ὁ κοντοσταύλης ἐπέφεν μετὰ ὀμπρός σας διὰ νὰ σᾶς ἐρωτήτω τίποτες· πρῶτον τὸν ἀφέντην τὸν ἀμιράλην, τὸν ὀασμὸν, τὴν ἀγάπην καὶ τοὺς ὀρισμούς ὅπου ἐγίνονταν ἀναμεσόν σας, κρατεῖ τα ἢ ἀφεντιά σου ἐξαζόμενα; Ὁ ἀμιράλης εἶπέν του — εἰς τὴν πίστιν μου κρατῶ τα

1) ἦσαν. — 2) ἐγίνονταν. — 3) μὴν. — 4) Μουντολήφην Τεβερνήν. — 5) τὴν ἀγάπην. — 6) Μουντολήφης. — 7) ἐμπροσθέν. — 8) ὁ Μουντολήφης ἀποσκεπάσκει τὴν συντυχίαν εἰς τὸν ἀμιράλην.

ἐξαζόμενα καὶ στερεωμένα! Τότε ἔδωκέν του τὰ στοιχήματα τὰ γραμμένα, καὶ ἐζήτησεν [ὁ Μουντολήφης τοῦ ῥηγὸς] ταῖς δέκα χιλιάδες τὰ δουκᾶτα τοὺς (1) ἐξόδους του. Ὁ ῥήγας ὤρισεν καὶ ἐποίκην του χαρτὶν εἰς τὸν μισὲρ Τζουὰν Κορνάρ νὰ τοῦ δώσῃ δέκα χιλιάδες δουκᾶτα, διὰ μ' χιλιάδες ἄσπρα τῆς Κύπρου. Τότε ὁ ἀμιράλης εἶπέν του — ἐλθσάμενες νὰ μοῦ πῆς νὰ στερεώσω καὶ νὰ κρατήσω τὰ στοιχήματα τὰ ἐποίκην ὁ σὶρ Τάμε (2), καὶ νὰ σοῦ δεῖξω πῶς εἶμαι δ(τοι)μος νὰ σοῦ 'μόσω! Μοναῦτα ὁ ἀμιράλης καὶ οἱ παραβοκυροὶ ὅπου εὐρέθησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν ὠμόσαν ἔμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς ἀπάνω εἰς τὰ ἄγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, ὅτι ὅλα τὰ στοιχήματα τὰ ἐποίκην ὁ σὶρ Τουμάς τὲ Γατανίε (3) μὲ τὸν κοντοσταύλιν, τὰ ποῖα ᾔθελεν τὰ δώσῃν (4) ὁ Μουντολήφ τοῦ ῥηγὸς, νὰ τὰ κρατήσουν καλὰ καὶ στερεωμένα διὰ πάντοτε. Τότε ὁ ῥήγας ἐποίκην ψουμὶν τοῦ Μουντολήφ ἀφ' ἄσπρα τῆς Κύπρου νὰ τὰ 'παίρῃ ἀπαι τὰ καθαρώτερα καρτίζα τὰ ἔχει ἡ ῥηγᾶδα. Ἀκομή καὶ ὁ ἀμιράλης καὶ οἱ παραβοκυροὶ ἐμόσαν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ὁ ῥήγας ἐκείνους, νὰ κρατήσουν στε(ρε)ωμένα τὰ στοιχήματα τὰ ἐποίκην μεσὸν τους· [τὸ ποῖον δὲν ἠμπόρεν ὁ ῥήγας νὰ ποίῃ ἀλλοίως, καὶ εἴ τι τοῦ 'λαλοῦσαν ἐκεῖνοι ἐκουτέντιαζεν, διότι ἐφοβᾶτον μὲν τὸν σκοτώσουν· καὶ ἐποίκην νὰ τοὺς δώσῃ ἐννακόσαις χιλιάδες δουκᾶτα, καὶ ἐπῆραν νὰ κρατοῦν τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ πολλοὺς καβαλλάριδες τοὺς ποιοὺς θέλετε 'γρικῆσιν, καὶ νὰ τοὺς τὰ διδοῦν κάθε χρόνον ὡς ὅπου νὰ τοὺς ἐξηπλερῶσουν]. Καὶ τότε ἀφῆκεν ὁ ἀμιράλης τὴν Λευκωσίαν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον μὲ δλην τὴν συντροφίαν.

Τότε εἶπαν οἱ Γενουβίσοι τοῦ ῥηγὸς — ἀφέντη, ὁ κοντοσταύλης πάγει καθὼς ἔμοσεν ὁ Μουντολήφης· ὁ πρίντζης μεινίσκει εἰς τὰ καλά του· διὰ τοῦτον θέλομεν νὰ μᾶς δώσῃ ἐγγυμασίαν διὰ 7 (5) χιλιάδες δουκᾶτα [ἀποῦ] εἴμεσεν ἄσασμένοι νὰ μᾶς δώσετε, καὶ νὰ πληρωθοῦμεν, νὰ στρέ-

1) ὅπου τοῦ ἐμήνυσε νὰ τοῦ πῆσῃ διὰ — 2) Tomas Gatania et suo compagno.
— 3) Γατανίας καὶ ὁ σύντροφός του. — 4) πγοῖα εἶχεν τα κρεζεντιάσιν. — 5) ἐγγυμασίαν διὰ ταῖς ἐννακόσαις.

φωμεν τὸ ἀμάχιν(1)· [καὶ εἶναι χρῆσι νὰ γενῇ καὶ ὁ κοντοσταύλης ὁπλη-
γάζος εἰς τὴν ἐγγυμασχίαν], καὶ ἂν δὲν θέλῃ, νὰ τὸν ξηκληρίσῃς(2), ἢ
καὶ νὰ μᾶς δώσῃς ἐγγυτὴν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, νὰ τὸν κρατοῦμεν ἐγγυ-
τὴν τοῦτέστιν ἀμάχιν, ὥς που νὰ μᾶς πλερώσῃς, [τὸ ποιὸν τέρμενον εἶναι
χρόνους θ', κάθε χρόνον ρ' χιλιάδες δουκάτα]. Τότες ὁ ῥήγας εἶπέν του
— δὲν σᾶς ἀκανεῖ τὸ ἀμάχιν τὸ ἔχετε, τοῦτέστιν ἡ Ἀμμόχουστος, ἀμμε
ζητᾷ καὶ ἄλλῃ διὰ ταῖς 7 χιλιάδες τὰ δουκάτα; Τότε ὁ ἀμιράλης, εἶπέν
του — ἀφέντη, οἱ Τεμπλιώταις ἐπουλήσαν τὸ νησὶν ὅλον διὰ ρ' χιλιάδες
δουκάτα, καὶ μεῖς νὰ κρατήσωμεν τὴν Ἀμμόχουστον διὰ 7 χιλιάδες δου-
κάτα; οὐδὲν εἶναι αὐταρκετόν(3). Τότε ἔπειθεν ὁ ἀμιράλης τὸ κάτεργον
τὸ ῥηγάτικον νὰ πᾶσι νὰ σηκώσουν τὸν κοντοσταύλην ἀπὰ τὴν Κερηνεῖαν;
καὶ ἔδωκεν τοὺς ὀκτὼ καραβοκυροὺς τοῦ σὶρ Μουντολήφ, καὶ ἐπῆρέν τους
εἰς τὴν Κερηνεῖαν νὰ τοὺς βάλλῃ εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ κοντοσταύλη, καὶ
ἔπειθεν καὶ ἄλλα δύο κάτεργα νὰ πᾶσιν εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ κατέργου
τοῦ ῥηγός(4) [Κυπριώτικα].

Ὁ ῥήγας ἔγραψεν χαρτὶν τοῦ πρίντζη εἰς τοιοῦτην λογὴν· «τρισάκριβέ
μας θεῖς, ἤξευρε(5) ὅτι πέμπω τὸν θεῖόν μου τὸν κοντοσταύλην εἰς τὸν
Πάπαν, καὶ ἐσυνεβαστήκα(6) μὲ τοὺς Γενουβίους καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν

1) καὶ πλερόνοντά μας, θέλομεν σᾶς πέψιν τ' ἀμάχιά σας. — 2) ξηκληρώσῃς ἀπὸ
τὰ καλὰ του. — 3) ἡμεῖς ἔχομεν τὴν Ἀμμόχουστον καὶ τοὺς καβαλλάριδες ἀπὸ κρα-
τοῦμεν, καὶ δὲν εἴμεστέν κουντέντε, παρὰ θέλομεν καὶ ἄλλην σιγουριτάν. Ὁ ῥήγας
εἶπέν τους· Οἱ Τεμπλιώταις ἐπουλήσαν τὸν τόπον, διατὶ ὁ τόπος ἀφέντην δὲν εἶχεν,
διατὶ ἐπέθανεν ὁ δούκας, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦτον μακρὰ, καὶ 'κεῖνοι ἐχάσαν τὴν δύναμίν
τους, καὶ εὐρέθησαν καὶ ἐπουλήσαν πρᾶμμα ξένον, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦτον εἰς μεγάλαις
γέρραις καὶ ἦτον σχολισμένος· ἀμμε ἡμεῖς δὲν ἐθέλαμεν τὸν κρατήσῃν, καὶ ἐσήκονέ
μας τον ὡς πρᾶμμα ἴκόν του· μάθετε πόσα στοιχήματα καὶ προυμουτιάσματα ἐποῖ-
καν οἱ γονεῖς μου νὰ ἴμωρῇσου νὰ φέρουν ἀφένταις καὶ ἀνθρώπους διὰ νὰ ἴμωρῇσου
νὰ κρατήσουν τὸ νησὶν, καὶ τότε 'πέτε ἂν ἐν' καὶ ἦτον νὰ τὸ ἀγοράσουν διὰ ρ' χιλιά-
δες δουκάτα. Πάλι ὁ ἀμιράλης ἐγύρισεν καὶ εἶπεν τοῦ ῥηγός· Ἄν ἐν' καὶ θέλῃ νὰ
πάγῃ ὁ θεὸς σου ὁ κοντοσταύλης εἰς ταῖς δουλειαῖς σου ἀπὸ τὸν πέμπεις μὲ τὸ
κάτεργον τὸ ἴκόν σου, ποῖσε ὀρισμὸν νὰ τὸ πάρῃ. — 4) ῥηγάτικου. — 5) ἔξευρε. —
6) ἐποῖκα στοιχήματα.

Ἀμμόχουστον· διὰ τοῦτον ἔβγα καὶ ἔλα εἰς τὴν Λευκωσίαν νὰ ᾖς τὰ στοιχήματα». Καὶ ἔπεψεν καὶ ἕναν καβαλλάρην ἄρχον εἰς τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον, καὶ ἄλλους εἰς ὅλα τὰ κάστρη (1). Θωρῶντα τὸ χαρτὶν ὁ πρίντζης, μοναῦτα ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν· ὁ ῥήγας ἐδειξέν του τὰ στοιχήματα καὶ εἶπέν του, — ᾠζητοῦν καὶ ἀπὸ ᾠαυτόν σου ἐγγυμαχίαν διὰ 7 χιλιάδες δουκάτα, καὶ κρατοῦν καὶ τὴν Ἀμμόχουστον ὥς που νὰ κλερώ(σω)μεν (2)· εἰ δὲ, ἂν γενῇ ἄλλοίως, νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Θεωρῶντα ὅτι ἀργεῦσαν καὶ δὲν ἀκούσαν νὰ μισεύσουν (3) ὥς που νὰ πάρουν ἀμάχιν, [ὁ πρίντζης] μὲ τὸ ἴδιόν του θέλημαν ἔπεψεν τοὺς δύο τοῦ υἱοῦς, τὸν Τζάκες τὲ Λουζουνίαν τὸν κούντην τῆς Τρίπολις, γνήσιος υἱός, καὶ τὸν μισὲρ Τζουὰν τὲ Λουζουνίαν τὸν κορνικόν του, ὅπου ἦτον υἱὸς τῆς ταμὲ Ἀλῆς τὲ Ζιπλὲτ συμβία τοῦ μισὲρ Φιλίππε τὲ Κός· καὶ διὰ νὰ μὴδὲν νώσῃ ὁ αὐτὸς σὶρ Φιλίππε Κός, ὅτι τὸ παιδίον ἦτον κορνικόν τοῦ πρίντζη, ἐπωνόμασέν τον τὸ ὄνομάν του Τζανὸτ, τὸ ὄνομαν τοῦ πρίντζη, ἀμμὲ ἀπὸ θανάτου τοῦ ἄνωθεν μισὲρ Φιλίππε ἀποσκεπάστην πῶς ἦτον υἱὸς τοῦ πρίντζη, καὶ εἶχέν τον εἰς τὸ σπῆτιν του καὶ ἐκράζετον υἱὸς τοῦ πρίντζη. Καὶ ἐζήτησεν τὴν πρίντζαιναν καὶ ἐφέρων τὴν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον.

Καὶ ἄνταν ἐστράφην ὁ σὶρ Μουντολῆς τὲ Βερνῆς εἰς τὴν Κερηνεϊάν εἰς τὸν κοντοσταύλην καὶ ἔδωκέν του τὸ σαλβοκουντούτον, ὡς γοῖον τοῦ παράγειλεν ὁ κοντοσταύλης, καὶ τὸ χαρτὶν τοῦ ῥηγὸς τοῦ ἀλλαμάτου, καὶ εἶπέν του πῶς ἐμόσαν ὁμπρὸς τοῦ ῥηγὸς, καὶ εἶπέν του πῶς μέλλει νὰ ᾖγήσουν τὸ κάτεργον νὰ πάγῃ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ῥηγὸς μὲ τὸν κοντοσταύλην. Καὶ ἄνταν οἱ Κερηνειῶταις ἐμάθαν πῶς ᾠορίζουν τὸν κοντοσταύλην ἀπαι

1) Καὶ πέμπω σου καὶ τὸν μισὲρ Τζουὰν τὸν καβαλλάρην μου, καὶ παράδος του τὸ κάστρον. Ὁμοίως ἔπεψεν· καὶ εἰς ὅλα τὰ κάστρη νὰ τοὺς ἀλλέξῃ. — 2) πῶς ζητοῦν καὶ ἀπὸ ᾠαυτῆς του ἐγγυμασίαν διὰ ταῖς ἐνακόσαις χιλιάδες τὰ δουκάτα· καὶ κρατοῦν καὶ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ τοὺς καβαλλάρηδες, καὶ ἐθέλαν καὶ τὸν θεῶν μου τὸν κοντοσταύλην· καὶ ἂ δὲ θέλῃ, εἶπέν μου νὰ σηκώσω τὰ χωργιά του καὶ νὰ τὰ δώσω ἄλλοι διὰ νὰ τὸν κρατοῦν ἀμάχιν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ὥς ὅπου νὰ κλερωθοῦν. — 3) ἀκούσαν νὰ πᾶσιν.

τὴν Κύπρον, ὧ, τίνα(1) κλάμαν, καὶ ποτάπη λύπη ἐγένετον! ἀμμέ ὀλίγον ἐφελέσαν, ἐπειδὴ ἦτον τὰ πράγματα εἰς τὸ τέλος. Ἀμμέ πολλά ἐμετα-
νῶσαν καὶ ἐτελειῶσαν τὴν ἀγάπην· ὁμῶς εἶχαν ἀληθινὰς ἀφορμὰς νὰ γενῇ·
πρῶτον, ὅτι ἄνταν ἦλθαν οἱ μαντατοφόροι εἰς τὴν Κερηνεῖαν μεγάλοι ἀν-
θρώποι, ἐποῖκεν μέγαν ὁξοδὸν ὁ κοντοσταύλης καὶ ἐκράτεν(2) τοὺς ἱε'
ἡμέραις ἔσω, καὶ τὸ σιτάριν τὸ εἶχεν τὸ κάστρον ἄλεσέν το καὶ ἔδωκέν
το τοῖς μαγκίπους καὶ ποίκασιν ψουμίν καὶ πουλοῦσάν το φτηνὸν εἰς τὴν
μέσσην, διὰ νὰ δοῦν οἱ μαντατοφόροι πῶς ἔ(χει) σιτάριν(3) πολὺν, διὰ νὰ
σηκώσουν τὴν κατοῦναν τοὺς νὰ φύγουν· καὶ ἄνταν ἐθέλαν νὰ πᾶν οἱ μαν-
τατοφόροι ἀπὸ τὸ κάστρον ἔδωκέν τοὺς δύο γομάργια(4) ψουμίν καὶ ἐπῆ-
ραν μετὰ τοὺς· καὶ ἐβούθησεν ἐκεῖνον τὸ ἄττον τοῦ κοντοσταύλη καὶ κόμ-
πωσέν τοὺς καὶ εἶπεν· Ἄν ποίσωμεν θ'(5) χρόνους ὧδε(6), δὲν κάμνομεν
τίποτες! Καὶ μοναῦτα ἐσηκώσαν τὴν κατοῦναν ἀπέξω. Ἀληθινὰ εἶναι ὅτι
ἐκομπώθη ὁ κοντοσταύλης ἀπαι τὸν Μουντολῆφ τὲ Βερνῆ, ὅτι ἐπέψεν τοὺς
νὰ πᾶν ν' ἀγοράσουν σιτάριν διὰ τὸ κάστρον, καὶ διὰ τὴν ἀκριβεῖαν τοὺς
ἐκρατῆσαν τὰ καρτίζα, καὶ τὸ κάστρον ἔμεινεν εὐκαιρον, καθὼς ἄνωθεν τὸ
ἐξηγήθηκα· ὅτι μακάρι οἱ ἀκριβοὶ νὰ μὲν ἐγεννοῦνταν, ὅτι ἡ λύσσα τῆς
φιλαργυρίας πολομᾶ τοὺς ἀνθρώπους δαιμόνους· ὅτι ὁ κοντοσταύλης ἐθάρρεν
τὸ κάστρον πῶς ἔχει σιτάριν διὰ ἅ χρόνον, καὶ κείνον δὲν εἶχεν διὰ μῆνες
ς', καὶ ἂν εἶχεν λείψειν τὸ ἐκουβαλοῦσαν οἱ πουρζέκηδες, οἱ Βουργάροι
ἐφεῦγαν, καὶ ὅσον ἐγόρασεν ἡ ῥήγαινα, τὸ κάστρον ἔθελεν παραδοθῇ,
διὰ ν' ἀβαντζιάσῃ ὁ αὐτοχὸς καβαλλάρης ὑπέρκυρα φ'. Ἀληθεία πρὶν νὰ
κουβαληθοῦν ἔξω οἱ Γενουβίσοι, καθημερινὸν ἐκουβαλοῦσαν, ἀμμέ ἀφὸν
ἐβάλλαν τὴν κατοῦναν ἔξω οἱ Γενουβίσοι, κανέννας δὲν ἐτόλμησεν ἔξω
ναῖβγη, μᾶλλον τὸ πτηνοβόλιν τὸ εἶχαν ἔξω, ἐπῆράν τα· διὰ τοῦτον ἐστε-
νοχωρήθησαν, καὶ ὁ θεὸς ἐβούθησέν τοὺς.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐφάνην τὸ κάτεργον εἰς τὴν Κερηνεῖαν τὸ ἐμελλε νὰ
ῥμπῇ ὁ κοντοσταύλης μέσα, καὶ ἐδηγήθη καὶ ἡ κυρά ἡ κοντοσταύλαινα

1) τίνα. — 2) ἐκράτησέν. — 3) τὸ κάστρον ψουμίν. — 4) γομάρια. — 5) δέκα. — 6) ὧδε.

καὶ ἡ κόρη του καὶ ὀλη του ἡ 'ποταγή· καὶ ἄνταν ἐσηκώθη ὁ κοντοσταύ-
λης, πάλαι ἔπεφεν πανταχοῦ (1) καὶ ἐκουβαλλῆσεν (2) εἰς τὸ κάστρον σπα-
ριν, ἀπὸ τὴν ἀγάπην τὴν εἶχεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν καὶ ἀπὸ τὸν φόβον
μηδὲν (3) στραφῶν οἱ Γενουβίσοι καὶ 'πάρουν τὴν. Καὶ πάλαι ὁ κοντοσταύ-
λης ἔβαλεν τὸν σὶρ Λίουν (4) Τατιάμε καὶ ἔμοσεν, καὶ οὔλοι οἱ λαὸς τοῦ
κάστρου, νὰ μὲν παραδώσουν τὸ καστέλλιν (5) ἄλλου τινὸς παρὰ τοῦ ῥηγὸς
καὶ τοὺς ὀρισμούς του, ἐβ(γὰλ)λοντα τοὺς Γενουβίσους, καὶ ἀνὲν καὶ μη-
νύση τους καὶ ὁ ῥήγας νὰ μὲν ποίσουν διὰ λόγου του, ὅτι, ἂν μηνύσῃ, διὰ
τὸν φόβον τους θέλειν μηνύσει.

'Ο κοντοσταύλης ἐνέβην εἰς τὸ κάτεργον, καὶ τὸ νὰ ποίσουν ἄρμενα,
ἐφάνησαν (6) δύο κάτεργα Γενουβίστικα καὶ ἦλθαν εἰς τὴν συντροφίαν του.
'Ο κοντοσταύλης θεωρῶντα πῶς ἔπεσεν εἰς τὸ χέριν τους, κράζει τοὺς ἡ'
καρaboκυροὺς καὶ λαλεῖ τους — ἄρχοντες, τοῦτα εἶναι τὰ προμουτιά-
σματά σας καὶ οἱ ὄρκοι σας; δόξα σοι ὁ θεός, ἀκομὴ δὲν ἐβγήκαμεν ἀπὸ
τὴν Κύπρον καὶ τὰ κάτεργά σας βλέπουν με! Οἱ καρaboκυροί, ὡς φρένι-
μοι καὶ κομπωτάδες (7), εἶπάν του — ἀφέντη, ἐφάνην τοὺς καρaboκυροὺς
καὶ τοὺς δελοικοὺς ἀφένταις, ὅτι εἶναι ἀντροπὴ ν' ἀφήσουν τίτοιον (8) ἀφέν-
την νὰ πάγῃ μ' ἓναν κάτεργον, ὅπου εἶσαι αἷμαν ῥηγάτικον, καὶ 'πέφαν τα
εἰς τὴν συντροφίαν σου. Τότε ἐκοντέψαν τὰ β' κάτεργα κοντὰ εἰς τὸ κάτερ-
γον τὸ ῥηγάτικον καὶ ἐχαιρετῆσαν τὸν κοντοσταύλην· καὶ τοὺς β' καρabo-
κυροὺς ἐκράζαν, τὸν ἓναν Ἀντωνίον τελὰ Τούρνο, καὶ τὸν ἄλλον Ἀντώνιον
Σκαρτζεφούγγον (9)· καὶ λαλοῦν τοῦ κοντοσταύλη· — [ἀφέντη] μηδὲν (10)
ἔχῃς ἔννοιαν καὶ μεῖς κολομοῦμέν σου συντροφίαν ὡς ἐκεῖ ὅπου μέλλεις
νὰ πεζεύσης, καὶ τότε πᾶμεν τὴν δουλιάν μας. 'Ο κοντοσταύλης ὅπου τοὺς
ἀγρώνιζεν (11), δὲν ἐτόλμα νὰ τοὺς ζητῇκώσῃ (12), παρὰ εὐχαρίστειν (13)
τους, ὅτι ὁ λόγος λαλεῖ — κρατεῖ με ὁ δυνατὸς, καὶ δέρνει με ὁ ἀδύνα-

1) παντοῦ. — 2) ἐκουβάλλισεν. — 3) μὲν. — 4) Λιούν. — 5) κάστρον. — 6) ἀναφάναν.
— 7) φρόνιμοι καὶ κομπωτάδες. — 8) τίτοιον. — 9) Scarzasirigo. — 10) μὲν. —
11) ὡς ἐκεῖνος ὅπου τοὺς ἐγνώριζεν. — 12) ζητῇκώσῃ (sic). — 13) εὐχαρίσταιν.

τος. Καὶ ἄνταν ἀπεσῶσαν(1) εἰς τὴν Ῥόδον, τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς ἐνέ-
βην εἰς τὸ Μαντρακίον, καὶ ἐκατέβησαν οἱ φρέριδες καὶ ἐπροσδέκτησάν τον
πολλὰ τιμημένα· καὶ μετὰ δ' ἡμέραις ἤλθαν οἱ φρέριδες καὶ ἐπαρακαλέ-
σαν τον τὰ πάγη εἰς τὸ κάστρον, ὅτι ἦτον ἀπλικεμένος ἔξω τοῦ κάστρου,
καὶ εἶπάν του — ἀφέντη κοντοσταύλη, ἐν(2) μεγάλη μας ἀντροπὴ νᾶσαι
᾿πλικεμένος ἔξω τοῦ κάστρου, ἀμμέ ἔμπα εἰς τὸ κάστρον καὶ ψήφα πῶς
ἐν(3) ᾿δικόν σου, ὡς γοῖον τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ἀπάνω εἰς ὅλα φοβούμεθα
μηδὲν ἔλθουν οἱ ἐχθροὶ σου καὶ ᾿πάρουν σε, καὶ δὲν μᾶς φαίνεται δίκαιον
νὰ σὲ ᾿πάρουν ἀπαὶ τὰ χεργία μας· διὰ τοῦτον παρακαλοῦμέν σε νὰ ἐμπῆς
εἰς τὸ κάστρον, ὅτι ἐκεῖ θέλεις εἶσταιν πολλὰ θαρρούμενα παρ' ἄλλου, καὶ
μεῖς νὰ σοῦ δουλεύωμεν εἰς ὅλαις σου ταῖς χρῆσες. Ὁ κοντοσταύλης
εὐχαρίστην τους καὶ ἐκουβαλήθη εἰς τὸ κάστρον· καὶ εἰς τὸ ἔμπα τοῦ
Μαντρακίου(4) ἐκαιοφύχησεν ἡ κόρη τοῦ κοντοσταύλη. Τότε ἤλθαν οἱ
καρaboκυροὶ τῶν β' κατέργων καὶ εἶπαν τοῦ κοντοσταύλη — ἀφέντη, και-
ρὸς εἶναι νὰ ᾿μπῆς εἰς τὸ κάτεργόν σου, νὰ ποίσης ταξεῖδίν σου. Ὁ κον-
τοσταύλης θωρῶντα διὰ πάντα πῶς ἦτον εἰς τὰς χεῖράς τους, ἀπολογήθη
πολλὰ ταπεινὰ καὶ κουρτέσιχα καὶ εἶπέν τους — ὁ θεὸς τὸ γινώσκει, εὐρί-
σκομαι εἰς μεγάλην πεθυμίαν(5) νὰ τὸ τελειώσω, ἀμμέ ἡ μονογενὴ μου
κόρη ἀστένησεν πολλὰ καὶ δὲν τολμῶ νὰ τὴν σκαλέψω, μηδὲν πεθάνῃ,
καὶ στέκομαι ὅσον νὰ καλλιτερίσῃ(6) νὰ μισεύσωμεν· ὅμως ἂν θέλετε νὰ
πᾶτε, ἀμέτε εἰς τὸ καλὸν, καὶ εὐχαρίζομαί σας ἀπὸ τὴν συντροφίαν ὅπου
μοῦ ἐποίκετε ὡς ὧδε. Οἱ ποῖγοι εἶπάν του — ἐπrouμουτιάσαμεν νὰ σὲ
συντροφιιάσωμεν ὡς ἐκεῖ ὅπου νὰ πᾶς(7). Καὶ πάλι εὐχαρίστην τους πολλὰ
καὶ ἀποχαιρέτησέν τους. Καὶ ἐστράφησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν τοποκράτωρ(8)
τῆς Ῥόδου ὅπου ἦτον εἰς τὸν τόπον τοῦ μεγάλου μαστόρου, καὶ εἶπάν του
νὰ τὸν ἐβγάλλῃ τὸν κοντοσταύλην ἀπαὶ τὴν Ῥόδον· ὅτι ἀκομὴ δὲν εἶχεν
ἔρτειν μέγας μᾶστρος ἀπαὶ τὸν Πάπαν(9)· ὁ ποῖος τοποκράτωρ ἦτον ὁ

1) ἐπέσωσεν. — 2) εἶναι. — 3) εἶν'. — 4) Μαντρακιοῦ. — 5) πεθυμίαν. — 6) καλ-
λιωτερίσῃ. — 7) ἀπὸ νὰ θέλῃς. — 8) ἔσω τοῦ καστελλάνου. — 9) τὴν Φράντζαν.

μαριτζᾶς(1) τῆς Ῥόδου, ὅπου εἶχεν ἔρτειν εἰς τὴν Κύπρον· τὸν ποῖον ἐφοβέρισαν τον καὶ ἐπροτεσιάσαν τον, λαλῶντά του — προτεσιτιάζομέν σε νὰ μᾶς πλερώσης δλαῖς ταῖς ζημίαις ὅπου νὰ μᾶς γενοῦν διὰ ταῖς ἡμέραις ὅπου νὰ σταθῶμεν ὧδε(2) διὰ τὸν κοντοσταύλην· διὰ τούτον λαλοῦμέν σου, ἂν θέλῃς νὰ ᾔσαι φίλος μας, νὰ ῥίσης τὸν κοντοσταύλην ναὶ καίρεση τὸν τόπον, διὰ νὰ πᾶμεν τὴν δουλιάν μας· διατὶ προυμουτιάζομέν σου καὶ θέλομεν ἀπεζεύσειν, καὶ θέλομεν πλερωθῆν ἀπὸ ῥαυτὸν(3) σας. Ἀνάμεσα τῆς ταραχῆς τούτης ἐπέθανεν καὶ ἡ κόρη τοῦ κοντοσταύλη, ἡ ποία ἦτον χρόνων δύο· καὶ ἐπῆρεν καὶ ῥεῖνος καὶ ἡ κοντοσταύλαινα μεγάλην λύπην(4). Εἰ δὲ οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ῥόδου, τοῦτέστιν οἱ φρέριδες, ἦτον εἰς μέγαν φόβον διὰ τοὺς Γενουβίους, ῥιχνῶντα τὴν σουκερπίαν τους καὶ τὸ κακὸν τὸ ποῖκαν εἰς τὴν Κύπρον, ἐμηνύσαν τοῦ κοντοσταύλη νᾶβγη νὰ πᾶ(5) τὴν στράταν του, διατὶ δὲν δύνονται νὰ ἀντισταθοῦν τοὺς Γενουβίους, τοὺς κακοὺς χριστιανοὺς, τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ δὲν θέλουν νὰ κιντυεύσουν διὰ λόγου του. Ὁ κοντοσταύλης ἀπολογήθη τους — ἄρχοντες, παρακαλῶ σας νὰ μὲ ῥικουμαντιάσετε εἰς τὸν τοποκράτωρ(6) καὶ εἰς δλους τοὺς ἄρχοντες(7), καὶ νὰ τοὺς πῆτε ἀπαὶ τὴν μεριάν μου πῶς, τοῦτα εἶναι τὰ προυμουτιάσματα τὰ μοῦ ἐπρουμουτιάσαν, ὅταν μὲ ῥμάσαν ἔσω; δὲν εἶναι κρατούμενοι νὰ διαφεντεύσουν τοὺς πτωχοὺς ἀπαὶ τοὺς κλέπταις(8), καὶ ἀδύνατους ἀπαὶ τὰ χεργία τοὺς δυνατούς; καὶ ἐγὼ ὅπου εἶμαι υἱὸς τοῦ καλοῦ ῥὲ Οὐγγε, ὅπου πολλὰ σᾶς ἀγάπαν, ὡς καὶ τὰ καλὰ σας(9) εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον, καὶ εἴστε ὠρτισμένοι μας, θέλετε νὰ μὲ δώσετε εἰς τὰ χεργία τοὺς ἐχθροὺς μου; καὶ πολλὴν χαρὰν ἐπῆρα ὅταν ἐπέσωσα εἰς τὸν τόπον σας [διὰ ν' ἀγνισαστῶ], καὶ ἐθάρρουν πῶς δὲν εἶμαι παρχάτω παρὰ τὸν ῥικόν μου(10), καὶ ἤτζου εὐχάρηκα(11) τοῦ

1) καὶ ἦτον εἰς τὸν τόπον τοῦ ὁ μαρίτζας. — 2) ὧδε. — 3) ῥαυτῆς. — 4) πληθύν. — 5) πάγη. — 6) ἀφέντην τὸν καστελλάνον. — 7) ἀφένταις. — 8) κλέφταις. — 9) πολλὰ χαρίσματα ὅπου σᾶς ἐχάρησαν οἱ γονεῖς μου. — 10) τὸ σπῆτιν μου. — 11) εὐκαρίστηκα.

θεοῦ ὁποῦ με ἐβαλεν εἰς καλὰ χεργία, καὶ σεῖς νὰ μὲν θελήσετε νὰ μοῦ σπλαγχνισθῆτε καὶ με σκεπάσετε ἀπουκάτω τὸ σκέπος σας, ἀμμὲ νὰ φοβηθῆτε (1) τοὺς ἀπίστους (2) Γενουβίους, καὶ νὰ μὲν βουθήσετε (3) ὡς γοῖον ὀρίξῃ ἢ τάξι τῆς ἀδελφωσύνης σας; ἀκριβὰ παρακαλῶ τὸν θεὸν καὶ σᾶς νὰ με βάλλετε εἰς ἕναν πύργον καὶ νὰ με ἀφήσετε ὥς που νὰ πάγῃ ἡ ἄπιστος γενεὰ τῶν Γενουβίων ἀπῶδε, καὶ τότε θέλετε με ἀφήσιν, καὶ θέλω πάγειν εἰς τὴν Ῥώμην νὰ τελειώσω τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγός· καὶ ἂν δὲν θέλετε νὰ τὸ ποίσετε τοῦτον, παρακαλῶ σας νὰ μοῦ ἀρματώσετε ἕναν κάτεργον ἀπὰὶ τὰ κατέργα σας νὰ με συντροφιάσῃ εἰς τὸ ταξειδίον μου διὰ νὰ πάγω εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ κολομώντα τοῦτον, [θέλετε μοῦ ποίσειν μεγάλον ἀπλαζίν, καὶ] θέλει φανῇ ἡ καλὴ κουρτεσία τοὺς φίλους, καὶ τὸ καλὸν θέλημαν τὸ ἔχετε με τὴν Κύπρον. Οἱ ἀδελφοὶ φρέριδες ἐστράφησαν εἰς τὸν τοποκράτωρ τὸν μαριτζᾶν καὶ εἰς τὴν βουλὴν τοὺς πρῶτους, καὶ εἶπαν τὴν συντυχίαν τοῦ κοντοσταύλη· καὶ ἐποίησαν βουλὴν ὅτι νὰ τοῦ βουθήσουν (4) καὶ νὰ τὸν συντροφιάσουν ὡς τὴν Βενετίαν.

Καὶ ἤττου ἀποδιαβάξαν ἡμέραν πρὸς ἡμέραν· καὶ διαβαίνοντα ἰγ' ἡμέραις ἀφ' ὧν ἔραξεν τὸ κάτεργον τοῦ κοντοσταύλη εἰς τὸ Μαντράκιν, ἀναφάναν [ἄλλα] ἰ' κάτεργα Γενουβίτικα, εἰς τὰ ποῖα ἦσαν οἱ καβαλλάριδες οἱ Κυπριώταις ὅπου θέλομεν τοὺς ἀνοματίσειν κάτωθεν, καὶ τὸ λογάριν τῆς Κύπρου ἐκεῖνον τὸ ἔμεινεν (5)· καὶ ἤσαν τὰ δύο κάτεργα ἐκεῖ, καὶ τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγός· καὶ ἀγγρίστην ὁ ἀμιράλης καὶ οἱ λοιποὶ καβαλλάριδες, καὶ διατὶ ἐμείναν (6) ὡς καὶ τώρα εἰς τὴν Ῥόδον· καὶ εἶπᾶν τοῦ οἱ δύο καραβοκυροὶ τῶν κατέργων — ἀφέντη, μὴδὲν ἀγγρίζεσαι (7), ὅτι οἱ Ῥοδίταις [ἦτον ἀφορμὴ ὁποῦ] κρατοῦν τὸν κοντοσταύλην, καὶ δὲν μᾶς τὸν διδοῦν νὰ πᾶμεν! Τότε ἠμνύσαν ὅλους τοὺς φρέριδες νὰ πέψουν τὸν κοντοσταύλην, μὴδὲν κινυνέψουν. Τότε ὁ τοποκράτωρ τοῦ μεγάλου μαστόρου καὶ οὔλοι οἱ πρῶτοι γέροντες (8) καὶ ὅλη ἡ χώρα ἀναμίκτηκεν, καὶ

1) ἐφοβήθητε. — 2) ἄπιστος. — 3) βοηθήσετε. — 4) τὸν ἀγitiάσουν. — 5) ἐκουρσέφαν. — 6) ἐστάθσαν. — 7) ἀγγριστῆς ἐμᾶς. — 8) ὁ καστελλάνος καὶ οἱ περίττου φρέριδες.

ἐμηνύσαν τοῦ κοντοσταύλη — διὰ τὸν θεὸν νὰ ἐβγῇ νὰ πάγῃ εἰς τὴν συντροφίαν τους, καὶ ἂν θέλῃς νὰ σοῦ δώσωμεν τὸ κάτεργόν μας συντροφίαν τοῦ ἐδικοῦ σου, εἰς τοὺς ὁρισμούς σου· ἀμμὲ ἴντα ἐμπόρουν νὰ ποίσουν β' κάτεργα μέσα εἰς τὰ ιβ' κάτεργα; ἀμμὲ ἤξευρε ὡς φρόνιμος πῶς σ' ἔχουν εἰς τὸ χέριν τους. Ὁ κοντοσταύλης πολλὰ ταπεινὰ ἀπολογήθη καὶ σπλαγχνικά — ἀκριβοὶ ἀδελφοὶ χριστιανοί, ὅπου εἴστε σκέπος (1) τοὺς ἀδύνατους, τώρα εἶναι καιρὸς νὰ μοῦ βοηθήσετε (2) καὶ νὰ μὲ ἀποβγάλλετε ἀπὸ τὸ πρόσωπον (3) τοὺς Γενουβίους, ὅτι ἐγὼ ἦρτα εἰς τὰ χέργιά σας ὡς γοῖον ἀπελπισμένος εἰς τὸ σπῆνί σας, καὶ ἐμόστέ μου νὰ μὲ συντροφιάσετε ὡς τὴν Βενετίαν εἰς τὸν ἑξοδόν μου (4). [Καὶ γοῖον τοὺς ἐσυντυχάνεν, ἐγέμωσεν ἕναν μαντύλιν δάκρυα.] Καὶ ἐστράφησαν οἱ φρέριδες εἰς τὸν τοποκράτωρ ὅπου 'τον εἰς τὸν τόπον τοῦ μεγάλου μαστόρου, καὶ εἶπὸν τοῦ τὰ λογία τοῦ κοντοσταύλη· οἱ ποῖοι πολλὰ τὸ ἐλυπήθησαν, ἔμωσεν δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ποίσουν τίποτε. Τότες ἐποίκαν διαλαλημὸν ἔσω εἰς τὴν 'Ρόδον, κανενεὶς νὰ μὲν τορμήσῃ νὰ πωλήσῃ τ' ἄρματά του, καὶ ὅσοι Κυπριώταις εὐρίσκονται εἰς τὴν 'Ρόδον μοναῦτα ναῦκαιρέσουν τὸν τόπον [εἰς γ' ἡμέραις,] ἀπάνω εἰς κόμμαν τῆς κεφαλῆς του. Καὶ μοναῦτα ἐβάλλαν καὶ 'βλέπαν τὴν πόρταν τοῦ κοντοσταύλη ἐκεῖ ὅπου ἦτον ἀπλικομένος· καὶ τὸ 'σπερνὸν (5) ἐξέβην ὁ τοποκράτωρ τοῦ μεγάλου μαστόρου καὶ οὔλοι οἱ πρῶτοι εἰς τὸν κοντοσταύλην καὶ εἶπὸν τοῦ — καλὲ ἀφέντη, ἄμε ἀπῶδε, παρακαλοῦμέν σε, ὅτι ἐμποροῦμεν νὰ κιντυεύσωμεν εἰς τιτοῖαν λογὴν ὅπου νὰ μὲν ἡμπορήσωμεν νὰ διορθωθοῦμεν· διὰ τοῦτον φαίνεται μας νὰ ἐβγῇς νὰ πάγῃς τὴν δουλιάν σου, καὶ ἂν ἡμπορήσῃς νὰ ποίσῃς τὸν ἀμειράλην μὲ τὰ καλὰ σου λογία (6) νὰ πάγῃ μὲ τὰ κάτεργα καὶ νὰ σὲ ἀφήσῃ, τότε νὰ ποίσωμεν μετὰ (7) σου ὅσον νὰ ἡμπορήσωμεν, καὶ μὲ τὰ κορμιά μας καὶ μὲ τὸ 'δικόν μας. Τότες εὐχαριστεῖν (8) τοὺς καὶ εἶπέν τοὺς — παρακαλῶ σας μνησέτε τοῦ ἀμειράλη νὰ πέψῃ τινὰν νὰ τοῦ συντύχῃ. Μοναῦτα

1) σκέπετε. — 2) βοηθήσετε. — 3) τὰ χέργια. — 4) μὲ τὸν ἑξοδόν μου. — 5) σπερνόν. *matina*. — 6) λόγια. — 7) μετὰ. — 8) εὐχαρίστειν.

ἐπέβαν εἰς τὸν ἀμιράλην· ἡρικῶντά το ὁ ἀμιράλης, ἔπειπεν δ' καρβαλλά-
ριδες νὰ τοῦ συντύχουν καὶ εἶπὼν του τὰ περὶ τῆς Κύπρου· καὶ εἶπὼν του
πῶς ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτώσουν τὴν ῥήγαινα διὰ τὴν ἀπιστίαν ἀποὺ τοὺς
ἐποίκιν. Τότες εἶπὼν τοὺς — ἀφένταις, διατὶ δὲν μὲ ἀφήνετε νὰ πάγω
τὴν δουλιάν μου, καὶ ἔξηλόνετέ με ἀπὸ τὴν στράταν μου; ἐσεῖς ἐπρου-
μουτιάσετέ μου μὲ ταῖς γραφαῖς σας, καὶ ἐδώκετέ μου καὶ τὸ σαλβο-
κουντούτον, καὶ οὐλα ἐποίκετε ψέματα, τίνα πίστιν ἔχετε, καὶ πῶς νὰ
σᾶς κρατοῦμεν καὶ νὰ σᾶς πιστεύσωμεν εἰς τὸν λόγον σας ἢ εἰς τὸν
ὄρκον σας; Τότε λαλοῦν του — νὰ ὀῆς τὸν λόγον μας καὶ τοὺς ὄρκους
μας ποτάποι νᾶναι βεβαιωμένοι καὶ στερεωμένοι; ἔξευρε, ἐμόσαν (1) τοῦ
ἀδελφοῦ σου τοῦ πρίτζη (2) καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον, καὶ τῆς
ῥήγαινας καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἀγανάκτησιν δὲν τοὺς ἐποί-
καμεν, ἀμμ' ἐποίκαμέν τοὺς καὶ ἀγάπην [καὶ εὐχαρίστησάν μας]· διὰ τοῦ-
τον ἐμπορεῖ πᾶσα ἄνθρωπος νὰ μᾶς κρατήσῃ ὀρθοὺς καὶ ἐμπιστοὺς χριστια-
νοὺς· καὶ προυμουτιάζομέν σου, μὰ τὰ ζ' (3) μυστήρια τῆς ἐκκλησίας καὶ
εἰς τὰ θεῖα τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια ὅτι νὰ σὲ συντροφιάσωμεν, καὶ μηδὲν κιν-
υνέψῃ ἡ ζωὴ σου, οὐδὲ τὸ κορμὶν σου, οὐδὲ ἡ ζωὴ σου, οὐδὲ ἡ ὑπο-
ταγὴ (4) σου, οὐδὲ τὸ δίκόν σου, ἀμμὲ νὰ σὲ ἴάρωμεν καλὰ καὶ ἀναπα-
μένον καὶ εἰς τὸ ἀπλαζίριν σου (5). Γρικῶντα ὁ κοντοσταύλης τὰ καλὰ
λογία καὶ τὰ προυμουτιάσματα, καὶ θωρῶντα τὸ κορμὶν του δομένον εἰς
τὰ χεργία τοὺς, καὶ δὲν ἐμπόρεν οὐδὲ διαφεντεμοὺς, οὐδὲ μὲ κακὸν, οὐδὲ
μὲ καλὸν καὶ δὲν ἠμπόρῃσε νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ χεργία τοὺς, εἶπεν —
ἀποὺ τὰ δύο κακὰ, τὸ παρκάτω εἶναι καλλίτερον· ἐκουντετίασε νὰ πάγῃ
μετὰ τοὺς. Καὶ οἱ φρέριδες ἐπαραδῶκάν τον τοὺς Γενουβίσους, καὶ ἐπῆγαν
τὴν δουλιάν τοὺς.

Τώρα θέλομεν ν' ἀφήσωμεν τοῦτον, καὶ θέλομεν νὰ πούμεν τὸ ἔβγα τοῦ
ἀμιράλη. Καὶ οἱ καρaboκυροὶ, ὅσον ἐξέβην ὁ κοντοσταύλης ἀπὸ τὴν Κύ-
προν, ἀφὸν ἐδιάβησαν ἐ' μέραις κατὰ τὸν ὄρκον τοὺς, τῇ ἐσχάτῃ ἀπριλίου

1) ἐμόσαμεν. — 2) πρίτζη. — 3) ἐφτά. — 4) ἀποταγή. — 5) εἰς πᾶσά σου ἀπλαζίριν.

αποδ' Χριστοῦ ἀρματωσαν ἰ' κάτεργα μέ τοὺς λᾶς τοὺς καὶ μέ τοὺς καθολ-
 λάριδες ἀποῦ 'πῆραν ἀπὸ τὴν Κύπρον δι' ἀμάχιν διὰ 7(1) χιλιάδες δουκάτα
 χρυσᾶ· πρῶτον ἐπῆραν τὸν Τζάκον τὸ Λουζουνιαν τὸν υἱὸν τοῦ πρίντζη τὸν
 κούντην τῆς Τρίπολης, καὶ τὸν Τζάνον(2) τὸ Λουζουνιαν τὸν ἀδελφόν του
 τὸν πορνικόν, καὶ τὸν σὶρ 'Αρνάτ τὸν Σασοῦν, τὸν σὶρ Τζουάν τὸ Σήπλ(3)
 τὸν σὶρ Ἀμοῦν Βισκούνην, τὸν σὶρ 'Οτέτ Μιμάρς καὶ μαριτζᾶς(4) Κύπρου,
 τὸν σὶρ Πιέρ Λαζέ, τὸν σὶρ Πατὶ τὸ Νόρες, τὸν σὶρ Λαμπάμ(5), τὸν σὶρ
 Σιμοῦ Μουντολήφ, τὸν σὶρ Πιέρ τὸ Φλουρήν, τὸν σὶρ Τζάκε Πενεφῆν(6),
 τὸν σὶρ Φιλίππε Κόστα, τὸν σὶρ Μάρην(7) τὸ Πλεσίε, τὸν σὶρ Πιέρ
 Μουντολήφ, τὸν σὶρ Νικὸλ τὸ Μουζελλᾶ(8), τὸν σὶρ Τουμάς τὸ Πούν, τὸν
 σὶρ Γατιέρ τὸ Νόρες, τὸν σὶρ Τζάκε τὸ Νεβέρε, τὸν σὶρ Τζουάν τὸ Λυμ-
 νάτ, τὸν σὶρ Τζάκ Λεπιουφλέ(9) τὸν Τζασουλάν, τὸν σὶρ Μαρὴν Λεμόνε,
 τὸν σὶρ Μαρὴν Μουντολήφ, σὶρ Μαρὴν τὸ 'Ολύβα(10), τὸν σὶρ Γῆν Προ-
 τὸτ(11), τὸν σὶρ Γῆν τὸ Λακολέ(12), σὶρ Τζουάν τὸ Σαλαζῆς, σὶρ Τάτ τὸ
 Λακολλέ(13), σὶρ Χαμαρὴν Τζάκ, Τζακὲς Μουζεζάρτ(14), σὶρ Γιαλίαν
 τὸ Γατριέλ, σὶρ Πιέρ τὸ Καφρά, σὶρ Τζουάν τὸ Μιμάρς, σὶρ Ναρνάτος δὲ
 Λισενιέ(15), σὶρ Πιέρ τὸ Λιμανάτ, σὶρ Λιάμ Φόρτ(16), σὶρε Γρίμε βι-
 σκούνης(17), σὶρ Χαρρὴν τὸ Λιμανάτ, σὶρ 'Αντρέ τὸ Λακολλίε, σὶρ Πριά-
 μουν Μουντολήφ, σὶρ Γγέ(18) τὸ Μουντολήφ. Καὶ ἄλλους ἐπέψαν(19) εἰς
 τὴν Χίον εἰς τὰς φυλα(κᾶ)ς, τοῦτέστιν τὸν σὶρ Τζουάν τὸ Μόρφου τὸν
 κούντην τὸ 'Ρουχᾶς, τὸν σὶρ Ἀμοῦν Παπὶ, τὸν σὶρ Τζουάν Παπὶ τὸν υἱὸν
 τοῦ σὶρ Γῆ, τὸν σὶρ Πιέρο 'Ρουσίαν, σὶρ Τζουάν Παπὶ ὁ υἱὸς 'Ρεσία, τὸν
 υἱὸν σὶρ Φιλίππε Προβόστου, τὸν σὶρ Πιέρ τὸ Κούντζες, σὶρ Τζουάν Παπὶ
 ὁ υἱὸς σὶρ Ἀμούντ(20), σὶρ Νικὸλ Τζημπελῆν. Ὅμοίως ἐπῆραν καὶ τοὺς

1) ἐναχόσαις. — 2) Τζανίουν. Zanion. — 3) Ζηπλέτ. Ziblet. — 4) τὸν μαριτζᾶν
 τῆς. — 5) Γιλιάμ Πάμε. — 6) Panefi. — 7) Μαρὴν. — 8) Μουντετζᾶλ. Montezal.
 — 9) Τζᾶ Λεσπιουφλέ. Zac Lespuiple. — 10) Τελίβε. — 11) Πρότον. — 12) Λα-
 κολλίε. — 13) Πατὶ τὸ Λακολλίε. — 14) Μουντεζάρ. Montezar. — 15) Ἀρνάτ δὲ
 Λισενίε. — 16) Γιλιάμ Φόρτου. — 17) Ἐγκίμε βισκούνης τῆς Ἀμμοχούστου. — 18) Εἰς.
 — 19) χωρὶς ἐκείνους ὅπου ἐπέψαν. — 20) τοῦ 'Ραμοῦ.

κάτωθεν δηλουμένους παῖδας(1) νὰ τοὺς ἀρμάσουν μὲ ταῖς κόραις τους, τὸν Τζάνον τὲ Νόρες νὰ τὸν ᾽πάρῃ γαμπρὸν ὁ ἀμιράλης τῆς Γένουβας ὁ σὶρ Πιερ τὲ Καμπὲ Φρεγκουῤῥε, τὸν Λογῆς Βισκούντην νὰ τὸν ᾽πάρῃ ὁ σὶρ Τίζο Σιπός. Καὶ ἕτεροι καβαλλάριοι οἱ κάτωθεν δηλουμένοι, ὅπου ἐπῆγαν ἀπὸ τὴν παρακόντησίν τους μοναχοὶ εἰς τὴν Γένουβαν· τὸ νὰ πάγῃ ἡ ἀρμάδα ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἐσήκωσεν ὁ ῥήγας τὸ ψομὶν τους διὰ παραβουλίαν ὅπου ᾽σκοτώσαν τὸν κύρην του, καὶ ἂν ᾔλθεν κανένας καβαλλάρης, ἐξώριζεν τὸν καὶ ἔδωχέν τον· τοὔτέστιν τὸν σὶρ Τουμάς τὲ Μόρφου, τὸν υἱὸν τοῦ κούντη τὲ ᾽Ρουχᾶς, τὸν σὶρ ᾽Αρνὰτ τὲ Μιμάρς, σὶρ Γιλιάμ τὲ Μουντολῆφ, ὁ παιδίος σὶρ Φιλίππε τὲ Μουφλὲ(2), σὶρ Φιλίππες τὲ Σασοῦς(3), σὶρ Στάς Ἑληπετίτ(4), σὶρ Ἀμοὺν Καντουφλὲ(5), σὶρ Γῆ Μαλεπεῖ(6), σὶρ Τουμάς Μάρς(7), σὶρ Φρασὲς Καμάδρας.

Οἱ Γενουβίσοι ᾔλθαν τὰ ζ' κάτεργα εἰς τὴν Κύπρον τὸ σαββάτον τῇ ἐσχάτῃ ἀπριλίου αὐτοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ ἐσχάτῃ πάλαι τοῦ αὐτοῦ ἐπῆγαν, ὅπου κἀν'(8) ἓναν χρόνον, [καὶ ἐποίκων] εἰς τὴν Κύπρον πολὺν καπὸν καὶ ζῆμιαν.

Καὶ πάλαι εἰς τὸ ἐξηγούμεθαν ἄς ἔλθωμεν. Θεωρῶντα ὁ κοντοσταύλης τὸ σκάνταλον τοὺς Γενουβίσους εἰς τὴν ᾽Ρόδον, ἐκατέβην τὸ σαββάτον τῇ γ' ἰουνίου αὐτοῦ Χριστοῦ ἐκεῖνος καὶ ἡ κοντοσταύλαινα ἡ γυναῖκά του καὶ ἡ ἀποταγή του καὶ οὐλὸν του τὸ ᾽δικὸν, καὶ ἐνέβην μέσα εἰς τὸ κάτεργον καλὰ πωρνόν· καὶ ἐστάθησαν εἰς τὴν σκάλαν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς φρέριδες γ' ἡμέραις διὰ τὴν μεγάλην σκληρίαν ὅπου ᾽σηκώθην. Τότε εἶπάν του — χρῆσι εἶναι νὰ ἔλθῃς μετὰ μας ὡς τὴν Γένουβαν διὰ νὰ μαρτυρήσῃς τὴν ἀγάπην, καὶ προυμουτιάζομέν σου νὰ ποίσῃς τὸ καλοκαῖριν μετὰ μας, καὶ τᾶπισα θέλεις πάγειν εἰς τὸν ῥήγαν τῆς Φραγκίας. Καὶ ἐπρουμουτιάσαν του καὶ ἐποίκασιν χαρτία νοταρικά, ὅμως ὀλίγον τὸν ἐφέλεσαν, λαλῶντα,

1) παιδίους. — 2) Μουντολῆφ. Muntelif. — 3) Σασοῦν. Sanson. — 4) Ἑστάς Ἀεπετίτ. Estasi Lepetit. — 5) Παντουφλὲ. Pantufflo. — 6) Μαλιπιέρ. — 7) Ἀμάρς. Armars. — 8) κἀνει.

διαβαίνοντα καιρός, νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ πάγῃ, καὶ οὐδὲ ὁ κοντοσταύλης τοὺς ἐπιστεῦγεν, ἀμμὲ οὐδὲν ἔσωνεν πλέον.

Οἱ φρέριδες τῆς Ῥόδου μὲ ὅλους τοὺς πρωτογέρους ἐμετανῶσαν πολλὰ διατὶ ἀφήκαν τὸν κοντοσταύλην καὶ ἐπῆράν τον οἱ ἄπιστοι Γενουβίσοι, καὶ ἐφοβήθησαν μηπως καὶ κρατήσῃ ὁ ῥήγας τὰ χωργία τους τὰ ἔχουν εἰς τὴν Κύπρον· ἀμμὲ οἱ πτωχοὶ Κυπριώταις ὅπου βαστάνουν πολλὰ, καὶ ὁ θεὸς ἐκδεχᾷ τοὺς μὲ τὴν ἐλεμοσύνην του, καὶ δὲν ἀφεντεύγουν παρὰ τοὺς πτωχοὺς τοὺς παρόικους καὶ τὰ μαχία, οὐδὲν ἔδειξαν κανέναν φανόν. Καὶ μὲ τούτην τὴν στράταν οἱ ἄπιστοι Γενουβίσοι ἐπῆραν τὸν κοντοσταύλην εἰς τὴν Γένουβαν, οἱ ποῖγοι ἐμόσαν δεύτερον ἀπάνω εἰς τὸ σῶμαν καὶ αἷμαν τοῦ Κυρίου καὶ γ' φοραῖς εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, νὰ μὲν ποίσουν κακὸν τοῦ κοντοσταύλη, οὐδὲ νὰ τὸν κωλύσουν ἀπὸ τὴν στράταν του ὅπου μέλλει νὰ πᾶ, καὶ ἐποίησαν τὰ δύο σαλβοκουντοῦτα καὶ τρία νοταρικά καὶ στογῆματα τῆς ἀγάπης, καὶ οὐλα ἐτζακίσαν τα. Καὶ ἐπῆραν καὶ ἐβάλαν τους εἰς ταῖς φυλακαῖς τὸν κοντοσταύλην καὶ ζ' παρακαβαλλάρους του εἰς τὴν Μαλαπαγά(1), καὶ τοὺς δελοιποὺς ἐβάλαν τους εἰς τὸν πύργον τὸν λεγόμενον Κοντεφρά(2), τὴν δὲ κυρὰν τὴν κοντοσταύλαιναν, ὀνόματι Χελουγῆς Πρεζουη(3), μὲ τὴν ὑποταγὴν τῆς ἀφῆκάν τους εἰς τὸ θέλημάν τους. Καὶ ἡ κυρὰ ἡ Χελουγῆς ἡ κοντοσταύλαινα ἐπῆγεν καὶ ἐπλίκευσεν εἰς μίας ἀρχόντισσας χήρας εἰς τὸ σπίτιν τῆς, καὶ ἔρραβγεν ἀποκάμισα(4) καὶ εἴ τι ἄλλον εὕρισκεν, καὶ μὲ τὰ καρτζὰ τοῦ ραψιμάτου τῆς ἐδῆγαν τὸν ἄντραν τῆς καὶ τὴν ζωὴν τῆς.

Θωρῶντα ὁ κοντοσταύλης τὸ κορμὶν του εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τοὺς φεματηνοὺς ὄρκους τῶν Γενουβίσων, δὲν ἀποθάρρῃσε νὰ πέψῃ νὰ ἴκῃ τὰ δουκάτα ἀπὸ τὴν Βενετίαν· ἐπάντεχεν ὅτι γλήγορα νὰ ἴλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ χεργία τους, καὶ ἄνταν νὰ βγῇ νὰ πᾶ μὲ τὸ κορμὶν του εἰς τὴν Βενετίαν. Καὶ μανθάνοντα ὁ ῥὲ Πιέρ τὸ πῶς οἱ Γενουβίσοι ἐπῆραν τὸν θεῖον

1) Μαλαπάγαν. Malapaga. — 2) Κοντεφά. Contefa. — 3) Πρεζουή. — 4) μεσοβράκια.

του εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ δὲν ἐπέψαν νὰ πάρουν ταῖς ἑ' χιλιάδες τὰ δου-
κάτα ἀπαὶ τὴν Βενετίαν, ἐμήνυσεν χαρτίᾳ εἰς τὴν Βενετίαν, ὅτι ἀνὲν καὶ
πέψη ὁ κοντοσταύλης νὰ ζητήσῃ τὰ καρτζῆ, νὰ μὲν τοῦ δώσουν τίποτες,
ὅτι ὁ ῥήγας ἔπεψεν τον εἰς τὸν Πάπαν καὶ εἰς τὴν Φραγγίαν διὰ ταῖς
δουλαιῖς του, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἐμποδίσαν οἱ Γενουβίσοι καὶ δὲν ἐπῆγεν εἰς
τοὺς ὁρισμούς του, δὲν εἶναι κρατούμενος νὰ τοῦ δώσῃ τίποτες, μηκῶς καὶ
ἔκρουν τα οἱ Γενουβίσοι.

Ἄντ' ἐποῖκεν ὁ κοντοσταύλης καιρὸν εἰς τὸν πύργον, ἐβαρήθην καὶ
ἐκράτησεν στράταν μὲ καλοὺς φίλους Γενουβίσους καὶ ἐκαταστήσαν νὰ τὸν
ἐβγάλλουν· καὶ φοβῶντα μὲν φύγῃ καὶ πιάσουν τὴν κοντοσταύλαιναν, ἐπέ-
ψαν τὴν εἰς τὴν Λουμπαρδίαν, καὶ τότε ἐβγάλαν τον ἀπαὶ τὴν φυλακὴν
καὶ ἀφήκαν τον τὰ γυρίζῃ. Καὶ ἐπῆγαν οἱ Γενουβίσοι καὶ εἶπαν φέματα
πῶς θέλει νὰ φύγῃ, καὶ ἔποϊκ' αὐτοῦ πολλὰ κακά· ὕστερα ἐποῖκ' αὐτοῦ ἕναν
κλουβὶν σιδερένον ὅσον τὸν ἐχώρεν νὰ γυρίσῃ, καὶ ἐκρεμμάσαν τον μὲ τὴν
ἀλυσον εἰς τὸν πύργον τῆς Μαλαπάγας, καὶ ἐποῖκαν ὄρκον νὰ μὲν τοῦ
δώσουν πα(ρὰ) ψουμὶν καὶ νερόν, καὶ ἐκαρφῶσαν ἕναν τραβαρσάνιν εἰς τὰ
δύο του ποδιά, καὶ ἐβάλαν τον μέσα καὶ ἐκλειδῶσάν τον· καὶ ἔμεινεν ὡς
ταῖς ἀποκρήαις. Καὶ ἐσυμβουλευτήσαν μεσὸν τους καὶ εἶπαν — κα(βα)λ-
λίριδες, τοῦτος εἶναι καλὰ ἀναγκυωμένος, καὶ μὲ τούτην τὴν ζωὴν ἐμπορεῖ
ν' ἀποθάνῃ, καὶ θέλομεν χάσειν τὸ ἐγδεχόμεθαι ἀπὸ ξαύτης του. Ἐμε-
τανῶσαν, καὶ μηδὲν τζακίσουν τὸ κλουβὶν, ἐποῖκαν ἕναν Γενουβίσον ὀνόματι
τὲ Μπαγι νὰ πάγῃ νὰ ζητήσῃ γράσαν(1) τοῦ κουμουνίου, νὰ τοῦ διδῇ
ἐκεῖνος ψουμὶν καὶ τὸ νερόν· καὶ ἐπρουμουτιάσαν τοῦ το, καὶ ὥρισαν τοὺς
φυλακάτορους νὰ μὲν δώσῃ τοῦ κοντοσταύλη ἄλλος νὰ φᾶ τὸ ψουμὶν καὶ
τὸ νερόν, παρὸς ἐκεῖνος ὁ Γενουβίσος(2)· ὁ ποῖος ἔπαιρνε καθημερινὸν
μίαν ὀρνιθαν καὶ ἐπολόμαν τὴν ὀπτὴν οὐ ζευστὴν, καὶ ἔπαιρνε τὴν ἡμίσην
καὶ ἔσκιζεν τὸ ψουμὶν καὶ ἐβαλλέν τὴν μέσα, οὐ ῥιφιακὸν ἢ ἄλλον τὸ
νὰ μπόρῃσεν, καὶ ἐσυγκέρναν κρασὶν μὲ τὸ νερόν εἰς ἕναν κουζίν, καὶ

1) gratia. — 2) salvo che Tepago cavallier.

τὴν νησιτικὴν ψάριν καὶ ἄλλον ὅπου νὰ ἔμπόρῃσεν. Καὶ ἔρχοντάς τῃ κοντοσταύλαινα πῶς ὁ ἄντρας τῆς ἔφυγεν καὶ πάλιν ἐπιάστην, ἐστράφην εἰς τὴν Γένουβαν (1)· καὶ θωρῶντα οἱ Γενουβίσοι πῶς ἡ ἀρχόντισσα ἐστράφην εἰς τὴν Γένουβαν, μοναῦτα ἐβγάλαν τὸν ἀπὸ τὸ κλουβὶν καὶ ἀπὸ τὰ σίδερα, καὶ ἐβάβλαν τὸν μέσα εἰς τὸν πύργον μετὰ τὴν γενναϊκὰν τοῦ.

Ἀκομὴ γινώσκετε ὅτι οἱ καβαλλάριδες οἱ κάτωθεν ἡῶραν ὅπλῃν νὰ φύγουν, τοῦτέστιν ὁ σὶρ Ὀγκέτ (2) τὸ Μιμάρς ὁ ἀμειψίτης τῆς Κύπρου, ὁ σὶρ Πατὶν τὸ Νόρες, καὶ ὁ σὶρ Ὀτέτ Σασοῦς, καὶ ὁ σὶρ Φιλίππους τὸ Σασοῦς, ὁ σὶρ Πιέρ Λαζές, Τζανὸς (3) Παπῆς, καὶ ὁ σὶρ Τουμάς τὸ Πούντ, σὶρ Πιέρ τὸ Καφρά, σὶρ Γῆς Βισκούντης, σὶρ Ἀρνάτ Βισκούντης [καὶ] ὁ ἀδελφός τοῦ, σὶρ Τζουάν τὸ Μιμάρς, καὶ οἱ δύο τοῦ υἱοὶ ὁ σὶρ Πιέρ καὶ σὶρ Χαρρὴν, καὶ ὁ σὶρ Γῆς τὸ Λεπαμέ (4), σὶρ Φιλίππε Κόστα, καὶ σὶρ Μαρὴν τὸ Πλεσίε (5), καὶ σὶρ Οὐνκ Καντουφλέ (6). Τοῦτοι πάντα ἦσαν εἰς τὴν βουλὴν νὰ πάρουν τοὺς καβαλλάριδες νὰ φύγουν· καὶ ἄνταν ἐτελεῶσαν τὴν βουλὴν, ἀναυλώσαν κάτεργα νὰ μπουὶν νὰ ἔρτουν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ τοῦτον ἔξηγάται τὸ τὸ βιβλίον τὸ ἔγραψεν ὁ σὶρ Τζουάν τὸ Μιμάρς· ὅτι ὁ σὶρ Μαρὴν Λεμόν (7) ἐπρόδωκέν τοὺς εἰς τοὺς Γενουβίσους, καὶ μοναῦτα ἐπιάσαν τοὺς καὶ ἐφυλάκισαν τοὺς, καὶ ἐβλεπῆσάν τοὺς πολλὰ δυνατὰ, ἕως ὥς που τοὺς ἐλευθέρωσεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ ἐλέου τοῦ.

Νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἐκδίκησιν ὅπου ἐκδικᾷ ὁ θεὸς τοὺς ἀδυνάτους· πρὶν νὰ ἔβγουν οἱ Γενουβίσοι ἀπὸ τὴν Κύπρον ἐπέψαν τὰ πράγματα τὰ ἐκούρσευσαν πτωχοὺς καὶ πλουσίους, τὰ χωρία, τὴν Λευκωσίαν, τὴν Ἀμμόχουστον, ἐπέψαν τα εἰς τὰ κάτεργα οἱ Γενουβίσοι καὶ ἐπέμπαν τα εἰς τὴν Γένουβαν· καὶ τῇ πέμπτῃ δικεβρίου αἰτοῦ Χριστοῦ τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐγένετον σκίρσι (8) μεγάλη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐτῆλαισαν τὰς κάτεργα εἰς τὴν Ἁγίαν Νάπαν, καὶ ὅλοι οἱ ἀθρώποι ἐκνήγησαν,

1) come lo tormentavano, ritornò in Genova. — 2) Ὀκέτ. — 3) Τζουάν. Zano Babin. — 4) Τελαπάμε. — 5) Πλησίε. — 6) Ἀμοῦν Καρτουφλέ. Amun Cartufle. — 7) Λεμόνε. — 8) ζάλη.

καὶ τὰ πράγματα δὲλα ἐπῆγαν εἰς τὸ φούντος, καὶ δὲν ἐγλύτωσεν τινὰς, ὅτι ὁ τόπος ἦτον πετρώδης, καὶ οὐλοὶ ἐπνίγησαν· τὰ ἄδικα καμουμένα! [Τὰ δύο ἐπῆγαν εἰς τὴν Γένουβαν.]

Καὶ πρὶν ἐβγοῦν οἱ Γενουβίσοι ἀπαὶ τὴν Κύπρον ἀρῆσαν καπετάνον νὰ βλέπῃ τὴν Ἀμμόχουστον καὶ πολλοὺς λαὸς τῶν ἀρμάτων, καὶ ὥρισαν τοὺς νὰ ζητήσουν ἀπαὶ τὸν ῥήγαν κάθα καιρὸν ὅτοσα(1) κατὰ τὰ στοιχήματα τῆς ἀγάπης· καὶ ἔμεινεν καιρὸν, καὶ ἀκομὴ δὲν ἀρχέψαν νὰ τίσουν τίποτες.

Θωρῶντα ἡ ῥήγαινα ὅτι ἀντράδελφός τῆς ὁ πρίντζης εἶχεν εἰς τὴν συντροφίαν τοῦ πολλοὺς Βουλγάρους εἰς τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον(2), καὶ ἔρευγε νὰ τὸν κυνηγήσῃ(3), καὶ πρὶν ἐβγῇ [ἡ ῥήγαινα] ἀπαὶ τὴν Κερηνεῖαν ἐμήνυσέν τοι καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν μὲ πολλὸν φουσατόν· καὶ φοβῶντα εἰς τὸ διάβαν τοῦ μηδὲν τὴν πιάσῃ, ἐπόικεν καὶ ἐλειτουργήσαν, καὶ ἀπάνω εἰς τὸ κορμὶν τοῦ Χριστοῦ ἔμοσεν ὁ γεῖς τοῦ ἄλλου νὰ ἔχουν καλὴν ἀγάπην· καὶ τότες ἐστράφην εἰς τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον, καὶ ἐκλουθῆσέν τοι ἡ ῥήγαινα ὡς τὸ Πᾶς, καὶ ἀποχαιρετήσαν, καὶ ἦρτεν ἡ ῥήγαινα εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ὁ πρίντζης ἐνέβην μὲ τὸ φουσατόν τοι εἰς τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον. Καὶ ἄνταν ἐπέσωσεν ἡ ῥήγαινα εἰς τὴν Λευκωσίαν, ἐμήνυσεν χαρτὶν τοῦ πρίντζη. «Ἡγαπημένε μας ἀδελφε, ἔπαρε σκοπὸν ἀπαὶ τοὺς Βουργάρους, ὅτι συμβουλεύονται νὰ σὲ σκοτώσουν καὶ νὰ ἵκωσιν τὸ κάστρον τοῦ Ἁγίου Ἰλαρίου(4), καὶ βλέπε τὸ κορμὶν σου· καὶ διατὶ σὲ ἀγαπῶ, σοῦ τὸ μὲνῶ.» Ὁ καλὸς ἀφέντης ἔδωκεν πίστιν εἰς τὸ χαρτὶν τῆς ἐχθρῆς τοι, ἡ φαρμακοῦσα(5) παρὰ τὸ φαρμάκιν, καὶ ἔπεσεν εἰς ἀμαρτίαν μεγάλην, ὅτι ἄδικα ἐφόνευεν ταῖς ψυχαῖς· καὶ ἔμπασέν τοις ἀπάνω καὶ ἐκεῖνος ἔκατzen εἰς τὸν γούλαν ἔσω, καὶ ἔκραζεν ἕναν πρὸς ἕναν(6) καὶ ἔριζεν καὶ ἐρρίβαν τον ἀκ τὸ παραθύριν κάτω, καὶ ἐσκοτόνουνταν εἰς τὸσον

1) νύκτα τῶν Γενῶν ρ' χιλιάδες δουκάτα. — 2) Ἰλαρίον. — 3) καὶ ἐκίνη ἐγύρευγε νὰ τὸν θανατώσῃ. — 4) τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον. — 5) ὅπου ἦτον περὶ τοῦ κακῆ. — 6) καὶ ἐγίνην φόνισσα, ὅτι ὁ πρίντζης, ὅσον εἶδεν τὸ χαρτὶν, ἐμπῆκεν εἰς τὸ ἀπάνω κάστρον, καὶ ἔφερεν ἕναν ἕναν.

κρεμμών· και ὁ ὕστερος διὰ θελήματος Κυρίου ἐγλύτωσεν, ὅτι ἐκρεμμίσαν τον και δὲν ἐσκοτώθην, νὰ φανερωθῇ τὸ πῶς ἄδικα τοὺς ἐσκοτώσαν, και ἔζησεν πολλὸν καιρὸν μετὰ ταῦτα.

Παντέχοντα ὁ πρίντζης ὅτι ἦτον λυμένη (1) ἡ καρδιά τῆς ῥήγαινας διὰ τὸν ὄρκον, και διὰ τοῦτον ὅσον τοῦ ἔγραψεν, ἀφήκεν τὸν Ἅγιον Ἰλαρίον και ἦ(ρ)τεν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Ἡ ῥήγαινα ἦτον πολλὰ φουσκωμένη και ἐγύρευγεν πῶς νὰ τὸν βάλλῃ εἰς τὸ χέριν τῆς διὰ νὰ τὸν σκοτώσῃ· τότες ἐφούσκωσεν (2) τὸν υἱὸν τῆς τὸν ῥήγα νὰ τὸν σκοτώσῃ, ὡς ἐκεῖνος ὅπου ἦτον ἀφορμὴ τοῦ σκοτωμοῦ τοῦ κυροῦ του. Τὸ ἀπογίομαν (3) ἐμήνυσέν του νὰ ἔλθῃ (4) εἰς τὸν ῥήγα, και ἔχωσεν ὀπίσω εἰς ταῖς ἀρτίαις τὸν σὶρ Φρασέσκην Ταμαχὴν, Γενουβίσος ὅπου ἔμεινεν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὸ μηνίον τοῦ ῥηγὸς διὰ βαχλιώτης του, και τὸν σὶρ Φρασὲς Σατοῦρνον Κατελάνον βαχλιώτην τους, και ἄλλους Ἀναπολιτάνους και Λουμπάρδους, και τὸν Λογῆς Πούς βαχλιώτην τοῦ ῥηγὸς, και καθαλλάριδες Κυπριώταις. Καὶ ὄνταν ἐγρίκῃσεν τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥηγὸς, ἐκατέβην ὁ αὐτὸς πρίντζης νὰ καθαλλικεύσῃ, εἶπάν του οἱ λᾶς ἀποῦ τὸν ἀγαποῦσαν — μηδὲν πᾶς, εἰδὲ κἀνοῦ σκοτόνου σε! Καὶ δὲν ἐπίστευσεν και ἐκατέβην ὡς τὸ περροῦνι· και πάλε εἶπάν του, και δὲν ἐπίστευσεν· λοιπὸν εἶπεν — οἱ ὄρκοι και γινῖδια (5) εἶναι! Καὶ τὸ νὰ κάτῃ (6) εἰς τὸ ἄλογον, ἔχωσεν (7) τὰ ποδιά του και ἔφτασεν τὸ ἄλογον νὰ πταίσῃ, και [ἔπεσεν χαμαὶ, και ἐσηκώθην και] ἐπῆγεν ἔως τὴν αἰλὴν· και πρὶν νὰ κελεύσῃ, οἱ καθαλλάριδες ἐνέψαν του — στράφου! και δὲν τοὺς ἐπίστευσεν, διὰ νὰ τελειωθῇ τὸ ἔμελλε νὰ γενῇ. Εἰς τὴν καλὴν ὥραν ἐπέζευσεν, και ἐνέβην εἰς τὴν τζάμπραν τὴν στρωμένην, τὸ λεγόμενον τσάμπρε τὲ Παρίς (8)· ἐκεῖ ἤϊρεν τὸν ῥήγα και τὴν μητέραν του καθεζομένους εἰς τὴν φούρμαν, και ὁ πρίντζης ἐχαίρετῃσέν τους μὲ τοὺς συγγενάδες τους, και ἡ τάβλα ἦτον διηγημένη νὰ

1) πῶς ἐλύθην. — 2) και ἐφούσκωνε. — 3) Καὶ τὸ γίομαν. — 4) νῆοτη. — 5) και γινῖδια. — 6) ὅσον ἐκαβαλλικεύσεν. — 7) ἔχασεν. — 8) τὴν χρουστὴν τὴν λεγομένην τὲ Παρίς.

κάτσουν νὰ φᾶσιν. Καὶ ἡ ῥήγαινα εἶπεν τοῦ πρίντζη· Ἀφέντη ἀδελφὲ, ἔλα εἰς τὴν τάβλαν νὰ φᾶμεν. Καὶ ἑῖνος διὰ νὰ μὲν δείξῃ καμμιὰν κακωσύνην, εἶπεν τῆς· Εἰς τὸν ὀρισμὸν σου. Καὶ ἐκάτσαν εἰς τὴν τάβλαν· καὶ ἐκείνη ἐκατάστησεν ὅσον νὰ σηκώσουν τὸ μαντῆλιν, εἶχεν δηγημένον τὸ ῥάτιν τοῦ ῥηγὸς τοῦ ἀντρὸς τῆς ὁποῦ τὸν ἐσκοτώσαν μέσα εἰς τὴν σανίαν, καὶ εἶπεν τοὺς ἐκείνους ὅπου εἶχεν χωσμένους, ὅσον νὰ δείξω τὸ ῥάτιν, ἐσεῖς ἂς ᾔητε ὁτοιμοὶ νὰ τὸν σκοτώσετε. Καὶ ἤτζου ἐγέννη· ἐκεῖνος ἐκάθετον εἰς τὴν τάβλαν, καὶ ἡ καρδιά του ἦτον δημένη· εἰπὼν του, ἀφέντη, φάγε· καὶ εἶπεν τοὺς — ἡ καρδιά μου! ἡ καρδιά μου δὲν ἤξεύρω ἵντα ἔχει καὶ εἶναι δημένη, καὶ δὲν ἤξεύρω ἵντα ἔχω. Ὅμως ἄνταν ἀποφάγαν, ἔφερεν τὸ ῥάτιν εἰς τὴν τάβλαν καὶ εἶπεν του· Ἀφέντη πρίντζη, ἀγρωνίζεις τὸ ῥάτιν τοῦτον τίνος ἐνι;

Καὶ μοναῦτα ἀπηδῆσαν καὶ ἐσκοτώσαν τὸν καλὸν πρίντζην εἰς τὴν τζάμπραν ἀποῦ ἐσκοτώσαν τὸν ῥὲ Πιέρ. Καὶ ἐγέννη μέγαν κλάμαν καὶ μεγάλη λύπη· καὶ ἐπῆράν τον ἔσω του σκοτωμένον καὶ ἐθάψαν τον εἰς τὸν Σάν Τεμένικον. Καὶ [ἐκείνην τὴν ἡμέραν] ἐχάρισεν τοῦ σίρ Νικόλου [Ζαχαρίε] τὰ Παληομάσαρα διὰ παιδιῶν του(1)· καὶ μετὰ τὸ ἐλθεῖν τὸν ῥὲ Ζάκ, ἔμαθεν τὸ πῶς ὁ ἀδελφότεκνός του ἐχάρισεν πολλὰ χαρίσματα καὶ ἐποίησεν πολλὰς ἐλευθερίας, καὶ διατὶ ἦτον εἰς τοὺς κε' χρόνους ἐσήκωσέν το· ὅτι ἐποίησαν ἀσίζαν ὅ,τι ποίσει ὁ ῥὲ Πιέρ εἰς τοὺς κε' χρόνους νὰ μὲν ᾔηται ἀξαζόμενα, διατὶ ἦτον παιδίος· καὶ οὕτως ἐσηκώσαν τὰ Παληομάσαρα. Ἀκομὴ ὁ σίρ Νικόλ μαριτζᾶ δὲν ἐπῆρεν ἀποῦ τινὰν ξενίον ὥς που νὰ τελειώσῃ(2) τὴν δουλιὰν του, καὶ ἂν ἐπῆρεν καὶ ἡ δουλία δὲν τὴν ἐτελείωσεν, ἔστρεφέν το, καὶ πολλὰ καλὰ ἐποίησεν.

Εἰς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶχεν ἕναν παιδίον ὀνόματι Ὑπάτιον(3), υἱὸς

1) ὁ ῥήγας τοῦ σίρ Νικόλ Ζαχαρίε τὰ Παληομάσαρα, ὁ γιοὺς ἦτον Βενέτικος, [διὰ] παιδία παιδιῶν του. — 2) μαριτζᾶς ἦτον ἕνας καλὸς καβαλλάρης ὁ ποῖος ἀπὸ τινὰν δὲν ἔπαιρνε ξενίον χωρὶς νὰ ἐτελείωσεν. — 3) παιδίον πολλὰ φρόνιμον παρὰ οὐλοὺς τοὺς καβαλλάρειδες ὀνόματι Τιπάτ.

τοῦ σὺ Τζουάν Πλεφαράτζ Φρά Πρέρης(1), πλούσιος ἦτον· ἐνέβην πνεῦμα Κυρίου εἰς τὴν καρδίαν του, θεωρῶντα τὸ πῶς ἐμπαῖναν καὶ ἐβγαῖναν οἱ Ἀμμοχουστιανοὶ(2) εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ οἱ Λευκωσιᾶταις εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἀθυμήθην, λαλῶντα, νὰ μηδὲν μεινῇ νὰ μηδὲν ποίσουν τίποτες ἀλαζονίαν οἱ Γενουβίσοι εἰς τὴν Λευκωσίαν, διότι ἐφοβοῦντον τὸν πρίντζην διὰ τοὺς Βουργάρους, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐσκοτώθησαν, ὁμοίως τὸν κοντοσταύλην ὅπου ἐκράτεν τὴν Κερηνεῖαν καὶ μὲ ταῖς τέχναις τοὺς ἐβάλλαν τον εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ [ἐννοιάζονταν μὲν στραφεῦν], ὅτι ἐμετανώσαν καὶ ἐφῆκαν τὸ παγισίον μήπως καὶ ἔξαστραφοῦν καὶ ἔπαρουν το, καὶ ἐβουλήθην ἀφ' ἐαυτοῦ του νὰ πάγῃ εἰς τὴν Βενετία καὶ μὲ τὸ λογάριν(3) του ν' ἀρματώσῃ καὶ νὰ φέρῃ λαὸς τῶν ἀρμάτων εἰς τὴν ἐβλέπισιν τοῦ ῥηγάτου(4), καὶ ἂν δώσῃ ὁ θεὸς νὰ σηκώσῃ καὶ τὴν Ἀμμόχουστον ἀπὸ ταῖς χεραῖς τοὺς(5). Καὶ τοῦτον ὄντα τὸ εἶδεν καλὰ, εἶπέν το τοῦ ῥηγὸς καὶ ἐθυόρκισέν τον μηδὲν ἐβγῇ ἀπὸ τὸ στόμαν του, διὰ νὰ μηδὲν ἀστοχήσῃ [ἐκεῖνον τὸ θέλει νὰ πείσῃ]· ὁ ῥήγας ἐρώτησέν τον πολλὰ, καὶ εἶπέν του, πῶς οἱ Βενετικοὶ ἐτάξαν μου νὰ μοῦ δώσουν ὅσα θέλω ν' ἀποβγάλω τοὺς Γενουβίσους ἀπ' αὐτὰ· καὶ διὰ τοῦτο νὰ σοῦ γράψω χαρτί, καὶ ἂν δὲν σοῦ αὐταρκήσουν τὰ καρτζά σου, ἔπαρε δανεικὰ ἀπάνω μου, καὶ ποῖσε τὸ καλλίτερον τὸ νὰ ἔμφορῃς, καὶ ἐγὼ νὰ τὰ πλερώσω. Τότε ἔγραψεν χαρτί εἰς τὴν ἀφεντίαν τῆς Βενετίας, ὡς ὅτι [ἐκλαμπρότατοί μου ἀδελφοί, ἐρχεται] ὁ ἡγαπημένος μου λίζιος εἰς τὴν ἀφεντίαν σας ὁ Τσιπὰτ Ἰνκε Φαρατζ, καὶ εἴ τι χρειαστῇ διὰ λόγου μας, δότε τοῦ το, καὶ ἐπάρετε γραφὴν ὑπὸ χειρός του καὶ ἐμεῖς νὰ σὲ πλερώσωμεν σῶα καὶ ἀνελλιπές. Τάπισα λαλεῖ του ὁ ῥήγας — ἐπειδὴ τοῦτον ἐβαλλέν το ὁ θεὸς εἰς τὸν νοῦν σου, ἀναγκάστου νὰ στραφῇς. Καὶ ἐπῆρεν πολλὸν λογάριν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βενετίαν.

Εἰ δὲ οἱ Γενουβίσοι, ἀνθρώποι τζιγαριστάδες καὶ δὲν παίρνουν ἄλλην

1) Τουμάς Πλεφαράτζ. — 2) Γενουβίσοι. — 3) ῥιχόν. — 4) ῥηγός. — 5) τὰ χέργια τοὺς Γενουβίσους.

ἀνάπαισιν παροῦ εἰς τὸ πλοῦτος καὶ εἰς τὸν κάματον, ἀρχέψαν καὶ ἐμουρ-
μουρίζαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον νὰ ἔλθουν νὰ ζητήσουν τοῦ ῥηγὸς [ρ' χι-
λιάδες] δουκάτα, κατὰ τὰ στοιχήματα τῆς ἀγάπης, καὶ κείνος δὲν ἔχει νὰ
μᾶς δώσῃ, καὶ ν' ἀρματωθοῦμεν καὶ νὰ τὸν προτεσιτάσωμεν, καὶ νὰ πᾶμεν
νὰ πάρωμεν τὴν χώραν (1) καὶ τὸν ῥήγαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας. Καὶ
ἀνακατώθησαν μεσὸν τους, καὶ ἐπέψαν τὸν σὶρ Ἀντώνη Καντέλη (2) νὰ
ἔλθῃ εἰς τὸν ῥήγα. Καὶ ἐποίηκεν τὴν μαντατοφορίαν τοῦ ῥηγός· ὁ ῥήγας
ἐπεψέν τον ν' ἀπακαυτῇ, καὶ ἔμεινε εἰς μεγάλην ἐννοίαν τίνα νὰ ποίσῃ
καὶ πῶς ν' ἀπολογηθῇ.

Στέχομαι ὧδε νὰ σᾶς πῶ τὸ ποίκεν ὁ σὶρ Τιπάτ· ἐπῆγεν εἰς τὴν Βε-
νετίαν καὶ ἐπίασεν εἰς τὸ μνηνὶον ὡ' ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων, βαλένται (3)
τοῦ πολέμου, ὅτι νὰ σπιμιαστοῦν εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ ἀνθρώπους τῶν
ἀρμάτων, καὶ ἦτον ὅλοι Λουμπάρδοι, Ἀλαμάνοι, Χούροι, Σαβογιάνοι (4),
Φράγγοι, καὶ Κρητικοί, καὶ Ἐνκλέζηδες ἐκλεκτοί, καὶ ἀγόρασεν ἕναν
καράβιν δυνατὸν καὶ ἐβαλλέν τους, καὶ ἐνέβην μετὰ τους νὰ ἔλθουν εἰς
τὴν Κύπρον. Οἱ Γενουβίσοι ἐμάθαν το καὶ ἀρματώσαν δύο κάτεργα καλὰ
καὶ ἐβγήκαν γυρεύοντά τους, καὶ ἦρταν ὀμπρὸς νὰ πηδήσουν νὰ τοὺς
πάρουν. Ὁ λόγος λαλεῖ· Ἄνθρωπος ἀντὶ βουλῆς, ὁ θεὸς ἀντὶ δυνάμεως (5).
Καὶ ὁ θεὸς ἐθέλησεν νὰ βοηθήσῃ τοῦ πτωχοῦ τοῦ ῥηγάτου τῆς Κύπρου,
ὅτι λαλεῖ· Ὁ παιδεύων καὶ πάλιν ἰατρεύει (6). Ἐμαθεν τὸ ἐννοιάστησαν
οἱ Γενουβίσοι ὁ σὶρ Τιπάτ ἀποῦ τινὰν φίλον ἐμπιστὸν καὶ εἶπέν του —
βλεπήθου, μηδὲν πέσης εἰς τὰς χεῖρας τοὺς Γενουβίσους τοὺς ἐχθρούς σας!
καὶ ἐκαλοδηγῆθην καθὼς κάτωθεν δηλοῖ. Πρῶτον, ἐποίηκεν ὑ' τριβόλια (7)
σιδερένα, καὶ ὑ' κομματία σανιδία τὰ ποῖα εἶχασιν δ' χιλιάδες καρφία ξην-
τωτὰ καὶ ρινισμένα, καὶ τὰ ἀγκίστρια διὰ τὰ ἐμποῦν εὐκολα καὶ νὰ ἐβγοῦν
δύσκολα, καὶ ὑ' κουτζία ἀσβέστην (8) γεμάτα ἀκράτον, καὶ ὑ' σιδεροπάλουκα,

1) Λευκωσίαν. — 2) Καντελί. — 3) ὀκτακόσια παλληκάρια ἀνθρώπους τῶν ἀρμά-
των ὅλοι διαλεμμένοι. — 4) Σαβογιάνοι. — 5) ἀντιβούλης καὶ ὁ θεὸς ἀντιδυνάμης.
— 6) ἰώμενος. — 7) τριβόλια. — 8) ἄσβεστον.

καὶ ἐπαράδωκεν πασανοῦ τὴν τέχνην του, καὶ εἶπέν τους, τὸ ν' ἀποσκε-
 πάσουσιν τὰ κότεργα τὸ καράβιν, βάρτε τὰς πλώρας της(1) ἀπάνω τους!
 Καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ ὡς καλὸς πολεμιστὴς ὤρισε καὶ εἶχαν τ' ἄρματα ὀτοιμα
 ἀπουκάτω τῆς κουβέρτας νὰ μὲν φανοῦν, καὶ οἱ ἀνθρώποι ἦσαν ἀπουκάτω,
 καὶ ἐποῦσαν τὸν αὐτὸν τους ὅτι ἐφοβήθησαν, καὶ ἦσαν ἀπουκάτω τῆς στε-
 γῆς(2) χωσμένοι, καὶ ἀπάνω ὁ κάμπος ὁποῦ ἐδηγοῦσαν τὸ καράβιν(3) · καὶ
 ὤρισέν τους νὰ μὲν σκαλέσουν ὥστη νὰ τοὺς ὀρίση. Καὶ ὄνταν ἐκοντέψαν
 τὰ κότεργα, παραῦτα ὤρισε καὶ ἐπῆραν τὰ τριβολία καὶ τὰ σανιδόπουλα
 ἀποὺ τὸ κατάρτιν ὡς τὴν πλώρην, καὶ ἔβαλεν εἰς τὰ δύο πλευρὰ τοῦ
 καραβίου ἀνθρώπους μὲ τὰ κουζία ἀσβέστην · καὶ τὰ κότεργα θωρῶντα εἰς
 τὸ καράβιν ὀλίγους ἀνθρώπους, ἐπῆραν θάρρος καὶ εἶπαν — πρὶν νὰ τὴν
 πολεμίσωμεν, παίρνομέν την! ἐκοντέψαν της, καὶ ἐπῆγεν τῶναν κότεργον
 εἰς τῶναν πλευρὸν, καὶ τὸ ἄλλον εἰς τὸ ἄλλον · καὶ ἀπηδῆσαν ρ' ἀνομάτοι
 ἀποὺ πᾶσα κότεργον, καὶ μοναῦτα ἐκαρφώθησαν. Καὶ οἱ δελιοποὶ ἀρχέψαν
 νὰ πολεμίσουν, καὶ ἀρχέψαν τους μὲ τὸν ἀσβέστην καὶ ἐτυφλῶσάν τους ·
 καὶ ἐξέβησαν τὰ παλληκαρία, καὶ ἐσκοτῶσαν ὀσὸοι τοὺς ἐκαταπροσωπίσαν ·
 καὶ 'κεῖνοι ὀπου μεῖναν ἐπαραδόθησαν εἰς τὰ χεργία τοῦ σὶρ Τιπάτ, καὶ
 ἔβαλλέν τους εἰς τὰ σίδερα ἀπάνω εἰς τὸ καράβιν · καὶ ἀπαὶ τὸ καράβιν
 ἔβαλλεν λᾶς νὰ 'δηγοῦν τὰ κότεργα · καὶ ἐφέρον τα καὶ ἐπεσῶσαν(4) εἰς
 τὴν Πάφον.

Τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ τίνα ἐποῦκεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ σὶρ Τιπάτ. Ἀπό-
 της ἦλθεν ὁ σὶρ Ἀντώνης ὁ Καντέλης(5) ἀπὸ τὴν Ἀμμόχωστον(6), ἐκεί-
 νην τὴν ἡμέραν ἐπέσωσεν καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ εἰς τὴν Πάφον. Καὶ ὤρισε
 καὶ ἦλθαν ὀμπρός του οἱ ἀγελάρ(χι)δες(7) καὶ εἶπέν τους — ποῖος εἶναι
 ὁ περίττου γλήγορος νὰ 'πάρη ἕναν χαρτὶν τοῦ ρήγος νὰ 'ξημερωθῇ ὀμπρός
 του, καὶ νὰ 'λευθερωθῇ; Ἀπολογήθην ἕνας ὁ περίττου γλήγορος καὶ εἶπέν
 του — ἐγὼ νὰ τὸ 'πάρω κατὰ τὸ θέλημάν σου. Καὶ ἔδωκέν του τὸ χαρτὶν

1) τους. — 2) στέγης. — 3) ὁ κάμπος δηγημένος. — 4) ἐπέσωσεν. — 5) Καντα-
 λῆς. — 6) per tuor le 400 m. ducati dal re. — 7) cavallaroti.

καὶ ἐπαράγγειλὲν τοῦ, μηδὲν δώσῃ τινὸς τὸ χαρτὶν παρὰ εἰς τὸ χέριν τοῦ ῥηγὸς, καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ ἐλευθερίαν(1), καὶ νὰ τοῦ ἔξηγηθῇ τὰ γενόμενα ὅπου ἐγένην. Πρὶν νὰ ἔξημερώσῃ ἀπέσωσεν ὁ χωργιάτης εἰς τὴν πόρταν, καὶ ἐβαλλεν φωναῖς καὶ ἀνοῖξάν του, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγὸς πρὶν ἔξημερώσῃ, καὶ ἐβάλαν(2) φωνήν — ποίσετε νῶσιν τοῦ ἀφέντη μου, καὶ ἐφέρα του καλὰ μαντάτα. Καὶ εἰς τοῦτον δόξου καὶ τὸν Ἀντώνην Καντελῇ νὰ πάρῃ τὸν ἀντιλογον εἰς τὴν Ἀμμόχουστον καὶ νὰ προτεστιάσῃ τὸν ῥήγα καὶ νὰ τὸν τζεφιάσῃ· εἶπαν τοῦ ῥηγὸς(3) — ἀφέντη, ἔφερά σου χαρτὶν ἀπὸ τὴν Πάφον! Ὁ ῥήγας ἔρισε νὰ πᾶν νὰ τὰ φέρουν, καὶ ὁ ἀγγελάρχης(4) δὲν τὰ ἔδωκεν, παρὰ εἶπεν — ὀρισμὸν ἔχω νὰ τὰ δώσω εἰς τὸ χέριν τοῦ ῥηγὸς καὶ ὅχι ἄλλον, νὰ μ' ἐλευθερώσῃ διὰ τὰ καλὰ μαντάτα τὰ τοῦ ἔφερα. Ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥήγα καὶ εἶπὲν τοῦ το, καὶ ὥρισε νὰ τὸν φέρουν ὁμπρὸς του· ἐσημώθη καὶ ἐντύθη· καὶ τὸ νὰ ἐμπῇ ὁ ἀγγελάρχης(5), μοναῦτα ἐνέβην καὶ ὁ Ἀντώνιος ὁ Καντήλης. Καὶ ἐγονάτισεν ὁ ἀγγελάρχης(6) καὶ εἶπεν του — ἀφέντη, ὁ ἀφέντης ὁ σὶρ Τιπάτ ῥικουμαντιάζεται εἰς τὴν ἀφεντιάν σου, καὶ ἔφερεν ὡ' ἀνομάτους καλοὺς(7) τῶν ἀρμάτων, καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐβάλαν δύο κάτεργα καὶ ἐπῆγαν νὰ τοὺς πιάσουν εἰς τὸ καράβιν, καὶ ἐσκότωσέν τους, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔφερέν τους σιδερωμένους, καὶ ἔφερεν τὰ κάτεργα καὶ τοὺς παράβουλους, καὶ ἔρισε νὰ μ' ἐλευθερώσῃς! Μοναῦτα ἔχαρην ὁ ῥήγας, καὶ ὥρισε νὰ τὸν ἐλευθερώσουν. Γρικῶντα τὰ μαντάτα ὁ Σκαντελῖον(8), δὲν ἀποχαιρετῆσεν τὸν ῥήγα, παρὰ ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Καὶ ἐσφαλίστην ἀπὸ τότες ἡ Ἀμμόχουστος. Τοῦτον ἐγένην αἶψ' Χριστοῦ.

Καὶ ἀπαὶ κείνην τὴν ἡμέραν εὐρίσκονταν καβαλλάριδες εἰς τὴν Κύπρον, δίχως τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς φυλακισμένους ἀπὸ 'τον εἰς τὴν Χίον(9)

1) τὴν ἑλευθερίαν του. — 2) ἐβάλαν. — 3) καὶ λαλεῖ του ὁ ἀγγέλρχης. — 4) ἀγγέλρχης. Str. armiraglio (sic). — 5) ἀγγέλρχης. portalettere. — 6) ἀγγέλρχης. portalettere. — 7) ὀκτακόσια καλληκάρια, ἀνθρώπους. — 8) μαντατοφόρος ὁ Ἀντώνης. — 9) Χίω.

καὶ εἰς τὴν Γένουβαν, ὁ σὶρ Τζουάν τὲ Πριές, ὁ σὶρ Τζουάν τὲ Νεβλαιοι,
 ὁ σὶρ Τζουάν Γκοράπ, ὁ σὶρ Τουμάς Παλέκ(1), ὁ σὶρ Νικὸλ Μορά, σὶρ
 (Νι)κὸλ Σούντα(2), σὶρ Δητζιέρ Σούντα καὶ ὁ ἀδελφός του, σὶρ Λιούν
 Τατιάμε, σὶρ Ὅτετ Λαμπάμ(3), σὶρ Πιέρ(4) Πεντουήμ τῆς Βότας τῶν
 Σακκίων, σὶρ Τζακὲς Λαζές, σὶρ Δανιέλ Λεπεντήτ(5), σὶρ Γιλιάμε τὲ
 Τζερνῆ, σὶρ Τζουάν τὲ Κολλίες, σὶρ Σιμούν τὲ Φοῦρ(6), σὶρ Δανιέλ τὲ
 Σκολάρ, σὶρ Τζουάν Ποτηέρι(7), καὶ σὶρ Βερνῆ, σὶρ Τζουάν τὲ Φηνουέ(8),
 σὶρ Τζουάν Παπὴν ὁ παιδῖος, σὶρ Τζουάν Πόνους, σὶρ Παλιέν τὲ Λα-
 βιλὰ(9), σὶρ Πιέρ Πιζάνη, σὶρ Μαρήν τὲ Λακολλίες, σὶρ Παρτελέμε Μα-
 χίο(10) ὁ βισκούνης, σὶρ Παλίαν τὲ Σασσούν, Τζάκος Τζάπκος, σὶρ Ἀμούν
 Παπῆ, σὶρ Τουμάς Μαχαί, Τζάκος τ' Ἀντιότζε, σὶρ Ἀντρέ Λέγκος(11), σὶρ
 Νικὸλ Κλορίας, σὶρ Τζουάν Πρὸτ, σὶρ Ἀντρέ Ταπαριέ, σὶρ Νικὸλ Ταπα-
 ριέ(12), σὶρ Τζουάν Πεντουήν, [Βιτάλ Σουάρ], Μαρτζέ Ροζέ, σὶρ Τζουάν
 Πεντουήν Ταλήσου Ἀρδρέτ, σὶρ Τζουάν Προβόστου ὁ τρανός, σὶρ Τζουάν
 τὲ Πι, σὶρ Τζόρτζε Μονομάχο, [σὶρ Τζουάν Λάσκαρις, ὁ σὶρ Τάμε Τε-
 κελλίες,] σὶρ Τζουάν τὲ Φηνίου, σὶρ Τζουάν τὲ Βιλιέρς, σὶρ Πιέρ τὲ
 Πούν(13), σὶρ Τουμάς Προβόστου· καὶ ὁ Πρακτοράς(14), ὁ ποῖος ἔλαχεν
 εἰς τὴν Λευκωσίαν, [ἄνταν] ἄρχισεν(15) ἡ ἀμάχη καὶ δὲν ἐστράφην εἰς
 τὴν Ἀμμόχουστον· ἀμμέ ἡ γυναῖκά του, ἀδελφὴ τοῦ σὶρ Τζουάν Σωζο-
 μένου, καὶ ἡ κόρη του ἡ κυρά Εὐφημία, ἡ πγοία μετὰ ταῦτα ἀρμάστην
 μὲ τὸν σὶρ Τζουάν τὲ Πάκ, καὶ οἱ δύο τοῦ υἱοὶ ὁ Τζορτζῆς καὶ ὁ Πατῆς,
 ἐμείναν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ὅπου ἐκατοικούσασιν· καὶ διαβαίνοντα καιρὸς
 πολὺς ὅπου ἦτον στενοχωρία, ἐξέβην ὁ Τζορτζῆς καὶ ἔφυγεν καὶ ἦλθεν
 εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ ὁ σὶρ Νικὸλ ἐπῆρεν εἰς τὸ ψουμίν του τὴν Μα-
 ρίαν τοῦ Πισσολόγου, ἡ ποία εἶχεν υἱὸν τὸν Σιμουήν λαλῶντα τοῦ Χαρέρι,

1) Παλαίοι. Palechi. — 2) Σουτά. Sunta. — 3) Λαμπάμε. — 4) Πιέρ. — 5) Τε-
 πεντήτ. — 6) Τεφοῦ. — 7) Ποτηέρ. — 8) Φινίε. — 9) Παλία Τεναβίλλα. — 10) Παρ-
 τελεμέ Μαχία. — 11) Λεγκός. — 12) Ταπαρία. — 13) Σοῦ. — 14) Πράκτορας. —
 15) ἄρχεψεν.

ἀμμέ ὡς θωρῶ ἦτον τοῦ σίρ Νικὸλ Πηλῆ· καὶ διαβαίνοντα πολλὺς καιρὸς ἔφυγεν καὶ ἡ ἀρχόντισσά του ἀπαὶ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἦλθαν ἀκ τὴν Ἀμμόχουστον εἰς τὴν χώραν, καὶ ἔφερεν μετὰ τῆς τὴν κόρην τῆς τὴν Φημίαν καὶ τὸν Ὑπατίον· καὶ οἱ Γενουβίσοι ἐπαρακαλοῦσαν νὰ ἐβγοῦν ἀπαὶ τὴν Ἀμμόχουστον οἱ ἄτυχοι ὅπου ἐκαταλυοῦσαν τὴν τροφήν. Καὶ ἄνταν ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐποῖκεν ἄλλους δύο υἱοὺς τὸν Λεόντιον καὶ τὸν Πέτρον. Ἀφὸν ἀρμάστην ἡ κυρὰ ἡ Εὐφημία μὲ τὸν σίρ Τζουὰν τὲ Παῖκ ἐποῖκεν ἄλλους δύο υἱοὺς τὸν Νικολῆν καὶ Τζάκον, ὅπου νὰ τοὺς δώσῃ ὁ θεὸς ζωὴν.

Ἄνταν ἐπολέμησεν ὁ ῥὲ Πιέρ τὴν Ἀμμόχουστον μὲ τοὺς Στρατιώταις καὶ καπετάνιδες(1), μὲ τὸν κύρην Ἀλέξιον τὸν Κρητικόν, μὲ τὸν σίρ Κουράς Κουτζεμάτ τὸν Ἀλαμάνον, μὲ τὸν Μικέλλον Οὐγγαρόν, καὶ πολλὸν πλῆθος ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων, καβαλλάριδες, καὶ τσακρατόρους, καὶ δοξιώταις, καὶ ὄνταν ἔμεινεν θαρροῦμενος ὁ τουρκοπουλιέρης καὶ πλούσιος πολλὰ, ἐπεθύμην πολλὰ νὰ ἔχῃ τὸ χωργίον τὴν Ἐλῆαν, καὶ ὀλίον ἔμεινεν καὶ δὲν τὴν ἐπῆρεν. Καὶ ἐπεθύμα νὰ πάρῃ τὸ κάστρον τοῦ Κουρίκου, ὅτι ἐφοβᾶτον ἡ καρδιά του πῶς θέλει πάθειν τὸ ἔπαθεν, καὶ ἐγύρευεν πάντα νᾶχῃ τόπον τῆς βοθειᾶς(2) του. Ὁ ῥήγας ἐπrouμουτίασε νὰ τῷ δώσῃ τὴν Ἐλῆαν(3), διότι ἦτον κοντὰ ᾗς τὸ χωργίον του λεγόμενον Πέτρα, καὶ ἦτον ἐδικόν του, ἀμμέ τὸ κάστρον τοῦ Κουρίκου δὲν ἔθελεν ὁ ῥήγας νὰ τοῦ τὸ δώσῃ μετὰ χαρᾶς· καὶ ὁ ἄνωθεν σίρ Τιπάτ δὲν ἔθελε νὰ πάρῃ τὴν Ἐλῆαν(4), ἀν δὲν πάρῃ καὶ τὸ Κούρικος καὶ ἐννοιάζετο νὰ τὸ πάρῃ· καὶ ἐποῖκεν καὶ μονέδα τοῦ Κουρίκος ῥδικὴν του, θαρρῶντα πῶς τὸ ᾗχει, καὶ ἔκραξέν τὴν Κουρίαν(5). Καὶ μίαν ἡμέραν ἐσυμβουλευτήν ὁ ῥήγας μὲ τὸν δάσκαλόν του ὀνόματι σίρ Φιλίππε, ἱερεὺς λατίνος, ὁ ποῖος ἦτον υἱὸς

1) Καὶ ἄνταν ἦλθεν ὁ Τιπάτ καὶ ἔφερεν τὰ ὀκτακόσια παλληκάρια, καὶ ἔρισεν ὁ ῥήγας νὰ πᾶν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον διὰ νὰ πολεμήσουν, καὶ ἐπῆγαν καὶ καβαλλάριδες καὶ ἀπεῖχοι, τσακρατόροι καὶ καπετάνιδες. — 2) βοθειᾶς. — 3) Ἐλῆαν. — 4) Ἐλῆαν. — 5) Τακουρίαν.

μίας καλογρήας Ῥωμέσας, ἐξάδελφη τοῦ πατρός μου τοῦ κυροῦ Σταυρινοῦ τοῦ Μαχαίρα, καὶ λαλεῖ του — δὲν θωρεῖς πῶς μὲ βιάζει ὁ σὶρ Τιπάτ νὰ τοῦ δώσω τὸ κάστρον μου τὸ Κουρίκος, καὶ δὲν μοῦ φαίνεται, καὶ ἑῖνος πολομᾶ μου μούτταις! διατὶ μοῦ ἐδούλευσεν πολλὰ εἰς τὴν χρῆσίν μου, θέλει νὰ τοῦ στρέψω ἀντικάνισκον! καὶ διδῶ του τὸ χωργίον τὴν Ἑλῆαν(1), ἀμμὲ τὸ κάστρον θέλω το διὰ λόγου μου· καὶ δὲν ἡξεύρω ἵντα νὰ ποῖσω! Ὁ σὶρ Φιλίπκος δασκαλεμένος ἀπὸ ἄλλους καβαλλάριδες ὅπου ἐφθονοῦσαν τὸν σὶρ Τιπάτ, καὶ ἐμουρμουρίζαν, εἶπεν τοῦ ῥηγὸς — ἀφέντη, δ'(2) ἔναι μῶδος νὰ πάρῃ ὁ σὶρ Τιπάτ τὸ Κουρίκος διὰ πολλαῖς ἀφορμαῖς· πρῶτον, εἶναι καβαλλάρης σου καὶ τουρκοπουλιέρης σου, μήπως κ' ἔχει κακὸν θελήμαν καὶ ἑνοιάζεται νὰ σοῦ ποῖσῃ παραβουλίαν, καὶ γυρεύει νᾶχῃ τόπον νὰ προυσουδιάσῃ(3); ὁμοίως καὶ ὁλος ὁ λαὸς τῶν ἀρμάτων ἐνι εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἀνισῶς καὶ θελήσῃ νὰ πάρῃ τὸ ῥηγάτον, ἔχει το ὅτοιμα, ὅπου ὁ θεὸς νὰ μὲν τὸν ἀξιώσῃ! ἀκομὴ ὅλοι οἱ ἀφένταις καὶ οἱ παροῦνιδες καὶ οἱ καβαλλάριδες, θωρῶντα τὴν ἀφεντιάν σου πῶς τὸν ἀγαπᾷς καὶ ἔχεις τὸν ἀκριβὸν, ὅλοι ἔχουν πολλὴν ἀγάπην μετὰ του· καὶ διὰ τοῦτον δὲν μοῦ φαίνεται νὰ τοῦ τὸ δώσης τὸ κάστρον, ὅχι διὰ ὅτσον, ἢ ἀφεντιὰ σου εἶσαι φρόνιμος καὶ ποῖσαι τὸ νὰ βάλλῃ ὁ θεὸς εἰς τὴν καρδιάν σου· καὶ ἀπὸ τοὺς πεθυμᾷς νὰ τοῦ δώσης διὰ τὴν δούλευσιν ὅπου σοῦ δούλευσεν, φαίνεται μοι, [διδόντα του τὴν Ἑλῆαν], ἂν ἦναι φρόνιμος, εἶναι καλὰ πληρωμένος· ἦτον πουρζέζης, καὶ ποῖκές τον καβαλλάρην καὶ τουρκοπουλιέρην, καὶ χάριες του τὴν Τριμιθειάν(4) καὶ τὴν Πέτρην μὲ τὴν περισχὴν της καὶ ἄλλα πολλὰ σενιάσματα, καὶ τώρα θέλεις νὰ τοῦ δώσης τὴν Ἑλῆαν(5). Γρικῶντα τοῦτα ὁ ῥήγας, ὡς γνωστικὸς ἐκράτησέν τα εἰς τὸν νοῦν του καὶ εἶπεν — ὁ θεὸς τὸ γινώσκει, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἔχῃ ἐκεῖνος κάστρον κοντά μου, διατὶ ὅποτε θελήσῃ ἐμπορεῖ νὰ εἶρῃ ἀφορμὴν ν' ἀγγριστῇ μετὰ μου, καὶ νὰ γενῇ ἐχθρὸς μου καὶ νὰ πολεμήσῃ τὸν τόπον μου καὶ νὰ μὲ κურσεύσῃ, καὶ ὁ θεὸς νὰ μὲ

1) Ἑλῆαν. — 2) δέν. — 3) προυσουδιάσῃ. — 4) Τριμιθειάν. — 5) Ἑλῆαν.

σκεπάση(1)! ἔμπορεῖ νὰ μοῦ σηκώσῃ τὸ ῥηγάτον · καὶ πάλε ἔμπορεῖ νὰ καταστήσῃ Βενέτικους νὰ πέμπουν τὰ κάτεργά τους εἰς τὸ Κουρίκος, καὶ οἱ Σαρακηνοὶ νὰ κουβαλοῦν ταῖς πρᾶγματαιαῖς τους τῆς γῆς, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ διάφορος τὸ εἶχεν ἡ Ἀμμόχουστος, ὡς γοῖεν ἐγένην καὶ εἰς τὸ κουβέρνον τοῦ θείου τοῦ(2) πρίντζη · καὶ διὰ τοῦτον δὲν θέλω νὰ τοῦ τὸ δώσω! Τὸ λοιπὸν διαβαίνοντα καιρὸς, καὶ θωρῶντα ὁ σὶρ Τιπάτ τὸν ῥήγα πῶς δὲν ἔδειξεν φανὸν διὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ κάστρον, ἐκακόνωσεν λαλῶντα — κᾶτις(3) τὸν κωλεῖ! καὶ ἔμαθα πῶς [τὸ] κουμέρκιν τοῦ Κουρίκος ἀξάζει γ', δ'(4) χιλιάδες δουκάτα τὸν χρόνον. Καὶ ἦτον πολλὰ ἐννοιασμένος διὰ τοῦτον, καὶ ἐπεθύμα νὰ μάθῃ ἀπὸ τινὰν κωλύεται ὁ ῥήγας καὶ δὲν τοῦ τὸ διδοῖ τὸ κάστρον · καὶ ἐρώταν ἀπὸ τοὺς καβαλλάριδες νὰ μάθῃ καὶ ἀπὸ τοὺς βαχλιώταις τοῦ ῥηγὸς ἀπὸ τινὰν ἐγένην τὸ κώλυμαν · καὶ κᾶτις ἦτον ἐκεῖ ὄνταν ἐσυντύχανεν ὁ ῥήγας μὲ τὸν σὶρ Φιλίππη τὸν παπᾶν καὶ εἰπᾶν τον — φαίνεται μας, ὅτι ὁ σὶρ Φιλίππ ὁ παπᾶς εἶναι ἀπὸ τὸν κωλεῖ, ὅτι ταῖς διαβούσαις ἡμέραις πολλὰ λόγια εἶχεν ὁ σὶρ Φιλίππ μὲ τὸν ῥήγα · ὅμως, ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς ἀκριβὰ ἀπὸ τινὰν γεννᾶται τὸ κώλυμαν, ἀξαναζήτα το τοῦ ῥηγὸς, καὶ θέλομεν ἄρῃεν σκοπὸν ἀπὸ τινὰν νὰ πάρῃ βουλὴν, καὶ θέλεις τὸ μάθειν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπίασεν ὁ κύρης Ἀλεξόπουλος κοψιάρους ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, Γενουβίους πτωχοὺς Κυπριώταις ὅπου ἦσαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον ἀπλικομένοι(5), καὶ ἐφέρον τους εἰς τὴν χώραν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐχάρην πολλὰ. Εἰς τοῦτον θωρῶντα ὁ τουρκικοπολιέρης ὁ Τιπάτ ἐγονάτισεν καὶ ἐζήτησέν του τὸ κάστρον. Ὅπολλὰ(6) εὐχαρίζετον ὁ ῥήγας τοῦ Ἀλεξόπουλου ἀπὸ τὴν καλὴν του δούλειψιν [ὅτι ἦτον βαλέντες ἄνθρωπος καὶ ἐπιτήδειος τοῦ πολέμου]. Τότε λαλεῖ του ὁ ῥήγας τοῦ Τιπάτ — πολλὰ

1) ἀποσκεπάση. — 2) τὸν καιρὸν τοῦ θείου μου. — 3) κᾶτις. — 4) τρεῖς τέσσαρες. — 5) Γενουβίους ἀπὸ τὴν Ἀμ. πτωχοὺς ἀπὸ ἦσαν κατοικοῦμενοι εἰς τὴν Ἀμ. — 6) Πολλὰ.

σοῦ εὐχαρίζομαι, καὶ φαίνεται μου ὅτι τὴν χάριταν ἐστρεψά σου τὴν, ἀνισῶς καὶ ἀγωνίζεις το· [διότι πρέπει νὰ ᾔσαι εὐχαριστημένος, ἦσουν πουρζέζης, ἐποῖκά σε καβαλλάρην· ἔδωκά σε τὴν Τρεμιθειάν, ἔδωκά σου τὴν Πέτρην, τώρα ἐχάρισά σου τὴν Ἑλῆν, καὶ πάλε προυμουτιάζω σου νὰ σοῦ χαρίσω· ἐποῖκά σε τουρκοκουλιέρην τῆς Κύπρου, καὶ τὸ κάστρον δὲν σοῦ τὸ διδῶ, διότι θέλω το διὰ λόγου μου]. Καὶ ἄνταν ἀπόφαν ὁ ῥήγας, ἐσουντύχανεν ἀπάνω εἰς τοῦτον μὲ τὸν [μάστρον του] σὶρ Φιλίπκ τὸν παπᾶν(1) καὶ ἐπαρπονᾶτον περὶ τοῦ σὶρ Τιπάτ, λαλῶντα — δὲν ἤξεύρω ἴντα νὰ ποίσω μὲ τὸν τουρκοκουλιέρην ὅπου μὲ βιάζει νὰ τοῦ δώσω τὸ κάστρον μου; Ὁ ποῖος εἶπεν τοῦ ῥηγός — εἶπουν σου τὸν φανόν μου, καὶ ποῖσε τὸ θέλεις. Τὸ ὁπέρνον ἦλθεν ὁ σὶρ Τιπάτ, καὶ μονάῳτα εἶπᾶν του — εἶδαμεν πῶς ἐπαρπονᾶτον διὰ λόγου σου ἐμπροσθεν τοῦ σὶρ Φιλίπκου τοῦ παπᾶ, ὁ ποῖος εἶπεν τοῦ ῥηγός· Εἶπουν σου τὸν φανόν μου καὶ ποῖσε τὸ θέλεις· δὲν μοῦ φαίνεται νὰ δώσης τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ῥηγάτου σου ἡοῦ καβαλλάρη(2). Τότε ἐθυμώθην ὁ σὶρ Τιπάτ καὶ πολλὰ ἀναπειλάτον τὸν παπᾶν. Τότε ἦλθεν καὶ ὁ Ἀλεξόπουλος καὶ ἐδείκνησεν μετὰ του, καὶ ἐξηγήθην του τὸ ἐγίνην· ὁ ποῖος Ἀλεξόπουλος ἦτον Κρητικὸς, κακῆς κεφαλῆς, ὅπου πρῶτα σκοτόνει τὸν ἄνθρωπον καὶ τότε λαλεῖ του — βαρύνω σε θέλω! λαλεῖ του — αἶ, καλὲ τουρκοκουλιέρη, διὰ ἓναν κουτζούλλην τὸν φραγκοπάπαδον νὰ ποντίζεται ἡ δουλιὰ σου! νὰ τὸν ὀηγήσων εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ! Ὁμοίως εἶπαν καὶ ἄλλοι δύο — αὔρι νὰ τὸν σκοτώσωμεν τὸν ἀπόπαπαν. Ἐγένετον τὴν ἐβδομάδαν τοῦ Πασχάτου(3)· τὴν δευτέραν, εἰς ταῖς 5' ἀπριλίου αἰτος Χριστοῦ, ἐπῆγε νὰ κοιμηθῇ· καὶ πιαυρίου, ὅπου ἦτον 7' ἀπριλίου ὅπου ἦτον τρίτῃ τῆς Λαμπρῆς, ὁ πτωχὸς ὁ σὶρ Φιλίπκὸς ἐπῆγεν εἰς ταῖς ματίναις εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν· καὶ ὄνταν ἀπολύσαν ἦτον

1) τὸν πρέ. — 2) Καὶ τὸ πωρὸν ἦλθεν ὁ Τιπάτ εἰς τὸν ῥήγαν, καὶ εἶπᾶν του· Ὁ ῥήγας ἐπαρπονᾶτον διὰ λόγου σου ἐμπροσθεν τοῦ σὶρ Φιλίπκε, ὁ ποῖος εἶπεν τοῦ ῥηγός· Εἶπου σου τὸν φανόν μου, καὶ ποῖσε τὸ θέλεις· δὲν μοῦ φαίνεται νὰ δώσης τὸ δεξιὸν σου ὁμᾶτι τοῦ ῥηγάτου ἡοῦ σου καβαλλάρη. — 3) τῆς Λαμπρῆς.

ἀργά, ἐκαβαλλίκευσεν καὶ ἐπῆγεν πρὸς τὴν μητέρα(1) του νὰ τὴν ἰδῇ, ὅτι ἦτον καλογρήα(2) εἰς τὸν ἅγιον Μάμαν· καὶ πηγαίνοντά του ἐμπλασέν του ὁ βισκούντης ὁ μισὲρ Παρτελεμὲ Μαχαῖς καὶ ἀκλούθησέν του, καὶ ἐπῆγαν ἀντάμα· καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ κύρης Ἀλεξόπουλος καὶ οἱ δύο Φράγγοι, ὅπου ἐδῶκαν τὸν λόγον τοὺς ἀσκέρας νὰ σκοτώσουν τὸν παπᾶν, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ τουρκοπουλιέρη ἀπάνω εἰς τὸ παλάτιν· ὅτι εἰς τὰ σπιτία τοῦ σὶρ Τζάκ τοῦ τὲ Νόρες ἀπλίκευεν ὁ Ἀλεξόπουλος μὲ τὸν σὶρ Τιπάτ ἀντάμα, καὶ εἶχάν τα ἀμαχημένα ἀπαι τὴν τάμου Μαργαρίταν τὲ Νόρες συμβίαν τοῦ σὶρ Πιερ τὲ Λεμέντε Μουντολῆφ κυροῦ τῆς Στεφάνου Βατίλης διὰ νομίσματα ᾧ ἄσπρα τῆς Κύπρου.

Τότε ἐκαβαλλίκευσαν καὶ ἐπῆγαν κατὰ προσῶπα τοῦ παπᾶ. Ἐκεῖνος ὁ πτωχὸς ἐπῆγεν καὶ εἶδεν τὴν μητέρα του, καὶ ἐστρέφετον εἰς τὸ σπῖτιν του μὲ τὸν μισὲρ Παρτελεμίο, ὁ ποῖος ἦτον θεῖός του· καὶ ὄνταν ἐφτάσαν εἰς τὸ γειοφύριν τοῦ Σάν Τεμένικου πρὸς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν, ἐνάφανεν ὁ Ἀλεξόπουλος καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ, καὶ ἄλλοι δύο(3)· καὶ θωρῶντά τους ὁ Ἀλεξόπουλος πῶς ἔρχονταν καὶ ἦτον πρὸς τὴν βόταν τοῦ ἀμιράλη, καὶ τὸν ν' ἀποσκεπάζῃ ὁ Ἀλεξόπουλος παραῦτα ἔτρεξεν ἄνω του, καὶ τᾶπισα ἔτρεξεν καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ μὲ τοὺς δύο Φράγγους· καὶ ὅσον τοῦ ἐκοντέψαν τοῦ παπᾶ, εἶπέν του ὁ σὶρ Τιπάτ — σὶρ Φιλίππ, κρατῶ σε διὰ φίλον μου, καὶ σοῦ πορεύεσαι(4) τάμου ὡς γοῖον ἐχθρὸς, ὅτι ἐγὼ κτίζω, καὶ σοῦ χαλαῖς τὰ καμώματά μου! Τότε εἶπέν του ὁ σὶρ Φιλίππ — ἀφέντη, ἴντα ἄνθρωπος εἶμαι ἐγὼ καὶ ἔξηλόνω τὰ καμώματά σου; Ὁ δὲ Ἀλεξόπουλος ἐθυμώθη καὶ ἔδωκέν του μίαν διπλωρίαν μὲ τὸ φηκάριν, καὶ ὁ βισκούντης ἐδιαφέντευγέ τον ἀπαι τὴν μερίαν τοῦ ῥηγὸς νὰ τὸν ἀφήσῃ, [καὶ ἔσυραν τὰ σπαθία]· καὶ οἱ δύο Φράγγοι ἐσκοτώσαν τὸν βισκούντην, καὶ ὁ Τιπάτ καὶ ὁ Ἀλεξόπουλος ἐσκοτώσαν τὸν παπᾶν, ὅπου ἐλάτρευγεν τὸν θεόν, κοντὰ τοῦ ἀπλίκιου, καὶ τᾶπισα ἐστράφησαν εἰς τὰ σπιτία τὰ ἐκρατοῦσαν ὁ σὶρ Τιπάτ. Ὅσον τὸ ἐγρίκησεν ὁ ῥήγας τὸ κακὸν τὸ ἐγίνην, ἐννοιάστην, ὅτι ὅσον

1) μάναν. — 2) καλογρηά. — 3) οἱ δύο Φράγγοι. — 4) ἐτραχτιάστης.

ἀνάγκαζεν τὸν ῥήγα γιὰ τὸ κάστρον τοῦ Κουρίκος, εἶπεν· Τίποτε παραβουλίαν ἔθελε νὰ ποίση, καὶ ἔθελέ το νὰ πάγη νὰ βλεπηθῇ· καὶ πολλὰ ἐλυπήθην τὸν παπᾶν ὅτι εἶχεν τὸν εἰς τὰ κρυφὰ του. Ἐνὶ ἀληθείᾳ καὶ ἑκείνος δὲν ἦτον ὁ πνευματικός του, ἦτον ὁ φρά Πιέρος ἀπὸ τὴν Ῥώμην· καὶ πολλὰ ἐβαρύνθη καὶ τὸν θάνατον τοῦ βισκούντη, ὅτι ἦτον καλὸς δουλευτῆς τοῦ ῥηγός. Καὶ ἡ ἀγάπη ὅπου ἀγάπαν τὸν σὶρ Τιπάτ ἦτον τόσον πολλὰ, ὅτι ἐδιάβαιναν ὁλαὶ ταῖς ἀγάπαις· ὁμοίως εἶχεν καὶ πολλὴν βοήθειαν ἀπὸ τὴν στρατίαν τοῦ Ἀλεξόπουλου, καὶ ἦτον ὁ ῥήγας πολλὰ ἐννοιασμένος καὶ δὲν ἤξευρεν ἵνα νὰ ποίση.

Εἰς τοῦτον [ἦλθεν] ἡ ῥήγαινα μὲ πολλὴν πληξίν, καὶ παραπονημένη ἀπὸ τὸν Τιπάτ, ὅτι ἐποῖκέν της πολλαῖς περιβάψεις(1), καὶ εἶπεν τοῦ ῥηγός· [Ἐξευρε,] ὅτι τοῦτος ὁ σὶρ Τιπάτ ἐσχότωσεν πολλοὺς τῆς ὑποταγῆς της(2) ἄδικα, καὶ ἐλάλεν τους· Μολογήσετε πῶς ἡ ῥήγαινα ἔθελε νὰ φαρμακέψῃ τὸν ῥήγα τὸν υἱὸν της! [καὶ ἐσχότωσεν περίττου παρὰ μ' ἀνομάτους, καὶ σοὺ τόσον τὸν ἀγάπας καὶ ποτὲ δὲν τοῦ εἶπες τίποτες]. Καὶ πολλὰ ἐκριτήρεψεν τὸν σὶρ Πόλου Μαράζ(3), ὁ ποῖος δὲν ἐδυνήθη νὰ βαστάξῃ τὰ κριτήρια καὶ ἐσφάγην μὲ τὸ χεῖρὶν του εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐσχότωσεν, κοντὰ ρ', καὶ ἔβαλλεν μαχαῖριν μεσὸν τῆς μάνας καὶ τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἔθελε νὰ τὸν σκοτώσῃ μίαν νύκταν καὶ δὲν τὴν ἀφήκασιν. Γρικῶντα τὰ κακὰ τούτα ἡ ῥήγαινα, ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥήγα· καὶ μὲ τρόπον καὶ φρόνησιν ἡ ῥήγαινα ἐθέλησε νὰ ἔξετάσῃ τὴν ἐννοίαν τοῦ ῥηγός, καὶ λαλεῖ του — ἀφέντη μου, τὸ σκάνταλον καὶ τὸ κακὸν ὅπου ἐγένην εἶναι φόνος, [ὅπως οὖν ἐγένην ἀπὸ τὸν Τιπάτ], ὅτι ὁ Ἀλεξόπουλος ὡς ξένος καὶ ἄπρακτος ἐφάνην του ὅτι ἡττοῦ ἦτον ὁ ὀρισμός σου καὶ ὑποτάκτην τοῦ ὀρισμοῦ σου· διὰ τοῦτον φαίνεται μου, ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ἔχῃ συμπαθίον, ὅτι εἶναι χρηζόμενός μας εἰς τὸν κάμπον. Ὁ ῥήγας ὡς ἐκεῖνος ὅπου ἐγρώνιζεν τὸν σὶρ Τιπάτ, εἶπέν της — ἀνισῶς καὶ ὁ Ἀλεξόπουλος εἶναι καλὸς, καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ πάλε εἶναι πολλὰ σοφός, καὶ καλὴν βουλήν

1) πολλὰ κακὰ. — 2) μου. — 3) ὅπως οὖν ἐκριτήρεψεν τὸν σὶρ Πὸλ Μαχαίρα.

ἔχει διὰ λόγου μου, [διότι εἰς ὄλον μου τὸ ῥηγάτον δὲν ἔχει περίττου γνωστικὸν ἄνθρωπον·] καὶ ἀνὲν καὶ συμπαθιστῇ ὁ ἕνας, χρῆσι εἶναι νὰ συχωρηθῇ καὶ ὁ ἄλλος. Ἡ ῥήγαινα ἐσπλαγχνίστην τοῦ Ἀλεξόπουλου, εἶπέν του — πολλὰ μεγάλην διαφορὰν ἔχει, [διότι ὁ Ἀλεξόπουλος εἶναι] ἕνας ἄνθρωπος τῶν ἀρμάτων! Καὶ εἶπέν της — ὦ κυρά μου, φαίνεται σοι πῶς ἐγὼ ἐλησμόνησα ταῖς πολλαῖς καὶ μεγάλαις δούλεψαῖς ταῖς μοῦ ἐποίησεν ὁ σὶρ Τιπάτ; ὅτι ἀπὸ τοῦ ᾠγόν ἔχана τὸ ῥηγάτον ἀπὸ τὰ χέργιά μου, ἀν δὲν εἶχεν ποίσειν τὴν νίκην τὴν ἐποίησεν; ἀν δὲν εἶχεν φέρειν τοὺς λαῶς τῶν ἀρμάτων, πῶς νᾶχαμεν ποίσειν κάμπον; καὶ ᾠείνος μᾶς ἔφερεν καὶ τὸν Ἀλεξόπουλον· ὁμοῦς ὁμπρὸς εἰς τὴν γνῶσιν οὐλα εἶναι οὐδὲ τίποτε· τίνα ζήτημαν νὰ βάλλης ὁμπρὸς του, νὰ μὲν τὸν εὖρης δόκιμον; ὄλοι μου οἱ καβαλλάριδες ὁμπρὸς του εἶναι οὐδὲ τίποτε, ὅταν νὰ γυρεύσουν νὰ τοῦ μαστορευτοῦν. Γρικῶντα ἡ ῥήγαινα τὰ λογία τοῦτα, ἐννοιάστην πῶς δὲν θέλει νὰ γλυτώσῃ Ἀλεξόπουλον, καὶ νὰ γλυτώσῃ τὸν Τιπάτ, λαλεῖ τοῦ ῥηγὸς ἡ ῥήγαινα — ἀφέντη, δὲν ἐποίησαν μικρὸν κακὸν νὰ γλυτώσουν, ὅτι ἐποίησαν μεγάλην δυναστείαν καὶ παραβουλίαν νὰ σκοτώσουν τὸν βισκούντην, ὅπου εἶναι τὸ κορμὶν σου, καὶ τὸν δάσκαλόν σου, τὸν λειτουργόν (1) τοῦ θεοῦ· καὶ ἀνὲν καὶ τῶρας συμπαθίσης τους, ἄλλην φορὰν θέλουν ποίσειν δυνατώτερην παραβουλίαν, καὶ θέλουν ᾠάρειν οἱ καβαλλάριδες ξόμπλιν, καὶ θέλουν σοῦ ποίσειν κακόν· ἀμμὲ ὄρισε νὰ τοὺς δώσουν σκληρὸν θάνατον, διὰ νὰ φοβηθοῦν, μηδὲν σὲ σκοτώσουν οἱ καβαλλάριδες, ὡς γοῖον ἐποίησαν τοῦ μακαρισμένου τοῦ πατέρα σου.

Τότε ἔβαλλεν βισκούντην ὁ ῥήγας τὸν μισερ Τζουὰν τὲ Βιλλανοβά (2)· καὶ ὁ ῥήγας ἀγαλέσεν τους εἰς τὴν δυναστείαν εἰς φόνον καὶ παραβουλίαν τὴν ἐποίησαν. Καὶ [ἐπέψαν τὴν νύκταν καὶ ἐπγιάσαν]. Ἐποίησαν βουλήν μεσὸν τους (3) καὶ εἶπαν τοῦ ῥηγὸς — ἀγωνίζομεν πῶς εἶναι πταίσταις,

1) λειτουργόν. — 2) Βιλλανόλα. Villanova. — 3) Καὶ ἐποίησαν ἀπόφιν πῶς εἶναι πταίσταις.

παραδιδομένους εἰς τὴν ἐλεμοσύνην σου. Καὶ ὁ ῥήγας ἐπαράδωκέν τοὺς τοῦ βισκούντη καὶ τῆς αὐλῆς του, νὰ ᾿δούν ἵντα θάνατον [τοὺς ἐγγίξει] νὰ τοὺς δώσουν· καὶ ὥρισαν οἱ κριτάδες (νὰ) τοὺς στήσουν εἰς ᾿ ἀμάξια(1), καὶ ἰχία(2) μέσα τοῦ ἀμαξίου νὰ ἔχη ἕναν βολίκιν καρφωμένον, καὶ νὰ τοὺς δῆσουν ἀξάγκωνα μὲ τὰ ᾿ματία(3), ἀνυπόλυτους καὶ ἀνασκούφωτους(4), πᾶσα ἕναν εἰς πᾶσ' ἀμάξιν, καὶ ὀπίσω νὰ στέκη ἕνας σεργένης νὰ κρατῇ τὸν πᾶσα ἕναν μὲ τὰ μαλλία(5)· καὶ ὀπίσω τοῦ ἀμαξίου νὰ ἔχη ἕναν ἀσκούφισιν μὲ τὸ λαμπρὸν καὶ νὰ βράζουν δοντάγκραις νὰ τζιμπούν(6) τὰ κρήατά τους. Καὶ ἤτιζον ἐγένετον. Καὶ ὁ διαλαλητής ἐλάλεν — ἄρχοντες [μικροὶ καὶ μεγάλοι], μηδὲν εἶστε ἀπότορμοι νὰ ποίσετε δυναστείαν ἄλλου, οὐδὲ φόνον, οὐδὲ παραβουλίαν, διὰ τούτῃ εἶναι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀφέντη μου τοῦ ῥὲ Πιέρ [τοῦ] ῥηγὸς Ἱεροσολύμου καὶ Κύπρου, ὅπου νὰ τὸν μαντενιάζῃ(7) ὁ θεός! Καὶ οἱ σεργένταις ἐκεντοῦσάν τοὺς μὲ ταῖς δοντάγκραις(8) πυρωμέναις. Καὶ ὁμπρὸς ἦτον ὁ τουρκοπουλιέρης(9), καὶ ὀπίσω ὁ Ἀλεξόπουλος, καὶ ὀπίσω οἱ Φράγγοι. Καὶ ὄνταν ἐπεσῶσαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ῥηγὸς, ἐννοιάζονταν πῶς θέλουν τοὺς γλυτώσειν ὁ ῥήγας, καὶ εἶχαν μικρὴν ἄνεσιν· ἀμμὲ ἄνταν ἐφτάσαν εἰς ταῖς τζάμπραις ταῖς ῥηγάτικαις κοντά, κατὰ πρόσωπα ἐπαρακαλέσεν ὁ Τιπάτ τὸν βισκούντην, καὶ ἐστάθησαν τ' ἀμάξια, καὶ ἐβάλλαν φωνὴν μεγάλην — ἐλεημοσύνην, ἀφέντη μας! νὰ φτάσῃ τὸ φυσικόν σου, νὰ συναθιστοῦμεν οἱ πταίσθαί(10) σου! Τότε ἡ ῥήγαίνα [ἐστάθην εἰς τὸ παραθύριν καὶ] μετὰ θυμοῦ ἐφώναξεν τοῦ βισκούντη — ἔπαρε τοὺς φονειάδες καὶ τοὺς παράβουλους ἀπῶδε! Καὶ ὁ σὶρ Τιπάτ ἐξητίμασεν τὴν ῥήγαίναν καὶ εἶπέν της — ἀβρωμισμένη(11) καὶ κακὴ πολιτικὴ, ἐπεθύμησές με νὰ σ' ἔχω [καὶ ᾿μήνυσές μου], καὶ ἐγὼ δὲν ἐθέλησα νὰ ποίσω ἀντροπήν ἔσω τοῦ ἀφέντη μου, καὶ διὰ τοῦτον μοῦ κρούεις τοῦτον τὸν πικρὸν(12) θάνατον· καὶ

1) ἀμάξια. — 2) ἴσα. — 3) ᾿μάτια. — 4) ἀναμαλλιάφριδες. — 5) μαλλιά. — 6) ταῖς δοντάγκραις νὰ κόβουν. — 7) μακαρίση. — 8) ἐκόβγαν τὰ κρήατά τους μὲ ταῖς δοντάγκραις. — 9) ὁ Τιπάτ. — 10) πταίσταί. — 11) βρωμισμένη. — 12) παράβουλον.

τούτη ἦτον ἡ ἀφορμὴ οὗ πάντα σ' ἐμίσουν (1)! Τὸ λοιπὸν ἐπὶ ἡράν
τους (2).

Γινώσκετε ἀπὸς μέναν ὅτι ποῖον ἐπάθαν οἱ ἄνθρωποι οὗ ἀγαποῦν ταῖς
γυναῖκες καὶ πιστεύουσι εἰς τὰ λόγια τους· ὅτι τὸ νὰ τοὺς ἀγαποῦν δυ-
νατὰ, τότε γυρεύουσι νὰ τοὺς ἀποβγάλουν, καὶ ταγίζουσι τοὺς πράγματα
βραστικά καὶ μαγίαις, καὶ τὰ μύρια κακὰ, καὶ λυκαῖς (3) πράσσουσιν, καὶ
εἰς τὸ ὑστερον διὰ ἕνα λόγον θανατόνουν τοὺς· καὶ πολομοῦν ὡς πολομᾶ
ἡ ἀρκουῖδα, τὸ νὰ στηρνιάσῃ κολακεύει τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸ ζῶον τὸ ἀρσε-
νικόν, καὶ τὸ νὰ πέσῃ εἰς ἔσμιξιν μετὰ της, καὶ ν' ἀποστηρνιάσῃ, τότε
θανατόνει το· εἰ δὲ ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πολλὰ βαθεῖα, διότι
ἀγαπᾷ τὴν γεναῖαν ὀλίγον ὀλίγον ὥς του νὰ τελειωθῇ ἡ τελειωμένη
ἀγάπη, ἢ μισᾷ τὴν ὀλίον ὀλίον ὥς που νὰ τὴν ἀξαπολύσῃ (4) τελείως.
Εἰ δὲ ἡ σκάλα (5) τῆς γυναικὸς ἕνα σκαλὶν ἔχει· ἂν σὲ ἀγαπᾷ, θανα-
τόνει σε (6), καὶ ἂν σὲ μισᾷ, γυρεύει χωρὶς κώλυσιν νὰ σὲ ζηφτιάσῃ (7).

Καὶ ἤτῃς ἐργαστώσαν πασᾶν ζ' ἐργάστους· καὶ πεσώνοντα εἰς τὴν
φούρκαν τῶν κονταρίων, τὴν ἐμπηξεν ὁ αὐτὸς Τιπάτ, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐκρεμ-
μάσαν. Καὶ τοῦτον ἐγένετον τῇ παρασκευῇ τῇ ἰ' ἀπριλίου αἰτος' Χριστοῦ.

Ὁ ρήγας μὲ τοῦτα οὖλα τὸν κάμπον δὲν τὸν ἐξήλωσεν, καὶ ἐβαλλεν
ἄλλον καπετάνον, καὶ ἐβαλλεν τουρκοπουλιέρην τῆς Κύπρου τὸν μισὲρ
Τζουὰν τὸ Πρίες. Ἐνὶ ἀληθείᾳ ὅτι ὁ σὴρ Τιπάτ εἶχεν πολλὰ βαρύτιμα
πράγματα νὰ δώσῃ χάρισμα καὶ ἔξημερώματα τῆς ρήγαινας τῆς Βαλιαν-
τίνας, τὴν ἐγδέχονταν (8)· πρῶτον μίαν σέλλαν ὁμορφὴν μαγαριταρένην

1) διὰ τὰ πάντα ἦσαν κακὴ πολιτικὴ, καὶ ἐσοῦ ἦσαν ἡ ἀφορμὴ καὶ ἐσκοτώσαν
τὸν ἄντρα σου τὸν καλὸν ῥὲ Πιερ διὰ νὰ γαμηθῇς μὲ τὸν κούντην Τερουχᾶς. —

2) Et li menorono alla forza fuor della città, in quella che fece far Tibat
per li Genovesi, et li furono impiccati, et fu adi 10 aprile 1876. — 3) λυ-
καῖς. — 4) ἀφήσῃ. — 5) ἡ ἀγάπη. — 6) ἂν σὲ ἀγαπᾷ, πολομᾶ σου χίλια κακὰ νὰ

τὴν ἀγαπᾷ, καὶ μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ κακὰ προσενᾷ σου θάνατον. — 7) ζηπατζίαση. —

8) εἰς ἔξημερώματι τοῦ ρηγὸς καὶ τῆς ρηγαινας εἰς τὴν ἀρμασίαν του, τὸ ποῖον ἐκδέ-
χονταν τὴν ρηγαινὰν τὴν Βαλλιαντίναν.

ἀκουπάνω ὡς κάτω, καὶ πολλὰ πράγματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ· καὶ ἐσυν-
πιάσαν τα καὶ ἐφέρον τοῦ ῥηγός. Τοῦτον οὖλον ἐγίνετον, διατὶ ἐσῆκωσεν
τὴν ἐλπίδαν ἀπαὶ τὸν θεόν, καὶ ἐθάρρησεν εἰς τὸν νοῦν του καὶ εἰς τὴν
ἀγάπην τοῦ ῥηγός, καὶ διὰ τὴν ἐπᾶσιν τοῦ κόσμου ἐγκατέλειπεν τὴν
πατρικὴν του πίστιν(1) καὶ ἐγένην λατίνος· τὸ λοιπὸν δὲν καταδικάζω
τοὺς λατίνους, ἀμμέ ἔντα χρῆσι εἶναι Ῥωμαῖος· νὰ γενῇ λατίνος; ἐπειδὴ
ὀρθόδοξος χριστιανὸς εἶναι χρῆσι νὰ καταφρονήσῃ τὴν μίαν νὰ ᾿μπέσῃ εἰς
τὴν ἄλλην, καὶ καταφρονεῖς τὴν πρώτην(2); δὲν ἦτον αἰρετικὸς καὶ ἐγένην
ὀρθόδοξος. Ἀποστολικοὶ οἱ λατῖνοι, καὶ καθολικοὶ οἱ Ῥωμαῖοι.

Ἡ ῥήγαινα ἡ Βαλιαντίνα ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἐχρονίαν τοῦ
Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ ῥήγας ἀρμάστην τὸν ἰούνην τῆς αὐτῆς ἐχρονίας· ἡ
ποιγία(3) ἔφερεν πολὺν πλοῦτον μετὰ τῆς χρυσίου καὶ ἀργύριον καὶ ῥούχα,
ὅτι ἀφὸν ἐπῆραν τὴν Κύπρον οἱ λατῖνοι τινὰς δὲν ἔφερον μεγαλειέτερον(4)
πλοῦτον, ὡς γοῖον τούτην. Καὶ τούτῃ ἦτον ἀδελφότεκνη τοῦ σινιὸρ Παρ-
ναπὸ τοῦ δούκα τὰ Μιλᾶ, πολλὰ σοφὸς καὶ μὲ πολλὴν τυραννίδαν ἐκρά-
τησεν τοὺς Λουμπάρδους(5). Καὶ ἔφτασεν ἡ κρίσις πάραυτα· ὁ πανπό-
νηρος διάβολος ἐπῆρεν μῖσος ἀναμέσον τῆς νύμφης καὶ τῆς πεθερᾶς.
Ὅμοίως ἔφερεν μετὰ τῆς πολλοὺς φρονίμους ἄνδρας, καὶ καλοσπίχραις(6)
ταμιτζέλλαις· καὶ τὴν μίαν ἐπάντρεψέν την μὲ τὸν μισερ Τζουὰν Σασσὺν
τὴν Τζουάναν Γερασούνα, καὶ τὴν ἄλλην μὲ τὸν μισερ Τζουὰν Σπινόλαν,
τοῦ πατρὸς τοῦ Λούκα υἱός, καὶ ἐλέγαν τὴν Τζακουμίναν, ὁ ποῖος ἐπῆρén
τὴν μετὰ του εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ τὴν ἄλλην μὲ τὸν μισερ Σιμὸυν
Πιλήστρην(7) ὀνόματι Κατελήνα, καὶ τὴν ἄλλην μὲ τὸν μισερ Τζουὰν
Μουντολήφ τὸν ἀφέντην τῆς Βαβατζινίας(8), ὁμοίως καὶ πολλαῖς ἄλλαις.

1) τὸ Ῥωμαῖον. — 2) Καὶ ἐθάρρησεν ὅτι εἶναι ἄλλος ὁ θεὸς τοὺς Λατίνους παρὰ
τοὺς Ῥωμαίους· καὶ εἴ τις πολομᾶ τίτοιαν στήμαν καὶ ἀλλάσσει τὸ σέβεται, ὁ θεὸς
δὲν τὸν ἀγαπᾷ οὐδὲ ὤδε, οὐδὲ ἐκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ καταφρονεῖ τὴν
ὀρθὴν πίστιν. — 3) πγοιά. — 4) περίττου. — 5) πολλὸν φουσατόν ἐπῆρεν τὴν Λουμ-
παρδίαν. — 6) τιμημέναις. — 7) Πιληστρῆν. — 8) Βαβατζινιάς. padron del casel
Navalignia.

Θεωρῶντα ὁ ῥήγας ὅτι ἡ γυναῖκά του ἐμίσαν τὴν μητέρα του, ἀθυμήθην τὰ λογία τοῦ σὶρ Τιπάτ, καὶ ἐμετάνωσεν καὶ ἔχασέν τον· τότε λαλεῖ ὁ ῥήγας τῆς ῥήγαινας τῆς γυναίκας του — κυρά μου, ἔδωκάν μου ν' ἀγκι- κήσω πῶς ἡ μητέρα μου γυρεύγει νὰ μὲ φαρμακέψη! Τότε λαλεῖ του ἡ Βαλιαντίνα — ἐπειδὴ καὶ ἐπληγῶσαν τὴν καρδιάν σου, τίντα τὴν θέλεις ὦδε; πέψε τὴν τοῦ κυροῦ της εἰς τὴν 'Ραούναν! Τότε ἔπεψεν μαντατο- φόρον εἰς τὴν 'Ραούναν κ' ἕναν καράβιν νὰ 'πάρουν τὴν ῥήγαιναν. Ἡ μη- τέρα του ἡ Ληνόρα ἔβαλλεν ἐμπιλῆν(1) τῶν χωρίων της τὸν σὶρ Τουμάς τὸν Χαρτοφύλακαν. Ἡ αὐτὴ ῥήγαινα εἶχεν μίαν ὥραίαν κόρην, ὀνόματι Μαργαρίταν, ἀδελφὴ τοῦ ῥὲ Πιέρ· καὶ ἀπὸ θανάτου τοῦ ῥὲ Πιέρ τοῦ ἀδελφοῦ της [ἔδωκαν λύσιν καὶ] ἀρμάστῃν μὲ τὸν υἱὸν τοῦ πρίντζη τῆς Ἀντισοχείας, [τὸν πρῶτό της ἀνηψιὸν] ὀνόματι Τζάκο τὲ Λουζουνία. Τότε ὤρισεν καὶ ἐπῆραν τὴν ῥήγαιναν τὴν μητέρα του εἰς τὴν Κερίαν(2) διὰ νὰ τὴν βάλλουν εἰς τὸ καράβιν νὰ πάγῃ εἰς τὴν χώραν της· ἡ ποία ἐποῖκεν πολλαῖς ἡμέραις εἰς τὴν Κερηνείαν, διὰ νὰ τὴν βάλλουν εἰς τὸ καράβιν, καὶ ἄργησεν πολλὰ διὰ νὰ 'δηγηθῇ τὸ καράβιν, καὶ ἐθῶρεν ταῖς γυναῖκαῖς ὅπου εἶχαν παιδιά καὶ ἀρώταν ταις — ἀρέσκει σας ὁ υἱός μου [ὁ ῥήγας; πολλὰ κακὴν συντροφίαν θέλει σὰς ποίσειν ἐκεῖνος καὶ ἡ γυναῖκά του! διὰ τοῦτον εἶναι χρῆσι νὰ μηνύσω νὰ ἔλθουν οἱ Γενουβίσοι νὰ 'πάρουν τὸ ῥηγάτον, διότι εἶναι ἄνθρωποι πλούσιοι καὶ θέλουν ποίσειν πᾶσα ἀνά- παυσιν.

Καὶ ἔγραφεν χαρτιά καὶ ἔβαλλέν τα πρὸς ποδοῦ τοῦ κρεββατιοῦ]. Ἐγρί- κησεν ἡ παίδενα καὶ εἶδέν τὴν ποῦ ἔβαλλεν τὰ χαρτία καὶ εἶπέν το τοῦ ῥηγῆος — ἀλα ἔξάφνου(3) εἰς τὴν τζάπραν τῆς μητέρας σου [διὰ νὰ] τὴν ἰδῆς, καὶ βάρ' τὸ χέριν σου πρὸς ποδοῦ τοῦ κρεββατίου καὶ θέλεις εὑρεῖν χαρτία(4) καὶ διαβάσ' τα. Καὶ ἤτζου ἐγίνην· καὶ πηγαίνοντα εἶδέν τον ἡ ῥήγαινα, καὶ ἐπικράνθην, καὶ εἶπέν του — ἴντα θέλεις τώρα [καὶ ἤλθες]

1) 'μπαλῆν. — 2) Κερηνείαν. — 3) Καὶ ἡ γυναῖκα ὅσον τὴν εἶδεν, μοναῦτα ἐμήνυ- σέν του τοῦ ῥηγῆος — Ἐλα ἀξάφνου. — 4) τὰ χαρτιά.

ᾧδε; Καὶ εἶπέν της ὁ υἱός της — [ἔμαθα πῶς εἶσαι ἄρρωστη, καὶ] ἦλθα νὰ σέ 'δῶ. Καὶ ἤτζου ὡς γοῖον της ἐσυντύχανεν, ἐγύρευεν εἰς τὸ κρεβάτιν καὶ εἶδεν τὰ χαρτία· καὶ τὸ νὰ τὰ διαβάσῃ ἐμίσεσεν την, καὶ ἔθελε νὰ τὴν θανατώσῃ, ἀμμὲ διὰ τοὺς λᾶς της δὲν τὸ ἐποίκεν. Ὅμως ἔρισε νὰ τὴν 'πάρουν ἀπαὶ τὴν Κύπρον· καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς αὐτοῦ Χριστοῦ τὰ ις' κάτεργα τοὺς Βενετικούς καὶ τὸ καράβιν τοὺς Καταλάνους(1), ὅπου ἦλθαν νὰ σηκώσουν τὴν ῥήγαιναν, καὶ τὰ ς' κάτεργα τὰ Καταλάνικα τὰ ἔφερεν ὁ σίρ Γῆν τὰ Γουνάλ μὲ τὴν ῥήγαιναν τὴν Βαλιαντίναν, καὶ τὰ γ' κάτεργα τοῦ Δηνὸς(2) δυναστικῶς ἐνέβην εἰς τὸν λιμνίον τῆς Ἀμμοχούστου.

Νὰ σὰς ἐξηγηθῶ καὶ πῶς εὑρέθησαν τὰ ις' κάτεργα τὰ Βενέτικα εἰς τὴν Κύπρον· ὅτι ἦσαν ἀμάχην μεσὸν τοὺς Γενουβίους καὶ τοὺς Βενέτικους ἀπὸς καιρὸν, καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀρματώσαν [οἱ Γενουβίσοι] ἕναν μέγαν καράβιν ἢ Μπουκουνιούνα(3), καὶ ἐδιαλαλήθην ὅτι εἶναι αὐταρχητὴ(4) νὰ πολεμίσῃ τὰ κάτεργα καὶ μὲν φοβηθῇ· καὶ ἐβγαίνοντα ἡ ἀκουὴ εἰς τὸν κόσμον, ἦλθαν πολλοὶ πραιμματευτάδες ὅπου εἶχαν πραιμματείαν νὰ πέψουν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἀναυλώσῃν την, καὶ ἐβάλαν τὰς πραιμματείας(5) τοὺς καὶ ἐκατέβησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν· ἡρικῶντα οἱ Βενετικοὶ ἀρματώσαν ις' κάτεργα καλὰ καὶ ἐδωκάν τα ἐνοῦ παιδίου(6) ὀνόματι Κάρλο Τζήν(7), ὁποῖος ἐνέβην ἀπότορμα καὶ ἤρτεν γυρεύοντα τὸ καράβιν, καὶ ἀπεσώθην εἰς τὴν Κύπρον παντέχοντα νὰ τὴν εὔρῃ ἢ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἢ εἰς τὰ νερά τῆς Κύπρου. Καὶ ὁ ῥήγας εἶχεν γ' κάτεργα ὀδικά του ἀρματωμένα, καὶ [τὰ ς' τὰ εἶχαν] ἔρτειν ἀπαὶ τὴν Καταλονίαν διὰ νὰ σηκώσουν τὴν ῥήγαιναν, καὶ τὰ ς' κάτεργα τὰ καλλιώτερα τὰ Καταλάνικα τὰ ἔφερεν ὁ σίρ Γῆν τὰ Γκουνάλ μὲ τὴν ῥήγαιναν τὴν Βαλιαντίναν. Τότες ἐμήνυσεν ὁ ῥήγας τοῦ ῥηθέντος Κάρλου Τζέν νὰ σταθῇ εἰς τὸ μηνιὸν του, καὶ νὰ σταθῇ εἰς τὸν λιμνίον τῆς Ἀμμοχούστου· καὶ διὰ τὴν μιστείαν ὅπου

1) τὰ Βενέτικα καὶ τὸ κάτεργον τὸ Κατελάνικον. — 2) Corriger : Ζήν ὅς. —

3) Μπουκονιούλα. — 4) ἀπαστάντε. — 5) ταῖς πραιμματείαις. — 6) παιδίου. — 7) Τζι

ἐμίσαν τοὺς Γενουβίους, ἐσύμπαφεν καὶ ἐπεφέν του λόγον νὰ πάγῃ εἰς τοὺς ὁρισμούς του· καὶ ὄνταν ἐσυνεβάστησαν ἐπεφέν του τὸ μνηῖον τῶν ἱς' κατέργων, καὶ ἐπῆρεν τὰ ἄλλα κάτεργα καὶ τὸ καράβιν καὶ περφόρτζα ἐνέβην εἰς τὸν λιμνίον τῆς Ἀμμοχούστου. Καὶ ἐμελλεν νὰ τὴν ἀρματώσουν νὰ πολεμίσῃ μὴδὲν τοὺς (1) ἀφήσουν νὰ 'μποῦ, ἀμμὲ δὲν ἐφελέσαν.

Θωρῶντα [οἱ Γενουβίσοι] τὴν μεγάλην δύναμιν τοὺς Βενέτικους ἐφοβήθησαν οἱ Ἀμμοχουσιανοὶ, μὴδὲν πάρουν οἱ Βενέτικοι τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ εἶχαν βουλὴν νὰ τὴν στρέψουν τοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου· καὶ ἐδηγῆσαν ἕναν ἀποκλισιάρην (2) νὰ πέψουν τὸν ῥῆγα· καὶ ἐκαβαλλίκευσεν καὶ ἤρτεν ὡς τὴν πόρταν· θωρεῖ τον ἕνας Γενουβίσος καὶ λαλεῖ του — ποῦ πάγεις (3); Ὁ ἀποκλισιάρης εἶπέν του — εἰς τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου, νὰ πέψῃ νὰ 'πάρῃ τὴν Ἀμμόχουστον, παροῦ νὰ τὴν πάρουν οἱ ἐχθροὶ μας οἱ Βενέτικοι, διότι ὁ ῥήγας ἔχει μας ἀποκλεισμένους καὶ κάθεται μὲ φουσάτον ἀπέξω. Εἶπέν του — ὅχι (4). Τότε λαλεῖ τους — τόσον εἶστε δειλιγοὶ (5) καὶ δὲν 'μπορεῖτε νὰ πολεμίσετε γιὰ μίαν ὥραν! θέλετε νὰ χάσετε τὴν ωραίαν χώραν ἀποῦ χαιρούμεθαν; Προτεστιάζω σας νὰ σᾶς κρίνω ὡς παράβουλους, ἂν τορμίσετε νὰ τὸ ποίσετε! βασιτάξετε ὡς τὸ πωρνὸν, καὶ ἂν πέψῃ ὁ ῥήγας τὰ φουσάτα τῆς γῆς, τότε ποίσετε τὸ ἐννοιαστήκετε· εἰ δὲ μὴ, ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ἄς πᾶν κατὰ τὸ κάστρον πρὸς τὴν θάλασσαν νὰ πολεμίσουν, καὶ ἀφήτε γ' (6) ἀνομάτους νὰ σκοπίζουν εἰς τὴν γῆν, καὶ μὲ τούτην τὴν δύναμιν τὴν ἔχει ὁ τόπος ἐμπορεῖτε νὰ πολεμίσετε τοὺς ἐχθροὺς μας. Ὁ λόγος ἔρησεν (7) τοὺς μαντατοφόρους· καὶ μοναῦτα ἐποίκαν μ' περδέσκαις σανιδέναις καὶ πύργους σανιδένους, καὶ ἀπάνω εἰς τὸν πύργον τοῦ λιμνίου καὶ ἐκαρφώσαν καὶ ἐδηγῆσάν τας ἕως γ' ὥραις τῆς ἡμέρας· καὶ βιγλίζοντα ὅτι καμμία δύναμις δὲν ἤρτεν ἀπαὶ τὴν γῆν, ἐβάλαν ἰθ' ἀνθρώπους (8) πᾶσα περδέσकाς, καὶ ἀφήκαν ἕναν

1) ἡῦραν ἕναν καράβιν εἰς τὸν λιμνίον, καὶ ἐθέλαν νὰ τὸ ἀρματώσουν διὰ νὰ πολεμήσῃ νὰ μὲν τ.ύς. — 2) μαντατοφόρον. — 3) πᾶς. — 4) δὲν εἶναι ἀλήθεια. — 5) φοβητζιάριδες. — 6) τρεῖς τέσσαρης. — 7) ἔρρεσεν. — 8) ἀνομάτους.

μόνον(1), καὶ τοὺς ἄλλους ἐστῆσάν τοὺς εἰς τὴν μερίαν τῆς θαλάσσου εἰς ταῖς περδέσκαις ὅπου ἐποῖκαν κηνούργιαις καὶ πύργον. Καὶ τόσα ἐπολεμίσαν ὅτι ἐγανακτίσαν οἱ Βενετικοὶ καὶ εὐκαιρέσαν τὸν λιμιόναν, καὶ πολλοὶ λαβωμένοι καὶ κορπωμένοι. Καὶ ἐξέβησαν τὰ κάτεργα τοὺς Βενετικούς καὶ ἐπῆγαν τὴν στράταν τοὺς εἰς τὴν Δύσιν. Καὶ τὸ καράβιν καὶ τὰ γ' κάτεργα ἤλθαν εἰς τὴν Κερηνείαν.

Τότες ἐνέβην ἡ ῥήγαινα εἰς τὸ καράβιν τὸν ὀκτώβριον μῆναν αἰτ' Χριστοῦ, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥόδον μὲ τὰ δύο κάτεργα τὰ ῥηγάτικα καὶ μὲ τὸ καράβιν τὸ Κατελάνικον, καὶ ἐποῖκεν καιρὸν πολὺν· καὶ ὄνταν ἐποῖκεν καιρὸν, ἐσηκώθην τὸ καράβιν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Καταλονίαν εἰς τοὺς λᾶς τῆς.

Μανθάνοντα τὰ κάτεργα ἐπῆγαν γυρεύγοντα τοῦ καραβίου· μοναῦτα ἐποῖκαν ἄρμενα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κλόζαν καὶ ἐπῆρᾶν τὴν· θωρῶντα οἱ Βενετικοὶ ὅτι δὲν εἶχαν ἔντα νὰ ποίσουν, καὶ τὰ ξύλα τὰ ἦτον εἰς τὴν Βενετίαν ἦτον ὀλίγα, καὶ δὲν ἤμπορῆσαν νὰ καταπροσωπίσουν τοὺς Γενουβίους [καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνείαν].

Νὰ σᾶς εἰπῶ διὰ τὸ καράβιν ὅπου ἐσήκωσεν τὴν ῥήγαιναν τὴν Αἰνὸ-ραν τίνος ἦτον καὶ πῶς εὔρεθην εἰς τὴν Κερηνείαν. Ὁ ρὲ Πιερ θωρῶντα πῶς οἱ Γενουβίσοι ἐκρατοῦσαν τὴν Ἀμμόχουστον ἐμήνυσεν καὶ ἐδιαλαλῆσαν εἰς τὴν Ῥόδον, ὅτις πραιματευτῆς νὰ θελήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Κερηνείαν, νὰ μὲν πλερώσῃ κουμέρκιν· ἡρικῶντα ὁ σὶρ Φρασὲς Κασεσάντζε ὅπου εὑρίσκετον μὲ τὸ καράβιν τοῦ εἰς τὴν Ῥόδον, ἤλθεν διὰ τὸν διαλαλημὸν εἰς τὴν Κερηνείαν· καὶ ὁ ῥήγας ἐπαράδωκέν του τὴν μητέρα του καὶ ἐπῆρᾶν τὴν.

Νὰ στραφοῦμεν εἰς τοὺς Βενετικούς· θωρῶντα [οἱ Βενετζίανοι] τὴν ἀδυναμίαν τοὺς ἐπέψαν παρακαλητάδες, νὰ ποίσουν ἀγάπην οἱ Γενουβίσοι μετὰ τοὺς, καὶ ἐπέψαν τοὺς καὶ χαρτὶν ἄγραφον νὰ ποίσουν στοιχήματα οἱ Γενουβίσοι, ὡς γοῖον θέλουν ἐκεῖνοι, καὶ οἱ Βενετικοὶ(2) νὰ τὰ στερεώ-

1) καὶ ἔβαλλεν ἓναν βίγλα εἰς τὴν γῆν. — 2) Βενετζίανοι.

σουν. Οἱ Γενουβίσοι ἐμήνυσάν τους νὰ ἔρτουν νὰ κου(ρ)σεύσουν μετὰ τὴν(1) Βενετίαν γ' ἡμέραις, [καί] ἄλλα πολλὰ στοιχήματα ἀπρέπα. Θωρῶντα τὴν σουπερπίαν(2) τοὺς Γενουβίσους, καὶ πῶς ἐζήτησαν νὰ κουρσεύσουν τὴν πολλοθαύμαστην χώραν τὴν Βενετίαν, καὶ δὲν τοὺς ἐκαταδέκτεσαν· εἶχαν εἰς τὴν φυλακὴν ἕναν γνωστικὸν ἄνθρωπον γέρονταν, ὁ ποῖος ἔμελλε νὰ διαβάσῃ εἰς τὴν φυλακὴν οὕλην τὴν ζωὴν διὰ τὸ πταίσιμόν του, κατὰ τὴν τάξιν τους, ὀνόματι μισερ Βιτόρ Πιζάνης, καὶ ἦτον φρόνιμος, ἐζήτησαν ὅλοι ἐν τῷ ἅμα νὰ συγχωρηθῇ καὶ νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ὅτι οὐκ οὐκ βία πρόκειται, ἐκεῖ νόμου μεταθέσις γίνεται, καὶ ἂν ᾔνοι καὶ δυναστικῶς(3)· καὶ μὲ τὸ θέλημάν τους ἐβγάλαν τὸν ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ ἐφέρον τον ἔμπροσθεν τῶν ἀρχόντων, [καὶ εἶπὸν του τὸ πρᾶμμιαν, καὶ εἶπὸν του· Ἐβγάλαμέν σε ἀπὸ τὴν φυλακὴν διὰ χρῆσιν τὴν ἔχομεν, καὶ διὰ ν' ἀγιοταστῇς, διατὶ εἶσαι γνωστικός]. Καὶ ἐζήτησεν δύναμιν, καὶ ἐδῶκάν του τὰ κάτεργα τὰ ἦτον εἰς τὴν Βενετίαν· καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Κλόζαν, καὶ μοναῦτα ἐβόλησεν τὰς δύο νάβας τὰς ἐπῆραν εἰς τὴν Κλόζαν τοὺς Βενετίκους εἰς τὸν λιμέναν, καὶ εἶχεν τόσους μέσα· οἱ ποῖγοι Γενουβίσοι ἦτον θαρρούμενοι νὰ ᾔρουν τὴν Βενετίαν, καὶ δὲν ἐβάλαν βιττουαλίαν τοῦ φαγίου μέσα, καὶ τόσον τοὺς ἐστενοχώρησεν ὅτι ἐφοφύσαν τῆς πείνας, καὶ ὅσα ξύλα ᾔρχαν ἐκεῖ Γενουβίστικα ἐπῆρέν τα ἀπὸ τὴν Κλόζαν, καὶ ὅτις ἐνεφάνισκε νὰ ψαρέψῃ, οἱ Βενετικοὶ ἐκαμακεῦνάν τον(4). Καὶ εἶχεν τοὺς ἀποκλεισμένους ὥς που καὶ ἐστράφην ὁ Κάρλο ὁ Τζὲς ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν. Καὶ ὄντα τὰ κάτεργα τὰ Βενέτικα ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἐπῆγαν γυρεύοντα τὴν αὐτὴν νάβαν, καὶ τόσον τὴν ἐγυρέψαν ὅτι τῆρᾶν τὴν κοντὰ εἰς τὴν Ῥόδον· καὶ μοναῦτα ὁ Κάρλος ἔδωκεν εἰς τὰ καταρτία τῶν κατέργων περδέσκαϊς καὶ ἐβάλεν ἀνθρώπους, καὶ τόσον τὴν ἐπολέμισαν καὶ μὲ γνώσιν καὶ δύναμιν ὅτι ἐπῆρᾶν τὴν, καὶ τοὺς λαὸς ἐβάλαν τοὺς καὶ ἐδῆσάν τους, καὶ ᾔβαν λαμπρὸν εἰς τὴν νάβαν καὶ ἐπῆρέν τὴν

1) κουρτίζφουν τὴν. — 2) σουμπέρπιαν. — 3) ἐκεῖ ἀποῦ εἶναι χρῆσι, εἶναι νὰ τῆξιουσιν νόμους καὶ δυναστικῶς. — 4) ἐσκοτόναν τον οἱ Γενουβίσοι.

ἀφτούμενην ἕως τὴν Ῥόδον, καὶ ὅση ἦτον εἰς τὸ νερὸν δὲν ἐκάγην· καὶ ἐζήτησέν τὴν ἑνας ἄρχων Ῥοδίτης(1) ὅ,τι ἔμεινεν. Ἐβάλλεν τὴν πλώρην πρὸς τὴν Βενετίαν καὶ ἦλθεν ἕως(2) τὴν Κρήτην, καὶ οἱ Κρητικοὶ ἐδιαφεντέψαν τοὺς καὶ ἐπροτεστιάσαν τοὺς μηδὲν πᾶν εἰς τὴν Βενετίαν, ὅτι ἐπῆράν τοὺς οἱ Γενουβίσοι· ὁ Κάρλος δὲν ἐποῦκεν διὰ λόγου τοὺς, ἀμμέ ἦλθεν πρὸς τὴν Βενετίαν· καὶ ἀπὸ μακρὰ ἀρ(μά)τωςεν ἕναν καράβιν καὶ ἦλθεν κοντὰ εἰς τὴν Βενετίαν. Θωρῶντα οἱ Βενετικοὶ ἀπὸ μακρόθεν [τὴν ἀρμάδα, ἐννοιάστησαν πῶς εἶναι] Γενουβίστικη, καὶ ἐκλαΐαν καὶ ἀνακαλοῦντα, λαλοῦντα — πῶς ἔρχονται πλούσιοι πραιματευτάδες, καὶ ἡ γυναῖκές σας πλουσίαις καὶ τὰ παιδιὰ σας· καὶ τώρα ὅλοι νὰ γενοῦν ἀμάλωτα! οὐ, ἐμᾶς τοὺς πτωχοὺς τοὺς ξένους! ὁ θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ(3)! Ὅταν ἐσίμωσεν(4) τὸ καράβιν, ἔρριπεν τὸν παρασκάρμον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅταν ἐσίμωσεν ἔδειξεν τὸ φλάμπουρον τοῦ ἁγίου Μάρκου, καὶ πάλε ἐλαλοῦσαν — πλανοῦν μας, ἀμμέ Γενουβίσοι εἶναι! Τότε ἡ βάρκα ἐκοντέψαν καὶ εἶδάν τας, ἐβάλαν φωναῖς ὅσην ἐσῶσαν — βίβα ὁ ἅγιος Μάρκος! Ἵγρικῶντα ὁ λαὸς τῆς Βενετίας ἔβλεπεν καὶ ἑκείνος φωνῇ — ζῆ ὁ ἅγιος Μάρκος! Καὶ εἰς τοῦτον ἁγρικονίσαν τοὺς ἑνας τὸν ἄλλον. Καὶ ἐνέβην ὁ κύρ Κάρλος καὶ ἐξηγήθην τοὺς πῶς ἐπίασεν τὸ καράβιν. Τότες εἶπάν του πῶς ἐπῆγεν ὁ σὶρ Βιτόρ εἰς τὴν Κλόζαν καὶ δὲν ἤξεῦραν ἵνα ἐγίνετον· καὶ μοναῦτα ἐξέβην καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κλόζαν γυρεύοντα τὸν σὶρ Βιτόρ, καὶ ἀπαφῆκεν τοὺς Γενουβίσους εἰς ταῖς φυλακαῖς. Πηγαίνοντα ὁ Κάρλος καὶ ἤῤρεν τὸν σὶρ Βιτόρ καὶ εἶχεν τοὺς Γενουβίσους ἀποκλεισμένους· καὶ μανθάνοντα οἱ Γενουβίσοι πῶς ἦλθεν καὶ ὁ Κάρλος μὲ ἄλλα ἱς' κάτεργα, ἐχάθησαν ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς. Καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ κούντη τῆς Σαβογίας ἦτον ἐκεῖ, καὶ ἐπαρακαλέσαν τον οἱ Γενουβίσοι νὰ τοὺς ποίσουν νὰ συνπάψουν οἱ Βενετικοὶ καὶ νὰ κάμουν ἀγάπην· καὶ ἐσύνπαψάν τοὺς μὲ τοῦτον, νὰ χαλάσουν τὴν Κλόζαν μηδὲν πολεμίσουν· ἐπ

1) φρέρης. — 2) Καὶ ἐχάρισέν τού τὴν, καὶ ἦλθεν εἰς. — 3) ἀγितिᾶ. — 4) ἐσιμκόντεψεν.

πάσα Βενέτικος ἐπίασεν λ' Γενουβίλους. Καὶ τοῦτον ἐγίνετον κρίσις διὰ τὴν σουπερκίαν τοὺς Γενουβίλους· οἱ Βενέτικοι προτῆτερα ἐπαρκαλοῦσάν τους, καὶ κείνοι ἐσουπερπιάζονταν, καὶ ὁ θεὸς ἀποκούπισέν τους [εἰς τὰ ποδία τοὺς] Βενετικούς· ὁ θεὸς ὑπερηφάνους δὲν ἔγρικᾶ, τοὺς ταπεινοὺς διδοῖ νίκας.

Τότε ὠρδινίασεν τὸν μισὲρ Τζουάν τὸν Πριὲς τὸν τουρκοπουλιέρην καὶ τὸν σὶρ Νιέρ τὸν Σκολάρφ (1) καὶ ἐδηγούσαν τὴν ὁδηγίαν τοῦ κάστρου· καὶ ἐβάλαν τὴν πόρταν τῆς ἀγίας Παρασκευῆς μέσα καὶ τὴν ῥηγάτικην αὐλὴν τὴν λεγομένην τὰ Κουντιάτικα, καὶ ἐπῆραν μερτικὸν ἀπαὶ τὸ περιβόλιν τοῦ σὶρ Πι(ἐ)ρ τὸν Κοῦντζες, καὶ ὥρισαν τὸν Θεδόκην τοῦ Φαύλα (2) καὶ τὸν ἀδελφόν του τοὺς πρώτους μαστόρους, καὶ ἐπολομούσαν τὸ κτίσμαν· καὶ ἐχαλ(ά)σαν τὴν αὐλὴν τοῦ κούντη τοῦ Γιαφᾶ (3), καὶ ἐχαλάσαν τὴν Μαργαρίταν, καὶ ἐθεμελιώσαν τὸ αὐτὸν κάστρον [αὐτὸς Χριστοῦ]· καὶ ἐχαλάσαν δύο αὐλάδες τοὺς Πατηφελῆδες τὰ ἀνώγεια [καὶ κατώγεια], καὶ ἐπῆρεν ταῖς πέτραις, καὶ ἐποίησεν ὁ ῥήγας σενάσμαν τοὺς κλορονόμους, τοῦτέστιν τοῦ σὶρ Τζόρτζε (4) Πατηφῆλη τὸν χρόνον ὑπέρπυρα (5) ρ' εἰς τὸ Πετζοκούλιον, καὶ τοὺς κλερονόμους τοῦ κύρ Γιωσήφ Πατηφῆλ τὸν χρόνον ὑπέρπυρα (6) ρ' εἰς ταῖς καλλιώτεραις ῥένταις τῆς ῥηγάδας· [καὶ ἐχαλάσαν καὶ δύο ἀπλίκια πέτρινα], καὶ ἐτάξαν τοὺς ἄρχοντες νὰ δώσουν ἀργάταις καὶ πέτραις, καὶ τοὺς κουρτζέζηδες, καὶ τὸν λαόν· καὶ ὅπου εἶχεν ἡ χώρα τοίχους εὐκαιρους, ἐχαλοῦσάν τους καὶ ἐκουβαλοῦσαν ταῖς πέτραις μὲ ἀμαξία καὶ καρία καὶ ἄλογα· καὶ ἐποίησαν εἰς δέκα μῆνες ὅσον φαίνεται· καὶ ἐποίησεν καὶ ὁ ρὲ Ζάκ ὀλίγον, καὶ ὁ ρὲ Τζενίος ὀλίον. Ὅμοίως οἱ Γενουβίσοι οἱ φυλακισμένοι μὲ τὰ σίδερα εἰς τὰ ποδία τους, καὶ τὰ δύο τους ποδία εἰς ἓναν τραβασάνιν, καὶ πάλι οἱ δύο εἰς ἓναν τραβασάνιν, καὶ ἐβάλαν τους καὶ ἐσγάφον τὸν θεμελίον (7), καὶ ἐπαρπατοῦσαν εἰς τὴν χώραν καὶ ἐδιακονοῦσαν, καὶ ὁ σεργέντης (8) μετὰ του(ς)· καὶ τοῦτον

1) Νιέλ τὸν Σκολάρφ. — 2) Θεδόκην τὸν Φαῦλον. — 3) τὸν Τζάφ. — 4) Τζόρτζου. — 5) ὀνομίσματα. — 6) ὀνομίσματα. — 7) θεμελίον. — 8) οἱ σεργένταις.

ἐποϊκάν τούς το, διατὶ ἐτρυνῆσαν τὴν φυλακὴν τοῦ κυροῦ τοῦ Στύρου καὶ ἐθέλαν νὰ φύγουν, κ' ἐπιάσαν τους καὶ ἐβάλαν τους σίδερα μικρὰ, καὶ ἐβγάλαν τους ἀκ τὰ τραβερσία. Καὶ ἐβᾶλαν ἀπάνω τοὺς Γενουβίσους τοὺς Λευκωσιάταις νὰ πλερόνουν τόσους ἀργάταις τὴν ἡμέραν, καὶ ἦσαν φευγοί· οἱ δὲ φυλακισμένοι ἐπωλοῦσαν τὸ ἐδικόν τους καὶ ἐπλερόναν(1). Καὶ ἀπὸ τὸν πόθον ὁ ῥήγας ἐπῆρεν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ὀνόματι Παλουγκιέρ νὰ εὐλογῇ τὸν θεμέλιον, καὶ τότε ἐθεμελιώσαν. Τὸ ποῖον πολλοὶ ἐπεθάναν διὰ τοιούταις ἀφορμαῖς, καὶ τινὰς δὲν ἤξεύρει πῶς εἶναι, οὐδὲ πρωτομαστόροι, καὶν τε εἰς τὸ κἀτζιμον τῆς πρώτης πέτρας, καὶν εἰς τὴν ὁσκιάν τοῦ ἀνθρώπου, καὶν εἰς τὴν συντυχίαν· ὅτι ἂν τὸ 'ξυῦραν οἱ τεχνίταις, ἐθέλαν στοιχειόνειν τοὺς ἐχθρούς τους· ὁμως εἶναι πρᾶγμα μαρτυρημένον, ὅτι πολλοὶ ἐθανατώθησαν εἰς τίτοι(αν) λογὴν. Ὁ ῥήγας ἐβαλλεν τόσῃ σπουδῇ εἰς τὸ κτίσμαν τοῦ τόπου, ὅτι εἰς καιρὸν α' χρόνον ἐποϊκέν το.

[Καὶ ἔκτισεν ὁ αὐτὸς ῥὲ Πιέρ τὸ αὐτὸ κἀστρον, καὶ ὁ θεὸς του ὁ ῥὲ Τζᾶκ, καὶ ὁ ῥὲ Τζενίος ὁ υἱὸς τοῦ ῥὲ Τζᾶκ, καὶ ἐποϊκάν το περίφημον. Ὅμοίως ὁ ῥὲ Πιέρ ἔκτισε καὶ τὴν Ποταμιάν καὶ τὴν Κάβαν· καὶ τὸ 'Ακάκιν ἔκτισέν το ὁ ῥὲ Χαρήν ὁ παπποῦς τοῦ ἀνωθεν ῥὲ Πιέρ].

Μετὰ ταῦτα καὶ ἀπὸ θανάτου τοῦ ῥὲ Πιέρ, ἀφῆκεν μίαν ἀδελφὴν, καὶ ὄνταν ἤρτεν ὁ ῥὲ Τζᾶκ ἄρμασεν μὲ τὴν ἀδελφοτέκνην του τὸν υἱὸν τοῦ πρίντζη τῆς Ἀντισοχείας· ὁ ποῖος ῥὲ Πιέρ ἐπόθανεν τῇ γ' ὀκτωβρίου αἰπὲρ Χριστοῦ, καὶ 'θάψαν τον ἀπάνω τοῦ πατρός του ῥὲ Πιέρ καὶ τοῦ παπποῦ του ῥὲ Οὔνγκε.

Θεωρῶντα οἱ καβαλλάριδες τὸν θάνατον τοῦ ῥὲ Πιέρ ὠρδινιάσαν νὰ βάλλουν ῥῆγα τὸν συνεσκάρδον(2), τοῦτέστιν τὸν Τζᾶκον τὸν Λουζουνιάν τὸν κοντοσταύλην(3) τὸν υἱὸν τοῦ ῥὲ Οὔνγκε, ὁ ποῖος ἦτον εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὴν Γένκυβαν, ὁ ποῖος ἦτον γνήσιος υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ ῥηγάτου. Καὶ ὠρδινιάσαν τὸν σὶρ Τζουάν τὸν Πιρίε(4) τὸν τουρκοπουλιέρην

1) ἀπὸ τὴν βαρυτwsύνην ἐφύγαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. — 2) κοντοσταύλην. — 3) ὁ ποῖος ἦτον καὶ συνεσκάρδος. — 4) Σπρίε.

κουβερνούρην τοῦ ῥηγάτου, εἰς τὸν τόπον τοῦ Τζάκου τὲ Λουζουνία τοῦ συνεσκάρδου καὶ κοντοσταύλη ὥς που νάρτη, καὶ ἰβ' καβαλλάριδες τῆς βουλῆς νὰ νοικοκυρεῦγουν τὸν ῥηγάτον, τοῦτέστιν τὸν σὶρ Τζάν Γκοράπ, τὸν ἀδελφὸν τοῦ κουβερνούρη, τὸν σὶρ Τζουάν τὲ Νβίλαις (1) τὸν βισκούν-την τῆς Λευκωσίας, τὸν σὶρ Ἐρινὲτ Κολάν (2) τὸν τζηβιτάνον τοῦ συγκρί-του, τὸν σὶρ Οὐγκέτ (3) Λαμπαμέ, καὶ τὸν ἀδελφόν του τὸν σὶρ Γῆν, τὸν Πιέρον τὲ Μουντολῆφ βαχλιώτην, καὶ τὸν ἀδελφόν του τὸν Χλημὸτ (4) τὸν τζανούνην, ὁ ποῖος ἀφῆκεν τὴν τζανουινίαν [καὶ ἐπῆρεν τὸ φαίδουδον] διὰ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου, τὸν σὶρ Μαρήν τὲ Πλεσίε, καὶ τὸν σὶρ Ἀρνάτ τὲ Μουντολῆφ τὸν Κιτρινιάρην, τὸν σὶρ Τουμάς Παρέκ, Ῥωμαῖος πουρτζέξης καὶ ἐγένην λατῖνος καβαλλάρης, τὸν σὶρ Τουμάς τὲ Μόρφου, καὶ τὸν σὶρ Πιερ τ' Ἀτιότζε τῆς βότας τῶν σακκίων.

Καὶ μοναῦτα οἱ Γενουβίσοι οἱ φυλακισμένοι οἱ τοπικοὶ ἐτχάκισαν τὰ σίδερα καὶ ἐξέβησαν ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἀπὸ τὰ σίδερα καὶ ἀπαὶ τὸ χαν-τάκιν. Καὶ ἐγένην ἀγάπη μὲ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ οἱ Γενουβίσοι τῆς Ἀμμοχούστου ἐμηνύσαν το εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ ἀρματώσαν οἱ Γενουβίσοι β' κάτερρα, καὶ ἐβάλαν τὸν κοντοσταύλην καὶ συνεσκάρδος, καὶ τὴν γυναι-κὴν τοῦ ἀπάνω, καὶ ἤλθεν (5) εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐράξαν εἰς τὴν Ἀλι-κὴν, καὶ ἐμηνύσαν τοῦ κουβερνούρη, ἀπὸ ἐκουβερνίαζεν τὸ ῥηγάτον διὰ τὸν κοντοσταύλην, καὶ τῆς βουλῆς του.

Ὁ Περὸτ τὲ Μουντολῆφ ἦτον ἀντριωμένος βαχλιώτης, καὶ ἦτον πολλὰ ἡγαπημένος τῆς ῥήγαίνας τῆς Βαλιαντίνας, κατὰ τὸ 'πεῖν τοὺς λαῶς· τὴν ποίαν ἐβούλευσέν τὴν ὁ αὐτὸς Περὸτ νὰ κρατήσῃ τὸ ῥηγάτον διὰ λόγου της, καθὼς ἐποῖκεν ὁ πατέρας (6) της καὶ ἐκράτησεν τὸ Μιλὰ καὶ οὐλὴν τὴν (Λου)μπαρδῖαν μὲ δυναστείαν. Καὶ ἡγικῶντα τὰ μαντάτα τὸ ἔλα τοῦ ῥηγῶς ὁ τοποκράτωρ (7) καὶ οὐλὴ ἡ βουλὴ ἐποῖκαν σύνοδος μὲ οὐλὴν τὴν βουλὴν, καὶ εἰς πολλὰ λογία καὶ μαλλώματα εἶπασιν — ὁ Τζάκος

1) Νεβλεις. — 2) Ἐρῖνες Κόλα. — 3) Οὐγκε. — 4) Γλημὸτ. — 5) ἤλθαν. — 6) ἡ μητέρα. — 7) ἐκεῖνος ὅπου ἦτον εἰς τὸν τόπον του.

εἶναι ἀφέντης, καὶ ἀνὲν κουσεντιάσωμέν του καὶ προσδεκτοῦμέν τον δι' ἀφέντην μας, θαρροῦμεν νὰ χαρίσῃ πολλὰ φουμία τοὺς Γενουβίους· ἀμμέ, ἂ θελήσουν, οἱ Γενουβίσοι νὰ τὸν ἀφήσουν μοναχόν, τότες νὰ τὸν περιλάβωμεν δι' ἀφέντην μας! Καὶ ὁ Περὸτ ὁ Μουντολὴφ μουλωτὸς (1) λαλεῖ — διατὶ νὰ μὲν ᾤαρη τὸ ῥηγάτον ἢ κόρη τοῦ ῥέ Πιέρ, ἢ ἀδελφὴ τοῦ μικροῦ ῥέ Πιέρ, καὶ νὰ τὴν ᾤαντρέψουν μὲ κανέναν τοῦ τόπου μεγάλον ἀφέντην; καὶ θέλουν τὸν στέψειν ῥῆγα! Καὶ ἐπαράστησέν τους ἀφορμάς, καὶ πῶς ἐγένην τοῦτον καὶ ἄλλαις φοραῖς, καὶ τόσον τοὺς ἐσύνηυχεν, ἔδωκέν τους ν' ἀγρικῆσουν ὅτι ἀρέσαν τους τὰ λογία τοῦ σὶρ Περὸτ, καὶ οὔλοι εἶπαν νὰ πᾶρη [εἰς τὴν Ἀλικὴν] ὁ αὐτὸς Περὸτ νὰ τοὺς ἀπολογηθῇ, καὶ ἐμόςαν του ὅ,τι ποίσει νὰ τὸ στερεώσουν. Ὁ ποῖος ἐπῆγεν καὶ εἶπέν τους — ἂν θέλετε νὰ τὸν ἀφήσετε [μοναχόν του], θέλομεν τὸν περιλάβειν, εἰ δὲ μὴ, ἐπάρετέ τον εἰς τὸ καλόν.

Καὶ ὁ ῥέ Ζάκ ἐπαρκαάλεσεν μὲ τὴν ἐλεμοσύνην νὰ τὸν ἀφήσουν ν' ἀπεζεύσῃ· ἀμμέ ὁ Περὸτ καὶ ὁ Γλημὸτ δὲν ἐθέλαν τὴν παρκαάλεσίν του, διατὶ ἐθάρρε νὰ ᾤαρη τὸ ῥηγάτον, καὶ διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ θελῆμαν τῆς βουλῆς. Τότε ἡ κυρὰ ἡ Χελουγῆς τὴ Πρεζουγῆ [ἢ κοντοσταύλαινα] πολλὰ ταπεινὰ ἐπαράλεσεν τὸν Περὸτ νὰ τοὺς ἀφήσῃ διὰ ἐλεημοσύνην εἰς τὴν Κύπρον, διὰ νὰ μὴδὲν διαβάσῃ πάλε τὰ κακὰ τῆς θαλάσσου καὶ νὰ φύγῃ καὶ ἀπὸ τὰ χεργία τοὺς Γενουβίους. Ὁ Περὸτ ἀπολογηθὴν τους — παρκαάτω κακὸν εἶναι νὰ κιντυεύσῃς ἐσοῦ καὶ ὁ ἄντρας σου, παρὰ δλον τὸ ῥηγάτον τοῦτον!

Ἀληθεία καὶ ὁ Γλημὸτ (2) καὶ ὁ Περὸτ ἦσαν αἰχμαλῶτοι εἰς τὴν Γένουβαν· καὶ ὄνταν ἐζητήσαν τὸν ῥῆγα καὶ ἀνοίκτησαν ἡ φυλακαῖς, ἐξέβησαν οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐξέβησαν καὶ οἱ αἰχμαλῶτοι ἀπὸ τὴν Γένουβαν [καὶ ἐφτάσαν εἰς τὴν Κύπρον πρὶν νάρτῃ ὁ κοντοσταύλης].

Θωρῶντα τὴν ἀπολογίαν οἱ Γενουβίσοι, ἐστρέψαν τὸν κοντοσταυλὴν καὶ τὴν γυναῖκάν του καὶ ἐπῆράν τους εἰς τὴν Γένουβαν. Θωρῶντα οἱ καβαλ-

1) ἦτον μ. καί. — 2) Γλημὸτ.

λάριδες τῆς βουλῆς τὸ ἄμε τοῦ συνεσκάρδου, ἐμετανῶσαν καὶ ἐποίκων βουλὴν β' ἡμέραις, καθολικὴν βουλὴν πρῶτον εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ σῖρ Τουμαῶς Παρέχ τοῦ ἐμπαλῆ τῆς αὐλῆς τοῦ ῥηγῶς, κατὰ πρόσωπα τοῦ [ἀγίου Γεωργίου τοῦ] Ἀτταλιώτη, τῇ παρασκευῇ τῇ γ' ἐβδομάδος τῆς ἀγίας σαρακοστῆς, καὶ τῇ δ' τῆς τετάρτης ἐβδομάδος ἔσω τοῦ Περὸτ Μουντολήφ, τοὔτέστιν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σῖρ Τζουὰν τὸ Νόρες τὸ ἐκράτεν ἀμάχιν ἀπὸ τὴν Μαργαρίταν τὸ Νόρες τὴν συμβίαν τοῦ σῖρ Παρτελεμέ Μουντολήφ θυγατέραν τοῦ σῖρ Τζουὰν τὸ Νόρες τοῦ τουρκοπουλιέρην, ἡ ποία ἦτον κυρὰ τῆς Στεφάνου Βατιλῆς, τὸ εἶχεν τουέριν καὶ εἶχεν τὸ ἀμάχιν διὰ ὑέρ-πυρα α' ἄσπρα τῆς Κύπρου.

Καὶ ἐφέραν τὸν πατέραν (μου) (1) τὸν κύρην Σταυρινὸν τοῦ Μα(χαί)ρᾶ, ὡς γοῖον λόγιον, καὶ νὰ καταλάβουν τὸ θέλημάν του καὶ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐξ ἀποῆς ἐγένωσκεν πολλὴν θεολογίαν, καὶ ἐδειξέν τους καὶ παράστησέν τους ἐμπροσθέν τους ὅλους τοὺς καλλίτερους, νὰ ἔχη ὁ τόπος ῥήγα παρὰ νὰ μὲν ἔχη (2). Καὶ οἱ ἀφένταις ἀγαπούσαν τον, ὁμοίως καὶ οἱ πουρζέζηδες, καὶ παρὰ τὰ πάντα ὁ σῖρ Τουμαῶς Παρέχ· καὶ ὅσον ἐξηλωθῆσαν ἀπὸ τὴν βουλὴν, ἔπαυτα ἐκηρύξαν τ' ὄνομαν τοῦ ῤε Τζάκ οἱ δέκα (3)· ἀμμέ ὁ Περὸτ καὶ ὁ Γλημὸτ ἐστάθησαν μερία.

Καὶ τῇ πέμπτῃ, τῇ ιγ' μαρτίου ἀπὸ Χριστοῦ ἦτον δ' ἐβδομάδα τῆς σαρακοστῆς, καὶ τὸ πάσχα ἦτον τῇ ε' ἀπρίλη, ἐσυνπιάσαν τοὺς ἄρχοντες τῆς βουλῆς [εἰς τὸ σπῖτιν τοῦ κουβερνούρη καὶ] εἶπαν νὰ πέψουν νὰ φέρουν τὸν συνεσκάρδον. Τότε ὁ σῖρ Ἐρνάτ τὸ Μιλᾶ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Γένουβαν, καὶ ἐπρουμουτίασεν πασανοῦ μερία ἀπὸ τὴν μερίαν τοῦ συνεσκάρδου χωρία, διὰ νὰ τὸν θελήσουν (4)· καὶ ὅλοι ἐκουντεντιάσαν, χωρὶς τοὺς δύο ἀδελφοὺς τὸν Περὸτ καὶ τὸν Γλημὸτ. Καὶ θωρώντα ὁ σῖρ Ὅτὲτ τὸ Λαμπαμέ

1) καὶ τὸν παπᾶν. — 2) νᾶναι ἡτζου. — 3) Καὶ ὅσον ἐσύντυχεν, ἀτζετιάσαν τὸν λόγον του, καὶ εἶπέν τους· Μὲ δίκαιο δὲν εἶναι νᾶναι ῥήγας ἄλλος παρὰ ὁ κοντοσταύλης, καὶ ἀποῦ ὅλα τὰ μερτικὰ ἐκείνου ἐγγίζει. Καὶ παρὰῦτα ἐβάλαν φωνὴν — βίβα ῤε Τζάκ! — 4) ἀτζετιάσουν διὰ νὰ ἀποβγῇ ἀπὸ τὴν σκλαβίαν.

τὸ πῶς δὲν ἀρέσκουν τὰ λογία τῆς βουλῆς εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς, ἔμελλαν νὰ τοὺς πιάσουν νὰ τοὺς ἀποκλείσουν εἰς τὴν φυλακὴν, ἀμμέ διὰ νὰ μὲν ἐμποδιστῇ τὸ ἔλα τοῦ συνεσκάρδου, ἀπομακρίσαν το ὡς τὸν ὑκτώβρην ἀπὸ Χριστοῦ. Πάλι ἐσυναθροίστησαν εἰς τὴν βουλὴν του, καὶ ὡς γοῖον καλὸς ὅπου ἦτον ὁ Περὸτ ἐξήλθεν τοὺς λαὸς τῆς βουλῆς (1) ἀπὸ τὴν ἐννοίαν τους, διαφέντεψεν πολλὰ δυνατὰ νὰ μὲν ἦναι ἀπότορμος κανένας νὰ πάγῃ ἔξω τῆς Κύπρου νὰ γυρέψῃ τὸν συνεσκάρδον. Καὶ τὸν ὑκτώβρην μῆναν ἔγρικωντά το ὁ σὶρ Ὑτὲτ Λαμπάμ ἐπληξεν καὶ εἶπεν τοῦ Περὸτ — φαίνεται σου διὰ ταῖς ἀφορμαῖς ὅπου λαλεῖς νὰ μείνωμεν εἰς τὸν ὀρισμὸν σου καὶ εἰς τὴν ἀρεντίαν σου, τὸ ποῖον παρακαλῶ νὰ μὴδὲν γενῇ, ἀλλὰ, ζῇ ὁ ρέ (2) Τζάκ! [ἐκεῖνος εἶναι ἀφέντης μας, καὶ εἴ τι λαλεῖς εἶναι κακὰ καὶ παρὰβουλα!] Καὶ τὸ δεῖλις ἐπέψαν καὶ ἐμηνύσαν τοὺς ὅλοι οἱ καβαλλάριδες οἱ ῥογεμένοι μὲ ὅλον τὸν λαὸν ἐβάλαν φωνὴν μεγάλην — βίβα ρέ Τζάκ! τοῦτέστιν ζῇ ὁ ῥήγας ὁ Ἰάκωβος. Καὶ καθεζομένοι εἰς τὴν βουλὴν, δὲν ἐθελῆσαν νὰ ἔρτουν οἱ δύο ἀδελφοί, καὶ ἐπέψαν δυνατικῶς καὶ ἐφέρον τους εἰς τὸ ἀπλίκιν τοῦ σὶρ Τζουάν τὸ Πριὲς τοῦ τουρκοπουλιέρη τῆς Κύπρου, καὶ τὸν κυβερνούρην καὶ τὸν ἀδελφόν του ἐπιάσαν τους καὶ ἐπέψαν τους εἰς τὴν φυλακὴν εἰς τὸ κάστρον τὸν Λέονταν. Καὶ ὄνταν ἐμάθαν καὶ ἦλθεν ὁ ρέ Τζάκ εἰς τὴν Κερηνεῖαν, εἶπεν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Γλημὸτ — ἀδελφέ, ἄς χρεμίσωμεν νὰ πᾶμεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν νὰ ζητήσωμεν συμπαθίον (3) τοῦ ῥηγῶς, καὶ θέλει μᾶς συμπαθήσῃ κατὰ τὰ καλὰ συνηθία τοῦ ῥηγάτου. Τότε ἐπαράσυσεν (4) τὰ σίδερα τοῦ παραθυρίου καὶ ἔποικεν τόπον καὶ ἔχωρησέν τον, καὶ ἐξέβην ἀπὸ τὸ καλάτιν, καὶ ἔβαλεν ἕναν μαντύλιν εἰς τὰ δύο του χεργία καὶ ἀπῆδησεν, καὶ ἀνασκέλωσεν καὶ ἀγκάλιζεν τὰς ῥίζας τῶν δένδρων, μὲ τὸ μαντύλιν τῶν χεριῶν καὶ μὲ τὰ σχελιά του ἀπὸ δέντρον εἰς δέντρον καὶ ἀπέσωσεν χαμαί· καὶ ἐξηστράφησαν (5) τὰ ποδία του, καὶ ἐχρειάστην ἀλογον νὰ

1) τὸ ἔλα τοῦ κοντοσταύλη. — 2) βίβα ρέ. — 3) συμπαθίον. — 4) Καὶ ἐπαράσυσεν. — 5) ἐξηστρέφτησαν.

καβαλλικεύση [ὁ Περὸτ], καὶ ἐμπλασεν ἑνὸς παιδίου τοῦ σὶρ Γιλιάμ τὸ Λαμπάμε μὲ τὸ ἄλογον, καὶ ἔρχετον ἀπὸ τὸν ἄγιον Πίκτητον, καὶ ἔρριπέν τον ἀπὸ τὸ ἄλογον καὶ ἐκαβαλλίκεψέν το. Καὶ ὁ παῖδιος ἦλθεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν, [καὶ ἐποῖκέν το νῶσιν τοῦ κοντοσταύλη πῶς ἔρκεται ὁ] Περὸτ τὸ Μουντολήφ εἰς τὴν Κερηνεῖαν, [καὶ] ἐφοβήθη μὴ πῶς καὶ καταστήσῃ καμμίαν παραβουλίαν, ὅτι ἀκομὴ ἐφοβᾶτον, ἔπεψεν μοναῦτα καὶ ἐγύρευσέν τον, καὶ ἠῦρέν τον εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου καὶ ἐπιασέν τον ἀπὸ τὸ βῆμαν· καὶ πολλὰ ἐπαρακάλεσε νὰ τὸν ἴδωσιν ὁμῆρος τοῦ ρὲ Τζάκ διὰ νὰ τοῦ δείξῃ πῶς οἱ Ἑμπαμίδες(1) ἦτον οἱ παράβουλοι του· καὶ ἐκεῖνοι ὥρισαν τὸν Περὸτ νὰ τὸν ἀπολογισθῶσιν, ἀμμὲ δὲν ἐμπόρησε ν' ἀγρικηθῇ, καὶ μοναῦτα ἐστρέψαν τον εἰς τὸν Λειόνταν(2), καὶ ἐβάλαν δύο τραβερσάνια(3) τοῦ πασανοῦ εἰς τὰ ποδῖα του. [Καὶ ὁ ἀδελφός του θωρῶντα τὸ κακὸν τὸ ἐπαθεν ὁ ἀδελφός του καὶ εἶπεν· Ἐχοντα καὶ πάγει ὁ ἀδελφός μου, τὴν δουλειάν ὁρᾷς την· καὶ ἐμεινεν εἰς τὸ καστέλλιν.] Καὶ μετὰ τὸ στέψιμον τοῦ ρὲ Τζάκ ἔπεψεν καὶ ἐκόψαν τὰς κεφαλὰς(4) τους, καὶ ἐβάλαν τους εἰς ἕναν κιβούριν καὶ ἐφορτῶσάν τους εἰς ἕναν βορδόνιν(5) καὶ ἐφέραν τους εἰς τὴν Κάβαν, καὶ ἔψοφῃσεν τὸ βορδόνιν, καὶ ἑκεῖ τοὺς ἐθάψασιν ταῖς κεφαλὰδες, [Καὶ ἔκοψε καὶ τὴν κεφαλὴν] τοῦ Πιέρ τὸ Καρμπιέ(6) ὅπου ἦτον καλὸς στρατιώτης, καὶ ἄλλους γ' ὅπου ἦτον εἰς τὴν συντροφίαν τους, ἀπάνω ἔς τὸ δῶμαν τοῦ Ψουπουλίου εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ γαιοφυρίου τοῦ Ἑβραϊκοῦ, καὶ ἔτρεξεν τὸ αἷμαν ἔς τὸ ψουμὶν ἀπὸ τὴν χολέτρην καὶ ἐπόντιζεν τὸ ψουμὶν κάτω· καὶ ἐκρέμασαν τὸν μαῦρον τοῦ Περὸτ εἰς τὴν φούρκην εἰς τὴν ἐχρονίαν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ μετὰ τὸ ἀρεστίασμαν τοὺς δύο ἀδελφούς, τοῦ Περὸτ καὶ τοῦ Γλημὸτ τὸ Μουντολήφ, ἄγρικῶντα πῶς ἐκήρυξαν τὸ ὄνομα τοῦ ρὲ Τζάκ εἰς τὴν Λευκωσίαν, ἐξέβην ὁ σὶρ Νικόλ(7) Πουσατ καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς

1) Τελαπάμιδες. Li Delapame. — 2) Λέονταν. — 3) τραβερσάρια. — 4) ταῖς κεφαλὰδες. — 5) ἄλογον. — 6) Καρτζία. — 7) Πιέρ.

ἀδελφούς μου, τὸν σὶρ Πῶλ Μαχαιρᾶ ὁ ποῖος ἦτον βαχλιώτης τοῦ σὶρ Τζουάν τὲ Νεβίλαις τοῦ βισκούντη τῆς Λευκωσίας καὶ γραμματικὸς του, καὶ ἐπαρακάλεσέν τον νὰ τοῦ δώσῃ πουλέττα (1) διὰ νὰ πάγῃ πέρα· καὶ ἐποῖκέν του εἰς τὸν τζηβιτάνον τῆς Κερηνείας καὶ ἐπῆρέν το τοῦ σὶρ Λογῆς Κεντατιάμε, καὶ ἐπῆρεν ὀρισμὸν καὶ ἀναύλωσεν ἓναν γρίπον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν 'Ρόδον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀναύλωσεν καράβιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Γενούβαν καὶ ἐπῆρεν τὰ συχαρηκία (2) τοῦ συνεσκάρδου· καὶ ἐποῖκέν του φουμὶν ασ', νὰ τὸ 'χῃ αἰώνιον εἰς τὰ καλλιώτερα καρτζᾶ τῆς ῥηγιάδας.

Τότε ἐποῖκαν οἱ Γενουβίσοι στοιχήματα μὲ τὸν ῤὲ Τζάκ εἰς τὴν μεγάλην ζημίαν τοῦ ῥηγάτου. Ἄνταν ἐμάθαν τὸν θάνατον τοῦ ῤὲ Πιέρ, ἀπὸ τὴν περιθυμίαν τὴν εἶχαν νὰ ταξειδεύουν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἐφέραν τον καὶ ἤλθαν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ὡς δὲν τὸν ἐδέκτησαν (3), ἐπῆράν τον καὶ 'στράφησαν· τότε ἐποῖκαν τὰ στοιχήματα εἰς τὴν ὁρεξίν τους, καὶ νᾶχουν τὸν λιμιόναν τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ νὰ κρατοῦν τὴν Ἀμμόχουστον διὰ 7 (4) χιλιάδες δουκάτα χρυσὰ ἀμάχιν καὶ [ὡς ὅπου νὰ ἔχῃ μόνον νὰ τὴν ἀποσπάσῃ, καὶ νὰ ὀρίζουν] δύο μίλια ἔξω τῆς Ἀμμοχούστου, μόνον ὁ ἀφέντης ὁ ῤήγας καὶ οἱ καθαλλάριδες νὰ ἔχουν τὰ φουμιά τους καὶ τοὺς εἰσόδους τους χωρὶς τὴν κρίσιν, καὶ νὰ πουλοῦνται ἢ ῤένταις εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ μὲν ἔχουν πογέριν τὰ ξύλα νὰ πεζεύγουν παρὸς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ τὰ ξύλα τὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Τουρκίαν νὰ πεζεύγουν εἰς τὴν Κερηνείαν, ὅσαις σκάλαις εἶναι ἀπὸ τ' (5) Ἀγιάσιν καὶ ἀπάνω ὅλα νὰ ἔρχονται εἰς τὴν Κερηνείαν, καὶ μηδὲν πηγαίνουν οὐδὲ εἰς τὸ Ἀκρωτήριν, οὐδὲ εἰς τὴν Πενταγίαν, οὐδὲ εἰς τὸν Ἅγιον Εὐξίφην· ὁμοίως καὶ διὰ τὸν φόβον τὸν ἔχουν ἀπὸ τοὺς Κυπριώταις ἐγράψαν ὅτι, ἂν μαλλώσῃ Κυπριώτης μὲ Γενουβίσον καὶ νὰ λαβωθῇ, ἀποῦ νὰ λαβώσῃ μηδὲν τὸν δεκτῇ ἢ φραντζήζα, ἀμμέ τὸν Γενουβίσον νὰ τὸν κρίνῃ ὁ καπιτάνος τῆς Ἀμμοχούστου, καὶ τὸν Κυπριώτην νὰ τὸν κρίνῃ ὁ ῤήγας. Καὶ ἔσασε νὰ δώσῃ

1) ὀρισμὸν. — 2) συχαρήκια. — 3) ἀτζετιάσαν. — 4) ἑννακόσιαις. 800 mil. — 5) ὅσα πόρτα ἀπαι τό.

ὀμπρὸς τόσαις (1) χιλιάδες δουκάτα, καὶ ἀφῆκεν ἀμάχιν τὸν ἡγαπημένον του υἱὸν ὀνόματι Τζένιον, γεννημένον εἰς τὴν Γένουβαν, σπαρμένος εἰς τὴν φυλακὴν. Καὶ [ἦρτεν ὁ κοντοσταύλης εἰς τὴν Κύπρον καὶ] ἔφερεν τὴν γυναῖκάν του ὀνόματι Χελουγῆς, καὶ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ πρίντζη, καὶ τοὺς καβαλλάριδες καὶ οὐλοὺς τοὺς βαχλιώταις ὅπου εὐρίσκουνταν ἐκεῖ.

Καὶ οἱ Γενουβίσοι διὰ νὰ μὴδὲν δράξουν τὸν ῥῆγα ἀπὸ τὰ χεργία τους οἱ Βενετίκοι εἰς τὸ ἔλα του, ἀρματώσαν 5' κάτεργα καὶ ἔφεραν τον εἰς τὴν Κύπρον τὸν ἀπρίλην ἀπὲ' Χριστοῦ εἰς τὴν Κερηνεῖαν· καὶ ἐπερίλαβάν τον μὲ μεγάλῃν δόξαν, καὶ εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐμπάσαν τον μὲ λιτανείαις, κατὰ τὸ συνῆθιν. Καὶ ἄνταν ἀπέσωσεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην τῆς Λευκωσίας, εἰς τὴν περίφημον αὐλὴν, ἦλθεν ἡ μητέρα τοῦ ῥηγῶς ἡ ῥήγαινα καὶ ἐχάρισέν του τὰ χωρία τοῦ τουεριοῦ (2) τῆς. Καὶ τᾶπισα ἐστρέψαν εἰς τὴν ἀρίαν Σοφίαν ἀπὲ' Χριστοῦ, καὶ τότε ἐκοιμοκεφαλίασεν (3) τὸν Γλυμὸτ καὶ τὸν Περὸτ τὸ Μουντολῆφ, καθὼς ἄνωθεν δημοῖ.

Καὶ ἄρμασεν τὴν ἀδελφοτέκνην του μὲ τὸν Τζάκο τὸ Λουζουνία τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ πρίντζη, τὸν κούντην τῆς Τρίπολης, τὴν κόρην τοῦ ῥὲ Πιέρ· καὶ τὸν Τζανὸν τὸ Λουζουνία τὸν πορνικὸν τοῦ πρίντζη τοῦ αὐτοῦ ἐποϊχέν τον καβαλλάρην, ἔδωκέν του τ' ὀφφίκιν τοῦ κυροῦ τοῦ Βερουτίου (4), καὶ ἄρμασέν τον μὲ τὴν κόρην τοῦ κούντη τὸ 'Ρουχᾶς τὸ Μόρφου. Καὶ τᾶπισα ἐστρέφθην ῥήγας τῶν 'Ιεροσολύμων τῇ κυριακῇ ἀπὸ' Χριστοῦ.

Καὶ μετὰ ταῦτα (5) ἐτελεύτησεν ὁ ῥὲ Λέουν (6) ὁ ῥήγας τῆς Ἀρμενίας τῇ κυριακῇ ἀπὸ' εἰ, καὶ οὗτος εἶναι ῥήγας τῆς Ἀρμενίας, Κύπρου, 'Ιεροσολύμων, ὁ ποῖος ἦτον Κυπρέος (7).

Καὶ οὐλοὶ οἱ Γενουβίσοι ἐφορῆσαν σχαρλάτα, καὶ εἰς τὸ μανίκιν τους τὸ ἀλίστερον ἐβάλλαν γ' στέμματα μαργαριταρένα, τὸ ἀπάνω (8) μεγαλύτερον τοῦ μεσίου, καὶ τὸ κάτω μικρότερον τοῦ μεσίου (9) τὸ κάτω.

1) ἑκατό. — 2) τουεργιοῦ. — 3) ἔκοψεν ταῖς κεφαλὰς. — 4) Βερουτιοῦ. — 5) μέσα εἰς τοῦτον. — 6) Λιβούς. Λίον. — 7) Κυπριώτης. — 8) πρῶτον. — 9) μεσάκου.

Ὁ ποῖος πολλὰ ἐχαίρετον ἀπὸ τὰ κυνηγία. Καὶ ἐβαλλεν νὰ κλερόνουν δέκατον τὸ ρέντον (1) τοὺς καβαλλάριδες καὶ παροίκους καὶ ἐλευθέρους, [καὶ καπέλλαις καὶ ἄλλα πάκτη,] καὶ ὅλα τὰ σπιτία τῆς Λευκωσίας, φούρνους, μύλους, λουτρά καὶ περβολία, ἔσω τῆς Λευκωσίας καὶ ἔξω, καὶ εἰς ὅλα τὰ πάκτη καὶ ἐφφίτα καὶ σενιάσματα· καὶ ἐβαλλε νὰ κλερώσῃ πᾶσα ψυχὴ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου ὀνομίσματα χιλία, καὶ νὰ παίρῃ (2) ἕναν μόνον ἄλλας τῆς Ἀλικῆς, καὶ ἐδιδούσαν το εἰς τὰ μακζενία τοῦ Τέμπλου, [διὰ ν' ἀποσπάσῃ τὸν υἱὸν τοῦ ἀπὸ τὴν Γένουβαν. Καὶ οὗτος ἐποῖκεν πᾶσα νουὴ κατὰ τὴν ποσιπλήταιν του, καὶ ἐφηνίασεν ὡς τοὺς πτωχοὺς καὶ παροίκους καὶ ἐλευθέρους ἐβαλέν τους νὰ κλερώσουν ἕναν λοκοτίνιν, καὶ νὰ πάρῃ ἕναν μόνον ἄλλας διὰ νὰ κλερώσῃ ταῖς ρ' χιλιάδες τὰ δουκάτα]. Καὶ ἐκοψεν τ' ὀφφίκιν τῆς Ταλίας.

Καὶ μοναῦτα ἔστειλεν τὸν σὶρ Τζουὰν Παπὴν εἰς τὴν Γένουβαν διὰ κυβερνούργην τοῦ υἱοῦ του· καὶ ἔμεινε ὡς περ καὶ πέψεν ὁ ρὲ Τζάκ τὸν σὶρ Πιέρ τὸ Καφράν τὸν ἀμυράλην ἀπὸ τὴν Κύπρον εἰς τὴν Γένουβαν, καὶ ἐπαρκατέβασεν πολλὰ ἀπὸ στοιχήματα τὰ εἶχαν ποίσειν εἰς τὸ ἐβγα τοῦ. Καὶ ἔφερεν τὸν αὐτὸν Τζανὸν εἰς τὴν Ἀμμόχωστον εἰς τὴν ἐχρονίαν αὐτοῦ Χριστοῦ τὸν ὀκτώβριον· καὶ ἔστειλάν του ὀνομίσματα ὀκτακόσιας χιλιάδες ἄσπρα τῆς Κύπρου, τοῦτέστιν ὡς χιλιάδες ὀνομίσματα, καὶ τότες ἐπέψαν τὸν εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ ἔδωκεν ψουμὶν τοὺς καβαλλάριδες ὁποῦ τὸν ἀτζετιάσαν, τοῦτέστιν τοῦ σὶρ Τζουὰν τὸ Πριὲς τουρκοπουλιέρην, τὸν πρίντζην τῆς Γαλ(ι)αίας καὶ τὸ χωρίον τὸ Ὅμοδος, τοῦ σὶρ Πιέρ τὸ Φρά (3) τοῦ ἀμυράλη τῆς Κύπρου τὴν Κρήτην, τοῦ τ' Ἀντιότζε τὸ Τριμίθιν, [τοῦ σὶρ Ὅτὲτ] τὸ Λαπαμέ (4) τοῦ κοντοσταύλη τῆς Κύπρου [καὶ ἔδωκεν του] τὸ Πισκοπίον, καὶ σὶρ Γῆ τὸ Λαπαμέ τὸν Παλλουρόκαμπον

1) βέικον. — 2) πᾶσα κορμὶν ἀπὸ μικρὸν ἕως μεγάλον καὶ οὐλοὺς τοὺς καβαλλάριδες ψουμάτους νὰ κλερόνῃ πᾶσα εἰς κατὰ ταῖς ρένταις του· καὶ εἰ τις εἶχεν ὀνομίσματα α' τὸν χρόνον ἐβίασέν τον νὰ κλερόνῃ ὀνόμισμα ἕναν ἐπείνον τὸν χρόνον, καὶ νὰ πάρῃ. — 3) Καφρά. — 4) Λαπαμέ.

τοῦ μαριτζᾶ τῆς Κύπρος καὶ Ἱεροσολύμων, τοῦ σὶρ Ἀρνάτ τὸ Μιλαμᾶς τὰ Τενάγρα(1), τοῦ σὶρ Τζουάν τὸ Ναβίλες τὸ Ξωμέτοχιν, τοῦ μισέρ Ὅτετ Τζατζάρου(2) τὸ πραστεῖον τῆς Ποταμίας, τοῦ σὶρ Τζουάν Γοράπ ἀδετούρην τῆς Κύπρου [καὶ ἔδωκέν του καὶ] τὴν Ἀκανθοῦν, τοῦ σὶρ Τζουάν Σωζομένου τὴν Κρίτουν, καὶ τοῦ σὶρ Τζουάν Παπὶ τὴν Ἀκαλέστραν. Ὁ αὐτὸς ρὲ Τζάκ ἐπρουμουτίασεν τοὺς καβαλλάριδες νὰ τοὺς στρέψῃ τὰ χωργιὰ τους τὰ τοὺς ἐσῆκωσεν ὁ ρὲ Πιέρ διὰ τὴν παραβουλιάν τους, ὅτι ἐσκοτῶσαν τὸν πατέραν του. Ἀκομὴ ἐκατάστησεν τὸν κούντην τῆς Τρίπολης καὶ ἔδωκε ἀπὸ τὰ χωργιὰ του τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ κυροῦ τοῦ Βερουτίου, τὴν Λόφουν καὶ τὴν Παλαμίδα, καὶ Πολεμιδιά, καὶ Παλατία(3), καὶ τὸ μερτικὸν τοῦ Ἀγίου Ῥηγίνου, καὶ τὸν Χιτόν. Ὅμοίως ἔδωκεν ἀσενιάσματτα τοὺς μαστόρους τοὺς Κερηνειώταις, τοῦ μάστρε Φραντζέσκου τοῦ Περὸτ, Κῆ Πιναφέ, τοῦ Πάντε Φλῆ, καὶ ἄλλους πολλούς. Ὁ ποῖος [Περὸτ] ἀνάστησεν ἕναν ὁμορφον περιβόλιν καὶ ἕναν ὁμορφον ἀπλίκιν εἰς τὴν Ποταμίαν, καὶ ἐκκλησίαν ὁμορφην στρονγκύλην, [καὶ ἄρσεν πολλὰ τοῦ ρὲ Τζάκ].

Τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ πῶς ἐβαλλε νὰ πλερόνουν τὸ δέκατον ὁ ρὲ Τζάκ. Ἀπὸ ἀρχῆς μαρτίου τῆς ἐχρονίας αἰπ'(4) Χριστοῦ ἐβαλαν γραμματικούς εἰς τὰ δώδεκα μερτικὰ τῆς Κύπρου καὶ ἰβ' Γενουβίους καὶ ἐσυνπιάζαν ἐκεῖνον τὸ ἐσυνπιάζεν πᾶσα εἷς(5)· καὶ ὠρδινιάσαν α' καβαλλάρην καὶ ἕναν τζηβιτάνον καὶ ἐβάλαν ἄλλον ἕναν γραμματικὸν καὶ ἕναν Γενουβίον καὶ ἐκλέαν(6) τὸ δέκατον τῶν ἐσπιτιῶν(7), καὶ ἐπλερόνουνταν διὰ οὗλον φευρουάρην αἰπῇ Χριστοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐποῖκεν ὁ μισέρ Τζουάν τ' Ἀντιότζε νὰ πλερόνουν [ὅλοι], ποῖσουν [ῥένταις], δὲν ποῖσουν, καὶ τόσα ἐδίδεν πασαεῖς.

Καὶ εἰς τοὺς αἰγ' Χριστοῦ ἐγένην τὸ γ' θανατικὸν καὶ ἐποθάναν πολλοί· καὶ ὀλίγους ἀφῆκαν νὰ μὲν πλερόνουν, χωρὶς τὸ κραστὶν νὰ μὲν

1) Μιλᾶ τὰ Γέναγρα. — 2) Τζέζαρου. — 3) τὰ Πολιμιδία καὶ τὰ Παλάτια. —

4) Probablement : αἰπῇ. — 5) ὠρδινιάσεν ὁ ῥήγας. — 6) ἐγκλέγαν. — 7) ἐσπιτιῶν.

πλερόνη δέκατον, καὶ ἐποϊκάν το διὰ δέκα χρόνους, καὶ πάλι ἄλλους χρόνους εἴ · καὶ τὴν τρίτην φορὰν ἐξαναβάλλαν τα καὶ ἐποϊκαν καπῶσους χρόνους, καὶ ἔμεινεν ὡς τὴν σήμερον.

Καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦ θανατικοῦ ὅπου ἦλθεν τοὺς ἑβ' τοῦ Χριστοῦ ἕως τοὺς ἑγ', ἐμήνυσεν ὁ ρὲ Τζάκ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λευκωσίας καὶ ἐπέφεν πολλοὺς ἱερεῖς καὶ τὸν Μέντζην τὸν κατηχητὴν, καὶ ὥρισεν καὶ ἐφέραν εἰκονίσματα ἀπὸ δύο μιλία τριγύρου τῆς χώρας, καὶ ἀπὸ τὸν κύργον ἐγίνην μία λιτανεία καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἅγιον Θαράπον, καὶ ἐκεῖ ἐλειτούργησαν καὶ ἐκατήχησαν, καὶ ἐκατέβην ὁ κούντης τῆς Τρίπολης καὶ οὔλοι οἱ ἀφένταις, χωρὶς τὸν ρὲ Τζάκ, καὶ οὔλαις ἢ κυράδες καὶ ἢ κούνταινα, ἀνυπόλυτοι, καὶ ἐγίνην μέγαν κλάμαν · καὶ [καθημέρι ἐπεθανῆσαν πολλοὶ καὶ] ἀθυμήθην ὁ ρήγας καὶ εἶπεν — μήπως καὶ ὁ θεὸς ἀγγρίστην μετὰ μας διὰ τὸ δέκατον τὸ ἐβάλλαν ἀπάνω τοὺς λάς; τοῦτον ἐποϊκάν το νὰ πλερωθῇ τὸ τέλος τοὺς Γενουβίτσους! Ἀμμέ εἰς τὸ ἀπεσῶμαν τῆς λιτανείας ἀπὸ τὸν ἅγιον Θαράπον(1) εἰς τὸ ἀπλάκιν τοῦ κύργου, ἐχάρισεν τοὺς ψουμάτους τὴν Ταλίαν, ὅπου ἔπαιρνε δύο λοκότενα τὰ ρ', καὶ ἐψηφούσαν τὰ χωργιά τίνα ἀξάζαν(2) καὶ τὰ σενιάσματα καὶ τὰ κεφαλιάτικα τοὺς ἐλευθέρους, ὅπου ἐπλέροναν κάθε κεφάλιν ὀνόμισμαν α'. Εἶναι ἀληθεία καὶ ἡ Ταλία ἦτον κακὴ, καὶ ἐπλερόναν δ' τὰ ρ', καὶ εἴ τι ἀξάζεν τοῦ πασανοῦ τὸ ἐδικόν του νὰ πλερόνη πρὸς δ' τὰ ρ', καὶ οἱ ἄλευθεροὶ οὔλοι καὶ ἀπὸ ἱε' χρόνων καὶ ἀπάνω, καὶ οἱ παροῖκοι καὶ οἱ σκλάβοι ὀνόμισμαν α' τὸ κεφάλιν, καὶ τᾶπισα ἐπαρακατεβάσαν(3) το.

[Τὸ λοιπὸν θωρῶντα ὁ ρήγας τὸ μέγα θανατικόν, ἐπῆρεν τὴν γυναῖκάν του καὶ οὔλην του τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Μαχαιράν διὰ νὰ βλεπηθῇ · καὶ ἐποῖκεν καπῶσαις ἡμέραις καὶ τὸ θανατικόν ἐσφιγγεν καὶ ἐπεθανῆσαν · καὶ εἶπεν ὁ ρήγας καὶ ἡ ρήγαινα — ἀνὲν καὶ οὔλοι παι- θάνουν, ἴνα φελούμεν ἐμεῖς εἰς τὸ νησὶν, ἔχοντα καὶ ἑτεῖνοι πεθανῆσκουν;

1) Θεράπον. — 2) εἶχεν ψηφίσειν τὰ χωργιά καὶ ρένταις τίνα ἐξάζαν. — 3) ἐπαρ- κατέβασέν.

ὡς πᾶμεν νὰ ἀποθάνωμεν καὶ 'μεῖς μετὰ τους. Καὶ ἐβγήκεν ὁ ῥήγας καὶ ἡ ῥήγαινα καὶ ὅσοι ἦσαν μετὰ τοῦ ἀπὸ τὸν Μαχαιρᾶν, καὶ ἐποῖκαν μεγάλην λιτανείαν καὶ ἔρχονταν εἰς τὴν χώραν· καὶ ἡ ῥήγαινα ἀνυπόλυτη καὶ ὅσοι ἦσαν μετὰ τῆς με' μέγαν κλάμαν. Καὶ ἐμηνύσαν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἐποῖκεν μεγάλην λιτανείαν, καὶ ἐπῆγαν καταπρόσωπα τοῦ ῥηγός ὡς τὸν Στρόβιλον.] Τὸ λοιπὸν ἐστράφην ἡ λιτανεία, καὶ ὀλίον ὀλίον ἐστάθην τὸ θανατικόν(1).

Καὶ πάλι ἔρριψεν ἄλλα χρέη ἀπάνω τοῦ λαοῦ(2) νὰ διδῇ πασσαεῖς ὀνομισμᾶν α', καὶ νὰ 'παίρῃ α' μόδιον ἄλας ἀπὸ παιδίου ὡς γέρου(3), καὶ μοναχὸν, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου· ἡ σοῦμα ἦτον ὀγδοήκοντα χιλιάδες τὸν χρόνον· καὶ τοῦτα ἔδωκέν τα ψομὴν τῆς κόρης τοῦ τῆς Τζίβας, καὶ ἐπάντισεν δ' χρόνους, καὶ ἐπόθ(αν)εν ἡ αὐτὴ τάμε Τζίβα, καὶ ἔκοψεν τοῦτον τὸ(4) τέλος. Ὅτι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ μᾶστρ' Ἀντώνη Περγάμου(5) τοῦ ἱατροῦ φυσικοῦ, ὁ ποῖος ἦτον κεφάλιν τοῦ ἐφφικίου τῆς τζάμπ(ρ)ας τοῦ ῥηγός, ἐβάλλεν τὸν σίρ Τζουὰν Σουλουάνη, ὁ ποῖος ἔζησεν ἄχρι τὴν κυριακὴν τῇ κε' αὐγούστου τ'ῆς Χριστοῦ, καὶ ἀπόθανεν, διότι πολλὰ τὸν ἐκαταρᾶτον ὁ λαὸς καὶ τὸν ῥήγα καὶ τὸν αὐτὸν Σουλουάνην, ὅτι καθὰ χρόνον ἐβάλλαν ἕναν οὐ δύο θανεῖα τοὺς χριστιανούς.

Καὶ εἰς τοὺς ατ'ις' ἐπrouμουτίασεν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον ὁ Ξένος νὰ παραδώσῃ τοῦ ρὲ Τζάχ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐνώσαν τον οἱ Γενουβίσοι καὶ καπότους του συντρόφους καὶ ἐκατακόψαν τους τέσσερα κομματῖα καὶ ἐκρεμμάσαν τους εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Ἀμμέ ἔδειξεν φανὸν πῶς δὲν εἶχεν κανέναν μαντάτον.

Καὶ τὴν δευτέραν θ' σепτεμβρίου ατ'ιη' Χριστοῦ ἐπέθανεν ὁ αὐτὸς ρὲ Τζάχ καὶ ἔθαψάν τον εἰς τὸν Σά (Το)μένικον εἰς τὴν δεξιὰν μερίαν τοῦ βημάτου κατὰ πρόσωπα τοῦ ρὲ Πιέρ.

1) καὶ ὅσον ἐφτάσαν τὸν ῥήγαν, ἐστάθην καὶ τὸ θανατικόν. — 2) Καὶ διαβαίνοντα ὀλίγος καιρὸς καὶ πάλι ἐβάλλαν χρέη ἀπάνω τοὺς λαός. — 3) παιδίον ὡς γέρον. — 4) τὸ αὐτόν. — 5) τὰ Πέργαμο.

Καὶ τῇ δευτέρᾳ εἰς τὰς 12' νοεμβρίου αὐτῆς ἐστέφθη ὁ ῥέ Τζένιος(1) εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν ὑπὸ χειρὸς τοῦ φρε Ματαίου, ὁ ποῖος ἦτον ἀπὸ ἔρδινον τοῦ Σάν Τομένικου ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ταρσοῦ(2). Ὁ ποῖος ἦτον δυνατὸς καὶ καλὰ γραμματισμένος, καὶ ἤλθιν του καὶ πολλαῖς φοραῖς μεγάλαις ζημίαις.

Τῇ πέμπτῃ, τῇ ἐσχάτῃ Σεπτεβρίου αὐ' Χριστοῦ, ἐτελεύτησεν ὁ σὶρ Γῆ τὲ Λαπάμε ὁ μαριτζᾶς τῶν Ἱεροσολύμων. Καὶ εἰς αὐβ' Χριστοῦ ἀστόχισεν ἡ Ἀμμόχυστος, καὶ ἤλθεν τους μεγάλη ζημία, καὶ ἦτον τὴν ἁγίαν κυριακὴν τῇ 15' μαρτίου. Καὶ ὁ καπετάνος τῆς Ἀμμοχούστου ἦτον σὶρ Ἀντώνη Νενταρχᾶ(3), καὶ εἶχεν ἓναν μοναχὸν φρόνιμον(4) φρεν Γκῆ Κάλ, ὁ ποῖος ἦτον πνευματικὸς τοῦ καπετάνου, ὁ ποῖος ἔθελε νὰ θανατώσῃ τὸν καπιτάνον καὶ νὰ δώσῃ τοῦ ῥηγὸς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ὁ ῥήγας ἐποίκεν τὸν ὑποψήφιον διὰ ἐπίσκοπον τῆς Ἀμμοχούστου· καὶ ὠρδινιάσαν καὶ ἐποίκον εἰς τὴν Λευκωσίαν ὁ Γαβριέλο ἀνοικτάρια(5), καὶ ἐπεψέν τα μὲ τὸν Μαχ(αιρ)ᾶ εἰς τὴν Ἀμμόχουστο, καὶ ἐδηκίμασαν τα καὶ ἦσαν καλὰ, καὶ μ' ἓναν παιδὶον Κατελάνον· καὶ ἐκδέχονταν νὰ ἔρτῃ ὁ ῥήγας νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὴν Ἀμμόχουστον νὰ τὴν πάρῃ· καὶ ἐποίκεν του καὶ πολλαῖς σκάλαις καὶ πολλὰ τζενία διὰ νὰ σκαλώσουν νὰ τὴν πάρουν· καὶ διατὶ ἦσαν εἰς ταῖς πρᾶξές του μηχανοὶ ὁ σὶρ Σιμὸν τὲ Μουντολῆφ(6) καὶ ὁ σὶρ Τζόρτζε Μπιλῆς(7), ἤρτεν ὁρισμὸς ἀπαὶ τὸν Μπιλῆν(8) καὶ ἐσύρτησαν τὰ πράγματα, ἔμειναν ἀργά. Ὁ ποῖος σὶρ Σιμοῦς ἐξηγάτον τῆς ἀποταγῆς του, ὁ λόγος ἐξέβην, καὶ ἔλαχεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν ὁ σὶρ Τομαῆς Καμπὲ Φρεγκουῆ καὶ ἦτον εἰς τὸ σπῆτιν τοῦ σὶρ Τζουάν τοῦ γαμπροῦ του, ἀνδρὸς τῆς ἀδελφῆς του ὀνόματι τὰμ' Ἀντρολὲ τὲ Καμπὲ Φρεγκουῆ, καὶ μανθάνοντα τὰ μαντάτα ἐκαβαλλικεῦσε νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ἐποίκον νῶσιν τοῦ ῥηγὸς πῶς ἐπῆγεν ὁ Τομαῆς εἰς τὴν Ἀμμόχουστον διὰ

1) Τζένιος. — 2) Ταρσῶ. — 3) Ἐνταρχᾶ. — 4) καλόγηρον Φράγγον ὀνόματι. — 5) ἀνοικτάρια. — 6) et haveva dentro delli altri che si intendevano con lui, et erano dentrio delli traditori d. Simon de Montolif. — 7) Πιλῆς. — 8) Πιλῆν.

νὰ 'πῇ τὰ μαντάτα τοῦ καπετάνου· καὶ μοναῦτα ἔπεφεν δύο ἀπὸ τοὺς βαχλιώταις του τὸν Τορίαν Καστρισίον(1) καὶ τὸν (Περῆν τὸν) Σαφὸν νὰ πᾶσιν νὰ εὗρουν τὸν αὐτὸν Τοῦμα καὶ νὰ τὸν στρέψουν ὀνέστε νὰ μὲν πάγῃ εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· οἱ ποῖγοι ἐπήγασιν καὶ ἐπλάσαν του, καὶ ἀρωτήσαν τὸν ποῦ πάγει, καὶ ὡς φρόνιμος ἐκόμπωσέν τους καὶ εἶπέν τους — πάγω εἰς τὸ πρστεῖον τοῦ γαμπροῦ μου εἰς τὸν Στρογγυλὸν, διὰ δουλίαις τῆς ἀδελφῆς μου· καὶ τώρα στρέφομαι εἰς τὴν Λευκωσίαν! Καὶ ἐπιστέψαν του καὶ ἐστράψαν. Καὶ 'κεῖνος ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον· καὶ ἐμπαίθοντά του εἰς τὴν Ἀμμόχουστον, ἐθέλησεν ὁ θεὸς ν' ἀγριτάσῃ τὸν ἀδελφόν μου τὸν Περρῆν Μαχαιράν τὸν βαχλιώτην τοῦ ῥηγός· καὶ διότι ὁ ἀδελφός μου ὁ σὶρ Νικὸλ Μαχαιράς ὁ μεγαλείτερος καὶ ἐγὼ ὁ Λεοντίος ἡμεστεν γραμματικοὶ τοῦ αὐτοῦ σὶρ Τζάν τε Νόρες, καὶ ἦτον φίλος του, καὶ μοναῦτα ἔπεφεν καὶ ἐβουθήσαν του καὶ ἐβγάλαν τὸν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, μὴδὲν τὸν φουρκίσουν. Καὶ εἶπέν τά του τοῦ καπιτάνου τὰ μαντάτα· καὶ ὄνταν τὰ ἐμάθαν καταληπτῶς μὲ τὸ κριτήριον, τοὺς μὲν ἐκατακόψαν, τοὺς δὲ ἐκρεμμύσαν, καὶ ἐκλαϊάν τους οἱ Ἀμμοχουστιανοί· [καὶ ἐθανάτωσεν καὶ ἀνομάτους].

Καὶ τὴν κυριακὴν εἰς κγ' τοῦ ὀκτωβρίου αὐα' Χριστοῦ ἔπεφεν ὁ ῥήγας τὴν ἀδελφήν του τὴν παρθένον Μαργέτταν μὲ τὰ κάτεργα ἀπὸ τὴν Κερηνείαν εἰς τὸν ἄντραν τῆς τὸν ῥὲ Σελάγο, καὶ ἐπέζευσεν εἰς τὴν Λάπιθον· καὶ ἐπῆγεν καὶ ὁ ῥήγας μὲ τὴν μητέραν του τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖ ἐτρώγαν καὶ 'πίναν πολλαῖς ἡμέραις· καὶ εἰς ταῖς γ' τοῦ ὀκτωβρίου ἐπῆγαν εἰς τὸ ταξειδὶν τους(2).

Καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἐχρονίαν ἦρτεν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν Κερηνείαν ἓνας ἀφέντης ὀνόματι Πουτζεγγάτ(3) μὲ πολλὴν δύναμιν, καὶ μετὰ του ὁ ἀνηψιός μου ὁ σὶρ Τζόρτζε Μπιμπηλῆς(4) ὅπου ἦτον κυβερνούρης τῆς Κύπρου, καὶ ἐπῆγεν μὲ τοίαν τάξιν, ὅτι ἐπροσδέκτην τὸν Μπουτζεγγάτ

1) Τόριε Καστρέχιον. — 2) ἐποικίεν τὸ ταξειδὶν τῆς. — 3) Πουντζερκάρ. Ponze-cal. — 4) Τζόρτζου Μπηλῆς.

πολλά καλὰ, καὶ ἔπεφέν του τὸν φρενιμώτερον ἄνθρωπον τὸν εἶδεν ποτὲ του, καὶ ἐχάρισέν τον βαρύτιμα κανισκία· καὶ ἐποῦσαν ἀγάπην μὲ τοὺς Γενουβίους, ὅτι ὁ Πουτζεκὰτ (1) ἔριζεν ἀπάνω τους.

Καὶ εἰς τὴν ἐχρονίαν αὐγ' τοῦ Χριστοῦ πάλε ἀρχέψαν εἰς μεγάλην γκάρραν (2) ὡς τοὺς αὐς' καὶ ἐξωδίασεν (3) πολὺν βίον καὶ πολλὰ δανεκὰ ἐβαλλεν (4). Καὶ ἐποῦκεν [ὁ ῥήγας] χαράγιν ἀπὸ (5) σ' καρτζὰ καὶ ἐλέγαν το σιζήνιν, καὶ καρτζὰ μικρά· καὶ ἐβαλλεν ἓναν ἐφφίκιν, καὶ ἐπαῖρναν δύο καρτζὰ εἰς τὸ νόμισμαν (6) ἀποῦ πᾶσα πρᾶμιμαν ἀποῦ νὰ πουληθῇ, καὶ ἐβαλλεν πολλοὺς κιλιούριδες καὶ ἐκλέξαν (7) πολλὰ καφτζά. Καὶ ἐφέρον λαῶς τῶν ἀρμάτων μὲ τ' ἄλογα καὶ ἀπεζοὺς, καὶ ξύλα, καὶ οὐλα δὲν ἐφελοῦσαν, παρὰ ἦσαν εἰς μεγάλην ζημίαν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς ἀρχοντες, καὶ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ ποτὲ δὲν ἐγλυκάνθην οὐδὲ ἀποῦ ἀγγάραν, οὐδὲ ἀποῦ πόλεμον. Καὶ τοῦτα ἔξηγοῦμαί τα εἰς κοντολογίαν, ὅτι ἂν τὰ ἐξηγηθῆκα ὡς γοῖον ἐγινήκαν ἦτον πολλὰ βαρετὰ εἰς αὐτόν μου νὰ γράφω καὶ εἰς αὐτῆς σας νὰ τ' ἀγριπαῖτε.

Καὶ τοὺς αὐς' Χριστοῦ ἐκάψαν τὰ τζενία (8) ὁ ῥήγας, καὶ ἐφύγαν ἀπὸ τὴν κατοῦναν τῆς Ἀμμοχούστου ἕως τὴν αὐγ' τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐσύραν (9) ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον [καὶ ἐφέρον] μίαν [μεγάλην] πουμπάρδαν καὶ ἐπῆρεν τὸ μερὶν τοῦ Καζησέστα, ταῖς ποίαις πουμπάρδαις ἐφέρον ταις κρυφὰ ἀπὸ τὴν Βενετίαν, καὶ κτυπῶντα ἐπόθανεν· καὶ ἐβγήκαν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον οἱ Γενουβίσοι, καὶ ἐφέρασιν μίαν μεγάλην πουμπάρδαν καὶ ἤρτασιν εἰς τὴν Λεμεσό· καὶ μέσα εἰς τὸ καστέλλιν ἦσαν ἀδήγητοι, καὶ ἐπρουμουτιάσαν τοὺς εἰς δύο μῆνες τὰ τοὺς δώσουν τὸ κάστρον· καὶ πρὶν τὸ τάρμε ἀναφάνεν ὁ συνεσκάρδος μὲ τὸν Κάρλο Τζέ, διὰ τὸ καλῶς κουβέρνον ἐπῆραν τοὺς Γενουβίους καὶ (10) τὴν πουμπάρδαν. Καὶ εἰς τοὺς αὐθ' Χριστοῦ ἐποῦσαν ἀγάπην.

1) Πουντζερκάρ. — 2) μάχην. — 3) ἐξωδιάσαν. — 4) ἐβάλαν. — 5) χαραγιὸν εἰς. — 6) λοκοτίνιν. — 7) ἐγκλέγαν τα, καὶ ἐγκλέξαν. — 8) τζένια. — 9) ἐβγήκαν οἱ Γενουβίσοι. — 10) καλὸν κουβέρνον ἐκατάκοψέν τους καὶ ἐπῆρεν καί.

Καὶ ἄρχεψεν ὁ αὐτὸς ῥὲ Τζένιους τὴν μάχην μετὰ τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐκουρσεύγαν τοὺς ἀπὸ τοὺς υἱοὺς Χριστοῦ· καὶ ὁ σουρτάνος ἐδιάβαζεν τα, ὅτι (1) πολλοὶ ἀμιράδες δὲν ἐγρικουῦνταν μετὰ του, καὶ ἐμούλονεν (2).

Καὶ τοὺς υἱοὺς Χριστοῦ ἦλθεν ἄλλον θανατικὸν ὅπου ἵπντισεν περίττου παρὰ α' χρόνον. Καὶ οἱ ἄρχοντες ἀρχοντυνίσκασιν καὶ οἱ δελοῖποι (3) ἀπὸ τὰ κούρση τοὺς Σαρακηνοὺς· καὶ ἀπάντισεν ἡ μάχη ὡς τοὺς αὐτοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἔπεψεν ὁ ῥήγας ἕναν μαντατοφόρον τὸν σὶρ Τουμάς Προβόστου, καὶ ἔφερεν μετὰ του ἄλλον μαντατοφόρον Σαρακηνὸν καὶ ἐμπάσαν τον εἰς τὴν Λευκωσίαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Ὁ μαντατοφόρος εἶχεν ὀρισμὸν ν' ἀγοράσῃ ὅλα τὰ ἡμέλιτα Σαρακηνοὺς, καὶ ὅσοι δὲν ἐβαπτίστησαν ἀγόρασέν τους. Καὶ ἐποίησαν ἀγάπην καὶ ὁ ῥήγας, ἐπρουμουτίασεν νὰ μὲν τζετιάσῃ πλείον κουρσάρους νὰ (4) πέψῃ εἰς τὴν Συρίαν, καὶ ἂν ἔρτουν κουρσάριδες νὰ μὲν τοὺς δώσῃ βιτουαλίαν ἀπὸ τὴν Κύπρον, οὐδὲ κανέναν νὰ τορμήσῃ ν' ἀγοράσῃ κούρση. Καὶ ἐστράφη [ὁ μαντατοφόρος] εἰς τὸν σουλτάνον.

Ὁμοίως ἀπὸ τὴν ε' ἰουνίου αὐτοῦ Χριστοῦ εἶχεν ἡ Κύπρος θανατικὸν μέγαν, καὶ ἀκρίδαν [πολλὴν], καὶ ἵπντισεν γ', δ' χρόνους ὅπου ἐκατάλυσεν οὐλὴν τὴν χλοὴν (5) τῆς γῆς καὶ τὰ δένδρη (6), καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Χριστοῦ ἐποίησαν πολλὴν ζημίαν εἰς ὅλον τὸ νησί, καὶ εἰς τοὺς ἱβ' ἐπαρκατέβην· καὶ οἱ λαὸς ἐθερίσαν τὰ κριθάρια, πρὶν ἀρχέψῃ ἡ ἀκρίδα νὰ πολομᾷ ζημίαν, ἀμμὲ ὅλον τὸ σιτάριν ἐκατάλυσεν το (7), καὶ τὰ ἀμπελίαν τὰ Ἀρμένικα τοῦ Καλαμουλλίου, καὶ ἔρισεν ὁ ῥήγας [τὸν ἄλλον χρόνον] καὶ ἐπιάσαν τὴν, καὶ ἐποίησαν ὀλίγην ζημίαν.

Καὶ τὰς κε' αὐγούστου αὐτοῦ Χριστοῦ ὁ φρερὲς (8) Κουρὴν ὁ (πρ)ιούρης τῆς Τουλούζας καὶ κουμεντούρης τῆς Κύπρου, καὶ ὁ σὶρ Σπινιεμέ Πινιδλ ἐφέραν τὴν παρθένον Τζαρλότταν τὴν Πορποῦν (9) ἀπὸ τὴν Φραγγίαν, καὶ

1) ἐβάσανεν, διατί. — 2) ἀμιράδες ἐγρικουῦνταν μετὰ τὸν ῥήγαν καὶ διὰ τοῦτον ἐμ. — 3) Καὶ πολλοὶ ἀρχοντύναν. — 4) ἀτζετιάσῃ τοὺς κουρσάριδες εἰς τὸ νησί του, οὐδὲ κουρσάριδες νά. — 5) σποράν. — 6) δένδρη. — 7) ἔφαν τα. — 8) φρέ. — 9) Πορποῦ.

ἀρμάσαν την (1) μὲ τὸν ῥὲ Τζενίους (2) τὸν αὐγουστον τῇ κε'. Καὶ ἀπειεὶ καὶ νάρτη ἐπαρκατέβην ἡ ζημία τῆς ἀκρίδας· καὶ ἀπὸ τότε ἦλθαν πολλὰ καλὰ εἰς τὴν Κύπρον διὰ τὸ ῥοιζικὸν τῆς καλορροϊκῆς ῥήγαντας· ὡς γοῖον εἶπαμεν καὶ ἡ ἀκρίδα ἦτον πολλὰ, ἀμμὲ δὲν ἐπολόμαν τὴν ζημίαν, ὡς γοῖον ἐπολόμαν εἰς τοὺς υἱά', ὅτι τὴν ἐχρονίαν ἐκείνην ἐποῖ-
κεν καὶ εἰς χωραφία καὶ εἰς περιβολία καὶ δέντρη καὶ κιτρομηλίας (3) [καὶ συκαμινιαῖς]· καὶ ἀμπελία, καὶ [εἰς γ' χρόνους] οὖλα ἐξήλεψέν τα, καὶ καλαμερά, καὶ τοῦ Καλαμουνίου τὰ περιβόλαια εἰς γ' χρόνους ἐξήλει-
ψέν τα παντελῶς, καὶ ἐμείναν τὰ δέντρὰ γυμνά, ὡς γοῖον τὸν χειμῶνα (4), καὶ κιτρομηλίας καὶ οὖλα, καὶ ἡλαῖς καὶ κερατζιαῖς καὶ ἐξεράναν πολλὰ· καὶ ὄνταν ἦλθεν ἡ ῥήγαινα ἄρχεψεν καὶ ἐπαρκατέβην ὁ θυμὸς τῆς, καὶ ἔτρων, καὶ ἄφηνεν. Θεωρῶντα ἕνας παπᾶς τὴν ζημίαν ὅπου ἐπολόμαν τὴν πολλήν, ἐπῆγε νὰ τὴν καταραθῇ (5), καὶ ἡγρία θαῦμαν τὸ ἐγίνην! ἐκα-
ταράθην τὴν (6), καὶ ἦρτεν ἕναν κοπάδι ἀκρίδα καὶ ἔπεσεν ἀπάνω του, καὶ τόσον τὸν ἐστενοκοπίσαν καὶ ἀπόθανεν [εἰς τὸ χωργιὸν τὸν Ἀχεράν], πρὶν νὰ ἔλθῃ ἡ ῥήγαινα. Καὶ ὅσον ἦλθεν, ἐπάντισεν δύο χρόνους, καὶ μὲ λιτα-
νεΐαις καὶ ἔλεημοσύναις καὶ παρακάλησες ἐσῆκωσέν τὴν ὁ θεὸς ἀπὸ τὸ νησίν.

Καὶ τῇ ια' σεπτεμβρίου υἱγ' Χριστοῦ ὁ κύρης Χαρήν τὲ Λουζουνίας ὁ πρίντζης τῆς Γαλιλαίας, κρυφὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ ῥὲ Τζενίους ἐπῆγεν πέρα ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐπῆρεν μετὰ τοῦ τὸν Γιοτῇ τὲ Καφρὰ καὶ τὸν Περρῇν τοῦ Σάλαχα καὶ τὸν υἱὸν τοῦ σὶρ Πόλου, καὶ ἕναν Ταλιά-
νον ὀνόματι Τζολλοῦν, τὸν Περτιλὴν τὲ Σαβόγιε, καὶ τὸν Γιοτὴν τὲ Λα-
γριδίε (7), καὶ τὸν Νικολὴν τοῦ Καλαμουνιώτη, καὶ τὸν γερακάρην του, καὶ [ἐπῆρεν μὴτά του ἡ χιλιάδες δουκάτα]. Γρικῶντά το ὁ ῥήγας ἐθυμώ-
θην πολλὰ.

Τῇ δευτέρᾳ τῇ ις' μαγίου ἐγέννησεν ἡ ῥήγαινα υἱὸν καὶ ἐκραξέν τον Τζουάνην, καὶ ἐποῖκέν τον ὁ ῥήγας πρίντζην τῆς Ἀντιοχείας, ὅτι ὁ κούντης

1) ἀρμάστην. — 2) Τζένιον. — 3) κιτρομηλιαῖς. — 4) γενάρην. — 5) ἀφορίση. — 6) καὶ ὡς γοῖον τὴν ἀφώριζεν. — 7) Λαγριδία.

τῆς Τρίπολης ἦτον ζωντανός. Καὶ τὸ σάββατον τῇ κδ' σεπτεμβρίου αὐτῇ τοῦ Χριστοῦ ἐγέννησεν ἡ ῥήγαινα κόρην, καὶ ἐκράξεν τὴν Ἄνναν· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐγέννησεν δύο μονόκοιλα, καὶ ἐπεθάνασιν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐποΐκεν ἄλλην κόρην, καὶ ἐπέθανεν.

Ἡ αὐτὴ κυρὰ ῥήγαινα ἔφερεν μετὰ τῆς ὑποταγὴν πολλήν, τοὔτέστιν τὴν τάμε(1) Ζαπίαν τὴν Λεσπάρη ἀρμασμένην μετὰ τὸν πορνικὸν τοῦ κυροῦ τῆς ῥήγαινας, καὶ ἀρμασεν μετὰ τὸν σὶρ Σιμοῦν τὴν Μόρφου τὸν ἀδετοῦρην τὴν Μουτζέτταν, καὶ ἀρμασεν μετὰ τὸν σὶρ Μαρὴν Βιλερπὰ τὴν Μετζιλίαν(2), τὴν βυζαστρίαν τῆς μετὰ τὸν Λουσιέττον, τὴν Λουτζιέτταν τὴν παρθένον ἔρμασέν τὴν μετὰ τὸν Σιμοῦν Φρασέας, καὶ τὴν κυρὰν τὴν Τζουάναν τὴν χήραν, καὶ τὴν Κατελήναν ἔρμασέν τὴν μετὰ τὸν Κουράτον τὸν βαχλιώτην τῆς, ἡ ἄλλη ἡ τάμε Ζαπία ἐπέθανεν παρθένος, καὶ τὴν Κατελήναν τοῦ Πάρου τὴν ἔφερεν ἀπὸ τὴν Ῥόδον ἔρμασέν τὴν μετὰ τὸν Μιχαῆλ τῆς Ὁμορφίας, τὸν ἀδελφόν τῆς τὸν πάσταρδο τὴν Ποργονία. [Καὶ ἔφερεν μετὰ τῆς ξ' ἀνομάτους...] τὸν σὶρ Βραχίμην τὸν μαῦρον τοῦ σπιτιοῦ τῆς, βαχλιώτης τοῦ σὶρ Ἀβὰν Κουράτο, Ἡρταντοῦν τὸν μάγειρον τοῦ Πασκινέτ, τὸν Ἐστιένη τὴν Βαρέχα, καὶ τὸν σὶρ Μαρτὴν τὸν Σοφὸν τὸν Τζηκλούρην· καὶ ἔφερεν καὶ ψάλτην τὸν Τζουάν Μουρέσε τὸν παπᾶ, καὶ τὸν σὶρ Τζουάν Μαρσίε τὸν παπᾶ, Τζουάν Ῥόντος, Τζουάν Κανέλλε, τὸν Τζάχο τὴν Ῥαζέ, καὶ τὸν Τζηλὲτ Βελιούτ, τὸν σὶρ Πιέρ Βερνιέτ τὸν παπᾶ, καὶ ποῖκεν τίποτο κακὸν καὶ ἀφωρίσαν τον, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Πάπαν καὶ ἀποφωρίστην, καὶ ἐστράφη μετὰ τῆς· καὶ τὸν Τζηλὲτ τὸν σεχρετάριον, καὶ τὸν Τζουάν τὸν Σελλᾶν, καὶ τὴν γυναῖκάν του καὶ τὸν υἱόν του, τὸν Περνιέτ τὸν χρυσοχὸν καὶ τὸν Τζουάν τὴν Βένα τὸν ἀδελφόν του, καὶ τὸν Κουδραῖς· καὶ ὁμοίως καὶ τὸν Τζουάν τὸν κουφόν, καὶ τὸν Μετάτον υἱὸν τῆς βυζαστρίας τῆς φρέρην εἰς τὸ Σπιτάλιν. Ἡ ποία ῥήγαινα ἐποΐκεν πολλὰ ψυσικά, καὶ ἀνάστησεν τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Σάντ' Ἀκοστῇ(3), καὶ ἐβάλλαν τὸν Ναρνάτ

1) τάμου. — 2) μετὰ τὴν τάμου Τζετζιλίαν, καὶ. — 3) καὶ ποῖκεν τὸν ῥήγαν καὶ ἀνάστησεν τὸ σπιτάλιν τοῦ Σάντ' Ἀγοστῇ.

Γυλιάμ βλεπάτορον, καὶ ἐποίκεν κρεββατία καὶ παπλώματα καὶ σεντονία διὰ τοὺς ξένους, καὶ ὁξόδους καθημερινὸν νὰ τρώσιν, καὶ ἄλλα πολλὰ καλὰ τὰ ἐποίκεν.

Εἰς τοὺς αὐθ' Χριστοῦ καὶ κ' μέγαν θανατικὸν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐπέθανεν ὁ κοντοσταύλης τῆς Κύπρου ὁ Λαμπαμέ(1).

Καὶ εἰς τὰς κ' φευρουαρίου αὐκ' Χριστοῦ ἐγένηεν μεγάλη ταραχὴ ἀνάμεσα τοὺς Γενουβίους καὶ τοῦ ῥηγός, καὶ κακὰ ἐμουλῶσαν. Καὶ διὰ τοῦτον δὲν θωροῦμεν τὰ κακὰ ὅπου μᾶς ἔρχονται, καὶ πολομοῦμεν πολλὰ κακὰ, καὶ διὰ τοῦτον μερετιάζει μας περίττου κακὰ, παρὰ τοῦ μᾶς ἔρχονται· ὁ Κύριος εἶπεν, ἀγάπα τὸν πλησίον σου, καὶ ἐμεῖς πολομοῦμεν πᾶσα κακὸν κατὰ πρόσωπα τοῦ θεοῦ. Οἱ Σαρακηνοὶ ἐβαστοῦσαν πολλὰ ἀπὸ τὰ κακὰ ἀπὸ τοὺς ἐπολομοῦσαν ἀπὸ τὴν Κύπρον, διότι ἤρταν πολλαῖς φοραῖς καὶ αἰχμαλωτεῦσάν την καὶ πῆραν καὶ ἀνθρώπους καὶ γυναῖκες, καὶ αἰχμαλωτεῦσαν ὅλα τὰ κάστη τῆς Κύπρου, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐκάψαν την, καὶ μίαν φορὰν τόσον την ἐκάψαν, ὅτι δὲν ἔμεινεν ἄκαγον παρὰ τὸ ὄρος τὸ λεγόμενον Ἀκάμα, καὶ ἐλογίσθη Ἀκάμας.

Καὶ διὰ ταῖς πολλαῖς φοραῖς ὅπου ἐκουρσεύγαν τὴν Συρίαν οἱ κουρσάριδες, ἐσυνεθίζαν καὶ οἱ Κυπριώταις καὶ ἐκουρσεύγαν τοὺς πολλὰ φανερά καὶ ἀδιάντροπα. Οἱ Σαρακηνοὶ εἶχαν συνῆθιν καὶ ἐβαστοῦσαν πολλὰ, καὶ δὲν ἐπαίρναν βεντέτταν, ἂν δὲν τοῦχαν πεῖν τοὺς ὀκτροὺς τοὺς α', β' καὶ γ', διὰ νὰ ἔχουν νίκην, καὶ ἀπεκεῖ κάμνουν καὶ ἀρχεύγουν νὰ πάρουν βετέττα· ἐπέψαν καὶ ἐμηνύσαν το τοῦ ῥηγός, καὶ ὁ ρὲ Τζενίους ἔπεψεν μαντατοφόρον εἰς τὴν Συρίαν τὸν σὶρ Τσυμάς Προβόστου, αὐιδ', τὸν ποῖον ἐδέκτην ὁ σουλτάνος μὲ μεγάλην τιμὴν, καὶ πολλὰ τὸν ἐτίμησεν, καὶ πλούσια κανισκία τοῦ ἔδωκεν· καὶ ἔπεψεν μοναῦτα τὸν Διετάρ μαντατοφόρον εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὸν αὐτὸν Προβόστου, τὸν ποῖον ἐτίμησέν τον ὁ ῥήγας καὶ ἐποίησέν του μεγάλους ὁξόδους, καὶ ἀπλίκεψέν τον εἰς τὰ σπιτία τοῦ σὶρ Τουμάς Σπινόλα.

1) ἡ κοντοσταύλαινα τῆς Κ. τοῦ Τελαπάμε.

Καὶ τὴν κυριακὴν, κδ' νοεμβρίου ἐχρονίας αὐτῷ Χριστοῦ, ἐδιαλαλήθην ἡ ἀγάπη μὲ τὴν Συρίαν μὲ μεγάλην τιμὴν καὶ χαράν· ὁ δὲ μωρὸς λαὸς καὶ πολλὰ ἀπαὶ τοὺς καβαλλάριδες ἐλαλοῦσαν — εἶδετε, πῶς μᾶς ἐφοβήθησαν, καὶ ἐγυρίσαν μοναῖτα νὰ μᾶς κολακέψουν νὰ ποίσωμεν ἀγάπην!

Καὶ τῇ πέμπτῃ, ιε' γενάρη αὐτῷ Χριστοῦ ἐπέθανεν ἡ κυρὰ ἡ ῥήγαινα μας ἡ Τζαρλόττα, καὶ διατὶ ἦτον καὶ [ὁ ῥήγας] ἀστενὴς ἐβάλαν τὴν ἀπὸ τὴν αὐλὴν τὴν ῥηγάτικην κρυφὰ ᾽πιδεξία, μὲν τὸ νόση ὁ ῥήγας. Καὶ ἦτον θανατικὸν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ἄντα τὴν ἐπήρασιν εἰς τὸ Κα(βα)λλικίον, τότες ἀρχέψαν οἱ παπάδες νὰ ψάλλουσιν, καὶ ἐπῆράν τὴν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Σάν Τομένικου, καὶ ἐθάψαν τὴν εἰς τὸ μέγαν βῆμαν εἰς τὴν ἀριστερὴν μερίαν κατὰ πρόσωπα τοῦ κιβουρίου τοῦ ρὲ Τζάκ τοῦ πεθεροῦ της.

Καὶ τῇ πέπτῃ εἰς τὰς ιε' ἰανουαρίου τῆς αὐτῆς ἐχρονίας αὐτῷ, ἐπέθανεν καὶ ἡ κυρὰ ἡ ῥήγαινα Χελουῆς τὲ Πρεζουηή, ἡ μητέρα τοῦ ρὲ Τζε-νίου, καὶ ἐθάψαν τὴν εἰς τὸ κιβούριον τοῦ ἀντρός της τοῦ ρὲ Τζάκ.

Καὶ τὴν τετράδην, κέ' μαρτίου αὐτῷ, ἐδιαλαλήσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Κύπρον, ὅτι κανένας μὴδὲν εἶναι ἀπότορμος τὴν Κυριακὴν νὰ πουλήσῃ, οὐδὲ ν' ἀγοράσῃ, οὐδὲ καμμίαν πρᾶξιν νὰ ποίσῃ, οὐδὲ γομάριν νὰ ἔλθῃ ἀπέξω τῆς γώρας, καὶ τὸν νὰ τὸν εὗρουν νὰ τὸν βᾶλλουν εἰς τὴν φυλακὴν νὰ τὸν κυβεντίζουν.

Καὶ πάλαι οἱ Ἀζάπιδες(1) ἐκουρσεῦγαν τὴν Συρίαν, καὶ τὰ κούρση ἐγοράζαν τα κρυφὰ ὁ Φιλιπποῦς Μπικε(νὴν) ὁ ἐμπαλῆς τῆς Λεμεσοῦ, καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν Γαζὲλ ὁ τζηβιτάνος τῆς Ἀλικῆς. Ὡς γοῖον εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ θεὸς εἶναι κριτὴς καὶ δὲν ἀγδέχεται(2) νὰ ᾽γχαλέσῃ τινὰς, ἀμμή τὸ δίκαιον πολομᾶ, διὰ τοῦτον ἔφυγεν ἕνας Σαρακηνὸς σκλάβος καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Κάργιος, καὶ εἶπέν το τοῦ σουλτάνου πῶς κουρσεύγουν τοὺς Σαρακηνοὺς οἱ κουρσάριδες καὶ ἀγοράζουν τα οἱ Κυπριῶταις, καὶ σουφριάζουν τοὺς, καὶ πολλὰ ἐθυμώθην καὶ ἐπεψεν ς' κάτεργα, τῇ κς' σεπτεβρίου αὐτῷ, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Λεμεσὸν νὰ κατηγορήσουν τὴν ἀφεντίαν του — τοῦτῃ

1) κουρσάριδες. — 2) ἐγδέχεται.

εἶναι ἡ ἀγάπη σας καὶ ὁ ὄρκος σας, ν' ἀφήνετε τοὺς κουρσάριδες νὰ μᾶς κουρσεύουν καὶ νὰ δέχεσθε τὰ κούρη; Μανθάνοντά το ὁ ῥήγας ἔπεφεν λᾶς τῶν ἀρμάτων τὸν σὶρ Φιλίππου Προβόστου καπετάνον νὰ πᾶ νὰ βλεπῇ μὴδὲν ποῖσουν ζημίαν. Τότε ἦλθεν ὁ Φιλίππος Πικηνὴν (1) ὁ ἐμπληρὴς τῆς Λεμεσοῦ καὶ ἐπῆρεν τὸν σὶρ Φιλίππου (2) Προβόστου, καὶ τὸ φουσατόν ἀφήκάν το εἰς τὸ καστελλιν τῆς Λεμεσοῦ (3), καὶ ἐπῆγαν οἱ δύο μὲ τοὺς παιδιῶς (4) τοὺς διὰ ν' ἀποσκεπᾶσιν τοὺς Σαρακηνοὺς· καὶ ἐκράτεν ὁ Ἀσιαμπάκ (5) μίαν σαίτταν (6) καὶ ἔδωκεν τοῦ σὶρ Φιλίππου Προβόστου, καὶ ἔπесεν ἀπὸ τ' ἄλογόν του εἰς τὴν γῆν· καὶ ἔφυγεν ὁ Φιλίππου Μπικηνίς (7) μὲ τὸν παῖδαν τοῦ σὶρ Φιλίππου, καὶ κείνον ἀφήκάν τον εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦρταν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἐκόψαν τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐγδάραν (8) τὴν καὶ ἐπῆραν τὴ τοῦ σουλτάνου εἰς τὸ Κάργιος. Τότες τὸ φουσατόν μας ἐστρέφετον (9)· καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἐκατέβησαν καὶ ἤρσαν πολλὰ πράγματα ἀπὸ ταῖςπραγματεῖαις (10) τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐπῆραν τὰ ῥοῦχα τοὺς Βενετίκους, τὰ ἐκοῦνταν (11) εἰς τὴν Λεμεσὸν εἰς τὸ σπῆτιν τοῦ Ἀλφου Σαντεμαρῆ τοῦ ἔμπορου τοὺς Βενετίκους, καὶ ἐκάψαν τὴν Λεμεσὸν, καὶ ἕναν καράβιν Κρητικὸν καὶ ἕναν κάτεργον κουρσάραον, τὰ ποῖα ἦσαν συρμένα (12) εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὡς γοῖον ἔρχουνταν, ἐμπλάσαν δύο γριπαρίαις Κουρουκιώταις καὶ ἐκάψαν ταις· εἰς τὸ ἕναν ἦτον ὁ Ἀντρόνικος καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸ ἄλλον ἐπῆραν το εἰς τὸ Κάργιος. Καὶ ἐπῆγαν εἰς τὰ Κουβουκλῖα (13) καὶ ἐποίησαν πολλὴν ζημίαν, καὶ ἤρσαν τὸν Σαρακηνὸν τὸν σκλάβον τὸν ἐβάπτισαν καὶ ἐκράξαν τον Τουμασὴν, ὁ ποῖος ἀρνήθη τὸ βάπτισμα, [καὶ ὅσον τοὺς εἶδεν ἐπῆγεν μετὰ τοὺς· καὶ πάλαι οἱ Κυπριώταις] ἐπιάσαν ὕστερον εἰς τοὺς αὐκοὺς καὶ ἐκάψαν τον, διατὶ ἀρνήθη τὸ βάπτισμα.

Ὁ ῥήγας ἔπεφεν καὶ ἀρμάτωσεν δύο κάτεργα καὶ δύο γαλιάτζαις καὶ

1) Φιλίππος Πικηνίς. Pichieni. — 2) Φιλίππος. — 3) Λεμεσοῦ. — 4) παιδιῶς. — 5) Σιαμπάκ. Siambac. — 6) σαίτταν. — 7) Πικηνίς. — 8) ἐκδάραν. — 9) ἐστρέφην. — 10) πραγματεῖαις. — 11) ἔρχουνταν. — 12) ῥαμένα. — 13) Κουκουκλῖα.

ἐπῆγαν κουρσεύγοντα τὴν Συρίαν μὲ τὸν σὶρ Τουμᾶς Προβόστουν, καὶ ἐμπλάσεν ἕναν κάτεργον [καὶ ἔρχετον] ἀπαὶ τὸ Ἀγιάσιν καὶ ἐπῆρέν το, καὶ εἶχεν ἕναν Μαμουλούκην, μέγαν ἄνθρωπον, καὶ ἐφέρον τον εἰς τὴν χώραν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ὅσοι ἐγλυτῶσαν ἀπὸ τὸν σκοτωμὸν ἐφέρον τους εἰς τὴν φυλακὴν.

Καὶ τὴν παρασκευὴν εἰς τὰς γ' αὐγούστου αὐκε' ἐφέρον χαρτῖα τοῦ ῥηγὸς πῶς ἀρματόνουνσι (1) ν' κάτεργα καὶ ἤρτασιν πρὸς τὰς Χελώνας πρὸς τὴν Ἀκρωτίκην, καὶ τὸ σαββάτον ἤρτασιν εἰς τὴν Ἀμμόχουστον. Τότες ἔπεψεν ὁ ῥήγας τὸν ἀδελφόν του τὸν πρίντζης τῆς Γαλιλαίας καπετάνον μὲ φ' ἀνθρώπους τῶν ἀρμάτων μὲ τ' ἄλογα καὶ δύο χιλιάδες ἀπεζοὺς Συριάνους, Ἀρμένιδες, καὶ ἑλευτέρους τῶν χωρίων, καὶ χειροτεχνίταις ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Σίνταν [καὶ εἰς τὴν Τραπεζαν]. Καὶ ἀπέξευσεν μερτικὸν ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ μέρος ἀπὸ τ' ἄλογά τους, καὶ ἐκάψαν τὴν Τράπεζαν καὶ τὴν Καλοψίδαν· καὶ ὁ πρίντζης ἤρτεν εἰς τὴν Σιβούρην καὶ δὲν ἤξευρεν ποῦ εὐρίσκονται τὰ κάτεργα, οὐδὲ οἱ ἀπεζοί, καὶ τὸ γιόμαν ἐφέρον του μαντάτον πῶς εἶναι εἰς τὴν Καλοψίδαν· καὶ ὁ πρίντζης εἶχεν ἔρτειν εἰς τὸν Ἅγιον Σέργην (2) καὶ ἐγύρευγεν τοὺς Σαρακηνοὺς νὰ σμικτῇ μετὰ τους, καὶ ἔμαθεν τὸ μαντάτον πῶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Σίβουρην (3). Καὶ εἰς τοὺς Στύλους ἀπάνω εἰς ἕναν βουνάριν ἠύρασιν εἴκοσι Σαρακηνοὺς, ὀκτὼ καβαλλάριδες καὶ ἰβ' ἀπεζοὺς, καὶ ἐτρέξασιν ἀπὸ τὸ φουσάτον τοῦ πρίντζη καὶ ἐσκοτῶσαν 5' ἀνομάτους ἀπεζοὺς καὶ ἐπιάσαν καὶ α' ζωντανὸν, καὶ ἄλλοι (4) ἐφύγασιν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐγίνην μεγάλη πυρὰ, καὶ ἀποθάναν 1α' ἀνομάτοι ἀπὸ τὸ φουσάτον τοῦ πρίντζη, ἀπὸ τοὺς καβαλλάριδες, ὁ Τζουάν τὲ Πουπὶ, ὁ Πιέρ τὲ Τζαλλές, Μαφιὸλ τὲ Σαντατώνι, Ἀλισάντρος Τετὶ, Γασπάρ τὲ Βιανέ, Μπενέτ δὰ Βισέντζω, Ἀρμανὸ Τουκέτ ὁ βαχλιώτης τοῦ σὶρ Τζουάν τὲ Γρινιέρς, φέρε Τζάκε Πελεστρί Σπιταλιώτης βαχλιώτης τοῦ Γαριτενεάλ (5), καὶ ἕνας μορέτης

1) ἀρματόνει ἡ Ζουρία. — 2) Γεώργιον. S. Sergi. — 3) πᾶσιν εἰς τοὺς Στύλους.
— 4) οἱ δελεποί — 5) probablement γαρδενάλ = cardinal.

Πάτζης, καὶ ὁ Τζάκο Καντάχ ὁ λουσιέρης. Καὶ τὴν τετράθην εἰς τὰς ἡ' αὐγούστου οἱ Σαρακηνοὶ ἔρχονταν παραγιάλιν, παραγιάλιν(1), καὶ ὁ πρίντζης ἀκλούθων τοὺς τῆς γῆς, καὶ ἔρχονταν πρὸς τὴν Ἀλικὴν, καὶ ἦλθαν ὀμπρὸς εἰς τὴν Πύλαν· ἐπέθανεν ἓνας παιδίος Φλαμίγκος γουνάρης· καὶ ὁ πρίντζης ἐπῆγαιεν μὲ ὄλον τὸ φουσάτον τοῦ εἰς τὴν Ἀραδίπκου· καὶ κείνην τὴν νύκταν ἐκοιμήθην εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἀραδίπκου.

Καὶ τῇ πέμπτῃ, τῇ θ' αὐγούστου, ἔπεψεν [ὁ πρίντζης] ἀπὸ τοὺς λᾶς τοῦ νὰ πᾶσιν εἰς τὴν Ἀλικὴν, καὶ ἐκεῖ ἐμπάσαν Σαρακηνοὺς ἀπεζοῦς, καὶ ἐπολεμίσαν ἀντάμα, καὶ ἐσκοτώσαν οἱ Σαρακηνοὶ ἀπὸ τοὺς λᾶς μας τὸν Στροῦθον τὸν γερακάρην, καὶ τὸν Τζάκο τὸ Φλουρί, καὶ τὸν Τουμάς Ἀρμαράττην τὸν βαχλιώτην τοῦ πρίντζη, καὶ τὸν Τζάκον τὸν Κυθριώτην ἀπὸ τοὺς χειροτεχνίταις τῆς Κύπρου, ὁ ποῖος ἦτον διαλαλητής, καὶ τὸν σὶρ Τόρος τὸ Κονστάς(2) καβαλλάρης Ἀρμένης. Καὶ τὴν παρασκευγὴν εἰς τὰς δέκα αὐγούστου ἐφέρασιν μαντάτον τοῦ ῥηγὸς τὸ μεσημέριν(3), τὸ πῶς οἱ Σαρακηνοὶ ἐκάψαν τὰ Κελλία(4) καὶ τὴν Ἀραδίπκον, καὶ οὗλον τὸ ἀπλίκιν τὸ δεσποτικόν, καὶ τὸ ἀπλίκιν τοῦ πύργου τῆς Ἀλικῆς, καὶ τὴν Ἀγρίνου, καὶ τὴν Βρωμολαξίαν καὶ τὸ Κίτιν, καὶ ἐκαῶασιν(5) ἀπὸ τοῦ τόπον εἰς τόπον. Καὶ ἀπὸ μίαν τρύπαν ὅπου ἦτον εἰς τὴν Λεμεσὸν εἰς τὸ κάστρον καὶ δὲν ἦτον κτισμένη ἀπέσω, ἀπγοι σκλάβοι Σαρακηνοὶ ἐξεῦράν τὴν ὅπου ἐδουλεύγαν εἰς τὸ αὐτὸν κάστρον, τοὺς ποίους εἶχασιν ἀγοράσειν, ὄνταν ἦλθεν ὁ μαντατοφόρος, ἐδειξάν τούς τὴν, καὶ ἐμπάσαν τοὺς καὶ ἐπῆραν τὸ αὐτὸν κάστρον, καὶ ἐσκοτώσαν τὸ Στέφανον τὸ Βισινσὲ τὸν ἐμπαλὴν τῆς Λεμεσοῦ, καὶ ἐπῆραν τὸν Ῥεκουνιάτον καὶ πολλοὺς ἄλλους λᾶς.

Καὶ τὸ σάββατον εἰς τὰς ια' αὐγούστου θεωρῶντα ὁ πρίντζης πῶς τὸν ἐδιαφεντεῦγαν οἱ βουλευτάδες τοῦ νὰ μὲν ἐσμικτῇ μὲ τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ μὲ ὁμορφο μὸδον ἦτον τριγυρισμένος ἀπὸ τὸν ῥῆγα μὴδὲν ἐβγῇ ἀπὸ τὴν βουλὴν τοὺς, [ὅτι ἦτον πολλὰ παῖδιος], τοῦτέστιν τοῦ σὶρ Τζουάν τὸ

1) ὄλον παραγιάλιν. — 2) Χτόρους τὸ Κόνστας. — 3) μεσομέριν. — 4) Κελλία *casal Chielia*. — 5) ἐκαῶγαν.

Γρινιέρς καὶ τοῦ σίρ Πατῆ τὲ Νόρες, καὶ τὸν σίρ Μπές, καὶ πολλὰ ἦτον βαρυμένος καὶ κοντοκρατέτον.

Καὶ τῇ κβ' αὐγούστου ἦλθεν εἰς τὴν Λευκωσίαν· τότε ὁ ῥήγας ἔπεφεν τὸν Τομισίον Ταπαλίον (1) τὸν βισκούντην τῆς Λευκωσίας καπετάνον εἰς τὸ φουσάτον, καὶ ἐπῆραν τὸν κουφάνον (2) καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Λεμεσό. Καὶ ἄνταν ἐγρικῆσαν οἱ Σαρακηνοὶ τὸ ἔλα τοῦ φουσάτου, ἐποίκασιν ἐγκρυμμαν καὶ ἐξέβησαν ἡ' ἀνομάτοι καὶ ἐκομπόναν τὸ φουσάτον, μπάς νὰ πάγη ἀπάνω τους, οἱ πγοὶ οὐκὼ Σαρακηνοὶ ἦσαν ἀπάνω εἰς τ' ἄλογα· καὶ οἱ λᾶς μας ἀρχέψαν νὰ τρέξουν ἀπάνω τους· καὶ ἓνας χωργιάτης εἶδεν ἀποὺ ψηλὰ τὸ ἐγκρυμμαν, καὶ ἐκατέβην κάτω καὶ ἐκραξέν τους καὶ ἐδιαφέντευγέν τους μηδὲν πάγη τινὰς, ὅτι ὀπίσω εἶναι τὸ ἐγκρυμμαν· τότες ἐστρέψαν καὶ ἐστρέφουνταν. Καὶ θωρῶντα τὸ φουσάτον μας πῶς ἐστρέφετον, ἀπῆδσαν καλὰ λ' καβαλλάριδες Μαιμουλοῦκοι, ἀρματωμένοι καβαλλάριδες, καὶ ἔρχουνταν γάλιν, γάλιν (3) ἀπάνω τοῦ φουσάτου μας· καὶ ὁ βισκούντης ἐπῆρεν τὸ φουσάτον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Παλαμίδαν, καὶ 'κεῖ ἐγιομάτισεν, καὶ ἀπογύομαν ἐπῆγεν εἰς τὸν Λιμνάτην. Καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἦλθασιν εἰς τὴν Παλαμίδαν· καὶ ὅπου 'πηγαίναςιν οἱ Σαρακηνοὶ ἐκαύγασιν τοὺς τόπους· θωρῶντα οἱ Σαρακηνοὶ ὅτι ἀποὺ τὸ φουσάτον μας δὲν εἶχεν ψυχὴν νὰ σμικτῇ μετὰ τους, ἀμμὲ πάντα ἐφεῦγαν καὶ ἐστρέφουνταν (4) εἰς τὴν Λεμεσό, ἐκεῖνοι ἐνέβησαν εἰς τὰ κάτεργα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάργιος, καὶ ἐβάλαν τὸν 'Ρεκουινιάτον εἰς τὴν φυλακὴν μὲ τὸν 'Αντρόνικον τὸν Κουρουκιάτην· ὅτι ἀφὸν ἐπῆραν τὸν ῥήγα, ὡς γοῖον κάτωθεν θέλω τὸ 'πεῖν, ἐπέψαν μίαν τζούρμαν νὰ 'πάρῃ τὸ πικρὸν μαντάτον τοῦ σουλτάνου, πῶς ἐπιάσαν τὸν ῥήγα, καὶ ἐπέψαν καὶ τὸν 'Ρεκουινιάτον, καὶ ἐκαύσασιν καὶ (τὸν 'Αντρό)νικον, καὶ οἱ δύο ἐδῶκαν θάνατον διὰ τὸν γλυκὴν 'Ιησοῦν· καὶ ἐδέκτησαν τὸν θάνατον εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, παρὰ νᾶχαν ζήσιν εἰς τὰ ψέματα, νᾶχαν μουσθλουμανίσιν, καὶ ἐζητιμάσαν τὸν σουλτάνον καὶ κείνους ὅπου τοὺς ἐκριτηρεῦγαν· καὶ εἰς τὸ ὕστερον ὁ σουργέντης ἔκοψεν τὰς

1) Ταπαλία. — 2) κουφάνον. — 3) γάλι γάλι. — 4) ἐστράφησαν.

κεφαλὰς τοὺς ταῖς ἀγίαις, καὶ ἐδῶκαν ταῖς ἀγίαις τοὺς ψυχαῖς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ αἰωνία τοὺς ἡ μνήμη· καὶ ἔσμιξέν τοὺς ἡ ἐκκλησία με τοὺς μάρτυρες καὶ ἐκωνόνισαν τοὺς.

Παγαίνοντα τὰ βρωμισμένα μαντάτα εἰς τὸν ἄθεον σουλτάνον, καὶ εἰς τὴν Δαμασχὸν ἐγρίκησέν τα ἕνας καλὸς ἄνθρωπος τὸν εἶχασιν οἱ Σαρακηνοὶ δι' ἄγιον· ὁ ποῖος ἔμαθεν τὸ κακὸν καὶ ζημίαν ἀποῦ ἐποίκων οἱ Σαρακηνοὶ, καὶ ἐπικράνθη πολλὰ· ὅτι εἰς τὸν καιρὸν ὅπου ἐδιάβην, ἔμαθεν τ' ἀναπειλήματα ὅπου ἀναπειλάτον ὁ σουρτάνος τὸν ῥήγα, καὶ ἔξέρει κατὰ (1) τὴν δύναμίν του καὶ τὰ κάτεργα τὰ ὥρισεν νὰ ἀρματωθοῦν, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἀποῦ ἔγρικησεν ἀποῦ τὸν σὶρ Τουμάς Προβόστου τὸν μαντατοφόρον τοῦ ῥηγὸς καὶ ἀπὸ τὸν σὶρ Τζουάν τὸν Ἀποδοχάτορον (2) τὸν πραγματευτὴν ταῖς ἀντριαῖς τοῦ ῥηγὸς, τὴν καλωσύνην του, ἀγάπησέν τον· ὁ ποῖος δὲν ἦτον πολεμίστης· ὅτι ἔδωκέν του ἀκριβὰ κανισκία καὶ ὁ Προβόστους καὶ ὁ Ἀποδοχάτορος, καὶ δὲν ἀκούσε νὰ τὰ πάρῃ, παρὸν πράμματα τοῦ φαγίου, ὅτι ἦτον πολλὰ πλούσιος, ὅτι ἐστάθην κουντέντος ἀποῦ τοὺς ἐξόδους ἀποῦ ἔπολομούσασιν. Καὶ διὰ τοῦτον ἔπεψεν τὸν ἡγαπημένον του υἱὸν εἰς τὸν ῥήγα νὰ τὸν ἀποτσακίσῃ ἀπὸ τὸ κακὸν θέλημα τὸ εἶχεν νὰ πάρῃ νὰ καταπροσωπίσῃ τοῦ σουλτάνου, ὅτι εἶναι ὁ σουλτάνος πολλὰ δυνατὸς, καὶ παρὰ τὰ πάντα βουθᾶ του καὶ ἡ δικαιοσύνη, ὅτι ἔμοσεν ὁ ῥήγας καὶ οἱ λαὸς του νὰ μὲν δώσουν σιτάριν ἢ φαγούραν τοὺς κουρσάριδες, οὐδὲ ν' ἀγοράζουσιν τοὺς σκλάβους ἀπὸ τοὺς κουρσάριδες, καὶ ἐγίνῃσαν ψεματάριδες. Ἀκομὴ ἐμήνυσέν του τὸ πῶς ἔβαλλεν ἀπουκάτω του ὁ σουλτάνος ὅλα τὰ ῥηγάτα τῆς Συρίας ἀπὸ τ' Ἀγιάσιν ὡς τὸ Χαλέπιν, καὶ εἰς τὴν Δαμασχὸν καὶ εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ εἰς τὸ Γεροσόλυμαν ὡς τὸ Κάργιος, καὶ ἀνκάλει τὸν νοῦν του, θέλει ξηλοθρέψειν τὸ ἄτυχον νησὶν τῆς Κύπρου, καὶ ἐκραξέν τον (3) διὰ υἱὸν του. Καὶ κείνον οἱ Σαρακηνοὶ ἐκρατοῦσάν τον διὰ ἄγιον. Καὶ ἔλοι ἀγωνίσαν πῶς ὁ ῥήγας ἐτζάκισεν τὰ στοιχήματά του καὶ διδοῖ φαγούραν τοὺς κουρσάριδες, καὶ ἀγοράζουσιν καὶ τοὺς σκλάβους· καὶ ἐθαυ-

1) ἔξέρωντα. — 2) Ἀποδοχάτορον. — 3) τὸν ῥήγαν.

μάζετον ὁ σουλτάνος, — ὅτι ἐμὴνύσά του δύο φοραῖς μὲ τὰ ξύλα μου, ὅτι νὰ πέψη νὰ στερεώσῃ τὴν ἀγάπην, καὶ δὲν δείχνει φανόν · φαίνεται μου, οὐ πολλά εἶναι φρόνιμος, οὐ πολλά εἶναι πελλός · διὰ τοῦτον προμουτιάζω του εἰς τὸν θεόν, νὰ ποίσω ὅλην μου τὴν ἀφεντίαν νὰ 'δῶ ἂν ἤμπορίσω νὰ 'βγῶ εἰς τὴν ἄκραν του, καὶ νὰ κάψω τὸ βρωμονησὶν τῆς Κύπρου, παρὰ νὰ ἔχω τὴν πλημμελιάν τους πάντοτε!

Τούτα οὕλα ἐγρίκησεν ὁ σιεχᾶς, καὶ ἤδρεν (1) καὶ εἰς τὸν καιρόν του πῶς πολλαῖς φοραῖς ἐπῆραν οἱ Σαρακηνοὶ [τὴν Κύπρον καὶ ἐκαῶσαν καὶ αἰχμαλωτίσαν τὴν καὶ εἰς παλαιὸν καιρὸν καὶ τώρα], καὶ ὅλα ἀντάμα ἀναγκάσαν τον νὰ τὰ μηνύσῃ τοῦ ῥηγός, νὰ τοῦ δείξῃ τὴν ἀγάπην ἀποῦ τὸν ἀγάπαν · καὶ ἀνάγκασεν τὸν υἱόν του διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ῥῆγα εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἔγραψέν του ἕναν χαρτὶν, καθὼς κάτωθεν δηλοῖ.

« Πᾶσα χάριν γεμάτε ἀφέντη, καὶ τρισεντιμώτατε καὶ τρισάκριβέ μου καὶ πολλά μου ἡγαπημένε, πολομῶ σου νῶσιν [νὰ 'ξεύρῃς κατὰ θεόν], ὅτι μετὰ ἀληθείας ἐγρίκησα τὸ πῶς ὁ σουλτάνος εἶναι πολλὰ ἀγγρισμένος μετὰ σου, καὶ ἔμαθα πῶς ἐσοῦ εἶσαι ἀφορμῇ, καὶ πολομᾶ μεγάλην ἀρμάδαν νὰ ἔλθῃ ἀπάνω σου καὶ ἀναξηλείψῃ (2) τὸ νησὶν σου · καὶ ἐμὴνύσεν σου δύο φοραῖς νὰ πέψῃς νὰ στερεώσῃς τὴν ἀγάπην, καὶ [κανέναν] φανὸν δὲν ἔδειξες · ὁμοίως λαλοῦν του πῶς φουμίζεσαι [ἐσοῦ καὶ] ὁ λαός σου νὰ τὸν παιδεύσουν (3), καὶ τότες νὰ ποίσουν (4) ἀγάπην, διὰ νὰ κουσέψουν (5) ἀμάλωτα Σαρακηνοὺς, νὰ 'δηγοῦν ταῖς κληρονομίαις τους. Παιδὶν μου, ἐγρίκησα τὰ χαρίσματα τὰ σοῦ ἔδωκεν ὁ θεός · διὰ τοῦτον παρακαλῶ σε νὰ μὲν τοὺς πιστεύγῃς τὰ λογία τοὺς λᾶς σου, καὶ φαίνεται σου καὶ ἡμποροῦν νὰ ᾔναι ἀληθεία (6), ἀμμὲ εἶναι ψέματα · καὶ σοφὸς εἶναι ὅπου διαβάξῃ διδασκαλίαν ἀποῦ ἄλλους (7), ὅτι μανθάνει ἢ γνῶσι, καὶ λείπεται τὴν παίδευσιν. Διὰ τοῦτον παρακαλῶ σε ὥς ὅσον ἡμπορεῖ, καὶ θειορκίζω σε εἰς τὸν πλάστην σου, μηδὲν θελήσῃς νὰ 'μπῇς ἐς τὸ κρίμαν τοὺς λᾶς

1) εἶδεν. — 2) νὰ 'ξηλείψῃ. — 3) ὅτι νὰ τὸν παιδεύσετε. — 4) ποίσετε. — 5) κουρτζέψουν. — 6) ἀλήθεια. — 7) ἀποῦ 'γρικᾶ σοφοὺς.

σου, ὅπου μέλλει νὰ χενωθῇ τὸ αἷμάν τους εἰς τὸ νησὶν σου (1)· ὅτι ὁ ἀφέντης ὁ σουλτάνος τίτοιος ὡς γοῖον παραμπρὸς δὲν εἶναι (2), ὅτι ἐκράτεν τὴν ἀφεντίαν περφόρτζα καὶ πᾶσα ἀμπαῖς ἔθελε νὰ ᾤρη τὸ σουλτανίκιν, [διότι] τώρα ὅλοι γοὶ ἐχθροὶ του ἐδιάβησαν, καὶ ἄλλους ἐσκότωσεν, καὶ ἄλλοι ἐπεθάναν, καὶ ἄλλοι παραδόθησάν του, καὶ προυμουτιάζω σου καὶ εἶναι εἰς μεγάλην ἀφεντίαν, μονοκράτωρ τοῦ μουσθλουμανίου (3), καὶ παρὰ τὰ πάντα εἶναι πολλὰ πλούσιος παρὰ σέναν, καὶ ἔχει καὶ πολλοὺς σοφοὺς εἰς τὴν βουλὴν του, καὶ τὰ φουσάτα περίττου πειρασμένα τοῦ κέπου παρὰ τὰ ὀκά σου, καὶ δὲν σοῦ ἔξηγοῦμαι διὰ ἀνθρώπους ἀρματωμένους, ἀμμέ (4) διὰ ἀνθρώπους ἀντριωμένους, καὶ εἶναι διδασκαλεμένοι (5), ὅτι ἔχει μητροπόλεος (6) ὅπου εἶναι δυναταῖς παρὰ ταῖς ὀκαῖς σου καὶ πλουσίαις παρὰ τὴν χώραν σου, καὶ ἂν δὲν πιστέψης, ὅρισε νὰ σοῦ φέρουν τὸ χαρτὶν τὸ κράζουν Μαππεμούντι (7), καὶ ἀνοιξέ το καὶ θέλεις ἰδεῖν τὴν ἀφεντίαν τὴν κρατεῖ ὁ σουλτάνος· καὶ ἡ μεγαλότητα τοῦ νησιού (8) σου εἶναι μία πέτρα φυτεμένη εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ μὲν γενῆς ἄπιστος, ἀλλὰ πίστευσάι μου· ἐγὼ πολομῶ εἰς αὐτόν σου, ὡς γοῖον πολομᾶ καλὸς πατήρ πρὸς τὸν υἱόν του (9)· δὲν ἤξεύρω, ἂν ᾔῃναι ὁ θεὸς ἀγγρισμένος μετὰ σου, καὶ οἱ συνβουλατόροι σου μισοῦν σε καὶ κωλύουν σε· [καὶ ἐπεψέν τους ὁ θεὸς νὰ σοῦ δώσουν σκόλισιν διὰ νὰ αἰγχαλωπιστῇς]· καὶ προυμουτιάζω σου, ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Μελαίτζα καὶ τοῦ Μπάρκου, ὁ θεὸς δὲν ἐπεψεν ἡτζου δυνατόν σουλτάνον· προυμουτιάζω σε εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἂν δὲν ἀποστραφῇς ἀπὸ τὴν μωρικὴν βουλὴν τούτην, θέλεις νικηθῇν, καὶ θέλεις χαλαστῇν, καὶ θέλεις ἐξοριστῇν, καὶ τάπισα θέλεις τὸ μετανώσῃν, καὶ δὲν ἀφεληθῇς. Γιέ μου, πάγω κατὰδικα τῆς συνειδήσης μου καὶ κατὰδικα τῆς πίστεως μου, διότι εἶσαι ἄλλος παρὰ τὴν

1) νὰ ᾤχλωτισθῇ τὸ νησὶν σου καὶ ᾤχενωθῇ τὸ αἷμαν τοὺς χριστιανούς. — 2) δὲν εἶναι ὡς γοῖον τοὺς ἄλλους ὅπου ἐδιάβησαν. — 3) μουσθλουμανίου. — 4) παρὰ — 5) τεχνίταις τοῦ πολέμου. — 6) πενήντα χώρας ἀπουκάτω του. — 7) βιβλίον τὸ Παμμαμούντε. — 8) μεγαλειότητα τοῦ νησιοῦ. — 9) ἕνας καλὸς κύρης εἰς τὸ παιδίον του.

πίστην μου, καὶ ἀβιζιάζω σε κατάδικα τοῦ ἀφέντη μου ὀρθοδόξου, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη ἢ μεγάλη τὴν ἔχω μετὰ σου ἀναγκάζει με τούτον ποίσαι. Ὡς γοῖον ἡγρικῶ ἀπὸ ξένους καὶ ἀπὸ τοὺς λαῷ σου τὰ ἔξηγουῦνται διὰ [τὴν βαλεντιζαν σου καὶ] τὰ καλὰ σου καμώματα, καὶ ἔχω σε διὰ ἀκριβόν μου παιδίν, ὡς θεὸς οἶδεν, ὡς γοῖον νὰ εἶχά σε γεννήσειν, καὶ παραγγέλλω σου, μηδὲν βάλλης τὸ κορμίν σου καὶ τὴν βασιλείαν σου εἰς δικιμήν, καὶ παρακαλῶ τὸν θεὸν νὰ σὲ ἀποβγάλλῃ ἀπαι τὰ χέργια τοὺς Σαρακηνοὺς· καὶ διὰ πίστην ἀλήθειαν καὶ τελειουμένην ἀγάπην πέμπω σου τὸν ἀκριβόν μου υἱόν, καὶ εἶπουν του πολλὰ λογία νὰ σοῦ συντύχη, καὶ πιστεψέ του εἴ τι σοῦ ἔπη. Ἄλλον δὲν σοῦ γράφω· τοὺς ὀρισμοὺς σου ὀρίζε με· ὁ θεὸς νὰ σὲ πολυχρονῇ.»

Καὶ ἄνταν ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ σιέχη εἰς τὴν Ἀμμόχουστον με τὸ χαρτίν καὶ με χρῆσιμα κανισκία (1), καὶ ἐποίησεν τὸ νῶσιν τοῦ ῥηγός, ἐκάτσεν ὁ ῥήγας εἰς τὴν βουλήν, καὶ εἶπεν του ὅλοι οἱ καβαλλάριδες νὰ μὲν τορμίσῃ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ μῇ ὀμπρός του, διὰ νὰ μὲν τὸν μαγέψῃ [ἐκεῖνον] καὶ τὸ φουσάτον του, διότι οἱ Σαρακηνοὶ πολλὰ τὰ τρέχουν (2), καὶ με τὴν τέχνην τῆς ἀστρολογίας ἤμποροῦσι νὰ μᾶς χαλάσουν ἀπὸ τὸν κόσμον. Ὅνταν ἐγρίκησεν ὁ ῥήγας τὴν βουλήν, ἐθέλησε νὰ ποίσῃ τὸ ἔπειν τους, καὶ ὥρισε νὰ μὲν τὸν φέρουν ὀμπρός του, ἀμμέ νὰ τὸν ἔπάρουν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχουστον εἰς τὸ Λευκόνικον. Καὶ ἔπεισεν τὸν μάστρε Τζουάν Συγκριτικόν τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν Περρὴν Πελεστρίον (3) τὸν βασιλιώτην του, καὶ ἔφερέν τον καὶ ἐδούλευγέν του ἀπὸ πᾶσα πρᾶμμαν τὸ ἐχρήζετον· καὶ ἔπεισεν τζουρτζουμάνον τὸν σίρ Μανοὴλ Δαβίδ τὸν λουσιέρην του, καὶ ἔπεισεν τὸν κύρ Βασίλῃ τοῦ Σακκῆ μετὰ του νὰ τὸν ὀδηγᾷ μουφλεττία ἄσπρα, χρασίν ἄσπρον τοῦ στομάτου τοῦ ῥηγός, καὶ στομαχικά, καὶ ἄλλα πολλὰ ὁμορφα πρᾶμματα· ὁ ποῖος εἶχεν τα γιὰ οὐδετίποτες, ἀμμ' ἐζήταν διὰ νὰ ἔλθῃ ὀμπρός τοῦ ῥηγός, καὶ δὲν εἶχαν ὀρισμὸν, οὐδὲ ἐτορμούσαν νὰ

1) ἔφερεν πολλὰ ὁμορφα κανισκία. — 2) πολλὰ τρέχουν τίττοια πρᾶμματα. —

3) Πιλιστρην.

τὸν φέρουν· καὶ ἄνταν ἐγανάκτισεν ὁ υἱὸς τοῦ σιέχη, εἶπεν τοῦ Πιλισπῆ — διδῶ σου ρ' δουλὰτα, καὶ ἔπαρ' με ὁμπρὸς εἰς τὸν ῥῆγα, οὐ δὲ κανοῦ, σὲ μαντατοφορίαν εἰς τὸ ῥῆγα νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ πάγω ὁμπρὸς του, ὅτι ἔχω πολλὰ λογία κρυφὰ διὰ νὰ τοῦ συντύχω διὰ τὸ καλὸν του. Ὁ αὐτὸς Περρῆς ἦλθεν καὶ πολλὰ ἐβίασεν τὸν ῥῆγα νὰ τοῦ δώσῃ ὀρισμὸν διὰ νὰ τοῦ τὸν φέρῃ, καὶ ψέματα ἐκοπίαζεν, ὅτι οἱ καβαλλάριδες δὲν τὸν ἀφίαν· καὶ ἄνταν δὲν ἡμπόρησεν πλέον, ἐστράφη· καὶ ὄνταν τὸν εἶδεν ὁ υἱὸς τοῦ σιέχη καὶ δὲν τοῦ ἔφερεν ὀρισμὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ῥῆγα, εἶπέν του — ἀδελφε, ἔχω ἓναν κρυφὸν χαρτὶν ἀπαὶ τὸν πατέραν μου, καὶ ἔπαρ' το καὶ δός το τοῦ ῥηγός. Καὶ ἄνταν τὸ ἔφερεν τὸ χαρτὶν ἐμπροσθεν τοῦ ῥηγός, ἐδιαφεντέψαν τὸν οἱ καβαλλάριδες νὰ μὲν τὸν βάλλῃ εἰς τὸ χέριν του, ἀμμὲ ἔδωκέν το τοῦ σὶρ Τζόρτζε Χατίπ(1) καὶ ἐμεταγλώττισέν το φράγγικα(2)· καὶ ἄνταν τὸ ἐδιαβάσαν ἐμπροσθεν τῆς βουλῆς, εἶπάν του — ἔξευρε ὅτι ὁ σουλτάνος εἶναι πολλὰ πληξιμένος διὰ λόγου μας καὶ φοβάται, καὶ διὰ τοῦτον θέλει νὰ ποίσῃ ἀγάπῃ, καὶ παρακαλεῖ, καὶ ἔμηνυσεν τοῦ σιέχη νὰ πέψῃ τοῦτον τὸ χαρτὶν διὰ νὰ μᾶς κομπώσῃ, διὰ νὰ μὲν πᾶμεν ἀπάνω του· καὶ προμουτιάζω σου, ἂν πᾶμεν, θέλομεν φέρειν τόσους σκλάβους, ὅτι θέλομεν γεμώσῃν τὸ νησὶν. Καὶ ἄλλα πολλὰ λογία, βουλὴν ἄπρεπην ἄπραχτους ἀνθρώπους ἀποῦ δὲν ἤξευραν τὸν κόσμον! Τότε ἔπεφεν κανισκία καὶ ἀντιλογὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ σιέχη, καὶ ἐστράφη εἰς τὸν κύρην του πολλὰ πικραμένος.

Καὶ ἄνταν ἐπέσωσεν εἰς τὸν πατέραν του τὸν σιέχην, καὶ θωρῶντά τον πικραμένον, καὶ εἶπέν του πῶς δὲν τὸν ἀφήκαν νὰ ὀῆ τὸν ῥῆγα, πολλὰ ἐπληξεν, καὶ εἶπεν — ἐγὼ ἔθελα νὰχα πέψῃν τὸν υἱόν μου τοῦ σουλτάνου διὰ δουλίας ταῖς εἶχαν ὀδικαῖς του, ἐγὼ ἐφάνην μου νὰ ποίσω φιλανθρωπίαν μὲ τὸν ῥῆγα, καὶ τούτην τὴν τιμὴν μοῦ ποῖκεν! [καὶ ἐστίασέν μας ὡς γοιὸν σκύλλους]· τὸν ἀκριβὸν μου υἱὸν δὲν τὸν ἔμπασεν ὁμπρὸς του! ἀκωλύτως τὸ θέλημαν τοῦ θεοῦ εἶναι, ὅτι νὰ μείνῃ εἰς

1) Τζόρτζου Χατή. — 2) φραντζότζικα.

τὴν ἀφεντίαν τοῦ(1) ἀφέντη μου τοῦ σουλτάνου(2), διὰ τὴν σουπερτίαν τους!

Ἀκομὴ νὰ σὰς δείξω καὶ τίνα θαῦμα ἐροματίστην μίας γυναίκας περὶ τὴν Κύπρον ἀπαι τὴν Ἀλεξάνδραν. Ἦτον μία χριστιανή, ἡ ποία εἶχεν ἕναν υἱὸν ἰς' χρόνων ὀνόματι Γεώργιον, τοῦ ποίου ἐνέβην του μεγάλη ἀγάπη νὰ πάγη εἰς τὰ Ἱερσόλυμα εἰς τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ ὅλην τὴν γῆν τοῦ Κυρίου, καὶ πάντα ἐλάλεν το τῆς μητέρας του, καὶ δὲν τὸν ἄφινεν διὰ τὸν φόβον τοὺς Σαρακηνούς, ἐλάλεν του — υἱέ μου, θεωρεῖς πῶς εἶναι θυμωμένοι καὶ ἀγκαρωμένοι(3) οἱ Σαρακενοὶ μετὰ τοὺς χριστιανούς, καὶ θέλεις νὰ παρπατῆς μεσὸν τους ἀπὸ τὸν τόπον εἰς τόπον; Ὁ υἱὸς τῆς ἦτον ἐνάρετος καὶ καλῆς ζωῆς, καὶ δὲν ἄλλαξεν ποτὲ τὸ θέλημάν του ἀπὸ ταῖς ἐντολαῖς τοῦ θεοῦ, καὶ δὲν ἔφευγεν τῆς ἀγάπης, ἀμμ' ἐπλημμέλα νὰ τελειώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του· μίαν τῶν ἡμερῶν εἶπεν τῆς μητέρας του — ἀγλυκεῖά μου μητέρα, παρακαλῶ σε νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ πάγω, καὶ ἂν ᾔναι οἱ Σαρακενοὶ μὲ τοὺς χριστιανούς ὀκτρεμένοι(4), ἴντ' ἔχομεν νὰ φτιάσωμεν ἐμεῖς, ὅπου εἴμεσταν δούλοι τοῦ θεοῦ, ὅπου πᾶμεν νὰ δουλεύσωμεν διὰ τὴν ψυχὴν μας; Ἐβίασεν τὴν μητέραν του νύκταν καὶ μέραν, καὶ ἐκουντετίασεν νὰ πάγῃ μετὰ του, καὶ ἐπῆρεν τίποτε φαγούραν, καὶ ἐξέβησαν καὶ ἐπῆγαν τὴν στράταν τους. Καὶ ἐπερπατοῦσαν γ' ἡμέρας, καὶ εἰς τὴν στράταν ἡῶραν μίαν ὁμορφὴν βρύσιν, καὶ εἶχεν ἕναν ὁμορφον δεντρόν, καὶ πολλὰ ἄρεσεν τοῦ παιδίου νὰ μείνῃ ἐκεῖ ν' ἀναπαυτοῦν, καὶ εἶπεν τῆς μητέρας του — μάνα, ἄς μείνωμεν εἰς τὸν ὁμορφον τόπον τοῦτον. Καὶ τὸ νὰ βάλλουν τὰ ροῦχά τους εἰς τὴν γῆν, δόξου ἕναν ὄφιν καὶ ἦρτεν τρεχάτον καὶ ἐνέβην εἰς τὸ δέντρον(5)· ὁ παιδίος(6) ἐφοβήθη καὶ εἶπεν τῆς μητέρας του — μητέρα, φοβοῦμαι, ὡς γοῖον νὰ κοιμηθοῦμεν μὲν κατεβῇ ὁ ὄφιν καὶ ἀδικήσῃ μας. Καὶ ἡ μητέρα τοῦ

1) ἡ ἀφεντεῖά του ἀπουκάτω τοῦ. — 2) καὶ ἑῖνος καὶ ἡ βουλή του νὰ μείνουν σκλάβοι τοῦ ἀφέντη μου. — 3) ἀγκάρρα. — 4) ὀκτρεμένοι. — 5) δεντρόν. — 6) καὶ ὁ παιδίος.

εἶπεν — υἱέ μου, ὁ Κύριος ὁ τὰ πάντα γινώσκει, θωρεῖ τοῦ πηγαίνομεν καὶ θέλει πέσειν τὸν ἄγγελόν του τῆς εἰρήνης καὶ θέλει μᾶς φυλάξει. Καὶ ὁ παιδίος(1) εἶχεν μετὰ του δοξάριον, καὶ πιάνει καὶ σύρνει μίαν σχιτίταν καὶ ἐσκοτῶσεν τὸ θηρίον. Καὶ ὅσον ἐκάτizen ὁ παιδίος εἰς τὴν γῆν ἐπιάστην τὸ ἡμισὸν του μέλος, καὶ ἡ μητέρα του ἐστρωσέν του καὶ ἐβαλέν τον νὰ κοιμηθῇ. Καὶ ἐνεπνιάστην καὶ εἶδεν δρομαν· καὶ εἶδεν γ' παιδίους στρατιώταις, ἄμορφοι καβαλλάριδες, ὁ νεῖς τὸ ἄλγον ἄσπρον, ὁ δεύτερος μαῦρον, καὶ ὁ τρίτος βαδίον(2), καὶ λέγουν του — ὦ Γεώργιε! Καὶ εἶπέν τους — ὀρίσετε(3)! Καὶ εἶπέν του — ἴντα πονεῖς; Καὶ εἶπέν τους — πιασμένοι εἶμαι, διατὶ ἐσκοτώσα ἕναν θηρίον. Καὶ εἶπέν του — μὲν φοβηθῆς! Ἀπεξεύγει, καὶ πιάνουν τον ὁ νεῖς ἀπὸ τὰ μαλλία, ὁ δεύτερος ἀπὸ τὰ χεργία, καὶ ὁ τρίτος ἀπὸ τὰ ποδία, καὶ ἐταυρίσαν τον, καὶ ὑγίανεν. Ὁ παιδίος ἀρώτησέν τους καὶ εἶπέν τους — ἀφένταις μου, πόθεν εἴστε, καὶ τίντα ἐργάζεσθε; Καὶ εἶπέν του — πεμπάμενοι εἰς τὴν βοήθειαν τοὺς Κυπρέους(4) κατὰ πρόσωπα τῶν Σαρακηνῶν(5)! Τότες ἐξύπησεν καὶ εἶπεν τῆς μητέρας του — χάρου, ὅτι ἐγὼ ἐγίνανα. Καὶ εἶπέν της τὸ δρομαν ἀποῦ εἶδεν, καὶ εὐχαρίστην τοῦ θεοῦ. Ἐμείναν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον δύο μερόνυχτα, ἐννοιάζοντα μὴ καὶ 'δοῦν περίττον παρὰ τοῦ εἶδεν γιὰ τὴν Κύπρον· καὶ τὴν γ' νύκταν θωρεῖ ὁ παιδίος ὁ Γεώργιος τοὺς αὐτοὺς στρατιώταις, καὶ — τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἐρώτησέν τους, πῶς ἐστράφητε; Καὶ εἶπέν του, ὁ θεὸς ὤρισέν μας νὰ πᾶμεν ἀπὸ τὴν Κύπρον — ὅτι δὲν ὀρπίζουν εἰς τὸν θεὸν, ἀμμὲ ὀρπίζουν εἰς τὰ ψευματινὰ τους ἄρματα, καὶ γιὰ τοῦτον πᾶμεν ἀπῶδε! Γρικῶντα τοῦτα τὰ λογία(6), ἐπῆρέν τους τὸ κλάμαν καὶ ἐλυπήθησαν πολλὰ, καὶ εἶπέν τα τῆς μητέρας του· καὶ ἐξέβησαν πικραμένοι ἀντάμα, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὸν τόπον τους εἰς τὴν Ἀλεξάντραν, καὶ εἶπέν το πολλοὺς χριστιανοὺς εἰς τὸ κρυφόν. [Καὶ ὀλίγοι τὸ ἐπιστεῦσαν καὶ ἐλαλοῦσαν — τώρα ἦλθεν ὁ θεὸς εἰς αὐτόν του

1) παῖδιος. — 2) βάδιον. — 3) ὀρίσετέ με. — 4) τῆς Κύπρου. — 5) τοὺς Σαρακηνοὺς. — 6) λόγια.

νά τοῦ συντύχη! Καὶ εἰς τὸ ὕστερον ἐλαλοῦσαν· Καλὰ εἶπεν ὁ παῖδιος, ἔχοντα καὶ τὴν πίστιν δὲν εἶχαμεν, ὁ θεὸς ἐπαίδευσέν μας!]

Καὶ μετὰ τοῦτον ἐστράφην τὸ φουσάτον τοῦ σουλτάνου μὲ νίκος(1) μὲ τοὺς Μαμαλούκιδες, καὶ ἐξηγήθησαν τὴν ἀταξίαν τοὺς Κυπριώταις, καὶ πῶς εἶναι ἄπρακτοι τῆς ἀντρίας· καὶ τότες ὤρισεν ὁ σουλτάνος καὶ ἐποίκων καὶ ἄλλα κάτεργα καὶ τζέρμαις. Καὶ εὐρέθησαν ἐκεῖ Γενουβίσοι μὲ τὸν Μπενέτ Παραβιζὴν καὶ ἐφουσκόναν τὸν σουλτάνον, λαλῶντα — τίντα δύναμιν ἔχει ὁ ῥήγας τῆς Κύπρου νὰ σὲ καταπροσωπίσῃ; Καὶ ἐφουσκῶσάν τον νὰ δυνάμωσῃ τὴν μάχην, διὰ νὰ ἔξοδιάσῃ καὶ νὰ πτωχύνῃ τὸν ῥήγα, καὶ τότε νὰ ἔμπούν μεσὸν τους νὰ τοὺς μερώσουν, ἀπὸ τὸν φόβον τους μηδὲν ἀπηδέσῃ τίποτες τῆς Ἀμμοχούστου. Ὅμοίως καὶ ὁ Μακαραμπάκ ἦτον εἰς τὴν Ἀλεξάντραν ὁ ἀφέντης τῆς Ἀλαγείας μὲ δύο κάτεργα ἐδικὰ του, καὶ ἔσφιξεν τὸν σουλτάνον καὶ ἀνάγκαζέν τον νὰ πέψῃ τὴν ἀρμάδα ἐκ τῆς Κύπρου.

Καὶ τὸν ἰούνιον αὐκς' Χριστοῦ ἔπεφεν ὁ σουλτάνος τὸν Τακριβέρ(2) τὸν Μεχαμέτ μὲ ρν' ξύλα, τζέρμαις, καὶ κάτεργα, καὶ κπραβία, μὲ φ' Μαμουλούκιδες καὶ β' χαρφούσιδες(3), καὶ χ' ἀράπιδες, καὶ ἐπεσῶσαν εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν α' ἰουλίου εἰς τὰ Ληνιδία(4) εἰς τὸ πρᾶστεϊον τῆς Αὐδίου, καὶ τὸ νὰ πεζεύσουν ἐπολεμίζαν μὲ τὸ κάστρον τῆς Λεμεσοῦ τὸ ἔκτισεν ὁ ῥὲ Τζενίους(5). Καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἰουλίου, καὶ ἐλθόντος τὸ μαντάτον εἰς τὸν ῥὲ Τζενίον τὸ πῶς ἐπέσσωσεν τὸ φουσάτον τοὺς Σαρακηνούς, [καὶ μοναῦτα ὁ ῥήγας ἔβαλεν ὀρδινον τὴν ἀρμάδα καβαλλάριδες ἀρματωμένοι σ' καὶ πεζοὶ δ' χιλιάδες, τοὺς ποιοὺς εἶχέν τους εἰς ὀρδινον ἀπέσω καὶ ἀπέξω τῆς χώρας· καὶ ἐξέβηκ' ἡ ἀρμάδα] ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν τῇ τρίτῃ, τῇ β' ἰουλίου αὐκς' Χριστοῦ, καὶ ἐπεσώθησαν εἰς τὴν Ποταμίαν(6), ἐγδέχοντα βοήθειαν ἀπὸ τὴν Ῥόδον, καὶ ἐκεῖ ἐγιόματίσεν.

Καὶ [οἱ Σαρακηνοὶ ἐπέψαν] ἕναν γέρον Μαμουλούκην, ὅπου ἦτον

1) νίκην. — 2) Τακληβαρδὴν. — 3) χαλφούσιδες. — 4) Ληνιδία. — 5) Τζενίους.
— 6) ἐπέσσωσεν εἰς τὴν Ποταμίαν.

χριστιανὸς καὶ ἀρνήθην τὸν Χριστὸν, μαντατοφόρον εἰς τὸν ῥήγα, καὶ πρὶν νάρτη εἶπαν τοῦ ῥηγὸς πῶς ἐπῆραν τὴν Λεμεσό. Καὶ πάλιν οἱ καβαλλάριδες δὲν τὸν ἀρίναν νὰ ἔμπῃ ὁμπρὸς τοῦ ὁ μαντατοφόρος.

Καὶ ὁ ῥήγας νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔλα τους, νὰ μὲν ἔρτουν ἀξάφνου ἀπάνω του, ἐπεψεν τὸν Τζάκ Δαμπελονία(1) νὰ ἔκρη ὅλον τὸ ἀπεξικὸν καὶ νὰ πᾶγῃ ὁμπρὸς. Καὶ διότι μὲ ἔβαλεν ὁ ῥήγας εἰς τὸ κρασὶν, καὶ ὥρισέ με καὶ ἐπῆγα μὲ τὴν συντροφίαν του εἰς τὰ κρασία, καὶ ἐπῆγαμεν ὡς τὰ Πυρία(2), καὶ ἐκοιμήθημεν εἰς τοὺς κάμπους· καὶ ἔξημερονόντα τῆς παρασκευῆς ἐσηκώθημεν καὶ ἐπῆγαμεν εἰς τὴν Χεροκοιτίαν(3). Ἀληθινὰ ἐμπλάσαμεν τὴν πέφτην τοῦ Σφουτζᾶ(4), ὁ ποῖος ἐκαυχίστην καὶ ἐπλάσεν καμπόσους Σαρακηνοὺς διὰ νὰ δώσῃ καρδίαν τοῦ λαοῦ· τᾶπισα ἐμπλάσα(με)ν ἐνοῦ τζακρατόρου ἀπὸ τοὺς ἀτυχοὺς ὅπου ἦσαν εἰς τὴν Λεμεσό, καὶ ἐξηγηθῆν μας τὸ πῶς τοὺς ἐπῆραν. Καὶ ἐπέψαν ἕναν μαντατοφόρον εἰς τὸν ῥήγα, καὶ ἔφερέν τον ὁ Φιλιμποῦς ἀπὸ τὴν ἄλλην στράταν, καὶ ἀπεκεῖ ἔρχετον ἕνας παιδὶς μαντατοφόρος μὲ τὸν τζακρατόρον τῆς Λεμεσοῦ· καὶ τὸ ν' ἀγρικῆσῃ ὁ λαὸς πῶς ἐπῆραν οἱ Σαρακηνοὶ τὴν Λε(με)σό, ἐπικράνησαν πολλὰ.

Τὸ πωρνὸν τὴν παρασκευὴν εἰς τὰς 4 ἡμέρας Χριστοῦ ἦλθεν ὁ ῥήγας μὲ ὅλον τὸ φουσάτον εἰς τὴν Χεροκοιτίαν(5), καὶ ἀπλικεύσαν εἰς τὸν πύργον τῆς Χεροκοιτίας μὲ τοὺς καβαλλάριδες, καὶ οἱ προδελεστοὶ ἐβάλαν τέντας, ἄλλοι ἐβάλαν σκοινία· καὶ ἦσαν ὅσοι ἀπὸ μακρὰ, ὅτι ὅταν ἔθελεν ὁ πανιέρης νὰ ποίσῃ ὀρισμὸν, διότι οὐδὲν εἶχαν τρουμπέττι, ἐβγαίνεν ἀπὸ τὸ πωρνὸν(6) καὶ ὡς τὸ μεσομέριν δὲν τοὺς ἐγύριζεν· καὶ ἂν ἐμελλε νὰ ὀρίσῃ ἄλλον ὀρισμὸν, ἐβγαίνεν τὸ μεσομέριν καὶ δὲν τοὺς ἐγύριζεν ὡς τὴν νύκταν.

Οἱ Σαρακηνοὶ ἐγράψαν χαρτὶν καὶ ἐπέψαν τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἐπέψαν τοῦ το μὲ ἕναν χωργιάτην, λαλῶντα οὕτως. «Ἐνάρετε ἀφέντη, ἐμεῖς ἤλθαμεν

1) Τζάκον τὴ Πελόνια. — 2) Πυργιά. — 3) Χεροκοιτία. — 4) Καὶ εἰς τὴν στράταν ἐμπλάσαν τοῦ Σφούτζα. — 5) Χεροκοιτία τουjoura. — 6) πωρνό.

ὡδᾶ, καὶ ἐσοῦ ὡς γοῖον υἱὸς τοῦ ἀφέντη μας τοῦ σουλτάνου δὲν ἔπεφες τινὰν ἀπὸ τοὺς λᾶς σου νὰ μᾶς προσδεκτῇ τινὰς καὶ νὰ μᾶς ἔσυχνάσῃ(1) τίνα γυρεύομε καὶ τίνα ζητοῦμεν· τώρα μνηοῦμέν σου νὰ ἔβγῃς καὶ νὰ ἴλθῃς(2) πρὸς ἐμᾶς νὰ ποίσωμεν δῆμαν κηνουργίον καὶ στοιχήματα τῆς ἀγάπης, καὶ μὲ τοῦτον νὰ μὲν ἔχῃς(3) τοὺς ἀζάπιδες καὶ ἐτέρους κουρσάρους μὴδὲν μᾶς πλημμελέψουν, οὐδὲ νὰ τοὺς φιλοξενᾷς εἰς τὸ παγίσιον σου, ἀμμὲ νὰ ἔχῃς τοὺς φίλους μας διὰ φίλους σου, καὶ τοὺς ἐχθροὺς μας διὰ ἐχθροὺς σου, ὡς γοῖον καλοὶ φίλοι καὶ γειτόνοι· καὶ ὁ ἀφέντης μας ὁ σουλτάνος ἔδωκέν μας τὸ πεύκιν του, νὰ τὸ ἀπλώσωμεν ἀπουκάτω σου διὰ νὰ κἀτζῃς· καὶ ὄνταν νᾶρτης θέλομεν συντύχειν ἀντάμα καὶ θέλεις κρατηθῇν εὐχαρισμένος, καὶ μεῖς θελομέν σε ἀφήσειν καὶ θέλομεν στραφῇν εἰς τὸν ἀφέντην μας· καὶ ἤξευρε, ἂν δὲν ἔρτης εἰς αὐτόν μας, θέλομεν ἔρτειν ἐμεῖς εἰς αὐτόν σου· καὶ ἄς ἦσαι θαρροῦμενος, δὲν θέλει διαβῇν ἡ Κερικὴ(4), καὶ θέλομεν ἐσμικτῇν ἀντάμα». Καὶ ἄνταν ἐδιαβάζαν τὸ χαρτίν, ἀναγελοῦσάν τοὺς [οἱ καβαλλάριδες], διατὶ δὲν τοὺς ἄρσεν ὁ ὄρνιθος τοῦ χαρτίου(5)· καὶ ἄλλοι ἐκοκκίζαν καὶ ἔλαλοῦσαν — κομπόνου μας, καὶ κλανοῦ μας! Καὶ ἐπίασαν τὸν μαντατοφόρον τὸν ἔπεψεν ὁ Πικένης καὶ ἐκριτηρεῦγάν τον, καὶ ὁτόσα τὸν ἐπλημμελέψαν ὅτι ἔδωκάν του θάνατον ἄδικα καὶ ἄπιστα, τὸ ποῖον δὲν ἐποίκιν μαντατοφόρον. Ὅμοίως ἄλλῶναν μαντατοφόρον τὸν εἶχεν· πιάσειν ὁ σὶρ Τουμάς Προβόστου, καὶ ἐβάλαν τον εἰς τὸν πύργον τῆς τζαρδαχανᾶς καὶ ἐβλέπαν τον εἰς τὴν Λευκωσίαν. Καὶ σκλάβους Σαρακηνοὺς βαπτισμένους ὅπου ἦσαν εἰς τὴν Λευκωσίαν, ἐσφιζάν τοὺς [ἀπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοὺς] νὰ μὴ πᾶσιν μὲ τοὺς Σαρακηνοὺς· καὶ ἄπρακτα ἐπολομοῦσαν, ὅτι πολλοὶ ἦσαν Σαρακηνοὶ βαπτισμένοι ἀποῦ ἔφυγαν καὶ ἐχώστησαν εἰς τὰ ὄρη νὰ μὲν τοὺς πιάσουν οἱ Σαρ(α)κηνοί· ἀπαὶ τοὺς ὁποίους ἦτον ὁ Τζορτζὴ τὴν Ταμαθιδιάνη ὅπου ἔψηνεν τὸ παροῦτιν καὶ ἐπολόμαν κόλλαν, καὶ ἔψηνεν τὸν ζάχαρην· ὁμοίως ὁ Θεοτοκῆς τοῦ ῤηγῆος ὁ κτίστης, καὶ ὁ Νικολῆς τοῦ Λουτράρη, ὁ Μίχκελλος ὁ Ταλιούρης

1) ἀρωτήση. — 2) νᾶρτης. — 3) σουφριάσης. — 4) Κυριακή. — 5) χαρτιοῦ.

ὁ Συργιάνος ἐλεύθερος, ὁ σκλάβος ὁ Παῦλος τοῦ ἐπισκόπου, ὁ σκλάβος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μαχαιρᾶ, καὶ ὁ σκλάβος ὁ Σταυρίας τοῦ Σταυροῦ τοῦ μεγάλου, καὶ ἕτεροι πολλοί, ὅπου ἐπροθυμώσαν ν' ἀπεθάνουν παρὰ νὰ δοθοῦν εἰς τὰ χερία τοὺς Σαρακηνοὺς. Ἀμμέν, ὡς ἐθέλησεν ὁ θεὸς νὰ σηκώσῃ τὸν νοῦν ἀπὸ τοὺς ἀβιτζιάλιδες καὶ τοὺς συνβουλάτορους, ὅλα ἐποίησαν τα ἀξηνάστροφα, ἤτιζου ἐποίκων καὶ μὲ ταῖς ψυχαῖς τοὺς πτωχοὺς, τῶν πτωχῶν τῶν μαντατοφόρων καὶ ἄλλους πτωχοὺς βαπτισμένους.

Τὴν ᾧ στραφούμεν εἰς τὸν ῥῆγα καὶ εἰς τὸ φουσατόν του ὅπου ἀπλινέψαν εἰς τὴν Χεροκοιτίαν. Ἐξεύρετε τὸ πῶς ἡ βίγλαις μας ἦλθαν τὸ σάββατον, εἰς τὰς ζ' ἰουλίου αὐκς', καὶ ἐφέρον μαντάτον πῶς οἱ Σαρακηνοὶ ὀδηγοῦνταν(1) ν' ἀπηθήσουν τοῦ φουσατοῦ(2) μας· τότε ἐμήνυσεν(3) ὅλους τοὺς λαὸς νᾶρτον νὰ κοιμηθοῦν τριγύρου τοῦ πύργου, καὶ ἤτιζον ἐγίνετον(4). Καὶ τὸ μεσανυχτικὸν ἐγίνην σημάδιν· ἕναν ἄστρο μέγαν ἐστάθην εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔπεσεν ἀπάνω τοῦ πύργου, καὶ οἱ λαὸς ἐτρομάξαν καὶ εἶπαν — θεέ, τοῦτον τὸ σημάδιν νὰ πέσῃ ἀπάνω τοῦ πρίντζη(5), καὶ ἔχι εἰς τὸν ἀφέντην μας τὸν ῥῆγα! Καὶ ὅλην τὴν νύκταν ἀγρυπνοῦσαν, διὰ νὰ βλέπουν τὸν ῥῆγα. Καὶ τὸ κρασὶν ἔλειψεν, δὲν εἶχεν παρὰ ὄ γομάρια(6)· ὁ ῥήγας ἀγγρίστην(7) μὲ τὸν Ἀποδοχάτορον, διατὶ δὲν ἐκουβάλησεν κρασία.

Καὶ ἄνταν ἐξημέρωσεν ἡ εὐλογημένη Κυριακὴ εἰς τὰς ζ' ἰουλίου αὐκς' ἦλθεν ὁ λαὸς νὰ πάρῃ κρασὶν(8)· [καὶ] ὁ μισερ Πατὶ τὲ Νόρες ὁ μαριτζᾶς τῶν Ἱεροσολύμων ὠρισέν με τὸν Λεόντιον τοῦ Μαχαιρᾶ(9), νὰ μὲν δώσω τινὸς κρασὶν τοπικοῦ ὅσο που νὰ φέρουν· οἱ λαὸς ἐδυναστεύγαν(10) νὰ τοὺς δώσουν, τόσους ἦτον, ὅτι ἐδραξεν ἕναν γομάριν, ἄλλοι ἕναν ἀσπὶν, ἄλλοι ἐδράξαν δαμαλία(11) καὶ σφακτὰ, καὶ ἔγινην μάλλωμαν καὶ ταραχὴ μεγάλη ὁμπρὸς εἰς τὸν πύργον ὅπου ἦτον τὸ κελλάριν. Θεωρῶντα ὁ αὐτὸς

1) ὀδηγοῦνται. — 2) φουσατόν. — 3) καὶ ὠρισεν ὁ ῥήγας. — 4) ἐγίνην. — 5) νὰ διαλύσῃ ἀπάνω τοὺς Σαρακηνοὺς. — 6) γομάρια. — 7) καὶ ἐμάλλωσεν ὁ ῥήγας. — 8) κρασὶν διὰ τὸ φουσατόν. — 9) Μαχαιρᾶ. — 10) ἐσφορτζιάξαν. — 11) δαμάλια.

μισερ Πατὶ τὲ Νόρες τὴν δυναστείαν τὴν ἐποῖκαν καὶ ἐκατακουρσέψαν τὸ κρασὶν, ἐκατέβην ἀπὸ τὴν σκάλαν τοῦ πύργου, καὶ ἐβρούθησεν (1) τὸν λαὸν τόσον, ὅτι ἕνας παιδῖος ὀνόματι Χαρίους Σκαραμαῖς καὶ εἰπέν του — ἀφέντη, δέρνεις μας καὶ διώχνεις μας! ποῦ νὰ πᾶμεν ναῦ(ρ)ωμεν νὰ πιούμεν, διὰ νὰ σμικτούμεν μὲ τοὺς ὀκτροὺς μας! Ὁ αὐτὸς μαριτζᾶς ἐθυμώθη καὶ ἔδωκέν του κατὰ κέφαλα, καὶ ἀπὸ τὸν κόρπον ἔμπεσεν τὸ τζαμπεροῦνιν τοῦ αὐτοῦ Χαρίου. Ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὸ ἀλῶνιν, καὶ ἐπῆραν δεματία σιταρένα καὶ ἐπαρταγίσαν τ' ἄλογά τους, καὶ ἐφάγαν καὶ ἐγεμῶσαν ταῖς κοιλιαῖς τους ὡς γοῖον τοὺς χοίρους (2).

Καὶ ἄνταν ἐπόφαγεν ὁ ῥήγας, ἦρταν κάτινες ὅπου ἐφέραν μαντάτον τοῦ ῥηγὸς τὸ ἔλα τοὺς Σαρακηνοὺς· καὶ ἐβαλλεν (3) μίαν τζαλλάδαν εἰς τὴν κεφαλὴν του ὁ ῥήγας καὶ ἐκατέβη νὰ καβαλλικέυση, καὶ δὲν εὗρέθη ὁ Σιστρὸς Γρελλιὸς ὅπου νὰ πιάσῃ τὸν κουφανὸν, καὶ εἶδεν τὸν Περρῆν τὸν Δαβὶδ τὸν Φαβᾶ, ἔριsen καὶ ἐπίασεν τὸν κουφανὸν καὶ ἐπῆγεν ἔμπροσθεν τοῦ ῥηγὸς, καὶ μοναῦτα ἀνάφανεν ὁ Σίστρου, καὶ ἔδωκεν τὸν κουφανόν. Καὶ ἐμήνυσεν ὁ ῥήγας μὲ τὸν πανιέρην του, ὅλοι ν' ἀρματωθοῦν, καὶ ἦτον ἀναμέσον 'νοῦ πεδίου, καὶ ὥρισεν τὸν λαὸν τὸν ἀπεζικὸν νὰ πιάσουν τ' ἄρματά τους καὶ νὰ τὰ βάλλῃ ὁ εἰς κοντὰ τοῦ ἄλλου νὰ ποίσουν ὡς γοῖον τοιχόν (4). Καὶ ὠρδινίσαν ρ' παφεζία μεγάλα. Δόξου καὶ ἀναφάναν ἀπὸ τοὺς λᾶς τοὺς ὀμπρὸς τῆς βίγλας κορπωμένοι ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς (5), ὁ ποῖος ἦτον ὁ Σκαρμούτζας καὶ ὁ Κωσταντῆς τοῦ Παπᾶ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τερλιβοῦ (6) τοῦ ἐπισκόπου τοὺς Ἀρμένιδες, καὶ ὅσον ἤλθεν ἐπέθανεν· καὶ ἀπὸ τὸ φουσατόν μας ἰβ' ἐπιάσαν ἕναν Σαρακηνόν, καὶ ἀπὸ ξαυτόν τους ἐσκοτώσαν δικούς μας γ', ὁ νεῖς ἦτον ὁ Δημήτρης ὁ Λακκαῆς, καὶ ἐτέρους δύο, καὶ ἐφέρον τον εἰς τὴν Τόγγην. Ὁ ῥήγας ἀφῆκεν τὴν τένταν καὶ ἐπῆγεν ὀμπρὸς καὶ δὲν ἤῤρεν τινάν· ἔβαλεν σκάρδαις ἀνὰ (7) ρ', καὶ ἀνὰ (8) ν', διὰ νὰ σμικτοῦν εἰς τὸν πόλεμον· τοῦτον ἐγίνην διὰ τὴν (ἀν)υποταγὴν τοῦ

1) ἐξητιμασεν. — 2) τὰ χοιρίδια. — 3) ἐφόρησεν. — 4) τεῖχος. — 5) ἀπὸ τοὺς ἐλαβῶσαν οἱ Σαρακηνοί. — 6) Probablement: πὲρ Λιβοῦ. — 7) ἀπού. — 8) ἀπού.

λαοῦ, ὅτι ὁ καλὸς ἀφέντης ἔβαλεν καπετάνον τὸν σὶρ Τζουὰν τὸ Βερνὴ ἀπάνω εἰς ἕναν μερτικόν, [καὶ ἦτον δύσκολος], καὶ οἱ λᾶς ἐφοβούνταν τὸν καὶ ἐλαλοῦσαν — ἐμεῖς θέλομεν νὰ ἤμεσθεν(1) εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἀφέντη μας τοῦ ῥηγὸς, ὅχι τοῦτον(2)! Καὶ ἤτζου καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔν ἐθέλαν νὰ τοὺς ὑποτακτοῦν(3) ἄλλου παρὰ τοῦ ῥηγὸς, διατὶ ἦτον μονυχὸς(4).

Οἱ Σαρακηνοὶ ἔρχονταν(5) πόδιν, πόδιν, καὶ ἐπέψαν καὶ ἐπερικυλιώσαν τὸ φουσάτον μας ἀπαὶ τ' ἀνατολικά μέρη· καὶ οἱ Ἀρμένιδες καὶ ἐλεύθεροι καὶ ἐπῆγαν εἰς ἕναν πλευρὸν καὶ ἐκδέχονταν τοὺς Σαρακηνοὺς. Ὁ ῥήγας ἔστεκεν ἰχία μέσα τοῦ φουσάτου, καὶ ὁ πρίντζης δεξιὰ του, καὶ ὁ σὶρ Τζουὰν τὸ Γρινιέρ καὶ ὁ σὶρ Πᾶτ τὸ Νόρες καὶ ἔδον τὸ φουσάτον ὡς τοῖχον. Καὶ τότες ἀναφάναν οἱ Σαρακηνοὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουναρίου κατὰ πρόσωπα τοῦ κάμπου, [καὶ τὸ φουσάτον μας ἐστάθην εἰς ἕναν πλευρὸν, καὶ ἐπαβεζῶσαν ὡς γοιὸν ὠρδινίασεν ὁ ῥήγας. Καὶ ὁ ῥήγας ἔστεκεν ἰχία τοῦ φουσάτου, καὶ ὁ πρίντζης δεξιὰ του]. Καὶ τὸ νὰ ᾽δοῦν οἱ Συριανοὶ καὶ τὸ δελοικὸν ἀπεζικόν, ἐβάλασιν μίαν μεγάλην φωνὴν καὶ φοβερὴν, καὶ ἀκτυπῆσαν τὰ τανπουλλία(6) τοὺς, ὁμοίως καὶ οἱ Σαρακηνοί. Τότες ἀρεστήασεν ὁ ῥήγας τὸ σπαθίν(7) του, καὶ ἔδον τὸ φουσάτον, καὶ ἤλθαν ἀπάνω τοὺς καὶ ἐπλάστισαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ αὐτοῦ βουναρίου· καὶ ἐσκοτώσαν πολλοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἐποίκασιν στρέμμα, καὶ ὁ ῥήγας ἐστράφην πρὸς ὧδε. Καὶ ἕνας παιδίος Τοῦρκος, τὸν ἐκράτεν ὁ ῥήγας εἰς τὸ μὴνίον του [ὁποῖος ἦτον καλὸς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ κορμὶν του], εἶπέν του — ἀφέντη, ἄς στραφοῦμεν ἀπάνω τοὺς ἄλλη μίαν φορὰν νὰ τοὺς τζαχίσωμεν, ὅτι τὸ τρουμπέττιν ἔπαιξεν(8) στρέμμα. Καὶ πλείον(9) κανένας δὲν ἐστράφην, καὶ τὸ ἀπεζικὸν ἀφήκαν τὰ παφεζία καὶ τ' ἄρματα τοὺς, [καὶ ἐφύγαν ὡδᾶ καὶ ᾽κεῖα, διότι ἦτον ἄπρακτοι τοῦ πολέμου]. Καὶ ἕνας ἄνθρωπος τῶν ἀρμάτων ἀπάνω εἰς τὸ ἄλογον εἶδεν τὸν υἱὸν τοῦ

1) ἐμεῖς εἴμασθεν. — 2) τούτου. — 3) τοῦ ἀποτακτοῦν. — 4) διὰ νὰ μὲν ἔχουν πολλοὺς ἀφένταις. — 5) ἔρχονταν. — 6) ταμπουρέλλια. — 7) κοντάριν. — 8) ἔπαιζεν. — 9) πλείον.

Ταχά καὶ δὲν τὸν ἀγρώνιζεν, καὶ ᾠάνην τοῦ καὶ εἶναι Σαρακηνὸς, καὶ ἔδωκέν τοῦ μὲ τὸ σκουτάριν τοῦ, καὶ μὲ τὸ σπαθὶν ἐπέρχσεν τὸν ἀπαι τὴν μίαν μερίαν ὡς τὴν ἄλλην, καὶ ἀπόθανεν. Καὶ ἐποίησεν νίκος ὁ Τζανὸτ ὁ Καστρεσίος, καὶ ὁ Τζόρτζης, καὶ ὁ Πραχίμης, καὶ ὁ Νικόλας Τζαντελιέρ. Καὶ τίποτες δὲν ἐκέρδαισεν, ὅτι τὸ φουσάτον ἔφευγεν. [Καὶ ἐσκοτώθησαν πολλοὶ ἀπὸ τὸ φουσάτον μας, διότι ἦτον ἀνήμευροι, καὶ κακὸν κουβέρνο.]

Οἱ Σαρακηνοὶ (1) ἐννοιάστησαν καὶ ὁ ῥήγας εἶχεν ἔγκρυμμαν εἰς τὸν πύργον τῆς Χεροκοιτίας, καὶ δείχνουσι πῶς φεύγουν διὰ νὰ τοὺς τρέξωμεν, καὶ νὰ διαβοῦμεν τὸν πύργον, καὶ τότες νὰ μᾶς ἀπηθήσουν ἐκεῖνοι ἀπὸ ἔμπρὸς καὶ τοῦτοι ἀπὸ πίσω καὶ νὰ μᾶς σκοτώσουν. Καὶ παρακαλοῦν τὸν θεὸν οἱ Σαρακηνοὶ νὰ ἔξαποστείλῃ τινὰν νὰ τοὺς ποίσουν ἀγάπην, καὶ ἡ τύχη δὲν ἔθελεν· καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς ἔρχουνταν πόδιν, καὶ εὗρισκασιν τοὺς ἀνθρώπους ἀποσταμένους ἀπὸ τ' ἄρματα καὶ ἀπὸ τὴν πυράν, καὶ οἱ Σαρακηνοὶ δὲν τοὺς ἐσκοτόναν.

Ὁ ῥήγας ἐπηγαίνειν τὴν στράταν, καὶ τὸ ἄλογόν τοῦ ἔσκοντύλισεν δύο τρεῖς φορὰς, ὅς' ὥς που καὶ ἐμπλάσεν μίας καμήλας εἰς τὴν στράτα, καὶ πάντα ἔρχετον [ὀμπρὸς τοῦ] τῇ στράταν, καὶ τὸ ἄλογον [ἐφοβάτον καὶ] δὲν ἠμπόρησε νὰ διαβῇ· καὶ ἀπέχευεν ὁ ῥήγας, καὶ ἐπῆρεν τὸ ἄλογον τὸ καβαλλίχευεν ὁ Ἀντώνη Μαρρῆς (2). Καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἤλθαν ὀμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τοῦ ἀπλικίου τῆς Χεροκοιτίας, καὶ ἤϊραν τὸν Σαρακηνὸν τὸν μαντατοφόρον τὸν ἐσκότωσεν ὁ πρίντζης εἰς τὸ κριτήριον καὶ [ἄνταν ἐστράφη] ἔβαλλεν νὰ τὸν κάψουν, καὶ ἤϊραν τὸ ἀπλίκιν εὐκαιρον· καὶ ἐθυμώθησαν, καὶ ἐφτάσαν τὸν πρίντζην καὶ ἐσκοτώσαν τον, καὶ ἐκοντοφτάσαν καὶ τὸν ῥήγα. Καὶ ἐβάλασιν δύο μαμουλούκιδες τὰ κοντάρια τοὺς καὶ ἐκατέβησαν ἀπάνω τοῦ· [ὁ ῥήγας δὲν ἐκράτειν κοντάριν, παρὰ τὸ σπαθὶν, καὶ ἔσυρέν το]· καὶ ὁ νεῖς ἔδωκέν τοῦ μίαν κονταρίαν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ διαφεντεύτην, καὶ ἔβαλεν φωνὴν ὁ ῥήγας ἀράπικα — Μελέχ! ὃ λέγεται,

1) Καὶ θωρῶντα οἱ Σ. πῶς ἔφευγεν τὸ φουσάτον μας. — 2) καὶ ἐκαβαλλίχεψεν ἄλλον κορσέρην.

ρήγας. Καὶ ὁ ἄλλος Σαρακηνὸς ἐξέβηκεν εὐκαιρὸς· ὥς γοῖον μοῦ τὸ εἶπεν ὁ κοντοσταύλης τῆς Κύπρου. Καὶ ἐπήρασιν καὶ ἕναν Κατελάνον, ὀνόματι Καρσερά (1) Σουάρ, καὶ ἕναν πτωχὸν μαργαζάνην ὀνόματι Κολήν καὶ ἐγρίκαν τὴν γλῶσσαν ἀράπικα. Τάπισα ἐστράφησαν ὀπίσω καὶ ὅσους ἦσαν ἀποσταμένους ἐσκοτῶσάν τους, καὶ τοὺς ὀμπρὸς ἐδιαβάσαν τους εἰς τὸ σκαθίν. Τὸ λοιπονὶν εὐρέθην ἕνας Σαρακηνὸς μαμαλοῦχος, καὶ ἕνας παιδίος καβαλάρης ἐβαλλέν τον δεύτερον εἰς τὴν γῆν, καὶ ᾠοβήθην τον καὶ ἔφυγεν.

Τὸ λοιπονὶν τὸν ῥήγα, ὅσον ἐγρίκησαν καὶ εἶπεν πῶς εἶναι ὁ ῥήγας, ἐπιάσαν τον, διότι πολὺν φουσάτον μετὰ του δὲν εἶχεν, καὶ ἐπῆράν τον εἰς τὴν Ἀλικήν. Καὶ ᾠείνην τὴν ἡμέραν, πρὶν νὰ νυκτώσῃ ἐφέρον τὰ μαντάτα τοῦ γαρδενάλε εἰς τὴν Λευκωσίαν.

Νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ ἀπὸ τοὺς λᾶς ἀποῦ ἐσκοτῶσαν εἰς τὸν κάμπον, οἱ ποῖγοι ἦτον κ', ὀποῦ ὁ θεὸς νὰ τοὺς ἀναπαύσῃ. Πρῶτον ἐσκοτῶσαν τὸν πρίντζην τῆς μεγάλης Ἀντιόχειας τὸν ἀδελφὸν τοῦ ῥηγὸς, τὸν σὶρ Φερμούν Παπὶ, τὸν Καρᾶς τὸ Μουντολῆφ, τὸν σὶρ Μπερτελεμέ δὲ Νεβερία, τὸν σὶρ Μαρτὶ Βιλερμπά (2), καὶ τὸν σίρε Τζακὲ δὲ Κιβέντες (3) καβαλάρην τοῦ πρίντζη, καὶ ὀκτὼ καβαλλάριδες Ἀλαμάνους, ὁμοίως καὶ τὸν Τζανὸτ (4) Προβόστου τὸν υἱὸν τοῦ σὶρ Τουμάς, καὶ τὸν Τουμασὶν τὸ Λαγριδία τὸν τζηβιτάνον τῆς Σίβουρης, τὸν Τζανὸτ (5) τ' Ἀκρε βαχλιώτην τοῦ ῥηγὸς, [καὶ τὸν μαρίντζαν τοῦ σταύλου τοῦ ῥηγὸς] τὸν Σιστρὸ Γκιλλίον (6) τὸν Γενουβίσον βαχλιώτην τοῦ ῥηγὸς, ὁ κύρης Τουματζέλλη (7) τοῦ Παραδείσου, τὸν Νικολῆν Τζαντιλιέρ, βαχλιώτης τοῦ ῥηγὸς, τὸν Τζανὸν τὸν υἱὸν τοῦ Τορία τοῦ Καστρισίου, καὶ τὸν Τζανὸν τὸν Ῥαμεφόρτ, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμαρὶ Γκαλλιάρτ καντζηλιέρης τοῦ ῥηγὸς, τὸν Χαργιούν (8) Σκαρμαῶς ἄνθρωπος τῶν ἀρμάτων καὶ Γενουβίσος τὸ γένος, τὸν Νικολῆν τ'

1) Καὶ ᾠγρικῶντα οἱ Σαρακηνοὶ πῶς ἦτον ὁ ῥήγας, ἐπέσαν καὶ ἐπιάσαν τον, καὶ συντροφιὰν δὲν εἶχεν νὰ τὸν ἀγχιτιάσῃ· καὶ ἐπιάσαν καὶ τὸν Καρτζερά. — 2) Βηλέρπα. — 3) ντὲ Νεβέντες. — 4) Τζαν τόν. — 5) Τζανόν. — 6) Γκιλλίον. — 7) καὶ τὸν Ματζελλῆν. — 8) Χαρλιουν.

Ἄχρες ἄνθρωπος τῶν ἀρμάτων. Καὶ ἀπὸ τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ, τοὔτεστιν ποπλάνους, τὸν σὶρ Τεμέ τὸν Μακτασίτην, τὸν Νικύλην τὸν Πριμικύρην τὸν μυροψίον, τὸν Τζορτζοῦν τὸν Τζαγγάρην, τὸν μάστρε Πραχίμην πραιμματευτής, τὸν Ἀντώνην τὸν Τζαγγάρην, Σαρακηνὸς βαπτισμένος, τὸν σιργέντην τὸν Ἀμιραλίον, τὸν Σάλαχαν, τὸν Φακελάτον, τὸν Νικόλαν τὸν μάγειρον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Γιάννη, καὶ πολλοὺς ἄλλους Συργιάνους, Ἀρμένιδες, ἐλεύθερους καὶ ξενικοὺς, καὶ πολλοὺς Μοραΐταις· καὶ λουσιέριδες, τὸν Νικολὴν Γαλιάρδον, τὸν Τζορτζήν τὸν σκοινοπλόκον μονόφθαλμον, τὸν Νικολὸν Σαφήνη μαργαζάνην, καὶ τὸν Τουμασήν τὸν Πουστροῦν τὸν βράφτην, καὶ λουσιέριδες.

Ἀκομὴ νὰ σᾶς δεῖξω τίνα(1) δύναμιν εἶχεν ὁ ῥήγας τῆς θαλάσσου, καὶ δὲν ἐφτάσαν εἰς τὴν Λεμεσὸν εἰς τὸν κρεπάμενον καιρὸν· κάτεργα ῥηγάτικα ζ', β' τῆς Ῥόδου, β' Κατελάνικα, τὸ ἓνα τοῦ σὶρ Ἐμπαλὸ (2) καὶ τὸ ἕτερον τοῦ σὶρ Τζουάνη Φλεντζέρ (3), καὶ τὸ ἕτερον τοῦ φρέ Ῥεκάντου, καὶ μία γαλιάτζα τοῦ Ματαίου Κόστα τοῦ Κουτζουμούττα, καὶ γ' (4) καραβία, τοὔτεστιν τὸ ἓνα τοῦ σὶρ Τζόρτζε τὸ Καμπερέν, τὸ β' τοῦ Κοτζιλίου, τὸ γ' τοῦ Φρά Πιργόμαν, τὸ δ' τοῦ Καρσεμῖαν Τοναμάτ, καὶ ἓνα ῥηγάτικον, καὶ δύο μικραῖς. Καὶ ἂν εἶχαν ἀναφάνειν προτῆτερα ἀπάνω τοὺς Σαρακηνοὺς (5), δὲν ἐγίνισκετον τὸ κακὸν καὶ ἡ ζημία ἀποῦ γίνην. Ἀμμὲ, ἀφὸν ἐπῆραν τὸν ῥήγα, ἀναφάναν εἰς τὴν Ἀλικήν, καὶ θωρώντά τα οἱ Σαρακηνοὶ ἐφοβήθησαν· καὶ ἐποίκαν τὸν ῥήγα οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἐγράφεν τοὺς χαρτίν νὰ στραφοῦσιν, καὶ ἠδειλιάσαν καὶ ἐστράφησαν, καὶ ἐπῆραν τὸ μνηνὸν (6) τοῦ ῥηγὸς ἄδικα.

Καὶ ἄνταν ἔμαθεν ὁ κύρης ὁ γαρδενάλης (7) τὰ κακὰ μαντάτα, παραῦτα τὴν νύκταν ἐσήκωσεν ἀπὸ (8) τὰ ῥηγάτικα πράγματα ὅσα ἐμπόρησεν μὲ τὸν Σηγεσιελ Σπινόλα καὶ ἐπειψέν τα εἰς τὴν Κερηνεῖαν, καὶ ἔβαλεν βλεπατόρους εἰς ταῖς πόρταις τῆς χώρας, μηδὲν ἀναφανοῦσιν (9) οἱ Σαρακηνοί.

1) Ἴντα. — 2) Ἐμπαλήν. — 3) Φλετζέρ. — 4) ζ'. — 5) Καὶ ἂν ἐφτάσαν τοῦτα. — 6) μνηνίδ. — 7) Καὶ μανθάνοντα ὁ γαρδηνάλης εἰς τὴν χώραν. — 8) οὔλα. — 9) μὲν ἀναφανοῦν.

καὶ καλὰ αὐτὴν ἐπῆρεν τὸν πρίντιζην τῆς Ἀντιοχείας τὸν υἱὸν τοῦ ῥηγὸς τὸν Ἰωάννην(1), καὶ τὴν ἀδελφὴν του τὴν κυρὰν τὴν Ἄνναν, καὶ τὴν κυρὰν τὴν Ἀννὲς τὴν ἀδελφὴν του, ὃ γαρδενιάλης καὶ δσοὺς ἡμπέρῃσεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κερηνεῖαν.

Οἱ Σαρακηνοὶ ἐπῆραν τὸν ῥῆγα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀλικὴν· καὶ ἀνάφανεν ἡ ἀρμάδα τοῦ ῥηγὸς, καὶ ὁμπρὸς(2) δύο καραβία πηληγγρίνικα ὅπου πῆγαιναν νὰ προσκυνήσουν, καὶ ἀρχέψαν νὰ συντυχάνουν ποῖον ξύλον νὰ πάγῃ ὁμπρὸς· καὶ οἱ πτωχοὶ οἱ πηληγγρίνοι ἐποῖκαν ἄρμενα καὶ ἔδωκαν μέσον τοὺς Σαρακηνοὺς(3), καὶ τινὰς ἄλλος δὲν τοὺς ἀκλούθησεν· καὶ ἐπιάσαν τοὺς οἱ Σαρακηνοὶ, καὶ τοὺς μὲν ἐσκοτῶσαν, τοὺς δὲ ἐπῆραν σιδερωμένους. Καὶ διὰ ὀρισμὸν τοῦ ῥηγὸς, ὡς γοῖον σᾶς τὸ εἶπουν, ἐστράφησαν.

Οἱ Σαρακηνοὶ [ἦρταν] καὶ ἐκουρσεύσαν τὸ νησίον καὶ ἀνθρώπους, καὶ κτηνὰ καὶ πράγματα, καὶ ἐπῆραν εἰς τὰ ξύλα. Τὰ κάτεργα τὰ ῥηγάτικα ἐστράφησαν εἰς τὴν Κερηνεῖαν.

Τὰ σημαδία δὲν λαλοῦν ψέματα, διατὶ ἐκεῖνοι ἀποῦ τὰ δοκιμάζουν ἀγρωνίζουσιν πῶς εἶναι ἀληθεία· οἱ σκύλλοι ἐγουριάζαν ἀπὸ καιροῦ, οἱ κωρῶναις ἐγουργιάζαν, ἡ κουκουφάδες εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τὰ τειχόκαστρα ἐγουργιάζαν, ὡς που καὶ ἐπῆραν τὸν ῥῆγα. Ὅμοίως τὴν αὐτὴν κυριακὴν ἐγένετον μία καταχνία, ὅτι πάντες ἐχάθην ὁ κόσμος.

Καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἐβγάλαν τοὺς πηληγγρίνους εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκρατοῦσάν τοὺς ἀπῶδε καὶ ἀπεχεῖ, καὶ ἀκτυποῦσάν τοὺς μὲ ταῖς βιζάκαις ὁμπρὸς τοῦ ῥηγὸς, ὡς που καὶ ἐσκοτῶσάν τοὺς ὅλους· καὶ τοῦτον ἐποῖκάν το διὰ νὰ πάρουν ἀπλαζίριν ὅλην τὴν δευτέραν.

Τότες ἦρτεν τὸ φουσατόν διὰ νὰ ἔρτῃ εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐδώκασιν τοῦ ῥηγὸς εἰς τὰ κάτεργα. Καὶ ὡς γοῖον ἔρχουνταν ἀπὸ τὴν Ποταμίαν ἐκάψαν τὸ ἀπλίκιν τῆς Ποταμίας καὶ ὅλον τὸ χωργίον· καὶ ὄνταν ἦρταν εἰς τὴν Ἀγίαν Μαρίναν τοῦ Κόννου(4), δὲν ἐτορμίσαν νὰ ἔμψουν ἔσω εἰς

1) Ἰωάννην. — 2) καὶ πρὶν νὰ ἀναφανῇ ἡ ἀρμάδα ἀποῦ σᾶς ἐξηγήθηκα προηγήτερα.
— 3) τῶν ξυλῶν τοὺς Σαρακηνοὺς. — 4) τῆς κάτω πόρτας.

τὴν Λευκωσίαν, θεωρῶντά την τόσον μεγάλην. Ἐφοβήθησαν οἱ Βενετίκοι, ὀνομαστικαίς μυρίων καὶ οὐλοὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κερηνείαν. Καὶ [ὁ γαρδενάλης πηγαίνοντα εἰς τὴν Κερηνείαν] ἀφήκεν κυβερνύρην τὸν Στάθην Πουρελλή(1), καὶ ἐπῆγαν οἱ Βενετίκοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ καλὰ α' ψυχαῖς εἰς τὸ ἀπλίκιν τοῦ παλίου μὲ τὸ ἀσημοχρούσαφόν τους· τὸ ποῖον(2) ἀπλίκιν ἦτον τοῦ μαριτζᾶ τῆς Κύπρου· καὶ τοῦτον ἐπῆγαν μὲ θάρρος, διατὶ οἱ Σαρακηνοὶ εἶχαν ἀγάπην μὲ τοὺς Βενετίκους· ἀμμέ — οὐὰ, τὸ ῥάτιν τὸ φιλὸν τὸ καταπιᾶσει ὁ κάτος!

Θεωρῶντα οἱ Βενετίκοι πῶς ἦρταν οἱ Σαρακηνοὶ εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ δὲν ἐτορμούσαν(3) νὰ ῥμπούν ἔσω εἰς τὴν χώραν, ἐπῆγεν ὁ σὶρ Γιουσέφ Ἀουτᾶτ(4) καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ σὶρ Πέχνας, καὶ ὁ σὶρ Ἀμποῦς Ἀουτᾶτ καὶ ὁ σὶρ Χίμης, καὶ οὐὰ τ' ἀδελφία, καὶ ὁ σὶρ Πατὶ Γουνέμε, [καὶ ἐξέ-
ραν τὴν γλῶσσαν,] καὶ ἄψα λαμπάδες καὶ ἐπροσδέκτησάν τους, καὶ ἐδῶκάν τους καρδίαν καὶ ἐμπῆκαν(5) εἰς τὴν θαυμαστὴν Λευκωσίαν. Τότες ἔρχον-
ταν καὶ ἐζητούσαν ἐφφίκια, ὁ μυσὲρ Τζουὰν Φλάτρος [καὶ ἐγίνην] γραμμα-
τικὸς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐμπαλίων, καὶ ἐδειξέν τους καὶ τὰ ῥοδία(6)
τῆς ῥηγάδας. Καὶ τότες ἐδιαλαλῆσαν πᾶσα ἄνθρωπος νὰ ἔρτη ἔσω του
νὰ πολομᾶ ταῖς δουλιαῖς του· ἄλλους ἐδῶκασιν σαγίτταις σημάδιν, νὰ μὲν
ἔχουν φόβον· καὶ ὅλα ἦσαν ψέματ(7). Τότες ἐφθόνησεν ὁ Μανόλης ὁ
Ἀσκᾶς καὶ εἶπεν τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ ἐγράψαν χαρτὶν καὶ ἐπέψαν το τοῦ
Στασί(8) τοῦ Γούλου, ὑπὸ χειρὸς τοῦ σὶρ Πατὶν (Γο)νέμε, καὶ ἐκομπῶσάν
τον καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὸν ἄγιον Νούφρην ἀπὸ τ' ἀμπελία του, καὶ ἦρτεν διὰ
νὰ δεῖξῃ τὰ ῥοδία(9) τῆς ῥηγάδας, καὶ διὰ νὰ τὸν ποίσουν πράκτορον(10).
Καὶ τὸ νὰ ἰδῇ ἡ ἀρμύδα τοὺς Σαρακηνοὺς, τὸ πῶς ἦλθαν τὰ ξύλα τοῦ
ῥηγὸς ἀφ' ὧν τὰ ἀπολογιάσαν, ἀπὸ τὸν φόβον τους ἐμηνύσαν τοῦ φουσάτου

1) Πουρνέλλην. — 2) πολλοὶ τῆς Λευκωσίας κοντὰ χιλιαὶς ψυχαῖς εἰς τὸ σπῆκιν τοῦ παλίου ὅσον ἐμάθαν καὶ ἀναφάναν οἱ Σαρακηνοὶ εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐπῆραν καὶ τὸ ἀσημοχρούσαφόν τους καὶ ταῖς γεναϊκές τους καὶ τὰ παιδιὰ τους· τὸ πγοῖον. — 3) εἰς τὴν Ἀγίαν Μαρίναν καὶ ἐφοβοῦνταν. — 4) Ἀουτέτ. — 5) ἐμπᾶσαν τους. — 6) ῥοδία. — 7) κομπώματα. — 8) Στασί. — 9) τοὺς ἐσόδους. — 10) πράκτορα.

νά στραφοῦν μοναῦτα · καὶ διὰ τοῦτον ἐγλύτωσεν ἡ Λευκωσία καὶ δὲν τὴν ἐκάψαν. Τότες ἐπῆγαν εἰς τὸ σπίτιν τοῦ παλίου, καὶ ἠῦραν ὅτοσαις ψυχαῖς καὶ τόσον λογάριν, ὅτι ἐχορτάσαν καὶ ἐκουρσέψαν τα · καὶ ἐβάλαν λαμπρὸν εἰς τὴν πανθαύμαστην αὐλὴν τοῦ ῥηγῶς, καὶ ὀπίσω τοῦ φούντικος · [νοῦς ἀνθρώπου δὲν εἶναι νὰ 'πῇ τινὰς τὴν μεγαλότητάν του καὶ τὴν ὡμορφίαν του · 'δέτε ἂν ᾔτον μέγας · καὶ εἶχεν μέσα δ' ἐκκλησίαις διὰ τοὺς δουλευτάδες καὶ λαὸν τὸν εἶχεν.] Καὶ ἐπῆράν τα καὶ ἐπήγασιν.

Καὶ τὴν παρασκευγὴν ἐκατακουρσεύσαν τὰ σπιτία, καὶ τοὺς ναοὺς τοῦ θεοῦ καὶ μοναστηρία, καὶ ἐπῆραν πολὺν βίον καὶ τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἐκουρσεύσαν τὸν Σταυρὸν τὸν Μέγαν · καὶ τὸ λαμπρὸν ἔθελεν ποίσειν μεγάλην ζημίαν, ἀμμὲ ὁ Χάνας ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ἡ κυρὰ ἡ Πέλλα ἡ Μουχρουτήνα δ' ἡμέραις καὶ ἐσβύσαν τα. Καὶ τῇ νύκτα ἐπῆραν τοὺς χριστιανοὺς καὶ βίος, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ ἀνάθεμαν.

Καὶ ἄνταν ἐπῆγεν τὸ παράνομον φουσάτον, ἐσηκώθησαν τὰ σπιτία τοὺς λᾶς, καὶ ἐποίκαν κούρση καὶ φόνους πολλοὺς · ὁμοίως ἕνας σορδάτος τοῦ ῥηγῶς ὀνόματι Σφόρτζα, ἐκούρτζεψεν ἔσω ὅσον ἔσωνεν, καὶ ἔθελε νὰ κρατήσῃ τὴν ἀφεντίαν μὲ τοὺς Σπανιόλιδες εἰς τὴν Πάφον. Ἐβάλαν οἱ χωργιάταις καπετάνον εἰς τὴν Λεύκαν, ἄλλον καπετάνον εἰς τὴν Λεμεσὸν, ἄλλον εἰς τὴν Ὀρεινὴν, καὶ εἰς τὴν Περιστερόναν ἄλλον, καὶ εἰς τοῦ Μορφου καπετάνον, καὶ εἰς τὸ Λευκόνικον ῥήγαν Ἀλέξην(1), καὶ ὅλοι οἱ χωργιάταις ἐδύθησαν εἰς τὴν ὑπόταξιν του · καὶ ἀνοῖξαν ταῖς ἀποθήκαις(2) καὶ ἐκουβαλοῦσαν τὰ κρασία τοὺς καλοπίχερους, ἕτεροι ἐπαιρναν τὸ ψουμὶν ἀπὸ τ' ἀλώνια, ἄλλοι τὰ ζαχάρια καὶ τὰ προδέλοιπα πράγματα τοὺς καλοὺς λᾶς. Ὅμοίως ἕνας Ἀρμένης καβαλλάρης ἐπαιρνε τὴν γυναῖκάν του νὰ πάγῃ εἰς τὴν Πάφον, καὶ εἰς τὸ καπετανίκιν τῆς Λεύκας ἐδυναστέψαν τὴν γυναῖκάν του, καὶ κεῖνον ἐσκοτώσαν τον. Ὁ πύσκοπος ὁ λατίνος ὁ φρε Σαλαμούς ἐπήγαινε πρὸς τὴν Ἀμμόχουστον, καὶ ἐπιάσεν τον τὸ φουσάτον τοῦ βε Ἀλέξη, καὶ ἐκουρσεύσαν τον καὶ ἐδέραν τον, καὶ ἐποίκαν

1) ἐποίκαν ἕναν βέ. — 2) τὰ ὀργιά.

του πολλήν μεγάλην ἀντροπήν, καὶ ἐσκαπίασεν ἀπὸ τὸν θάνατον. Καὶ πολλὰ κακὰ ἐποίκασιν, καὶ ὁ θεὸς δὲν τὰ βάσταξεν.

Γρικῶντα ὁ γαρδηνάλης ταῖς ἀπιστίαις καὶ κα(κὰ) τὰ ἐπολομοῦσαν οἱ λύκοι(1) καὶ χωργιάταις, ὠρδινίασεν κυβερνούρην τὸν σίρ Πατὶ τὲ Νόρες τὸν μαριτζᾶν τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ τὸν σίρ Χαρρὴν τὲ Ζηπλὲτ, τὸν Περρὴν Μαχαιρᾶ τὸν βαχλιώτην τοῦ ῥηγὸς, μὲ φουσάτον καὶ ἤλθαν καὶ ἐπίασαν τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐδιαλάλησε, πᾶσα ἄνθρωπος νὰ κάτξῃ φρόνιμα καὶ νὰ πολομοῦν ταῖς δουλιαῖς τους, ὡς γοῖον ἦσαν μαθημένοι, καὶ τινὰς μὴδὲν τερμίση νὰ ποίση καμμίαν ἀγανάκτησιν, ἀπάνω εἰς τὸ κορμὶν του(2). Καὶ ὠρδινίασεν τὸν φρὲ Ἀγγελον τοῦ Σπιταλίου, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Πάφον ἐμπαλῆς, νὰ πάγῃ νὰ χαλάσῃ τὰ καπετανίκια τοὺς χωργιάταις μὲ τὸν Ἀντωνίε(3) Ταμιλᾶ· καὶ ἐπῆγαν καὶ ἠῦραν τοὺς καπετάνους τοῦ Μόρφου καὶ τῆς Λεύκας(4), καὶ τοὺς μὲν(5) ἐφουρκίσαν, τοὺς δὲ ἐκόψαν ταῖς μούτταις τους(6), καὶ ἄλλοι ἐφύγαν· καὶ ἔκαψεν κακωσύνην(7) τοὺς καταρμένους χωργιάταις. Καὶ ὁ σίρ Χαρρὴν τὲ Ζηπλὲτ μὲ τὸν Περρὴν Μαχαιρᾶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Λεμεσὸν, καὶ ἐποίκασιν κρίσεις ὡς καὶ εἰς τοῦ Μόρφου, καὶ ἐτερεπιάσαν(8) τὸν ῥὲ Ἀλέξην καὶ ἐφέραν τὸν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐκρεμμάσαν τὸν εἰς τὴν φούρκαν τῇ δευτέρᾳ εἰς τὰς ιβ' μαγίου αὐκζ' Χριστοῦ.

Καὶ τῇ κυριακῇ, κγ' νοεμβρίου αὐκζ' Χριστοῦ ἦρτεν ὁ βαχλιώτης τοῦ Πάπα καὶ ἔφερεν τὸ [σ]κιᾶδιν τοῦ γαρδενάλη καὶ ταῖς βούλλαις διὰ νὰ ὀρδινιάσουν τὸν πρῶτον νοτάρην(9) γαρδενάλην· καὶ τὴν κυριακὴν εἰς τὰς λ' νοεμβρίου ἐφέραν τὸν πρῶτον νοτάρην συντροφιασμένον [μὲ πολλοὺς καβαλλάριδες καὶ ἐπῆράν τον] εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν· ὁ κύρης Οὕγκε τὲ Λουζουνίας ἦτον πρωτοαποστολάριος, ἔτι ὑποψήφιος, ὕστερον(10) πρωτονοτάριος,

1) κλέφταις. — 2) κόμμαν κεφαλῆς. — 3) Ἀντώνην. — 4) εἰς τοῦ Μ. καὶ εἰς τὴν Λεύκαν καὶ ἑτεροὺς. — 5) καὶ μερτικόν. — 6) των. — 7) εἰς τοῦτον τὸν μὸδον ἔκαψεν ἢ κακωσύνη. — 8) ἐπιάσαν. — 9) πρωτωνοτάρην. — 10) πρῶτα ἀποστολὲς, τᾶπισα ὑπ. τᾶπισα.

τάπισα εὐαγγελιστής· καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐποίκᾱν τον γαρδενάλην διάκον(1) τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, καὶ ἐβάλαν του τὴν κάππαν τὴν σχαρλάτην(2) καὶ τὸ σκιάδιν, κατὰ τὸ δηλούμενον εἰς τὰ προβιλιζία τοῦ Πάπα.

Καὶ τὴν κυριακὴν εἰς τὰς κγ'(3) νοεμβρίου αὐτῆς ἐχρονίας ἦλθεν ὁ καλὸς Σουάρε(4) ἀπὸ τὸν ῥήγα εἰς τὴν Κύπρον. Τάπισα ἦλθεν ὁ φρε Ἄγγελος τοῦ Σαντομένικου ἀπὸ τὴν Ῥόδον, καὶ ὁ γαρδενάλης ἔδωκέν του ἀποκάμισα, βρακία καὶ ἕτερα ροῦχα νὰ πάρῃ τοῦ ῥηγὸς εἰς τὸ Κάριος. Τάπισα ἔπεφεν τὸν σίρ Ἑστιένε(5) Σπινόλα καὶ τὸν Τζάνους(6) τὸ Μουντόφ καὶ τὸν Ῥιτζάτ(7) Καμιούς, καὶ τὸν Φρατζέσκον Σπινόλα μαντατοφόρους εἰς τὸν σουλτάνον, ἀπάνω εἰς τὴν γαλιάτζαν τοῦ Ματαίου Κόστα· τάπισα ἐστράφη ὁ σίρ Ἑστιένε(8) Σπινόλας μὲ χαρτία, καὶ ἐδιαβάσαν τα καὶ ἔδωκάν του ἀντίλογον, ὅτι ἦλθαν μὲ ξύλον Σαρακηνικόν. Ὁ γαρδενάλης ἔπεφεν τὸν Καρσεράν Σουαρέ(9) ἀπάνω εἰς τὸ κάτεργον τοῦ ῥηγὸς, καὶ ἔπεφεν τὸν κύρην τοῦ Βερουτίου καὶ τὸν σίρε Ματαῖον Ῥάμες, καὶ τὸν σίρε Τομεσίον Δαμπαλίουν(10), τὸν Περρὴν Μπελεστρίν(11) καὶ τὸν Τζάκ δὰ Μπελονία(12), καὶ τὸν μάστρε Τουμασί Πίπη, καὶ τὸν σίρ Κόλε Δελαπριντζέσε(13) τὸν πρωτοψάλτην τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ τὸν Γεώργιον τοῦ Κορέμηλου τὸν μάγειρόν του, καὶ ἀκομὴ ὁ γαρδενάλης ἔστειλεν τοῦ ῥηγὸς ἀπάνω εἰς τὴν γαλιάτζαν τοῦ Ματαίου σίρ Κοῦτ(14), καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, τὸν σίρ Ἑστιένε Σπινόλα, τὸν Φερὲτ τὸν τζουτζουμάνον(15) τοῦ σουλτάνου, τὸν Πελιγέρ Φικερέλλο, τὸν Φρασέ Σπινοῆλ, καὶ τὸν Ἀλέξην τὸν Γιακούπην τὸν βαχλιώτην τοῦ ῥηγὸς.

Καὶ τὴν δευτέραν ἐφέρον μαντάτον πῶς ὁ ῥήγας ἀνέφανεν εἰς τὴν Πάφον εἰς ταῖς ιβ' μαγίου αὐκί' Χριστοῦ· καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐφουρκίσαν τὸν ῤε Ἀλέξην, καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, ὁ ποῖος ἦτον ἀγελάρχης(16) τοῦ ἐφφικίου

1) διάκονον. — 2) σχαρλάτην. — 3) κβ'. — 4) Σουάρα. — 5) σίρ Νεστόλε. — 6) Τζανούς. — 7) Ῥιτζᾶ. — 8) Ἑστιέ. — 9) ὁ ἀμιραλῆς ἔπ. τὸν Καρτζεράν Σουάρ. — 10) Δομένικον Δαμπαλίους. — 11) Πίληστρη. — 12) Τζάκον τὰ Πελονία. — 13) Νικόλου Τελεμπριντζέσε. — 14) Κώσταν. — 15) Φρερές τὸν τζουτζουμάνον. — 16) ἀελάρχης.

τῆς τζάμπρας τοῦ ῥηγός, πάροικος ἀπαὶ τὸ χωργίον τῆς Κατωμηλίας(1). Καὶ τὴν τρίτην, εἰς τὰς γγ' μαγίου, ἦλθεν ὁ Τζένιος τὸ Μουντολήφ. Καὶ τὴν τετράδην, εἰς τὰς ιδ' μαγίου ἐπῆγεν ὁ γαρδενάλης εἰς τὴν Κερηνεῖαν νὰ ἐγδέχεται τὸν ῥῆγα, καὶ ἦτον μεσοσπεντήκοστον, καὶ τὴν νύκταν ἐποίησιν μεγάλην λυχναπίαν(2) εἰς τὴν Κερηνεῖαν· [καὶ] τὸ μεσανυκτικὸν ἀναφάναν τὰ ἄρμενα.

[Καὶ εἰς ταῖς ιε' μαγιοῦ τὸ γιόμαν ἦλθαν δύο κάτεργα ῥηάτικα καὶ ἕναν 'Ροδίτικον καὶ δύο νάβαις μὲ τοὺς σκλάβους, καὶ ἀπέξευσεν ὁ ῥήγας εἰς τὸ γειοφύριν τὸ ξυλένον τὸ 'ποίηκεν ὁ γαρδενάλης εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ἐχαιρέτησεν ὁ ῥήγας τὸν ἀδελφόν του τὸν γαρδενάλην καὶ τὸν υἱὸν του τὸν Τζουάνην· καὶ εἰς ταῖς ιη' μαγίου τὸ γιόμαν ἐνέβην ὁ ῥήγας εἰς τὴν Λευκωσίαν, καὶ ἐποίηκεν λιτανεῖαις καὶ ἐμπάσαν τον, ὁμοίως καὶ οἱ 'Εβραῖοι· καὶ ἐπῆγεν ὁ λαὸς ὅλος εἰς τὴν ἀγίαν Παρασκευὴν καὶ ἐμπάσαν τον. Καὶ ὁ ῥήγας ἐποίηκεν συμπαμμόν μὲ τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ ἔφερεν πολλοὺς σκλάβους ἀπὸ τὸ Κάργιος καὶ ἀπὸ τὴν 'Αλεξάντραν, τοὺς ποιοὺς ἐδῶκεν ἐκεῖ οἱ χριστιανοὶ πολλὰ ψυχικά, καὶ ἐπῆραν καὶ πολλοὺς εἰς τὴν Μπαρπαρίαν, ἄλλους εἰς τὴν 'Αλλάγίαν, ἄλλους εἰς τὴν Τουρκίαν.

Θάνατος τοῦ ῥὲ Τζένιου.

Καὶ εἰς ταῖς ι' ἰουνίου αὐλβ' ἔπεσεν ὁ ῥήγας εἰς μεγάλην ἀρρωστίαν καὶ ἐπάσστην, καὶ ἐποίηκεν ὁ θεὸς τὸ θέλημάν του ἀπαὶ τὸν καλὸν μας ἀφέντην τὸν ῥὲ Τζένιον, ὀπγοῖδς, ἀφὸν τὸν ἐπῆραν, πγειὸν δὲν ἐγέλασεν ἀπὸ τὴν πικρίαν του· ὀπγοῖδς ἐποίηκεν ἕναν χρόνον εἰς τὸ κρεβάτιν πιασμένος χέρια καὶ πόδια, καὶ ἐλαλοῦσαν πῶς τὸν ἐφαρμακέψαν οἱ Σαρακηνοί. Ἐκτισεν πολλὰ ἀπλίκια, ἐτέλειωσεν τὸ καστέλλιν καὶ τὰ σπίτια διὰ νὰ κάθεται, διατὶ ἡ αὐλὴ ἐκάνη· ὀπγοῖδς ἦτον σοφός, δυνατὸς καὶ ἔμμορφος ἄνθρωπος καὶ καλός· καὶ ἀφὸν ἐπέθανεν ἡ γεναιότης του, ἄλλην

1) τὴν Κάτω Μηλειάν. — 2) ὥρισεν ὁ γαρδενάλης καὶ τὴν νύκτα ἐποίηκεν μεγάλας παρακάσεις.

δὲν ἀργώνισεν. Καὶ ἡ βουλή του δὲν ἀφήκεν νὰ ποίση τῆς βρεξείς του καὶ ἐξηλόναν τον· καὶ ἐβάλαν πολλὰ δανεικὰ, καὶ ἐψήφισαν τὸ ἐδικόν του εἰς ἀσῆμιν καὶ χρουσάφιν, πέτραις, τζουέλλια, καὶ ἔξαξεν διακόσιαις χιλιάδεις ὀνομίσματα, διότι οἱ Σαρακηνοὶ τὸ νησὶν αἰχμαλωτεῦσάν το, καὶ εὐρέθησάν του καὶ δύο χιλιάδες δουκάτα χρυσᾶ καὶ ἐπῆράν τα καὶ ἀγοράσαν τζαμιλόττια διὰ τὴν πάγαν τοῦ σουλτάνου.

Καὶ πρὶν νάβγῃ ἡ φωνὴ καὶ ἐπαράδωκεν, ἐμπῆκαν ὅλοι οἱ ἀφένταις καὶ ἐποίησαν ὄρκον τοῦ υἱοῦ του τοῦ ρὲ Τζουάνη διὰ νὰ τὸν βλεπίσουν ὡς γοῖν ἀφέντην τους· καὶ τάπισα ἐποίησαν διαλαλημὸν καὶ ἐκηρύξαν τὸν θάνατον τοῦ Τζένιου· καὶ μοναῦτα ἐβάλαν φωνήν· Βίβα ρὲ Τζουάνη.

Καὶ τῇ λ' ἰουλίου ἐθάψαν τὸν καλὸν ρὲ Τζένιον εἰς τὸν Σὰν Τομέντιον, καὶ ἐδῶκαν τοὺς κῆτωθεν καβαλλάριδες ἐφφίκια, καὶ ἐβάλαν τοῦ ῥηγὸς συνβουλατόρους, τὸν σὶρ Πιέρ Τελουζουνίαν τὸν θεῖόν του τὸν κούντην τῆς Τρίπολης καὶ κοντοσταύλης τῆς Κύπρου καὶ ἐκουβέρνηαζεν τὸ ῥηγάτον· καὶ ἐποίηκεν τὸν σὶρ Φιλίππου Τελουζουνίαν τὸν πορνοκὸν τοῦ αὐτοῦ κούντη μαρίτζαν τῆς Ἀρμενίας, καὶ τὸν σὲρ Καρτζερά Σουὰρ ἀμειραλῆν τῆς Κύπρου καὶ ἀφέντην Καισαρείας, καὶ τὸν σὶρ Τζὰ Τεκαφρὰ μαριτζὰν τῆς Κύπρου καὶ πράκτορα, καὶ τὸν σὶρ Τζὰκ Τεφλουρί ἀδετούρην τῆς Κύπρου, καὶ τὸν σὶρ Ὅγκε Σουτὰν τζαμπερλάνον τῆς Κύπρου, καὶ τὸν μισὲρ Γιακουμον Γούρρην νομοκριτὴν τὸν υἱὸν τοῦ σὶρ Νικὸλ Γούρρη, τὸν σὶρ Πιέρ Πιλιστρὴν τουρκοπουλιέρην τῆς Κύπρου, καὶ τὸν σὶρ Ἐκτορ Δαμπαλίον νομοκριτὴν τοῦ συγχρίτου, καὶ σὶρ Ματέο Ῥάμες ἐποίησάν τον καβαλλάρην, καὶ τὸν σὶρ Φραντζέσκον Τζαρνέρην νομοδιδάσκαλον, καὶ τὸν σὶρ Τζουὰν Σάλαχαν πουρτζέζην καὶ ἐμπαλῆν τοῦ συγχρίτου. Καὶ τὰ ἄνωθεν ἐφφίκια ἐδωκέν τούς τα ὁ ρὲ Τζουάνης καὶ ἐψήφισέν τους διὰ συμβουλατόρους.

Ὁ σὶρ Μπατὴν Τενόρες ὁ μαρίτζας τῆς Κύπρου εὐρίσκετον εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ φέρῃ γραφὴν διὰ τὸν πρίντζην τὸν υἱὸν τοῦ Τζένιου· καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν καὶ ἡῦρεν τὴν νύμφην ὅπου πῆγεν διὰ νὰ φέρῃ ν' ἄρμαστὴ ὁ ρὲ Τζουάνης· ἐπέθανεν ἡ κόρη τοῦ βασιλέως αὐλγ',

ἀπέσωσεν εἰς τὴν Κύπρον ὁ ἄνωθεν μισερ Μπατῆς καὶ ἐψηφίσαν τον με τοὺς ἄλλους μ' συμβουλατόρους.

Καὶ τῇ κδ' αὐγούστου αὐλγ' Χριστοῦ ἐστέφθην ὁ ρὲ Τζουάν Λαζανίας] ὑπὸ χειρὸς τοῦ φρε Σαλάμου, ἀπὸ τὸν ὄρδινον τοῦ Σάν Τομένικου ἐπίσκοπος (1) Ταρτούζας, εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν. Καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐφύσησεν (2) πολλὴ ἀκρίδα. Καὶ ἀπὸ ἀρχῆς ἰουνίου αὐλγ' Χριστοῦ, ἦλθεν ἓναν [μέγαν] θανατικὸν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ ἐποίκεν πολλὸν θάνατον, καὶ ἀπάντησεν (3) μῆνες ιζ', [καὶ ἐπόθανεν λαὸς πολὺς εἰς ὅλην τὴν Κύπρον].

Καὶ τῇ κυριακῇ τῇ γ' ἰουλίου αὐμ' Χριστοῦ ἦρτεν ὁ ρὲ Τζουάνης με τὴν συμβίαν του τὴν Μεδαία (4) εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν καὶ ἐστέφθησαν, [ἡ πγοιά ἦτον ἀπὸ τὴν Φράντζαν]. Καὶ τῇ γ' Σεπτεβρίου αὐμ' Χριστοῦ ἐτελεύτησεν ἡ αὐτὴ ρήγαινα Μετεγία (5), καὶ ἐθάψαν τὴν εἰς τὸν Σάν Τομένικον εἰς τὸ κιβούριν τῆς πεθερᾶς της.

Καὶ τὴν κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, τῇ β' φεβρουαρίου αὐμ' Χριστοῦ ἦλθεν ἡ κυρὰ ἡ Ἑλένη Παλαιολόγου (6), κόρη τοῦ δεσπότη τοῦ Μορεᾶ (7) εἰς τὸν Ἅγιον Αὐξιβιον (8).

Καὶ τὴν τετράδην εἰς τὰς γ' φεβρουαρίου αὐμ' Χριστοῦ ἐπῆγεν ὁ πιούρης (9) τῆς Ἀντιοχείας, ὁ τζανούνης ὁ υἱὸς τῆς Καρβούνας, καὶ ἄρμασεν τὸν ρήγα (10) με τὴν αὐτὴν Ἑλένην (11).

[Καὶ ἔχοντα καὶ εἰς τοὺς αὐγ' ἔπηρεν ὁ ἄνομος Τοῦρκος τὴν Πόλιν τῇ κη' Μαΐου, ἐποίκεν μεγάλην λύπην ἡ ἄνωθεν ρήγαινα εἰς τὴν Κύπρον· καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον πολλοὶ καλοὶ ἄνδρες ἀπὸ τὴν Κωνσταντινόπολιν καὶ πολλοὶ καλογῆροι, καὶ διὰ τὰ τοὺς ἀναπάψῃ ἐπῆρεν τὸν ἅγιον Γεώργιον ἐπνομαζόμενον Μάγκανα, καὶ ἔκτισεν καὶ ἐποίκεν τοὺς μοναστήριν, καὶ ἐχάρισεν χωργιά καὶ πολλαῖς ρένταις διὰ τὰ μνημονεύεται.

1) ἐπισκόπου. — 2) εἶχεν. — 3) ἀπέντησεν. — 4) Μετέα. — 5) Μετέα. — 6) Ἑλένα ἡ Παλαιολόγισσα. — 7) Μορεῶς. — 8) Εὐξίφην. — 9) πγοιούρης. — 10) τὸν ἄνωθεν ρὲ Τζουάνην. — 11) Ἑλέναν Παλαιολόγινα.

Καὶ εἰς τοὺς αὐνῆ' ἐπέθανεν ἡ ἄνωθεν ῥήγαινα Ἑλένα, καὶ ἐθάψαν τὴν εἰς τὸν Σάν Τομένικον.]

Καὶ τὴν τετράδην εἰς τὰς κδ' ἰουλίου αὐνῆ' Χριστοῦ ἐποίκεν ὁ θεὸς τὸ θελήμαν του ἀπὸ τὸν ἀγέντην μας τὸν ῥῆγα τὸν βέ Τζουάν τε Λαζανίαν, ὁ ποῖος ἐγεννήθην ἡμέραν δευτέραν, ὁ ποῖος ἐπόθανεν τὴν δευτέραν τὸ δεῖλις, καὶ ἐθάψαν τὸν εἰς τὸν Σάν Τομένικον. Ὁμοίως ἐπέθανεν(1) εἰς τὸ αὐτὸν μοναστήριν καὶ ἡ κόρη του ἡ Τζαρλόττα ἐκεῖ, ἡ ποία ἦτον χήρα ἀπὸ τοῦ πρίντζην τοῦ λεγομένου Τζουάν τε Κοπρέ· καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐδιαλαλῆσαν τὴν ῥήγαινα κατὰ τὸ συνῆθιν. Καὶ ἐπόθανεν καὶ ἡ μητέρα τῆς ὀμπρότερα τὸν πατέρα τῆς ἡμέραις ο', ἡ ποία νὰ τὴν ἀναπαύσῃ καὶ 'κείνην καὶ 'κεῖνον ὁ θεός(2).

αὐνῆ' Χριστοῦ.

1) καὶ ἐκεῖ ἀπόθανεν. — 2) Ἡ πγοιὰ ῥήγαινα Ἑλένα ἐπέθανεν ὀμπροτῆτερα ἡμέραις ἐβδομήκοντα παρὰ τὸ ἄντραν τῆς· καὶ ὁ θεὸς νὰ τοὺς μακαρίσῃ.

APPENDICE.

I.

ÉLOGE DE HUGUES IV, ROI DE CHYPRE, PAR NICÉPHORE GRÉGORAS.

Nicéphore Grégoras, ayant quitté Constantinople à cause de ses disputes envenimées avec Grégoire Palamas, employa cinq ans (1345—1351) à visiter la Cilicie ou Petite-Arménie, Chypre, Rhodes, Crète et Négrepont. A Chypre, où il séjourna de préférence pendant longtemps, comme l'hôte de son ami Georges Lapithès, il sut se concilier de nombreuses sympathies dans la population et il en profita pour ses querelles religieuses. A l'époque où l'historien byzantin visita l'île (1350) une ère nouvelle venait d'être inaugurée par le roi Henri II, l'oncle du roi Hugues IV(1). Cette tranquillité et cette prospérité sans exemple dans l'histoire chypriote frappa si vivement l'esprit de Grégoras qu'oubliant ses anciennes rancunes de Grec contre les Latins, il ne fait qu'admirer le gouvernement-modèle de ce roi bon et juste, Hugues IV. Ce roi, en effet, fut le premier qui délivra la population grecque de l'esclavage où elle avait été réduite

1) Voy. M. Rey, *Familles d'Outremer*, p. 70.

par les premiers conquérants(1). Non seulement les serfs chypriotes, appelés *perpyriari*, furent proclamés libres moyennant une rançon d'argent(2), mais aussi des esclaves chrétiens vendus auparavant sur des marchés de Chypre furent délivrés grâce à la pitié de généreux Chrétiens. Suivant Grégoras, ce résultat fut dû surtout à l'éloquence et aux nobles sentiments de son ami Georges Lapithès qui devait sa position au roi Hugues IV(3). Cette renaissance paraît à l'historien byzantin un fait d'une importance capitale. Il recommande aux autres rois d'imiter la justice de Hugues IV; il promet de lui consacrer une partie de son histoire, et il lui adresse des lettres qui sont le plus grand éloge qu'un byzantin ait jamais fait à un prince étranger. Voici ce qu'il écrivait à Guy de Lusignan, héritier présomptif de la couronne d'Arménie et gouverneur de la ville de Serres, alors au service de Byzance(4) : *Καὶ μάλιστα πάντων τοῦ τῆς Κύπρου ῥηγὸς ὁποῖον καὶ ὅσων τὴν νῆσον ἐκείνος ἐνέπλησεν ἀγαθῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ῥηγικῆς τε καὶ ἀρχικῆς ἐξουσίας, καὶ πολιτείαν εὐνομουμένην καὶ στάθμην δικαιοσύνης καὶ συχνὰς ἐλευθερίας αἰχμαλώτων καὶ δεσμίων ἀφέσεις καὶ χρεῶν λύσεις καὶ ἀδικουμένων προστασίας, καὶ ὅσα μεγαλοπρέπειαν αὐθεντικὴν δημιουργεῖ, καὶ ὅσα τὴν νῆσον πέπραχεν ἐνδοξοτέραν, καὶ πρὸς γε ὅσα ἐπὶ τούτοις συνηθροικῶς ἔγωγε ταῖς ἐμαῖς τῆς ὅλης ῥω-*

1) *Description de toute l'île de Chypre*, par R. P. Estienne de Lusignan, Paris 1850, f. 70. — 2) Machéras, p. 84. — 3) Le titre de *Mécènes de son siècle* est donné au roi Hugues IV par Lorédan (*Hist. des rois de Chypre*, Paris 1732, I, p. 382). On sait que c'est à ce prince que Boccace a dédié son ouvrage intitulé *Généalogie des Dieux*. — 4) Ms. grec de Paris, 3040, fol. 185, r°.

μαικήs ιστορίας ἐντέθεικα βίβλοις, ὑπόδειγμα κράτιστον τοῖς ἐν ἐξουσίαις εἰς μίμησιν τοῦ βελτίονος ἐφεξῆς.

L'histoire composée par Nicéphore Grégoras n'est pas encore connue entièrement. Parmi les livres qui ont été publiés, le XXVe donne une idée exacte des réformes que le roi Hugues a introduites dans son royaume. Une grande partie de ce livre (§§ 7—11) est consacrée à l'île de Chypre et surtout à Georges Lapithès.

L'éloge du roi Hugues IV a été publié avec une version latine dans la Patrologie grecque de l'abbé Migne (vol. 145, col. 397—404) d'après l'édition donnée à Upsal en 1693, in 4°, par Laurentius Normannus. Le copiste du manuscrit dont s'est servi l'éditeur, ayant mêlé des opuscules de Grégoras et de son élève Théodule Magister, c'est sous ce dernier nom que figure l'éloge du roi Hugues dans la Patrologie grecque. Un autre manuscrit de la même bibliothèque, n° 3040, contient cet éloge dont le véritable auteur est Nicéphore Grégoras. Les rédacteurs du catalogue imprimé (vol. II, p. 600) l'ont attribué maladroitement à Jean d'Héraclée. M. Const. Sathas a démontré récemment⁽¹⁾ que tous les opuscules contenus dans ce dernier manuscrit appartiennent à Grégoras. Nous donnons de nouveau ici cet opuscule, en indiquant en note les différences qui existent entre l'édition de Migne ou plutôt de Laurentius Normannus et le manuscrit de Paris, n° 3040.

1) *Annuaire pour l'encouragement des Études grecques en France*, Paris 1880, p. 220, note.

Εἰς τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου.

Ὑψηλότατε, ἐνδοξότατε, εὐγενέστατε, λαμπρότατε, μέγα ῥῆξ τῆς Κύπρου καὶ Ἱερουσαλήμ(1), οἱ πλείστοι τῶν εἰς τὴν μεγαλόπολιν ταυτηνὶ(2) καταρόντων, ἐπειδὴν πολλὰς ἀμείψαντες χώρας καὶ πόλεις καὶ νήσους καὶ ἡπείρους, διηγέσθαι τὰς ἑαυτῶν περιόδους ἐθέλωσιν οἷς ἂν ἐντυγχάνωσι νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ μάλιστα ὅπόσοι γλώτταν ἔχουσιν(3) ἀρκούσαν ἐκ φύσεως ἐξαγγέλλειν τὰ τῆς διανοίας ἀπόρρητα, βελτίους ἑαυτῶν γίνονται μάλλον, ὅταν εἰς τοὺς σοὺς ἐπαίνους ἑαυτοὺς ἀπολύσωσι, καὶ τὰς ἡνίας τῆς γλώττης ἐνδῶσι· κἄπειτα ἐρωτώμενοι πρὸς τῶν ἀκουόντων, πῶς φύσει φιλοθεάμονες ὑπάρχοντες, καὶ πολλοὺς διεληλυθότες τόπους, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα καὶ νόον ἐγνωκότες, τὴν τῆς Κύπρου μάλλον ὑμνοῦσι πολιτείαν, καὶ τὴν δικαιοσύνην τὴν σὴν, καὶ ὅσα πλουτεῖς ἀγαθὰ, ἐκεῖνο δὴ τὸ τῆς Ἀριστοτελικῆς σοφίας ἀπόφθεγμα μιμησάμενοι ἀποκρίνονται· ὥς γὰρ ἐκεῖνος ἐρωτηθεὶς διατί τοῖς καλοῖς μακρότερον ὁμιλοῦμεν, τυφλοῦ τὸ ἐρώτημα εἶναι ἀπεκρίνατο, οὕτω καὶ οὗτοι παρ' ὁτωνδήποτε ἐρωτώμενοι διατί τοῖς σοῖς ἐγκωμίους ἐπιπλέον(4) ἐνδιατρίβουσι, καὶ γλυκύτητος γέμον ἡγοῦνται ἐντρύφημα τὰ σὰ διηγήματα, κωφοῦ φασὶν εἶναι τὸ ἐρώτημα. Τῶν γὰρ τοιούτων, ὥς εἴρηται, πολλάκις διηγουμένων τὰ κράτιστα τῶν σῶν ἀγαθῶν, καὶ πάντων ἀκουόντων καὶ θαυμαζόντων, ὅστις ἀνήκοος ἔμεινε, φασὶ, κωφὸς ἂν εἴη πάντως ἐξ αὐτῆς γενέσεως, καὶ τῆς βελτίονος λειπόμενος τῶν αἰσθήσεων· πολλῶν γὰρ πελαγῶν καὶ θαλασσῶν οὐσῶν(5) ὅποσαι νήσους ἔχουσι μεγίστας τε καὶ ἐλαχίστας, καὶ ὅποσαι μέσσην ἔσχον θέσιν, οὗτ' ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, οὗτ' ἐκ τῆς ἕξω τῶν Ἀτλαντίδων, οὗτ' ἐκ τῆς ἐντὸς καὶ ὅσσην Ἡράκλειοι στήλαι ὀρίζουσι, φήμη τις ἡμῖν ἀφίκετο(6) κλέος

1) καὶ Ἱερουσαλήμ manque dans l'édition de Migne. — 2) ταύτην ms. Par. — 3) ἔχουσιν. Migne. — 4) τοῖς ἐγκωμίους ἐπιπλέον τοῖς σοῖς. Migne. — 5) οὐσῶν manque dans le ms. de Paris. — 6) ἀφίκετο ms. Par.

ἐπιφερομένη τοιοῦτον, ἡλίκον καὶ οἶον ἢ Κύπρος ἢ σή· οὐθ' ἢ Χρυσὴ λεγομένη Χερρόνησος, οὐθ' ἢ τῶν ἀρκτικῶν τῆς οἰκουμένης προκαθημένη μερῶν θούλη, οὔτε τῶν Βρεττανικῶν (1) οὐδεμία· ναὶ μὴν οὐδ' ἦν τῶν (2) ὅσοι πρὸς μεσημβρίαν καὶ νότον ἄνεμον οἰκοῦσιν Ἴνδοι καὶ Αἰθίοπες, θαυμαστὴ (3) τὸ μέγεθος Ταπροβάνη· ἀλλ' οὐδ' ἢ πλησίον καὶ γείτων τοῖς τῶν Ὑγκανῶν ἔθνεσι· Κασπία· οὐδ' ὅση ἐκ Γαδεΐρων τε καὶ Ἑρακλείων (4) ἀρχομένη στηλῶν ἄνεισι μὲν ἄχρι καὶ ἐς τοὺς ὑπερβορείους ἔγγιστα Σκύθας, περατοῦται δ' ἐς Κύπρον τὴν σήν· ἢ μᾶλλον ἄρχεται μὲν ἐκ Κύπρου, περατοῦται δ' ἐς τὰς Ἑρακλείους στηλάς· οὕτω γὰρ δικαιοτέρον τε καὶ εὐπρεπέστερον λέγειν· δυοῖν γὰρ ὄντων ἄκρων τῆς ἡμέρου ταύτης καὶ ἡμετέρας θαλάττης, καὶ τοῦ μὲν τῆς περιβοήτου καὶ θαυμασίας προκαθημένης Κύπρου, τοῦ δ' ὑφ' Ἑρακλείων ὀριζομένου στηλῶν, νικᾶν ἔγωγε τίθεμαι τὰ πρεσβεῖα τὴν περὶ Κύπρον ἔχειν θάλασσαν, καὶ αὐτόθεν μᾶλλον ἡργμένην (5) τὴν θλὴν ταύτην λέγειν ὑγρὰν οὐσίαν, ἄχρι καὶ ἐς τὰς Ἑρακλείους κατιέναι καὶ περατοῦσθαι στηλάς, ἢ τοῦναντίον. Καὶ τοῦτ' εἶναι τοῖς ἄκροις ἀμφοῖν ἐκ γε τοῦ νῦν ἐφεξῆς κανόνα καὶ νόμον ἔγωγε λέγω, τίθεσθαι δηλαδὴ τὴν ἀρχὴν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ θαλάττῃ (6) ἐκ Κύπρου καὶ μὴ ἐξ Ἑρακλείων στηλῶν· καὶ γὰρ τὴν τὰ πάντα βόσκουσιν ἡλίου φλόγα, τὴν παγκόσμιον (7) φημὶ τῆς ἡμέρας λαμπάδα, ἐκεῖθεν ἀρχομένην ὀρώσιν ἐξ αἰῶνος ἅπαντες ἄνθρωποι, ὅθεν ἢ Κύπρος πεφύτευται πρὸς θεοῦ, καὶ τῶν μερῶν ἐκείνων ἡμῖν καὶ τὸ τῆς νοητοῦ ἡλίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ συγκαταβάσεως ὤφθη φῶς, καὶ τὸ τῆς παγκοσμίου χαρᾶς μυστήριον· ὥς εἶναι παρὰ τοσοῦτον ὡς ἀληθῶς (8) τὰ παρὰ τὰς Ἑρακλείους στηλάς μέρη σκοτεινὰ καὶ ἀλαμπῆ καὶ ἄγρια, παρόσον τὰ παρὰ τὴν Κύπρον ἡμερὰ καὶ προσηγὴ καὶ λάμποντα, καὶ τέρποντα μὴ μόνον σώματα (9), ὅτι μὴ καὶ

1) βρετανικῶν. Migne. — 2) οὐδὲ τῶν. Migne. — 3) θαυμαστοί. ms. Paris. — 4) Ἑρακλέων. ms. Paris. — 5) ἡρμένην. ms. Paris. — 6) τῆς καθ' ἡμᾶς ταύτης θαλάττης. ms. Paris. — 7) πάγκοσμον. Migne. — 8) καὶ ἀληθῶς σκοτεινὰ. ms. Paris. — 9) σώματι. ms. Paris.

ψυχὰς αὐτάς θσαι νοερῶς ὁρώσι [τὸν] δι' ἡμᾶς σαρκωθέντα θεὸν Λόγον, καὶ παθόντα καὶ ἀναστάντα· καὶ συνελόντα φάναι, τοσοῦτο βελτίω(1) τῶν θυτικῶν τὰ ξωθέν τε καὶ ἐκ Κύπρου, ὅσον ἀλήθεια ψεύδους· εἰ γὰρ τὰ μυθώδη πάντα ψεύδους ἀπόζοντα γέλωτα ὀφλισκάνει, ἣ περ τὰ Ἑρακλέους ἅπαντα μύθοις καὶ πλάσμασιν ἐρειδόμενα, γέλωτά τε ὀφλισκάνει μακρὸν, καὶ χλεύην ἅπασαν ἐπισύρεται, ὥστε ποῦ τῶν εἰκότων τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν ἡγεῖσθαι, καὶ ἃ γέλωτος πέφυκεν ἄξια, τῶν ὑμνουμένων καὶ μακαριζομένων ἄρχειν, οὕτω πανταχόθεν εἰκότως ἢ σὴ τὸ δίκαιον ἔχει Κύπρος τὰ πρωτεῖα κομίζεσθαι.

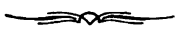
Καὶ ταῦτα μὲν ἀμέσως ἐκ θεοῦ τ' ἀγαθὰ Κύπρῳ τῇ νήσῳ προϋπάρχοντα φαίνεται· ἃ δ' ἐκ θεοῦ διὰ σοῦ καὶ διὰ σέ κράτιστον ὑπηρέτην εὐρημένον θεῷ προσγένονέ τε καὶ ἐπεγένετο, τίς ἂν ἀξίως τῆς φήμης εἰπεῖν δυνηθείη; τίς δ' οὐκ ἀξίως εἰπὼν οὐκ ἂν αἰσχυνθείη, τὸν αὐτίκα ἔλεγχον ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν ἀνθιστάμενον; ἀδικίας μὲν γὰρ ἀπάσης κρηπίδας τῆς νήσου ἐξώρισας, πανταχόθεν αὐτῆς ἀνελών, καὶ ἀφανισμῷ παντελεῖ παραδοῦς, δικαιοσύνην δ' ἀντείστηγγκάς τε καὶ εἰσωκίσω καὶ ὤκειώσω, ἅτε τὰ πρῶτα φέρουσιν τῶν καλῶν καὶ ρίζαν καὶ θεμέλιον εὐταξίας οὔσαν εἴη τὰς πολιτείας κοσμεῖ καὶ ἀρμονίαν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἐντίθησι πράγμασι πᾶσι, καὶ(2) τὸ πολέμιον ἅπαν ἐξοστρακίζει τῆς νήσου· νῦν μὲν πρὸ τῶν ὅπλων, νῦν δὲ σὺν τοῖς ὅπλοις, συναίρομένου θεοῦ τοῦ τὴν δικαιοσύνην διδάσκοντός τε καὶ ἐποπτεύοντος, οὐ λόγοις(3) μόνον τῆς ἀρετῆς κοσμῶν τὸ σεμνὸν, τὰς τῆς δικαιοσύνης δηλαδὴ πλαστιγῆς καὶ τῶν τοιοῦτων κανόνων τὸ ἀρρεπές, ἀλλὰ καὶ πράξεσι καταλλήλαις βεβαιῶν(4) τὴν εὐκοσμίαν τῶν λόγων, δικαστὰς μὲν ἐπιστήσας κατ' ἐκλογὴν τοὺς ἀρίστους, φύλακας καὶ προστάτας τῆς ἰσχυρίας τε καὶ ἰσονομίας, ὥς μὴ λάθῃ διαρρῦν τὸ συμφέρον, ἀγορανόμοι τε καὶ ὁψονόμοι καὶ δικασπόλοι διτνεκῶς περιίτασι τὰς ἀγοράς

1) βελτίων. Migne. — 2) καὶ τὸ πολέμιον — ἐποπτεύοντος manque dans Migne. — 3) λόγῳ. Migne. — 4) ici s'arrête le ms. de Paris; ce qui suit appartient à l'édition de Migne.

καὶ πᾶσαν τὴν νῆσον, ἔφοροι τῶν ὠνίων καὶ πράσεων, καὶ φρουροὶ τῆς δίκης ἀκίματοι· ταξιδάρχας τε καὶ τῆς εὐνομίας διοικητὰς μὴ μόνον τῶν δημοσίων πράξεων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς δήμοις ἡθῶν καὶ λόγων καὶ τρόπων, ὡς ἂν μαραίνηται μὲν καὶ ἀπῇ τὰ κακὰ, ὅσα τὴν τοῦ ψεύδους ἔχει προπέτειαν καὶ ἐπιорκίαν, θάλλη δὲ καὶ ἀνθῇ τὰ καλὰ, σεμνότης ἡθῶν, καὶ λόγων εὐστάθεια, καὶ γλώττης εὐσχήμων ἀλήθεια περὶ πᾶσαν τὴν νῆσον, καθάπερ ἄνθη κατ' ἀγρούς καὶ ζέφυρος ἐν θέρει, τέρποντα καὶ νοῦν καὶ λόγον καὶ αἴσθησιν περιφανῶς. Οἶμαι δὲ καὶ Πλάτων, εἰ περιτὴν, ἐμιμήσατό σε ἄν, καὶ ἡγάπησε τὴν σὴν ταυτηνὶ πολιτείαν μᾶλλον ἢ τὴν αὐτῷ νομοθετηθεῖσαν πάλαι, καὶ τοῦ συνεχῶς εἰς Σικελίαν ἀφέμενος πλεῖν, ἐπλεῖ ἂν μᾶλλον εἰς Κύπρον ἕνεκα σοῦ καὶ τῆς σῆς πολιτείας τε καὶ νομοθεσίας.

Τῶν δὲ τοιούτων τῆς νήσου ταύτης ἀρετῶν αἴτιος μὲν σὺ, αἴτιος δ' ἡ σὴ δικαιοσύνη, βάσις γενομένη καὶ κρηπὶς καὶ θεμέλιος ἀκλόνητος τῆς καλῆς οἰκοδομίας σὺν ἀρμονίᾳ καὶ στάθμῃ κρατίστη. Τοῖς γὰρ τοιούτοις χρηστοῖς συνοικοδομεῖται καὶ ἐποικοδομεῖται καὶ τὸ κράτιστον τῆς ἀγάπης καὶ διὰ πάσης ἔρχεται τῆς ἐργασίας· καθάπερ χρῶμα χρυσοῦν ἐπανορθοῦν καὶ νέμον εὐφροσύνην ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἢ μᾶλλον καθάπερ τις δεσμὸς περισφίγγων καὶ συναρμολογῶν τὴν ὅλην τῶν εἰρημένων συνθήκην καλῶν. Ἄνευ γὰρ ἀγάπης οὐδὲν τῶν ἀγαθῶν ἀγαθόν· αὕτη γάρ σοι καὶ τῆς φιλοξενίας γέγονεν αἰτία σαφής, καὶ πάντων μὲν, μάλιστα δ' ἀπάντων τῆς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερίας, ὅποσοι πλανῶνται μὲν περιφερόμενοι καὶ περιηγόμενοι πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης, καὶ τῶν τῆς αἰχμαλωσίας πειρῶνται δεινῶν· ἐπὶ δ' ἐς τὴν σὴν ἀφίκωνται Κύπρον, ἀφικνοῦνται δ' ὅσοις ἂν εὐμενέστερον ὀφθαλμὸν ἐπιβάλη θεὸς, εὐθὺς καὶ μεταβολὴν ὀρώσι βίου, καὶ δυστυχίας ἀπαλλαγὴν, καθάπερ λέπρας κάθαρσιν θαυματουργοῦντος Χριστοῦ· ὡς γίνεσθαι παράδοξον τρόπον τὴν ἀπορίαν εὐπορίας μητέρα, καὶ τὴν δυστυχίαν εὐδαιμονίας πηγὴν· ὅσα γὰρ αἰχμαλωσίαις ἔπεται δεινὰ, καὶ οἷς ἐπαρῶνται πάντες καὶ ἀπεύχονται μὴ τυχεῖν, πάντα ταῦτα εἰς εὐχῆς

μετενήνεκται λῆξιν αὐτοῖς, ὅποιοι τῆς σῆς πεπεύρανται νήσου, καὶ τοῖς
σοῖς προσέσχον τὴν γνώμην χρηστοῖς. Οὐ γὰρ ἐστὶ λέγειν ὡς ὁ τῆς τύχης
ἔρριψε κύβος αὐτόθι σφᾶς, οὐδ' ὅτι ἄδηλα φύων χρόνος ἔδειξε τοῦτο τοῖς
ταλαιπώροις καινόν· ἀλλ' ἢ καλῶς τε καὶ εὐμενῶς ἄνωθεν αὐτοῖς διατε-
θεῖσα θεία πρόνοια καλῶς καὶ τούτους εἰς τὴν σὴν ἐπικράτειαν ἤνεγκεν,
ὥς καταστήναι τὸ πᾶν τοι χαλεπὸν τῆς αἰχμαλωσίας δεινὸν εὐθυμίας
ἀρχὴν, καὶ πρᾶγμα ῥᾶστα πείθον μὴ παντάπασιν ἐπαρᾶσθαι, ἀλλὰ πως καὶ
εὐχαριστεῖν τοῖς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐπαγαγούσι τὴν πρώτην κατ' αὐτῶν.
Οὕτω πάντας ταῖς ἀγαθαῖς σου κατέπληξας φήμαις, καὶ πρὸς τοὺς σοὺς
ἔρωτας ἄγεις ῥαδίως καὶ πόρρωθεν, ὅσοι τῶν φιλοκάλων καὶ φιλαρέτων
εἰσὶ, καὶ ὅσοι τῶν λογίων καὶ σοφῶν ἀκούοντες πρὸς τῶν αὐτόθεν ἀεὶ
καταιρόντων ἐνθάδε καὶ διηγούμενων ταῦτά τε καὶ πλείω τούτων, καὶ
μάλιστα πάντων, ὅτι καὶ τῆς θεᾶς αὐτῆς σέ φασι καὶ τῆς τῶν δψειων
χάριτος ἦκειν εὐθύς ὥσπερ ἐγγοητεύοντα ταῖς τῶν ὁρώντων ψυχαῖς χάριν
τιν' ἀπόρρητον, καὶ ὅπερ ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν τῶνδε ἀκτίνων τῆς οὐρανίας
λαμπάδος γιγνόμενον βλέπομεν.

II.

CHANSONS DE LA REINE ET D'ARODAPHNOUSA.

Le peuple chypriote chante encore les amours de Pierre Ier de Lusignan et la vengeance de la reine Éléonore contre la maîtresse du roi, Jeanne L'Aleman. Nous empruntons à l'intéressant recueil de M. A. Sakkélarios(1) les deux chansons suivantes qui se rapportent à l'épisode dramatique raconté avec tant de détail par le chronographe chypriote (pages 127—145).

Ἄσμα τῆς Ῥήγαινας καὶ τῆς Ἀροδαφνούσας.

Κᾶπου ἑστράφτει, κᾶπου βροντᾶ, κᾶπου χαλάζι ρίβκει·

μηδὲ ἑστράφτει, μηδὲ βροντᾶ, μηδὲ χαλάζι ρίβκει,

μόνο ἐνὶ ῆ Ῥήγαινα, ταῖς σκλάβαις τῆς ἑξανοίει,

ποῖαν ἀπαῖ ὁ Ῥήας τῆς, κῆ σκλάβαις τῆς τῆς λέσιν.

5 « Πάνω ᾿ς τὴν ᾿πάνω γειτονιάν ἔχει τρεῖς ἀερφάες,

1) Τὰ Κυπριακά, vol. III, Athènes 1868, p. 39—46. Cf. C. Sathas (*Biblioth. gr. med. aevi*, vol. II, préf. p. 96 et 161) et l'étude de M. Gidel sur la chanson d'Arodaphnousa (*Nouv. études sur la littér. gr. mod.*, Paris, 1878 in 8°, p. 445—475).

τὴν μὴν τὴν λέειν ἢ Ῥοδοῦ, τὴν ἄλλην ἢ Ἀθουῶσα,
 καὶ τρίτη καὶ καλλίτερη ἐν' ἡ Ἀροδαφνοῦσα·

Ῥοδοῦ ἐν' ποῦ τὸν ἀπαῖ, καὶ Ἀθουῶσα τὸν φιλάει,
 καὶ τρίτη ἡ καλλίτερη στρώνει τοῦ καὶ πλαϊᾶζει·»

10 «Ποῦ τῶμαθεν ὁ βασιλεῦς καὶ πάει καὶ κονέβκει!»

Τὸ ἔμαθεν καὶ Ῥήαινα ἀρχώθη καὶ θυμώθη,
 χαππάρκα καὶ μηνύματα τῆς Ῥοδαφνοῦς νὰ πάη.
 «Κὴ ἄνου νὰ πᾶς, Ἀροδαφνοῦ, καὶ Ῥήαινα σὲ θέλει.»
 «Καὶ μένανε ἡ Ῥήαινα ποῦ μ' ἔδεν, ποῦ μ' ἐξέρει;

15 καὶ ἂν μὲ θέλῃ μαεῖραιναν, νὰ πιάσω ταῖς κουτάλαις,
 καὶ ἂν μὲ θέλῃ γιὰ χορὸν, νὰ πιάσω τὰ μαντήλια.»
 «Κὴ ἄνου νὰ πᾶμεν, Ῥοδαφνοῦ, καὶ ὡς γοιὰν ἂν θέλῃς πᾶμεν.»

Καὶ ἔμπην ἔσω καὶ ἄλλαξε ροῦχα τῆς φορεσιᾶς τῆς,
 μήτε μακρεῖα, μήτε κοντὰ, ἴσια τῆς ἡλικιᾶς τῆς·

20 ἑπαπέσω ἑφόρησε χρουῶ, ἑπαπέσω χρουσταλλένα,
 τέλεια ἑποπάνω ἑφόρησε τὰ μαρκαριτζρένα·
 χρουῶν μῆλον ἑς τὸ χέριν τῆς καὶ παῖζει το καὶ πάει.
 Στέκεται, διαλοῖζεται πῶς νὰ τὴν χαιρετήσῃ·
 «καὶ ἂν τῆς ἑπῶ μουσκοκαρφεᾶ, μουσκοκαρφεᾶ λυῖζει·

25 καὶ ἂν τῆς ἑπῶ κληματαρκὰ, κληματαρκὰ ἑχει κόμπους·
 καὶ ἂν τῆς ἑπῶ τρανταφυλλεᾶ, τρανταφυλλεᾶ ἑχει ἑγκάθια,
 καὶ ἂς τὴν χαιρετήσωμεν ἑὸν πρέπει, ἑὸν ἀξίζει·»
 Καὶ πιάνει τὸ στρατὶν στρατὶν καὶ οὔλον τὸ μονοπάτιν,
 τὸ μονοπάτιν ἑκαῖλλει τὴν ἑς τῆς Ῥήαινας τὰ σπῆτια·

30 ἀνέβην ἑναν τὸ σκαλὶν, καὶ ἑσύστη καὶ ἑλύστη,
 ἀνέβην καὶ ἑλλον τὸ σκαλὶν καὶ ἑνιφτοκανακίστη·
 τέλεια ἑς τὸ ἑπάνω τὸ σκαλὶν καὶ ἡ Ῥήαινα τὴν ἑνοιώθει,
 φωνάζει καὶ τῆς σκλάβας τῆς τσαέραν γιὰ νὰ φέρῃ.
 — Κὴ ὦρα καλὴ σου, Ῥήαινα — Καλῶς τὴν ἑέρτικάν μου,

- 35 καλῶς ἦρτες, Ἀροδαφνοῦ, νὰ φᾶς νὰ πιῆς μετὰ μας,
 νὰ φᾶς τὸ ἄθριν τοῦ λαοῦ, νὰ φᾶς ὀφτὸν περτίκιν,
 νὰ φᾶς ἀρχοκεράμουν 'ποῦ τρῶν ἀντρεικωμένοι,
 νὰ πιῆς γλυκόποτον κρασὶν 'ποῦ πίνουν φουμισμένοι,
 ἐποῦ τὸ πίνουν ἄρρωστοι καὶ 'βρέθουνται γιαμένοι.
- 40 — 'Εγὼ 'ὲν ἦρτα, 'Ρήαινα, νὰ φᾶ, νὰ ξεφαντώσω,
 παρὰ βουλήν μου ἔστειλες καὶ ἦρτεν νὰ μὲ 'πάρη.
 'Ρωτᾷ την καὶ 'ξανοίει την ποιὰν ἀπᾶ ὁ 'Ρῆας.
 — 'Εγὼ, κυρά μου 'Ρήαινα, χαππάριν 'ὲν τὸ ἔχω.
 Κατέβην ἕναν τὸ σκαλὶν, καὶ 'σούστη καὶ 'λυίστη,
- 45 κατέβην καὶ ἄλλο τὸ σκαλὶν καὶ νιφτοκανακίστη,
 τέλεια 'ς τὸ κάτω τὸ σκαλὶν τῆς 'Ρῆαινας καὶ λέει·
 « ἂ, 'δὲ τὴν τουμπομέτωσην, τὴν τουμπομετωπούσαν,
 τὸ πετεινάριν τὸ τσιφνὸν 'κεῖνο 'πού μου 'λαλοῦσαν! »
 'Ἡ 'Ρῆαινα 'ὲν ἄκουσεν, ἡ σκλάβα τῆς ἀκούει·
- 50 « ἂ, 'δὲ, κυρά μου 'Ρῆαινα, Ἀροδαφνοῦ 'ντα σοῦ 'πε·
 ἂ, 'δὲ τὴν τουμπομέτωπην, τὴν τουμπομετωπούσαν,
 τὸ πετεινάριν τὸ τσιφνὸν 'κεῖνο 'πού μου 'λαλοῦσαν. »
 Χαππάρκα καὶ μηνύματα πάλαι 'ς τὴν 'Ροδαφνοῦσαν
 — ἔλα νὰ 'πᾶμεν, 'Ροδαφνοῦ, κ' ἡ 'Ρῆαινα σὲ θέλει.
- 55 — Τώρα 'μουν εἰς τὴν 'Ρῆαιναν, καὶ πάλ' ἵντα μὲ θέλει; »
 — Ἄνυ νὰ 'πᾶμεν, 'Ροδαφνοῦ, κ' ἡ 'Ρῆαινα σὲ θέλει.
 'Εμπῆκ' ἔσω καὶ 'φόρησε τὰ 'λόμαυρά της βούχα,
 'ποκάτω 'φόρησε χρουσᾶ, 'ποπᾶν' τὰ 'λόμαυρά της,
 μαυρίζει καὶ τὸ μῆλόν της, καὶ παίζει το καὶ πάει.
- 60 Ἀνέβην τό 'να τὸ σκαλὶν καὶ 'σούστη καὶ 'λυίστη,
 κὴ ανέβην τᾶλλο τὸ σκαλὶν καὶ 'νιφτοκανακίστη,
 'πάνω 'ς τὸ τρίτον τὸ σκαλὶν λέει τῆς καὶ λαλεῖ τῆς.
 — ἵντα μὲ θέλεις, 'Ρῆαινα, καὶ ἵντ' ἔντ' ἐντὶ τὸ θέλημά σου;

- Ἐλα νὰ πάμεν, Ῥοδαφνοῦ, κῆ ὁ κάμινος ἀφταίνει.
- 65 — ἔπαρ' μου ῥίην ῥομονήν, ῥίην καρτερωσύνην,
νὰ βάλω μίαν φωνήν μικρὴν καὶ μίαν φωνήν μεάλην,
πέρκιμ' ἀκούσ' ὁ Ῥήας μου καὶ ῥτη καὶ μ' ἀποσπάσῃ.
Ῥάνου 'ς τὸ φᾶ, Ῥάνου 'ς τὸ πιεῖ ὁ Ῥήας τὴν ἀκούει,
— μουλλῶστε οὔλα τὰ βκιολιά καὶ οὔλα τὰ λαοῦτα,
- 70 τούτ' ἡ φωνὴ 'ποῦ ῥέβηκεν ἔν' τῆς Ῥοδαφνούσας·
καὶ φέρτε μου τὸν μαῦρόν μου σελλοχαλινωμένον —
Πηᾶ, κααλλιεύκει τον ὅαν ἦταν μαθημένος,
κῆ ὥστε νὰ 'πῆ, ἔχετε ῥειάν, ἐπῆεν χίλια μίλια,
κῆ ὅσον νὰ 'πούν, εἰς τὸ καλόν, ἐπῆεν ἄλλα χίλια·
- 75 ῥρίσκει τὴν πόρταν βαδωτὴν, βάλλει φωνήν μεάλην.
— Καὶ ἄνοιξέ μου, Ῥήαινα, Τεῦρκοι μὲ κατατρέχουν
— ἔπαρ' μου ῥίην ῥομονήν, ῥίην καρτερωσύνην,
γεναῖκα ἔχω 'ς τὸ σελλίν, πέρκιμου τὴν γεννήσω.
Κλωτσιάν τῆς πόρτας ἔδωκεν, ἔξω 'τουν καὶ ἔσω ῥπῆκε,
80 τρέχει καὶ πᾶ 'ς τὸν κάμινον τὴν Ῥοδαφνοῦν καὶ βλέπει,
καὶ πιάνει καὶ τὴν Ῥήαιναν 'ς τὸν κάμινον τὴν βάλλει.

Ἔτερον ᾠσμα τῆς Ῥοδαφνούσας.

- Εἰς τὴν ἀπάνω γειτονιάν ἔχει τρεῖς ἀερφάες,
τὴν μίαν λέσιν Χρυσταλλοῦν, τὴν ἄλλην λέν' Λενοῦσαν,
τὴν τρίτην τὴν καλλίτερην λέσιν Ῥοδαφνούσαν·
ῥείνην ῥαπᾶ κῆ ὁ βασιλεᾶς, ῥείνην ῥαπᾶ κῆ ὁ Ῥήας,
5 ὁ Ῥήας τῆς Ἀνατολῆς κῆ ὁ βασιλεᾶς τῆς Δύσης.
Ἡ Ῥήισσα 'ποῦ τῶμαθεν, πολλὰ τῆς ῥακοφάνη,
χαπάρκα πέμπει τέσσερα τῆς Ῥοδαφνοῦς νὰ πάη.

- Ἡ Ῥοδαφνού, ὅαν τῶμαθεν, ἠτύπησεν ἡ καργιά της,
 κῆ ἀρκίνησε τὰ κλάμματα μὲ ὅλα τὰ σωστά της.
- 10 κῆ ἀπολοᾶτ' Ἀροδαφνού καὶ λέει εἰς τοὺς δούλους.
 — Ἰντα μὲ θέλ' ἡ Ῥήϊσσα, ἴντ' ἔν' ὁ ὀρισμός της;
 ἐὰν μὲ θέλῃ γιὰ δουλειάν, νὰ πάρω ἐρκαλεῖα,
 εἰ δὲ καὶ ἔνῃ γιὰ χορὸν, νὰ πιάσω τὰ μαντήλια.
 Οἱ δούλοι 'ποκριθήκασιν — ὡς γοιὰν ἐθέλεις πᾶμεν,
- 15 διότι βιαζόμεθα, πεινούμεν, θενὰ φᾶμεν.
 Τότ' ἔμπῃ μέσ' Ἀροδαφνού τὰ ῥούχ' αὐτῆς ν' ἀλλάξῃ,
 'πὸ μέσα βάλλει πλουμιστὰ, 'παπέξω χρουσαφένα,
 τέλει' ἀπὸ 'πάνω ἔβαλε τὰ μαρκαριταρένα.
 καὶ 'παίρνει καὶ μυριστικὰ καὶ λύνει τὸ κορμὶν της,
- 20 ὁ αὐτοῦσε πῶς ἐπῆαινε εἰς τὴν ἰσότημὴν της,
 καὶ ἕνα κλώνον λασμαρὶν, νὰ μὲν τὴν πιάσ' ὁ ἥλιος,
 καὶ μῆλον εἰς τὸ χέριν της καὶ παῖζει το καὶ πάει.
 Εἰς τὸ παλάτιν ἔμπῃκε, στέκει διαλοῖσμένη,
 στέκει καὶ διαλοῖζεται πῶς νὰ τὴν χαιρετήσῃ.
- 25 «Κῆ ἂν τῆς 'πῶ μουσκοκαρφεᾶ, μουσκοκαρφεᾶ ἔχει κόγκλους,
 κῆ ἂν τῆς εἰπῶ τριανταφυλλεᾶ, τριανταφυλλεᾶ ἔχει 'γκάθια,
 καὶ ἄς τὴν χαιρετήσωμεν ὅαν πρέπει, ὅαν 'ταιρκαῖζει.
 — Ὡρα καλὴ, βασίλισσα καὶ Ῥῆα θυγατέρα,
 'ποῦ λάμπεις εἰς τὸν θρόνον σου ὅαν ἄσπρη περιστέρα».
- 30 Ἡ Ῥήϊσσα 'ποῦ τὴν θεωρεῖ, ἐπροσηκώθηκέν της.
 — Καλῶς ἤρτεν, Ἀροδαφνού, νὰ φᾶ νὰ πιῇ μετὰ μου,
 νὰ φάῃ τᾶγριν τοῦ λαοῦ, νὰ φᾶ ὄφτον περτίκιν,
 νὰ πιῇ γλυκόποτον κρασὶν 'ποῦ πίνουν ἀντρειωμένοι,
 ὅπου τὸ πίνουν ἄρρωστοι καὶ 'βρέθονται γιαμένοι.
- 35 Ἀροδαφνού ὅαν τ' ἄκουσεν, ἐχάρην ἡ καργιά της,
 χρυσὴν τσαέραν ἔπιασεν καὶ 'κάθισε κοντὰ της.

- Τραντάφυλλον μου κόκκινον κῆ δλόχρυσον σαίττα,
 ἴντα θέλεις με, Ῥήϊσσα, καὶ ῥήνυσές μου κ' ἤρτα;
- Σοῦ ῥήνυστα γιὰ νὰ σὲ ᾤω, νὰ κίττης νὰ ῥιλοῦμεν,
 40 καὶ ῥπειτα νὰ συμφάωμεν, νὰ πᾶ νὰ συρκιανούμεν.
 Ἀπὸ τὸ χέριν πιάνει τὴν καὶ πᾶν εἰς τὸ περβόλιν,
 καὶ ὅσοι ταῖς ἐβλέπασιν ταῖς ἐθαμμάζαν οὔλοι,
 ὅσων ἀερφαῖς ῥεράσασιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 ἐπῆσαν καὶ ῥγεντήσασιν κῆ οὔλον ἐσυρκιανούσαν,
 45 κ' ἡ δοῦλαις ἡ παμπόνηραις ἀπὸ μακρὰν ῥγελοῦσαν.
 Ἡ ῥμέρα ἐτελείωσεν κῆ ὁ ἥλιος πᾶ νὰ δύσῃ,
 καὶ ἄρπισεν Ῥοδαφνοῦ γιὰ ν' ἀποχαιρετήσῃ.
 — Σ' ἀφίνω ῥγειὰν, βασιλίσσα, χρυσῆς μὴλεᾶς κλωνάριν,
 ῥποῦ ῥχεις τὸν τράχηλον λευκὸν ὅσων τὸ μαρκαριτάριν.
- 50 Κ' ἡ Ῥήϊσσα ἔν ἄκουσεν καὶ ἔν ἀπολογήθην,
 κ' ἡ Ῥοδαφνοῦ ἐθύμωσεν, καὶ τότε πᾶλ' ἀρκίζει.
 — Γιὰ δὲ τὴν τουμπομέτωπην, τὴν ἀναρκοδοντούσαν,
 τὸ πετεινάριν τὸ φραχνὸν, καλὰ μοῦ τὸ ῥλαλοῦσαν.
 Ἡ Ῥήϊσσα ἔν ἄκουσεν, κ' ἡ βάραις τῆς ἀκούσαν,
 55 — ἄκου, κυρὰ, τὴν Ῥοδαφνοῦν ἴντα λαλεῖ γιὰ σένα ·
 εἶπέ σε τουμπομέτωπην καὶ ἀναρκοδοντούσαν,
 τὸ πετεινάριν τὸ φραχνὸν, καλὰ τῆς τὸ ῥλαλοῦσαν.
 Ἡ Ῥήϊσσα ὅσων τῶμαθεν, πολλὰ τῆς ῥκακοφάνη,
 καὶ πάλιν τὴν ἐπαύριον ῥς τὴν Ῥοδαφνοῦν χαππάριν.
- 60 — Ἄνου νὰ πᾶμεν, Ῥοδαφνοῦ, κ' ἡ Ῥήϊσσα σὲ θέλει.
 — Καὶ χτὲς ἤμουν ῥς τὴν Ῥήϊσαν, καὶ πᾶλ' ἴντα μὲ θέλει;
 — Ἄνου νὰ πᾶμεν γλήγορα, καὶ μένα ἔν μὲ μέλει.
 Ἄμα τ' ἀκούει Ῥοδαφνοῦ ῥτύπησεν ἡ καργιά τῆς,
 καὶ τότε ἐθθυμήθηκε τὰ λόγια τὰ ῥδικά τῆς.
- 65 — Ἐπαρ' μου ῥλίην ῥπομονὴν διὰ νὰ συρρίσω,

- γιατ' ἔχω φόρον 'ς τὴν καργιάν, πίσω 'έν θά γυρίσω.
 Ἔχετε 'γειάν, σπιτούδιά μου καὶ κλίνη 'πού 'κοιμούμουν,
 καὶ τσάμπρα πού 'πινα καφέν, κὴ αὐλὴ πού 'συρκιανοῦσα
 κλειδώνω σε, σεντούκίν μου, καὶ πεδὸν 'έν σὲ ἀνοίω,
- 70 σ' ἀποκοιμίζω, 'γυιούδίν μου, μ' ἄλλην θενὰ 'ξυπνήσης,
 ἐγὼ 'μαι 'πού σ' ἐγέννησα κὴ ἄλλη θὰ σ' ἀναγκιώση.
 Ἐπῆρεν οὐλον τὸ στρατὶν κὴ οὐλον τὸ μοναπάτιν,
 καὶ τότες ἡ Ἀροδαφνοῦ ἔφτασε 'ς τὸ παλάτιν.
 Τὴν σάλαν 'πού ἐνέβαιναν ἐτρεμεν ἡ καργιά της,
- 75 κὴ ἡ Ῥήισά 'τον ἔτοιμη, κὴ ἀρπάσσει τὰ μαλλιά της.
 — Θὰ σὲ σκοτώσω, βρὰ σκυλλοῦ, τώρα νὰ τὸ γνωρίσης,
 γιατ' ἀπαῖς τὸν ἄντρα μου, καὶ σοῦ θὰ μ' ἀφανίσης.
 ἐχάρισά σου τὴν ζωὴν, μὰ 'θελες ν' αὐταδιάσης,
 σήμερα ὁμως γνώρισε πῶς τὴν ζωὴν θὰ χάσης.
- 80 — Παρακαλῶ σε ἄφης με μιὰν ὥρα γιὰ νὰ ζήσω,
 τὸν Ῥῆαν μου τὸν ὡμορφον νὰ τὸν 'ποχαιρετήσω.
 Ἄρχισε τότε ταῖς φωναῖς, 'σὰν βοῦδιν νὰ μουγκρίζη,
 καὶ μὲ τραούδια καὶ φωναῖς τέτοιας λογιῆς ἀρκίζει.
 — Ἔχετε 'γειάν, ἀμμάδιά μου, ἔχε ὑγείαν, φῶς μου,
- 85 ἐγὼ πεδὸν ἐτελείωσα καὶ φέβκω 'πὸ τὸν κόσμον.
 Ῥῆα μου, σ' ἀποχαιρετῶ μὲ δάκρυα, μὲ πόνους,
 σ' ἀάπησα καὶ σ' ἀαπῶ, ἔχει τώρα 'χτὼ χρόνους.
 σ' ἀάπησα ἀπὸ καργιᾶς, μὰ 'καργιοφλόισές με,
 κ' ἡ ἄχαρη γεναῖκά σου τώρα 'θανάτωσέν με.
- 90 Καὶ βάλλει μιὰν φωνὴν μικρὴν καὶ μιὰν φωνὴν μεῶλην,
 κὴ ὁ Ῥῆας 'κεῖ πού 'κάθετον ἐσούστη τὸ δρονίν του,
 ἀμέσως ἐσηκώστηκεν, τοῦ δούλου του καὶ λέει
 — φέρ' ἀπὸ 'κεῖ τὸν ἄππαρον τὸν πετροκαταλύτην
 πού καταλυεῖ τὰ σίδερα καὶ πίνει τὸν ἀφρίτην.

- 95 Πηῶ καὶ ἁαλίκεψεν εἰς τὸ γριβὶν ἀππάριν,
 κῆ ὅσον νὰ πῆ, ἔχετε ἔγειαν, ἔκοψε χίλια μίλια,
 κῆ ὅσον νὰ ποῦν, εἰς τὸ καλὸν, ἄλλα ἁατὸν πεῖντα·
 χαλιναρχὰν τ' ἀππάρου του, ἔς τὴν χώραν του ἐμπαίνει.
 Ἄς ποῦμεν γιὰ τὴν Ῥήισσαν τῆς Ῥοδαφνοῦς ἔντα κάμνει·
- 100 τὴν ἔπιασε ποῦ τὰ μαλλιά, κόβκει τὴν κεφαλὴν της,
 καὶ τότες τῆς κακόμοιρης ἐβλήκεν ἡ ψυχὴ της.
 Νὰ καὶ ὁ Ῥῆας ἔφτασεν, καὶ ἔχτύπησεν τὴν πόρταν,
 ἀλλοίμονον ἔς τὴν Ῥοδαφνοῦν ὅπου ἔν εἶχεν σόρταν!
 κλωτσιὰν τῆς πόρτας ἔδωκεν, κ' ἡ πόρτα ἔξακαρφώθη,
- 105 ἁὰν εἶδεν τόσα αἵματα, ἁιοθυμᾶ, ἔν ἁουώθει.
 ὅταν ἐξεζαλίστηκεν κ' ἤρτεν ἔς τὸν ἑαυτὸν του,
 γυρίζει ἔς τὴν βασίλισσαν, τρέμ' ἀπὸ τὸν θυμὸν του.
 — Γιατὶ τὴν ἐθανάτωσες, σκύλλα, τὴν κόρην τούτην;
 θὰ σβύσω ἀπὸ ἁάνω σου ταῖς δόξαις καὶ τὰ πλοῦτη.
- 110 Ἄμε νὰ πᾶς πὸ δᾶ χαμαί, φτεῖρα ἔξεκονιδάρα,
 ἔς τὸν σταῦλον νὰ τὴν δῆσετε ἁὰν τὴν παληογαδάραν·
 τὰ κόκκαλα τῆς Ῥοδαφνοῦς ἔνὰ παραχρυσώσω,
 καὶ σὲ, παληογαδάρα μου, τοὺς σκύλλους ἔνὰ δώσω.
 Ἄμέσως τὴν ἔεκούμεπισεν αὐτὴν ποῦ τὸ παλάτιν,
- 115 τὸ λείψανον τῆς Ῥοδαφνοῦς ἔς τὰ χέρκα του τὸ ἁράτει·
 ἐμυρκολὸα κ' ἔλεγε, μυρκολοᾶ καὶ λέει,
 καὶ τρέμασιν τὰ χέρκα του, κῆ ἀρλίνησε νὰ κλαίῃ.
 — Ἀροδαφνοῦ μου, ἁμάδιὰ μου, φῶς καὶ παρηγορά μου,
 χρόνους ὀχτῶ ποῦ σ' ἀγαπῶ καὶ σ' ἔχω ἔς τὴν καρτιὰν μου·
- 120 ἀγάπουν σε κῆ ἀγάπας με ἀγάπην πιστεμένην,
 μὰ τώρα σ' ἐθανάτωσεν ἡ τρισκαταραμένη.
 Ἀροδαφνοῦ μου, ἁμάδιὰ μου, ἐτέλειωσες γιὰ μένα,
 καὶ γῶ ἁρικῶ τὰ μέλη μου πῶς ἔν τελειωμένα.

- Ἀγάπουν σε, κοκκίωνα μου, κ' εἶχα κρυφὸν καμάριν,
 125 καὶ τώρα σ' ἐθανάτωσαν καὶ ἐν τῷχα χαπάριν.
 Ὁ ἥλιος ἐσβύστηκεν, καὶ ἔχθη τὸ φεγγάριν,
 τέτοιαν φωτιὰν ποῦ ἐν σβύνει, ποῖος θεὸς τὴν ἑομεῖνη;
 τὰ σῖδηρα κρεμάζονται εἰς τὴν κηνούρκην πόρταν,
 οὐλ' ἀγαποῦν καὶ χαίρουσιν, καὶ ἔγω, χαρὰ ἔς τὴν σόρταν!
- 130 Μὲ πόνους καὶ μὲ βάσανα βαρεὰ ἀναστενάζει,
 καὶ τὴν θανὴν τῆς νὰ γινῇ βασιλικὰ προστάζει.
 Τὸ λείψανον ἐσῆκωσαν, καὶ ἔπῃαν νὰ τὸ θάψουν,
 κῆ ὁ βασιλεῦς ἐπρόσταξεν μέγλοι μικροὶ νὰ κλάψουν.
 Ἐπῆράν τὴν καὶ ἔθαψαν τὴν, καὶ κλαῖουν οἱ ὄικοί τῆς,
- 135 ἡ μάνα τῆς, τ' ἀέρφιά τῆς κῆ οὐλοὶ οἱ συγγενεῖς τῆς.
 Ζωὴν καὶ χρόνια νᾶχουσιν ὅσοι τὸ ἀναγνώσουν,
 κῆ ὅσοι τὸ ἀναγνώσουσι θυὸ δάκρυα νὰ δώσουν·
 ὅσοι τ' ἀναγινώσκετε νὰ ᾔστ' εὐτυχισμένοι,
 κῆ ἀπὸ ἀγάπην λείψετε ὅσ' εἴστε παντρεμένοι.

GLOSSAIRE.

GLOSSAIRE.

Les mots marqués d'un astérisque sont d'origine étrangère.

Ἄ (ἄν), si.	Ἀγαλειῶ, ἀγαλλῶ, ἀγαλῶ (ἐγαλῶ), citer devant un juge.
Ἄ δὲ (ἄν δὴ), sinon.	Ἀγάμεαν, citation devant un juge.
Ἀβάλλω (ἐκβάλλω), montrer. Voir Βγάλλω.	Ἀγαλλῶ, embrasser.
* Ἀβικάρης, vicaire.	Ἀγκούρα, ancre.
* Ἀβιζιάζω et ἀβισγιαζώ, aviser.	* Ἀγουρος (ἄωρος), non mûr.
* Ἀβις, avis.	Ἀγρελλῶν, asperge.
* Ἀβιτζάλης, officier.	* Ἀγρικῶ (auricula), entendre.
Ἀβρωμίζω, salir.	Ἀγρωνίζω (γνωρίζω), connaître.
Ἀγάπη, paix, conciliation.	Ἀγρωνιζόμενος, connaisseur.
Ἀγγάρα, guerre, corvée. V. Γκάρα.	Ἀγρωνιμίδα, connaissance.
Ἀγγαρίον, corvée.	Ἀγυρεύγω (γυρεύω), chercher.
Ἀγγαρόνομαι et ἀγκαρόνομαι, com- battre.	Ἀδελφότεκνος (ἀδελφιδούς), neveu.
Ἀγγοῦμαι (ὀγχοῦμαι), se gonfler de co- lère.	* Ἀδετούρης, auditeur.
Ἀγग्रίζομαι, se fâcher, s'irriter.	Ἀδῆγητος, non préparé.
Ἀγग्रις et ἄνγग्रις, colère, irrita- tion.	Ἀδελτωτος, non plié.
Ἀγελάρχης, surintendant du bétail royal.	Ἀελάρχης. V. Ἀγελάρχης.
Ἀγίασμαν, eau bénite.	Ἀζητῶ (ζητῶ), chercher.
Ἀγιάτρευτος, incurable.	Ἀθελῶς, involontairement.
* Ἀγιτιάζω, aider. Ἀγιτιάζομαι, s'as- surer.	Ἀθθύμησις (ἐνθύμησις), souvenir.
	Ἀθυμίζω (ἐνθυμίζω), faire rappeler.
	Ἀθυμούμαι (ἐνθυμούμαι), se souvenir.
	Ἀιγχαλωτίζω. V. Αἰμαλωτεύω.
	Αἰμαλωτεύω (αἰχμαλωτίζω), faire pri- sonnier. V. Μαλωτεύω.

- Αἰχμάλωτον, esclave. V. Ἀμάλωτον et Ἰμάλωτον.
 Ἀκανετὸς (ικανός), suffisant.
 Ἀκανέω et ἀκανητάω (ικανώ), suffire.
 Ἀκολουθῶ (ἀκολουθῶ), suivre.
 * Ἀκουμπίζω et ἀκουμπῶ, s'appuyer, s'appliquer.
 Ἀκριβὸς, cher, avare.
 Ἀκριβᾶ (ἀκρις), sauterelle.
 Ἀκρόνομαι (ἀκροῶμαι), entendre.
 Ἀκουγῇ, renommée.
 Ἀκτυπῶ (κτυπῶ), battre.
 * Ἀλεγρέτζα, gaieté.
 * Ἀλετριάζομαι, être gai.
 * Ἀλέγρος, gai.
 Ἀλισταρὸς (ἀριστερὸς), gauche.
 Ἀλλάγιν (ἀλλαγῇ), changement de garnison.
 Ἀλλάζω, changer de garnison.
 Ἀλλαμᾶς (ἀλλὰ μὴν?), soit!
 Ἀλλάμματον (ἄλλαγμα), changement.
 Ἀλόγον et ἄλογον, cheval.
 Ἀμάλωτον, esclave. V. Αἰχμάλωτον et Ἰμάλωτον.
 Ἀμαξίον, chariot.
 Ἀμαχεύω, prendre en gage.
 Ἀμάχιν, gage, ôtage.
 Ἄμε, τὸ, départ. — Impératif du verbe ἄγω, va.
 * Ἀμυράλης et ἀμυραλῆς, amiral.
 * Ἀμυρᾶς, émir.
 Ἀμμάτια (ὀμμάτια), yeux.
 Ἀμμή (ἄν μή), mais.
 * Ἀμουροῦζα, maîtresse.
 Ἀμπέσω, de dedans. V. Ἀπέσω.
 Ἀναβράχωτος, sans braies.
 Ἀναγκάζομαι, se presser.
 Ἀναγκαστὸς, pressé.
 Ἀναγιόνω, nourrir, élever.
 Ἀνακατόνομαι (ἄνω κάτω), se mêler, se troubler.
 Ἀνακέφαλος, sans tête, sans maître.
 Ἀνακομπόνω, lier l'habit au-dessous.
 * Ἀναλογίον, pupitre.
 Ἀναλοχῇ, tumulte.
 Ἀναμαλλιάρης, homme à la chevelure désordonnée.
 Ἀναμέσον et ἀναμέσα, entre.
 Ἀναμιγῇ, mêlée, tumulte.
 Ἀναμιγομαι, se mêler, se troubler.
 Ἀναπὰ (ἀνάπαυσις), lieux d'aisances.
 Ἀναπάλημαν. V. Ἀναπειλημαν.
 Ἀναπαμείβω (ἀνταμ.), récompenser.
 Ἀναπαμένος, tranquille, content. Ἀναπαμένα, à son aise.
 Ἀναπαύω, être content.
 Ἀναπειλάω, menacer, injurier.
 Ἀναπειλημαν, menace, injure.
 Ἀνασκοῦφωτος, homme à la tête découverte.
 Ἀνασταίνω, revivre, fortifier.
 Ἀνατολή, l'Orient, et surtout la Syrie et la Palestine.
 Ἀναφαίνω et ἐνεφαίνω, apparaître.
 Ἀνάφεντος, sans maître.
 Ἀνὲν et ἄν ἔν (ἄν ἔνε), sinon.
 Ἀνήμπορος, malade.
 Ἀνηψίος, neveu et cousin.
 Ἀνθρουπος (ἄνθρωπος), homme.
 Ἀνθρῶποι, serviteurs.
 Ἀνισῶς (ἄν ἴσως), si par hasard.
 Ἀνοίγει ὁ καιρὸς, l'hiver passe et le printemps (gr. mod. ἀνοιξίς) arrive.
 Ἀνοικτάριν (ἀνοίγω), clef de la forte-
 resse.
 Ἀνοματίζω (ὀνοματίζω), nommer.
 Ἀνομάτοι, hommes.
 Ἀνόμιμος, homme du peuple.

- Ἀνορία (ἐνορία), paroisse.
 Ἀντάμα (ἐν τῷ ᾄμα), ensemble.
 Ἀνταν (ὅταν), quand.
 Ἀντιβούλης, homme indécis.
 Ἀντιδυνάμης, protecteur.
 Ἀντιανίσκον, don en retour d'un autre.
 V. Κανίσκιν.
 Ἀντιλογος, réponse.
 Ἀντις (ἀντι), à la place.
 Ἀντρας (ἀνὴρ), époux.
 Ἀντρία et ἀντριά (ἀνδρεία), bravoure.
 Ἀντροπή (ἐντροπή), honte.
 Ἀντροπιάζω, outrager.
 Ἀνυπόλητος, non chaussé.
 Ἀνυψηλότατος, très haut.
 Ἀνωράς (ἐνωρίς), à temps.
 Ἀξ (ἐξ), de.
 Ἀξάγκωνα, par le dos.
 Ἀξάω, valoir. Ἀξαζόμενος, précieux.
 V. Ἐξάω.
 * Ἀξαμινιάζω, examiner.
 Ἀξαμὸς, prix, valeur.
 Ἀξαναμηνάω, mander une seconde fois.
 Ἀξαπολυτος, allant sans ordre. V. Ἀξαπολῶ.
 Ἀξαπολῶ (ἐξαπολύω), laisser. Ἀξαπολούμαι, débander.
 Ἀξαργῶ, tarder.
 Ἀξαρμάτωτος, désarmé.
 Ἀξάφνου (ἐξαίφνης), à l'improviste.
 Ἀπαί (ἀπὸ), de.
 Ἀπατορμος (ἀπότομος), audacieux, vaillant.
 Ἀπαντῶ, durer.
 Ἀπάνω (ἐπάνω), sur.
 Ἀπανωθιδόν (ἐπάνωθεν), au-dessus.
 Ἀπαρματόνω et ἀπαρματόνω, désarmer.
 * Ἀπαστάντε, suffisant.
 Ἀπεξεύω et ἀπεξεύγω, débarquer.
 Ἀπεζὸς (παζὸς), qui va à pied. Ἀπεζᾶ (πεζῇ), en prose.
 Ἀπέσω, dedans.
 Ἀπὴδημαν, assaut.
 Ἀπηδῶ (πηδῶ), s'élancer.
 * Ἀπλαζίρ et ἀπλαζίριν, plaisir.
 * Ἀπλάκιν. V. Ἀπλίκιν.
 * Ἀπλικεύω (*applicare*), se loger.
 * Ἀπλίκιν, logement.
 Ἀπλόνω, étendre.
 Ἀπόβγαρμαν, sortie.
 Ἀποδιαβάζω, se passer, se débarrasser de quelqu'un par la ruse.
 Ἀποθαίνω, mourir.
 Ἀποθαρρῶ et ἀποθαρρῶ, se décourager.
 Ἀπόθε et ἀπότε (ὀπόθεν), d'où.
 Ἀποκάμισον, chemise.
 Ἀποκάτω (ὑποκάτω), au-dessous.
 Ἀποκλείω, assiéger.
 Ἀποκλισιάρης (ἀποκρισιάρης), porteur d'une réponse, ambassadeur.
 Ἀποκομισθῆς, (κομιστής), porteur d'une lettre.
 Ἀποκόπτω, estimer une valeur à forfait.
 Ἀπόκουκπα, la tête en avant. V. Ἀπούκουκπα.
 Ἀποκρισιάρης. V. Ἀποκλισιάρης.
 Ἀποκρυαίνω, se refroidir, avoir peur.
 Ἀπολέγω, aor. ἀπῶπα, reprendre la parole.
 Ἀπολογιάζω, se débarrasser, tromper.
 Ἀπομακρίζω, éloigner.
 Ἀπομεινίσκω (ὑπομένω), attendre, souffrir.
 Ἀπομονή (ὑπομονή), patience.
 Ἀπομονητικὸς, patient.
 Ἀπόπαπας, ex-prêtre (insulte à un prêtre).

- Ἀποριμνάω (ἀπομεριμνάω), rester tranquille.
 Ἀποσκειάω, distinguer, découvrir.
 Ἀποσκότισις et ἀποσκούτησις, tranquillité d'esprit.
 Ἀποσπάω, délivrer.
 Ἀποσταίνω, se fatiguer en marchant.
 Ἀποστηρνιάω (ἀπο — οἰστρεύω), se passer de l'amour.
 Ἀποστριγγίζω, décrier.
 Ἀποσώνω, arriver.
 Ἀποταγή (ὑποταγή), suite d'un prince.
 Ἀπότε (ὀπόθεν), d'où.
 Ἀποτζουκίζω, défendre.
 Ἀποτζακίζω, plier, détourner quelqu'un d'un mauvais projet.
 Ἀποτορμία, audace.
 Ἀπότορμος et ἀποτόρμος, audacieux.
 Ἀποτορμιῶ, oser.
 Ἀποῦ (ἀπό), de.
 Ἀποῦ et ὀποῦ, que.
 Ἀπούκουππα, la tête en avant.
 Ἀπουλεύθερος (ἀπελεύθερος), affranchi, esclave.
 Ἀπόφα et ἀπόφαν, ἡ, décision.
 Ἀποφουσχύων, se gonfler, s'irriter.
 Ἀπρεπος, inconvenant.
 Ἀπτούμενος (ἄπτων), brûlant.
 Ἀράω et ῥάω, prendre terre (sur le navire).
 Ἀργά, tard.
 Ἀργαλεῖον et ἀργάλιον (ἐργαλεῖον), engin de guerre.
 Ἀργάτης (ἐργάτης), travailleur.
 Ἀργῶ, tarder.
 Ἀρεσχω (ἀρέσχω), plaire.
 Ἀρέτινον et βέτινον, rênes.
 Ἀρκεύω et ἀρκεύω, commencer.
 Ἀρκοντιά, richesse.
- Ἄρμα et ἔρμα, arme. Ἀῶς τῶν ἀρμάτων, hommes de guerre.
 * Ἀρμάδα, flotte.
 Ἀρμάω (ἀρμάω), marier.
 Ἀρμασία, mariage.
 Ἀρματόνω (ἐρματόω), armer.
 Ἀρμάτωμαν, armement.
 Ἀρματωσία et ἀρματωχία, armement.
 Ἀρμενίζω, naviguer.
 Ἀρμενον, vaisseau.
 Ἀρμιρᾶς, amiral. V. Ἀμιράλης.
 Ἀρμυρά (ἄλμυρά), vivres conservées dans le sel.
 Ἀρνά (ἀρνάς), brebis.
 Ἀρνάομαι (ἀρνεόμαι), nier.
 * Ἀρρόστα, ἡ, arrestation.
 * Ἀρρεσιτιάω, arrêter, dégainer.
 * Ἀρσηνάλιν, arsenal.
 Ἀρτζούνιον (ῥώθων), narine.
 Ἀρτία (ἀρχοντία), richesse.
 Ἀρτυματιχόν, épices pour faire une sauce.
 Ἀρχεύω, commencer. V. Ἀρκεύω.
 Ἀρχοντολόγιν, noblesse.
 Ἀρχοντυνίσκω, s'enrichir.
 Ἀρχος et ἄρχοντας, *fém.* ἡ ἀρχόντισσα, noble, primat.
 Ἀρωτῶ (ἔρωτῶ), demander.
 Ἀς, que.
 * Ἀσενίασμα, assignat, rente.
 Ἀσημένιος, d'argent.
 Ἀσημιν, argent.
 Ἀσημοχρούσαφον, vases ou monnaies d'or et d'argent.
 * Ἀσίζα, assise, loi.
 Ἀσκοφύσιν, soufflet.
 Ἀσπέρας (ἐσπέρας), le soir.
 * Ἀσπρον (*asper*), monnaie de Chypre équivalant à un besant.

* Άσπρος, blanc. Γενουβίσιος ἄσπρος, les sujets de Gênes habitant Chypre, probablement à cause de leurs habits blancs.

* Άσθενής et ἀσθενημένος (ἀσθενής), malade.

* Άσθενῶ, tomber malade.

* Άστοχῆμαν. V. Στοίχημαν.

* Άστοχῶ (ἀστοχέω), manquer le but.

* Άσχημος, laid.

* Άτταῖζω. V. Τταῖζω.

* Άττάλλιν, acier.

* Άττάλος (ἀτάσθαλος), sale.

* Άττετιῶζω, accepter, consentir.

* Άττίπτωτος, insolent. V. Ττίπτα.

* Άτίμασμα, parole injurieuse.

* Άττον, acte, bravoure.

* Άτυχος, pauvre.

* Άύγη, le matin. Άύγη βαθεῖα, le crépuscule.

* Άύλη, cour d'un prince, conseil.

* Άύρι, lendemain.

* Άύτιν, oreille.

* Άύταρκτος, suffisant.

* Άύταρκίζω, suffire.

* Άφάιν (ὀμφαλός), nombril.

* Άφεντεύω, gouverner, posséder.

* Άφέντης et ἀφέντες, seigneur.

* Άφεντικός, ce qui appartient à un seigneur.

* Άφεντία, seigneurie.

* Άφήνω et ἀφίνω, laisser.

* Άφθαλμός (ὀφθαλμός), œil.

* Άφιτζιάλης, officier.

* Άφνου (αἴφνης), subitement.

* Άφορμή, motif, prétexte.

* Άφορμολογῶ, trouver des prétextes.

* Άφτω (ἔπτω), allumer.

* Άγαμνός, faible.

* Άχωρίζω (χωρίζω), séparer.

* Βάγια, nourrice, servante.

* Βαδῖος, cheval de couleur baie.

* Βαλέντε et βαλέντης, vaillant.

* Βαλῆς, baillif. V. Ἐμπαλῆς.

* Βαλτίσιμος, vaillant.

* Βαρβαρίζω, devenir barbare (en parlant d'une langue).

* Βαρετός, lourd, ennuyeux.

* Βάρκα, barque.

* Βαρυπόσχω (βαρύνω), embarrasser.

* Βαρύς, précieux.

* Βαρυπόσυνη, travail lourd.

* Βασιλειώτης, serviteur du roi.

* Βαστώ, supporter.

* Βαχλιώτης (βασιλειώτης), serviteur du roi.

* Βγαίνω (ἐκβαίνω), sortir.

* Βγία (βία), force.

* Βγιῶζω (βιάζω), forcer.

* Βεντέττα et βετέττα (*vendetta*), vengeance.

* Βέργα et βεργίν, rameau d'un arbre, fouet.

* Βερεττούνιν (*veretone*), dard.

* Βιγλα, vigie.

* Βιγλάτωρ, gardien.

* Βιγλώ, garder.

* Βιζάα, caillou.

* Βισκούνης, vicomte (chef de police).

* Βιστιρίζω (*investire*), attaquer un navire.

* Βιττουαλία, provision de vivres.

* Βλεπάτορος, gardien.

* Βλέπισις, garde.

* Βλέπομαι, prendre des précautions.

* Βλέπω, garder.

* Βοηθίζομαι, s'aider.

* Βολάω, submerger.

* Βολάιν, poutre.

- Βόρβορα, τὰ, boue.
 Βορδόνιν, mulet.
 Βοσχαρ(δ)ιν, petit pâtre.
 * Βότα, caisse, logement royal.
 Βοτάνιν, poudre, spécialement le feu grégeois (λαμπρόν ελληνικόν).
 Βουθῶ (βοηθῶ), secourir.
 Βουλή, conseil du roi, décision.
 * Βούλλα, sceau.
 * Βουλλόνω, sceller.
 Βουλεύω et βουλεύγω, donner conseil.
 Βουνιν et βουνέριν (βουνός), petite montagne.
 * Βουργέσης, bourgeois.
 Βουτάω (βυθάω), s'enfoncer.
 Βράζω, s'élancer.
 Βραστικόν (δραστικόν), filtre des sorcières.
 Βρέβος et βρέφος, petit enfant.
 Βρουθέω et βρουθίζω, s'élancer.
 Βρύσι, fontaine.
 Βρωμίζω, puer.
 Βυζάντιον, monnaie dite besant.
 Βυζάστρια, nourrice.

 Γαβρός, beau-fils.
 Γάλαν, *gén.* τοῦ γαλάτου, lait.
 Γαλεύω, traire.
 Γαλευτήριν, pot à traire le lait.
 Γάλη et γάλην, (γαληνά), doucement.
 * Γαλιάτζα, galère.
 Γανόνω (γανάω), couvrir un vase d'étain.
 * Γαρδενάλε et γαρδενάλης, cardinal.
 Γαρισούρα, maladie (inconnue).
 Γγίζω (έγγίζω), toucher.
 Γγόνιν (έγγονός), petit-fils.
 Γδέρνω (έχδέρω), écorcher.
 Γδιν et ιχδιν, mortier.

 Γειά (ύγεία), santé. Γειά σου, bravo!
 Γειοφύριν (γέφυρα), pont.
 Γείρω (έγείρω), élever.
 Γεῖς (εἶς), un.
 Γεῖτος (γείτων), voisin.
 Γελάω, tromper.
 Γλιον, rire.
 Γεμάτος, plein.
 Γεμόνω, remplir. — τὸ δοξάριν, préparer l'arc.
 Γεναῖκα, femme.
 Γερακάρης, fauconnier.
 * Γέρνα (*gerla*), mesure de capacité.
 * Γέρρα, guerre. V. Γάρρα.
 Γεύομαι, dîner, goûter.
 Γή (ή), la.
 Για (δια), pour.
 Γιαίνω (ύγιαίνω), guérir.
 Γιαλός (αἰγιαλός), côte de la mer.
 Γιασι (ιασις), guérison.
 Γιατρεύω (ιατρεύω), guérir.
 Γιατρός (ιατρός), médecin.
 Γιλλοῦ (Γελῶ), sorcière.
 Γινίσκομαι, se faire.
 Γώμαν (γεῦμα), dîner.
 * Γιστέρνα (*cisterna*), bassin.
 * Γιτιάζω. V. Ἀγιτιάζω.
 Γ'τζαν, tout droit.
 * Γχάρρα, guerre. V. Γέρρα.
 Γλήγορα, vite.
 Γλυτόνω (λυτρόω), sauver.
 Γλυφόν, saumâtre.
 Γνῶζω (ἵνα ζῶ), que je vive!
 Γνώθω, γνώθωμαι, comprendre.
 Γνωστικός, prudent.
 Γοί (οί), les.
 Γοῶν et γοῶν (οῖον), comme.
 Γομάριον et γομάριν (γόμος), charge d'un animal ou d'un vaisseau.

Γόνατον, genou.

Γονικόν (ὄνος), âne.

Γονίος (γόνεος), père.

* Γουζάρω et γουζιάρω, faire usage.

Γούλας, tour d'une forteresse.

Γούμενος (ήγούμενος), supérieur d'un couvent.

Γουνάρης, fourreur.

Γουῖπος, fosse.

Γουριάζω, hurler.

* Γούρνα (urna), bassin, mesure de capacité.

Γούφα, la fosse, prison souterraine.

* Γράσα, grâce.

Γραφή et τὸ γράφος, écrit, lettre.

Γράψιμον, acte public.

Γρικαρία et γρέτος, bateau d'un pêcheur, grippe.

* Γρίσιον et γρόσιον, γρόχιον, gros, monnaie d'argent.

Τρίκησις, avis.

Τρικῶ, entendre. V. Ἀγρικῶ.

Γρουτάρης (γρυτάριος), marchand colporteur.

Γρωνίζω (γνωρίζω), connaître.

Γυρεύω, chercher.

Γύρισμα, tour. — φεγγαρίου, changement de lune.

Γύρος et γυρός, tour.

Τῶ (ἐγὼ), moi.

Ἄ et ὄν (οὐδὲν), non.

Δαιμόνια, mauvais esprit, diable.

Δακτύλιν et δακτυλῖον (δάκτυλος), doigt, bague.

Δάσκαλος (διδάσκαλος), maître.

Ἄ (οὐδὲ), ni.

Δειλίς, τὸ, heure de repas.

Ἄεϊν, τὸ, aspect.

Δέκατον, dîme.

Δελοιπός, -ή, -όν, reste.

Ἄδεν (οὐδὲν), non.

Δεντρὸν et δέντρον, arbre.

Δέρνω (δέρω), battre.

* Δεσδένιον, dédain.

Δεσπότης, le seigneur grec (despote) de la Morée.

Δειτυποτένος (οὐδὲ τυποτένος), vil.

Ἄηγῶ (όδηγῶ), gouverner, préparer.

Ἀήμαν, τὸ, (δέμα), lien, alliance de deux princes.

Δημένος, lié. Πρόσωπον δημένον, homme affligé.

Δήνομαι (δέομαι), se lier.

Διαβάζω, passer, lire.

Διαβαίνω, passer. Διαβοῦσαι ἡμέραι, les jours passés.

Διαβαινωμένος καιρός, le passé.

Διάβαν et διάβασις, passage.

Διαβατὸν, passage.

Διαζύγιν, poids pour faire l'équilibre.

Διακονέω, mendier.

Διακόνιον, mendicité.

Διάκος (διάκονος), diacre.

Διακόχια (διακόσια), deux cents.

Διαλαλημὸς, enchères, proclamation d'un ordre.

Διαλαλητής, crieur public.

Διαλαλῶ, publier un ordre.

Διαλέγω, choisir.

* Διαφεντεμὸς, défense.

* Διαφεντεύω, défendre.

Διαφορος, τὸ, intérêt.

Δίδω et διδῶ, δίνω, donner.

Δικῆος (δικαιος), juste.

Δίχρον, droit.

Ἄδικμάζω (δοκιμάζω), éprouver.

Δικόν (ἐδικόν), propriété.

Διλαλημός. V. Διαλαλημός.

Διπλάρια, coup par le non tranchant du sabre.

* Δισπλαζίρ et δισπλαζέριν, δισπλαζίριν, déplaisir.

Δόκιμος, convenable.

Δοντάγρα (δδοντάγρα), tenaille.

Δοξάριν (τόξον), arc.

Δοξέγω (τοξέω), tirer l'arc.

Δοξότης et διοξότης (τοξότης), archer.

Δόξου (δέξου), voilà.

Δόσιον (δόσις), don.

Δούκας, Duc.

* Δουκάτον, monnaie vénitienne, la république de Gênes.

Δουλευταίς, serviteur.

Δουλεύω et δουλεύω, servir.

Δράζω, se saisir de.

* Δράπα, trappe.

Δρόσος, τὸ, rosée.

Δύναμις, forteresse.

Δυναστεύω, opprimer.

Δυσίκος, homme de l'Occident.

Δυστυγέω, s'appauvrir.

Δυσφραμάζω (δυσφημῶ), calomnier.

Δώκω et δώχνω (διώκω), chasser.

Έβγα, τὸ, sortie.

Έβγαίνω. V. Βγαίνω.

Έβγάλλω (εββάλλω), ôter.

Έβλέπισις, garde. V. Βλέπισις.

Έγαστόνω, passer des poutres.

Έγγαστος (έγγατος), poutre.

Έγγυμασία et έγγυμαχία, έγγυμασχία, garantie.

Έγγυτης (έγγυητης), garant.

Έγδέχομαι (εδδέχομαι), attendre.

Έγκλέγω (εκλέγω), choisir.

Έγκλειστρα, couvent de reclus.

Έγκρυμμα et ένκρυμμα, embuscade.

Εικόνησμαν, image de saint.

Έζήτησις (ζήτησις), demande.

Εισόδεμα, rente.

Εισοδος et Εσοδος, ό, rente.

Έκατσα, aor. de κάθημαι. Έκάσαν εις τὸ λαμπρόν, jetèrent dans les flammes.

Έκδεχόμενος, ό, successeur d'un feudataire.

Έκλέω (εκλέγω), percevoir un impôt.

Έλα, τὸ, arrivée.

Έλεμονῶ (ἐλεῶ), avoir pitié.

Έλθα et ελθα (ἐλαία), olivier.

Έλληνες, les païens. Έλληνικὸν λαμπρόν, feu grégeois.

Έλλιγθόμαι, s'évanouir.

Έμερόνω (ήμερόνω), calmer.

Έμπαίνω (ἐμβαίνω), entrer, avoir droit sur une chose.

* Έμπαλῆς, baillie. V. Μπαλῆς.

* Έμπερατοῦρης et έμπερατοῦρης, empereur..

Έμπιλῆς. V. Έμπαλῆς.

Έμπιστός, fidèle.

Έμπιστιωσύνη, confiance.

Έμπλῶ, rencontrer quelqu'un en ami ou ennemi.

Έμπορῶ, pouvoir.

Ένκρίζομαι. V. Άγγρίζομαι.

Ένεπνιάζομαι (ένυπνιάζομαι), voir en songe. V. Ποματίζομαι.

Ένοιῶζομαι, soupçonner.

Έντικτιζω (άντικτιζω), se ranger.

Έντόπιος, indigène.

Έντυμασία (ένδυμασία), habillement.

Έξᾶζω et ᾶξᾶζω, valoir.

Έξαρματόνω, désarmer.

- Ἐξ αὐτῆς (ἐξ αὐτῆς), de la part de quelqu'un.
- Ἐξετιμάω, insulter.
- Ἐξέρω (ἡξέρω), connaître.
- Ἐξηλόνω et ἤηλόνω, perdre.
- Ἐημερόνει, le jour paraît.
- Ἐηστραφίζω, tourner de l'autre côté.
- Ἐξοδιάζω, dépenser, gaspiller.
- Ἐξοδος et ἐξόδος ὁ, dépense.
- Ἐξωδίδω, s'esquiver.
- Ἐξωμέρου, à part.
- Ἐπαίνω. V. Ἐμπαίνω.
- Ἐπαρχία, juridiction.
- Ἐπεξέω. V. Πεξέω.
- Ἐρημιάζω (ἐρημόω), détruire.
- Ἐρξω (ὀρξω), commander.
- Ἐρμάω. V. Ἀρμάω.
- Ἐρματόνω, armer. V. Ἀρματόνω.
- Ἐρχομαι (ἔρχομαι), venir.
- Ἐσὺ et σοὺ (σύ), toi.
- * Ἐσπίτιον et σπίτιον, maison.
- Ἐστρέφω (στρέφω), tourner.
- * Ἐτὰ, état d'âge.
- Εὐγατζω, augmenter.
- Εὐκαιρος, vide. Εὐκαιρα, en vain.
- Εὐκαιρῶ et εὐκαιρόνω, laisser, vider.
- Εὐχαρίζομαι (εὐχαριστοῦμαι), se contenter.
- Εὐχαριστία, contentement, reconnaissance.
- Εὐτειάνω (εὐθύς), arranger, faire quelque chose. V. Φτειάνω.
- Ἐφίλοχος (ἐπιλοχος), parjure, traître.
- Ἐφτάνω (φθάνω), arriver, rejoindre.
- * Ἐφφικέτορος, employé.
- * Ἐφφικιν (*officium*), emploi.
- * Ἐφφικτον (*affictus*), loyer.
- Ἐχρὸς (ἐχθρὸς), ennemi, le Diable.
- Ζάλη, tempête.
- Ζαμμός, pincette.
- Ζάριν, jeu de dés. V. Ταβλίν.
- Ζαρβός, gauche.
- Ζαρπωτής (ἄρπαξ), ravisseur.
- Ζάχαρη et ζαχάριν, *gén.* τοῦ ζαχαρίτος, *nom. plur.* τὰ ζαχαρίτα, sucre.
- Ζευγάριν (ζεῦγος), paire.
- Ζευστός, chaud.
- Ζήλα, jalousie.
- Ζημίνω et ζημιόνω, endommager.
- * Ζητηγλόμος, gentilhomme.
- * Ζητῖλ, gentil.
- Ζῶ (ζῶ), vivre.
- Ζουρόνω, salir.
- Ζυγὴ (ζυγός), paire.
- Ἡ (αἱ), *art. fém. au plur.*, les.
- Ἡλιακός, balcon.
- Ἡμισον (ἡμισυ), moitié.
- Ἡτζου, ainsi.
- Ἡφελῶ (ὠφελῶ), être utile.
- Θανατόνω, faire mourir.
- Θανατήσιμος, mortel.
- Θανατικόν, épidémie mortelle.
- Θαρρούμενα, librement.
- Θελημαν et θελήμαν, volonté.
- Θεμιλός (θεμελιον), fondement.
- Θωρῶ (θεωρῶ), regarder.
- Ἦντα (τίνα), *pronom interrogatif*, que?
- Ἰστόρισμαν, peinture.
- Ἰχία, tout droit.
- * Καβαλλάρης et καβαλλάρος, chevalier.
- * Καβαλλαρία, femme d'un chevalier.

- * Καβαλλάρπουλος, enfant d'un chevalier.
- * Καβαλλειυμαν, course à cheval.
- * Καβαλλικεύω, se mettre en selle.
- Καθαρίζω (καθαίρω), destituer.
- Καθημέρα et καθημέριν, chaque jour, continuellement.
- Καθολική, église métropolitaine.
- * Καθόρδινα (κατὰ *ordinem*), en ordre.
- Καιρός, temps, vent.
- Καιρός, Saturne.
- Κακόκαρδος, affligé.
- Κακονόθω, soupçonner.
- Κακόποτον, eau difficile à prendre.
- Κακουχίζω, tomber malade.
- Κακοψυχέω et κακοψυχίζω, tomber malade.
- Κάκωσις, persécution.
- Καλαμερά, haie d'un jardin à roseaux.
- Καλάμιν ζαχάριτος, canne à sucre.
- * Καλαπατίζω, calfeutrer.
- Κάλεσμαν, invitation à un festin.
- Καλεσμένος, invité.
- Καλλιτερίζω et καλλιωτερίζω, s'améliorer (en parlant de la santé).
- Καλόγηρος et καλογῆριν, moine.
- Καλόγηρα, nonne.
- Καλοπίχeros, honorable.
- Καλῶ, inviter.
- Καμαεύω, transpercer.
- Καμίνιν, fourneau.
- Καμὸς, flamme.
- Καμπάνα, cloche.
- * Κάμπος, camp.
- Κάμποσος, quelqu'un.
- Κάμωμα, action.
- * Κάνα, canne, roseau, mesure de hauteur.
- Κανειῖς, personne.
- Κανισχείω, donner des présents.
- Κανίσκιν et κανίσκιον, cadeau.
- Κανὸς (κὰν οὐ), autrement, sinon.
- Κανοῦνιν, chaufferette.
- * Κανιζηλέρης et κανιζηλιέρης, chance-lier.
- * Καντήλα, lampe.
- * Καντιτὰ, quantité.
- Κᾶπγοιος, quelqu'un.
- * Καπέλλα, chapelle.
- Καπετανίκιν, vaisseau-capitaine, dignité et juridiction d'un capitaine.
- Καπετάνος, capitaine.
- Καπνὸς, taxe sur le feu (καπνὸς) de chaque maison.
- Κάποτῃ, une fois.
- * Καπουτζετίον. V. Τραπουτζέτιν.
- * Κάππα, cape.
- Καράβιον, παραβέλα, vaisseau.
- Καραβοκύρης, patron d'un vaisseau.
- * Κάρβουνον, charbon.
- Καρὸς, ignorant(?)
- Κάρινος, de noyer.
- Καρπάκουλον, pierre précieuse (rubis?).
- * Καρτάνα, fièvre quarte.
- Καρτζὰ (τέρσα), argent.
- Καρφίν, clou.
- Καρφώνω, clouer.
- * Κάσα, caisse.
- * Καστελλάνος, châtelain.
- * Καστέλλιν, château.
- * Κάστρον, forteresse.
- Καταβόδιον (κατευόδιον), arrivée.
- Καταβοδοῦμαι, revenir d'un voyage.
- Καταγνώνω et καταγνώθω, accuser.
- Κατάδικα, contre.
- Κατάδικος, ennemi.
- Κατακόβγω, tailler en pièces.

Κατακουρεύω, saccager.
 Καταληπτῶς, en détail.
 Κατάλος (κατάλυσις), destruction.
 Καταλύω, détruire, tuer.
 Καταμασῶ, débattre.
 Κατάμματα, en face.
 Καταμπλέκω, calomnier.
 Καταπατητής, espion.
 Καταπρόσωπα, contre.
 Καταρίτιον et κατάρτιον, mât.
 Κατασταίνω et καταστήνω, faire des démarches, travailler.
 Κατασφίγγω, opprimer.
 Καταχερὸς, totalement.
 Καταχνιά, brouillard.
 Κάτερ' et κάτεργον, galère.
 Κατεργάτης, homme de galère.
 Κατευσδίων, arrivée.
 Κατευοδοῦμαι, arriver.
 Κάτξιμον, siège.
 Κατζουρῶ, brûler.
 Κατζούφτερνα (καθηστὴ πτέρνα), les talons tournés.
 Κατηγορῶ, accuser.
 Κατηγῶ, publier.
 Κάτις, quelqu'un.
 Κάτοθεν (κατὰ ἐν), chacun.
 Κατολίου, peu à peu.
 Ἐκτὸν (ἐκτὸν), cent.
 Κάτος, chat.
 * Κατούνα (canton), tente de soldats, camp.
 Κατωφλίον, seuil.
 Καύχα, maîtresse.
 Καύω et καύγω, brûler.
 Καφίζιον (κάβος), mesure de céréales.
 Ἐκεῖ et ἑκεῖ, ἑκεῖ (ἐκεῖ), là.
 Κεῖσθαι et κείσθαι, gésir, dormir.
 Κελερὸς, lépreux.

* Κελλάρης, dépensier.
 * Κελλάριον, dépôt de vivres.
 * Κελλίον, chambre.
 Κεντῶ, piquer, réparer un mur.
 Κερατίζα et κερατίζα, caroubier.
 Κεράτιον, caroube.
 Κερίον, cire.
 Κερεχὴ et Κερίχ, dimanche.
 Κερίνος, de cire.
 Κεφάλαιον, article d'un traité et le traité lui-même.
 Κεφάλη, pl. κεφαλᾶδες, tête, chef.
 Κεφαλιάτικον, taxe sur chaque tête.
 Κηνουργίον (καιουργίης), neuf.
 Κιβούριον, cercueil.
 Κιλιούρης et κιλούρης, receveur des impôts.
 Κιλιτρία, femme de chambre.
 Κιλλάκιν, visière faite de laines de Cilicie.
 Κινητικόν, bien mobile.
 Κιντυεύω et κιντυεύω, se trouver en danger.
 Κίντυος, danger.
 * Κιτάσσα, quittance.
 * Κιτιάζω, acquitter.
 Κιτρομηλία, citronnier.
 Κιτρομηλόφυλλον, feuille de citronnier.
 Κλαδὶν (κλάδος), rameau, branche.
 Κλαπτόνω, mettre aux fers.
 Κλαῦμαν et κλαῖμαν, pleurs.
 Κλειδόνω, fermer.
 Κληρικὸς, appartenant au clergé.
 Κληρονόμος, κληρονόμισσα, héritier.
 Κληρονομία, héritage.
 Κληρος, τὸ, clergé.
 Κλιάρος (κρίος), bouc.
 Κλορονόμος. V. Κληρονόμος.
 * Κλόστριν, cloître, couvent.

- Κλουβίν, cage.
 Κλουθῶ (ἀκολουθῶ), suivre.
 Κλωθογυρίζω, entourer.
 Κοίταμαι et κοιτόμαι, être couché, placé.
 Κοκκίζω, s'irriter.
 * Κολατίζουν, déjeuner.
 Κολλέομαι, s'attacher.
 Κόλφος (κόλπος), golfe.
 Κόμμαν et κόμμαν, mutilation d'un membre.
 Κομμάτιον, pièce.
 Κομμοκεφαλιάζω, décapiter.
 Κομμοκεφαλος, décapité.
 Κομπόνω et κομπόνω, tromper.
 Κόμπος, nœud.
 Κόμπωμα, tromperie.
 Κομπωτής, trompeur.
 Κόντα et κοντά, près.
 Κοντάριον, lance.
 Κοντεύω, approcher.
 Κοντήσιν et κοντόσιν, la partie courte.
 * Κοντοσταύλης, connétable. Κοντοσταύ-
 λαινα, femme du connétable.
 Κοντοστέχομαι, rester en arrière.
 Κοπάδιον, groupe.
 Κόπελλος et κοπέλλιν, jeune serviteur.
 Κοπέλλα, jeune fille.
 * Κόπια, copie.
 * Κοπιάρω, copier.
 Κοπίδιν, tranchant.
 Κορακίζω, s'accrocher.
 Κόρας, ó, le Coran.
 Κορδαίνω et κορδόνω (χορδόνω), tendre,
 préparer l'arc.
 Κορμίν et κορμίν, la personne.
 Κορνιακτός, poussière.
 * Κορπόνω, blesser.
 * Κόρπος, coup, blessure.
 * Κορτέσης, courtois.
 Κορτέσια, courtoisement.
 * Κορτζέργιον, cheval de course.
 Κορφή (κορυφή), sommet.
 * Κοτένος, de coton.
 Κοτεύω. V. Κοντεύω.
 * Κόττα, cotte, habit.
 Κουβαλιῶ et κουβαλίζω, rassembler.
 * Κουβερινιάζω, s'entendre, parler.
 * Κουβερινιάζω, gouverner.
 * Κουβέρνον, gouvernement.
 * Κουβερνούρης, gouverneur.
 * Κουβέρτα, couverture de vaisseau.
 * Κουβοῦχλιν, couvercle, trule de temple.
 Κουζίν, tonneau. V. Βουζίν.
 Κούζω, crier.
 Κουκιὰ, fèves.
 Κουκίν (κόκκος), graine.
 Κουκουφά, ή, chouette.
 * Κουμεντούρης, commandeur.
 * Κουμέρξιν, impôt de la douane.
 * Κουμέσος, commis, représentant d'une maison commerciale.
 * Κουμοῦνιν, commune, l'état de Venise et celui de Gênes.
 * Κουμπίζω et κουμπῶ, s'appliquer, se soutenir.
 * Κουντάτον, dignité de comte.
 * Κουντέντε et κουντέντος, content.
 * Κουντετιάζω, contenter.
 * Κούντης, comte. Κουντέσσα, comtesse.
 * Κουντιάτικον, maison de comte.
 * Κουντουμάσα et κουντουματιζόν, contumace, amende.
 * Κουντουνάντζα, condamnation.
 * Κούντρα, contre.
 * Κουντραστιάζω, contrarier.
 Κοπανίζω, broyer.
 Κουπίον, rame.

- * Κουριάζω (*curare*), s'occuper.
 * Κουρούνα, couronne.
 * Κουρουνιάζω, mettre la couronne.
 * Κουρούνιασμα, fête de couronnement.
 * Κουρσάφος, corsaire.
 * Κουρσεύω et κουρτζεύω, piller, sac-
 cager.
 * Κοῦρσος, pillage.
 * Κουρτέλλα (*cortella*), grand couteau.
 * Κουρτέσης. V. Κορτέσης.
 * Κούρτη, cour de prince.
 * Κουσεντιάζω, consentir.
 Κουσεύω. V. Κουρσεύω.
 * Κούσουλός, consul.
 * Κουστούμιον, coutume.
 Κουτάλιν, cuiller.
 Κουτζίν. V. Κουζίν.
 Κουτζούλης, tondu.
 * Κούφανος (*gonfanone*), drapeau royal.
 * Κουφερμιάζω, convertir.
 * Κουφέττον et κουφετζιόν, friandise.
 Κουφός (κωφός), sourd.
 Κοψιάρης (κόπτω), fugitif.
 Κρασή, ή, et τὸ κρασὶν et κρασὶν, vin.
 Κρεββάτι, lit.
 Κρεμάζω, pendre.
 Κρεμίζω, précipiter.
 Κρήας et κρηᾶς, *pl.* τὰ κρέατα, viande,
 chair.
 * Κρίμαν, crime.
 * Κρινέλλια, crénaux.
 Κρινίσκω (κρίνω), juger.
 Κρίσις, justice, vengeance.
 Κριτής, *pl.* κριτάδες, juge.
 Κριτηρεύω, mettre à la torture.
 Κριτήριο et κριτηρεμὸς, torture.
 * Κρόνακα, chronique.
 Κρούω, battre.
 Κρύβγω, cacher.
- Κτηνοβόλιν, troupeau.
 Κτηνὸν, bête.
 Κτίζω, élever à une dignité.
 Κυνηγός, défenseur.
 Κύρης, *gén.* τοῦ κυροῦ, seigneur, prince.
 Κυβεντίζω, déshonorer.
 Κωλοσέρνω et κωλοσύρω, faire mourir
 en traînant par la queue d'un cheval.
 Κώλυμαν, empêchement.
 Κωλῶ, empêcher.
- Λαβόνω, blesser.
 Λαγῆνιν, cruche, pot.
 Λαγηνόπουλον, petite cruche.
 Λαγωνικόν, lévrier.
 Ἰλάδιον et Ἰλάδιν, huile.
 Λακτία et λαχτία, coup de pied.
 Λάμνημαν, mouvement des rames.
 Λάμνω, ramer.
 Λαμπρόν, feu. Ἑλληνικόν, feu grégeois.
 Λαμπάζω, s'illuminer, être en délire.
 Λαμπαχλον, délire.
 Λᾶς, οἱ, peuple. Λᾶς τῶν ἀρμάτων, guer-
 riers. — τῆς μέσης, hommes du
 marché.
 Λάσσω, hurler.
 Ἰλευερῶ et Ἰλευτερῶ, mettre en liberté.
 * Λεγάτος, légat du Pape.
 Λειόντας, lion.
 Λειχοῦσα, accouchée.
 Λεῖω, décomposer.
 Ἰλευτερῶ et Ἰλευτερόνω. V. Λεθερῶ.
 * Λιζάτον, dignité de lige.
 * Λίζος et λίκιος, lige feudataire.
 * Λικουβριάζω, recouvrer.
 Λιτανεία et λιτή, procession.
 Λιμιόνας et λιμινιόνας, λιμενός (λιμὴν),
 port.
 Λογάριν, objets précieux, argent.

Λογᾶς, homme instruit.

Λογῇ et λοῇ, manière.

Λογία et λόγια, discours, dispute.

Λόγου μου, σου, του, moi-même, toi-même, soi-même.

Λοιπὸν et λοιπονὶν, donc.

Λοκότενον et λοκοτίνιν, monnaie d'or, besant.

* Λόντζα et λότζα, loge, office.

Λοσμένος (λῶστος?), cher.

Ἵλοσύρω, traîner par ci par là.

* Λουξουρία, luxure.

* Λουσεργίον et λουσέριν, espèce de vaisseau de guerre, du latin *navis lusuria*.

* Λουχέρης et λουσιέρης, aide de camp.

Λυγχναψία et λυχναπία, illumination d'une église.

Λυχή, fausse amitié.

Λυμπά, testicules.

Λυχνέριον, rubis.

Μάγγανον et μάγκανον, machine de siège.

* Μάγγιπος (*manceps*), boulanger.

Μαγεύω, ensorceler.

Μαγραπίτικος (arab. *Moghreb*), Barbaresque.

Μαθητεύγω, enseigner.

Μαχάρι, puissent!

Μαχαρίτης et μαχαρισμένος, feu.

* Μακελλεῖον, boucherie.

* Μακελλεύω, tuer.

* Μαζένιον et μαζενίον, magasin.

Μαλακτιάλω, calmer.

Μάλλωμαν et μαλλώματον, que relle.

Ἵμάλωτος, ὅ, et τὸ Ἵμάλωτον (αἰχμάλωτος), esclave.

Μαμμοῦ (μαῖα), sage-femme.

Μαμουλοῦκος, mamelouk.

* Μανδάτον, mandat, nouvelle.

* Μανίκιν, manche.

* Μαντατοφορία, ambassade.

* Μαντατόρος et μαντατοφόρος, ambassadeur.

* Μαντενιάζω, maintenir, nourrir.

* Μαούνα, mahone, société de Gênes.

* Μαππεοῦντι, mappemonde.

* Μαργαζάνης, boutiquier.

Μαργάριν et μαργαριτάριν, perle.

* Μαριτζᾶς et μαρίντζας, maréchal. V. Μόρτζος.

* Μάρκος, marc, monnaie et poids de Venise.

* Μαρτζάσιον (*jus marzasonie*), droit féodal.

Μαρτυρία, tourment.

Μαρτυρίζω, torturer.

* Μαστοργία, compagnie militaire, artifice de guerre.

* Μαστορεύομαι, se montrer le maître.

* Μάστορος et μάστρος, μάστρε, maître.

* Ματζακάνα et ματζακάνα (*mazzacana*), pilotis.

ἽΜάτιν (ἱμάτιον), habit.

* Μάτινα, office du matin.

ἽΜάτιον (ὄμμα), œil.

Μαυλίστρια, entremetteuse.

Μαχαζένιον. V. Μαζένιον.

Μαχανιάζομαι, se fatiguer en combattant.

Μαχίον et μάχιν, gage. V. ἽΜάχιν.

Μεγαλιόνοστον (μέγα ὀστοῦν), le pouce.

Μεγαλύνισχω, s'aggrandir.

Μεθυστής, ivrogne.

Μείνισχω (μένω), rester.

Μῆν (μή), non.

Μένπρινος (μεμβράνη), de parchemin.

- Ἡμέρα, jour.
 Μέρτα et μερία, μεργία, μεργιά, partie.
 * Μερετιάω et μελετιάω, mériter.
 Μερὶν (μηρός), cuisse.
 Ἡμερόνω (ήμερόω), s'adoucir.
 Μερτικάρης, partisan.
 Μερτικόν, partie.
 Μέση, marché.
 Μεσομέριν et μεσημέριν, midi.
 Μεσόνω, mêler.
 Μεταγνώθω et μετανώθω, se repentir.
 Μέφω (μέμφω), blâmer.
 Μηνιάω, salarier.
 Μηνίον, salaire.
 Μηνῶ, mander.
 Μητὰ (μετὰ), avec.
 * Μιαμούνης, affranchi.
 * Μιλοῦνιν, million.
 * Μισερ, messire.
 Μισεύω, partir.
 Μίσος, légume.
 Μόδι, muids.
 * Μόδος, manière.
 Μόναυτα et μοναῦτα, aussitôt.
 * Μονέδα, monnaie.
 Μονόχοιλος, jumeau.
 Μονοκόμματος, d'une seule pièce.
 Μονοπάτιν, sentier.
 Ἡμόνω (δμνύω), jurer.
 Μόρτζος. V. Μαρτζᾶς.
 * Μορζω, mourir.
 * Μούλα, mulet.
 Μουλόνω, se taire.
 Μουλωτός, silencieux.
 Μουρμουρίζω, murmurer.
 Μουσθλουμανίζω, embrasser l'islamisme.
 Μουσθλουμανίον, monde musulman.
 Μοῦσχος, musc.
 Μούττη, nez, pointe.
 Μουφλέττιον, espèce de liqueur.
 * Μπαλῆς, bailly. V. Ἐμπαλῆς.
 * Μπάλιος, baile de Venise.
 * Μπερατούρης, empereur.
 Ἡπιστεύομαι, se confier.
 Μποῖος (ποῖος), lequel.
 Μπορῶ (ἐμπορῶ), pouvoir.
 * Μπουντουλιέρης, bouteiller, officier de Chypre.
 Μυροφός (μυρεφός), épiciier.
 * Νάβα, navire.
 Νακαρπάγκουλα, rubis.
 Νευρία, poutre.
 Νίκος, τὸ, victoire.
 Νοικοκύρης (οἰκοκύρης), père de famille.
 Ἡνοικτάριον, clef. V. Ἡνοικτάριον.
 Ἡνοματολόγιον (ὀνοματολόγιον), liste des noms.
 Νομεύω et νομεύω, posséder.
 Νομή, possession.
 * Νότα, note.
 * Νοτάριος, notaire.
 * Ντὲ (de), titre de noblesse.
 Νυκτοῦ, pendant la nuit.
 Νῶμος (ῶμος), épaule.
 Νώνω et νώθω, comprendre.
 Νῶσις, avis.
 Ἡἔδζω (ἄξζω), valoir.
 Ξαναστερεόνω, confirmer une seconde fois.
 Ξαναστρέφω, retourner.
 Ξαπολύω, délivrer.
 Ξαρματόνω, désarmer.
 Ξαυτῆς μου, σου, του, de ma, ta, sa part.
 Ξενητεία, demeure en pays étranger.
 Ξενιάζω, donner en présent.

Ξενικός, étranger.

Ξένιον et ξενίον, présent.

Ξέρω, connaître.

Ξευράμενος, connaisseur.

Ξηγόρευσις, confession.

Ξηγορευτής, confesseur.

Ξηγορεύω, confesser.

Ξηγοῦμαι, raconter.

Ξήκαμπα (ἐξ *campo*), par la plaine.

Ξηκληρῶ et ξηκληρόνω, deshériter.

Ξηλείφω, faire disparaître.

Ξηλοθρεύω, détruire.

Ξηλόνω, détruire.

Ξημέρωμαν, point de jour.

Ξηστικός, étonné.

Ξηστοματής, par voix orale.

Ξητιπώνω, insulter.

Ξηφτειάζω, délivrer.

Ξηφτείασμαν, délivrance.

Ξηφωτίζει, le jour arrive.

Ξινάριον, cognée.

* Ξόμπλι, exemple.

Ξορίζω, exiler.

Ξορισμός, exil.

Ξορτόνω (ἐξορθόω), réussir.

Ξοχνιάζω (ἐξιχνιάζω), chercher.

Ξυλαλάς, xylaloès.

Ξυλόκαστρον, forteresse de bois.

Ξυντωτός (ὀξυντωτός), pointu.

Ξύστερα, après.

Ξώκαστρον, forteresse extérieure.

* Ὁβεδιάζω et ὀδγιάζω, obéir.

Οὐὰ (οὐαί), hélas!

Ὁδηγία, ordre, garnison.

Ὁδηγῶ, gouverner.

Ὁδῶ (ἐδῶ), ici.

Ὁκτρός (ἐχθρός), ennemi.

Ὁλιγῶτος, vivant peu.

Ὁλίον, peu.

Ὁλότης, somme.

Ὁμάδα, totalité.

Ὁμοστος, beau.

Ὁμορφία, beauté.

Ὁμοστικός, lié par serment.

Ὁμπρός (ἐμπρός), devant. Ὁμπρός ὀπίσσω, de retour.

* Ὁνέστε, honnête.

Ὁνομάτοι, nombre d'hommes.

Ὁνόμισμα (νόμισμα), monnaie d'or.

Ὁντα (ὄταν), quand.

Ὁξοδος et ἐξοδος, ô, dépense.

* Ὁξόμπλι, exemple. V. Ξόμπλι.

Ὁξύπνος (ἐξύπνος), éveillé.

Ὁξύς, fin.

Ὁπλή, manière.

* Ὁπληγάδος, obligé.

Ὁπνὰ (πνοὰ), haleine.

Ὁπουπάνω (ἀπειπάνω), au-dessous.

Ὁπου et ὅπου, que.

Ὁργιον, grenier.

* Ὁρδινον, ordre.

Ὁρεξι, envie, désir.

Ὁρίζω, commander.

Ὁρμάζω, marier. V. Ἀρμάζω.

Ὁρομαν (ὄραμα), vision.

Ὁρτου (ὀρθῶς), à droite.

Ὁρπίδα (ἐλπὶς), espérance.

Ὁρπίζω, espérer.

Ὁσκιὰ (σκιὰ), ombre.

* Ὁστα, hostie.

Ὁτις (ὅστις), qui.

Ὁτοιμος (ἔτοιμος), prêt. Ὁτοίμα, aussitôt.

Ὁτοσο et ὅτόσον, tant.

Οὔ, ou.

Οὔδε (οὐδέ), ni.

Οὐδετιποτένος, vil.

* Ὀφφίκιον, ἐφφίκιν, ὄφικιν, office, emploi.

* Ὀφφικτίζιλος, officier.

* Ὅχι (οὐχι), non.

* Ὅχτρος (ἐχθρός), ennemi.

* Ὅχτῳ (ὀκτῳ), huit.

* Παβίρα, pavillon, camp.

Παγαίνω, aller.

* Πάγιλος, baile de Venise. V. Μπάλιος.

* Παγίσιον, pays, état.

* Παζάγιν et παζάντζιν, passage, expédition.

Παθαίνω, souffrir.

Παιδας, enfant. Παίδαινα, petite servante.

Παιδιος et παιδιος, garçon, homme brave.

Παιδιωσύνη, jeunesse.

Παίζω τὴν τζάκραν, tirer l'arbalète.

Παίζω τὴν καμπάνα, sonner la cloche.

Παιθαίνω, mourir.

* Παίρω et παίρνω (ἐπαίρω), enlever, prendre. * Παίρνω σκοπὸν, surveiller.

* Παίνα (ἐκαινος), gonflement.

* Πάκτον (*pactum*), loyer d'un bien.

* Παλαμάρα (*palamaglio*), câble de vaisseau.

* Παλάτιν, palais. Παλάτια, l'ancien Milet.

Πάλε et πάλες, ensuite.

Πάλιος, baile de Venise. V. Μπάλιος.

* Πάλλα, balle.

Παναγύριν, fête.

* Πανέλλιν, panneau de la selle.

* Πανιέρης (*banier*), crieur.

Πανιν, étoffe.

Πανπάκιν, coton.

Πάντα, toujours.

Παντέχω, attendre.

* Παντιέρα (*bandiera*), bannière.

Παντοῦ, partout.

Πάπλωμα, couverture de nuit.

Παπούγια, babouches.

Παππούς (πάππος), grand-père.

Παραβουλα, l'acte d'un parjure, trahison.

Παράβουλος et παραβούλος, parjure, traître.

Παραγιάλιν (παρ' αἰγιαλὸν), côte de mer.

Παρακαβαλλάρης, chevalier de la suite du prince.

Παρακάθημαι, assiéger.

Παρακαλητής, suppliant.

Παραμπρός, ci-devant.

Παρανόμιν, surnom.

Παράνομος, infidèle.

Παρασκάμος (σκαμὸς), felouque.

Παραταγίζω, nourrir en abondance.

Παραῦτα, aussitôt.

* Παρδέσκα. V. Περδέσκα.

Παρδιαβάζω, parcourir, se promener.

Παρδιάβασις, excursion.

Πάρουκος et παροῖκος, *fém. παροίκισσα*, esclave d'origine étrangère.

Παροῦ (παρ' εἰ), si.

* Παρόνης, baron. Παρουν(α, baronnie.

* Παροῦτιν, poudre.

* Παρπακάνα (*barbacana*), mur extérieur.

* Παρτίς, partie de commerce.

Παρχατώτερος (παρχατώτερος), de condition inférieure.

* Πὰς, passage.

Πασαγίς (πάς εἷς), chacun.

* Πασανέττιν, visière de casque.

* Πασάντζιν, passage. V. Παζάγιν.

- * Πατάλια, bataille.
- * Πατίζομαι (*pazzeggiare*), se compromettre.
- * Παφείον (*pavese*), colonne militaire.
- * Παφείζονω, aller en παφείον.
- Πάφιλος, espèce de vaisseau.
- Πγεῖν, τὸ, le boire.
- Πγοῖς, quel.
- * Πεγέριν et πογέριν, pouvoir.
- Πεθανίσκω, mourir.
- Πεθυμία (ἐπιθυμία), désir.
- Πεῖον et πείον, πειὸ, plus.
- Πειρασμένος, éprouvé.
- Πελάρα, sottise.
- Πελεκάνος, menuisier.
- Πελελὸς et πελὸς, sot, fou.
- * Πένα, peine, amende.
- Πενταόχαι, cinq cents.
- Πεντήντα, cinquante.
- Πέπτη et πέφτη, jeudi.
- Πέρα, τὸ, hors de Chypre, l'Occident.
- Περαστικός, homme de passage, étranger.
- Περάω et περνάω, passer.
- Περβολάρης, jardinier.
- * Περδέσκα (*perdicella*), machine de guerre, catapulte.
- Περιβάρυσις, incommodité, embarras.
- * Περικουλόν, péril.
- Περιλαμβάνω, accueillir.
- Περισσὸς, nombreux.
- Περιστέρειον et περιστέργειον, espèce de vaisseau.
- Περίττου, plus.
- Περνιέρα, cercueil.
- * Πέρνουν, clou pour escalader la muraille.
- * Περούνιν, perron.
- Πέρπυρον (ὑπέρπυρον), monnaie d'or, besant.
- Περπυριάρης, esclave payant un 'πέρπυρον.
- * Περφόρτζα, par force.
- * Πετζία, pièce d'étoffe.
- Πεύκιον, tapis.
- Πηγάδιον, puits.
- Πηγγή, source.
- * Πηγγή et σπία (*spia*), espion.
- Πηδάω, assaillir.
- * Πηληγρῖνος, pèlerin.
- Πήζω et πήσσω, se coaguler.
- Πιάνω, prendre. Πιάνομαι, être attaqué d'apoplexie.
- Πιθαμή (σπιθαμή), empan.
- * Πιλέριον, pilastre de balcon.
- Πινάκιν, assiette.
- Πιντόνω, augmenter, remplir.
- Πίντωμα, augmentation.
- Πισαύριον et πισαυρίου, lendemain.
- Πλάγια, côtes.
- Πλαγιώνω, tourner d'un côté.
- Πλαζομαι, en venir aux mains.
- Πλατεία, en abondance.
- Πλειόν (πλέον), plus. V. Πείον.
- Πλημμελεία, querelle.
- Πλημμελῶ, tâcher de faire le bien ou le mal.
- Πληξίζομαι, se fâcher.
- Πληξίς, chagrin.
- Πλήσσω, se fâcher. V. Πληξίζομαι.
- Πλιθαρένος (πλινθος), de tuile.
- Πλουσιότης et πλουσιότης, richesse.
- Πλώρη (πρώρα), proue.
- * Πογέρι, pouvoir. V. Πεγέριν.
- * Ποδέστας et ποδεστᾶς, podestat, consul de Gênes.
- Ποθαίνω, mourir.

- Ποῖγος (ποῖος), quel.
 Πολεμικόν, engin de guerre.
 Πολεμιστής, guerrier.
 Πολεμῶ et πολεμίζω, faire la guerre, travailler.
 Πολιτικῇ, courtisane.
 Πολλοθαύμαστος, admirable.
 *Πολογιᾶζω, tromper.
 Πολομῶ, travailler. V. Πολεμῶ.
 Πονηρεύω, exciter.
 Ποντίζω, ruiner. Ποντισμένος, ruiné.
 *Ποντουλιέρης, bouteiller. V. Μπουντουλιέρης.
 Ποξαμάτιν, biscuit.
 *Ποπλάνος, plebéien.
 *Πόπουλον, peuple.
 Πορεύομαι, passer, vivre.
 Πορνιὸς, bâtard.
 *Ποσέσον, possession.
 *Ποσέπλε, possible.
 *Ποσέπλητα, possibilité.
 Ποτάπος, quel!
 Ποτζουκίζω, obliger.
 *Πουλέττον, billet.
 *Πουμπάρδα, bombarde.
 *Ποῦντος, pont.
 *Πουντουλιέρης. V. Ποντουλιέρης.
 Πούποτες, nulle part.
 *Πουρζέζης, bourgeois.
 *Πουτουαλία. V. Βιττουαλία.
 Πρακτικὸς et πράτικος, expert.
 Πράκτορος, perceveur de taxes.
 Πραμμάτεια et πραγματεία, marchandise.
 Πραμματευτής, marchand.
 Πραστειὸν (προάστειον), paroisse.
 Πράχτορας et πραχτόρας. V. Πράκτορος.
 *Πρέζα, prise.
 *Πρεξεντιᾶζω, présenter.
 Πρέκιος (πικρὸς), amer.
 Πρεπάμενος, convenable.
 Πρήζομαι, se gonfler.
 Πρικιὸς, amer. V. Πρέκιος.
 Πριμοχιόνιν et προμοχιόνιον (προμαχών), rempart.
 *Πριντζάτον, dignité de prince.
 *Πρίντζης, prince. Πρίντζαινα, princesse.
 *Πριόρης, prieur.
 *Προβιάζω, prouver.
 *Προβιλίζιον et προβιλίζιν, privilège.
 Προδελοικος, autre.
 Προεστὼς, chef de village.
 Προθιμῶ (προτιμῶ), préférer.
 *Προκορούρης, procureur.
 *Προμουτιᾶζω et προμουτιᾶζω, promettre.
 Προμοχιόνιν. V. Πριμοχιόνιν.
 *Προμουτίασμα et προμουτίασμα, promesse.
 Προποτίζομαι, prendre des eaux saluaires.
 Προσκήνημα, lieu de dévotion.
 Πρόσωπον καλὸν, bon accueil.
 Προμουτιᾶζω. V. Προμουτιᾶζω.
 *Προτεστιᾶζω, protester.
 Προυσουδιᾶζω et προσουδιᾶζω, tirer un revenu.
 Πρωὸν (πρωῖνόν), matin.
 Πρωτανηψιὸς, cousin germain.
 Πρωτόγερος, conseiller.
 Πρωτόπνιν, premier sommeil.
 Πταίσθης (πταίω), coupable.
 Πτωχούλικος, pauvre diable.
 Πυληρή, place des exécutions à Chypre (Pileri). Strambaldi traduit toujours *Berlina*.
 Πυρά, chaleur.

- Πύρεξις, fièvre.
 Πυρόνω, échauffer.
 Πωρνὸ, matin. V. Πρωινόν.
- Ῥάβγω (ράπτω), coudre.
 Ῥαβδὶν, bâton.
 Ῥαβδουχὸς et ῥαβδοροῦχος, huissier.
 Ῥάσω et ῥάω, jeter l'ancre.
 Ῥάπτης, tailleur.
 Ῥαψίματον, couture.
 * Ῥὲ, roi.
 * Ῥεβελιάω, se révolter. Ῥεβελιασμέ-
 νος, révolté.
 * Ῥεμέδα (remède), guérison.
 * Ῥέντα, rente.
 * Ῥεσπόστα, réponse.
 * Ῥέστον, reste.
 * Ῥέτινον (*redina*), rênes.
 Ῥεύγω (ῥέγω), désirer.
 * Ῥήας et ῥήγας, roi. Ῥήγαινα, reine.
 * Ῥηάτικος et ῥηγάτικος, royal.
 * Ῥηγάδα, trésor royal.
 * Ῥηγάτον, royaume.
 * Ῥιβιέρα, rivière.
 Ῥιζικόν, fortune.
 * Ῥικομαντιάω et ῥικουμαντιάω, re-
 commander.
 Ῥιματὸν, prière(?)
 * Ῥιμοῦριν (rumeur), pillage.
 * Ῥισπόστα, réponse. V. Ῥεσπόστα.
 Ῥίφιον et ῥιφιακὸν (ἑρ(φ)ιον), chevreau.
 Ῥόγα, paye. Ῥογιμένος, salarié.
 Ῥοματίζομαι, voir en songe. V. Ἐνε-
 πνιάζομαι.
 * Ῥότζα, roche.
 Ῥοῦχον, habit.
 * Ῥυπουτιάω, réfuter, calomnier.
 Ῥχίσμα (ῥρχισμα), bal.
 Ῥωμανίζομαι, s'enfermer, se défendre.
- * Σαγίττα, flèche.
 Σάω (ισάω), accorder.
 * Σαΐτια, saïtie, espèce de navire.
 * Σάον, sac, pillage.
 Σακουμάνος, guerrier, pillard.
 * Σαλβοκοντούτον, sauf-conduit.
 Σανία (σανίς), plateau.
 Σάντες, tellement.
 * Σαούνα. V. Μαούνα.
 Σασμός, accord.
 Σαττία. V. Σαγίττα.
 Σγάφω (σκάπτω), creuser.
 * Σέλλα, selle.
 * Σελλόνω, mettre la selle.
 * Σεκρετάριος, secrétaire.
 Σένιασμα. V. Ἀσένιασμα.
 * Σέντε, escalier(?)
 Σεντούκιον (σάνδουξ), coffre.
 * Σὲρ et σῖρ, sire.
 * Σεραφίον, saphir.
 * Σεργέντης et σουργέντης, sergent, bour-
 reau.
 Σηκόνω, enlever.
 Σημαδεύω, souscrire un acte.
 Σημάδιον, signe, drapeau.
 * Σιγουργιάω, assurer.
 * Σιγουρτά, sûreté.
 Σίδερον, fer, anore.
 Σιδερόνω, mettre aux fers.
 * Σιέντζιν et σιρέντζιν, camp de siège.
 * Σιεχᾶς et σιέχης, cheikh, prêtre mu-
 sulman.
 Σιμά, près.
 Σιμόνω, approcher.
 Σκάζω, lancer une flèche.
 * Σκάλα, échelle.
 Σκαλεύω (σαλεύω), se déplacer.
 * Σκαλόνω, escaler.
 Σκανταλιάω, scandaliser.

- * Σκάδρα, escadron.
 * Σκαπιάζω, échapper.
 * Σκαρλάτος et σχαρλάτος, écarlate.
 Σκεπάζω, protéger.
 Σκιάδιν, chapeau.
 Σκίζω, déchirer.
 Σκίρση, fortune de mer.
 Σκλάβος, esclave.
 Σκλαβόλογιον, bande d'esclaves.
 Σκληρία, et σκληργιά, mauvaise mer.
 Σκληρός, cruel.
 Σκληρώνω, endurcir.
 Σκοινοπλόκος, cordier.
 Σκολλίζομαι, s'occuper.
 Σκοντυλάω et σκοντυλλίζω, se heurter.
 Σκοπίζω et παίρνω σκοπόν, prendre en considération.
 Σκοπός, conseil, garde, soupçon.
 Σκοτανός, ténébreux.
 Σκοτισμός, trouble.
 Σκοτόνω, tuer.
 * Σκουζιάζω, excuser, justifier.
 Σκουλλίζομαι, s'habiller.
 Σκουτάρι, bouclier.
 * Σκουτιέρης, écuyer.
 * Σκρόφα, truie.
 Σκυλομάγος, gardien de chiens.
 Σμίγω, se rencontrer.
 Ήσοζυγάζω, équilibrer.
 Σοδίον (εἴσοδος), rente.
 * Σορδάτος et σορδιέρης, soldat.
 * Σουλτάνικος, homme de sultan.
 * Σοῦμμα, somme.
 * Σουπερπία, dédain.
 * Σουπερπιάζομαι, devenir hautain.
 * Σουπέρπος, superbe.
 * Σουρτάνος, sultan.
 * Σουφριάζω, souffrir.
 * Σπαβεντιάζω, épouvanter.
 Σπαθόπουλον (σπάθη), petite épée.
 Σπερνόν et ὀσπερνόν (ἑσπέρας), soir.
 * Σπέτζια, pièce d'étoffe, marchandise.
 Σπίγα. V. Πηγή.
 * Σπιγκάρδα. V. Περδέσκα.
 * Σπιτάλιν, hôpital.
 * Σπίτιν, maison.
 Στανεῖο et ὕστανεῖο (δυναστεῖο), forcé-ment.
 * Σταντάριν, étendard.
 * Στάντζα, appartement.
 * Στασιδιον, lieu où on met les saintes images.
 * Στάτον, état, camp militaire.
 Στεγνώνω, dessécher.
 Στεγνός (στεγνός), rude.
 Στέκω, rester.
 Στενοκοπημός, gêne, embarras.
 Στενόν, τὸ, ruelle.
 Στενός, étroit.
 * Στεντιάζω, opprimer, assiéger.
 Στεργγὰ (στεραῖα γῆ), continent.
 Στερεώνω, consolider.
 Στηρνιάζω, se passionner d'amour.
 * Στιμιάζω, estimer.
 Στοίχημα, accord.
 Στόλος, τὸ, flotte, armée.
 * Στουδιάζω, étudier.
 Στουπόνω (στόπη), boucher.
 Στραβός, aveugle.
 * Στράτα, rue.
 Στρατία, taxe pour la paye des Stradiotes.
 Στρατιώτης, soldat à cheval d'origine albanaise; vaillant et beau guerrier.
 Στρατοκόπος, voyageur.
 Στραχδίων et στραχιδιον (στάχυς), épi, fruit.

Στρέμμα, retour militaire.

Συγχνά, souvent.

Συμβουλάτωρ et συμβουλάτορος, conseiller.

Συμβουλευόμαι, tenir conseil.

Συμπαύω et συμπαύγω, consentir.

Συμπεθερεύω, s'allier à une famille.

Συμπιάζω, rassembler.

Συνεπαντής, au devant.

* Συνισκάρδος et συνασκάρδος, sénéchal.

* Συνισκαρδίκιον, dignité de sénéchal.

Συνῆθιν, coutume.

* Σύνγκριτον, trésor royal, chancellerie secrète.

Συντροά (συντροφία), compagnie.

Συντροφιάζω, accompagner.

Συντυχάνω, parler.

Συντυχία, conversation.

Συρματία et σύρμα, trainée, trace sur un terrain mou.

Σύρνω et σύρω, élaner.

Συτζακίζω, fatiguer.

Συχαρήκιον (συγχαρήκιον), annonce d'une bonne nouvelle et le cadeau qu'on donne.

Συχνοθωρῶ, regarder souvent.

Σφακτά, τὰ, troupeau.

Σφαλλίζω (ἀσφαλλίζω), fermer.

Σφαμμὸς, massacre.

Σφηνοκοπούμαι, se presser.

Σφίγγω, presser. Σφίγγει ὁ πόλεμος, la guerre s'allume.

Σφιχτά, étroitement.

Σφιχτοπολεμῶ, assiéger étroitement.

Σφοντυλία, coup de poing.

* Σφορτζιάζω, forcer.

* Σφόρτζου, forcément.

Σφυρίν, marteau.

Σφυρόνω, entrer par un trou étroit.

Σχαρλάτος. V. Σχαρλάτος.

Σχελίον (σκέλος), jambe.

Σώνω, parvenir, pouvoir.

Σωρεύω, rassembler.

* Τάβλα, table.

* Ταβλιν, espèce de jeu.

Ταγίζω, donner de la nourriture à une bête.

Τάζω et τάσσω, ordonner, promettre.

Ταιριγιάζω, accorder, convenir.

* Ταλία, taxe, taille.

Ταμασία (ἀτιμασία), injure.

* Τάμε et ταμέ, τάμου, madame, et adv. dame!

* Ταμιτζέλλα, demoiselle.

Τάμμαν, promesse à une dévotion.

Τάμπρὸς ὀπίσω, de retour, en répétition.

* Τανπούλλιον, tambour.

Τανύω et τανίζω, étendre la main.

Ταξειδίον, expédition, voyage.

Τάπισον et τάπισα, après.

Ταφουρέτζα (μεταφορά), vaisseau de transport.

Τατάς, parrain.

Ταυρίζω, étendre.

Ταχία, matin.

Τειχίον, muraille.

Τειχόκαστρον et τειχόκαστρι, enceinte de forteresse.

Τελεῖα, tout-à-fait.

* Τέμπλον, vestibule d'un temple.

* Τέντα, tente.

Τερεπιάζω, arrêter.

Τερμίζω, oser. V. Τορμῶ.

* Τέρμενον et τερμένον, terme.

Τέτραδον, un nombre de quatre.

Τέσσαρης, quatre.

Τετρακάντωνον (tetra - canton), aux quatre coins.

* Τζαγκάρης, cordonnier.

* Τζάινα, chaîne.

Τζαίλω, briser, plier, mettre en dérouté.

Τζάρα, arbalète.

Τζαράτορος, arbalétrier.

Τζαλαπατώ, fouler aux pieds.

* Τζαλλάδα, casque.

* Τζαμιλλοτίον, camelot.

* Τζαμπερλάνος, chambellan.

* Τζαμπερούιν, casque.

* Τζάμπρα et τζάμπρε, chambre.

* Τζανούνης, chanoine.

* Τζανουνία, canonicat.

* Τζανσιλλιέρης et τζανσιλλιέρης, chancelier.

* Τζαρδαχάνα et τζαρτζαχάνα (vén. *zardachana*), arsenal.

* Τζάπα (*zappa*), bêche.

Τζάριν, litière.

* Τζενιάω (*zanare*), tromper.

* Τζενίον, engin de guerre.

* Τζεστούρης, joueur.

Τζεπάω (σκεπάω), couvrir, taire.

* Τζετιάω, accepter.

Τζεφιάω, tourmenter.

* Τζημνία, cheminée.

Τζήπα et τζήπα (σέπη), croûte.

Τζιγαρίω, torturer.

Τζιγαριστής, tourmentant.

Τζίκνα (κνίδη), ortie.

Τζιμπώ, pincer, couper.

* Τζόγια, joaillerie.

* Τζουέλλιον, joyau.

* Τζούστα, joute.

Τηγανίζω, frire.

Τιμάω (ατιμάω), déshonorer.

Τιμημένος, honorable.

Τίντα et έντα, quel?

Τίποτε et τιπότες, τίποτα, rien.

Τίτοιος et τιτοίος, tel. Τιτοίως, tellement.

* Τοζύρμα, chiourme, équipage de vaisseau.

Τοίος, tel.

Τοιούτους, adv., ainsi.

* Τολιάω (*logliere*), payer.

Τοπιός, indigène.

Τοποκράτωρ, lieutenant.

Τόρα et τοροπί, maintenant.

Τορμώ et τορμίζω, τερμίζω, oser.

* Τορτίσιον et τορτίσιον, torche.

* Τουέριν, douaire.

Τουρκοπουλιέρης, turcoplier, chef des turcopules.

Τουρκόπουλος, turcopule, soldat albanais.

Τουτέ (τουτέστι), c'est-à-dire.

* Τουτζουμάνος et τουρτζουμάνος, trucheman, interprète.

* Τραβαρσάνιν et τραβερσίον (vén. *traversagno*), poutre mise à travers les pieds des prisonniers.

* Τραβενιάω et τρεβενιάω, traverser, souffrir.

* Τρακτιάω, traiter.

* Τραπουτζέτιν et καπουτζέτιν, trébuchet.

* Τρασινάλιν et τρασινάλιον, arsenal.

Τραχάτος (τρεχάτος), en courant.

Τριβόλιον, crochet de fer.

Τριγυριάω et τριγυρίζω, entourer.

Τριγύρου, autour.

Τρίπατος, à trois étages.

* Τριστέλλιον (*tristellum*), porte-candelabre.

* Τρόα et τρώα, truie.

Τραμάζω, s'effrayer.

* Τρουμπέτιν et τρουμπεττιλον, trompette.

Τρώσω (τιτρώσχω), blesser.

Τρυπάς, entrée d'un salon.

Τυλίγω, envelopper.

Τυραννίζω, torturer.

Υπέρπυρον. V. Πέρπυρον.

Υστανειὸ (δυναστειὸ), forcément. V. Στα-
νειό.

Φαλαχή (φυλαχή), prison.

Φαλλίζω. V. Σφαλλίζω.

* Φαλκόνιν et φαρκονίον, faucon.

Φάμα, renommée.

* Φαμίλια, famille.

Φάν, τὸ, le manger.

Φανός, apparence.

Φασούρα et φαγούρα, vivres.

Φαρμακοῦσα, empoisonneuse.

* Φαρράσης, valet de chambre.

* Φαστιδίον (*fastidio*), ennui.

Φεγγάριον, lune.

Φεῖω (ὠφεῖω), être utile.

* Φέστα, fête.

Φευγός, fugitif.

Φηκάριν, fourreau.

Φθονίζω, envier.

* Φύκιον, office. V. Όφφ(κιον).

* Φινιάζω, finir.

* Φίνος, fin.

Ύφλορχος (ἐπλορχος), parjure.

* Φλαμποῦρον et φλάμπουρον, drapeau.

Φοβέρα, menace.

Φοβερίζω, menacer.

Φοβητζίδρης, timide.

Φονείας, assassin; *fém.* ἡ φόνισσα.

Φορεσία et φορεχ(α), habillement.

Φορέω et φορίζω, porter un habit,
être investi d'un office.

* Φορκίζω et φουρκίζω (*forca*), pendre.

* Φόρτζη, probablement.

Φορτόνω, charger.

* Φορτούνα, tempête.

Φουμίζω (εὐφημίζω), vanter, faire l'é-
loge.

* Φούντικός (*fondaco*), marché.

* Φοῦντος, fond de la mer.

* Φουργιάζω, fourrer.

* Φούρκα, gibet.

* Φούρμα, canapé.

* Φουσάτον, armée.

Φούσχα, soufflet.

Φουσκόνω, gonfler, irriter.

Φούστα, fuste, vaisseau corsaire.

* Φραντζίζα, franchise.

Φρένιμος (φρόνιμος), sage.

* Φρέρε et φρέρης, frère, moine.

* Φραντζιάζω, affranchir.

Φτάνω, arriver.

Φτειάνω (εὐθειάνω), arranger. V. Εὐ-
τειάνω.

Φτενός, mince.

Φτερνιστήριον, éperon.

Φτηνός (εὐθήςνω), prodigue.

Φυλάγω, garder.

Φύλαξις, prison.

Φωτίζω, baptiser. Φωτίζει ἡ ἡμέρα, le
jour paraît.

Χαλινάριν et χαλιναργίον (χαλινός), bride.

Χαλινόνω, mettre la bride.

Χαλῶ, détruire.

Χαμηλός, humble, homme du peuple.

* Χανούτιν, boutique.

Χαντάκιν, fosse.

Χάνω (χάω), perdre. Χαμένος, perdu.

Χαραγή et χαράγιν, monnaie.	Χωργιάτης, paysan.
Χάρισμα, présent.	Χωργιατόπουλον et χωργιατοπούλιν, garçon paysan.
Χαρχίν, vaisselle de bronze.	Χώστρα, embuscade.
Χαρχός, de bronze.	
Χάρκωμα. V. Χαρχίν.	Ψάτixa, léthargie.
Χαρχωματᾶς, chaudronnier.	Ψαρεύω, pêcher.
Χαρτίν, écrit, lettre. Χαρτίν ἐλευθερίας, passeport.	Ψάριν, poisson.
Χαρτόνω (χαριτόω), flancer.	Ψεματάρης, menteur.
* Χαρπούσης, guerrier égyptien.	Ψεματολογῶ, mentir.
Χειλίση (χειλή), lèvres.	Ψηλαφῶ, chercher.
Χειροτερίζω, s'aggraver (en parlant d'un malade).	Ψηλόνω, élever.
Χενόω (κενόω), vider.	Ψήνω, cuire.
Χέρα, main.	Ψηφάω, apprécier.
Χερομύλης, moulin à main.	Ψήφος, τὸ, estime.
Χεροτεχνίτης, artisan.	Ψιλοκοπέομαι, feindre.
Χεροτονῶ, élire.	Ψιλός, fin.
Χηράτος, vacant.	Ψουμάτος, chevalier rentier.
Χοιρίδι, porc.	Ψουμίν, pain, rente d'un seigneur.
Χολέτρα, canal.	Ψουφούρισμα, chuchotement.
Χολλιάζω, oindre les yeux.	Ψοφῶ, mourir (en parlant des animaux).
Χοντρός, grossier.	Ψυσικόν, charité.
Χοντρωσύνη, grossièreté.	Ψωριάτης, galeux.
Χουχλουμίζω (χοχλάζω), bouillir.	
Χρηζομαι, avoir besoin.	Ὡγοῖον (ὡς γοῖον), comme.
Χρυσάφιν et χρουσάφιν, or.	Ὡδᾶ et ὦδε, ici.
Χώνω, cacher.	Ὡραν (εἰς τὴν), juste.
Χώνομαι, s'embusquer.	Ὡφέλιμος, utile.
Χωργίον, village.	Ὡχρὰ, argument.

572720